

ΙΕΠ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ

42

Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Δ Ε Λ Τ Ι Ο
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013 – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

42

Αθήνα 2018

Υπεύθυνοι Έκδοσης του Δελτίου

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΥΖΕΛΗΣ, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΠΑΥΛΟΣ ΧΑΡΑΜΗΣ, Αντιπρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΕΡΜΕΛΗ, Προϊσταμένη του Γραφείου Βιβλιοθήκης, Αρχείων και Εκδόσεων

Συντονισμός Έκδοσης του Δελτίου

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΜΠΑΤΑΡΓΙΑΣ

Τεκμηρίωση - Σύνταξη

ΑΡΓΥΡΩ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Βιβλιοθηκονόμος, MSc Διοίκησης Πολιτισμικών Μονάδων
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΜΠΑΤΑΡΓΙΑΣ, Μουσικός, Δρ Φιλοσοφίας
ΜΑΡΙΑ ΓΝΗΣΙΟΥ, Φιλολόγος, Δρ Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΔΕΛΤΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ

Το Δελτίο Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας είναι περιοδική επιστημονική έκδοση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και αποτελεί έγκυρο βιβλιογραφικό οδηγό για την ελληνική εκπαιδευτική αρθρογραφία. Πηγές του αποτελούν κυρίως: ελληνόφωνα καταξιωμένα περιοδικά, επετηρίδες ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας, άρθρα σχετικά με την εκπαίδευση και την παιδαγωγική από το διεθνή χώρο, διδακτορικές διατριβές με παρόμοια θεματολογία που έχουν εκπονηθεί σε ανώτατα ιδρύματα της Ελλάδας ή του εξωτερικού, ερευνητικά προγράμματα από τις βάσεις δεδομένων Eric, Scopus, Willey, κ.ά.

Διεύθυνση επικοινωνίας:

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Γραφείο Βιβλιοθήκης, Αρχείων και Εκδόσεων,
ΔΕΛΤΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ
Αν. Τσόχα 36, 115 21 Αθήνα
Τηλ: 210 6014206
E-mail: dea@iep.edu.gr
Ιστοθέση: <http://www.iep.edu.gr/library>

ISSN 2241-4428

Copyright © 2018 ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ του ΥΠ.Π.Ε.Θ., Αθήνα

Περιεχόμενα

I. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	
Θεματικές Ενότητες	
1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	5
2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	6
3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	7
4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	9
4.1. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	9
4.2. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	12
4.3. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	13
4.4. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	14
4.5. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	15
4.6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	15
4.7. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	15
5. ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	25
6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	25
6.1. ΓΛΩΣΣΑ	25
6.2. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	26
6.3. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	50
6.4. ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	51
6.5. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	52
6.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	52
6.7. ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	52
6.8. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	53
6.9. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	53
7. ΕΙΔΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	53
7.1. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	54
7.2. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	54
7.3. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	55
7.4. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ	63
8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	63
9. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	64
10. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	65
11. ΜΑΘΗΣΗ	66
12. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	68
13. ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	70
14. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	70
15. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	71
16. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	72
17. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	72
18. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	72
II. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ	74
III. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	87
IV. ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ	158
V. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	218
VI. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	218
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	219
α. Περιοδικά (σε έντυπη μορφή)	219
β. Περιοδικά (σε ηλεκτρονική μορφή)	223
γ. Επιστημονικές Επετηρίδες (σε έντυπη μορφή)	224
δ. Επιστημονικές Επετηρίδες (σε ηλεκτρονική μορφή)	224
ε. Βάσεις Δεδομένων	225

I. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ¹

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΪΔΙΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Ο Χρίστος Τσολάκης ως πανεπιστημιακός δάσκαλος», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 202–206.

* Βιογραφία * Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Εκπαίδευση, Ανώτατη.

ΑΜΑΝΑΤΙΑΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β., «Η συνεργασία με τον Χρίστο Τσολάκη στη Συντονιστική Επιτροπή του 1ου Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 239–242.

* Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Εκπαίδευση εκπαιδευτικών.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Οι εμβληματικοί δάσκαλοι και η δημιουργική πνοή τους, από το ξεκίνημα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ως τις μέρες μας, μια πολύτιμη πνευματική κληρονομιά», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 294–299.

* Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Εκπαίδευση, Ανώτατη.

ΒΑΧΑΡΟΓΛΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ, «Εκπαιδευτικών δρώμενα: η παρουσία των εκπαιδευτικών στην ευρύτερη περιοχή της Κατερίνης (19ος έως αρχές 20ού αιώνα). Μια πρώτη καταγραφή», *Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, τχ. 11-12 (2013), σσ. 203–242.

* Εκπαίδευση - Ιστορία - 19ος-20ός αι. * Πιερία (Μακεδονία) * Σχολεία - Αρχειακές πηγές.

ΔΑΛΑΚΟΥΡΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Μεταξύ ανατολής και δύσης: η εκπαιδευτική θεωρία της Σαπφούς Λεοντιάδος (1830-1900)», *Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, τχ. 11-12 (2013), σσ. 89–127.

* Εκπαίδευση - Ιστορία - 19ος αι. * Λεοντιάς, Σαπφώ (1830-1900) * Σχολείο θηλέων.

ΖΑΦΑΡΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «Επτά χρόνια στην επιμόρφωση (1994-2000) με τον Χρίστο Τσολάκη», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 243–252.

* Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Εκπαίδευση εκπαιδευτικών.

ΖΙΩΓΟΥ-ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΣΙΔΗΡΟΥΛΑ, «Σχολεία και εκπαιδευτικοί στη Θεσσαλονίκη πριν και μετά το 1912: από την κοινότητα στο κράτος», *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 441–458.

* Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Θεσσαλονίκη * Ιστορία της Εκπαίδευσης * Εκπαίδευση - Ελλάδα.

ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Ένας δάσκαλος κεφάτος: γλώσσα, λογοτεχνία, παιδεία, στο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 189–197.

* Βιογραφία * Τσολάκης, Χρίστος Λ.

---

¹Οι περιλήψεις των άρθρων που παρατίθενται στη συνέχεια αποτελούν αναδημοσιεύσεις από τα έντυπα, στα οποία το εκάστοτε άρθρο έχει δημοσιευθεί. Την ευθύνη, τόσο για τη σύνταξη όσο και για την ορθογραφία του κειμένου τους, φέρει αποκλειστικά ο συγγραφέας του άρθρου.

ΜΑΥΡΟΚΕΦΑΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «Τα ανεξίτηλα ίχνη του δασκάλου Χρίστου Τσολάκη στη Βέροια: Εθνικό Μουσείο Εκπαίδευσης», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 289–293.

* Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Βέροια * Εθνικό Μουσείο Εκπαίδευσης.

ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ., «Ο εκπαιδευτικός δημοτικισμός πριν και μετά την ενσωμάτωση της Μακεδονίας στο ελληνικό κράτος», *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 402–422.

* Ελληνική γλώσσα, Νέα * Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Δημοτικισμός και δημοτικιστές * Μακεδονία.

ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Ένας Υδραίος στη Λάρισα Ο Χρίστος Τσολάκης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 253–256.

* Ελληνική γλώσσα, Νέα * Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Νεοελληνική Γραμματική.

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΥΛΙΝΑ, ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Η λειτουργία της μετεκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κατά τη μεταπολεμική περίοδο», *Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, τχ. 11-12 (2013), σσ. 57–87.

* Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών * Εκπαίδευση - Ιστορία - 20ός αι. * Μετεκπαίδευση καθηγητών.

ΣΚΟΥΡΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ Θ., «Η επιβολή εκπαιδευτικών τελών στη δημόσια γενική και πανεπιστημιακή εκπαίδευση (1887-1895): εκπαιδευτικές, οικονομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις», *Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης*, τχ. 11-12 (2013), σσ. 129–155.

* Δίδακτρα * Εκπαίδευση - Ιστορία - 19ος αι. * Εκπαιδευτική πολιτική.

ΣΥΡΜΑΛΟΓΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, «Ο δάσκαλος Χρίστος Τσολάκης», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 207–211.

* Βιογραφία * Τσολάκης, Χρίστος Λ.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΠΕΔΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, ΑΥΓΗΤΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, «Η εισαγωγή και διαχείριση της καινοτομίας “Αυτοαξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου” στο ελληνικό σχολείο: πρώτες διαπιστώσεις», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 153–171.

* Εκπαιδευτική καινοτομία * Αποτέλεσμα έρευνας * Αξιολόγηση * Αυτοαξιολόγηση

- This study examines the opinions of school advisors, principals and teachers regarding the content and process of School Self-Evaluation (SSE), an innovation introduced on a pilot basis in the Greek educational system. Its theoretical background is focused upon studies regarding effective introduction and management of educational innovations in relation to the enhancement of educational change. We employed semi-structured interviews with 18 informants (school advisors, head teachers and teachers) that have participated in the pilot phase of SSE. Data were analyzed using the qualitative data analysis of Miles & Huberman (1994). Results show that: firstly, participants experience difficulties in the introduction of SSE as a result of inadequate information and

insufficient in-service education. These problems had consequences regarding teacher participation and the implementation process of SSE process. Secondly, despite some similarities regarding different informants' opinions, we found that their role and status within the SSE process affected their stance and position towards SSE. Finally, we found that several issues concerning the successful involvement of pupils, parents, critical friends and the wider community raised difficulties regarding joint participation in the process of SSE.

ΠΕΤΡΙΔΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ ΓΙΑΣΕΜΙΝΑ, «Έρευνα και εκπαιδευτική πολιτική: το πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού στην Κύπρο», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 155–172.

* Εκπαιδευτική πολιτική * Κύπρος * Εμπειρική έρευνα * Αλφαριθμητισμός.

ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΟΣΧΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΚΟΣΜΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «Η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ του φύλου, της τάξης φοίτησης και της βιολογικής κατάστασης του πατέρα μουσουλμάνων μαθητών της Ξάνθης με τον προβιβασμό τους στην επόμενη τάξη κατά τα σχολικά έτη 1952 - 1956», *Κίνητρο*, τχ. 12 (2012-2013), σσ. 123–133.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Μειονότητες – Εκπαίδευση * Μουσουλμάνος

- Historical research into education is associated with the systematic and objective detection, the assessment and the combination of evidences in order to draw conclusions about past events. The particular value of historical research into 'sensitive', 'changeable' and 'neuralgic' educational domain was appreciated at providing solutions to contemporary problems in the light of the past and the reanalyzes of the data in relation to contemporary hypotheses, theories and generalizations about the past. The present study attempt to investigate the possible correlations between gender, grade level, father's biological condition and pupil's class elevation within the framework of Minority Education. Pupils' class elevation seemed to be correlated with gender and grade level, but not with father's biological condition.

3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ, ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ-ΡΕΠΠΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «Τεχνικές διαχείρισης και συμβουλευτικής παρέμβασης των διευθυντών/τριών σχολικών μονάδων στη διευθέτηση των συγκρούσεων», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 102 (2013), σσ. 13–25.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Συμβουλευτική * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Σύγκρουση

- Η παρούσα έρευνα διερευνά τους τύπους των συγκρούσεων που εμφανίζονται στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Δυτικής Αττικής, τους τρόπους διαχείρισής τους από τους/τις Διευθυντές/τριές τους καθώς και το βαθμό που υιοθετούν χαρακτηριστικά και δεξιότητες συμβουλευτικής στη διευθέτησή τους. Η σύγκρουση μεταξύ δύο διδασκόμενων και μεταξύ ενός διδάσκοντα και ενός διδασκόμενου εμφανίζονται συχνότερα. Η τεχνική της συνεργασίας και η τεχνική του συμβιβασμού αναφέρθηκαν ως κυριότεροι τρόποι διευθέτησης μιας σύγκρουσης. Ο σεβασμός, η ενεργός ακρόαση και η επικοινωνία, χρησιμοποιήθηκαν για τη συμβουλευτική παρέμβαση στη διευθέτηση των συγκρούσεων. Διαφοροποιήσεις μεταξύ των Διευθυντών/τριών διαπιστώθηκαν σε σχέση με συγκεκριμένες παραμέτρους που εξετάστηκαν.

ΒΟΖΑΪΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν., ΥΦΑΝΤΗ ΑΜΑΛΙΑ Α., «Η πολιτική της Ο.Λ.Μ.Ε. για το θεσμό

του Σχολικού Συμβούλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ. 3 (2013), σσ. 38–61.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * ΟΛΜΕ * Σχολικός Σύμβουλος

- In this paper we explore the politics of the Federation of Secondary School Teachers in Greece (O.L.M.E.) regarding the role of secondary school advisor since 1982. More specifically, by using the content analysis, O.L.M.E.'s positions about the institutional changes for the school advisor are examined and its attitudes and suggestions are presented, based on its official bulletins. It is pointed out that O.L.M.E. was genuinely concerned about the school advisor in the period under consideration, although it criticized the selection procedures of the school advisors as well as their institutional role in the school education.

ΓΕΡΑΡΗΣ ΗΛΙΑΣ, «Αρχές του μάνατζμεντ στη διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ. 601 (2013), σσ. 191–196.

* Διευθυντής * Διοίκηση και Οργάνωση * Ηγεσία.

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ κ.ά., «Αναγκαιότητα και περιεχόμενο επιμόρφωσης διευθυντών σχολικών μονάδων: Μια διερευνητική μελέτη», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τόμ. 16, τχ. 61 (2013).

* Επιμόρφωση * Αποτέλεσμα έρευνας * Διευθυντής * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

- Η επίτευξη ενός σχολείου που θα απαντά στα προτάγματα της μετανεωτερικής εποχής προϋποθέτει ένα υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό δυναμικό. Παράλληλα, ο διευθυντής του σχολείου ως προϊστάμενος μιας σχολικής μονάδας καλείται να ανταποκριθεί στις ανάγκες του σύγχρονου σχολείου. Η απόκτηση δεξιοτήτων (όπως ηγετικών, διοικητικών κ.α.) προϋποθέτει την ύπαρξη επιμορφωτικών προγραμμάτων που να απευθύνονται σε Στελέχη της Εκπαίδευσης και να λαμβάνουν υπόψη τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η αρχική διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των διευθυντών σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ως δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 40 διευθυντές/ντριες σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Ν. Πιερίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι διευθυντές/ντριες στην συντριπτική τους πλειοψηφία θεωρούν αναγκαία την επιμόρφωσή τους σε θέματα που αφορούν τη διοίκηση της εκπαίδευσης. Οι θεματικές κατευθύνσεις που προτιμούν είναι η εισαγωγή εκπαιδευτικών αλλαγών-καινοτομιών, η ηγεσία στη σχολική μονάδα και η διαχείριση συγκρούσεων (περικοπή περιλήψης).

ΡΑΠΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ κ.ά., «Η συμβολή του συλλόγου διδασκόντων στη λειτουργία της σχολικής μονάδας», *Κίνητρο*, τχ. 12 (), σσ. 45–64.

* Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Σύλλογος διδασκόντων

- Effectiveness in school operation depends on many factors, among which quality of management and administration of the school unit. Nowadays, there is an intense interest in relation to the contribution of administration in educational processes in general and, specifically, in the effective operation of schools. In Greek primary school, governing bodies are the headmaster, the deputy headmaster and the board of teachers. In this paper, an attempt is made to depict to what extent the board of teachers works as a team on an administrative level, leading to multiplicative impacts on school effectiveness. Through an analysis of the different dimensions of the board's responsibilities, we try to give an answer to what extent the board under examination works cooperatively, if all board members have an equal access to information and to the available resources and if there exist mechanisms of evaluating and monitoring the relevant procedures.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

* * *

4.1. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΒΑΛΙΑΝΤΖΑ-ΑΥΤΙΑ Ε., «Βιωματική επικοινωνιακή μάθηση κοντά στη φύση υπό το πρίσμα των επιστημών του εγκεφάλου», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 92 (2013), σσ. 112–116.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Βιωματική μάθηση * Φύση.

ΔΡΑΓΚΙΝΗ ΣΟΦΙΑ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ, «Συνεργασία σχολείου - οικογένειας : δοκιμάζοντας και μαθαίνοντας», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 78–82.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Συμμετοχή γονέων * Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών.

ΖΑΦΕΙΡΙΑΔΟΥ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ κ.ά., «Εργαστήρια για γονείς και παιδιά», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 83–87.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών * Δημιουργικό εργαστήριο.

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΡΕΠΠΑ ΟΛΥΜΠΙΑ, «Στη χώρα των παραμυθιών “βρέχει” συναισθήματα», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 95 (2013), σσ. 53–58.

* Νοημοσύνη * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Συναισθηματική ανάπτυξη.

ΚΑΚΟΥΡΟΥ-ΧΡΟΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΟΚΚΟΡΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, «Παιδιά της προσχολικής ηλικίας παρέρυ με το Γιάννη Ρίτσο στο σχολείο και στην Πινακοθήκη», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 91 (2013), σσ. 92–97.

* Αισθητική αγωγή * Διδακτική πρόταση * Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία * Ρίτσος, Γιάννης (1909-1990).

ΚΑΝΤΖΟΥ ΝΙΚΗ, «Γειά σου κύριε μενεξέ», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 91 (2013), σσ. 88–91.

* Ελύτης, Οδυσσέας (1911-1996) * Διδακτική πρόταση * Δημιουργικές δραστηριότητες.

— «Ειρεσιώνη, νήματα και ευχές! Ένα αρχαίο ελληνικό χριστουγεννιάτικο δέντρο στην τάξη μας!», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 96 (2013), σσ. 66–67.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση * Ελαία.

— «Εμείς οι κολυμβητές!», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 36–39.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση * Κολύμβηση.

ΚΑΝΤΖΟΥ ΝΙΚΗ, ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΦΥΛΛΙΩ, «Οι κουλούρες με τα κόκκινα αβγά», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 92 (2013), σσ. 62–65.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Ήθη και έθιμα * Πάσχα.

ΚΑΤΣΙΟΥ-ΖΑΦΡΑΝΑ ΜΑΡΙΑ, «Τα προσχολικά χρόνια: η χρυσή εποχή της ζωής του ανθρώπου», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 92 (2013), σσ. 108–111.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Μάθηση * Ανάπτυξη αντίληψης * Εξατομικευμένη διδασκαλία.

ΜΑΝΕΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΑ, «Μαθηματικά και νέες τεχνολογίες: Προτάσεις μαθηματικών δράσεων με online παιχνίδια και λογισμικά μαθηματικών», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 93 (2013), σσ. 96–98.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Νέες Τεχνολογίες * Μαθηματικά * Εκπαιδευτικό λογισμικό * Προσχολική αγωγή.

— «Προσεγγίζοντας τα συναισθήματα με τη χρήση των κόμικς: πρακτικές διδακτικές προτάσεις και συνοδευτικά φύλλα εργασίας», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 92 (2013), σσ. 74–79.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Συναισθηματική ανάπτυξη * Διδακτική πρόταση * Κόμικς.

ΜΑΡΡΑ ΜΑΤΑ, «Τα αστεράκια της νύχτας», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 96 (2013), σσ. 80–81.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δημιουργικότητα * Κινητική δραστηριότητα * Μουσική και κίνηση.

ΜΠΑΜΠΑΡΑΤΣΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ, ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΌΛΓΑ, «Νηπιαγωγείο και οικογένεια: εμπλέκοντας τους γονείς στη μάθηση των παιδιών τους», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 91–94.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Συμμετοχή γονέων * Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών.

ΜΠΙΡΜΠΛΗ ΜΑΡΙΑ, «Προς μια παιδαγωγική του διαλόγου στην προσχολική εκπαίδευση», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 91 (2013), σσ. 108–112.

* Διάλογος * Μέθοδος διδασκαλίας * Στρατηγική της μάθησης.

— «Συνεργασία νηπιαγωγείου - οικογένειας: από τις καλές σχέσεις στην εμπλοκή των οικογενειών στη μάθηση των παιδιών», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 62–65.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Νηπιαγωγός * Συμμετοχή γονέων.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΡΓΥΡΩ, «Αερόστατα, τα άστρα της Ανάστασης», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 92 (2013), σσ. 66–70.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Ήθη και έθιμα * Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση * Πάσχα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΡΓΥΡΩ, «Ο κόσμος των εντόμων», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 93 (2013), σσ. 57–61.

* Προσχολική αγωγή * Διαθεματική προσέγγιση * Έντομα.

— «Ο σοκολατοπόλεμος της Αποκριάς», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 91 (2013), σσ. 58–62.

* Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση * Απόκριες * Πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά.

— «Ουράνιο τόξο, ένα μονοπάτι μεταξύ ουρανού και γης», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 95 (2013), σσ. 92–97.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση.

— «Τα καμώματα του φθινοπώρου», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 95 (2013), σσ. 84–91.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση * Εποχές.

— «Το μαγιό μου φοράω και για την παραλία ξεκινώ!», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 40–43.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δημιουργικές δραστηριότητες * Διαθεματική προσέγγιση * Καλοκαίρι.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «40 χρόνια Πολυτεχνείο», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 96 (2013), σσ. 20–31.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Διδακτική πρόταση * Πολυτεχνείο 1973.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η εμπλοκή των γονέων στην αξιολόγηση του παιδιού τους», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 66–72.

* Αξιολόγηση * Σχέση γονιού - σχολείου * Φάκελος εργασίας.

ΣΟΦΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑ, ΜΑΡΤΙΔΟΥ ΡΑΧΗΛΑ, «Η ενεργητική ακρόαση και η σημασία της στο νηπιαγωγείο», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 91 (2013), σσ. 113–117.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Επικοινωνία * Ακρόαση.

ΣΤΕΚΑΣ ΦΩΚΙΩΝ, «Πρώιμη παρέμβαση - προσχολική εκπαίδευση: αμβλύνοντας τις ανισότητες», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 55–67.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Σχολική ένταξη * Ευρώπη

- Τις τελευταίες δεκαετίες ολοένα και εντείνεται η συζήτηση για το ρόλο της πρώιμης παρέμβασης - προσχολικής εκπαίδευσης στην αντιστάθμιση των εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων των παιδιών από μη προνομιούχα περιβάλλοντα, αλλά και γενικά στη διασφάλιση των προϋποθέσεων για ακαδημαϊκή και κοινωνική επιτυχία όλων των παιδιών. Από την πλευρά της επιστημονικής έρευνας το ενδιαφέρον εστιάζεται στην ανάπτυξη υψηλής ποιότητας προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης - προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, έτσι που να εξασφαλίζεται η μέγιστη παραγωγή και διατήρηση των μετέπειτα ακαδημαϊκών και κοινωνικών επιτευγμάτων. Από την άλλη, ο πολιτικός λόγος ενδιαφέρεται για τις κοινωνικοοικονομικές επιστροφές που μπορεί να έχει η επένδυση στην πρώιμη παιδική ηλικία σε σύγκριση με διορθωτικά μέτρα σε επόμενες

φάσεις της σχολικής ζωής. Η βασική υπόθεση είναι ότι κάτω από προϋποθέσεις η πρόιμη παρέμβαση - προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα μπορεί να αμβλύνει τις εκπαιδευτικές, και κατ' επέκταση τις κοινωνικές ανισότητες.

ΤΖΕΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, «Νέες προτάσεις, αλλά τι αλλάζει στη διδασκαλία των μαθηματικών;», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 93 (2013), σσ. 108–111.

* Μαθηματικά * Προσχολική αγωγή * Σχηματισμός εννοιών.

ΤΡΙΓΚΑ ΕΛΕΝΗ Δ., «Ανίχνευση δυσκολιών μάθησης στο νηπιαγωγείο και έγκαιρη παρέμβαση. Ο ρόλος του νηπιαγωγού», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 95 (2013), σσ. 110–114.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Δυσκολία μάθησης * Νηπιαγωγός.

ΤΣΙΑΡΑ ΕΥΘΥΜΙΑ, «Η πασχαλίτσα στο επίκεντρο. Οργανώνοντας μαθηματικές δραστηριότητες που ενισχύουν την ενεργητική συμμετοχή των μικρών μαθητών στη γωνιά του Η/Υ», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 93 (2013), σσ. 84–91.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Μαθηματικά.

ΤΥΜΠΑ-ΨΥΡΡΟΠΟΥΛΟΥ Ε., ΠΑΓΙΑΒΛΗ Κ., «Με γερή καρδιά βάζω θεμέλια σωστά», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 96 (2013), σσ. 70–73.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Διαθεματική προσέγγιση * Υγεία.

ΧΑΣΑΠΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Η οικειοποίηση των μαθηματικών εννοιών μέσα από τις καθημερινές δραστηριότητες των παιδιών: το παράδειγμα της μαγειρικής», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 93 (2013), σσ. 112–115.

* Μαθηματικά * Διδακτική πρακτική * Προσχολική αγωγή * Σχηματισμός εννοιών.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ-ΓΚΛΙΑΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ, ΚΟΥΤΗ ΜΑΡΙΑ, ΚΑΜΠΕΡΗ ΕΛΕΝΗ, «Μια έρευνα δράσης για την επικοινωνία και συνεργασία νηπιαγωγείου - οικογένειας», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 94 (2013), σσ. 88–90.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών * Έρευνα δράσης.

4.2. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΑΛΠΙΝΗ-ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΗ, ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ-ΜΠΕΚΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Εξέλιξη και προσαρμογή του παιδιού στο σχολικό περιβάλλον», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ. 2 (2013), σσ. 117–126.

* Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Μαθητής * Προσαρμογή * Σχολικό περιβάλλον

- The current study has two purposes: a) to identify and describe the child's progress since his admission to school as it is one of the most significant phases in human life, and b) to explore the child's adaptation process in the primary school. Exploring the child's specific developmental characteristics is vital for teachers and other specialists who work with school age children, as this knowledge contributes to accepting and helping them to normal development and adaptation in the school environment.

ΚΕΚΙΑ ΑΙΜΙΛΙΑ, «Διαβάζοντας και γράφοντας ποικίλα είδη κειμένων στην Πρώτη Δημοτικού», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 638–651.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Ανάγνωση - Έρευνα * Γραφή - Σπουδή και διδασκαλία * Κειμενικά είδη.

ΣΑΪΤΗ ΆΝΝΑ, «Στάσεις των εκπαιδευτικών και των διευθυντών για τη λειτουργία των Δημοτικών σχολείων με μειωμένο ωράριο», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 73–87.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Διευθυντής * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Εκπαιδευτικός.

ΣΤΑΙΚΟΓΛΟΥ ΒΕΝΕΤΗΣ Ν., «Πρόταση αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων: Το παράδειγμα του προγράμματος της φιλοαναγνωσίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 109–122.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Παιδιά - Βιβλία και ανάγνωση.

4.3. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «Διδακτικό παράδειγμα στη Νεοελληνική λογοτεχνία σύμφωνα με το ΑΠΣ Α΄ Λυκείου ενότητα “Τα φύλα στη Λογοτεχνία” με ενδεικτικές προτάσεις για όλες τις θεματικές ενότητες», *Δοκεί μοι*, τχ. 15 (2013), σσ. 17–35.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Διδακτικό παράδειγμα * Λύκειο - Α΄ τάξη * Νεοελληνική Λογοτεχνία.

ΚΟΡΦΙΑΤΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ, ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, «Αντιλήψεις ελλήνων μαθητών γυμνασίου για την αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού του ρόλου και της λειτουργίας του σύγχρονου ελληνικού σχολείου», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 120–131.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Μαθητής * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

- Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η καταγραφή των αντιλήψεων Ελλήνων μαθητών Γυμνασίου για θεμελιώδη ζητήματα που σχετίζονται με ζωτικές λειτουργίες του σύγχρονου ελληνικού σχολείου και για την αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού πολλών από τους βασικούς ρόλους που καλείται να αναλάβει, ως αίτημα των καιρών. 931 μαθητές Γυμνασίου κλήθηκαν να καταγράψουν την άποψή τους για ζητήματα που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, τον επαρκή ρόλο του σχολείου στην πρόληψη και αντιμετώπιση μιας σειράς σύγχρονων κοινωνικών κινδύνων και τη δυνατότητα παροχής συμβουλευτικής στήριξης μέσα από το χώρο του σχολείου. Τα ευρήματα υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα ανάληψης νέων ρόλων στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο, με έμφαση στη συμβουλευτική διάσταση του ρόλου του εκπαιδευτικού.

ΠΑΓΑΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Δ., «Από τον άκαιρο πειραματισμό στο δημιουργικό σχολείο αλληλεγγύης», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 633–637.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία.

ΠΟΛΑΤΙΔΟΥ ΆΝΝΑ, «Η λογοτεχνία στην πρόκληση του Λυκείου και της εφηβείας: η περίπτωση της λέσχης ανάγνωσης “βιβλιοφάγοι”», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 570–577.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Λογοτεχνία * Λέσχη Ανάγνωσης.

ΤΣΙΟΥΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ι., «Διδάσκοντας Αρχαία Ελληνικά (από το πρωτότυπο) στο γυμνάσιο: θεωρητικές αρχές και παραδείγματα», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 86–102.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Διδακτικό παράδειγμα * Αρχαία Ελληνικά * Διδακτική * Μεθοδολογία

- Teaching Ancient Greek Language and Literature at the Greek secondary school in the 21st century constitutes a challenge for teachers, which they, as thinking professionals, have to cope with effectively by exploiting their cognitive and pedagogical equipment as well as the interests of their teenage students. A teaching approach, which is included in such a general outlook, meeting the goals of the school subject of Ancient Greek, as these have been specified by the Curriculum (Knowledge of antiquity/mankind), can realize principles, like the differentiative approach, based on the literary gender of texts, the critical reading, the intercultural approach, the use of ICT (Information & Communication Technologies) e.t.c. At the present proposal an example is given of how the aforementioned teaching principles can be applied, in the subject of Ancient Greek of the 2nd Grade of Junior High School. This one touches on issues of the students' modern life such as family relationships, (conflicts, punishments, strictness and human rights) in order to promote tolerance and understanding within a constantly changing world.

4.4. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΜΑΥΡΟΣΚΟΥΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ., «Διδασκαλία και Μετασχηματίζουσα Μάθηση στο Πανεπιστήμιο», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 35–53.

* Διδασκαλία * Εκπαίδευση, Ανώτατη * Μετασχηματίζουσα Μάθηση

- This paper aims to present innovative teaching strategies in the context of “University Teaching”, which has systematically cultivated in many foreign academic institutions abroad. The development of this branch of teaching and learning methodology (didactics), and the related interest of institutions for effective teaching and learning are integral to the changes observed at the level of international policy for higher education, which redirect to the “knowledge and market economy”. In this context, the academic teaching acquires new content: many foreign universities accept that teaching can not continue to be the “poor relative” of research. Thus, they are financing the establishment of centers or institutes for teaching and staff development, while promoting research in the cognitive domain of concrete objects and seeking to establish friendly teaching and learning environments. The adoption of innovative teaching and learning strategies requires general change in the culture of the university organization and, of course, changes in attitudes and practices of academic staff. Moreover, it is necessary to reform the content of the courses, be interconnected to each other horizontally and vertically to reduce the size of audiences, to provide systematic support from the organization, to promote changes.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΟΥΖΑΝΝΑ-ΜΑΡΙΑ, «Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης ως αντικείμενο σπουδών: Έρευνα στις σχολές επιστημών αγωγής», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τόμ. 16, τχ. 61 (2013).

* Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης * Πρόγραμμα σπουδών * Σπουδαστής/Φοιτητής * Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Στην παρούσα εργασία επιχειρείται η διερεύνηση της κατάρτισης των φοιτητών στο πεδίο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης στα Παιδαγωγικά Τμήματα λόγω της συμβολής της στη

διαμόρφωση της στάσης και της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών απέναντι στην κοινωνική και πολιτική λειτουργία του σχολείου. Διαπιστώνεται ότι η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης αλλά και η Κοινωνιολογία αποτελούν επιμέρους αντικείμενα στο πρόγραμμα σπουδών των Παιδαγωγικών Τμημάτων και επομένως προσφέρουν περιορισμένη κατάρτιση στη συγκεκριμένη επιστήμη. Με βάση τη διαπιστωμένη σημασία της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης για την πρόοδο και τη μετεξέλιξη των εκπαιδευτικών σε λειτουργούς αναμόρφωσης της κοινωνικής δομής προτείνεται η ενίσχυση του προγράμματος σπουδών με περισσότερη Κοινωνιολογία.

ΣΑΪΝΤ ΈΝΤΟΥΑΡΝΤ, «Για το πανεπιστήμιο», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 17–27.

* Εκπαίδευση, Ανώτατη * Πανεπιστήμιο.

ΣΑΛΛΑ ΤΙΤΙΚΑ, «Οι στόχοι της καλλιτεχνικής παιδείας στην ΑΣΚΤ», *Εικαστική Παιδεία*, τχ. 29 (2013), σσ. 63–72.

* Σπουδαστής/Φοιτητής * Καλλιτεχνική Αγωγή * Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών.

ΤΑΜΟΥΤΣΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΚΗΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΜΟΡΦΙΑ, «Η εφαρμογή των παιδαγωγικών μαθημάτων στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Φλώρινας», *Εικαστική Παιδεία*, τχ. 29 (2013), σσ. 69–72.

* Σπουδαστής/Φοιτητής * Επιστήμες της Αγωγής * Καλλιτεχνική Αγωγή.

4.5. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

* * *

4.6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «Γηράσκω αεί διδασκόμενος; Το κοινωνικό προφίλ των μαθητών ενός σχολείου δεύτερης ευκαιρίας», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 65–81.

* Εμπειρική έρευνα * Κοινωνικοοικονομική κατάσταση * Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας.

4.7. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η ανάπτυξη της συνεργασίας του δασκάλου και του λογοθεραπευτή για την κάλυψη των αναγκών των μαθητών με διαταραχές ομιλίας/λόγου/επικοινωνίας στον χώρο της εκπαίδευσης και της ειδικής αγωγής», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 83–92.

* Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Λόγος, Διαταραχές του - Παιδιά * Λογοθεραπευτής.

ΑΡΒΝΙΤΑΚΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ, ΒΑΡΣΑΜΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΓΟΥΔΗΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «**Συμμετοχή ατόμων με κινητικές αναπηρίες σε οργανωμένες μορφές φυσικής δραστηριότητας - Διερεύνηση συνεντεύξεων**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 13–23.

* Αθλητισμός * Σωματικά μειονεκτών

- Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να μελετήσει βασικά βιογραφικά στοιχεία και απόψεις ενήλικων ατόμων με συγγενείς κινητικές διαταραχές για την φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό. Ένα ολοκληρωμένο θεωρητικό μοντέλο για τη μελέτη του θέματος αποτελεί η «Διεθνής Ταξινόμηση Λειτουργικότητας για Παιδιά και Εφήβους» (International Classification of Functioning for Children and Youth, ICF-CY) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WFIO, 2007). Μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων καταγράφηκαν οι απόψεις τριών ατόμων με κινητικές αναπηρίες. Μεταξύ άλλων, εκτιμήθηκε το επίπεδο συμμετοχής στην άθληση και ο ρόλος αυτής στη συνολική τους λειτουργικότητα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι συμμετέχοντες στην έρευνα απεκόμισαν τόσο σωματικά (δύναμη, αντοχή, υγεία) όσο και ψυχοκοινωνικά οφέλη (χαρά, μείωση άγχους, δημιουργία φίλων). Η διαφορετική αντιμετώπιση κάθε συμμετέχοντα από την οικογένεια επηρεάζει τη συμμετοχή του στον αθλητισμό. Καταγράφεται επίσης η δυσαρέσκεια των συμμετεχόντων για την αντιμετώπισή τους από την πολιτεία, ενώ προτείνουν την δημιουργία νέων αθλητικών συλλόγων, αλλά και την χρηματοδότηση των ήδη υπαρχόντων.

ΓΚΙΡΓΚΙΝΟΥΔΗ ΕΛΕΝΗ, «**Πρόγραμμα παρέμβασης σε νήπιο με σύνδρομο Down, μία μελέτη περίπτωσης στα πλαίσια του ειδικού νηπιαγωγείου**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 3–12.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Προσχολική αγωγή * Σύνδρομο Ντάουν

- Η παρούσα ερευνητική εργασία αποτελεί μελέτη περίπτωσης νηπίου με σύνδρομο Down που φοιτά σε ειδικό νηπιαγωγείο. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τη θεωρητική προσέγγιση της νοητικής καθυστέρησης εστιάζοντας στην περίπτωση του συνδρόμου Down, ενώ το δεύτερο μέρος τα βήματα που ακολουθήθηκαν για την κατασκευή του προγράμματος παρέμβασης, την αξιολόγηση του παιδιού και τους επιδιωκόμενους στόχους, έχοντας πάντα ως βασικό μακροπρόθεσμο στόχο τη μέγιστη δυνατή αυτονομία των παιδιών με νοητική καθυστέρηση στην κοινωνική ζωή ως ενήλικες. Στο τέλος παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας και σχετικοί προβληματισμοί όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος παρέμβασης.

ΓΩΓΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΠΡΑΣΣΟΥ ΝΑΝΣΥ, «**Η σημασία της συμβουλευτικής στην ένταξη παιδιών στο σχολικό πλαίσιο**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 261–269.

* Διαταραχή συμπεριφοράς * Συμβουλευτική * Δεξιότητα * Κοινωνική αντίληψη * Σχολική ένταξη

- Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να αναδείξει τη σημασία της συμβουλευτικής μέσα από τη δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης και οικειότητας, με το μαθητή με ΔΑΔ ώστε να συμβάλλει στην ομαλότερη ένταξή του στη σχολική αίθουσα. Η φύση του συγκεκριμένου συμβουλευτικού προγράμματος, προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις ενός ατόμου με ιδιαίτερες επικοινωνιακές, αντιληπτικές και συμπεριφορικές δυσκολίες καθώς και στο πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε μαθητές με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή, ηλικίας 7-9 χρόνων, μέσα στην σχολική αίθουσα (με στόχο τη γενίκευση των κανόνων συμπεριφοράς και των κοινωνικών δεξιοτήτων) αλλά και ατομικά. Το σχολείο είναι ιδιωτικό. Το συμβουλευτικό πρόγραμμα αφορούσε την εκπαίδευση των παιδιών σε κοινωνικές δεξιότητες και κανόνες συμπεριφοράς κατά την αλληλεπίδρασή τους με τους συμμαθητές και τους εκπαιδευτικούς τους.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΜΗΝΑΣ, «**Η Εκπαίδευση των ΑμΕΕΑ στις Ειδικές Τάξεις και τα Τμήματα Ένταξης στην Ελλάδα (1982-2012)**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 3–18.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Τμήματα ένταξης

- Το σχολικό έτος 1983-84 ιδρύθηκαν 25 Ειδικές Τάξεις (ΥΠΕΠΘ,1984) μέσα σε δημόσια δημοτικά σχολεία: α) για να αντιμετωπιστούν οι διαγνωσμένες ειδικές μαθησιακές δυσκολίες των μαθητών, β) για να προσφερθεί ειδική εκπαιδευτική στήριξη στους μαθητές αυτούς, χωρίς όμως να αποκοπούν από τη μαθητική κοινότητα στην οποία ανήκουν, και γ) να διευκολυνθεί η σχολική ένταξή τους. Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 οι ελληνικές κυβερνήσεις με ουσιαστικά νομοθετικά και πολιτικά μέτρα (Ν.1143/1981, Π.Δ.603/1982, Ν.1566/1985) επιδίωξαν την άρση θεσμικών εμποδίων που περιόριζαν τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΑμΕΕΑ) να προσδεθούν στο σχολείο και την κοινωνία. Η ίδρυση Ειδικών Τάξεων στο γενικό σχολείο σηματοδότησε την έξοδο της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τις καθιερωμένες οριοθετήσεις εισάγοντας το δικαίωμα εκπαίδευσης για τα ΑμΕΕΑ σ' ένα ευρύτερο σχολικό περιβάλλον αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα εφαρμογής διαφορετικών αναλυτικών προγραμμάτων. Το 2000 ιδρύονται τα ΚΔΑΥ. Οι Ειδικές Τάξεις μετονομάζονται Τμήματα Ένταξης κι ο ρόλος των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής αναβαθμίζεται (Ν.2817/2000).

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΜΗΝΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΆΝΝΑ, «**Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς παιδιών με αυτισμό που φοιτούν στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε ΣΜΕΑ - Συνοπτικές κατευθυντήριες γραμμές**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 36–46.

* Ρόλος του καθηγητή * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Αυτισμός * Διδακτική πρακτική

- Ο αυτισμός, είναι η πιο συχνή αναπηρία από τις διαταραχές του αυτιστικού φάσματος. Περιλαμβάνει μια «τριάδα διαταραχών» όσον αφορά στην κοινωνική αλληλεπίδραση, στην επικοινωνία και στην φαντασία του παιδιού. Στο σχολικό περιβάλλον της ειδικής αγωγής κάθε αυτιστικό παιδί αντιμετωπίζεται ως μια ξεχωριστή προσωπικότητα με τις δικές του ανάγκες, ιδιαιτερότητες και δυνατότητες. Λόγω των ιδιαιτεροτήτων του ακολουθεί εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Σκοπός του προγράμματος είναι να διευκολύνει την προσαρμογή του παιδιού με αυτισμό στο σχολικό περιβάλλον και ταυτόχρονα την πρόσβαση του στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου, εφόσον είναι εφικτό. Για την επιτυχία εφαρμογής του προγράμματος λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα, οι κλίσεις, οι εμμονές, το γνωστικό επίπεδο και η προσωπικότητα του παιδιού. Σε τακτά χρονικά διαστήματα αξιολογείται η πρόοδός του σε συνδυασμό με την προσωπικότητά του και εφόσον απαιτείται, αναπροσαρμόζεται το πρόγραμμα. Σε όλη αυτή την διαδικασία ο εκπαιδευτικός παίζει τον κύριο ρόλο. Θα πρέπει να εισχωρήσει στον κόσμο του παιδιού, μέσω της χρήσης όρων, λέξεων και χειρισμών με τους οποίους το ίδιο το αυτιστικό παιδί κατανοεί τον κόσμο γύρω του. Να επιδιώξει να βρει δίοδο επικοινωνίας με το παιδί μέσα από την συνέντευξη, την άμεση δοκιμασία, καθώς και την ενδεδειγμένη παρατήρηση των συμπεριφορών και των αντιδράσεων του παιδιού στις διάφορες καταστάσεις. Στόχος του εκπαιδευτικού να ενσωματώσει το παιδί, ανεξάρτητα από την εφαρμογή του εξατομικευμένου προγράμματος διδασκαλίας του, στο αναλυτικό πρόγραμμα και στις δράσεις του σχολείου, αφού το ίδιο το παιδί δεν είναι εφικτό να προσαρμοστεί από μόνο του.

ΖΕΓΚΙΝΟΓΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, «**Πρακτικές οδηγίες για την εκπαίδευση παιδιών με Δ.Ε.Π./Υ.**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 61–69.

* Δυσκολία μάθησης * Διαταραχή μειωμένης προσοχής με υπερκινητικότητα.

ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΤΣΙΟΥΤΣΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ, «**Η πρόσβαση στο αναλυτικό πρό-**

γραμμα του δημοτικού σχολείου για τους μαθητές με νοητικές δυσκολίες», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 49–60.

* Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Σχολική ένταξη * Παιδί με ειδικές ανάγκες

- Η πρόσβαση των μαθητών με νοητικές δυσκολίες στο Αναλυτικό Πρόγραμμα θεωρείται το «κλειδί» της επιτυχούς ενσωμάτωσής τους στο σχολείο της γειτονιάς τους. Ωστόσο, οι περισσότερες συζητήσεις μεταξύ ειδικών ή οι συνακόλουθες προσπάθειες προώθησης της πρόσβασής τους στο Α.Π. δεν λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών με νοητικές δυσκολίες. Στο άρθρο παρουσιάζεται ένα μοντέλο λήψης αποφάσεων και μια διαδικασία τριών βημάτων για την τροποποίηση του Α.Π. με στόχο τη διευκόλυνση των μελών της διεπιστημονικής ομάδας και των εκπαιδευτικών στη λήψη αποφάσεων για το εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των μαθητών με νοητικές δυσκολίες λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του Α.Π. και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.

ΚΑΒΑΛΙΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (ΠΑΤΗΡ), «Αντιμετώπιση παιδιών με σύνδρομο Down από την οικογένεια», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 15–22.

* Παιδί με ειδικές ανάγκες * Σύνδρομο Ντάουν * Στάση γονέων.

— «**Δυσλεξία και Μαθηματικά**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 40–45.

* Δυσλεξία * Δυσκολία στην αρίθμηση

- Συνήθως η δυσλεξία θεωρείται ότι αποτελεί πρόβλημα στη γνώση γραφής και ανάγνωσης που επηρεάζει την ανάγνωση και την ορθογραφία. Εντούτοις πάνω από το μισό των μαθητών με δυσλεξία αντιμετωπίζει προβλήματα στα Μαθηματικά. Τα Μαθηματικά συνιστούν μια συμβολική γλώσσα και οι μαθητές που δυσκολεύονται με τα γράμματα μπορεί να θεωρήσουν τους αριθμούς εξίσου δύσκολους, για να τους αναγνωρίσουν και να τους θυμούνται. Αυτοί που έχουν πρόβλημα με τον προσανατολισμό των «Π» και «Τ» μπορεί να δυσκολευτούν εξίσου με το «6» και το «9», ενώ η διαφορά μεταξύ των «11.92» και «119.2» μπορεί να μην εντοπιστεί από κάποιον που έχει μειωμένες οπτικές ικανότητες.

— «**Χρήση ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών) με στόχο τη βοήθεια των δυσλεκτικών μαθητών**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 30–35.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Μαθητής * Δυσλεξία * Τεχνολογία της Πληροφορίας

- Η σύγχρονη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει πολλά σε όλα τα παιδιά, αλλά είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τους δυσλεκτικούς μαθητές. Όταν χρησιμοποιείται σωστά, μπορεί να παρακινήσει σε μεγάλο βαθμό, να γλιτώσει χρόνο και να δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές να δημιουργούν εργασίες που φαίνονται υπερβολικά καλές. Αναπτύσσεται συνέχεια νέο υλικό και λογισμικό και αξίζει κανείς ανά καιρούς να κάνει έρευνα στην αγορά, ούτως ώστε να είναι ενήμερος σχετικά με τα νέα προϊόντα.

ΚΑΡΑΜΠΑ ΙΩΑΝΝΑ, «Ο κόσμος των παιδιών με σύνδρομο Down», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 52–64.

* Μαθητής * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Σύνδρομο Ντάουν.

ΚΛΕΙΔΑ ΣΟΦΙΑ, «**Η Μέθοδος της Εντατικής Αλληλεπίδρασης ως Μέσο Ανάπτυξης των Επικοινωνιακών Δεξιοτήτων Ατόμων με Αναπτυξιακές Δυσκολίες**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 19–27.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Δυσκολία μάθησης

- «Αν το παιδί δεν μπορεί να μάθει με τον τρόπο που το διδάσκουμε, τότε πρέπει να το διδάξουμε με τον τρόπο που μπορεί να μάθει». Η καιρία, σαφής και αποφθεγματική αυτή άποψη της Μαρίας Μοντεσσόρι περικλείει όλο το νόημα και την ουσία της σημαντικής προσπάθειας που θα πρέπει να καταβάλλει ο κάθε ειδικός επιστήμονας, όταν καλείται να αντιμετωπίσει δυσκολίες, που σχετίζονται τόσο με τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του κάθε παιδιού, όσο και με τους επιμέρους τομείς, το γνωστικό, το συναισθηματικό και τον ψυχοκινητικό. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε όλοι, γονείς, εκπαιδευτικοί, ειδικοί κάθε επιστήμης, ότι σε οποιαδήποτε περίοδο ανάπτυξης και αν βρίσκεται το παιδί που αντιμετωπίζει κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα, όποια αναπτυξιακή δυσκολία και αν εκδηλώνει, πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, προόδου και ανάπτυξης, έστω και αν αυτά εκδηλώνονται με αργούς ρυθμούς.

ΚΟΡΟΛΟΓΟΥ ΣΤΕΦΑΝΙΑ, ΝΤΑΓΚΑΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, ΜΠΑΡΚΟΥΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «Διδακτικές προσεγγίσεις της διδασκαλίας της φυσικής αγωγής σε μαθητές με νοητική υστέρηση (Ν.Υ.) και αυτισμό (Δ.Α.Δ.)», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 34–48.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Φυσική Αγωγή * Αυτισμός * Διανοητική καθυστέρηση * Πρόγραμμα διδασκαλίας

- Η μέθοδος των αθλοπαιδιών προτείνεται τα τελευταία χρόνια ως μια εναλλακτική προσέγγιση στη διδασκαλία της φυσικής αγωγής καθώς βελτιώνει τις γνωστικές και συναισθηματικές παραμέτρους από τη συμμετοχή στο μάθημα. Ωστόσο, η μέθοδος αυτή δεν έχει εξετασθεί επαρκώς σε άτομα με νοητική υστέρηση και αυτισμό. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να συγκρίνει τη μέθοδο των αθλοπαιδιών με τη παραδοσιακή μέθοδο της εξάσκησης δεξιοτήτων ως προς την κινητική απόδοση και τα εσωτερικά κίνητρα που διαμορφώνουν στο μάθημα φυσικής αγωγής μαθητές με νοητική υστέρηση και αυτισμό. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 19 μαθητές με νοητική υστέρηση και αυτισμό ($M = 16.22$, $SD = 1.89$). Οι μαθητές του δείγματος πραγματοποίησαν μια αρχική μέτρηση στη βολή στην καλαθοσφαίριση. Στη συνέχεια διδάχθηκαν τη βολή με δυο διαφορετικές μεθόδους διδασκαλίας, τη μέθοδο εξάσκησης δεξιοτήτων και τη μέθοδο των αθλοπαιδιών. Μετά τη διδασκαλία πραγματοποίησαν την τελική μέτρηση που αποτέλεσε και τη μέτρηση της κινητικής απόδοσης των μαθητών (περικοπή περίληψης).

ΚΟΥΤΣΟΚΩΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «Εκπαιδευτική παρέμβαση για τη βελτίωση της κιναισθητικής ικανότητας τυφλών μαθητών», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 24–34.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Μαθητής * Κιναισθητική ικανότητα * Οπτικά μειονεκτών

- Η απώλεια της όρασης μπορεί να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στον κινητικό, γνωστικό και κοινωνικό τομέα. Η έλλειψη κινητικών εμπειριών και οπτικών ερεθισμάτων οδηγεί στην ανάπτυξη ατελών κινητικών προτύπων, τα οποία σχετίζονται κυρίως με μειωμένη κιναισθητική αντίληψη. Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν η αξιολόγηση της επίδρασης ενός παρεμβατικού προγράμματος εξάσκησης κινητικών δεξιοτήτων σε μαθητές με τύφλωση με στόχο τη βελτίωση της κιναισθητικής ικανότητας. Στην έρευνα συμμετείχαν 15 παιδιά με τύφλωση ηλικίας 8-12 ετών και είχαν τον ίδιο βαθμό απώλειας όρασης $<1/20$, φυσιολογική νοημοσύνη και δεν ακολουθούσαν κανένα πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής στο σχολείο τους. Τα παιδιά υποβλήθηκαν σε μετρήσεις πριν και μετά την εφαρμογή του προγράμματος στην κιναισθητική ικανότητα (παθητική και ενεργητική). Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν τη σημαντική επίδραση των προγραμμάτων εξάσκησης βασικών δεξιοτήτων στην κιναισθητική ικανότητα μαθητών με τύφλωση μέσα στο τυπικό σχολείο. Οι μαθητές τόσο στην παθητική κιναισθητική ικανότητα όσο και στην ενεργητική παρουσίασαν στατιστικά σημαντική διαφορά πριν και μετά την εφαρμογή του προγράμματος άσκησης ($\rho' < 0,001$). Συμπερασματικά η εφαρμογή προγραμμάτων άσκησης κινητικών δεξιοτήτων επιδρά θετικά στη βελτίωση της κιναισθητικής ικανότητας παιδιών με τύφλωση.

ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι., «Η συμβολή των Τμημάτων Ένταξης στην αντιμετώπιση προβλημάτων επικοινωνίας παιδιών με σύνδρομο Asperger», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 15–24.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Τμήματα ένταξης * Επικοινωνία * Σύνδρομο Asperger.

ΚΩΤΣΙΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι., ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Σύνδρομο Asperger και φυσική αγωγή - Σχεδιασμός εξατομικευμένου προγράμματος φυσικής αγωγής για μαθητή με σύνδρομο Asperger», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 23–33.

* Παιδί με ειδικές ανάγκες * Σύνδρομο Asperger * Φυσική Αγωγή

- Η μελέτη διερευνά την επίδραση της Φυσικής Αγωγής σε έναν έφηβο με σύνδρομο Asperger. Αξιολογήθηκε η φυσική κατάσταση του μαθητή και καταγράφηκε τόσο η αεροβική του ικανότητα, η μυϊκή ισχύς-αντοχή, η ευλυγισία και η ισορροπία όσο και ψυχολογικές-κοινωνικές δεξιότητες όπως ο βαθμός ικανότητας επικοινωνίας, κοινωνικότητας και συμπεριφοράς. Διαπιστώθηκαν ελλείψεις, και σχεδιάστηκε εξατομικευμένο πρόγραμμα άσκησης στηριζόμενο στις ιδιαιτερότητες του μαθητή σύνδρομο Asperger. Το εξατομικευμένο πρόγραμμα άσκησης διάρκειας 16 εβδομάδων περιλάμβανε ειδικό ασκησιολόγιο για τη βελτίωση των παραμέτρων της αρχικής αξιολόγησης. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, και κατά την επαναμέτρηση φάνηκε να υπάρχει σημαντική βελτίωση σε όλες τις παραμέτρους της φυσικής κατάστασης, καθώς και στην επικοινωνία, στην κοινωνικότητα και στην συμπεριφορά του ατόμου.

ΛΑΜΠΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΣΙΟΛΟΥ ΕΥΔΟΞΙΑ, «Διερεύνηση και στρατηγικές ενίσχυσης της αυτοαντίληψης μαθητών με μέτρια νοητική υστέρηση (MNY)», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 43–51.

* Παιδί με ειδικές ανάγκες * Αυτοαντίληψη * Διανοητικά μειονεκτών

- Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της αυτοαντίληψης μαθητών με μέτρια νοητική υστέρηση (NY) και η δυνατότητα ενίσχυσής της με στοχευμένες δραστηριότητες. Προηγούμενες έρευνες έχουν καταδείξει πως μαθητές με χαμηλό νοητικό δυναμικό τείνουν να έχουν αρνητική εικόνα του εαυτού και χαμηλή αυτοεκτίμηση. Στην έρευνα συμμετείχε ένα δείγμα 7 μαθητών με MNY, ηλικίας από 16 έως 22 ετών, ενώ η συλλογή των δεδομένων έγινε με τη χρήση του ερωτηματολογίου Πώς αντιλαμβάνομαι τον εαυτό μου I- ΠΑΤΕΜ I, όπου εξετάζει 4 επιμέρους τομείς αυτοαντίληψης (σχολική ικανότητα, σχέσεις με συνομηλίκους, σωματική ικανότητα, σχέση με τη μητέρα). Το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε στους μαθητές πριν και μετά την εφαρμογή των δραστηριοτήτων. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι: α) πριν την εφαρμογή των δραστηριοτήτων, ο βαθμός αυτοαντίληψης είναι χαμηλός και στους 4 επιμέρους τομείς, β) η συμμετοχή των μαθητών στις δραστηριότητες, συνέβαλε στην σημαντική ενίσχυση του βαθμού αυτοαντίληψης των σχέσεων με συνομηλίκους.

ΛΙΑΠΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «Εκπαιδευτική Παρέμβαση με τη Χρήση Εκπαιδευτικού Λογισμικού σε Παιδιά με Μέτρια και Ελαφριά Καθυστέρηση για την Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 28–39.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Διανοητική καθυστέρηση

- Τα Νέα Μέσα (Η/Υ, λογισμικό, ψηφιακή κάμερα) στην Ειδική αγωγή μπορεί να αποτελέσουν αποτελεσματικά εργαλεία στα χέρια του ειδικού εκπαιδευτικού που θα διευκολύνουν την επικοινωνία του με παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά και θα του προσφέρουν έναν εναλλακτικό τρόπο εκπαιδευτικής παρέμβασης στην εκμάθηση δεξιοτήτων αναγράφονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής. Η εκπαιδευτική παρέμβαση έγινε με τη χρήση λογισμι-

κού που απευθύνεται σε παιδιά με ελαφριά και μέτρια καθυστέρηση, και ειδικότερα σε δύο παιδιά που φοιτούν σε ειδικό σχολείο και βρίσκονται στην ιδιαίτερη αυτή κατηγορία μαθητών και τα οποία χρήζουν, άλλα σε μεγαλύτερο και άλλα σε μικρότερο βαθμό, την ανάγκη ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων. Σκοπός της έρευνάς μου ήταν να αξιολογήσω το βαθμό στον οποίο το λογισμικό μπορεί να ενισχύσει θετικά στη ανάπτυξη και την υιοθέτηση κοινωνικών δεξιοτήτων μέσα από τη βίωση εικονικών κοινωνικών καταστάσεων. Οι μαθητές αρχικά εξοικειώθηκαν με κοινωνικές ιστορίες που εκτυλίσσονται στο λογισμικό σε σχέση με τον προφορικό και το γραπτό λόγο που χρησιμοποιούν, το χωρόχρονο μέσα στον οποίο εκτυλίσσονται αλλά και τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν και το ρόλο που ο καθένας διαδραματίζει σ' αυτές. Στη συνέχεια τα παιδιά εκτέθηκαν σε ανάλογες πραγματικές κοινωνικές καταστάσεις όπου είχαν έναν ρόλο να επιτελέσουν με όσο γινόταν ικανοποιητικό βαθμό, απ' όπου καταγράφηκαν οι συμπεριφορές και οι αντιδράσεις μας. Μέσα από τη μελέτη των στοιχείων που προέκυψαν, καταγράφηκε μια ποιοτική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού λογισμικού τόσο σε επίπεδο χρηστικότητας, ιδιαίτερων χαρακτηριστικών αλλά και σε επίπεδο θεματολογίας προκειμένου ν' αξιοποιηθεί στα πλαίσια μας εκμάθησης κοινωνικών δεξιοτήτων σε παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έτσι ώστε να προκόψουν μελλοντικοί αυτόνομοι, σε όσο το μεγαλύτερο δυνατό βαθμό γίνεται, ενήλικες πολίτες της κοινωνίας μας.

ΜΕΓΑ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ, «Μουσική και παραμύθι στην ειδική αγωγή», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 79–82.

Μουσική * Παραμύθι * Παιδί με ειδικές ανάγκες

- Η μουσική ως η τέχνη του συνδυασμού των ήχων έχει την ικανότητα να γυμνάζει το πνεύμα. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν, και δικαίως, ότι η μουσική έχει ουράνια προέλευση και ότι προσφέρθηκε απλόχερα από τις Μούσες στους ανθρώπους. Είχε μεγάλη σημασία για την καλλιέργεια της ψυχής, προσδιόριζε και χαρακτήριζε τον άνθρωπο που πράττει, σκέπτεται και αισθάνεται. Σύμφωνα με τον Πλάτωνα, η μουσική και η γυμναστική ήταν οι δυο βασικοί συντελεστές της ανατροφής των νέων. Στις μέρες μας η εκπαιδευτική αξία της μουσικής μπορεί να μην είναι η ίδια αλλά δεν παύει στην πραγματικότητα να υπάρχει και να είναι τεράστια. Το παραμύθι από την άλλη ως η τέχνη που συνδυάζει το λόγο και την φαντασία έχει σκοπό να διασκεδάσει, να ψυχαγωγήσει, να διδάξει, να συγκινήσει. Παραμύθια και παραμυθάδες υπήρχαν ανέκαθεν στην Ελλάδα, ο Ηρόδοτος λ.χ. περιλαμβάνει στην ιστορία του παραμύθια. Ο Στράβων, ο Πλούταρχος κ.ά. αναφέρονται στους μύθους (παραμύθια), ως τα πιο ευχάριστα ακούσματα των παιδιών. Μπορεί η τεράστια εκπαιδευτική αξία του παραμυθιού να μην έχει επίσημα αναγνωριστεί, αλλά ο ρόλος του ήταν και είναι σπουδαίος και σημαντικός στη διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου.

ΜΠΑΓΙΟΚΑΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ κ.ά., «Η κοινωνική αναπαράσταση (εικόνα) του “Γλυκού” για μαθητές της Α΄ Δημοτικού. Σύγκριση με την αντίστοιχη των γονέων τους», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 76–86.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Αγωγή υγείας

- Στα πλαίσια υλοποίησης προγράμματος Αγωγής Υγείας του 11ου Δημοτικού Σχολείου Πειραιά για το σχολικό έτος 2012-13, στο οποίο συμμετείχε το σύνολο των μαθητών της πρώτης τάξης, δηλαδή τα τμήματα Α1, Α2 και Α3, επιχειρήθηκε να διερευνηθεί η σχέση των μαθητών με το «γλυκό». Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα έθεσε ως κύριο στόχο την ανάδειξη των κεντρικών στοιχείων της αναπαράστασης του γλυκού από τους μαθητές της Α΄ Δημοτικού, και παράλληλα, τη σύγκριση της εν λόγω αναπαράστασης με αυτή των γονέων-κηδεμόνων τους. Η εν λόγω έρευνα πραγματοποιείται σε ένα πεδίο, αυτό των κοινωνικών αναπαραστάσεων σε ζητήματα διατρο-

φής, για το οποίο, από όσο γνωρίζουμε, δεν έχουν δημοσιευθεί αντίστοιχες κοινωνιοψυχολογικές ερευνητικές εργασίες (περικοπή περίληψης).

ΝΑΝΟΥ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ, «Οι δυσκολίες των μαθητών με διαταραχές λόγου και μάθησης στην κατανόηση και στην παραγωγή αφηγηματικού λόγου. Αξιολόγηση και παρέμβαση στο πλαίσιο της γενικής τάξης», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 54–70.

* Αφήγηση * Επίλυση προβλημάτων * Λόγος, Διαταραχές του - Παιδιά * Μάθηση, Δυσκολίες της * Προσχολική ηλικία

- Children with language and learning disorders in mainstream classrooms are following the same curriculum as students without disorders. A key manifestation of language and learning disorders are the difficulties of understanding and producing narrative discourse. It is imperative to support these students applying specialized strategy training intervention programs in the classroom . Narrative strategy intervention programmes are useful for every child. The aim of this work is to analyze the narrative disorders from the perspective of different cognitive approaches and to present cognitive intervention methods that can be exploited in the general classroom.

ΝΤΟΜΠΡΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «Ημερολόγιο συμμετοχικής παρατήρησης», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 86–91.

* Αυτισμός * Αντιμετώπιση * Διάγνωση * Παρατήρηση.

— «Προβληματισμοί και προβλήματα με τη λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 47–54.

* Παιδί με ειδικές ανάγκες * Τμήματα ένταξης * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- Ο θεσμός των Τμημάτων Ένταξης αποτελεί ένα ουσιαστικό μέσο τόσο για τη στήριξη όσο και για την είσοδο των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στους κόλπους μιας τυπικής σχολικής μονάδας (Χαρουπιάς, 1997). Ωστόσο η λειτουργία ανάλογων τμημάτων στα ελληνικά σχολεία αντιμετωπίζει σημαντικά εμπόδια. Οι δυσκολίες δεν οφείλονται μόνο στην έλλειψη απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών, αλλά κυρίως, στο γεγονός ότι δεν έχει καθιερωθεί ένα ενιαίο διοικητικό πλαίσιο για τη λειτουργία τους. Έτσι, παρατηρείται ότι η απουσία συγκεκριμένων προϋποθέσεων θέτει σε κίνδυνο το βασικό σκοπό των Τμημάτων Ένταξης, τη δημιουργία μιας κοινής μάθησης και ζωής για όλους τους μαθητές. Αυτή η κατάσταση αποτέλεσε έναυσμα για τη συγκεκριμένη μελέτη, η οποία επιθυμεί να σκιαγραφήσει τις απόψεις του διευθυντή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και να καταγράψει την επικρατούσα κατάσταση των Τμημάτων Ένταξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΝΤΟΥΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «Η συμβολή των ιατρών στην εξέλιξη της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα στις αρχές του 20ού αιώνα», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 70–78.

* Παιδί με ειδικές ανάγκες * Ιατρική - συνέδρια * Σχολική υγιεινή.

ΠΑΝΤΙΩΡΑΣ ΓΑΒΡΙΗΛ, «Διδάσκοντας ιστορία σε μαθητές με δυσλεξία», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 46–54.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Δυσλεξία.

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΑ Α., «Δισχιδής ράχη (Spina Bifida): Συμπτώματα και αντιμετώπιση», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 55–75.

* Βιβλιογραφική έρευνα * Δισχιδής ράχη

- Η συγκεκριμένη εργασία επικεντρώνεται στη μελέτη της δισχιδούς ράχης. Πρόκειται μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή, η οποία χαρακτηρίζεται από μια δυσμορφία του νωτιαίου μυελού, με απώλεια της αισθητηριακής και κινητικής λειτουργίας εξαρτώμενη από το επίπεδο της βλάβης του νωτιαίου. Η υδροκεφαλία, η οποία εμφανίζεται σε ένα μεγάλο ποσοστό των ατόμων με δισχιδή ράχη, επιδεινώνει τα προβλήματα (σοβαρές κινητικές δυσκολίες, χαμηλή νοημοσύνη).

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «Το μάθημα των καλλιτεχνικών στα ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης», *Εικαστική Παιδεία*, τχ. 29 (2013), σσ. 113–115.

* Αισθητική αγωγή * Άτομο με ειδικές ανάγκες * Επαγγελματική εκπαίδευση * Προεπαγγελματική κατάρτιση.

ΠΑΠΑΤΡΕΧΑ ΒΙΡΓΙΝΙΑ, ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ ΑΓΛΑΪΑ, ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «Απόψεις του προσωπικού ενός ΚΕΔΔΥ για τη διάγνωση και υποστήριξη παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ) στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 135–152.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Αυτισμός * Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή * Ειδική αγωγή * ΚΕΔΔΥ

- In order to obtain the views of specialists concerning their perceptions of the diagnostic and support process for children with ASD, semi-structured interviews were conducted in one local education authority. The participants reported several difficulties during the diagnostic process, long waiting lists for assessment, an increase in the prevalence of autism, lack of standardized diagnostic tools for ASD and difficulties in the development of links between professional agencies. All the participants stressed the importance of collaboration between parents and specialists in all stages of the assessment process as well as the importance of individual education planning for each child with ASD. The present study highlights the role of the KEDDY for the differential diagnosis and support of children with ASD and the need for continuous autism training to parents, teachers and professionals.

ΠΙΠΕΡΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 65–71.

* Διαταραχή συμπεριφοράς * Αναπτυξιακές διαταραχές.

ΣΑΡΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Απόψεις γονέων παιδιών ειδικής αγωγής για τη σχολική βία», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 50–60.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Ειδική αγωγή * Σχολική βία.

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η Ειδική Φυσική Αγωγή στη διαδικασία της ένταξης στη Γερμανόφωνη Ευρώπη», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 3–16.

* Σχολική ένταξη * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Φυσική Αγωγή * Γερμανία * Ελβετία

- Η μελέτη που παρουσιάζεται αποτελεί μια προσπάθεια καταγραφής της κατάστασης που επικρατεί στη γερμανόφωνη Ευρώπη στον τομέα της ειδικής φυσικής αγωγής. Συνεχείς προσπάθειες και χρηματοδοτήσεις ερευνών σε θέματα ειδικής αγωγής οδηγούν τις κυβερνήσεις στην προώ-

θηση νέων μοντέλων εκπαίδευσης για μαθητές με αναπηρίες. Αναπτύσσονται Πανεπιστημιακές σχολές ειδικής φυσικής αγωγής με κατευθύνσεις που αφορούν τόσο στη θεραπευτική άσκηση, όσο και στη ψυχοκινητική θεραπευτική αγωγή - παρέμβαση, αλλά και στην άθληση ατόμων με αναπηρία. Η ενσωμάτωση με τη μορφή μιας ευρύτερης αλληλεπίδρασης εφαρμόζεται σε αρκετά σχολεία και η Φυσική Αγωγή (ΦΑ) αποτελεί κατάλληλο εργαλείο για το σκοπό αυτό. Τα προβλήματα και οι δυσκολίες σε επίπεδο πολυμορφικότητας, ανομοιογένειας και έλλειψης ενισχυτικών δομών ωστόσο δύσκολα αντιμετωπίζονται. Τα μέτρα ένταξης στο μάθημα της σχολικής φυσικής αγωγής δεν είναι επαρκή και μόνο περιορισμένα μπορούν να λύσουν το πρόβλημα της κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων με αναπηρία. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του υπουργείου παιδείας της Γερμανίας για τις τάξεις ένταξης στο μάθημα ΦΑ, το σχολείο οφείλει να αποτελεί για τα παιδιά και νέους με αναπηρία ένα περιβάλλον για παιχνίδι, κίνηση και άθληση. Το μάθημα ΦΑ να προσφέρεται και εκτός του καθιερωμένου μαθήματος σχολικής ΦΑ, ως ενισχυτική διδασκαλία στις απογευματινές ώρες. Οι δυνατότητες άθλησης να προσφέρονται και στον εξω-σχολικό τομέα. Οι εκπαιδευτικοί να εξειδικεύονται σε θέματα ειδικής σχολικής ΦΑ και τέλος να προσλαμβάνεται επιπλέον προσωπικό κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του μαθήματος.

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «**Συνεκπαίδευση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε ένα σχολείο για όλους, με όλους**», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 25–41.

* Σχολική ένταξη * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Συνεκπαίδευση.

ΤΖΙΤΖΙΛΗ ΕΙΡΗΝΗ, «**Μια διδακτική προσέγγιση της ένταξης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - Η συμβολή των παραμυθιών ως εργαλείο μάθησης σε μια πολυπολιτισμική τάξη νηπιαγωγείου**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 72–78.

* Σχολική ένταξη * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Προσχολική αγωγή.

ΤΡΙΑΝΤΑΡΗ ΣΩΤΗΡΙΑ, «**Φιλοσοφική Συμβουλευτική για γονείς ατόμων με αναπηρίες**», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 61–72.

* Συμβουλευτική * Ειδική αγωγή * Φιλοσοφία.

ΦΟΥΝΤΟΥΚΗ ΕΛΕΝΗ Ν., **ΦΟΥΝΤΟΥΚΗ ΜΑΡΙΑ Ν.**, «**Είδη Δυσαρθρίας: Νευρολογικά Χαρακτηριστικά, Αιτιολογία, Παρέμβαση**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 86–93.

* Λόγος, Διαταραχές του - Παιδιά * Κινητική ικανότητα

- Η κατανόηση της λειτουργίας των κρανιακών νεύρων και των υπόλοιπων αισθητικοκινητικών συστημάτων είναι απαραίτητη για τη θεραπεία της κινητικής διαταραχής της ομιλίας, γνωστής ως δυσαρθρία. Σύμφωνα με τους Darley, Aronson & Brown (1975), η δυσαρθρία είναι μια κινητική διαταραχή του λόγου και είναι αποτέλεσμα παράλυσης, αδυναμίας και έλλειψης συγχρονισμού των μυών της ομιλίας. Η προέλευσή της είναι νευρολογική.

ΦΥΚΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, **ΜΠΟΒΟΛΗ ΆΝΝΑ**, «**Οι δυνατότητες της διαφοροποιημένης διδασκαλίας στην εκπαιδευτική παρέμβαση μαθητών με ειδικές διδακτικές ανάγκες**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 60 (2013), σσ. 17–23.

* Πρόγραμμα σπουδών * Παιδί με ειδικές ανάγκες * Διαφοροποιημένη διδασκαλία

- Στην παρούσα εισήγηση επιχειρείται η ανάδειξη της δυνατότητας αλληλεπίδρασης της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και του ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος, που επιτρέπει εξατομικευ-

μένους στόχους για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επιπλέον, συζητιούνται θέματα που προκαλούν σε πολλούς εκπαιδευτικούς αλλά και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό πρόκληση στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Ως αποτέλεσμα της περιγραφής αυτής, αναδεικνύεται η αναγκαιότητα συνύπαρξης της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και των υποστηρικτικών υπηρεσιών, γιατί οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες επωφελούνται σημαντικά δίνοντας τους τη δυνατότητα να «ακολουθήσουν» στο επίπεδο του εφικτού τη διδακτική διαδικασία.

ΧΑΡΙΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΚΥΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΚΡΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑ, ΤΣΙΟΠΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων για ενήλικους μαθητές Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ. 600 (2013), σσ. 154–158.

* Άτομο με ειδικές ανάγκες * Επαγγελματική εκπαίδευση * Προεπαγγελματική κατάρτιση.

5. ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

* * *

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

* * *

6.1. ΓΛΩΣΣΑ

ΒΑΜΒΟΥΚΑ ΙΩΑΝΝΑ, «Η δεξιότητα κατανόησης προτάσεων συνδεδεμένων με το δείκτη “που” σε μαθητές Ε’ και Στ’ τάξεων δημοτικού σχολείου», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 25–42.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εμπειρική έρευνα * Ελληνική γλώσσα, Νέα * Κατανόηση κειμένου.

ΦΩΚΑΪΔΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΟΥΛΟΥ-ΛΟΪΖΙΔΟΥ ΠΑΥΛΙΝΑ, «Διαχείριση της γλωσσικής ετερότητας στο Δημοτικό Σχολείο: Στάσεις και ανάγκες εκπαιδευτικών», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 43–63.

* Καθηγήτριά * Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διγλωσσία * Κύπρος.

6.2. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΒΙΤΤΙ, ΜΑΡΙΟ, «Το “απόσπασμα άτιτλου ποιήματος” του Ανδρέα Κάλβου», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 89–100.

* Νεοελληνική ποίηση * Κάλβος, Ανδρέας (1792-1869).

ΑΒΡΑΜΙΔΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΜΠΑΜΠΗΣ, «Όφεις του πολιτικού Καβάφης», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 57–61.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία.

ΑΓΑΘΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, «“Ο κύριός μου Αλκιβιάδης” του Άγγελου Σ. Βλάχου: η ανθρώπινη πλευρά της ιστορίας», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 129–146.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Βλάχος, Άγγελος Σ. (1915-2003) * Ο κύριός μου Αλκιβιάδης.

ΑΓΓΕΛΑΚΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Αφηγήσεις για την ελληνική επανάσταση στην εκπαίδευση (1858-1893): δείγματα γραφής και αναστοχασμοί», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1857 (2013), σσ. 136–143.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Εκπαίδευση * Ελλάδα - Ιστορία - Επανάσταση του 1821 * Ιστορία της Εκπαίδευσης.

ΑΓΓΕΛΗ ΒΑΪΑ Ε., «Το σχολικό εγχειρίδιο της Ιστορίας της Β΄ Γυμνασίου ως παιδαγωγικό μέσο: αξιολόγηση των εργασιών ως προς το βαθμό επίτευξης των διδακτικών στόχων», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 38–47.

* Αξιολόγηση * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Διδακτικός στόχος * Ιστορία, Μεσαιωνική * Ιστορία, Νεότερη * Σχολικό βιβλίο.

ΑΔΑΜ-ΒΕΛΕΝΗ ΠΟΛΥΞΕΝΗ, «Η “γλώσσα” του Χρίστου Τσολάκη», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 284–288.

* Τσολάκης, Χρίστος Α. * Ελληνική γλώσσα * Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΙΟΣ, «Η επίδραση του έργου του Θουκυδίδη στους ιστορικούς της Αλώσεως (Δούκας, Κριτόβουλος, Σφραντζής, Χαλκοκονδύλης)», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013).

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ελλάδα - Ιστορία - Πελοποννησιακός πόλεμος, 431-404 π.Χ. * Επίδραση * Ιστοριογραφία, Βυζαντινή.

ΑΚΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν., «Το ποιητικό πορτρέτο στη νεοελληνική ποίηση», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 588–600.

* Νεοελληνική ποίηση * Ποιητικό πορτρέτο.

ΑΛΕΞΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, «Αρχή της θαλάττης - αρχή των κακών; Θουκυδίδειες-ψευδοξενοφώντειες ανταγωνιστικές αξίες και η ρητορική της πλεονεξίας στον Ισοκράτη», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 7–28.

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Αξίες * Ισοκράτης (436-338 π.Χ.) * Ψευδο-Ξενοφώντας.

ΑΛΕΞΙΟΥ ΈΥΑΓΓΕΛΟΣ, «Ο βίος Αντωνίου του Πλουτάρχου και το Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον του Καβάφη», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 44–57.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Πλούταρχος (π. 46-120) * Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον * Βίος Αντωνίου.

ΑΛΕΞΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΣ, «“Κατ’ αρχήν ο τόπος μου” μια εν προόδω αφήγηση του έπους και της τραγωδίας του ελληνισμού και του ανθρώπου στον 20ό αιώνα», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 231–288.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-).

ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ, «Γιώργος Μιχαηλίδης: “Το εγχείρημα της αυτογνωσίας”», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 223–230.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * Ιστορική μυθοπλασία.

ΑΜΠΕΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Η επανάσταση στην Κέρκυρα (Θουκυδίδου, III, 69-85): μια διδακτική πρόταση με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 101–111.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Οι εμβληματικοί δάσκαλοι και η δημιουργική πνοή τους, από το ξεκίνημα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ως τις μέρες μας, μια πολύτιμη πνευματική κληρονομιά», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 294–299.

* Τσολάκης, Χρίστος Α. * Εκπαίδευση, Ανώτατη.

ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ Μανώλης Γ., «Η γλώσσα του πολέμου στην Αριστοφανική κωμωδία», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 154–162.

* Αριστοφάνης (444-388 π.Χ.) - Ερμηνεία και κριτική * Ειρήνη * Κωμωδία * Πόλεμος.

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «Το ολοκαύτωμα στο μάθημα των Θρησκευτικών», *Σύναξη*, τχ. 126 (2013), σσ. 50–58.

* Εβραϊκό ολοκαύτωμα (1939-1945) * Θρησκευτικά - Σπουδή και διδασκαλία.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΕΤ ΑΛ., «Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη Β΄ Λυκείου», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 28–53.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Νεοελληνική Λογοτεχνία.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΒΕΝΕΤΙΑ κ.ά., «Ο πολιτικός Αλέξανδρος Κοτζιάς Η μεταπολεμική κοινωνία ως σύστημα στον Γενναίο Τηλέμαχο», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 332–348.

* Ερμηνεία * Μυθιστόρημα * Κοτζιάς, Αλέξανδρος (1926-1992) * Ο γενναίος Τηλέμαχος.

ΑΡΑΒΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΦΩΤΙΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Όταν οι νέες τεχνο-λογίες συναντούν τον

- αρχαίο λόγο Ένα διδακτικό σενάριο στην Ομηρική Οδύσσεια», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 108–122.
- * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Διαδίκτυο (Internet) * Διδακτικό παράδειγμα * Αρχαία Ελληνικά * Οδύσσεια * Όμηρος (8ος αι. π.Χ.)
- ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Ποιητής, μα όχι μόνο: ο Κάλβος στην ιστορική του στιγμή», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 474–484.
- * Νεοελληνική ποίηση * Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Κάλβος, Ανδρέας (1792-1869).
- ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΣ, «Η ελληνική πολεμική και απολογητική γραμματεία έναντι του Ισλάμ κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 1 (2013), σσ. 133–165.
- * Ελλάδα - Ιστορία - Τουρκοκρατία * Ισλάμ - Σχέσεις - Χριστιανισμός * Χριστιανική λογοτεχνία.
- ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΙΤΟΥ-ΧΑΤΖΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «Δημήτρης Χατζής, ένας δάσκαλος του Νέου Ελληνισμού», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 35–36.
- * Χατζής, Δημήτρης (1913-1981).
- ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΟΛΑ, «Ο έρωτας στην ποίηση του Τάσου Λειβαδίτη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 104–110.
- * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Λειβαδίτης, Τάσος (1921-1988).
- ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «Κ.Π. Καβάφης: ο ποιητής, η ποίηση και η ποιητική του», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 84–91.
- * Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ποιητική.
- «Ποιητική του μυθιστορήματος: “Άγιοι έρωτες. Τα μεγάλα χρόνια”, του Γιώργου Μιχαηλίδη (Μυθιστόρημα, 3η έκδ., Εκδόσεις του Αυγούστου, Αθήνα 2011, σ. 592)», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 171–200.
- * Ποιητική * Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Άγιοι έρωτες. Τα μεγάλα χρόνια”.
- ΑΡΤΕΜΗ ΕΙΡΗΝΗ, «Η μελέτη των ποιημάτων “Ιερά Οδός” του Άγγελου Σικελιανού, “Η αγωνία του Ιούδα” του Κώστα Βάρναλη και “Ο δαίμων της πορνείας” του Γιώργου Σεφέρη μέσα από συγκριτική ματιά», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 66–69.
- * Νεοελληνική Λογοτεχνία * Ερμηνεία * Βάρναλης, Κώστας (1883-1974) * Σεφέρης, Γιώργος (1900-1971) * Σικελιανός, Άγγελος (1884-1951) * Συγκριτική Ανάλυση.
- ΑΥΓΕΡΗ ΣΟΦΙΑ, «Η ανθρωπολογική οπτική στα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα της Ιστορίας με στόχο την καλλιέργεια διαπολιτισμικών δεξιοτήτων: ένα διδακτικό παράδειγμα», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 97–107.
- * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Ανθρωπολογία.

ΒΑΓΕΝΑΣ ΝΑΣΟΣ, «Από τους καβαφιστές στους Cavafistas», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 52–56.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση.

— «Για την ποίηση του Νίκου Ορφανίδη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 111–117.

* Ερμηνεία * Ποίηση * Ορφανίδης, Νίκος.

— «Μια οφειλή», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 109–113.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας * Βαγενάς, Νάσος (1945-) * Σκοτεινές μπαλλάντες και άλλα ποιήματα.

ΒΑΚΑΛΟΥΔΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΒΟΡΒΗ ΙΩΑΝΝΑ, ΧΑΣΕΚΙΔΟΥ-ΜΑΡΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ, «Μαθητικοί περιπάτοι στο χώρο και στο χρόνο. Γιορτάζοντας τα εκατό χρόνια της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 34–37.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Θεσσαλονίκη.

ΒΑΛΤΙΝΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, «Στον Μοριά τότε», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 114–123.

* Ελλάδα - Ιστορία - Επανάσταση του 1821 * Κολοκοτρώνης, Θεόδωρος (1770-1843).

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ ΜΑΡΘΑ, «Ιστορίες αυτοκρατορικού γυναικωνίτου: για την Άννα Δαλασσηνή και την Άννα Κομνηνή του Καβάφη», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 713–727.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Γυναίκα * Ελλάδα - Ιστορία * Γυναίκες και λογοτεχνία.

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΚΛΕΟΝΙΚΗ, «Κοινοί παρονομαστές και λειτουργικές διαφορές στον ρόλο της καθολικής και ορθόδοξης εκκλησίας στην εξέλιξη του αναγεννησιακού ιταλικού και κρητικού δράματος», *Φιλολογικός*, τχ. 151 (2013), σσ. 115–117.

* Καθολική Εκκλησία * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία * Δράμα.

ΒΕΛΟΥΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Ελύτης: “Μνημονεύετε Διονύσιο Σολωμό..”», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 140–145.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Ερμηνεία * Ελύτης, Οδυσσέας (1911-1996) * Σολωμός, Διονύσιος (1798-1857) * Το Άξιον Εστί.

ΒΕΛΤΣΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, «“Che cos’è la poesia?”», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 136–140.

* Derrida, Jacques (1930-2004) * Γλώσσα * Ποίηση.

ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ, «Δημήτρης Τ. Άναλις Ένας άνθρωπος “της άλλης όχθης”», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 464–473.

* Βιογραφία * Εργογραφία * Άναλις, Δημήτρης Τ. (1938-2012).

ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Το ιδεολογικό υπόβαθρο της προσπάθειας για την αλλαγή του χαρακτήρα του μαθήματος των Θρησκευτικών», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ. 598 (2013), σσ. 76–84.

* Σχολικό βιβλίο * Θρησκευτικά - Σπουδή και διδασκαλία * Ανθρώπινα δικαιώματα.

ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ ΑΘΗΝΑ, «Οι ευφάνταστοι τρόποι των Θλιβερών τροπικών: Ο Κλωντ Λέβι-Στρως ως λογοτέχνης», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1857 (2013), σ. 152.

* Ερμηνεία * Θλιβεροί Τροπικοί * Λέβι-Στρως, Κλωντ.

ΒΟΥΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Ιδανικοί Φαίακες», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 60–64.

* Οδύσσεια * Όμηρος (8ος αι. π.Χ.)

ΒΟΥΤΟΥΡΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, «Ο Καβάφης ο στωικός. Η περιπέτεια ενός αντικαβαφικού άρθρου», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 203–215.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Βλαστός, Πέτρος (1879-1941) * Κριτική.

ΓΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Καταγραφή και κατηγοριοποίηση των γραμματικών λαθών (templates) του ελληνικού Grammar Checker», *Δοκεί μοι*, τχ. 15 (2013), σσ. 42–53.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Ελληνική γλώσσα, Νέα * Γραμματική * Grammar Checker * Γραπτός λόγος.

ΓΑΛΑΝΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, «Επικοινωνιακές και γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών και η διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 85–96.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Γλώσσα - Σπουδή και διδασκαλία * Γλώσσα και εκπαίδευση.

GEMERT, ARNOLD VAN, «Η δίγλωσση επικοινωνία στην Κρήτη γύρω στα 1500», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 45–60.

* Διγλωσσία * Κρήτη * Κρήτη - Ιστορία.

— «Τα πρώιμα νεοελληνικά λογοτεχνικά έργα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 29–38.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Νεοελληνική Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΑΓΑΘΗ, «Ο ερωτικός Καβάφης», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 92–95.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση.

— «Ο Θουκυδίδης και “η μέτρια ξύγκρασις”», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 92–100.

* Ιστορία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ερμηνεία.

ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «“Ενας διαλεκτικός επικός”», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 220–222.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-).

ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ, «Η σύνθεση Χριστολογίας και Πνευματολογίας στο έργο του μητρο. Περγάμου Ιωάννη Ζηζιούλα», *Σύναξη*, τχ. 127 (2013), σσ. 85–98.

* Ιησούς Χριστός * Άγιο Πνεύμα * Θεολογία, Δογματική.

— «Ο διάλογος φιλοσοφίας και θεολογίας. Η θεολογική ερμηνευτική του Νίκου Νησιώτη», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 29–49.

* Φιλοσοφία και θρησκεία * Νησιώτης, Νίκος Α. (1924-1986).

ΓΙΑΓΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «Ο γυναικείος μοναχισμός στην κανονική παράδοση», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 163–178.

* Μοναχισμός και μοναχικές αδελφότητες ή τάγματα - Γυναικείος.

ΓΙΑΝΝΑΡΑ ΔΗΜΗΤΡΑ, «Η Γυφτοπούλα του Παπαδιαμάντη και η Zingarella του μεταφραστή του: η διττή ιδεολογική εκτέλεση μιας ιστορικής σύλληψης», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 238–257.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Μυθιστόρημα * La Zingarella * Η Γυφτοπούλα * Μετάφραση.

ΓΚΟΓΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «Άφθαρτη ωραιότητα: οι απόψεις του Τατάκη για την πατερική και τη βυζαντινή αισθητική», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 105–114.

* Αισθητική - Ιστορία * Θρησκεία - Φιλοσοφία * Τατάκης, Βασίλειος Ν.

ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ, 2013. Ξαναπιάνοντας το νήμα», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 40–46.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Πρόσληψη.

ΔΕΓΕΡΜΕΝΤΖΙΔΗΣ ΣΥΜΕΩΝ, «Διδακτική προσέγγιση του πεζογραφήματος Μες στους προσφυγικούς συνοικισμούς του Γιώργου Ιωάννου», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 65–76.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Νεοελληνική πεζογραφία * Ιωάννου, Γιώργος (1927-1985).

ΔΕΛΗΒΟΡΡΙΑΣ ΆΓΓΕΛΟΣ, «Το “Λάμδα” του Γιώργου Μιχαηλίδη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 65–68.

* Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Λάμδα”.

ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «Επιθανάτιες στιγμές και κειμενογραφία στη λογοτεχνία του 19ου αιώνα», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 12–19.

* Bronte, Charlotte * Dickens, Charles (1812-1870) * Hardy, Thomas * Αγγλική λογοτεχνία * Θάνατος στη λογοτεχνία.

ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Ηροδότης Άτοσσα και Δαρείος: όταν μια γυναίκα πείθει», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 64–67.

* Αισχύλος (525-456 π.Χ., Ορέστεια-Αγαμέμνωνας * Γυναίκα * Ευριπίδης (480-406 π.Χ.), Ικέτιδες * Ηρόδοτος (484-410 π.Χ.), Ιστορία.

ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, «Ισχύς, δίκαιο και σοφιστική στο διάλογο Μηλίων και Αθηναίων», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 69–74.

* Ιστορία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων * Σοφιστική.

ΔΟΪΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Η μνήμη που καίει, το φως που ελευθερώνει», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 198–201.

* Βιογραφία * Τσολάκης, Χρίστος Λ.

ΔΟΥΚΑ ΜΑΡΩ, «Ο νεαρός Αλέξανδρος Κοτζιάς», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 349–357.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μυθιστόρημα * Κοτζιάς, Αλέξανδρος (1926-1992) * Πολιορκία.

ΔΡΟΥΓΟΥ ΣΤΕΛΛΑ, «Μια αρχαία πόλη στα σύννεφα. Η ακρόπολη της αρχαίας πόλης στο Καστρί Πολυνερίου του Ν. Γρεβενών. Τα ίχνη των αρχαίων Τυμφαίων», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 528–534.

* Ανασκαφές (Αρχαιολογία) * Καστρί Πολυνερίου Γρεβενών.

ΖΑΝΕΚΑ ΣΤΕΡΓΙΑΝΗ, «Θρήνος και νόστος. Η λειτουργία του αρχαίου μύθου στον Καβάφη», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 71–77.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Μυθος.

ΖΗΡΑΣ ΑΛΕΞΗΣ, «Ο Δημήτρης Χατζής και η μετέωρη πατρίδα», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 27–34.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Χατζής, Δημήτρης (1913-1981) * Ερμηνεία.

ΖΗΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ., «Η πολυφωνική συνείδηση στο ποιητικό σύμπαν του Τάσου Λειβαδίτη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 95–103.

* Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Λειβαδίτης, Τάσος (1921-1988).

ΖΙΑΚΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, «Για μια θεολογία των θρησκειών. Γεννάδιος Σχολάριος και ο συμφιλιοτικός του λόγος με το Ισλάμ», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 2 (2013), σσ. 193–208.

* Εργογραφία * Γεννάδιος ο Σχολάριος * Πατριάρχες και πατριαρχία - Βιογραφία.

ΖΟΥΡΑΡΙΣ ΚΩΣΤΑΣ Γ., «Η ερμηνευτική πολυαιτιοκρατία στον Θουκυδίδη», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 40–41.

* Ιστορία * Ιστορία - Μεθοδολογία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.)

ΘΕΟΔΟΣΑΤΟΥ ΒΙΒΗ, «Όταν ο Καραγάτσης συνάντησε τον Παπαδιαμάντη», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 504–519.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Καραγάτσης, Μιχάλης (1908-1960).

ΙΒΑΝΟΒΙΤΣ ΒΙΚΤΩΡ, «Ο γηραιός ποιητής της πόλεως και η “καβαφική επιγραφή” στο παλίμψηστο του L. Durrell», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 65–80.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Durrell, Lawrence * Αλεξανδρινό κουαρτέτο.

ΙΓΝΑΤΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ., «Ο Χρίστος Τσολάκης και ο Φιλολόγος», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 212–218.

* Τσολάκης, Χρίστος Α. * Περιοδικό Φιλολόγος.

— «Χρονολόγιο Χρίστου Α. Τσολάκη», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 184–185.

* Τσολάκης, Χρίστος Α. * Χρονολόγιο.

ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΟΥ ΛΗΤΩ, «Άνθρωποι εν ιστορία και εν τόπω: εικόνες του χρόνου στη μυθιστορηματική τριλογία “Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας” του Γιώργου Μιχαηλίδη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 123–144.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Μια χριστουγεννιάτικη αλληγορία. Η “Υπηρέτρα” του Παπαδιαμάντη», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 59–61.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Ερμηνεία * Η Υπηρέτρα * Νεοελληνική πεζογραφία.

ΚΑΚΡΙΑΔΗΣ ΦΑΝΗΣ, «Ως χαρίεν εστ’ άνθρωπος...», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 186–188.

* Τσολάκης, Χρίστος Α.

ΚΑΚΡΙΑΔΗΣ ΦΑΝΗΣ Ι., «Η πανοπλία του Αχιλλέα», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 578–587.

* Όμηρος (8ος αι. π.Χ.) * Ιλιάδα * Αχιλλέας.

— «Τα τρωικά του Καβάφη», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 39–43.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Τρωικός μύθος.

ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ι., «Διατριβή περί ευθανασίας. Ένα μικρό και παραμελημένο έργο του Ευγένιου Βούλγαρι», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 1 (2013), σσ. 167–174.

* Βούλγαρης, Ευγένιος (1716-1806).

ΚΑΛΟΓΡΙΔΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, «Οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου στην ψυχολογία του μάχιμου και άμαχου πληθυσμού», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 170–181.

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ελλάδα - Ιστορία - Πελοποννησιακός πόλεμος, 431-404 π.Χ. * Ψυχολογία.

ΚΑΜΠΕΡΙΔΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ (ΠΑΤΗΡ), «Ησυχασμός και σουφισμός», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 2 (2013), σσ. 209–236.

* Ησυχασμός * Μυστικισμός * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία * Σουφισμός.

ΚΑΝΙΑΔΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, «Η οικογένεια και ο γάμος στα εφηβικά μυθιστορήματα της εικοσαετίας 1980-2000», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 142–152.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Νεοελληνική πεζογραφία * Γάμος * Εφηβικό μυθιστόρημα * Οικογένεια.

ΚΑΝΤΑΡΑΚΗ ΣΟΦΙΑ Δ., «Η ασύνειδος μητρική παραβατικότητα στον Παπαδιαμάντη», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 55–58.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία.

ΚΑΝΤΖΙΑ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ, «“Με πλήρη εξάρτυση” από την Ασέα Αρκαδίας», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 153–171.

* Ερμηνεία * Αμοργός * Γκάτσος, Νίκος (1911-1992).

ΚΑΡΑΒΙΤΗ ΤΖΕΝΗ, «Η θεατρική διασκευή και παρουσίαση του κειμένου “Οι περιπέτειες των λέξεων” του Χρίστου Τσολάκη», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 300–306.

* Τσολάκης, Χρίστος Λ. * “Οι περιπέτειες των λέξεων”.

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΑΣΟΥΛΑ, «Συνομιλία του ποιητή Ρίτσου με τον ιστορικό Θουκυδίδη», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 182–189.

* Διάλογος * Νεοελληνική ποίηση * Ιστορία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ρίτσος, Γιάννης (1909-1990).

— «Ταφικές επιγραφές και επιτύμβια επιγράμματα: σημαντικό υλικό της καβαφικής ποίησης», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 47–51.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία.

ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, «Μαθηματικά και μουσική στον Πυθαγόρα και στον Πλάτωνα», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 65–71.

* Μαθηματικά * Μουσική * Πλάτων (427-347 π.Χ.) * Πυθαγόρας (6ος αι. π.Χ.)

ΚΑΡΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Η φιλολογία ως φετιχισμός: ο “Καβάφης” ως παράδειγμα», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 741–772.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Κριτική * Σαββίδης, Γιώργος Π. (1929-1995).

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ-ΠΑΠΑΝΘΙΜΟΥ, «Εκατό χρόνια ανασκαφικής έρευνας στη Μακεδονία: 1912-2012», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 515–527.

* Μακεδονία * Ανασκαφές (Αρχαιολογία).

ΚΑΤΣΙΑΜΠΟΥΡΑ ΖΩΗ, «Οι βάρβαροι σφαγείς και ο πολιτισμός του πολέμου [Εν ω αν θαρσύνθη φονικώτατον εστίν (Ζ, 29, 4)]», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 163–169.

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ελλάδα - Ιστορία - Πελοποννησιακός πόλεμος, 431-404 π.Χ.

ΚΑΨΙΜΑΛΑΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «Η χριστιανική άσκηση ως υπαρξιακή νοηματοδότηση του βίου κατά τον Μάξιμο τον Ομολογητή», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 111–123.

* Ασκητισμός * Μάξιμος ο Ομολογητής (π. 580-662).

ΚΕΡΑΜΙΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «Διαθρησκειακός διάλογος και θεολογία των θρησκειών. Το παράδειγμα της ρωμαιοκαθολικής θεολογίας», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 4 (2013), σσ. 109–162.

* Βατικανό * Διάλογος * Θρησκείες * Καθολική Εκκλησία * Σύνοδοι.

ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ, «Για τη διδασκαλία των παλιότερων κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: ένα παράδειγμα, σκέψεις και προτάσεις», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 13–28.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Νεοελληνική Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία.

— «Λυρική ποίηση ενσωματωμένη σε έμμετρες αφηγήσεις Σκέψεις για έργα συνθεμένα πριν από τις πρώτες γνωστές “Ανθολογίες” / “Συλλογές” τραγουδιών της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 61–76.

* Έμμετρη αφήγηση * Λογοτεχνία - Ιστορία και κριτική * Λυρική ποίηση.

ΚΛΑΓΚΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Η παράσταση του μαθήματος: οι θεατρικές τεχνικές στην υπηρεσία της εκπαιδευτικής διαδικασίας», *Δοκεί μοι*, τχ. 15 (2013), σσ. 5–16.

* Θέατρο - Ελλάδα * Τεχνική διδασκαλίας.

ΚΟΓΚΟΥΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Β., «Το μάθημα των Θρησκευτικών - μάθημα παιδείας και ελληνορθόδοξης κληρονομιάς - ως “σημείον αντιλεγόμενον”», *Κοινωνία*, τχ. 2 (2013), σσ. 79–94.

* Πρόγραμμα σπουδών * Θρησκευτικά - Σπουδή και διδασκαλία.

ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ, «Ιστορία, μνήμη, ηθική, πολιτειότητα: τρία μοντέλα προσέγγισης με πεδίο αναφοράς το μάθημα της Ιστορίας», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 112–132.

* Ιστορία - Μεθοδολογία * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία.

ΚΟΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ-ΕΙΡΗΝΗ, DE SIXTE HERRERA RAQUEL, PARDO JAVIER ROSALES, «Ο ρόλος της ανάγνωσης στην επικοινωνιακή αλληλεπίδραση δασκάλων-μαθητών Μια περιγραφική έρευνα για τις αλληλεπιδράσεις δασκάλων, μαθητών και κειμένων στη σχολική τάξη», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 129–141.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Ανάγνωση - Έρευνα * Σχολικό περιβάλλον * Αλληλεπίδραση δασκάλων-μαθητών.

ΚΟΝΤΟΝΑΣΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Ηρόδοτος-Θουκυδίδης: από τη Ρητορική των συμβουλίων στη ρητορική των συνελεύσεων», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 42–56.

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ιστοριογραφία * Ηρόδοτος (484-410 π.Χ.) * Ρητορική.

ΚΟΝΤΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «Ο σκηνοθέτης Γιώργος Μιχαηλίδης ως πεζογράφος», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 49–50.

* Θέατρο - Ελλάδα * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-).

ΚΟΝΤΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η συμμετοχή των γυναικών στην αντίσταση εναντίον της γερμανικής

κατοχής και στον δημοκρατικό στρατό Ελλάδας κατά τον εμφύλιο πόλεμο», *Δοκίμοι*, τχ. 15 (2013), σσ. 54–63.

* Γυναικείο φύλο * Γυναικείο κίνημα * Ελλάδα - Ιστορία - 20ός αι. * Ελλάδα - Ιστορία - Εμφύλιος πόλεμος, 1944-1949 * Παγκόσμιος πόλεμος, 1939-1945 - Αντιστασιακά κινήματα - Ελλάδα.

ΚΟΥΓΕΑΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ Β., «50 επιστολές του Κωνσταντίνου Μέρτζιου προς τον Σωκράτη Κουγέα (1957-1965) Αναζήτηση ειδήσεων από τα Αρχεία της Βενετίας και το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 405–432.

* Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας * Επιστολές * Κουγέας, Σωκράτης Β. (1877-1966) * Μέρτζιος, Κωνσταντίνος.

— «50 επιστολές του Κωνσταντίνου Μέρτζιου προς τον Σωκράτη Κουγέα (1957-1965) Αναζήτηση ειδήσεων από τα Αρχεία της Βενετίας και το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 773–796.

* Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας * Επιστολές * Κουγέας, Σωκράτης Β. (1877-1966) * Μέρτζιος, Κωνσταντίνος.

ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Με το καράβι του έρωτα», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 91–94.

* Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Ελύτης, Οδυσσέας (1911-1996) * Προσανατολισμοί.

ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΑΣ-ΛΙΑΓΚΗΣ ΜΑΡΙΟΣ, «Το μάθημα των Θρησκευτικών σήμερα και αύριο Μια άποψη με κριτήριο την παιδαγωγική και διδακτική του μαθήματος», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 123–135.

* Πρόγραμμα σπουδών * Θρησκευτικά - Σπουδή και διδασκαλία * Θρησκευτική εκπαίδευση.

ΚΟΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑ, «ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ-ΜΗΛΙΩΝ. Μια σύγχρονη διδακτική προσέγγιση της δημηγορίας στην Α΄ τάξη Λυκείου της Κύπρου», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 112–118.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων.

ΚΟΥΝΕΛΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ Ν., «Ιαγουάρος Αλέξανδρου Κοτζιά, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 358–364.

* Νεοελληνική πεζογραφία * Κοτζιάς, Αλέξανδρος (1926-1992) * Ιαγουάρος.

ΚΟΥΡΓΙΑΝΤΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, «Ο συλλογικός πόνος στην Ιστορία Η “ψυχολογική Ιστορία”», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 56–72.

* Ιστορία * Ιστορία, Νεότερη * Ψυχολογία * Ψυχολογικό στρες.

ΚΟΥΡΜΠΑΝΑ ΣΤΕΛΛΑ, «Ο Καβάφης, ο Wagner και η Τράπεζα του Μέλλοντος», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 215–227.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Wagner, Richard (1813-1883) * Μουσική, Ευρωπαϊκή.

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜ., «Η σημερινή περιβαλλοντική κρίση και οι σχετικές αντιλήψεις των αρχαίων στωϊκών», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ. 597 (2013), σσ. 58–61.

* Περιβάλλον * Προστασία του περιβάλλοντος * Στωϊκοί * Φιλοσοφία, Αρχαία ελληνική.

ΚΡΙΠΠΑΣ Γ. Η., «Το ατομικόν δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας της Εκκλησίας να καθορίζει η ίδια την ύλη του μαθήματος των θρησκευτικών», *Κοινωνία*, τχ. 3 (2013), σσ. 145–158.

* Πρόγραμμα σπουδών * Θρησκευτικά * Θρησκευτική ελευθερία.

ΚΥΡΤΑΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι., «Ανεξιθρησκία και θρησκευτική μισαλλοδοξία στην ύστερη αρχαιότητα», *Σύναξη*, τχ. 128 (2013), σσ. 4–12.

* Διάταγμα των Μεδιολάνων * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες * Ανεξιθρησκία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «Το Θουκυδίδειο ύφος», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 15–19.

* Ιστορία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ύφος.

ΚΩΣΤΑΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΑ, ΜΙΧΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ, «Η δυναμική των παρομοιώσεων στον “Αλαφροΐσκιωτο” του Άγγελου Σικελιανού», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 81–90.

* Παρομοίωση * Ερμηνεία * Σικελιανός, Άγγελος (1884-1951) * “Αλαφροΐσκιωτος”.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΥΡΙΑΛΟΣ (ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ), «Η κανονική διδασκαλία του Μ. Βασιλείου περί όρκου και επιορκίας (Κανόνες ΚΘ΄, ΞΔ΄ και ΠΒ΄)», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 211–225.

* Βασίλειος ο Μέγας (330-378) * Όρκος * Πατέρες της Εκκλησίας * Χριστιανική Ηθική.

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΦΑΝΗΣ, «Η Φοινικιά. Από τον Όμηρο στον Andre Chenier», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 62–63.

* Διακειμενικότητα * Οδύσσεια * Όμηρος (8ος αι. π.Χ.) * Andre Chenier.

— «Το επιτύμβιο επίγραμμα του Αισχύλου (Από τον Καβάφη στον Banville)», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 78–80.

* Banville de, Theodore * Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση.

ΛΑΛΑ-ΚΡΙΣΤ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Η “Πύλη” του Γιώργου Μιχαηλίδη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 59–64.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Η Πύλη”.

ΛΑΛΑ-ΚΡΙΣΤ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Το “Λάμδα” του Γιώργου Μιχαηλίδη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 69–76.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Λάμδα”.

ΛΑΜΠΡΑΚΗ-ΠΛΑΚΑ ΜΑΡΙΝΑ, «Ο συγγραφέας Γιώργος Μιχαηλίδης με αφορμή το τελευταίο του βιβλίο: “Άγιοι έρωτες”», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 160–170.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Άγιοι έρωτες. Τα μεγάλα χρόνια”.

ΛΕΚΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. (ΠΑΤΗΡ), «Από την αυτοαναφορικότητα στην ετεροαναφορικότητα του ανθρώπου. Η έννοια της “προαιρέσεως” στη φιλοσοφία του Επικτήτου και του Ωριγένη», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 1 (2013), σσ. 189–210.

* Επίκτητος (π. 50-π. 130) - Ερμηνεία και κριτική * Ωριγένης (185-254) - Ερμηνεία και κριτική.

ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Ο Χρήστος Βακαλόπουλος και οι χαμένοι δρόμοι της μεταπολίτευσης», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 59–113.

* Κουλτούρα * Βακαλόπουλος, Χρήστος (1956-1993) * Κινηματογράφος.

ΛΙΛΛΗ ΑΥΓΗ, «Νεοελληνική λογοτεχνία, μια Φανταστική περιπέτεια Ένα λανθάνον σχέδιασμα της νεοελληνικής λογοτεχνίας και της πρόσληψής της στο τελευταίο μυθιστόρημα του Αλ. Κοτζιά», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 369–392.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Πρόσληψη * Κριτική * Κοτζιάς, Αλέξανδρος (1926-1992) * Φανταστική περιπέτεια.

ΛΙΝΑΡΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «“...καθώς Θουκυδίδης ο περιώνυμος γράφει”: η επίδραση του θουκυδίδειου έργου στη βυζαντινή ιστοριογραφία», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 190–195.

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ιστοριογραφία, Βυζαντινή.

ΛΥΠΟΥΡΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, «Λόγος για τον Αριστοτέλη», *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 344–358.

* Βιογραφία * Αριστοτέλης (384-323 π.Χ.) * Αριστοτελική φιλοσοφία.

ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Διαδρομή δεκάξι αιώνων με το μετρό από το Βαρδάρι ως το Σιντριβάνι ή από τη Χρυσή Πύλη ως την Κασσανδρεωτική. Οι σταθμοί διηγούνται», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 543–558.

* Θεσσαλονίκη * Ανασκαφές (Αρχαιολογία) * Μετρό.

ΜΑΛΑΦΑΝΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ., ΧΡΥΣΟΣ ΜΙΧΑΗΛ Δ., «Το φύλο και η αυτοαποτελεσματικότητα στην ανάγνωση Μια αναπτυξιακή θεώρηση», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 45–55.

* Ανάγνωση * Βιβλιογραφική έρευνα * Φύλο.

ΜΑΝΟΣ ΤΡΑΪΑΝΟΣ, «Η διηγηματογραφία του Ναπολέοντα Λαπαθιώτη. Μερικές εισαγω-

- γικές παρατηρήσεις και μια πρώτη αποτίμηση», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 856–876.
- * Νεοελληνική ποίηση * Νεοελληνική Λογοτεχνία * Λαπαθιώτης, Ναπολέων (1888-1944) * Κριτική * Διήγημα.
- ΜΑΡΙΝΑΚΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ, «Επαίτες-πρόσωπα της ιστορίας στο μυθιστόρημα “Η μητέρα του σκύλου” του Παύλου Μάτεσι», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 147–161.
- * Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Η μητέρα του σκύλου * Μάτεσις, Παύλος (1933-2013).
- ΜΑΡΙΝΑΚΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ ΣΤ., «“Comprenne qui voudra” Λόγοι της Λογοτεχνίας για την Ιστορία στη Μητέρα του σκύλου του Παύλου Μάτεσι», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 485–504.
- * Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Η μητέρα του σκύλου * Μάτεσις, Παύλος (1933-2013).
- ΜΑΡΚΟΜΙΧΕΛΑΚΗ ΤΑΣΟΥΛΑ Μ., «Παρατηρήσεις στον “Πρόλογο του Απόλλωνα” από την Πανώρια του Χορτάτση», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 77–87.
- * Πανώρια * Ποιμενικό δράμα * Χορτάτσης, Γεώργιος (16ος/17ος αι.)
- ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, «Γιώργος Σκαμπαρδώνης Λαγοί στην άσφαλτο», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 617–623.
- * Βιογραφία * Εργογραφία * Σκαμπαρδώνης, Γιώργος (1953-)
- ΜΑΡΤΖΕΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Η θεολογία του σπερματικού λόγου και η σημασία της για τους θεολογικούς και διαθρησκειακούς διαλόγους», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 2 (2013), σσ. 69–80.
- * Ιουστίνος ο Φιλόσοφος και Μάρτυρας (110-165).
- ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ Δ.Ν., «Ταυτοπροσωπία και ετεροπροσωπία στην ποίηση του Καβάφη (πρόγνωση-επίγνωση-γνώση)», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 35–39.
- * Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία.
- ΜΑΣΟΥΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤ., «Παλαμικά κυκλοδίωκτα», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 227–238.
- * Νεοελληνική ποίηση * Κριτική * Παλαμάς, Κωστής (1859-1943).
- ΜΑΣΤΡΑΠΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ Ν., «Η δημηγορία των Αθηναίων πρέσβειων στη Σπάρτη πριν από την έναρξη του πολέμου (Θουκυδίδης, I, 73-78)», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 20–28.
- * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ερμηνεία * Δημηγορίες.
- ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΔΗΜ., «Κριτικές παρατηρήσεις στο έργο του Φιλάρετου Περί πραγματείας σφυγμών», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 39–44.
- * Κριτική κειμένου * Περί πραγματείας σφυγμών * Φιλάρετος.

ΜΙΚΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, «Ο διάλογος Αθηναίων και Μηλίων σε σκηνή θεάτρου (Θουκυδίδου, Ε, 5, 113)», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 57–62.

* Ιστορία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων.

ΜΙΣΑΗΛΙΔΟΥ-ΔΕΣΠΟΤΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «Θεσσαλονίκη: η πόλη κάτω από την πόλη. Οι αρχαιότητες που αποκαλύφθηκαν από τη ΙΣΤ΄ ΕΠΚΑ κατά τις εργασίες κατασκευής του μετρό Θεσσαλονίκης», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 535–542.

* Θεσσαλονίκη * Ανασκαφές (Αρχαιολογία) * Αρχαιότητες.

ΜΠΑΘΡΕΛΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΠΑΤΗΡ), «Η αρχιερατική Θεία Λειτουργία και το αίτημα της συνοδικότητας», *Σύναξη*, τχ. 127 (2013), σσ. 8–28.

* Θεία Λειτουργία * Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία.

ΜΠΑΚΟΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «“Το *monocle* και το αυτό. Μιλτιάδης Μαλακάσης και Κλεαρέτη Δίπλα-Μαλάμου: μια φιλοπερίεργη αναδίφηση της “ανιέρης” καρυωτακικής υστεροφημίας”», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 47–54.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Ποίηση, Σύγχρονη * Καρυωτάκης, Κώστας Γ. (1896-1928) * Δίπλα-Μαλάμου, Κλεαρέτη (1897-1977) * Μαλακάσης, Μιλτιάδης (1870-1943).

ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Η θεατρικότητα του Καβάφη», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 54–60.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία.

ΜΠΕΛΙΤΣΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΡ., «Παντελίδειος δραματικός αγώνας (1906-1908) Ο διαγωνισμός που ανέδειξε τον Καζαντζάκη», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2012), σσ. 20–33.

* Καζαντζάκης, Νίκος (1883-1957) * Παντελίδειος δραματικός αγώνας (1906-1908).

ΜΠΕΡΕΝΖΕ ΠΙΕΡ, «Σεφέρης / Καβάφης», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 728–740.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Ποίηση, Σύγχρονη * Ερμηνεία * Σεφέρης, Γιώργος (1900-1971) * Eliot, Thomas Stearns (1888-1965).

ΜΠΙΤΣΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ε., «Η ομαδοσυνεργατική μορφή διδασκαλίας στο μάθημα των Θρησκευτικών», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 1 (2013), σσ. 285–303.

* Ομαδική μάθηση * Συνεργατική μάθηση * Θρησκευτικά - Σπουδή και διδασκαλία.

ΜΠΛΕΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ., «Ποίηση και ζωή στην Ηλικία της νύχτας του Ιάκωβου Καμπανέλλη», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 34–40.

* Θέατρο - Ελλάδα * Ερμηνεία * Η ηλικία της νύχτας * Καμπανέλλης, Ιάκωβος Στ. (1922-2011).

— «Ταυτότητα και ετερότητα στην ελληνική δραματουργία του τέλους του 20ού και των αρχών του 21ου αιώνα. Η περίπτωση των μεταναστών στην Ελλάδα», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 162–188.

* Ερμηνεία * Ελληνικό δράμα * Ταυτότητα-Ετερότητα.

ΜΠΟΖΙΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α., «Ο δρόμος προς τα Μεδιόλανα. Η επίδραση της χριστιανικής Απολογητικής στη διακήρυξη της ανεξιθρησκίας το 313 μ.Χ.», *Σύναξη*, τχ. 128 (2013), σσ. 13–29.

* Διάταγμα των Μεδιολάνων * Χριστιανισμός και άλλες θρησκείες * Ανεξιθρησκία.

ΜΠΡΕΝΤΑΝΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «“Η Ελλάδα μέσα σε μια Αυλή” Διδακτική προσέγγιση της μεταπολεμικής Ελλάδας μέσα από την Αυλή των Θαυμάτων του Ιάκωβου Καμπανέλλη», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 73–84.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Θέατρο - Ελλάδα * Η αυλή των θαυμάτων * Καμπανέλλης, Ιάκωβος Στ. (1922-2011) - Ερμηνεία και κριτική.

ΝΑΟΥΜ ΙΩΑΝΝΑ, «Των ποιητών το βλέμμα είν’ οξύτερον...: ρομαντική ενόραση και υποκειμενική θέαση στην καβαφική ποίηση», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 641–662.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Ειρωνεία.

ΝΙΓΔΕΛΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, «Πτυχές του δημόσιου και του ιδιωτικού βίου της Θεσσαλονίκης στα αυτοκρατορικά ρωμαϊκά χρόνια», *Φιλολογος*, τχ. 154 (2013), σσ. 559–569.

* Θεσσαλονίκη * Επιγραφές * Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία - Ιστορία.

ΝΙΚΟΛΤΣΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «Ο τορπιλισμός του θωρηκτού Φετχί Μπουλέντ στον Θερμαϊκό από τον υποπλοίαρχο Νικόλαο Βότση», *Φιλολογος*, τχ. 153 (2013), σσ. 396–401.

* Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Βαλκανικοί πόλεμοι * Βότσης Νικόλαος.

ΝΤΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «Η ρητορική στην υπηρεσία της πολιτικής Η περίπτωση των χιασμών στο Περί Πολιτείας του Κικέρωνα και ο ρόλος του στην εκφορά πολιτικών μηνυμάτων», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 29–38.

* Ρητορική * Cicero, Marcus Tullius (106-43 B.C.) * Περί Πολιτείας.

ΠΑΓΑΝΟΣ, «Για το λογοτεχνικό έργο του Δημήτρη Χατζή», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 22–26.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Χατζής, Δημήτρης (1913-1981) * Ερμηνεία.

ΠΑΓΚΑΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, «Το ριζικό κακό: ένα μάθημα που λείπει από τη σχολική ύλη», *Σύναξη*, τχ. 126 (2013), σσ. 39–49.

* Εβραϊκό ολοκαύτωμα (1939-1945) * Πρόγραμμα σπουδών.

ΠΑΛΗΚΙΔΗΣ ΆΓΓΕΛΟΣ Α., «Ιδεολογικές χρήσεις του Θουκυδίδειου έργου στη Νεοελληνική εκπαίδευση. Ήταν ο Πελοποννησιακός πόλεμος εμφύλιος;» *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 124–134.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ελλάδα - Ιστορία - Πελοποννησιακός πόλεμος, 431-404 π.Χ.

— «Ιδεολογικές χρήσεις του Θουκυδίδειου έργου στη Νεοελληνική εκπαίδευση. Ο Πε-

- λοποννησιακός πόλεμος μέσα από τα ερμηνευτικά σχήματα της Εθνικής Ιστοριογραφίας», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 133–149.
- * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Εκπαίδευση * Ελλάδα - Ιστορία - Πελοποννησιακός πόλεμος, 431-404 π.Χ.
- ΠΑΛΙΕΡΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, «Η αναγνωστική αποκωδικοποίηση ως μηχανισμός και ως δεξιότητα. Πειραματική εφαρμογή αυτοματοποίησης των λέξεων», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 95–109.
- * Αποτέλεσμα έρευνας * Ανάγνωση - Έρευνα * Πειραματισμός.
- ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Ίχνη λυρικών ποιητών στην εικονοποιία του σοφόκλειου Αίαντα», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 73–78.
- * Λυρική Ποίηση, Ελληνική * Σοφοκλής (492-406 π.Χ.) * Τραγωδία - Αίας.
- ΠΑΠΑΓΓΕΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ., «Η σκοτεινή ρίζα της σαφήνειας: Ο Ανάπλους και η Ποιητική του Θανάση Βαλτινού», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 145–153.
- * Ποιητική * Νεοελληνική πεζογραφία * Βαλτινός, Θανάσης (1932-).
- ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΈΦΗ κ.ά., «Αναπτυξιακές και παιδαγωγικές διαστάσεις των μεταγνωσιακών στρατηγικών και στρατηγικών αυτορύθμισης για την καλλιέργεια του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 113–128.
- * Αποτέλεσμα έρευνας * Στρατηγική της μάθησης * Γλώσσα - Σπουδή και διδασκαλία * Γλωσσικός γραμματισμός * Μεταγνώση.
- ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, «Εθνογραφία, λαογραφία και εθνοαρχαιολογία: η χρήση της αναλογίας στη μελέτη της κεραμικής στον ελλαδικό χώρο», *Φιλολόγος*, τχ. 154 (2013), σσ. 624–632.
- * Αρχαιολογία * Εθνογραφία * Ελλάδα * Κεραμική * Λαογραφία.
- ΠΑΠΠΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, «Η ελληνική μετάφραση της *Epitome rerum Romanarum* του Φλώρου από τον Δανιήλ Φιλιππίδη», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 519–553.
- * Μετάφραση * *Epitome rerum Romanarum* * Florus * Φιλιππίδης, Δανιήλ (π. 1755-1832).
- ΠΕΤΚΟΥ ΈΦΗ, «Άρη Αλεξάνδρου, “Το κιβώτιο” (1975)*: η κατάλυση του χρόνου σε μια νεότερη αφήγηση», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 118–128.
- * Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Αλεξάνδρου, Άρης (1922-1978) * Κιβώτιο.
- ΠΙΕΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, «Τρία σχόλια για τον Γιώργο Μιχαηλίδη (ο άνθρωπος, ο σκηνοθέτης, ο συγγραφέας)», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 51–58.
- * Θέατρο - Ελλάδα * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-).
- ΠΙΖΑΝΙΑΣ ΠΕΤΡΟΣ, «Ο κόσμος της “θάλασσας των βουνών” Ο αρματολισμός από τον 16ο αιώνα έως το 1821», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1857 (2013), σσ. 41–96.
- * Αρματολισμός * Αρματολοί * Ελλάδα - Ιστορία - Τουρκοκρατία.

ΠΟΛΕΝΑΚΗΣ ΛΕΑΝΔΡΟΣ, «Ο Γιώργος Μιχαηλίδης σκηνοθετεί τη γραφή του», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 201–219.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-).

ΠΟΛΙΤΗΣ ΑΛΕΞΗΣ, «Ληστεία, οικονομικά πλεονάσματα, κτηνοτροφία Υποθέσεις για το πλέγμα που τις συνδέει, 18ος-19ος αιώνας», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1857 (2013), σσ. 97–115.

* Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Ελλάδα - Οικονομικές συνθήκες * Ληστεία.

ΠΟΛΚΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ, «Ομηρικές παρομοιώσεις με αναφορικό σήμα το λιοντάρι», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 72–79.

* Οδύσσεια * Όμηρος (8ος αι. π.Χ.) * Ιλιάδα * Παρομοίωση.

ΠΟΛΥΖΩΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ν., «Τρόποι καβαφικής ειρωνείας. Ιστορικό πλαίσιο και ειρωνική αντιστροφή στην καβαφική ποίηση», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 48–55.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική Λογοτεχνία * Ερμηνεία * Ειρωνεία.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, «Γιώργος Μιχαηλίδης: ο άνθρωπος του θεάτρου», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 12–48.

* Θέατρο - Ελλάδα * Κινηματογράφος * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * Τηλεόραση.

ΠΟΝΗΡΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤ., «Το πρόγραμμα σπουδών και το σχολικό βιβλίο θρησκευτικών Α΄ γυμνασίου εκδόσεως 2006. Κριτική βάσει της έμπρακτης διδασκαλίας», *Κοινωνία*, τχ. 4 (2013), σσ. 265–275.

* Πρόγραμμα σπουδών * Θρησκευτικά.

ΠΡΙΝΤΖΙΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ., «Ο Αλέξανδρος Μωραϊτίδης για τον Παπαδιαμάντη», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 179–185.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Μωραϊτίδης, Αλέξανδρος (1850-1929) * Σκιάθος - Πνευματικές δραστηριότητες.

ΡΑΝΤΖΟΥ ΜΑΡΙΑ Ε., ΜΑΝΤΖΑΝΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ., ΦΥΚΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, «Αξιοποιώντας τη “Θεωρία της Δραστηριότητας” στο διδακτικό σχεδιασμό του μαθήματος των Θρησκευτικών», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 71–85.

* Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Μάθηση * Διδακτική * “Θεωρία της Δραστηριότητας” * Θρησκευτικά - Σπουδή και διδασκαλία

- The “Activity Theory” is a modern social learning theory, which attempts to offer a different way of approaching learning by emphasizing on the kind and quality of the activities of the subjects, as a key learning factor. On the basis of the “Activity Theory” the “activity” is understood as a set of individual actions of personal character, which influence and interact on each other formulating a common systemic framework of activity in its own personality, character and orientation, that is the result both of the interconnection of different systemic considerations, and of the (existence) historicity of the roles and transformations leading to situations of individual and collective change. The potential of the principles of “Activity Theory” is to be highlighted in this paper through its application on the design of the lesson planning process of the Religious Education subject, focusing

on issues related to the transformation of religious concepts into the learning content , as well as on the main learning processes leading the learning subjects into cognitive and socio-emotional change through such educational interventions and adaptations.

ΡΑΣΙΑΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, «*Η σκηνοθεσία της ταυτότητας στον Καβάφη και την Άιχιγκερ Ποιητική στάση “σε ελαφρά απόκλιση από το σύμπαν”*», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 689–712.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ποίηση, Σύγχρονη * Aichinger, Ilse * Συγκριτική ανάλυση.

ΡΕΝΤΙΦΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, «*Ο πολιτικός στοχασμός του Θουκυδίδη στο διάλογο των Μηλίων*», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 63–68.

* Ιστορία * Πολιτική * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων * Ελλάδα, Αρχαία - Πολιτική και διακυβέρνηση.

— «*Το εντοίχιο ψηφιδωτό κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο*», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 267–279.

* Ψηφιδωτά, Βυζαντινά.

ΡΕΝΤΙΦΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «*Γραφή των θλίψεων και των αλγηδόνων. Η φαρμακεία τους.*», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 26–33.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Ερμηνεία * Δημουλά, Κική (1931-).

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «*Ο ποιητής ως Πυγμαλίων σχέση ερώτος και ερωμένου η περίπτωση του Καισαρίωνα του Καβάφη (Καισαρίων, τ. Α΄, 69)*», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 62–70.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία.

ΡΟΔΟΣΘΕΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ, «*Θουκυδίδη, δημηγορίες Διάλογος Αθηναίων και Μηλίων (5.84 - 113)*», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 119–123.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Διάλογος Αθηναίων-Μηλίων.

ΡΟΖΟΚΟΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, «*Πλάτων και Όμηρος. Η γνώμη του φιλοσόφου για τον μεγάλο ποιητή*», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 70–73.

* Όμηρος (8ος αι. π.Χ.) * Πλάτων (427-347 π.Χ.)

ΡΟΥΒΑΛΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, «*Σημεία σύγκλισης και ανάγνωσης της ποιητικής του Νικηφόρου Βρεττάκου από τη νεότερη γενιά*», *Δοκεί μοι*, τχ. 15 (2013), σσ. 36–41.

* Βρεττάκος, Νικηφόρος Κ. (1912-1991) * Ποιητική.

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΑΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, «*Από τη σπηλιά του Τροφώνιου Μικρή αναφορά στο πεζογραφικό έργο του Γιώργου Μιχαηλίδη*», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 88–91.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Λάμδα”.

ΡΩΤΑ ΜΑΡΙΑ, «Οι ελεύθεροι πολιορκημένοι του Αλέξανδρου Κοτζιά», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1859 (2013), σσ. 393–403.

* Νεοελληνική πεζογραφία * Κριτική * Κοτζιάς, Αλέξανδρος (1926-1992).

ΣΑΜΑΡΑ ΖΩΗ, «Διαβάζω τον κόσμο στο μυθιστόρημα του Γιώργου Μιχαηλίδη, “Άγιοι έρωτες. Τα μεγάλα χρόνια”», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 162–170.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Άγιοι έρωτες. Τα μεγάλα χρόνια”.

ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Το επιστημονικό έργο της ιστορίας Πρακτικά της Ακαδημίας Αθηνών Δημόσια συνεδρία της 4ης Δεκεμβρίου 2012», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 893–900.

* Ιστορία * Ιστορία - Μεθοδολογία * Επιστήμη - Μεθοδολογία.

ΣΙΒΕΤΙΔΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ, «“Η μύηση” ή τα άδυτα της αφήγησης», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 100–108.

* Θέατρο - Ελλάδα * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας.

ΣΙΓΟΥΡΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΚΕΚΚΕΡΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, «Εικόνα και γραπτός λόγος: Η περίπτωση εικονογράφησης παιδικών βιβλίων που αναφέρονται στον ορφικό μύθο», *Κίνητρο*, τχ. 12 (2012-2013), σσ. 65–78.

* Εικονογράφηση * Παιδικό βιβλίο * Μυθολογία, ελληνική * Ορφείας

- The written word and the illustration are two ways to communicate with the use of different codes. The written language uses symbols of the alphabet, while the illustration uses the visual code, which consists of the art elements and principles of design. The illustrated children's books bring up two different expressive codes (words and pictures) that are in a constant interaction with each other, sometimes agreeing, other times complementing the meanings of each other or, even, contrasting. In the illustrated children's books text and image co-exist keeping their independent role, either by complementing or by explaining. Yet, it is the image that excites the curiosity of the young reader and helps to experience the world through the textbook. The image stirs up the child's mental processes and supports in the development of language and imagination.

ΣΚΑΡΤΣΗΣ Σ.Λ., «Τα πρωτογονικά τραγούδια», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 52 (2013), σσ. 56–64.

* Γλώσσα και πολιτισμός * Πολιτισμός * Πρωτογονικά τραγούδια * Τραγούδια.

ΣΚΛΗΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, «Πρόσωπο, άτομο και γνώμη στη σκέψη του αγίου Μαξίμου του Ομολογητή», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 3 (2013), σσ. 65–110.

* Μάξιμος ο Ομολογητής (π. 580-662) * Φιλοσοφία και θρησκεία.

ΣΤΑΜΟΥΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Π., «Η αυτοχθονία των Αθηναίων και τα ιδεολογικά της παρεπόμενα στον Επιτάφιο του Θουκυδίδη», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 135–144.

* Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ερμηνεία * Περικλέους Επιτάφιος.

ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΈΡΗ, «Τόπος ζωής και θανάτου το “Λάμδα” του Γιώργου Μιχαηλίδη», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 77–87.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * “Λάμδα”.

ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗΣ Μανώλης Μ., «Θουκυδίδης και πολιτική», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 75–82.

* Πολιτική * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.)

— «Στενή και ευρύτερη οικογένεια του Πριάμου. Αξίες, ήθη και έθιμα», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 56–65.

* Όμηρος (8ος αι. π.Χ.) * Ιλιάδα * Αξίες, Ηθικές * Ήθη και έθιμα * Πριάμος.

ΣΤΕΦΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, «Η Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων, ο Φιλολόγος και ο Χρίστος Τσολάκης», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 280–283.

* Τσολάκης, Χρίστος Α. * Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων * Φιλολόγος.

ΣΤΕΦΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓΓ., «Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, Υπό την Βασιλικήν Δρυν», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 58–64.

* Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911) * Ερμηνεία * Διήγημα * Υπό την Βασιλικήν Δρυν.

— «Αφιέρωμα στον Δημήτρη Χατζή - Εισαγωγική ομιλία», *Φιλολογική*, τχ. 123 (2013), σσ. 18–21.

* Βιογραφία * Εργογραφία * Χατζής, Δημήτρης (1913-1981).

— «Αφιέρωμα στον Κωνσταντίνο Καβάφη - Εισαγωγική ομιλία», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 32–33.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ποίηση - Σπουδή και διδασκαλία.

— «Ο Νικηφόρος Βρεττάκος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 136–145.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Νεοελληνική ποίηση * Βρεττάκος, Νικηφόρος Κ. (1912-1991) * Νεοελληνική Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία.

ΣΦΕΤΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, «Το ζήτημα της Θεσσαλονίκης: αιτία της ελληνοβουλγαρικής σύγκρουσης και παράγοντας της ελληνοσερβικής προσέγγισης (1912/1913)», *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 359–395.

* Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Θεσσαλονίκη * Βαλκανικοί πόλεμοι.

ΣΧΟΙΝΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Ο Ναπολέων Λαπαθιώτης στην ουδέτερη ζώνη του πεζού ποιήματος», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 38–46.

* Λαπαθιώτης, Ναπολέον (1888-1944) * Πεζό ποίημα * Ποίηση, Σύγχρονη.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Π., «Η Αθήνα ως μυθιστόρημα ή Ο Χρήστος Βακαλόπουλος

και η “ανακάλυψη” της μαζικής κουλτούρας», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 46–58.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Βακαλόπουλος, Χρήστος (1956-1993) * Κινηματογράφος.

ΤΑΜΠΑΚΗΣ ΧΑΡΗΣ, «Πόσο φυσική είναι κατά τον Πρωταγόρα η “πολιτική αρετή”;» *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 474–487.

* Πλάτων (427-347 π.Χ.) * Ερμηνεία * Πλατωνική φιλοσοφία * Πρωταγόρας (485-420 π.Χ.) * Φιλοσοφία - Σπουδή και διδασκαλία (Μέση).

ΤΑΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ, «Ο Χρίστος Τσολάκης και η καθιέρωση της συστηματικής διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 219–229.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Ελληνική γλώσσα, Νέα * Διδασκαλία γλώσσας * Τσολάκης, Χρίστος Λ.

ΤΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «Γιατί η Φώκια έφαγε την Ακριβούλα;» *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 53–59.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος (1851-1911).

ΤΑΧΙΑΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ-ΑΙΜΙΛΙΟΣ, «Διαφωτισμός και συντηρητισμός: οι πνευματικές τάσεις μέσα στον ελληνικό χώρο τον 18ο αιώνα», *Θεολογία*, τόμ. 84, τχ. 1 (2013), σσ. 121–132.

* Ελλάδα - Ιστορία - Τουρκοκρατία * Ελλάδα - Πνευματικές δραστηριότητες * Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779) * Λόγιοι, Έλληνες * Νικόδημος ο Αγιορείτης, Όσιος (1749-1809).

ΤΖΑΚΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ, «Οπλαρχηγοί και προεστοί Κοινωνικές κινητικότητες και οικογενειακές στρατηγικές στον ορεινό χώρο», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1857 (2013), σσ. 116–135.

* Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Κοινωνική κινητικότητα * Οπλαρχηγοί * Προεστοί.

ΤΖΑΝΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, «Ο Χρίστος Τσολάκης και τα πανελλήνια συνέδρια για τη γλώσσα», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 230–238.

* Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Γλώσσα, Ελληνική * Ιστορία - Συνέδρια.

ΤΖΙΩΚΑ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, «Το όραμα παιδείας και το επιστημονικό έργο του Χρίστου Τσολάκη», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 273–279.

* Εργογραφία * Τσολάκης, Χρίστος Λ. * Παιδεία.

ΤΟΥΛΙΑΤΟΣ ΣΠΥΡΟΣ, «Η αιτιακή εξήγηση και ερμηνεία στο ιστορικό έργο του Θουκυδίδη», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 29–39.

* Ιστορία * Ιστορία - Μεθοδολογία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.)

ΤΟΥΡΝΑ ΧΑΡΙΝΕΛΑ, «Φιλοσοφικές και πολιτικές συνιστώσες της κριτικής σκέψης του Θουκυδίδη», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 83–91.

* Πολιτική * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Φιλοσοφία.

ΤΡΙΑΡΧΗ-ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ, «Γυμνάσιο Κυθήρων. Σταθμός του Αλεξανδρινού και άλλων ποιητών», *Φιλολογική*, τχ. 125 (2013), σσ. 81–83.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Γυμνάσιο Κυθήρων.

— «Κώστας Καρυωτάκης. Πολιτική τόλμη και επικαιρότητα.», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 41–46.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Καρυωτάκης, Κώστας Γ. (1896-1928) * Ποίηση, Σύγχρονη - 20ός αιώνας.

ΤΣΑΓΚΑΡΛΗ-ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Δημιουργικές διδασκαλίες στα πλαίσια του μαθήματος της χριστιανικής αγωγής», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ. 596 (2013), σσ. 24–30.

* Μέθοδος project (Εκπαίδευση) * Ομαδική μάθηση * Συνεργατική μάθηση.

ΤΣΑΚΤΣΙΡΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ Κ., «Ο Πρώτος Βαλκανικός Πόλεμος και η απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης», *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 381–395.

* Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Θεσσαλονίκη * Βαλκανικοί πόλεμοι.

ΤΣΑΛΟΥΧΙΔΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, «Η μοναξιά ενός επίμονου τοξότη ή ποίηση και ποιητική στον Θανάση Μαρκόπουλο», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 77–92.

* Νεοελληνική ποίηση * Εργογραφία * Ερμηνεία * Λογοτεχνία - Ιστορία και κριτική * Μαρκόπουλος, Θανάσης (1951 -).

ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΥ ΛΙΖΥ, ΝΑΟΥΜ ΙΩΑΝΝΑ, «Βάρβαρος ευγενής Ο Κ.Π. Καβάφης σε συγκριτολογική απόκλιση», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 627–630.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Πρόσληψη.

ΤΣΟΤΣΟΡΟΥ ΑΛΙΚΗ, «Η λειτουργία του νεοελληνικού λογοτεχνικού κειμένου στην τριλογία του Γιώργου Μιχαηλίδη “Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας”», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 50-51 (2013), σσ. 145–159.

* Ερμηνεία * Νεοελληνική πεζογραφία * Μιχαηλίδης, Γιώργος (1938-) * Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας.

ΤΣΟΥΠΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «Ο μυθιστοριογράφος Τάσος Αθανασιάδης και η θέση του στη Νεοελληνική Λογοτεχνία», *Νέα Εστία*, τόμ. 173, τχ. 1858 (2013), σσ. 124–136.

* Νεοελληνική Λογοτεχνία * Αθανασιάδης, Τάσος Μ. (1913-2006) * Μυθιστόρημα.

ΤΣΟΥΤΣΟΥΒΑ ΜΑΡΙΑ, «Προσέγγιση και αξιοποίηση της εικονογράφησης των λογοτεχνικών βιβλίων στο σχολικό περιβάλλον», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 96 (2013), σσ. 106–109.

* Παιδική λογοτεχνία * Εικονογράφηση * Παιδικό βιβλίο.

ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΛΤΟΣ, «Τρεις επιστολές της Αγγελικής Θεοτόκη», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 817–836.

* Επιστολές * Θεοτόκη, Αγγελική.

ΦΤΕΡΝΙΑΤΗ ΆΝΝΑ ΕΤ ΑΛ., «Ανίχνευση των προτιμήσεων μαθητών/τριών Ε΄και Στ΄ Δημοτικού σε κείμενα μαζικής κουλτούρας και το ισχύον διδακτικό υλικό», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 61–77.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Κουλτούρα.

ΦΥΝΤΙΚΟΓΛΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ Α., «Νεοελληνικός Διαφωτισμός και λατινική ιστοριογραφία Το παράδειγμα του Δημητρίου-Δανιήλ Φιλιππίδη», *Ελληνικά*, τόμ. 63 (2013), σσ. 101–158.

* Ιστοριογραφία * Φιλιππίδης, Δανιήλ (π. 1755-1832) * Λατινική ιστοριογραφία * Νεοελληνικός διαφωτισμός.

ΦΩΤΙΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, «Η εξελικτική πορεία των προγραμμάτων σπουδών του γλωσσικού μαθήματος στο Γυμνάσιο και η θέση του γραπτού λόγου σ' αυτά κατά την περίοδο 1977-2007», *Νέα Παιδεία*, τχ. 145 (2013), σσ. 78–94.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών * Γλώσσα - Σπουδή και διδασκαλία * Ελληνική γλώσσα - Ιστορία * Ελληνική γλώσσα, Δημοτική.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, «28 επιστολές του Τάκη Παπατσώνη προς τον Κυριάκο Χααραλαμπίδη», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1859 (2013), σσ. 433–449.

* Επιστολές * Παπατσώνης, Τάκης Κ. (1895-1976) * Χααραλαμπίδης, Κυριάκος (1940-).

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ ΒΑΝΑ, «Χρίστος Τσολάκης. Δέκα χρόνια στον 9.58», *Φιλολόγος*, τχ. 152 (2013), σσ. 262–264.

* Τσολάκης, Χρίστος Α. * Ελληνική γλώσσα * Ραδιόφωνο.

ΧΑΡΙΤΙΔΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Η Ελένη ως σύζυγος, νόμιμη και μη, στα ομηρικά έπη», *Φιλολογική*, τχ. 124 (2013), σσ. 68–72.

* Οδύσσεια * Όμηρος (8ος αι. π.Χ.) * Ιλιάδα * Ελένη.

ΧΑΣΑΠΗ-ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΕΥΣΕΒΙΑ, «Οι Νέες Τεχνολογίες στη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων: λογοτεχνία και “e-λογοτεχνία”», *Φιλολόγος*, τχ. 151 (2013), σσ. 118–129.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Νέες Τεχνολογίες * Διαδίκτυο (Internet) * Λογοτεχνία - Σπουδή και διδασκαλία * Λογοτεχνία.

ΧΑΣΕΚΙΔΟΥ-ΜΑΡΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ, «Η καταστροφή των Αθηναίων στη Σικελία Από τον Θουκυδίδη και τον Πλούταρχο στον Howard Barker», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 206–216.

* Διαχειμενικότητα * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Barker, Howard * Θέατρο * Ιστοριογραφία * Πλούταρχος (π. 46-120).

ΧΑΤΖΗΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΑΣΟΣ, «“Οία εποίησαν”»: Πρόταση διαχειμενικής προσέγγισης στη

διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών στην Α΄ Λυκείου», *Φιλολογική*, τχ. 122 (2013), σσ. 47–52.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Αρχαία Ελληνικά * Διακειμενικότητα * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ξενοφών (π. 430-355 π.Χ.)

ΧΑΤΖΗΩΔΑΚΕΙΜΙΔΗΣ ΙΩΣΗΦ, «Ο Θουκυδίδης σκηνοθέτης και δραματικός συγγραφέας», *Σεμινάριο*, τχ. 39 (2013), σσ. 145–153.

* Ιστορία * Θουκυδίδης (470-394 π.Χ.) * Ερμηνεία.

ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Μ., «Ηράκλειτος: ο “Σωκράτης” των προσωκρατικών», *Φιλολόγος*, τχ. 153 (2013), σσ. 423–432.

* Ηράκλειτος (π. 540 - π. 480 π.Χ.) * Προσωκρατικοί.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ, «Ποιητής ιστορικός Το καβαφικό κείμενο ως στοχασμός επί της ιστοριογραφίας», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 663–688.

* Καβάφης, Κωνσταντίνος Π. (1863-1933) * Νεοελληνική ποίηση * Ερμηνεία * Ιστοριογραφία * Ελλάδα - Ιστορία.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. (ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ), «Τα Άμφια (Ιστορία - Θεολογία)», *Εκκλησία*, τχ. 5 (2013), σσ. 334–352.

* Εκκλησιαστικά άμφια.

6.3. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΓΛΑΡΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «Οι αντιλήψεις των μαθητών σχετικά με την έννοια της επιφάνειας», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 105–123.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Μελέτη περίπτωσης * Γεωμετρία * Γεωμετρία - Σπουδή και διδασκαλία * Εμβαδό * Επιφάνεια

- This study focuses on primary school students' geometrical thinking about of the concepts of surface and area. A literature review provides the theoretical framework within which we try to investigate the development of students' strategies in a number of tasks which involved the concept of area. In this small scale research study, two students of the fifth grade of primary school worked collaboratively and engaged in activities which encouraged them to develop their own strategies to measure the area of geometrical shapes. The findings indicate that the students develop mainly the method of division of the given shape into unit squares while students' difficulties with the concept of measurement of length became an obstacle.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες στα Μαθηματικά - Γνώσεις και απόψεις των Μαθηματικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», *Ευκλείδης Γ΄*, τχ. 79 (2013), σσ. 35–50.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Ρόλος του καθηγητή * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΓΚΟΥΝΤΟΥΒΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΡ., «“Περί Επαφών” του Απολλώνιου», *Ευκλείδης Β΄*, τχ. 90 (2013), σσ. 1–3.

* Μαθηματικά - Ιστορία * Απολλώνιος ο Περγαίος (π. 262-π.190 π.Χ.) * Γεωμετρία.

ΓΚΟΥΝΤΟΥΒΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΡ., «Κύκλου μέτρησις», *Ευκλείδης Β΄*, τχ. 87 (2013), σσ. 1–4.

* Μαθηματικά - Ιστορία * Γεωμετρία * Αρχιμήδης (287-212 π.Χ.)

ΚΑΡΑΝΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, «Η επίδραση της “άδειας αριθμογραμμής” στον νοερό υπολογισμό προσθέσεων και αφαιρέσεων διψήφιων αριθμών σε μαθητές που παρουσιάζουν μαθησιακές αδυναμίες στην αριθμητική», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 124–134.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Αφαίρεση * Μαθηματικά * Μαθηματικά - Σπουδή και διδασκαλία * Πρόσθεση

- The purpose of the present study was to investigate whether an instructive intervention for 3rd grade students in the mental calculation of additions and subtractions of two-digit numbers promoting the N10 strategic through the use of the “empty number-line” improves the performance of low math achieving students. Forty three students participated in this research, the results of which showed that the use of the N10 strategic through the use of “empty number-line” improves significantly the performance low math achieving students in the mental calculation of additions and subtractions of two-digit numbers.

ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, «Ακολουθία...θαυμάτων», *Ευκλείδης Β΄*, τχ. 88 (2013), σσ. 1–7.

* Γεωμετρία * Αριθμός Fibonacci.

ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, «Β' Λυκείου και τα “πλασματικά” προβλήματα του Διόφαντου», *Ευκλείδης Β΄*, τχ. 89 (2013), σσ. 1–8.

* Διόφαντος ο Αλεξανδρεύς (3ος αι. μ.Χ.) * Μαθηματικά - Ιστορία * Πρόβλημα, Λύση του.

6.4. ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΒΑΛΑΒΑΝΙΔΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ ΘΩΜΑΪΣ, «Τεχνολογία τροφίμων και αρχές πράσινης χημείας», *Χημικά Χρονικά*, τόμ. 75, τχ. 9 (2013), σσ. 24–25.

* Τεχνολογία τροφίμων * Χημεία.

ΓΟΥΓΟΥΤΣΑ ΧΡΥΣΑ, ΦΥΤΙΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Παραπροϊόντα χλωρίωσης στο πόσιμο νερό: Μέθοδοι ανάλυσης και τεχνικές προκατεργασίας», *Χημικά Χρονικά*, τόμ. 75, τχ. 4 (2013), σσ. 23–27.

* Νερό - Επεξεργασία * Πόσιμο νερό.

ΚΑΛΟΓΡΙΔΗ ΕΛΕΝΗ-ΧΡΥΣΟΥΛΑ, ΦΥΤΙΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Μέθοδοι προκατεργασίας και τεχνικές ανάλυσης φυτοφαρμάκων σε επιφανειακά νερά και ιζήματα», *Χημικά Χρονικά*, τόμ. 75, τχ. 8 (2013), σσ. 22–25.

* Νερό - Μόλυνση * Περιβάλλον - Μόλυνση * Φυτοφάρμακα.

ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Κουλτούρα και εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες: η διεθνής εμπειρία», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 7–22.

* Βιβλιογραφική έρευνα * Κουλτούρα * Σπουδή και διδασκαλία * Φυσικές επιστήμες.

ΜΠΑΚΑΟΥΚΑΣ ΜΙΧΑΗΛ, «Η ανθρωπιστική και η θετικιστική ερμηνεία της προσωκρατικής φιλοσοφίας», *Χημικά Χρονικά*, τόμ. 75, τχ. 6 (2013), σσ. 18–25.

* Φιλοσοφία, Αρχαία ελληνική * Προσωκρατικοί * Θετικές Επιστήμες.

6.5. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΜΙΚΡΟΠΟΥΛΟΣ, TASSOS A.; BELLOU, IOANNA, «Educational robotics as mindtools», *Themes in Science and Technology Education*, τόμ. 6, τχ. 1 (2013), σσ. 5–14.

* Ηλεκτρονικοί υπολογιστές - Προγραμματισμός * Ρομποτική * Φυσική

- Although there are many studies on the constructionist use of educational robotics, they have certain limitations. Some of them refer to robotics education, rather than educational robotics. Others follow a constructionist approach, but give emphasis only to design skills, creativity and collaboration. Some studies use robotics as an educational tool in engineering education, science and programming learning implying mindtools, but they do not give evidence of mindtool characteristics. This work proposes educational robotics as mindtools based on constructivism and especially constructionism. The positive learning results from two case studies on physics and programming teaching indicate that educational robotics can be used as mindtool supporting knowledge construction through the design of meaningful authentic projects, learning by doing in both the virtual and real world, facing cognitive conflicts and learning by reflection and collaboration.

6.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ν., «Η ιδιότητα του πολίτη από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη ευρωπαϊκή εκδοχή της: ιστορική εξέλιξη, χωροχρονικές εκφάνσεις και συνοδευτικές αξίες», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τχ. 41 (2013), σσ. 140–164.

* Δημοκρατία * Κοινωνία των πολιτών * Κράτος.

6.7. ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, ΚΟΥΛΗ Ο., ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Μ., «Η επίδραση του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής, μέσω παιχνιδιών, στην απόκτηση γνώσεων σε θέματα περιβάλλοντος», *Αθληση και Κοινωνία*, τχ. 54 (2013), σσ. 77–84.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Περιβάλλον * Φυσική Αγωγή.

6.8. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΤΥΧΙΑ, «Παιδαγωγικές προσεγγίσεις του τραγουδιού στη διδασκαλία της γαλλικής φιλοσοφίας», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 68–72.

* Σπουδή και διδασκαλία * Γαλλική γλώσσα * Μουσική στην εκπαίδευση.

ΣΑΠΙΡΙΔΟΥ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ, «Το οπτικό στοιχείο ως ερέθισμα για διαδραστικές δραστηριότητες διαμεσολάβησης στο μάθημα της ξένης γλώσσας», *Κίνητρο*, τχ. 12 (), σσ. 27–41.

* Μέθοδος διδασκαλίας * Αγγλική γλώσσα * Εικόνα.

6.9. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΤΑΡΑΤΟΡΗ ΕΛΕΝΗ, «Η μέθοδος project και η εφαρμογή της στο μάθημα της θεατρικής παιδείας», *Κίνητρο*, τχ. 12 (2012-2013), σσ. 7–25.

* Θέατρο στην εκπαίδευση * Μέθοδος project

- The project method has been introduced in school-practice as a social and planned activity, where learning and action are combined. The method is applied based on the following four principles: a) setting suitable learning targets, b) secur-ing means and tools of teaching, c) providing the opportunity for formative evalua-tion, self-evaluation and reassessment of points of view, and d) developing social structures that promote student participation. The action processes followed by the subject challenge reality. The interdisciplinary approach as promoted by the project method, has significantly contributed to the endorsement of courses such as “drama education” among others. The introduction to the project method is concluded by the interdisciplinary approach of the topic “Golden Fleece”.

ΤΣΙΝΤΖΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, «Ανάπτυξη σχεδίου διδασκαλίας στην ενότητα χώρος - όγκος για τη Β΄ γυμνασίου: το πέρασμα από την Α΄ γυμνασίου στη Β΄ γυμνασίου», *Εικαστική Παιδεία*, τχ. 29 (2013), σσ. 106–112.

* Μέθοδος διδασκαλίας * Πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης * Διδακτική προσέγγιση * Διδακτικό βιβλίο.

7. ΕΙΔΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΑΙΚΟΓΛΟΥ ΒΕΝΕΤΗΣ Ν., «Πρόταση αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων: Το παράδειγμα του προγράμματος της φιλαναγνωσίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 109–122.

* Αξιολόγηση * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Παιδιά - Βιβλία και ανάγνωση.

ΣΤΕΦΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ, «Η επίδραση των προγραμμάτων πολιτιστικής αγωγής στην αλλαγή

των στερεοτυπικών αντιλήψεων και στάσεων σχετικά με τις έμφυλες διαφορές», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 177–188.

* Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Ρόλος των φύλων * Στερεότυπο.

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ ΆΓΓΕΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΠΑΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΣΜΥΡΝΙΩΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «Γραμματισμός γυναικών - μητέρων μαθητών/τριών Ρομά στο Δενδροπόταμο Θεσσαλονίκης», *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ. 105 (2013), σσ. 77–83.

* Γραμματισμός * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Τσιγγάνοι - Εκπαίδευση.

7.1. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΑΡΚΟΥΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, «Βιοκαύσιμα και περιβάλλον», *Χημικά Χρονικά*, τόμ. 75, τχ. 7 (2013), σσ. 20–26.

* Προστασία του περιβάλλοντος * Βιομάζα * Καύσιμα.

7.2. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΟΝΙΟΡΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΔΡΟΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, «Ένταξη των αλλοδαπών γονέων στη σχολική κοινότητα: η εμπειρία του Ευρωπαϊκού Προγράμματος “PARents and TEACHERs: Partners in Intercultural Dialogue - PARTEA”», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 102 (2013), σσ. 75–85.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Σχέση γονιού - σχολείου

- Το Γραφείο Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓραΣΕΠ) του Γυμνασίου Οινόφυτων συμμετείχε σε πολυμερή σύμπραξη του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Grundtvig, με τίτλο “PARents and TEACHERs: Partners in intercultural dialogue - PARTEA”. Το διετούς διάρκειας πρόγραμμα (Αύγουστος 2009 - Σεπτέμβριος 2010) χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Διά Βίου Μάθηση» και συμμετείχαν σε αυτό 8 ιδρύματα από 7 χώρες (Ελλάδα, Τουρκία, Μεγάλη Βρετανία, Δανία, Βέλγιο, Ρουμανία και Ισπανία). Σκοπός του προγράμματος ήταν η δημιουργία και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων για την ανάπτυξη διαπολιτισμικού διαλόγου, τόσο μεταξύ αλλοδαπών γονέων και εκπαιδευτικών, όσο και μεταξύ των γονέων από τις διαφορετικές εθνικές-πολιτισμικές ομάδες, ώστε να μπορέσουν οι μειονοτικές ομάδες να ενταχθούν στη σχολική κοινότητα και στην τοπική κοινωνία και να βοηθηθούν πιο αποτελεσματικά τα παιδιά τους στη σχολική επίδοση και κοινωνική ένταξη. Στις δράσεις του προγράμματος συμπεριλαμβάνονταν: έρευνα αναγκών, συναντήσεις εκπαιδευτικών-γονέων, εργαστήρια για γονείς και εκπαιδευτικούς, πλατφόρμα επικοινωνίας και διάχυσης μέσω internet (www.partea.eu) και δημιουργία ενός Οδηγού Καλών Πρακτικών για εκπαιδευτικούς και τους γονείς.

ΜΗΛΙΟΥ ΟΥΡΑΝΙΑ, «Η ευαισθητοποίηση των δασκάλων απέναντι στην πολιτισμική ετερότητα: θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 83–99.

* Καθηγητής * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Ρόλος του καθηγητή * Πολυπολιτισμικότητα.

7.3. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Η επαγγελματική προσαρμοστικότητα προϋπόθεση για μια σταδιοδρομία με νόημα», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 102 (2013), σσ. 26–35.

* Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία * Δεξιότητα * Προσαρμοστικότητα

- Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στη μελέτη της επαγγελματικής προσαρμοστικότητας. Αρχικά, ορίζεται η έννοια και σχολιάζεται το περιεχόμενό της. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι δεξιότητες επαγγελματικής προσαρμοστικότητας (ενδιαφέρον για τη σταδιοδρομία, έλεγχος, περιέργεια, αυτοπεποίθηση και βαθμός δέσμευσης), οι οποίες αντιπροσωπεύουν στάσεις, πεποιθήσεις, ικανότητες και συμπεριφορές που θεωρούνται απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση των μεταβάσεων και των αλλαγών στη σταδιοδρομία του ατόμου. Τέλος, γίνεται αναφορά στην ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής προσαρμοστικότητας που βοηθούν το άτομο να διαχειριστεί με ευελιξία, θετική σκέψη και δημιουργικό τρόπο τις μεταβάσεις στην επαγγελματική του ζωή και να σχεδιάσει τη σταδιοδρομία του με διαφορετικό τρόπο από το παραδοσιακό πρότυπο.

ΒΑΛΚΑΝΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, ΜΑΡΔΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΑΡΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «Η συμβολή του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην απασχόληση και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη (η επίδραση της κρίσης στα εν λόγω μεγέθη)», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 33–51.

* Συμβουλευτική * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Απασχόληση * Εργασιακές σχέσεις

- Η από δεκαετίας υποβόσκουσα παγκοσμιοποιημένη κοινωνική και οικονομική κρίση, που οι οδυνηρές συνέπειές της εμφανίστησαν, το έτος 2010, στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επέφερε, μεταξύ των άλλων, την κατάρρευση του κεκτημένου πλαισίου των εργασιακών σχέσεων, υπογραμμίζει την άμεση αναγκαιότητα εφαρμογής ενός συστήματος Συμβουλευτικής στον επαγγελματικό προσανατολισμό, που θα λαμβάνει υπ' όψη του τις δυνατότητες της αγοράς εργασίας, της δυναμικής των επαγγελμάτων και της προοπτικής της τεχνολογίας. Ο όρος «εκπαιδευτικός επαγγελματικός προσανατολισμός» είναι ο θεσμός εκείνος, που με τη βοήθεια της εφαρμοσμένης ψυχολογίας, η οποία μελετά και το άτομο και το επάγγελμα, προσπαθεί να διευκολύνει τον ενδιαφερόμενο να επιλέξει την αρμόζουσα σε αυτόν σπουδή, και μέσω αυτής να βρει τη διέξοδο προς το κατάλληλο επάγγελμα, το οποίο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες, τις κλίσεις, τις δεξιότητες και την προσωπικότητά του, και έτσι τελικά να επιτύχει ο ενδιαφερόμενος να αναπτύξει κατ' αρχήν τις δυνατότητες προσαρμογής του, τόσο στο εκπαιδευτικό όσο και στο κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον του, μέσα στο συνεχώς μεταβαλλόμενο χώρο της απασχόλησης και των εργασιακών σχέσεων (Περιοχή περιλήψης).

ΒΛΑΧΑΚΗ ΣΟΦΙΑ, ΜΠΡΟΥΖΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ, «Η σχέση μεταξύ συναισθηματικής νοημοσύνης και τρόπων λήψης αποφάσεων», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 102 (2013), σσ. 36–46.

* Νοημοσύνη * Αποτέλεσμα έρευνας * Λήψη αποφάσεων

- Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει τη σχέση της συναισθηματικής νοημοσύνης με τους τρόπους λήψης αποφάσεων. Συγκεκριμένα, μελετήθηκε η σχέση της συναισθηματικής νοημοσύνης με καθέναν από τους τρεις τύπους λήψης αποφάσεων (ορθολογικό, διαισθητικό, εξαρτημένο) που περιέγραψε ο Harren (1978). Στην έρευνα πήραν μέρος 334 ενήλικες με μέσο

όρο ηλικίας $M = 19,9$ έτη. Οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν την Κλίμακα Λήψης Αποφάσεων του Harren (1978), την Κλίμακα Μέτρησης της Συναισθηματικής Νοημοσύνης (Trait Emotional Intelligence Questionnaire-Short Form / TEIQue-SF) του Petrides (2009) και ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων. Τα αποτελέσματα έδειξαν σημαντική τη σχέση μεταξύ συναισθηματικής νοημοσύνης και τύπων λήψης αποφάσεων: οι συμμετέχοντες με υψηλή βαθμολογία στην κλίμακα συναισθηματικής νοημοσύνης κατατάσσονταν συχνότερα στον ορθολογικό τύπο λήψης αποφάσεων, ενώ οι συμμετέχοντες με χαμηλό σκορ στην κλίμακα συναισθηματικής νοημοσύνης ταξινομούνταν συχνότερα στον εξαρτημένο τύπο. Οι συμμετέχοντες με υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη έτειναν να παίρνουν συχνότερα αποφάσεις στηριζόμενοι στη λογική και είχαν μικρότερη πιθανότητα να λαμβάνουν αποφάσεις με διαισθητικά κριτήρια ή/και με βάση τις προσδοκίες και επιθυμίες του κοινωνικού πλαισίου.

ΒΛΑΧΑΚΗ ΦΩΤΕΙΝΗ, «Προοπτικές και προκλήσεις για τη διά βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας στην Ευρώπη μέχρι το 2020», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 59–69.

* Συμβουλευτική * Διά βίου εκπαίδευση * Ευρωπαϊκή Ένωση

- Σήμερα αναγνωρίζεται περισσότερο από ποτέ η σύνδεση ανάμεσα στη διά βίου Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας και τις στρατηγικές της Ε.Ε. τόσο για την ενίσχυση της διά βίου μάθησης και την ανάπτυξη της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και για την προώθηση της ανάπτυξης, την κινητικότητα, την ενεργό ιδιότητα του πολίτη, τη δημιουργικότητα, την καινοτομία, και την επιχειρηματικότητα. Στο πλαίσιο των νέων ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων ενισχύεται ιδιαίτερα ο θεσμός της διά βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσα από μια σειρά δράσεων που θα κληθούν τα κράτη μέλη να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν με στόχο την παροχή υποστήριξης στους πολίτες κατά τη διάρκεια των διά βίου επαγγελματικών μεταβάσεών τους. (Περιοχή Περίληψης).

ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ κ.ά., «Εφαρμογές εικονικής πραγματικότητας στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Δυνατότητες και περιορισμοί», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 296–308.

* Συμβουλευτική * Εικονική πραγματικότητα * Νέες Τεχνολογίες

- Η Εικονική Πραγματικότητα - ΕΠ (Virtual Reality - VR) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες τεχνολογικές καινοτομίες των τελευταίων δυο δεκαετιών και μπορεί να οριστεί ως ένας τρισδιάστατος χώρος που παρέχει ισχυρό βαθμό αλληλεπίδρασης με το χρήστη. Η ΕΠ είναι μια τεχνολογική εφαρμογή υψηλού επιπέδου που περιλαμβάνει προσομοιώσεις πραγματικού χρόνου και αλληλεπιδράσεις μέσα από πολλά κανάλια αισθήσεων. Η υπόσχεσή της δεν εντοπίζεται μόνο στην αναπαραγωγή της συμβατικής πραγματικότητας, αλλά και στη δυνατότητά της να δημιουργεί συνθετικές πραγματικότητες χωρίς προηγούμενο. Η ΕΠ έχει χρησιμοποιηθεί σε πολλούς και διαφορετικούς τομείς όπως στην ιατρική, αρχιτεκτονική, βιομηχανία διασκέδασης, απεικόνιση συστημάτων πληροφοριών, προσομοίωση χειρισμού μηχανών και επικίνδυνων διαδικασιών, ενίσχυση ατόμων με αναπηρία, για στρατιωτικούς σκοπούς και στην εκπαίδευση. Η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας δε μένει ανεπηρέαστη από τις τεχνολογικές επιδράσεις και τις κοινωνικές προσδοκίες που είναι αποτέλεσμα της ευρύτατης αποδοχής των προγραμμάτων ΕΠ. Ήδη η ραγδαία ανάπτυξη και η χρήση του Διαδικτύου και της Πληροφορικής στην παροχή πληροφοριών και στην ενδυνάμωση της επικοινωνίας έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων μορφών συμβουλευτικής, όπως την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης μέσω πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, τηλεδιασκέψεων, δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης κτλ. (Περιοχή Περίληψης).

ΖΟΥΡΝΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «Το εκπαιδευτικό δράμα ως βιωματική μέθοδος στη δια βίου συμ-

βουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 321–326.

* Συμβουλευτική * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Οικονομικές κρίσεις * Βιωματική μάθηση * Δραματοποίηση

- Μια πρακτική εφαρμογή ΣΥΕΠ μέσω της βιωματικής μεθόδου του Εκπαιδευτικού Δράματος σε παιδιά Λυκείου, με θέμα: «Πόσο η οικονομική κρίση επηρεάζει την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος». Μέσω της δυναμικής των ομάδων, θεατρικών τεχνικών, ατομικών και συλλογικών δραστηριοτήτων, αναστοχασμών και συζήτησης στην ολομέλεια, η μέθοδος προσφέρει στον/στη σύμβουλο τη δυνατότητα να παρέχει πληροφορίες, να θέτει ανοιχτά ερωτήματα, να αναλύει απόψεις, να εμπλέκει συναισθηματικά τον/τη συμβουλευόμενο-η, συμβάλλοντας υποστηρικτικά στη λήψη απόφασης, τη διαχείριση συγκρούσεων, την επιλογή επαγγελματικής διαδρομής, τη διαχείριση μεταβάσεων. Η επιτυχής εφαρμογή της μεθόδου προϋποθέτει αυξημένες ικανότητες/δεξιότητες, κάτι που οδηγεί τον ίδιο τον εμπυχωτή/σύμβουλο σε επαγγελματική ανάπτυξη μέσω της δια βίου μάθησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης.

ΚΑΛΙΡΗΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ, ΚΡΙΒΑΣ ΣΠΥΡΟΣ, «Η συμβολή των μετανεωτερικών προσεγγίσεων στη θεωρία και πράξη της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας: ο ρόλος τους σε μια κρίσιμη εποχή για τον κόσμο της εργασίας», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (), σσ. 73–86.

* Συμβουλευτική * Σταδιοδρομία * Οικονομικές κρίσεις

- Η πρωτοφανής κοινωνικο-οικονομική κρίση με συνακόλουθα την έκρηξη της ανεργίας, την υποαπασχόληση, την ετεροαπασχόληση, τις συχνές αλλαγές εργασίας και την κοινωνική πολυπλοκότητα, προκαλεί πληθώρα αρνητικών επιπτώσεων στην προσωπική και εργασιακή ζωή. Συγχρόνως, θέτει υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα του κυρίαρχου μοντέλου της συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία, το οποίο παραμένει σε θετικιστικό προσανατολισμό, αντιμετωπίζει το άτομο επιμεριστικά και δεν βοηθά στην αναγνώριση των σημασιοδοτήσεων και των προσωπικών κατασκευών, στοιχεία τα οποία επηρεάζουν τη διαμόρφωση της σταδιοδρομίας του ατόμου. Στην εργασία αυτή αναδεικνύονται οι λόγοι της αναγκαίας επανεξέτασης των παραδοσιακών θεωριών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και παρουσιάζονται συνοπτικά, μετανεωτερικές προσεγγίσεις που υπογραμμίζουν το σημαντικό ρόλο που έχουν για τη σταδιοδρομία οι σημασιοδοτήσεις, οι αφηγήσεις και η εμπλοκή του υποκειμένου στην αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών. Μέσω της κριτικής θεώρησης παλαιότερων και νέων προσεγγίσεων τονίζεται η ανάγκη συνέργειας αυτών στη θεωρία και πράξη της συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία.

ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΚΟΤΙΟΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΤΑΟΥΣΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «Επαγγελματικές επιλογές των νέων και η χαρτογράφηση της αγοράς εργασίας», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 187–196.

* Επαγγελματική εκλογή * Σύμβουλος προσανατολισμού * Μαθητής * Αγορά εργασίας

- Σε μια εποχή όπου η ανεργία γνωρίζει έξαρση και χιλιάδες θέσεις εργασίας χάνονται καθημερινά, καθίσταται περισσότερο από ποτέ αναγκαία η σύνδεση της εκπαίδευσης με την απασχόληση. Δεν μπορούμε να ισχυριζόμαστε πλέον ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος είναι αποκλειστικά η παροχή εκπαίδευσης. Ήδη πολλοί μαθητές βιώνουν την ανεργία μέσα από τους γονείς τους. Το γεγονός αυτό τους ωθεί στο να αναζητούν πληροφορίες για επαγγέλματα που ευαγγελίζονται ευοίωνες προοπτικές στην αγορά εργασίας. Οι σύγχρονες λοιπόν ανάγκες απαιτούν η εκπαίδευση να οδηγεί στην απασχόληση ή η απασχόληση να είναι σε διαρκή επαφή με το εκπαιδευτικό σύστημα. Σε αυτό λοιπόν το σημείο τοποθετείται και ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού που, μεταξύ των άλλων, έχει το χρέος να παρακολουθεί τις εξελίξεις

στην αγορά εργασίας και να ενημερώνει τους μαθητές για τις προοπτικές των επαγγελμάτων και φυσικά να τους τονίζει ότι ένα επάγγελμα με θετικές προοπτικές στην αγορά εργασίας δε συνεπάγεται και μηδενική ανεργία. Σύμφωνα και με το Π.Ι (2001) μέρος του επαγγελματικού προσανατολισμού αποτελεί και η επιλογή επαγγέλματος καθώς είναι αποτέλεσμα συστηματικής διαπαιδαγώγησης και συμβουλευτικής υποστήριξης κατά τη διάρκεια των σχολικών χρόνων. Βασική δραστηριότητα του επαγγελματικού προσανατολισμού είναι και η μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας (Κασσωτάκης, 2002). (Περικοπή περίληψης).

ΚΑΛΟΥΡΗ ΟΥΡΑΝΙΑ, ΜΠΟΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΤΣΕΡΓΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «Η ενσωμάτωση της τέχνης και της δημιουργικότητας στη συμβουλευτική σταδιοδρομία ως μια τάση αναθεώρησης του επιστημονικού παραδείγματος», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 354–369.

* Συμβουλευτική * Σταδιοδρομία * Δημιουργικότητα * Τέχνη

- Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει τις δυνατότητες ενσωμάτωσης στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, μεθόδων και τεχνικών που στηρίζονται στην τέχνη και τη δημιουργικότητα. Από την ανασκόπηση σχετικών ερευνών, διαφαίνεται ότι τόσο οι σύμβουλοι όσο και οι συμβουλευόμενοι επισημαίνουν την περιορισμένη αποτελεσματικότητα των παραδοσιακών μεθόδων της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας καθώς και τη μειωμένη ικανοποίηση των συμβουλευόμενων εξαιτίας της έλλειψης δημιουργικότητας στο επίπεδο της μεθοδολογίας παρέμβασης. Στο πλαίσιο της εργασίας αυτής, αναδεικνύεται η τάση για αναθεώρηση του επιστημονικού παραδείγματος στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας και επιχειρείται η καταγραφή και η συνθετική παρουσίαση των μεθόδων και των τεχνικών που ήδη χρησιμοποιούνται, όπως είναι οι μεταφορές, το κολάζ, η τεχνική της καθοδηγούμενης φαντασίας, γενεογράμματα σταδιοδρομίας (career genograms). Επιπλέον, προτείνεται η χρήση στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, κατάλληλα προσαρμοσμένων τεχνικών και μεθόδων από διάφορα πεδία των εκφραστικών θεραπειών μέσω της τέχνης (expressive art therapies), όπως είναι η δημιουργική γραφή, οι εικαστικές δραστηριότητες, η αφήγηση. (Περικοπή Περίληψης).

ΚΑΡΑΜΠΑΤΖΑΚΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΩ, ΚΑΛΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Αξιολόγηση της εφαρμογής του θεσμού του ΣΕΠ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Μελέτη επισκόπησης στο ν. Μαγνησίας», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 132–142.

* Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση * Αποτέλεσμα έρευνας * Επαγγελματικός Προσανατολισμός

- Ο προβληματισμός των τελειόφοιτων Γυμνασίων και Λυκείων για τη μετάβαση στην αμέσως επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα παραμένει πολύ έντονος καθώς διαμορφώνει άμεσα τη μετέπειτα επαγγελματική και προσωπική τους πορεία (Δημητρόπουλος, 2004). Η παρούσα μελέτη έχει ως σκοπό να διερευνήσει τους παράγοντες που συνδέονται με την εκπαιδευτική και επαγγελματική απόφαση και τη σημαντικότητα της λειτουργίας του θεσμού του ΣΕΠ στη Β' βαθμίδα εκπαίδευσης. Η έρευνα διενεργήθηκε το 2009 - 2010, και είναι εμφανές ότι η οικογένεια ασκεί ισχυρή επιρροή, η συμβολή του ΣΕΠ αξιολογείται ως σημαντική στο Γυμνάσιο, ενώ το ΚΕΣΥΠ είναι πηγή πληροφόρησης μόνο στο Γυμνάσιο. Όλοι ζητούν περισσότερη ενημέρωση, επισκέψεις σε εργασιακούς χώρους, περισσότερες ώρες εφαρμογής του ΣΕΠ και παρουσία του σε όλες τις τάξεις του Λυκείου. Εν κατακλείδι, προτείνουν να εφαρμοστούν συμμετοχικές διαδικασίες για την ενδυνάμωση και την ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων, με σκοπό την ανταγωνιστικότητα, την ευελιξία και την ικανότητα για ανταπόκριση στις αυξημένες ανάγκες των πολυπολιτισμικών κοινωνιών.

ΚΕΔΡΑΚΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Η εκπαίδευση ως προοπτική εργασίας κατά την επαγγελματική

απορρόφηση των Βιοεπιστημόνων στην Ελλάδα», *Νέα Παιδεία*, τχ. 148 (2013), σσ. 88–112.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Εκπαίδευση * Επάγγελμα του καθηγητή * Βιοεπιστήμονες * Επαγγελματική αποκατάσταση.

ΚΟΝΤΑΚΙΔΟΥ ΕΡΜΙΝΑ, «Ομαδική συμβουλευτική σταδιοδρομίας εντός φυλακής», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 147–151.

* Συμβουλευτική * Σταδιοδρομία * Ενσωμάτωση * Κρατούμενοι

- Η παρούσα εργασία αφορά την ομαδική Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε κατά τα σχολικά έτη 2009-2010 και 2010-2011 στο 2^ο ΣΔΕ Κορυδαλλού, που λειτουργεί στο Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού. Πραγματεύεται την εφαρμογή της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ως υποστηρικτική διαδικασία και μοχλό κινητοποίησης των κρατούμενων με στόχο την κοινωνική τους επανένταξη. Σκοπό έχει να καταδείξει την ιδιαιτερότητα που παρουσιάζει το πλαίσιο της φυλακής ως πεδίο εφαρμογής του επαγγελματικού προσανατολισμού, τις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν, τη θεματολογία που προέκυψε με βάση τις ανάγκες του συγκεκριμένου πληθυσμού και την πορεία εξέλιξης των ομάδων κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

ΚΟΝΤΖΙΝΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Συναισθηματική νοημοσύνη και αντιλήψεις αυτο-αποτελεσματικότητας. Η σχέση τους στη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης: εμπειρική έρευνα σε έλληνες μαθητές λυκείου», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 210–222.

* Νοημοσύνη * Έφηβος * Εμπειρική έρευνα * Επαγγελματική εκλογή * Λήψη αποφάσεων * Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία

- Ο σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της συμβολής της συναισθηματικής νοημοσύνης και της αυτο-αποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης των εφήβων. Σε δείγμα 215 Ελλήνων μαθητών χορηγήθηκαν το Ερωτηματολόγιο Δυσκολιών Λήψης Επαγγελματικής Απόφασης (Gati & Saka, 2001), το Ερωτηματολόγιο Αυτο-αποτελεσματικότητας (Betz, Klein, & Taylor, 1996) και η Κλίμακα Συναισθηματικής Νοημοσύνης (Wong & Law, 2002). Οι αναλύσεις ανέδειξαν την πλήρη διαμεσολάβηση των αντιλήψεων αυτο-αποτελεσματικότητας στη σχέση της συναισθηματικής νοημοσύνης (αξιοποίηση συναισθημάτων) με τις δυσκολίες λήψης επαγγελματικής απόφασης. Τα ευρήματα αυτά, σε συμφωνία με την Κοινωνικο-Γνωστική Θεωρία της Σταδιοδρομίας, υποδεικνύουν το διευκολυντικό ρόλο της συναισθηματικής νοημοσύνης στη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ Α., ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, «Τύποι δεσμού με τους γονείς και αντιλήψεις αυτο-αποτελεσματικότητας: η σχέση τους με τη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 197–209.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Έφηβος * Επαγγελματική εκλογή * Λήψη αποφάσεων * Γονείς * Επιρροή

- Ο σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της συμβολής των προσλαμβανόμενων χαρακτηριστικών της σχέσης με τους δύο γονείς και της αυτο-αποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης των εφήβων. Σε δείγμα 111 μαθητών χορηγήθηκαν το Ερωτηματολόγιο Μέτρησης Γονικού Δεσμού, το Ερωτηματολόγιο Αυτο-αποτελεσματικότητας και η κλίμακα Δυσκολιών Δόμησης της Επαγγελματικής Ταυτότητας. Οι αναλύσεις ανέδειξαν τη στατιστικά σημαντική συνεισφορά της μητρικής φροντίδας στην πρόβλεψη των δυσκολιών που αφορούν στη

δόμηση της Επαγγελματικής Ταυτότητας, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα (διαμέσου των αντιλήψεων αυτο-αποτελεσματικότητας). Τα ευρήματα ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της Κοινωνικο-Γνωστικής Θεωρίας της Σταδιοδρομίας και προτείνονται τρόποι πρακτικής αξιοποίησής τους.

ΚΟΥΤΡΟΥΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, «Επαγγελματικές επιλογές την εποχή της ύφεσης: παλιό κρασί σε νέες φιάλες», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 52–58.

* Συμβουλευτική * Επαγγελματική εκλογή * Επαγγελματικός Προσανατολισμός

- Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών η Ελλάς αντιμετώπισε τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης αλλά και μια εντυπωσιακή επέκταση του τομέα των υπηρεσιών, η οποία επιτεύχθηκε σε πολλές ανεπτυγμένες χώρες. Σε αυτό το άρθρο περιγράφονται οι επιδράσεις της “εξαγωγής απασχόλησης” στις υπηρεσίες καθώς και τον αναπροσανατολισμό των κομβικών δεξιοτήτων στην οικονομία των υπηρεσιών. Εξαιτίας αυτών των εξελίξεων ο κρίσιμος ρόλος της εκπαίδευσης στις επαγγελματικές αναζητήσεις των νέων και οι κατάλληλες δράσεις για τους επαγγελματίες της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού αναδεικνύονται και συζητούνται.

ΚΡΙΒΑΣ ΣΠΥΡΟΣ, ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΕΥΡΥΔΙΚΗ, «Σταδιοδρομία: δυσλειτουργικές σκέψεις, δυσθυμικά συναισθήματα και επαγγελματική αναποφασιστικότητα», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 277–283.

* Έφηβος * Συμβουλευτική * Λήψη αποφάσεων * Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία * Σταδιοδρομία * Μελέτη περίπτωσης

- Η συμβουλευτική και η ανάπτυξη της σταδιοδρομίας παρουσιάζει έντονο ερευνητικά ενδιαφέρον, το οποίο εστιάζεται στην μελέτη των παραγόντων που παρεμποδίζουν την επιτυχή λήψη απόφασης. Λαμβάνοντας υπόψη την συνθέτη αλληλεπίδραση μεταξύ σκέψεων, συναισθημάτων, αποφάσεων και δράσης, στην παρούσα μελέτη διερευνήσαμε το ρόλο που διαδραματίζουν οι προσωπικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες στην κατασκευή της σταδιοδρομίας. Θεωρητικό πλαίσιο της μελέτης ήταν ο κονστρουκτιβισμός, η γνωσιακή, η συστημική και η αφηγηματική προσέγγιση του M. L. Savickas. Στην έρευνα χρησιμοποιήσαμε ποιοτική μέθοδο - μελέτη περίπτωσης - προκειμένου να διερευνήσουμε τις εμφανείς και κυρίως τις λανθάνουσες εσωτερικές διεργασίες, νοητικές και συναισθηματικές, οι οποίες αλληλεπιδρούν και επενεργούν στην διαδικασία λήψης αποφάσεων για την σταδιοδρομία. Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που αναδεικνύουν το ρόλο των προσωπικών και πλαισιακών παραγόντων στην κατασκευή της σταδιοδρομίας και γίνονται νύξεις για εφαρμογές στη συμβουλευτική διαδικασία. Η διερεύνηση των γνωστικών και συναισθηματικών παραγόντων σχετικά με την επαγγελματική αναποφασιστικότητα των νέων αποσκοπεί στον εμπλουτισμό του θεωρητικού υπόβαθρου της συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία και στην βελτίωση των συμβουλευτικών παρεμβάσεων.

ΛΑΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΠΑΜΟΥΚΤΣΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «Η πρόκληση της οικονομικής κρίσης και η ανεργία των νέων ως αφετηρία για την επανεξέταση του ρόλου της συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού.», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 344–353.

* Συμβουλευτική * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Ανεργία

- Η ανεργία αποτελεί τη σημαντικότερη παθογένεια της αγοράς εργασίας και συνιστά ένα από τα φλέγοντα ζητήματα, δεδομένου ότι η εργασία είναι απαραίτητη για την επιβίωση του ανθρώπου, την προσωπική, οικογενειακή ευημερία και την ψυχική του υγεία. Η εργασία μας εξετάζει α) το ζήτημα της ανεργίας διαχρονικά με έμφαση στην ελληνική πραγματικότητα στο πλαίσιο της σημερινής εκρηκτικής της διάστασης, β) αναφέρεται στην έννοια, στα αίτια που την προκα-

λούν, στις μορφές και στις επιπτώσεις της στην κρίση στον ελληνικό και παγκόσμιο χώρο, γ) τη δομή της αγοράς εργασίας και δ) το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα γυναικείας απασχόλησης και προσπαθεί να συνδέσει το ζήτημα της ανεργίας - απασχόλησης με τη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Εκτιμάται ότι ο τελευταίος θα πρέπει να ξεκινά από το σχολικό χώρο και να συνεχίζεται μέχρι την επαγγελματική αποκατάσταση του ατόμου.

ΛΑΓΟΥΔΑΚΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «*Η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στο Σ.Ε.Π., οι θέσεις, η στάση τους απέναντι στο θεσμό και οι επιμορφωτικές τους ανάγκες*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 336–343.

* Καθηγητής * Αποτέλεσμα έρευνας * Σύμβουλος προσανατολισμού * Επαγγελματικός Προσανατολισμός.

ΛΑΓΟΥΔΑΚΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, ΦΟΥΝΤΟΥΚΑ ΑΝΘΗ, «*Αγωγή σταδιοδρομίας: θέσεις, στάσεις, προβλήματα προτάσεις βελτίωσης του προγράμματος*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 238–253.

* Καθηγητής * Αποτέλεσμα έρευνας * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Σταδιοδρομία.

ΜΑΖΑΡΑΚΗ ΜΑΡΑ, «*Η οικοδόμηση συμβουλευτικής σχέσης στο σχολείο ως σημαντικού παράγοντα για την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 176–186.

* Συμβουλευτική * Σύμβουλος προσανατολισμού * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Κοινωνική προσαρμογή * Μαθητής * Συναισθηματική ανάπτυξη

- Η εκπαίδευση και το σχολείο είναι ο κατ' εξοχήν χώρος όπου η Συμβουλευτική είχε και έχει πρωτεύουσα θέση. Οι συστηματοποιημένες παρεμβάσεις που έχουν γίνει φαίνεται να αποδίδουν, παρότι έχει υπάρξει μια αποδόμηση του θεσμού με την αναστολή της λειτουργίας των ΓΡΑΣΥ και ΓΡΑΣΕΠ. Τα βασικότερα σημεία που προσεγγίζονται βιβλιογραφικά είναι: Η εφαρμογή της συμβουλευτικής στο χώρο της εκπαίδευσης και του σχολείου, οι σκοποί εφαρμογής της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού στο σχολείο, οι ανάγκες και τα ειδικότερα προβλήματα που χρήζουν βοήθειας στα σχολεία και η αναζήτηση των προϋποθέσεων για την καλύτερη δυνατή εκπαιδευτική και επαγγελματική προετοιμασία των νέων και της πορείας της ζωής τους, όπως η ύπαρξη του δασκάλου - συμβούλου εκείνου, ο οποίος θα είναι σε θέση να αναλάβει τέτοιο ρόλο.

ΜΕΛΛΟΝ ΡΟΜΠΕΡΤ, ΔΕΣΥΠΡΗ ΑΘΗΝΑ, «*Ένας κοινός μηχανισμός για πέντε μορφές επαγγελματικής αναποφασιστικότητας*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 87–119.

* Επαγγελματική εκλογή * Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία * Επαγγελματικός Προσανατολισμός

- Η επαγγελματική αναποφασιστικότητα ορίζεται ως η αδυναμία των μαθητών, αφενός να διατυπώσουν τους αρχικούς επαγγελματικούς τους στόχους και αφετέρου να δεσμευτούν με τις απαιτούμενες ενέργειες για την πραγματοποίησή τους. Σύμφωνα με την κοινή γνώμη καθώς επίσης και με τις παραδοσιακές προσεγγίσεις της ψυχολογίας, η επαγγελματική αναποφασιστικότητα των μαθητών αποδίδεται στα υψηλά επίπεδα άγχους, καθώς επίσης και στα χαμηλά επίπεδα αυτοπεποίθησης ή αυτο-αποτελεσματικότητας των ιδίων των μαθητών. Σύμφωνα με την συμπεριφοριστική προσέγγιση, το άγχος και η χαμηλή αυτοπεποίθηση δεν είναι αιτίες συμπερι-

φοράς, αντίθετα, είναι από μόνες τους συμπεριφορές οι οποίες και απαιτούν αιτιολογία για την προέλευσή τους. Στην παρούσα εισήγηση, πέντε μορφές επαγγελματικής αναποφασιστικότητας μαθητών οι οποίες φαίνονται να μη έχουν σχέση μεταξύ τους θα αιτιολογηθούν ως παραλλαγές ενός κοινού φαινομένου: η φυγή και η αποφυγή απειλών κοινωνικής προέλευσης σχετικά με τη λήψη απόφασης για το μελλοντικό επάγγελμά τους. (Περιοχή Περίληψης).

ΜΠΙΛΑΝΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, «*Η διάχυση της μεθοδολογίας ΣΕΠ (Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας) στα φιλολογικά μαθήματα καθώς και στην ερευνητική εργασία*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 380–387.

* Εκπαιδευτικό πρόγραμμα * Επαγγελματικός Προσανατολισμός * Μέθοδος Project (Εκπαίδευση) * Σταδιοδρομία

- Στην παρούσα εργασία επισκοπείται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τις σχολικές δραστηριότητες (προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας), όπως επίσης για τις ερευνητικές εργασίες (project), καθώς και για τα φιλολογικά μαθήματα. Επισημαίνονται τα κοινά τους στοιχεία και προτείνεται ένα πολυδύναμο διδακτικό σχέδιο για ερευνητική εργασία (δοκιμάστηκε στην πράξη) που μπορεί να διευρυνθεί με την ανάπτυξη ενός διδακτικού σχεδίου για την υλοποίηση προγράμματος αγωγής σταδιοδρομίας. Επίσης επισημαίνονται κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Νεοελληνικής Γλώσσας (Τρίτης Γυμνασίου και Πρώτης Λυκείου) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ποικιλοτρόπως (δραματοποίηση, χρήση νέων τεχνολογιών) για να υποστηρίξουν την υλοποίηση ενός προγράμματος αγωγής σταδιοδρομίας. Τέλος διαπιστώνεται ότι η μεθοδολογία του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, όσον αφορά στα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας διαχέεται στα προαναφερθέντα μαθήματα τα οποία εμπλουτίζονται αμοιβαία και διευρύνονται οι ορίζοντες των μαθητών.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΔΑΝΑΗ, ΤΡΙΒΙΛΙΑ ΣΟΦΙΑ, «*Προσωπικές και οικογενειακές επιρροές προπτυχιακών φοιτητών ψυχολογίας: μια ποιοτική μελέτη*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 223–237.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Επαγγελματική εκλογή * Λήψη αποφάσεων * Γονείς * Επιρροή

- Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι να παρουσιάσει μια μελέτη που εστιάζει στο πώς οι προπτυχιακοί φοιτητές ψυχολογίας επιλέγουν να σπουδάσουν το αντικείμενο σπουδών τους, και ειδικότερα πώς οι διάφοροι προσωπικοί και οικογενειακοί παράγοντες συνεκτιμώνται στη λήψη της απόφασης. Χρησιμοποιώντας την μετά-κονστρουβιστική θεωρία και τη θεωρία του Murray Bowen για τη διαφοροποίηση εαυτού στο οικογενειακό σύστημα, ζητήσαμε από οχτώ πρωτοετείς προπτυχιακούς φοιτητές ψυχολογίας του πανεπιστημίου Κρήτης να φτιάξουν το οικογενειακό τους δέντρο και να το χρησιμοποιήσουν προκειμένου να χαρτογραφήσουν την ιστορία των επαγγελματιών της οικογένειας, τη διαδικασία μέχρι τη λήψη απόφασης, τις βασικότερες επιρροές, και αξίες που αφορούν το επάγγελμα και τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες. Τα πρωτόκολλα των συνεντεύξεων, οικογενειακών δέντρων και κύκλων εγγύτητας αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας την ερμηνευτική φαινομενολογική ανάλυση. Οι θεματικές που προέκυψαν είναι αποτέλεσμα συνεχούς σύγκρισης και ανάλυσης των δεδομένων που διαθέταμε, και αφορούν τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες, στις οποίες εξετάζονται: «Ο Ψυχολόγος ως Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας», «Οι Επαγγελματικές Προοπτικές του Ψυχολόγου-Ψυχοθεραπευτή», «Οι Σπονδές Ψυχολογίας και η Επίλυση Προσωπικών Προβλημάτων», και «Το Σύνδρομο της Ψευδείς Επιτυχίας». (Περιοχή Περίληψης).

ΤΑΟΥΚΤΣΗ ΜΑΡΙΑ, «*Η αποτελεσματικότητα του θεσμού “Συμβουλευτική-*

Προσανατολισμός» και η συνεισφορά του στην επαγγελματική ανάπτυξη των νέων», *Κίνητρο*, τχ. 12 ( ), σσ. 109–121.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Συμβουλευτική * Επαγγελματική εκλογή * Επαγγελματικός προσανατολισμός

- This study examines young people’s participation in career guidance activities while at High School and their perceptions of the effectiveness of the “Career Counselling and Guidance” programme delivered by the Ministry of Education. The hypotheses of the study were tested with a sample of 345 first-year University and Technological Institutes students. The findings of the study showed that the majority of the students had participated in at least one optional career activity during their studies in High School, and the most popular activity was distribution of written material. Additionally, it was found that the “Career Counselling and Guidance” services in Greece do not satisfy equally the needs of all the students. Female students, low academic achievers, students with a low family educational background, those who had participated in optional career guidance activities and those who considered their career advisors to be well-informed/trained perceived their usefulness more favourably.

ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΤΣΙΝΤΖΟΣ ΠΕΤΡΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, «Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των υπευθύνων Σ.Ε.Π. που υπηρετούν στις δομές ΣΕΠ του νομού Θεσσαλονίκης», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 309–320.

* Επιμόρφωση * Αποτέλεσμα έρευνας * Εκπαίδευση ενηλίκων * Σύμβουλος προσανατολισμού

- Τα περισσότερα επιμορφωτικά προγράμματα σχεδιάζονται βιαστικά χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, οι βασικές αρχές που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων και χωρίς τη ενεργή συμμετοχή τους. Στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού επιχειρούμε τη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Εκπαιδευτικών-Συμβούλων Σ.Ε.Π. που υπηρετούν στις δομές ΣΕΠ του νομού Θεσσαλονίκης από το σχολικό έτος 2009-2010 έως και σήμερα. Τα συμπεράσματα της έρευνας καταδεικνύουν τη σημασία και την προσοχή που πρέπει να επιδείξουν οι φορείς χάραξης της εκπαιδευτικής πολιτικής στη δημιουργία προϋποθέσεων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης σε θέματα ΣΕΠ και Συμβουλευτικής.

7.4. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

* * *

8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΞΕΣΤΕΡΝΟΥ ΜΑΡΙΑ, «Η ψηφιακή αφήγηση στην εκπαίδευση. Διεθνείς και ελληνικές πρακτικές», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τόμ. ΙΘ', τχ. 1 (2013), σσ. 39–60.

* Εκπαιδευτική καινοτομία * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Αφήγηση * Ψηφιακή τεχνολογία

- Im Text werden die internationalen und die griechischen Anwendungen der digitalen Erzählung in der Ausbildung vorgestellt. Zuerst wird der theoretische Dokumentationsrahmen der Rolle der digitalen Erzählung analysiert und anschließend werden die digitalen Werkzeuge und die elektronischen Unterstützungssysteme der digitalen Erzählung, die den Nutzern zur Verfügung stehen (Internet, Notebook, Tablet, Ipad und Handy), ausführlich untersucht. Trotz der Vielfalt der Nutzungsinformationen über die digitalen Werkzeuge in der internationalen Bibliographie und in den jeweiligen Blogs werden nur wenige Hinweise über den Inhalt und die Erzählungsökonomie geliefert, die aber notwendige Qualitätselemente der Erschaffungen sind. Im Text wird eine zweisprachige innovative Website digitaler Erzählungen vorgeschlagen und vorgestellt, die zur Erscheinung der Symbolen in der Erzählung dient. Sie besteht aus 3 Teilen: Symbolenbibliothek (das Symbol als Objekt, seine Eigenschaften, die intertextuelle symbolische Nutzung in der Kunst mit multimedialen Beispielen), Erschaffungsschritte der digitalen Erzählung, Hineinladensraum digitaler Erzählungen (mit der Möglichkeit von thematischen und chronologischen Präsentationen).

9. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΔΕΜΙΡΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ, ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, «Ερευνητικά δεδομένα από τη διερεύνηση του δείκτη “σχέσεις μεταξύ σχολείου – γονέων” στο πλαίσιο της εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος “αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας και διαδικασία της αυτοαξιολόγησης”»: Η περίπτωση ενός σχολείου αγροτικής περιοχής», *Κίνητρο*, τχ. 12 (), σσ. 93–108.

* Καθηγητής * Αποτέλεσμα έρευνας * Εκπαιδευτικοί - Αξιολόγηση * Σχέση γονιού - σχολείου

- In this paper it is submitted research data from the indicator: “Relations between School-Parents”, according to the program “Evaluation of the educational work of school unit and process of self-evaluation”, to do with rural areas. In the introduction they are mentioned the changes which attempted with the self-evaluation of the educational work and it is conclusively defined and described the self-evaluation of the school. Furthermore, they are pointed out the sectors in which the school cooperates with the family, the factors which influence the relations of parents and the school and it is presented the statutory frame which has to do with the evaluation of the educational work and the pilot implementation of the Self- Evaluation of the Educational Work of School Unit. In the next parts it is submitted the research data and the Action Plan which was maden for the improvement of the existing situation in this particular school. The main findings are: a) the reason why parents visit the school have to do with mainly the performance and behavior of their children and less with matters which have to do with their development, b) the two-way flow of the information between parents and the school unit doesn’t exist at any satisfactory level and c) the school must pay special attention in activating the parents for participating on school activities.

ΚΑΠΑΧΤΣΗ ΒΕΝΕΤΙΑ, ΚΑΚΑΝΑ ΔΟΜΝΑ-ΜΙΚΑ, «Αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας: Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής ενός εργαλείου μέτρησης», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τόμ. 16, τχ. 61 (2013).

* Αποτέλεσμα έρευνας * Αξιολόγηση * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Με τη χρήση ερευνητικού εργαλείου φιλικού στο χρήστη και κατασκευασμένου για την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, επιχειρήθηκε συλλογική αυτοαξιολόγηση, μια διαδικασία συλλογής πληροφοριών από τα υποσυστήματα του σχολείου (εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς), σε δυο

σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο Ν. Θεσσαλονίκης, ως αφετηρία μιας ευρύτερης αναπτυξιακής διαδικασίας. Η κλίμακα μέτρησης έχει ικανοποιητικά επίπεδα αξιοπιστίας και εγκυρότητας.

ΚΑΣΙΜΑΤΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «**Εκπαιδευτικό σενάριο: «Η Ενδυμασία στην Αρχαία Ελλάδα» με αξιοποίηση e-portfolio**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τόμ. ΙΘ', τχ. 1 (2013), σσ. 11–24.

* Αξιολόγηση * Αρχαία Ελληνικά * Διδακτική πρόταση * Φάκελος εργασίας

- Στη συγκεκριμένη εργασία παρουσιάζουμε ένα σενάριο στο μάθημα των αρχαίων ελληνικών από μετάφραση, που εφαρμόστηκε στην τάξη, εντάχθηκε στον ηλεκτρονικό φάκελο υλικού των μαθητών (e-portfolio) και αξιοποιήθηκε ως εργαλείο αξιολόγησης των μαθητών. Το σενάριο αφορούσε στην έννοια της ενδυμασίας στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος των αρχαίων ελληνικών από μετάφραση της β' γυμνασίου και της ιστορίας με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών (ενός διερευνητικού λογισμικού και του διαδικτύου). Τα μαθησιακά οφέλη που προέκυψαν από την υλοποίηση της διδακτικής πρότασης ήταν σημαντικά, καθώς από τη μια είχαμε τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε τους μαθητές κατά την εργασία τους σε υπολογιστικό περιβάλλον κι από την άλλη, εντάσσοντας τις δραστηριότητες του εκπαιδευτικού σεναρίου στον ηλεκτρονικό φάκελο υλικού να αποκομίσουμε τα μέγιστα δυνατά οφέλη μιας τέτοιας μεθόδου αυθεντικής αξιολόγησης, όπως είναι η καλλιέργεια μεθοδολογικών, επικοινωνιακών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων.

ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Δ., «**Η πολιτική οικονομία της αλλοτρίωσης. Το παράδειγμα της χειραγωγημένης εκπαίδευσης ως μέσου χειραγώγησης**», *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, τχ. 104 (2013), σσ. 66–73.

* Αξιολόγηση * Εκπαιδευτικοί - Αξιολόγηση * Μαρξιστική οικονομία.

10. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

ΒΟΖΑΪΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν., ΥΦΑΝΤΗ ΑΜΑΛΙΑ Α., «**Ανασκοπώντας τη συζήτηση για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών**», *Νέα Παιδεία*, τχ. 146 (2013), σσ. 15–44.

* Επαγγελματική ανάπτυξη * Βιβλιογραφική έρευνα * Εκπαίδευση εκπαιδευτικών.

ΛΑΣΚΑΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-ΑΛΕΞΙΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, «**Ο θεσμός του μέντορα και η συμβολή του στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: διερεύνηση των απόψεων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης**», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 284–295.

* Καθηγητής * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση * Επαγγελματική ανέλιξη * Συμβουλευτική καθοδήγηση (mentoring)

- Ο θεσμός του μέντορα και η συμβολή του στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: διερεύνηση των απόψεων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η παρούσα εργασία διερευνά τις αντιλήψεις εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με Προγράμματα Συμβουλευτικής Καθοδήγησης (mentoring) ως μιας από τις πιθανές δομές υποστήριξης των νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών. Η θεματική ανάλυση περιεχομένου των είκοσι ημι-δομημένων συνεντεύξεων έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης εντοπίζουν στο πλαίσιο αυτών των προγραμμάτων μια σειρά από πιθανά οφέλη στον τομέα της επαγγελματικής ανάπτυξης. Τα δεδομένα ταυτόχρονα υποδεικνύουν ότι για την επιτυχή καθοδήγηση περισσό-

τερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε δύο βασικούς τομείς: α) στην επιλογή του μέντορα, και β) στα προσόντα και την εκπαίδευση των μεντόρων.

ΜΠΑΜΠΑ ΜΑΡΙΑ, ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΙΤΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Χ., «**Εκπαιδευτικές καινοτομίες και επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Σύγχρονες τάσεις**», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ. 3 (2013), σσ. 7–22.

* Εκπαιδευτική καινοτομία * Επαγγελματική ανάπτυξη * Επιμόρφωση * Καθηγητής

- In light of innovations in education the present paper discusses innovations in teacher training and professional development. In the first section we attempt an analysis of the term “innovation in education”, through two main theoretical models, that of Rogers’ s (2008), which relates to the general concept of innovation and diffusion, and that of Fullan’s (2007), which focuses on overall systemic approach to change in school organizations. In the second section, we initially provide a brief overview of the teacher training schemes in Greece and then we discuss the latest trends at national and international level, with particular reference to the European trends. We observe that social media have contributed recently in more flexible and personalized teacher training schemes. We suggest that this trend should be incorporated in formal teacher training schemes, in order to approach tech savvy teachers. On the other hand, school based training should be supported by the lately initiated role of mentors and teacher educators.

ΜΠΟΥΖΟΥΚΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, «**Ο ρόλος του δασκάλου στον Parsons και στον Hargreaves**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 92–100.

* Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης * Ρόλος του καθηγητή.

ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ, «**Η έννοια των ομάδων αναφοράς και πώς αυτές επηρεάζουν την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού στην Ελλάδα**», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 139–153.

* Καθηγητής * Εμπειρική έρευνα * Ομάδα αναφοράς.

ΣΙΜΙΤΖΗ-ΔΕΛΛΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, «**Το στρες των εκπαιδευτικών**», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 59 (2013), σσ. 3–14.

* Άγχος * Επάγγελμα του καθηγητή * Εργασιακό στρες.

ΣΤΑΜΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Η., «**Teacher effectiveness and personal characteristics**», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τχ. 2 (2013), σσ. 95–115.

* Καθηγητής * Αποτέλεσμα έρευνας * Ατομικά χαρακτηριστικά * Επίδοση διδασκαλίας

- Teachers are the most important cell of the educational system therefore their effectiveness is able to influence students’ progress and achievement. The effectiveness as a dependent variable is associated with a large number of variables. The purpose of this research is to study whether teachers’ demographics and personal characteristics affect their effectiveness. The results showed that age, experience, the location where the school is and teachers’ qualifications influence teachers’ effectiveness. In contrast, teachers’ gender, the teachers and students’ gender match or mismatch, family status, teachers’ salary and working sector do not influence teachers’ effectiveness.

11. ΜΑΘΗΣΗ

ΒΑΣΑΡΜΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Πολλαπλή νοημοσύνη και μάθηση», *Επιστήμες Αγωγής*, τχ. 3 (2013), σσ. 23–37.

* Gardner, Howard (1943-) * Διαδικασία μάθησης * Νοημοσύνη

- The subject of this article is the Multiple Intelligence Theory (MIT) and its relation to learning. Initially the role of school is presented and how the theory perceives it, its aim and the means of achieving it. Then, a brief reference to the relationship between MIT and other theories of learning and the common grounds between them are exposed.

ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, «Ψυχολογική έρευνα και εκπαιδευτική πράξη: προς μια κατεύθυνση σύζευξης θεωρίας και πράξης», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 79–85.

* Piaget, Jean (1896-1980) * Vygotsky, Lev Semenovitch (1896-1934) * Ψυχολογία της μάθησης

- Τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον της Ψυχολογίας έχει στραφεί σε θέματα που αφορούν τη μάθηση και την ανάπτυξη. Ωστόσο, η σύνδεση ψυχολογικής έρευνας και εκπαιδευτικής διαδικασίας παραμένει δυσχερής και η εκπαίδευση δεν φαίνεται να επωφελείται αρκούντως από τα ερευνητικά δεδομένα της ψυχολογικής έρευνας. Οι λόγοι είναι διαφορετικοί και ετερόκλητοι. Συνδέονται συχνά με την ανεπάρκεια του κρατικού μηχανισμού καθώς και με κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που έχουν σαν αποτέλεσμα την εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης. Κυρίως, σχετίζονται με τη μεταφορά του νοήματος από την ψυχολογική έρευνα στην εκπαιδευτική πράξη, την έλλειψη μιας κοινής γλώσσας ή ενός κοινού θεωρητικού πλαισίου. Προς μια κατεύθυνση σύνδεσης θεωρίας και πράξης βρίσκεται η δημιουργία ενός πλαισίου συνθετικής θεώρησης (φαινομενικά) αντικρουόμενων θεωριών. Αυτό είναι εφικτό μέσα από μια διαλεκτική οπτική που ενθαρρύνει την εύρεση κοινών σημείων και τη σύζευξη θεωριών όπως του Piaget και του Vygotsky που, καθώς έχουν πολλά να πουν για την ανάπτυξη και τη μάθηση, αλληλοσυμπληρώνονται και μεταφέρονται με τρόπο κατανοητό στην εκπαιδευτική πράξη.

ΝΑΤΣΗ ΧΑΙΔΩ, «Σχολική επίδοση και ατομική νοητική ικανότητα», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 62 (2013), σσ. 35–42.

* Επίδοση στις σπουδές * Κοινωνική καταγωγή * Νοητική ικανότητα

- Η πεποίθηση ότι η σχολική επίδοση επηρεάζεται κατά κύριο λόγο από εγγενείς βιολογικούς και ψυχολογικούς παράγοντες, εμφανίζεται όλο και λιγότερο ισχυρή. Σ' αυτό συνέβαλαν τόσο η πρόοδος της γενετικής, η οποία έχει καταρρίψει τη θεωρία για το γενετικό καθορισμό της ευφυΐας, όσο και τα σωρευμένα σε παγκόσμιο επίπεδο στοιχεία μελετών, τα τελευταία 40 χρόνια, που τεκμηριώνουν τη στενή συνάφεια ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνική προέλευση των μαθητών. Στο πλαίσιο αυτού του κειμένου επιχειρείται να αποδειχθεί η επιστημονική εκδοχή για τη σχέση ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την ατομική νοητική ικανότητα που ο πολιτισμός μας ονομάζει ευφυΐα. Αρχικά, μέσα από την εξέλιξη της γενετικής, θα αναζητηθούν εκείνα τα στοιχεία που διαψεύδουν κατηγορηματικά το μύθο για το βιολογικό καθορισμό της ευφυΐας. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά σε ερευνητικά δεδομένα της Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης που τεκμηριώνουν τη στενή συνάφεια ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνική προέλευση με βάση δύο πεδία αναφοράς, α) τη γλώσσα και β) την κουλτούρα των μαθητών.

ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΕΛΕΝΗ, «Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner (Theory of Multiple Intelligences)», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 96 (2013), σσ. 98–104.

* Gardner, Howard (1943-) * Διαδικασία μάθησης * Νοημοσύνη.

ΣΑΠΟΥΝΤΖΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α., «Η χρησιμότητα της θεωρίας του γνωστικού φορτίου για τη σχεδίαση και την αποτελεσματική χρήση πολυμεσικών περιβαλλόντων μάθησης», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 65–76.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Θεωρία μάθησης * Πολυμέσα.

ΤΣΙΚΡΙΤΣΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, «Πιλοτική έρευνα ελέγχου της αξιοπιστίας της φωνολογικής επίγνωσης ως επαρκούς δείκτη αναγνωστικών δυσκολιών», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 223–246.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ανάγνωση * Διαγνωστικό τεστ * Δυσκολία μάθησης * Φωνολογία.

12. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΑΒΑΝΗΣ ΣΠΥΡΟΣ, «Από την “Πολιτισμική” (CQ) στη “Διαπολιτισμική” (ICI) Νοημοσύνη», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 5–16.

* Νοημοσύνη * Ψυχολογία * Πολιτισμός

- The present study endeavours to demonstrate the importance of transferring the attention of research work from the theory of Cultural Intelligence (CQ) to the theory of Intercultural Intelligence (ICI) and this, attributed to the new needs, i.e. the current multicultural circumstances. In the first place, reference is made to the definition, the basic characteristics, and the dimensions of the theory of Cultural Intelligence Scale (CQS) as the latter was created by a number of researchers at Nanyang University, the Center of Creative Leadership, both in Singapore, as well as at a University in the United States. In pursuit, by way of considering the weakness of the theory of Cultural Intelligence to meet conditions relative to cultural multi formity, the theory of Intercultural Intelligence is presented as a person's ability to coordinate with others in different cultural environments. The study ends with reference to two research Programmes, which in practice apply the principles of the theory of Intercultural Intelligence.

ΓΕΡΑΡΗΣ ΗΛΙΑΣ, «Η ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης στο σχολείο», *Ελληνο-χριστιανική Αγωγή*, τχ. 598 (2013), σσ. 95–101.

* Νοημοσύνη * Συναισθηματική ανάπτυξη * Ψυχολογία του παιδιού.

ΚΑΜΤΣΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Ανθεκτικότητα, ακαδημαϊκή ανθεκτικότητα και η σημασία τους για τη μάθηση. Μια σύντομη βιβλιογραφική επισκόπηση», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 55 (2013), σσ. 17–34.

* Μάθηση * Στρες (Ψυχολογία) * Κίνητρο * Ανθεκτικότητα * Επίδοση στις σπουδές

- Hardiness is a combination of attitudes that provide individuals with the courage and the motivation to do the hard, strategic work of turning stressful circumstances from potential disasters into growth opportunities. In equivalence with hardiness, researchers introduced the notion of academic hardiness. The paper presents a brief literature review of hardiness and academic hardiness and discusses the theoretical aspects of the above two constructs along with relevant research findings.

ΚΑΡΑΒΙΑ ΣΙΣΣΥ, «*Η αυτοαντίληψη των ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων στη σύγχρονη εποχή*», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 102 (2013), σσ. 47–58.

* Λήψη αποφάσεων * Αυτοαντίληψη * Κοινωνική ανισότητα

- Τόσο η ίδια η έννοια των ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων όσο και η αυτοαντίληψη των ατόμων που ανήκουν σ' αυτές παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες οι οποίες επηρεάζονται από τις συνθήκες που επικρατούν στη σύγχρονη εποχή. Καθώς στα χαρακτηριστικά της εποχής μας, όπως είναι η παγκοσμιοποίηση και η κοινωνία της πληροφορίας, έρχεται να προστεθεί και η οικονομική κρίση, η οποία πλήττει σήμερα ένα μεγάλο μέρος του Δυτικού Κόσμου, τα άτομα που ανήκουν σε ιδιαίτερες (ευάλωτες) κοινωνικές ομάδες βιώνουν επιπρόσθετες δυσκολίες σε ζητήματα που άπτονται του σχηματισμού μιας θετικής αυτοαντίληψης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων διεκδικητικότητας και λήψης απόφασης.

ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ-ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΠΑΣΙΑ, «*“Θετική ψυχολογία στην τάξη”*: νέες δράσεις με επικέντρωση σε θετικά στοιχεία νηπιαγωγών και παιδιών», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 95 (2013), σσ. 106–109.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Συναισθηματική ανάπτυξη * Ψυχολογία του παιδιού * Αισιοδοξία.

ΜΟΣΧΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, «*Εργαζόμενη μνήμη και μαθηματική ικανότητα παιδιών δημοτικού σχολείου*», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 101–117.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εμπειρική έρευνα * Μαθητής * Μαθηματικές ικανότητες.

ΜΟΥΛΑΓΙΑΝΝΗ ΝΙΚΗ, «*Τι κάνουμε όταν... ένα παιδί χτυπάει τα άλλα παιδιά στο σχολείο*», *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ. 91 (2013), σσ. 80–83.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Επιθετικότητα * Συμπεριφορά.

ΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, «*Καταθλιπτικά συμπτώματα σε παιδιά προσχολικής ηλικίας: Κατάλογος ανίχνευσης για εκπαιδευτικούς*», *Hellenic Journal of Psychology*, τόμ. 10, τχ. 2 (2013), σσ. 147–167.

* Κατάθλιψη * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Παιδιά - Ψυχική υγεία

- Εμπειρικά δεδομένα φανερώνουν ότι η κατάθλιψη μπορεί να εμφανιστεί στα παιδιά από την προσχολική ακόμη ηλικία. Η κατάθλιψη συνήθως περνά απαρατήρητη από γονείς και εκπαιδευτικούς. Η παρούσα εργασία προτείνει ένα σύντομο και εύχρηστο εργαλείο ανίχνευσης συμπτωμάτων κατάθλιψης στην προσχολική ηλικία για εκπαιδευτικούς. Τριάντα δύο νηπιαγωγοί συμπλήρωσαν μία κλίμακα ανίχνευσης συμπτωμάτων κατάθλιψης στην προσχολική ηλικία για 494 μαθητές. Βρέθηκε ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας παρουσιάζουν συναισθηματικές και συμπεριφορικές αντιδράσεις που σχετίζονται με καταθλιπτικά συμπτώματα, με διαφοροποίηση ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια. Η διερευνητική και η επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξαν την οργάνωση των αντιδράσεων αυτών σε παράγοντες όπως έλλειψη ενέργειας και αίσθημα αναξιότητας, μοναξιά και ανησυχία/άγχος, έλλειψη ενδιαφέροντος για δραστηριότητες και ευερεθιστότητα. Το εργαλείο μπορεί να είναι χρήσιμο για την ανίχνευση συμπτωμάτων κατάθλιψης στην προσχολική ηλικία από τους εκπαιδευτικούς.

ΣΙΝΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ Δ., «*Προσδοκίες γονέων... παιδεύουσι τέκνα! Η βαθμοθηρία στιγματίζει τους μαθητές*», *Ελληνοχριστιανική Αγωγή*, τχ. 599 (2013), σσ. 122–129.

* Μαθητής * Αξιολόγηση και βαθμολογία (Εκπαίδευση) * Σχολική αποτυχία.

ΨΑΘΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΓΩΝΑ-ΞΑΝΘΗ, «Οι διαταραχές των έφηβων και ο συμβουλευτικός ρόλος των εκπαιδευτικών», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 370–379.

* Διαταραχή συμπεριφοράς * Έφηβος * Ρόλος του καθηγητή * Συμβουλευτική

- Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται έντονα στα ΕΠΑΛ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο ολοένα και αυξανόμενος αριθμός μαθητών /τριών που παρουσιάζουν κάποια μορφή διαταραχής. Πράγματι, σύμφωνα και με βιβλιογραφικές πηγές, οι διαταραχές που συχνά εμφανίζουν οι μαθητές φαίνεται να επιδρούν καθοριστικά και συνολικά στη ζωή των διαταραγμένων μαθητών, επηρεάζοντας την ψυχολογία και τη συμπεριφορά τους και καθορίζοντας σε μεγάλο βαθμό τις αποφάσεις και τις επαγγελματικές επιλογές τους. Προβληματιστήκαμε, από τη θέση μας ως εκπαιδευτικών για τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαμε να προσεγγίσουμε τις διαταραχές των μαθητών παρεμβαίνοντας ουσιαστικά, μέσω κατάλληλων συμβουλευτικών προσεγγίσεων. Μέσα από τη συστηματική παρατήρηση και καταγραφή των διαταραχών των μαθητών μας, κατά την σχολική περίοδο 2010-2011, σχεδιάσαμε και εφαρμόσαμε ένα σχέδιο/project, βασισμένο σε συμβουλευτικές προσεγγίσεις και δράσεις. Η διαδικασία αυτή βοήθησε να διαπιστώσουμε πώς και σε ποιο βαθμό, μπορούν οι έφηβοι μαθητές να υποστηριχθούν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τα οποία καθορίζουν την υπόλοιπη ζωή και τις αποφάσεις τους. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο εκπαιδευτικός να είναι σε θέση να λειτουργεί ως σύμβουλος στα πλαίσια της εκπαιδευτικής του δραστηριότητας. (Περικοπή Περίληψης).

13. ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ ΖΑΦΕΙΡΩ, «Διαφορετικότητα και διαχείρισή της στη σχολική τάξη», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τόμ. ΙΘ', τχ. 1 (2013), σσ. 61–74.

* Πολυπολιτισμική κοινωνία * Διδακτική πρακτική * Διαφορετικότητα * Κλίμα της τάξης

- The way of diversity management in class and the degree in which it is achieved constitutes one of the most important indicators of effectiveness and quality in education. In this research, we seek to investigate the theoretical framework for the concepts of diversity and incompatibility in the educational process, to refer to various theories and ways of its managing in school, by focusing on the Greek reality and practices that facilitate and promote the intercultural education.

ΔΙΑΚΟΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ, «Βασικές αρχές της μεθόδου Montessori», *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, τχ. 17 (2013), σσ. 139–161.

* Montessori, Maria (1870-1952) * Μάθηση * Μέθοδος διδασκαλίας.

14. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΚΑΤΣΙΜΑΡΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Γ., «Το Σχολείο Απέναντι στη Δύσκολη Πρόκληση του Ρατσισμού, του Αυταρχισμού και της Επιθετικής Συμπεριφοράς», *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, τχ. 61 (2013), σσ. 77–85.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Ρατσισμός * Διαφορετικότητα * Παιδί αλλοδαπού

- Στην ελληνική κοινωνία κανείς δεν πίστευε το 1990, όταν οι πρώτοι παλιννοστούντες Έλληνες

από τις πρώην χώρες της ανατολικής Ευρώπης κατέφθαναν στην Ελλάδα ακολουθούμενοι ύστερα από μετανάστες, ότι θα φτάναμε σε αυτό το τραγικό σημείο. Να θρηνούμε σήμερα θύματα, βιαιοπραγίες, κυριολεκτικά πογκρόμ διώξεων εναντίον μεταναστών. Υπάρχει δικαιολογία για όλα αυτά που συμβαίνουν τελευταία στη χώρα μας; Μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια και να πούμε πως δεν γίνονται, έτσι όπως «δικαιολογούνταν» κάποιοι κάποτε ότι δεν «γνώριζαν» αυτά που συνέβαιναν στα κρεματόρια; Πώς πρέπει να αντιδράσει το σύγχρονο σχολείο σε αυτά τα φαινόμενα;

ΣΙΟΥΦΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, «Φιλελεύθερη αυτονομία και εκπαίδευση του πολίτη: Διαστάσεις της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τόμ. 16, τχ. 62 (2013).

* Ατομικά δικαιώματα * Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Πολυπολιτισμική κοινωνία * Φιλελευθερισμός

- Το άρθρο αποτελεί κριτική επισκόπηση της διαμάχης μεταξύ περιεκτικού και πολιτικού φιλελευθερισμού, όσον αφορά το ρόλο της αυτονομίας στην πολυπολιτισμική εκπαίδευση. Παρουσιάζονται οι απόψεις των S. Macedo, A. Gutmann, W. Galston και W. Kymlicka. Το άρθρο υπερασπίζεται μια αντίληψη της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης που σέβεται τις πολιτισμικές παραδόσεις, τα ατομικά δικαιώματα και την αυτονομία. Επιπλέον, συνδέει την πολυπολιτισμική εκπαίδευση με την εκπαίδευση του πολίτη, η οποία θέτει την αυτονομία στο κέντρο μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας που αναπτύσσει τη δημοκρατία, το διάλογο και τη συμμετοχή.

ΤΗΑΝΑΙΛΑΚΙ, POLLY, «Female education and women domestic servants in nineteenth-century greek society», *Παιδαγωγικός Λόγος*, τόμ. 10^ο, τχ. 1 (2013), σσ. 25–38.

* Εκπαίδευση - Ιστορία - 19ος αι. * Γυναικείο φύλο * Εκπαίδευση γυναικών

- In late nineteenth century the upper social strata of the Greek society comprised of merchants, manufacturers, bankers and state functionaries, who projected themselves to the top rank. These persons had settled in Athens in the aforementioned period when the town acquired some of the characteristics of a major European city. An upper middle-class household required the employment of domestic servants in order to display its wealth and status. Working-class young girls were either factory-workers or domestic servants. Those who came from the islands usually became maids and entered domestic service at a very young age. Life was apt to be more demanding in the middle-class households they worked in, than they thought, while they often experienced cramped and impecunious living-conditions. Moreover, illiteracy among them was very high. By and large, social discrimination permeated the fabric of the Greek society in terms of female education. Among active feminists who advocated women's rights for access to knowledge was Kallirrhoe Parren, founder and manager of the feminist weekly entitled *Ephemeris ton Kyrion* ('Ladies' Journal) [1887]. Parren stressed the point -among others-that "female education of the popular classes was one of the most important assets for civilizing the Nation". In order to materialize her plans she participated in a joint effort of establishing a "School of Sunday" where women factory-workers and domestic servants received the basic schooling, such as reading and writing. The purpose of this paper is to study the inequality of opportunities in education for young servant girls and also to prove that women's schooling was determined by class disparities. With the study of qualitative evidence we reinforce our view that the Greek girls of the popular classes lacked the opportunities in literacy, by contrast to the well-born young women who had access to higher studies.

15. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ ΠΕΤΡΟΣ, «Το αυτόνομο σχολείο στην Κύπρο: ένα παράδειγμα αξιοποίησης της μεθόδου Delphi για υποβοήθηση της πραγματοποίησης του επιθυμητού μέλλοντος», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 43–63.

* Κύπρος * Εμπειρική έρευνα * Διαχείριση * Διοίκηση της Εκπαίδευσης.

16. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΤΑΜΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Γ. κ.ά., «Μία συγκριτική μελέτη του γραπτού λόγου Κυπρίων και Ελλαδιτών/ισσών μαθητών/τριών του Δημοτικού», *Κίνητρο*, τχ. 12 (2012-2013), σσ. 79–62.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Κύπρος * Γραπτή γλώσσα * Ελλάδα

- Sociology of education and sociolinguistics have stressed the role of school language as a central mechanism of reproduction of social differences among students, since it has been found that written discourse which children are required to learn at school constitutes a distinct resource of meaning construction from oral discourse. In the present study, we examined from a comparative perspective the written discourse of Greek speaking primary school children of Grade 5 and 6 from Greek and Cyprus, with the aim to explore their potential differences regarding their written assignments at school, given the fact Greek Cypriot students produce their text in the context of diglossia. The analysis showed that Greek Cypriot students' texts contained more oral elements. Moreover, it was confirmed that the sociolinguistic parameters of gender and social status play a crucial role in the production of students' written discourse.

17. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

* * *

18. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ κ.ά., «Εξάρτηση από το διαδίκτυο μια νέα μορφή εξάρτησης: ο ρόλος της συμβουλευτικής», *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τχ. 101 (2013), σσ. 270–276.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Έφηβος * Επιρροή * Διαδίκτυο (Internet)

- Ο εθισμός στο διαδίκτυο (internet addiction) μπορεί βάσιμα να θεωρηθεί ως μια σχετικά νέα μορφή εξάρτησης. Το διαδίκτυο συνήθως καλύπτει τα ψυχολογικά κενά κάποιου χρήστη. Ο χρήστης λοιπόν δημιουργεί μια κατάσταση στην οποία πάντα θα ήθελε να βρίσκεται, όπως π.χ. να υποδύεται ένα ψεύτικο πρόσωπο. Αυτό βέβαια είναι εύκολο να επιτευχθεί, αφού στο διαδίκτυο

δεν υπάρχει τις περισσότερες φορές οπτική επαφή και επιπτώσεις στις πράξεις που εκτελεί ο χρήστης. Από την επισκόπηση της πλούσιας διεθνούς βιβλιογραφίας φαίνεται πως συνήθως τα παιδιά βρίσκονται αντιμέτωπα με το πρόβλημα του εθισμού στο διαδίκτυο και κυρίως αγόρια τα οποία ζουν σε ένα περιβάλλον που υπάρχουν έντονα οικογενειακά προβλήματα. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχτεί το πρόβλημα που υπάρχει στη σχολική κοινότητα μέσω μιας πιλοτικής έρευνας την οποία πραγματοποιήσαμε κατά το προηγούμενο σχολικό έτος σε μαθητές Γυμνασίου, Λυκείου. Τα ευρήματα της έρευνας μας οδήγησαν στο συμπέρασμα πως ένας στους πέντε μαθητές στην Αττική παρουσιάζει περιοδικά ή συχνά προβλήματα σχετικά με την κατάχρηση του διαδικτύου, δηλαδή βρίσκεται ένα βήμα πριν τον εθισμό. Τέλος, μέσω αυτής της εργασίας θέλουμε να αναδείξουμε το ρόλο της συμβουλευτικής στο σύγχρονο σχολείο.

ΚΑΚΟΛΥΡΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, «Η ηθική της φιλοξενίας: Ο Ζακ Ντεριντά για την απροϋπόθετη και την υπό όρους φιλοξενία», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ. 140-141 (2013), σσ. 39-55.

* Derrida, Jacques (1930-2004) * Φιλοξενία

- Το κείμενο προσφέρει μια κριτική αποτίμηση των απόψεων του Ντεριντά περί φιλοξενίας. Για τον Γάλλο φιλόσοφο, η έννοια της φιλοξενίας διέπεται από μια αντινομία ή απορία. Αφενός, ο «υπερ-ηθικός» νόμος της «αληθινής», «καθαρής» ή «απόλυτης» φιλοξενίας επιτάσσει την άνευ όρων δεξίωση του ξένου. Αφετέρου, υπάρχουν οι υπό προϋποθέσεις νόμοι της φιλοξενίας, όπως αυτοί συνήθως αποτυπώνονται στην πολιτική και το δίκαιο, που, ενώ θεσπίζουν ένα δικαίωμα και ένα καθήκον στη φιλοξενία, ταυτόχρονα θέτουν όρους. Για τον Ντεριντά, η υπεύθυνη πολιτική πράξη και απόφαση συνίσταται στην ανάγκη μιας αδιάλειπτης διαπραγματεύσεως ανάμεσα σε αυτές τις δύο ετερογενείς απαιτήσεις. Ενάντια στο προβληματικό καθοδηγητικό ιδεώδες της «απροϋπόθετης» φιλοξενίας, ο Κακολύρης αντιπροτείνει μια συνεχή, ατελεύτητη προσπάθεια περιορισμού της βίας απέναντι στον ερχόμενο άλλον.

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Μεταπολίτευση: πολιτισμός «ελληνικός» και εκπαίδευση», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ. 139 (2013), σσ. 95-128.

* Εκπαίδευση - Ελλάδα * Νεωτερικότητα * Πόλωση * Συνείδηση

- Ιστορικά η νεοελληνική συλλογικότητα εκφράστηκε πολωτικά: υπηρετώντας συναισθηματικά φορτισμένες ιδέες. Η Μεταπολίτευση ακολούθησε τον ίδιο ιστορικό δρόμο. Μεταθέτοντας την πόλωση στο πεδίο της προάσπισης των λαϊκών συμφερόντων οδηγήθηκε στην επανάληψη της πλημμελούς και αντιφατικής σύστασης ενός συλλογικού ιδεώδους. Αλλά η επανάληψη της ίδιας συλλογικής στάσης προδίδει βαθύτερα πολιτισμικά αίτια και εμμονές. Ειδικότερα αυτή η στάση αντικατοπτρίστηκε στην εκπαίδευση των νέων. Το ελληνικό σχολείο παρέμεινε διχασμένο ανάμεσα σε μια αυτοαναφορική και δογματική διδασκαλία του νεοελληνικού συνειδότης και, σε επίπεδο τεχνολογικής-οικονομικής ζωής, στη διδασκαλία ενός θύραθεν νεωτερικού πνεύματος.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ, ΓΑΛΑΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Σχολικός εκφοβισμός και θυματοποίηση σε μαθητές γυμνασίου: συχνότητα και διαφορές ηλικίας, φύλου και τόπου διαμονής», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 119-137.

* Εμπειρική έρευνα * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Βία στο σχολείο.

ΡΑΝΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, «Η συμφιλίωση με τη φύση στον Herbert Marcuse και η κριτική του Martin Seel», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ. 139 (2013), σσ. 129-154.

* Άνθρωπος * Προστασία του περιβάλλοντος * Φύση * Φύση (Αισθητική)

- Η προϊούσα περιβαλλοντική καταστροφή του πλανήτη μας και η εν γένει κυριαρχική στάση του

ανθρώπου απέναντι στη φύση, εξωτερική και εσωτερική, επανέφερε επιτακτικά στο επίκεντρο της φιλοσοφικής κριτικής τη σχέση τους, στην οποία αναφέρθηκε εκτενώς ο Herbert Marcuse στο έργο του *Konterrevolution und Revolte* (Αντεπανάσταση και εξέγερση) (1972). Εκεί ανέπτυξε την ιδέα συμφιλίωσης ανθρώπου και φύσεως, αποδεχόμενος αφενός την ετερότητα της φύσεως ως το όριο του πνεύματος και αναγνωρίζοντάς την αφετέρου ως υποκείμενο χωρίς τελεολογία. Ο Martin Seel αφορμώμενος από μια αισθητική θεώρηση της φύσεως χαρακτηρίζει αυτήν την ιδέα του Marcuse περί συμφιλίωσης ανθρώπου και φύσεως ως ένα παλινδρομικό ιδεώδες συμφιλίωσης, η οποία παραγνωρίζει τη συστατική διαφορά τους. Στη θέση της διαλεκτικής Λόγου και φύσεως, η οποία στοχεύει στη συμφιλίωση κοινωνίας και φύσεως (Marcuse), εμφανίζεται μια αισθητική ορθολογικότητα που αναγνωρίζει και διατηρεί την αντίθεση κουλτούρας και φύσεως (Seel).

ΣΑΜΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ, «Κρίσεις και κρίσιμες στιγμές του φεμινιστικού γίνεσθαι», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τχ. 41 (2013), σσ. 84–102.

* Γυναικείο κίνημα * Φεμινισμός * Φεμινισμός - Ιστορία.

ΤΣΙΟΛΚΑ ΕΥΘΥΜΙΑ, ΓΟΥΔΗΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, «Ο σχολικός εκφοβισμός σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και οι στρατηγικές που οι ίδιοι χρησιμοποιούν για την αντιμετώπισή του», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 56 (2013), σσ. 174–192.

* Δυσκολία μάθησης * Εμπειρική έρευνα * Βία στο σχολείο.

ΦΑΧΥ ΚΟΝΟΡ, «Διορθώσεις και σφάλματα που συμβαίνουν κατά την εκτύπωση σύμφωνα με έναν τυπογράφο του 16ου αιώνα: συμβολή στην ιστορία της τυπογραφικής τεχνικής στην Ιταλία», *Νέα Εστία*, τόμ. 174, τχ. 1860 (2013), σσ. 842–853.

* Ιταλία * Τυπογραφία.

II. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΕΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ, «Από την «ενσυναίσθηση» στην «πολυπρισματικότητα»: αλλαγές στις διδακτικές προτεραιότητες της ιστορίας στο σχολείο, αλλαγές στις πολιτικές προτεραιότητες», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 4–30.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Ενσυναίσθηση * Ιστορική συνείδηση * Πολυπρισματικότητα

- Αυτή η εργασία παρουσιάζει τη μετατόπιση που πραγματοποιήθηκε στο χώρο της διδακτικής της ιστορίας από τον όρο «ενσυναίσθηση» στον όρο «πολυπρισματικότητα» και τοποθετεί τη μετατόπιση αυτή σε ιστοριογραφικό, ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο. Στην ιστορία της ιστορικής εκπαίδευσης καταρχάς δόθηκε έμφαση στο να κατανοούν οι μαθητές τις ανθρώπινες πράξεις και στάσεις στο παρελθόν (Lee and Shemilt 2011), ότι εμπεριέχει ο όρος «empathy», δηλαδή «ενσυναίσθηση». Όμως πρόσφατα η ιστορική εκπαίδευση δίνει έμφαση στην «ιστορική συνείδηση», δηλαδή στην ανάγκη να χρησιμοποιούν οι μαθητές το παρελθόν, προκειμένου να κατανοήσουν και να επιλύσουν προβλήματα του παρόντος όπως και στο να προγραμματίσουν για το μέλλον (Rüsen, 2005). Το επιχείρημα που προβάλλεται είναι πως η επικράτηση του όρου «πολυπρισματικότητα», όσον αφορά την κατανόηση του παρελθόντος, έναντι του προγενέστερου «ενσυναίσθηση», δηλώνει τη μετατόπιση της έμφασης από την ιστορική εκπαίδευση από το παρελθόν, στο παρόν και το μέλλον. Προτείνεται ότι τα παραπάνω οφείλονται στον πολιτικό κατακερματισμό που ακολούθησε το 1989 καθώς και στις πολλές συγκρουόμενες αφηγήσεις για παρελθόν

με τις οποίες έρχονται σε επαφή οι μαθητές σήμερα. Η εργασία κάνει ακόμη μία σύντομη αναδρομή στα αναλυτικά προγράμματα της ιστορίας στην Ελλάδα με ερώτημα το κατά πόσο η «ενσυναίσθηση» και η «πολυπρισματικότητα» αποτελούν στόχους της ιστορικής εκπαίδευσης σήμερα.

ΑΡΒΑΝΙΤΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, «**Πολιτειακός πλουραλισμός και μετασχηματιστική διαπολιτισμική εκπαίδευση: Αναθεωρώντας το δίπολο «εμείς» και οι «άλλοι»**», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 90–123.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Ρατσισμός * Πολυπολιτισμικότητα * Μετανάστες

- Το παρόν άρθρο επικεντρώνεται στις πολιτισμικές και εκπαιδευτικές παραδοχές που συμβάλουν στη διαμόρφωση κοινωνιών συνοχής, συμπερίληψης και διαπολιτισμικής επίγνωσης/δράσης. Ιδιαίτερα θα αναλυθούν οι σύγχρονες όψεις της ετερότητας (το δίπολο «εμείς» και οι «άλλοι»), οι έννοιες «μετανάστης», «άλλος» και «ξένος», ο πολιτισμικός ρατσισμός και η πολυπολιτισμικότητα σε αντίστιξη προς το μοντέλο του πολιτειακού πλουραλισμού (Kalantzis & Cope, 2013). Τέλος επιχειρείται μια πρώτη σκιαγράφηση της συμβολής της μετασχηματιστικής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη μόρφωση του σύγχρονου πολίτη.

ΒΟΡΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, ΝΤΟΥΜΑ ΜΑΡΙΑ, «**Είναι η υιοθεσία επιτυχής παρέμβαση για τη βελτίωση της νοημοσύνης και της σχολικής επίδοσης; Σύντομη ανασκόπηση**», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 276–295.

* Επίδοση στις σπουδές * Παιδιά, Υιοθετημένα * Γνωστική ανάπτυξη

- Το άρθρο αυτό αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση, η οποία αναφέρεται στις επιπτώσεις της υιοθεσίας στη γνωστική ανάπτυξη παιδιών που είχαν ζήσει σε ιδρύματα. Η ανασκόπηση χωρίζεται σε έξι ενότητες. Η πρώτη ενότητα αναφέρεται στην υιοθεσία και στις δυνατότητες που προσφέρει για τη μελέτη των επιπτώσεων των πρώιμων εμπειριών στη μετέπειτα ανάπτυξη. Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζονται οι προστατευτικοί μηχανισμοί και οι παράγοντες επικινδυνότητας στην υιοθεσία. Η τρίτη ενότητα αναφέρεται στις επιπτώσεις στη γνωστική ανάπτυξη των εμπειριών που είχε το παιδί πριν υιοθετηθεί. Στην τέταρτη ενότητα παρουσιάζονται και συζητούνται τα αποτελέσματα των επιπτώσεων της υιοθεσίας στη γνωστική ανάπτυξη και στη σχολική επίδοση των παιδιών, ενώ στην πέμπτη ενότητα αναφέρεται η υιοθεσία ως θεραπευτική παρέμβαση για τη βελτίωση του δείκτη νοημοσύνης των παιδιών. Η τελευταία ενότητα αποτελεί μια σύνοψη των όσων παρουσιάστηκαν παραπάνω και καταλήγει σε κάποια συμπεράσματα για τη μελέτη της γνωστικής ανάπτυξης και των πρακτικών εφαρμογών σε ζητήματα που σχετίζονται με την υιοθεσία και τη γνωστική ανάπτυξη.

ΓΙΟΥΜΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ κ.ά., «**Η Επίδραση του Αρνητικού και του Θετικού Θυμικού στη Λεκτική Ευχέρεια Ατόμων Προχωρημένης Ηλικίας**», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 124–159.

* Ανθρώπινη συμπεριφορά * Ηλικιωμένοι * Λεκτική ευχέρεια

- Η παρούσα έρευνα αποσκοπούσε να εξετάσει την επίδραση του θυμικού στη λεκτική ευχέρεια ατόμων 55 ετών και άνω, καθώς και την επίδραση ατομικών δημογραφικών παραγόντων στη λεκτική ευχέρεια μέσω του θυμικού. Το δείγμα αποτελούνταν από 60 άτομα τελευταίας μέσης και γεροντικής ηλικίας. Στους συμμετέχοντες χορηγήθηκαν η Γηριατρική Κλίμακα Κατάθλιψης (Geriatric Depression Scale GDS), η Κλίμακα Θετικού και Αρνητικού Θυμικού (Positive and Negative Affect Schedule PANAS) και οι Δοκιμασίες Λεκτικής Ευχέρειας της συστοιχίας νευροψυχολογικών δοκιμασιών DKEFS. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι από τους παράγοντες του θυμικού, μόνον η

ύπαρξη καταθλιπτικών συμπτωμάτων μείωσε σημαντικά τις επιδόσεις σε όλα τα έργα λεκτικής ευχέρειας. Ακόμη, ατομικοί δημογραφικοί παράγοντες όπως η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο και η άσκηση φάνηκε ότι επιδρούν στη λεκτική ευχέρεια ατόμων προχωρημένης ηλικίας άμεσα και όχι μέσω του θυμικού. Ειδικότερα βρέθηκε ότι η ηλικία επηρεάζει αρνητικά και σημαντικά όλες τις δοκιμασίες λεκτικής ευχέρειας. Αντίθετα, το μορφωτικό επίπεδο επέδρασε θετικά στην επίδοση των συμμετεχόντων στις δοκιμασίες λεκτικής ευχέρειας. Η σωματική άσκηση λειτούργησε, επίσης, ως αντισταθμιστικός παράγοντας στη μείωση της επίδοσης, κυρίως στη δεύτερη δοκιμασία λεκτικής ευχέρειας.

ΔΕΔΙΚΟΥΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΓΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΚΙΟΣΣΟΓΛΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, «Κατανόηση συναισθημάτων και συναισθηματική επίγνωση κατά τη σχολική ηλικία: Η συμβολή της γνωστικής επίδοσης των παιδιών και των αντιλήψεών τους για τη γονεϊκή ζεστασιά ή ψυχρότητα», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 1–31.

* Ψυχολογία του παιδιού * Συναισθηματική ανάπτυξη * Σχέση γονιού - παιδιού

- Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η μελέτη της ανάπτυξης της κατανόησης συναισθημάτων και της συναισθηματικής επίγνωσης κατά τη σχολική ηλικία, καθώς και των σχέσεων των δύο παραπάνω μεταβλητών με τις γνωστικές επιδόσεις των παιδιών και την αντιλαμβανόμενη από αυτά γονεϊκή ζεστασιά / ψυχρότητα. Στην έρευνα συμμετείχαν 399 μαθητές και μαθήτριες δημοτικού σχολείου, ηλικίας 9 έως 12 ετών. Τους ζητήθηκε να απαντήσουν σε δέκα συναισθηματικά σενάρια, τα οποία διερευνούσαν την κατανόηση των συναισθημάτων της λύπης, της χαράς, της έκπληξης και της υπερηφάνειας, να συμπληρώσουν δύο ερωτηματολόγια αυτο-αναφοράς, τα οποία διερευνούσαν τη συναισθηματική επίγνωση και την αντιλαμβανόμενη μητρική και πατρική ζεστασιά / ψυχρότητα και να λύσουν μια συστοιχία έργων μαθηματικών και προτασιακού συλλογισμού, τα οποία μετρούσαν το γνωστικό τους επίπεδο. Στα δεδομένα εφαρμόστηκαν αναλύσεις διακύμανσης, συσχετίσεις και ανάλυση διαδρομών. Βρέθηκαν στατιστικώς σημαντικές διαφορές μεταξύ των διαφορετικών ομάδων ηλικίας μόνον ως προς την κατανόηση της υπερηφάνειας, ενώ στατιστικώς σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών σημειώθηκαν ως προς επιμέρους μεταβλητές της συναισθηματικής επίγνωσης προς όφελος των κοριτσιών. Συναισθηματικές μεταβλητές, γνωστικές επιδόσεις και αντιλαμβανόμενη γονεϊκή ζεστασιά / ψυχρότητα συσχετίστηκαν σε στατιστικώς σημαντικό βαθμό μεταξύ τους. Η αντιλαμβανόμενη μητρική ζεστασιά και πατρική ψυχρότητα προέβλεψαν τη συναισθηματική επίγνωση των παιδιών, ενώ η αντιλαμβανόμενη μητρική ψυχρότητα βρέθηκε στατιστικώς σημαντικός προγνωστικός παράγοντας της συναισθηματικής κατανόησης. Επιπλέον, οι γνωστικές επιδόσεις των παιδιών αποτέλεσαν σημαντικό διαμεσολαβητικό παράγοντα της σχέσης μεταξύ της αντιλαμβανόμενης μητρικής ψυχρότητας και της κατανόησης των συναισθημάτων.

ΔΙΜΗΝΙΔΟΥ ΚΡΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑ, ΜΩΡΑΪΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ, «Η επίδραση του άγχους εξέτασης στη Δοκιμασία Σύντομης Γνωστικής Εκτίμησης (ΔΣΓΕ): Εξέταση του ρόλου της ηλικίας και βασικών βιοδεικτών που συνδέονται με το γνωστικό γήρας», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 216–248.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Γνωστικό γήρας * Άγχος εξετάσεων

- Η παρούσα έρευνα αποσκοπούσε να εξετάσει την άμεση επίδραση του άγχους εξέτασης στη Δοκιμασία Σύντομης Γνωστικής Εκτίμησης (ΔΣΓΕ, MMSE Mini Mental State Examination), καθώς και την τυχόν έμμεση επίδραση της ηλικίας και βασικών βιοδεικτών που συνδέονται με το γνωστικό γήρας στη ΔΣΓΕ, μέσω του άγχους εξέτασης. Στην έρευνα συμμετείχαν 60 άτομα και των δύο φύλων, ηλικίας άνω των 55 ετών. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν αρχικά

σε μια σειρά ερωτήσεων που αφορούσαν τα ατομικά δημογραφικά τους χαρακτηριστικά καθώς και το αν έχουν διαγνωστεί ή μη ως υπερτασικοί, υπερχοληστερλαιμικοί ή/και διαβητικοί. Στη συνέχεια, τους ζητήθηκε να απαντήσουν σε ερωτηματολόγιο σχετικό με το άγχος που γενικά νιώθουν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από μια εξέταση των γνωστικών τους ικανοτήτων. Οι γνωστικές τους ικανότητες εξετάστηκαν μέσω της ΔΣΓΕ. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν έδειξε ότι το άγχος εξέτασης επιδρά στην επίδοση στη ΔΣΓΕ. Ειδικότερα βρέθηκε ότι από τις δύο βασικές διαστάσεις του άγχους εξέτασης μόνον η συναισθηματικότητα επιδρά άμεσα κι αρνητικά στην επίδοση στη ΔΣΓΕ, ενώ η ανησυχία όχι. Η ηλικία και ο βιοδείκτης «διαβήτη» φάνηκε ότι επιδρούν επίσης αρνητικά στην επίδοση στη ΔΣΓΕ, ωστόσο η επίδρασή τους είναι μόνον άμεση και όχι έμμεση, μέσω του άγχους εξέτασης. Μάλιστα, ο διαβήτης επιδρά άμεσα τόσο στη ΔΣΓΕ όσο και στη συναισθηματικότητα, εξαλείφοντας την επίδραση της συναισθηματικότητας στη ΔΣΓΕ.

DROMANTIENE, LETA κ.ά., «Teachers' professional development: The case of Lithuania», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 202–215.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Καθηγητής * Επαγγελματική ανάπτυξη * Διά βίου εκπαίδευση * Λιθουανία * Ικανότητα

- Lifelong learning paradigm raises higher requirements for a teacher: quality and effectiveness are the two key words defining the general education policy of the EU and the main objectives of the current period. Today teachers are required to be able to work in a multicultural environment, flexibly respond and adapt to changes, individualise and differentiate the content of education, and pursue various social functions (such as vocational counseling, conflict management, mediation etc.). Besides high professional requirements teachers are also required to participate in the continuous/further learning process including formal/nonformal professional development, self-education, and studies in state and private vocational training organisations not only within the framework of education but also in other spheres. The following question have been raised in the article: how the process of teachers' professional development is organised in Lithuania?

ΖΑΡΑΓΚΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ, «Κινητική απόδοση νήπιων και η σχέση της με τους δείκτες σωματικής ανάπτυξης», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 160–201.

* Κινητική δραστηριότητα * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Αποτέλεσμα έρευνας * Σωματική ανάπτυξη

- Η παρούσα μελέτη διερεύνησε το βαθμό κινητικής απόδοσης, τους σωματικούς δείκτες ανάπτυξης (ύψος, βάρος, μάζας σώματος) παιδιών προσχολικής ηλικίας, καθώς και τη σχέση μεταξύ αυτών των μεταβλητών. Το δείγμα αποτέλεσαν 276 παιδιά, ηλικίας 4 ετών και 5 μηνών έως 5 ετών και 8 μηνών (149 αγόρια και 127 κορίτσια) τα οποία επιλέχθηκαν τυχαία από δημόσια νηπιαγωγεία. Χρησιμοποιήθηκε συστοιχία κινητικών δοκιμασιών και αξιολογήθηκε η κινητική απόδοση μέσα από ένα πλήθος δεκαοχτώ κινητικών δραστηριοτήτων παιγνιδιών. Έγιναν σωματικές μετρήσεις ύψους, βάρους και του δείκτη μάζας σώματος. Κατασκευάστηκαν πίνακες κατανομής συχνότητας με τα αντίστοιχα ποσοστά και των περιγραφικών στοιχείων με τις γραφικές τους παραστάσεις. Έγινε πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (MANOVA) ως προς τους παράγοντες του φύλου και της ηλικίας, στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής συσχέτισης Pearson μεταξύ του βαθμού κινητικής απόδοσης και των αναπτυξιακών σωματικών δεικτών. Τέλος, εφαρμόστηκε η στατιστική μέθοδος ANCOVA για τις διαφορές του βαθμού κινητικής απόδοσης στις ομάδες του φύλου και της ηλικίας λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση του Δ.Μ.Σ. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας για το βαθμό κινητικής απόδοσης τα παιδιά κατατάχθηκαν

σε κατηγορίες όπως πολύ καλός, καλός, κανονικός και κάτω του κανονικού επιπέδου χωρίς να εμφανιστεί κάποιο παιδί με κινητικές αδυναμίες, ωστόσο δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών παρά μόνο στις ηλικιακές ομάδες, με τις μεγαλύτερες να πετυχαίνουν σημαντικά υψηλότερους μέσους όρους κινητικής απόδοσης. Για το δείκτη μάζας σώματος τα παιδιά κατατάχθηκαν σε κατηγορίες όπως λιποβαρή, φυσιολογικά, υπέρβαρα και παχύσαρκα, ακόμη παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των δύο φύλων, με τα κορίτσια να παρουσιάζουν υψηλότερο μέσο όρο, όπως επίσης και στις ηλικιακές ομάδες παρατηρήθηκαν διαφορές. Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson έδειξε ότι υπάρχει μη στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του βαθμού κινητικής απόδοσης και του δείκτη μάζας σώματος. Φάνηκε ακόμη, ότι ο δείκτης μάζας σώματος δεν επιδρά στο βαθμό κινητικής απόδοσης των νηπίων. Η/Ο νηπιαγωγός για να εκπληρώνει ουσιαστικά το παιδαγωγικό έργο πρέπει να βοηθάει προς τη σωστή κατεύθυνση τη σωματική και κινητική ανάπτυξη, τόσο μέσα από την εμπλοκή των παιδιών με κατάλληλες μεθόδους κινητικών δραστηριοτήτων, όσο και με την ενημέρωση σε παιδιά και σε γονείς σχετικά με την κατάλληλη διατροφή.

ΘΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΤΟΛΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, «Εκπαιδευτικές- πολιτιστικές πρακτικές των γονέων και κοινωνική προέλευση», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 54–89.

* Παιδί προσχολικής ηλικίας * Αποτέλεσμα έρευνας * Bourdieu, Pierre * Πολιτιστικό περιβάλλον

- Στην παρούσα εργασία εξετάζονται οι εκπαιδευτικές πρακτικές των γονέων οι οποίες αποσκοπούν στη διαμόρφωση της ελεύθερης κουλτούρας των παιδιών τους προσχολικής ηλικίας σε σχέση με την κοινωνική τους τάξη. Βασίζεται στη θεωρία του Bourdieu, σύμφωνα με την οποία η ελεύθερη κουλτούρα αποτελεί βασική έκφραση του πολιτισμικού κεφαλαίου του ατόμου. Το σχολείο προϋποθέτει και αξιολογεί την ελεύθερη κουλτούρα, χωρίς όμως να τη διδάσκει. Για το λόγο αυτό η ελεύθερη κουλτούρα συμβάλλει στην αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων στο σχολείο. Οι πρακτικές που χρησιμοποιούν οι γονείς για τη διαμόρφωση της ελεύθερης κουλτούρας των παιδιών, όπως επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, εκθέσεις ζωγραφικής, κ.λπ., είναι στην ουσία πολιτισμικές πρακτικές και διαφοροποιούνται ανάλογα με την κοινωνική τάξη. Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας δείχνει ότι τα νήπια διαφοροποιούνται μεταξύ τους ως προς τις πολιτιστικές εμπειρίες ανάλογα με το επάγγελμα και το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων. Ειδικότερα, τα νήπια με γονείς που ασκούν ανώτερα στην κοινωνική ιεραρχία επαγγέλματα και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης έχουν περισσότερες πολιτιστικές εμπειρίες, σε σχέση με τα νήπια που οι γονείς τους ασκούν κατώτερα στην κοινωνική ιεραρχία επαγγέλματα και έχουν χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αντισταθμίσουν αυτές τις διαφορές προσφέροντας ανάλογες εμπειρίες και συμβάλλοντας στη διαμόρφωση μόνιμων στάσεων και διαθέσεων για αντίστοιχες πρακτικές.

ΚΑΛΕΡΑΝΤΕ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Προσεγγίσεις μιας ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής εστιασμένης σε ιστορικο-θρησκευτικές πολλαπλότητες προσδιορισμών και εννοιολογήσεων», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 51–74.

* Θρησκευτικά * Πρόγραμμα σπουδών * Ιστορία

- Στο άρθρο μας διερευνάται η εκπαιδευτική πολιτική για την Ιστορία και τα Θρησκευτικά στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα με επικέντρωση στη σύνθετη εθνική και θρησκευτική αφήγηση για το ρόλο και τη δυναμική του σχολείου στη μεταβίβαση αξιών και θρησκευτικών-εθνικών προτύπων. Παρουσιάζονται οι αντιστάσεις μιας παραδοσιακής πολιτικής, που σημειολογικά εστιάζεται στον εθνοκεντρισμό, μέσα από πολιτικά και πνευματικά σύμβολα, που ρητά ή υπόρρητα απο-

μειώνουν προσεγγίσεις για μια διαπολιτισμική προσέγγιση, που προϋποθέτει μετασχηματισμό της νοηματοδότησης του «εθνικού» μέσω της προώθησης αρχών ολοκλήρωσης και ενοποίησης ως συντελεστών για τη διαμόρφωση πολιτών, που θα μπορούν να εντάσσονται σε διευρυμένα πολιτικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα (Περιοπή περιλήψης).

ΚΑΜΤΣΙΟΣ, SPIRIDON; ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΒΑΝΓΕΛΙΑ, «Exploring academic hardiness in Greek students: Links with achievement and year of study», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 249–266.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Μαθητής * Επίδοση στις σπουδές

- The purpose of the study was twofold: a) to investigate the psychometric properties of the revised Academic Hardiness Scale (RAHS) in the Greek educational content and b) to investigate relationships between academic hardiness, achievement and year of study in Greek undergraduates. A total of 478 undergraduates completed the RAHS. Findings from exploratory factor analysis revealed three factors (commitment, control and challenge) accounting for 38.65% of the total variance. High reliability coefficients were obtained for the RAHS factor scores. The final instrument contains 38 questions. The results of the study indicate a relation between academic hardiness and grade point average (GPA was the academic performance criterion). Commitment was most highly positively correlated with academic achievement. Across the years of study, students appeared less committed and less likely to perceive academic demands as challenge. The findings are discussed in the context of the recent literature.

ΚΑΝΕΛΛΑΚΗ ΓΚΟΛΦΩ, ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, «Αντιλήψεις των παιδιών σχετικά με την έννοια της “ντροπής” όπως προκύπτουν από την επαφή τους με το κλασικό μυθιστόρημα “Τρελαντώνης” της Πηνελόπης Δέλτα», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 75–93.

* Παιδική λογοτεχνία * Αποτέλεσμα έρευνας * Δέλτα, Πηνελόπη (1874-1941) * Ντροπή

- Η Πηνελόπη Δέλτα εξέδωσε το μυθιστόρημα της «Τρελαντώνης» το 1932. Σήμερα το έργο αυτό συνεχίζει να είναι ένα δημοφιλές παιδικό ανάγνωσμα. Στις σελίδες του βιβλίου παρουσιάζονται συχνά περιστάσεις όπου οι ήρωες-παιδιά των μυθιστορημάτων, όπως δηλώνεται από την συγγραφέα, “ντρέπονται”. Η έννοια της “ντροπής” έχει θεωρηθεί ότι έχει σημαντική θέση στην Ελληνική κοινωνία. Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας ερευνάται πώς σήμερα αντιλαμβάνονται παιδιά ηλικίας 11 ετών την “ντροπή”, όπως αυτή εννοιολογικά παρουσιάζεται στο εν λόγω μυθιστόρημα. Με αφορμή το συγκεκριμένο έργο, διερευνήθηκαν οι γενικές απόψεις των παιδιών γι’ αυτή την έννοια. Πιο συγκεκριμένα, διαβάστηκαν τρία αποσπάσματα, τα οποία έχουν σχέση με την “ντροπή”, από το βιβλίο «Τρελαντώνης», σε 41 παιδιά ηλικίας ένδεκα ετών, και κατόπιν, με συνεντεύξεις, εξετάστηκε ο τρόπος που τα παιδιά αντιλαμβάνονται τη συγκεκριμένη έννοια, όπως επίσης και το κατά πόσον κατανοούν τον τρόπο που την παρουσιάζει η Δέλτα. Τα αποτελέσματα έδειξαν, αφενός πτυχές του τρόπου αντίληψης της έννοιας αυτής από τα παιδιά και αφετέρου ότι ορισμένα σημεία του κειμένου της Δέλτα παρανοούνται από τον σύγχρονο παιδικής ηλικίας αναγνώστη. Προφανώς τα αποτελέσματα δεν οδηγούν σε γενικεύσεις, παρέχουν όμως μία εμπειριστατωμένη συστηματική ανάλυση του θέματος, που προέρχεται από την εξέτασή του σε ένα σχετικά μικρό πληθυσμό παιδιών.

ΚΑΡΑΝΑΤΣΙΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΤΣΙΟΥΜΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΠΑΠΑΓΕΡΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Η διάσταση της πολυπολιτισμικότητας στο Ολοήμερο Σχολείο», *Επιστημονική Επετηρίδα*

του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τόμ. 25 (2013), σσ. 94–119.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Ολοήμερο σχολείο * Πολυπολιτισμικότητα

- Το ολοήμερο δημοτικό σχολείο, που λειτουργεί στην Ελλάδα από το 1998, αποτελεί ίσως το πιο καινοτομικό θεσμό, διότι σχεδιάστηκε και προσπαθεί να παρέχει πολύπλευρες παιδαγωγικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές υπηρεσίες σε μαθητές και γονείς στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Στόχος αυτής της εργασίας είναι να αναδείξει εν μέρει μέσα από την έρευνα σε εκπαιδευτικούς, διευθυντές και γονείς, αν και κατά πόσο επιτυγχάνονται οι σκοποί του Ολοήμερου Σχολείου ως προς την αλληλεπίδραση και τη διαπολιτισμική αγωγή των παιδιών. Στην παρούσα έρευνα γίνεται προσπάθεια εμβάθυνσης, διερεύνησης και ανάλυσης των δομών του ολοήμερου σχολείου διαφόρων τύπων και εστίασης κυρίως στην προσέγγιση της πολυπολιτισμικής διάστασης μέσα από την εφαρμογή των προγραμμάτων ΑΠΣ & ΔΕΠΠΣ. Ο στόχος με αυτή την έρευνα σε ολοήμερα σχολεία όλων των τύπων, είναι να φανεί αν υπάρχει η διαπολιτισμική προσέγγιση στην πολυπολιτισμική σχολική κοινωνία στα διάφορα «ολοήμερα» σχολεία και αν ναι, να αναδειχθεί επιπρόσθετα η αξία και η αναγκαιότητα του ολοήμερου προγράμματος.

ΚΑΤΣΙΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΣΥΓΚΟΛΛΗΤΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ, «Η κοινωνικογνωστική θεωρία ενδιαφερόντων και στόχων επιλογής κατά Holland σε Έλληνες μαθητές μέσης εφηβικής ηλικίας», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 69–99.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Μαθητής * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Κοινωνικογνωστική Θεωρία Σταδιοδρομίας

- Τις δύο τελευταίες δεκαετίες η Κοινωνικογνωστική Θεωρία Σταδιοδρομίας (Κ.Θ.Σ.) αποτελεί ένα από τα πιο περιεκτικά και εμπειρικά τεκμηριωμένα θεωρητικά μοντέλα για την εξέταση υποθέσεων που αφορούν τη δημιουργία ενδιαφερόντων, στόχων και δράσεων σταδιοδρομίας. Η παρούσα εργασία αποτελεί μια αρχική προσπάθεια εξέτασης μερικών υποθέσεων του μοντέλου διαδρομών της Κ.Θ.Σ. Το δείγμα αποτέλεσαν μαθητές της Α' Λυκείου (N = 724) οι οποίοι συμπλήρωσαν μετρήσεις αυτοαποτελεσματικότητας, προσδοκιών αποτελέσματος, ενδιαφερόντων, στόχων επιλογής, εμποδίων και πηγών υποστήριξης σταδιοδρομίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ξεχωριστά και συνδυαστικά η αυτοαποτελεσματικότητα και οι προσδοκίες αποτελέσματος προβλέπουν τα ενδιαφέροντα και ότι τα ενδιαφέροντα διαμεσολαβούν με τη σειρά τους τη σχέση μεταξύ αυτοαποτελεσματικότητας και προσδοκιών με τους στόχους επιλογής με διαφορές να προκύπτουν ανά τύπο Holland. Επιπλέον, τα εμπόδια, κατ'εξοχήν, αλλά και οι πηγές υποστήριξης προβλέπουν τους στόχους επιλογής κυρίως μέσω της αυτοαποτελεσματικότητας, ενώ σε μερικούς τύπους Holland υπάρχει και άμεση πρόβλεψη (μοντέλο μερικής διαμεσολάβησης). Τα παραπάνω ευρήματα σχολιάζονται στο πλαίσιο των προεκτάσεων που έχουν για την έρευνα της Κ.Θ.Σ. στο μέλλον καθώς και ως προς τις διαφορικές συνέπειες σε διαφορετικούς τύπους Holland.

ΛΕΟΝΤΣΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν., «Ιστορία και δημοκρατική σκέψη των μαθητών στο Λύκειο», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 120–144.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Πολιτική * Δημοκρατία * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

- Επιχειρείται η ανάδειξη της σχέσης του ιστορικού μαθήματος με την καλλιέργεια και την ανάπτυξη δημοκρατικής σκέψης των μαθητών στο Λύκειο. Λαμβάνεται υπόψη το υπόβαθρο παιδείας και εκπαίδευσης, που οι μαθητές σταδιακά διαμορφώνουν στις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και, φυσικά, το αξιακό βάρος που η δημοκρατία ως πολίτευμα έχει για όλους τους πολίτες. Λαμβάνεται επίσης υπόψη ότι για το θεσμικό περιεχόμενο κατοχύρωσης του πολιτεύ-

ματος αυτού και κυρίως για το θεωρητικό και πρακτικό πλαίσιο λειτουργίας του μπορούμε να ομολογούμε και σταθερά να πιστεύουμε ότι υπάρχει ομοφωνία των πολιτών για ένα διαρκή αναπροσδιορισμό του νοήματός του. Ακόμη ότι ο σκοπός και οι στόχοι του ιστορικού μαθήματος εκπληρώνονται με την καίρια συμβολή επαρκών και συνειδητοποιημένων δασκάλων, οι οποίοι εξευρίσκουν πρόσφορες παιδαγωγικές και διδακτικές πρακτικές για να αναπτύσσουν δεξιότητες του νου των μαθητών τους, ώστε αυτοί να σκέπτονται και να ενεργούν αυτόνομα και ανεπηρέαστα από παράγοντες, που παρακωλύουν τη στόχευση αυτή. Επιχειρείται η ανάδειξη των αποφασιστικής σημασίας ιστορικών αναφορών και κριτικών προσεγγίσεων, οι οποίες συνιστάται να πραγματοποιούνται επί προσδιοριζόμενου, από εκπαιδευτικές διαδικασίες και διδακτικές πρακτικές, εδάφους μελέτης και έρευνας. Με πρόσφορα δηλαδή προγράμματα σπουδών και σχολικά εγχειρίδια ιστορίας, με έρευνα των πηγών, με την τοπική ιστορία και τη μελέτη του περιβάλλοντος. Λαμβάνονται τέλος υπόψη οι βασικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ της ιστορίας και των φυσικών επιστημών και ακόμη ότι η ιστορία ως επιστήμη λειτουργεί και ως τέχνη ή ακόμη και ως τεχνική, με βάση δηλαδή πρακτικούς τρόπους που επινοεί για να διατυπώνει και να συνθέτει τα συμπεράσματα των ερευνών της. Η μελέτη επιχειρεί να ιχνηλατήσει μια πληρέστερη προοπτική συγκρότησης δημοκρατικής σκέψης των νέων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέσω του ιστορικού μαθήματος και να επισημάνει την υποχρέωση της πολιτείας να κατοχυρώνει τη διδασκαλία του μαθήματος και με διδάσκοντες στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο που διαθέτουν ιστορική εξειδίκευση και κατάρτιση.

ΜΑΛΑΦΑΝΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ., ΦΕΛΟΥΚΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΓΑΛΑΝΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, «Οι αναγνωστικές προτιμήσεις των μαθητών/μαθητριών του Δημοτικού σχολείου σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο και τη σχολική επίδοση», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 145–166.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Μαθητής * Ανάγνωση * Φύλο

- Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει πιθανές διαφορές ως προς τις αναγνωστικές προτιμήσεις των παιδιών σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, τη σχολική επίδοση και την επίδοση στη Γλώσσα. Η έρευνα έγινε σε Δημοτικά σχολεία της Αθήνας και του Πειραιά. Οι συμμετέχοντες ήταν 1.136 μαθητές/μαθήτριες Δ' και Στ' Δημοτικού, που συμπλήρωσαν την ελληνική προσαρμογή του Ερωτηματολογίου Αναγνωστικών Προτιμήσεων (The Reading Preferences Survey, Bundy, 1982). Τα δεδομένα έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς όλες τις μεταβλητές που μελετήθηκαν. Τα ευρήματα συζητούνται με αναφορά στη σχετική διεθνή ερευνητική βιβλιογραφία και ερμηνεύονται με βάση γνωστές απόψεις για τη σχέση του παιδιού με την ανάγνωση. Τέλος, με βάση τα ευρήματα, παρουσιάζονται μερικές προτάσεις για την εκπαιδευτική πράξη με στόχο την προαγωγή της φιλιαναγνωσίας.

ΜΑΝΤΑΔΑΚΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗΣ, «Εκπαιδευτικό Λογισμικό στις Φυσικές Επιστήμες: Γεωμετρική Οπτική», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 167–185.

* Εκπαιδευτικό λογισμικό * Μεθοδολογία * Φυσική

- Η συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για μάθηση και η απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης δεν μπορούν να ικανοποιηθούν απλά και μόνο με την εφαρμογή όλων των παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας αλλά σε συνδυασμό με κάποιες εναλλακτικές μορφές μάθησης. Επίσης, η χρήση πολυμεσικών εφαρμογών στη διδασκαλία οποιουδήποτε γνωστικού αντικείμενου αποτελεί ένα πολύ δυνατό εργαλείο για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επομένως είναι απαραίτητο κάθε προηγμένο μαθησιακό περιβάλλον να συνδυάζει τις δυνατότητες των πολυμέσων με

ένα κατάλληλο παιδαγωγικό σχεδιασμό. Ο κύριος σκοπός της εργασίας είναι να προσφέρει ένα ‘μέσο διδασκαλίας’, το οποίο θα συμβάλλει σημαντικά στην κατανόηση των βασικών εννοιών της Φυσικής, οι οποίες αναφέρονται στην ενότητα ‘Γεωμετρική Οπτική’, η οποία είναι ένα υποσύνολο της Οπτικής και ερευνά τις ιδιότητες του φωτός.

ΜΕΤΑΛΛΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ κ.ά., «Δεξιότητες αυτο-ρύθμισης της δράσης σε παιδιά Δημοτικού: Γνωστικές και σχολικές επιδόσεις με βάση την επίδοσή τους σε ένα έργο αλλαγής της αρχικής πρόθεσης και αυτο-ρύθμισης της δράσης», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 252–275.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Μαθητής * Επίδοση στις σπουδές * Τεστ νοημοσύνης

- Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση: (α) των πιθανών διαφορών στις δεξιότητες αυτο-ρύθμισης της δράσης (ΑΡΔ) σε παιδιά Β', Γ' και Δ' Δημοτικού με βάση την επίδοσή τους στο Τεστ Αυτο-ρύθμισης και Συγκέντρωσης της Προσοχής για Παιδιά (SRTC, Kuhl & Kraska, 1992, 1993) και (β) των γνωστικών και σχολικών επιδόσεων των μαθητών/τριών που διαφοροποιούνται ως προς την επίδοσή τους στο τμήμα του SRTC που μετρά την ικανότητά τους για αλλαγή της αρχικής πρόθεσης και αυτο-ρύθμισης της δράσης. Στην έρευνα συμμετείχαν 136 μαθητές/τριες (N = 68 μαθητές) της Β', Γ' και Δ' τάξης τεσσάρων δημόσιων δημοτικών σχολείων της Θεσσαλονίκης. Οι δεξιότητες ΑΡΔ αξιολογήθηκαν μέσω της χορήγησης του SRTC, ενός έργου που έχει τη μορφή παιχνιδιού και δίνεται σε υπολογιστικό περιβάλλον. Οι γνωστικές επιδόσεις εξετάστηκαν με τέσσερις υπο-κλίμακες της ελληνικής έκδοσης της κλίμακας νοημοσύνης για παιδιά, WISC III. Τέλος, ζητήθηκε από τους/τις εκπαιδευτικούς να αξιολογήσουν την επίδοση των παιδιών στο μάθημα της γλώσσας και των μαθηματικών. Οι διαφορές των τριών ηλικιακών ομάδων στις επιδόσεις στις επιμέρους δεξιότητες ΑΡΔ δεν βρέθηκαν στατιστικώς σημαντικές. Επιπλέον, τα ευρήματα είναι ενδεικτικά της δυσκολίας που πιθανόν αντιμετωπίζουν τα παιδιά 8 έως 10 ετών στην αλλαγή του τρόπου εργασίας τους και στην υιοθέτηση ενός νέου κανόνα, όταν η συνθήκη το απαιτεί. Η ομάδα των παιδιών με επιτυχημένη επίδοση στο έργο αλλαγής της πρόθεσης είχε σημαντικά υψηλότερες γνωστικές επιδόσεις και υψηλότερη βαθμολογία στα μαθηματικά συγκριτικά με την ομάδα των παιδιών που απέτυχαν στο έργο. Τα αποτελέσματα συζητιούνται ως προς τη διαγνωστική αξία του SRTC και τις πιθανές εφαρμογές αυτών στο χώρο της εκπαίδευσης.

ΜΠΑΚΑΣ ΘΩΜΑΣ, «Η διοικητική κατάρτιση των υποψηφίων νηπιαγωγών και δασκάλων στα Διδακταλεία και τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες της Ελλάδας.», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 30–53.

* Εκπαίδευση - Ιστορία - 19ος αι. * Εκπαίδευση καθηγητών * Εκπαίδευση - Ιστορία - 20ός αι.

- Η παρούσα μελέτη αναφέρεται στη διοικητική κατάρτιση των υποψηφίων δασκάλων και νηπιαγωγών την οποία έλαβαν από τις σχολές που φοίτησαν την περίοδο από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους το 1834 μέχρι την κατάργηση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών το 1990. Στόχος της εργασίας είναι να παρουσιάσει και να αναλύσει την πορεία εξέλιξης της διοικητικής κατάρτισης των υποψηφίων νηπιαγωγών και δασκάλων της χώρας μας στη μεγάλη αυτή χρονική περίοδο. Η παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων τα οποία αποδελτιώθηκαν από τα νομοθετικά κείμενα και τα προγράμματα σπουδών δείχνουν ότι σε μικρό ή μεγάλο βαθμό σε όλη τη διάρκεια της χρονικής περιόδου την οποία ερευνά η παρούσα εργασία, υπήρχε πρόβλεψη για παροχή διοικητικής κατάρτισης στους υποψήφιους νηπιαγωγούς και δασκάλους.

ΝΙΓΡΙΤΙΝΟΥ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ, ΜΩΡΑΪΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, «Το συναίσθημα του θυμού: Βασικές

διαστάσεις και η διαφοροποίησή τους κατά τη διά βίου ανάπτυξη και τη μείωση της μελλοντικής χρονικής προοπτικής», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 32–68.

* Ανάπτυξη αντίληψης * Υποκειμενική εμπειρία * Ηλικιωμένοι

- Η στροφή του ενδιαφέροντος του ηλικιωμένου ατόμου προς τη συναισθηματική ευζωία είναι επαρκώς διαπιστωμένη από τη σύγχρονη έρευνα. Ωστόσο, δεν υπάρχει ανάλογη έρευνα για το πώς επηρεάζει η τάση αυτή του ηλικιωμένου την εμπειρία του διακριτού συναισθήματος του θυμού. Στόχος της παρούσας ανασκόπησης είναι να απαντήσει στο ερώτημα αυτό, παρουσιάζοντας τα πιο πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα και μερικές από τις νέες θεωρητικές προσεγγίσεις για το συναισθηματικό γήρας. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στη θεωρία της κοινωνικο-συναισθηματικής επιλεκτικότητας, η οποία υποστηρίζει ότι, με την πρόοδο της ηλικίας, βελτιστοποιείται η συναισθηματική ζωή του ατόμου, λόγω της μείωσης της χρονικής του προοπτικής και της αναθεώρησης των προσωπικών στόχων που αυτή η μείωση προκαλεί. Υπό το πρίσμα της θεωρίας αυτής, θα διαφωτιστούν οι αλλαγές που συμβαίνουν στο συναίσθημα του θυμού κατά τη διά βίου ανάπτυξη και το γήρας. Επίσης, θα τεθούν νέα ερωτήματα και θα διαμορφωθούν προτάσεις για μελλοντική έρευνα, με στόχο να εμπλουτιστεί η υπάρχουσα γνώση και να αυξηθεί η χρηστική της σημασία.

ΝΤΙΝΟΥ ΜΑΓΔΑ κ.ά., «Ψυχομετρικές ιδιότητες της ελληνικής εκδοχής του Ερωτηματολογίου Προσανατολισμών στην Αντιμετώπιση Προβλημάτων», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 163–192.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Στρες (Ψυχολογία) * Αντιμετώπιση προβλημάτων

- Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν ο έλεγχος της παραγοντικής δομής του Ερωτηματολογίου Προσανατολισμών στην Αντιμετώπιση Προβλημάτων (Coping Orientations to Problems Experienced - COPE, Carver, Scheier, & Weintraub, 1989) και ορισμένων παραμέτρων μετρικής και δομικής ισοδυναμίας του δομικού μοντέλου ως προς τα δυο επίπεδα του φύλου, ως συνδιακυμαινόμενης μεταβλητής. Το συνολικό δείγμα αποτέλεσαν 481 φοιτητές, 213 άνδρες και 268 γυναίκες. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν στο Ερωτηματολόγιο COPE, το οποίο κατασκευάστηκε για να εκτιμήσει τους διαφορετικούς τρόπους - στρατηγικές με τους οποίους οι άνθρωποι αντιδρούν στο στρες. Ο έλεγχος της παραγοντικής δομής της ελληνικής εκδοχής του COPE έγινε μέσω της εφαρμογής επιβεβαιωτικής ανάλυσης παραγόντων, που επιβεβαίωσε δομή ένδεκα (11) παραγόντων πρώτης τάξης, οι οποίοι ήταν σχεδόν ταυτόσημοι με τους ένδεκα (11) από τους δεκατρείς (13) παράγοντες που προτείνονται από τους Carver και συν. (1989). Όταν το φύλο προστέθηκε στο δομικό μοντέλο ως συνδιακυμαινόμενη μεταβλητή, διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες - φοιτήτριες χρησιμοποιούν περισσότερο από τους άνδρες - φοιτητές στρατηγικές αντιμετώπισης εστιασμένες στο συναίσθημα, όπως η αναζήτηση συναισθηματικής στήριξης, η επικέντρωση στα συναισθήματα και στην εκτόνωσή τους, και η αναζήτηση συντελεστικής κοινωνικής υποστήριξης.

ΝΤΟΥΜΑ ΜΑΡΙΑ, ΒΟΡΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, «Η γλωσσική ανάπτυξη κατά την προσχολική ηλικία: Ο ρόλος της αστικότητας της περιοχής διαμονής», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 193–225.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Προσχολική ηλικία * Γλωσσική ανάπτυξη

- Ο στόχος της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνήσει τη γλωσσική ανάπτυξη σε παιδιά προσχολικής ηλικίας που ζούσαν σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Στη μελέτη συμμετείχαν 831 παιδιά (412 αγόρια και 419 κορίτσια) ηλικίας 2.5 έως 6 ετών που παρακολουθούσαν παιδικούς σταθμούς ή νηπιαγωγεία στον νομό της Θεσσαλονίκης. Τα 596 (72%) παιδιά ζούσαν και παρακολουθούσαν παιδικό σταθμό ή νηπιαγωγείο σε αστικές περιοχές του νομού, ενώ τα 235 (28%) παιδιά σε αγροτικές περιοχές. Η αξιολόγηση του προσληπτικού λεξιλογίου των παιδιών έγινε

με τη Βρετανική Κλίμακα Λεξιλογίου με Εικόνες (British Picture Vocabulary Scales, BPVS, Dunn, Dunn, Whetton & Pintillie, 1982), και οι επιμέρους λεκτικές τους ικανότητες αξιολογήθηκαν με τη Λεκτική κλίμακα McCarthy (McCarthy Scales of Children's Abilities, MSCA, McCarthy, 1972). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά που ζούσαν σε αγροτικές περιοχές είχαν χαμηλότερες λεκτικές επιδόσεις από τα παιδιά που ζούσαν σε αστικές περιοχές. Πιο συγκεκριμένα, σε σύγκριση με τα παιδιά των αστικών περιοχών, τα παιδιά των αγροτικών περιοχών είχαν πιο περιορισμένο προσληπτικό λεξιλόγιο, χαμηλότερες επιδόσεις στη γνώση της σημασίας των λέξεων, στη λεκτική ευφράδεια, στη μνήμη λέξεων και ιστοριών, και στη γνώση των αντίθετων εννοιών των λέξεων. Οι διαφορές μεταξύ των παιδιών που ζούσαν σε αστικές περιοχές και εκείνων που ζούσαν σε αγροτικές περιοχές ήταν εμφανείς από την ηλικία των 3 έως και την ηλικία των 6 ετών. Διαφορές φύλου δεν εντοπίστηκαν.

ΠΕΖΗΡΚΙΑΝΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, ΜΟΥΤΟΠΟΥΛΟΥ ΝΑΤΑΛΙΑ, «Η σχέση ανάμεσα στις αντιλήψεις των εφήβων για την εργασία των γονέων τους και το μελλοντικό επαγγελματικό τους προσανατολισμό», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 100–126.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Επαγγελματικός προσανατολισμός * Έφηβος * Οικογενειακό περιβάλλον

- Η παρούσα έρευνα εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι αντιλήψεις των εφήβων για τις συνθήκες εργασίας των γονέων τους και την παρεχόμενη γονεϊκή υποστήριξη σχετίζονται με τον προσανατολισμό των εφήβων όσον αφορά το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους μέλλον. Το δείγμα αποτέλεσαν 243 μαθητές/τριες της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου (89 αγόρια και 154 κορίτσια) από τέσσερα δημόσια σχολεία των νομών Θεσσαλονίκης και Κιλκίς. Οι μαθητές/τριες συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο στο οποίο ανέφεραν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους σε μία σειρά δηλώσεων που αφορούσαν τις συνθήκες εργασίας των γονέων τους, τη γονεϊκή υποστήριξη των επαγγελματικών τους στόχων και τις προσδοκίες των γονέων τους για το επαγγελματικό τους μέλλον. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι αντιλήψεις των εφήβων για τις συνθήκες εργασίας των γονέων τους, αλλά και για την υποστήριξη που λαμβάνουν από τους τελευταίους, σχετίζονται με το πόσο αισιόδοξα ή απαισιόδοξα αντιλαμβάνονται το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους μέλλον. Ως προς τις διαφορές του φύλου, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι μητέρες θεωρούνται ότι παρέχουν υψηλότερα επίπεδα υποστήριξης των επαγγελματικών στόχων των κοριτσιών από ό,τι των αγοριών τους. Τα παραπάνω δεδομένα παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των εφήβων και τα προγράμματα επαγγελματικής συμβουλευτικής που εφαρμόζονται στα σχολεία.

ΠΕΝΕΚΕΛΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, ΓΡΙΒΑ ΕΛΕΝΗ, «Αναγνωστικές δεξιότητες και στρατηγικές: Μια πιλοτική διερεύνηση των αναγκών δίγλωσσων μαθητών του δημοτικού σχολείου», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 186–212.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δίγλωσσία * Ανάγνωση

- Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν αφενός η καταγραφή των δυσκολιών που συναντούν οι δίγλωσσοι μαθητές προερχόμενοι από μεταναστευτικά περιβάλλοντα καθώς διαβάζουν ένα γραπτό κείμενο στην ελληνική γλώσσα, αφετέρου η διερεύνηση των στρατηγικών ανάγνωσης που υιοθετούν οι συγκεκριμένοι μαθητές. Για το σκοπό αυτό εξετάστηκαν 32 δίγλωσσοι μαθητές που φοιτούσαν στην Ε' και ΣΤ' τάξη Δημοτικών Σχολείων της πόλης της Κοζάνης (μ.ο. ηλικίας 11.05 έτη). Οι μαθητές κατηγοριοποιήθηκαν σε δύο υποομάδες (α. επαρκείς και λιγότερο επαρκείς αναγνώστες, β. ταυτόχρονα ή διαδοχικά δίγλωσσοι) σύμφωνα με τα αποτελέσματα σε σταθμισμένη δοκιμασία αναγνωστικής επίδοσης. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν ποιοτικές

και ποσοτικές μέθοδοι: ερωτηματολόγιο καταγραφής του προφίλ των μαθητών και διερεύνησης των αναγνωστικών αναγκών, σταθμισμένο εργαλείο διαγνωστικής διερεύνησης δυσκολιών στην ανάγνωση, η τεχνική της προφορικής εξωτερίκευσης καθώς και ανασκοπικές συνεντεύξεις. Από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μελέτης διαπιστώθηκε ότι οι δίγλωσσοι μαθητές χρησιμοποιούν ποικιλία αναγνωστικών στρατηγικών, καταγράφηκε όμως διαφοροποίηση ως προς τη χρήση αυτών των στρατηγικών (σε σχέση με την ποσότητα και ευελιξία) ανάμεσα στους επαρκείς και λιγότερο επαρκείς αναγνώστες, αλλά και ανάμεσα στους ταυτόχρονα ή διαδοχικά δίγλωσσους (Περιοπή περίληψης).

ΣΑΚΚΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΜΑΡΚΟΣ ΆΓΓΕΛΟΣ, «Από την πλευρά των εφήβων: Η βία και η επιθετικότητα στο σχολείο σε σχέση με την εθνοπολιτισμική προέλευση και το φύλο», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 127–162.

* Φύλο * Σχολική βία * Έφηβος * Φυλετικές διακρίσεις

- Στην παρούσα μελέτη διερευνώνται οι τρόποι με τους οποίους οι ίδιοι οι έφηβοι συνδέουν τη βία και την επιθετικότητα με το φύλο και την εθνοπολιτισμική προέλευση είτε σε επίπεδο στάσεων είτε στο επίπεδο των εμπειριών που αναφέρουν. Παράλληλα, διερευνάται ο βαθμός διαφοροποίησης των εμπειριών και των στάσεων των εφήβων ανάλογα με την εθνοπολιτισμική προέλευση και το φύλο των συμμετεχόντων. Στη μελέτη συμμετείχαν συνολικά 156 έφηβοι (100 έφηβοι, μέλη της κυρίαρχης ομάδας και 56 έφηβοι που προέρχονται από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα περιλαμβανομένου και εκείνου της μειονότητας της Θράκης) των τάξεων α' και γ' Γυμνασίου και Λυκείου. Από τους 156 εφήβους, 72 ήταν αγόρια (46%) και 84 (54%) ήταν κορίτσια. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν βάσει 5 κλιμάκων (Κλίμακα αντιλαμβανόμενης επιθετικότητας, Κλίμακα αντιλαμβανόμενης θυματοποίησης, Κλίμακα Στάσεων για τη βία και την επιθετικότητα στο σχολείο, Κλίμακα Στάσεων για τη βία και την επιθετικότητα, και Κλίμακα χαρακτηριστικών των ατόμων που εμπλέκονται σε βίαια ή επιθετικά επεισόδια στο σχολείο). Από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι, ανεξάρτητα από τα περιστατικά βίας και επιθετικότητας στα οποία οι έφηβοι δηλώνουν ότι έχουν εμπλακεί, οι πολλαπλές υπαγωγές τους στις διάφορες εμπλεκόμενες ομάδες/κατηγορίες (θύτης/θύμα, μέλος της κυρίαρχης ομάδας ή μειονοτικών ομάδων, αγόρι/κορίτσι) τους/τις οδηγούν στη διαφορετική νοηματοδότηση των εμπειριών τους. Ταυτόχρονα, οι έφηβοι δε συνδέουν πάντοτε τη βία και την επιθετικότητα με την εθνοπολιτισμική προέλευση και το φύλο. Όταν το κάνουν αυτό, ωστόσο, φαίνεται πως αντλούν πληροφορίες από τα διαθέσιμα στερεότυπα για το φύλο και την καταγωγή, προβαίνουν σε διακρίσεις και δικαιολογούν, τελικά, τη βίαιη και επιθετική συμπεριφορά θεωρώντας αυτού του είδους τη συμπεριφορά ως αναμενόμενη.

ΣΑΠΟΥΝΤΖΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ, «Ιδεολογικά διλήμματα για τον επιπολιτισμό των παιδιών των μεταναστών στα πλαίσια του ελληνικού σχολείου», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 446–473.

* Πολυπολιτισμικότητα * Κοινωνική προσαρμογή * Παιδί μετανάστη

- Η μελέτη της πολιτισμικής προσαρμογής των μεταναστών στις χώρες υποδοχής αποτελεί βασικό κομμάτι της κοινωνικο-ψυχολογικής έρευνας λόγω των μετακινήσεων πληθυσμών ειδικά στον Δυτικό κόσμο. Το μοντέλο του Berry αποτελεί βασικό εργαλείο στην προσπάθεια αυτή, εστιάζοντας στις στάσεις / στρατηγικές επιπολιτισμού που ακολουθούν οι πολιτισμικές ομάδες που έρχονται σε επαφή. Τα τελευταία χρόνια δίνεται έμφαση επίσης στις στρατηγικές επιπολιτισμού που υποστηρίζει η πλειονοτική ομάδα της χώρας υποδοχής, καθώς υποστηρίζεται ότι παίζουν καθοριστικό ρόλο στις στάσεις / στρατηγικές που θα ακολουθήσουν οι μετανάστες στη συγκεκριμένη χώρα. Το παρόν άρθρο ακολουθώντας την προσέγγιση της ανάλυσης λόγου εξετάζει το πώς η πλειονοτική ομάδα των Ελλήνων μιλά για τον επιπολιτισμό των παιδιών των μεταναστών στα πλαίσια του σχολείου. Το βασικό επιχείρημα είναι ότι το κυρίαρχο μοντέλο επιπολιτισμού ακο-

λουθώντας το θετικιστικό παράδειγμα των στάσεων, που υποστηρίζει ότι τα άτομα επιλέγουν συγκεκριμένες στάσεις / στρατηγικές επιπολιτισμού, δεν μπορεί να διαγνώσει και να αναλύσει τις πιθανές αντιφάσεις που μπορεί να παρουσιάζονται στον λόγο των ατόμων που μιλούν για τον επιπολιτισμό των παιδιών των μεταναστών.

ΣΟΛΑΚΗ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ, ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ, «Μετονομασίες οικισμών στην περιοχή της Φλώρινας στις αρχές του 20ού αιώνα: ιστορικές αναγνώσεις», *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 25 (2013), σσ. 213–229.

* Γλώσσα και πολιτισμός * Ιστορία - Μεθοδολογία * Τοπωνύμια

- Στην «αρχαιολογία της γνώσης» ο Foucault επιχειρήσει μια στρωματογραφική προσέγγιση του ιστορικού νοήματος και ανέδειξε την ιστορικότητα, την αναδρομικότητα, την επιλεκτικότητα και τη σχετικότητα των εννοιολογικών κατασκευών, των κοσμοθεωρήσεων και των περιγραφικών αποφάνσεων αίροντας την ψευδεπίγραφη αναφορικότητα (Foucault, 1987 στο Κόκκινος, 2003:240-241). Στο πεδίο αυτό η ιστορική μνήμη και η χρήση της γλώσσας αποδίδουν εμπειρίες και βιώματα απλών ανθρώπων, την καθημερινότητα και τη συνάρτησή τους με την ιστορία: έτσι η μνήμη μέσω ανάκτησης της βιωμένης εμπειρίας μετασχηματίζεται σε νέα μορφή συνείδησης (Λιάκος, 2011: 360 -367). Για τους παραπάνω λόγους επιλέχθηκε, πέρα από την παραδοσιακή, αρχαιολογική, ιστορική έρευνα, η προφορική ιστορία και η συλλογή συνεντεύξεων (Περιχοπή περίληψης).

ΣΥΨΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΛΕΚΚΑ ΑΣΠΑ, ΠΑΓΓΕ ΤΖΕΝΗ, «Εκπαιδευτικά παιχνίδια με τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών για την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης παιδιών», *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 267–279.

* Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Τεχνολογία της Πληροφορίας * Περιβαλλοντική εκπαίδευση

- Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι ΤΠΕ με ορθή χρήση μπορούν να συντελέσουν στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων και για το λόγο αυτό θεωρούνται πράσινες τεχνολογίες. Με την ευρεία χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση δίνεται η δυνατότητα ενσωμάτωσης εκπαιδευτικών παιχνιδιών για την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης των παιδιών. Στην παρούσα εργασία στόχος είναι να παρουσιαστεί μία επιλογή από εκπαιδευτικά παιχνίδια που μπορούν να βρουν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές στο διαδίκτυο για την ευαισθητοποίησή τους και ακολούθως την ενεργοποίησή τους στα περιβαλλοντικά ζητήματα.

ΤΣΙΤΣΑΝΟΥΔΗ-ΜΑΛΛΙΔΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ, «Σύγχρονες γλωσσικές χρήσεις του αναφορικού επιρρήματος όπου : Τα «λάθη» του σήμερα, «κανόνας» του αύριο;» *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, τόμ. 6 (2013), σσ. 4–29.

* Διδασκαλία γλώσσας * Γραμματική * Λάθος * Ορθογραφία

- Η εργασία εντάσσεται στο επιστημονικό πεδίο της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας και ασχολείται με τις γλωσσικές χρήσεις του αναφορικού επιρρήματος όπου, το οποίο σήμερα ενδημεί στον προφορικό λόγο. Αναλύονται 122 παραδείγματα χρήσεων από τον προφορικό και γραπτό λόγο, τα οποία αντλούνται α. από τον λόγο που εκπέμπεται από τα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής επικοινωνίας β. από επιστημονικά κείμενα γ. από τον λόγο των πολιτικών δ. από τον λόγο των νηπίων. Όπως εξηγείται, κάθε φορά που οι χρήσεις του όπου αξιολογούνται με βάση τις νόρμες και τους κανόνες της γραμματικής, προκύπτει ότι κινούνται στα όρια του «γλωσσικού λάθους» ή

τα υπερβαίνουν. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώνεται μία (επερχόμενη) γλωσσική αλλαγή, η οποία συνίσταται στο φαινόμενο της κυριαρχίας του σε μία σειρά συντακτικά περιβάλλοντα, για τα οποία η γραμματική λειτουργεί απαγορευτικά. Τελικά, τα σημερινά γλωσσικά λάθη αντιμετωπίζονται ως πρόκριμα γλωσσικών αλλαγών ή ίχνη κυοφορούμενων γλωσσικών ανατροπών. Το γεγονός της εκτεταμένης χρήσης του όπου τόσο στο επίπεδο του τηλεοπτικού λόγου, που έχει μία τεράστια επιρροή στην κοινότητα, όσο και στο επίπεδο του επιστημονικού λόγου, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η γλωσσική μετατροπή έχει ήδη συντελεστεί ή σταδιακά ολοκληρώνεται, καθώς το γλωσσικό έδαφος είναι έτοιμο για την υποδοχή των διάδοχων ισοδύναμων ή υποκατάστατων γλωσσικών τύπων και σχημάτων. Αδρομερώς, η εργασία αναδεικνύει μία από τις αλλαγές που χαρακτηρίζουν τη γλώσσα, δεδομένου ότι η αρχή των μεταβολών, των «αλλοιώσεων» ή των «αποκλίσεων» βασίζεται στην αρχή της συνέχειας της γλώσσας.

ΦΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΌΛΓΑ, ΚΙΟΣΕΟΓΛΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, «Η σύνδεση της πολιτικής σκέψης των εφήβων με την κοινωνικο-ηθική τους σκέψη και τη γνωστική τους επάρκεια», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 355–391.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Έφηβος * Γνωστική αντίληψη * Πολιτική σκέψη

- Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα ευρήματα μιας έρευνας η οποία μελέτησε την εξέλιξη της πολιτικής σκέψης σε σχέση με την ανάπτυξη της κοινωνικο-ηθικής κρίσης και τη γνωστική επάρκεια σε μαθητές και μαθήτριες ηλικίας 12 έως 18 ετών. Στην έρευνα συμμετείχαν 312 μαθητές και μαθήτριες που εντάχθηκαν σε δύο ομάδες ηλικίας, 12-15 και 16-18 ετών. Η διερεύνηση της σύνδεσης μεταξύ του εξελικτικού προτύπου κατανόησης των πολιτικών εννοιών, του επιπέδου της κοινωνικο-ηθικής σκέψης και της γνωστικής επάρκειας σε κάθε ομάδα ηλικίας πραγματοποιήθηκε με την εφαρμογή της παραγοντικής ανάλυσης πολλαπλών αντιστοιχιών. Η διερεύνηση της σύνδεσης επιβεβαίωσε σε μικρό βαθμό τόσο τη συνδρομή της κοινωνικο-ηθικής ανάπτυξης στην εξέλιξη της πολιτικής σκέψης όσο και τη συμβολή του γνωστικού παράγοντα.

ΧΡΥΣΟΧΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ, ΜΑΣΟΥΡΑ ΕΛΒΙΡΑ, ALLOWAY TRACY P., «Νοημοσύνη και εργαζόμενη μνήμη: Η συμβολή τους στην αναγνωστική ευχέρεια, την ορθογραφία και την κατανόηση γραπτού λόγου σε παιδιά μέσης σχολικής ηλικίας», *Επιστημονική Επετηρίδα - Τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ*, τόμ. 10 (2013), σσ. 226–251.

* Αποτέλεσμα έρευνας * Γραπτή γλώσσα * Ορθογραφία * Κατανόηση κειμένου * Μνήμη * Παιδί

- Η παρούσα μελέτη διερευνά τη συμβολή της νοημοσύνης και της εργαζόμενης μνήμης στην αναγνωστική ευχέρεια, την ορθογραφία και την κατανόηση γραπτού λόγου σε παιδιά που έχουν ως μητρική γλώσσα τα ελληνικά. Συμμετείχαν 60 παιδιά ηλικίας 8 έως 11.3 χρόνων (Μ.Ο. = 10.12 έτη). Για την εκτίμηση της νοημοσύνης χρησιμοποιήθηκαν ένα έργο εκφραστικού λεξιλογίου και ένα μη-λεκτικό έργο κατασκευής σχεδίων με κύβους. Η εργαζόμενη μνήμη εκτιμήθηκε με ένα έργο απλής λεκτικής συγκράτησης (ανάκληση καταλόγου λέξεων) και ένα έργο ταυτόχρονης συγκράτησης και επεξεργασίας λεκτικών πληροφοριών (ανάκληση λέξεων σε προτάσεις). Αξιολογήθηκαν επίσης η αναγνωστική ευχέρεια, η ορθογραφία και η κατανόηση γραπτών προτάσεων και κειμένων. Οι αναλύσεις πολλαπλής παλινδρόμησης κατά βήμα έδειξαν ότι οι μετρήσεις του λεξιλογίου και της απλής λεκτικής συγκράτησης προέβλεπαν σημαντικά και τις τρεις γλωσσικές μετρήσεις. Αντιθέτως, η μέτρηση της ταυτόχρονης συγκράτησης και επεξεργασίας λεκτικών πληροφοριών δεν επέδειξε προβλεπτική ικανότητα, σε ασυμφωνία με ευρήματα από αγγλόφωνα συνομήλικα παιδιά. Τέλος, αναλύσεις ιεραρχικής παλινδρόμησης έδειξαν κοινή, αλλά και ανεξάρτητη συμβολή των μετρήσεων της απλής λεκτικής συγκράτησης και του λεξιλογίου στην πρόβλεψη όλων των γλωσσικών μεταβλητών. Τα ευρήματα συζητούνται σε σχέση με την ηλικία των

παιδιών και τα χαρακτηριστικά της ελληνικής γλώσσας, αναδεικνύοντας την ανάγκη περαιτέρω διαπολιτισμικής διερεύνησης.

III. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ADAMAKIS, M. κ.ά., «Greek pre-service physical education teachers' beliefs about curricular orientations: Instrument validation and examination of four important goals [Názory řeckých studentů učitelského oboru tělesná výchova na orientaci studijních plánů: Validace nástroje a ověření čtyř významných cílů]», *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Gymnica*, τόμ. 43, τχ. 4 (2013), σσ. 39–51.

- Background: The way people interpret reality is influenced by their mental constructions, their cognitive abilities and their beliefs. Physical Education (PE) students have a wide range of formed beliefs concerning the purposes of PE, which cannot be easily modified, even during undergraduate studies. Objective: This study validated the scores from a previously constructed questionnaire and investigated the Physical Education students' belief systems toward the Greek curricular outcome goals. Methods: Students (N = 483; males = 259, females = 224) from a Greek Faculty of Physical Education and Sport Science shared their beliefs about curricular outcomes. They completed the Greek version of the four factor instrument "Attitudes/beliefs toward curriculum in physical education". A confirmatory factor analysis was conducted for the validation of the instrument and MANOVAs followed in order to control for group differences. Finally, a profile analysis was run in order to determine if PE students considered each goal to be equally important. Results: The validation of the instrument confirmed the proposed four factors dependant model. Both internal consistency and the confirmatory factor analysis fit indices produced valid and reliable scores. The profile analysis was significant, indicating that students did not view the outcome goals as equally important. The leading goal was physical activity and fitness, followed by self-actualization, social development and motor skill development. MANOVA results for comparisons between sub-groups revealed significant differences only between genders. Conclusions: Between groups similarities and differences are discussed, focusing on the classification of the four important outcome goals. Currently, Greek Physical Education students consider physical activity and fitness outcome goal as the most important, while motor skill development is considered the least important one.

ADAMAKIS, MANOLIS; ZOUNHIA, KATERINA, «Greek Undergraduate Physical Education Students' Basic Computer Skills», *Physical Educator*, τόμ. 70, τχ. 2 (2013), σσ. 135–154.

AFFENITO, SANDRA G. κ.ά., «Ready-to-Eat Cereal Consumption and the School Breakfast Program: Relationship to Nutrient Intake and Weight», *JOURNAL OF SCHOOL HEALTH*, τόμ. 83, τχ. 1 (2013), σσ. 28–35.

- BACKGROUND: Children in the United States exhibit high rates of nutrient inadequacy and overweight/obesity; other international studies report similar associations. The School Breakfast Program (SBP) may help alleviate these conditions for youth in the United States. This research examined the association of ready-to-eat (RTE) breakfast cereal consumption with students' (SBP participants and nonparticipants) dietary nutrient intake and weight status. METHODS: Data were from the third School Nutrition Dietary Assessment Study (SNDA-III), conducted in 2004-2005. Analyses included all 2298 SNDA-III participants (ages 5-18 years), who completed a dietary recall and whose parents completed an interview. Students were categorized as skipping versus eating

breakfast; students eating breakfast were categorized by SBP participation (SBP participant vs non-participant) and breakfast type (with vs without RTE cereal). Analyses estimated the association of these categorizations with total daily nutrient intake and weight-related measures, after adjusting for covariates. RESULTS: RTE cereal breakfast consumers (regardless of SBP participation) had greater intake of vitamin A, iron, and whole grain, compared with noncereal breakfast eaters. Breakfast consumers (regardless of SBP participation and type) had greater intake of vitamins A and C, calcium, iron, dietary fiber, and whole grain, relative to breakfast skippers. CONCLUSIONS: The SBP increases opportunity for improved nutrient intake and healthier body weight through breakfast consumption, especially whole grain RTE cereals, as recommended by the Dietary Guidelines 2010.

AHMETOV, ILDUS I. κ.ά., «The association of ACE, ACTN3 and PPARA gene variants with strength phenotypes in middle school-age children», *JOURNAL OF PHYSIOLOGICAL SCIENCES*, τόμ. 63, τχ. 1 (2013), σσ. 79–85.

- The aim of the study was to determine the association between ACE I/D, ACTN3 R577X and PPARA intron 7 G/C gene polymorphisms and strength-related traits in 457 middle school-age children (219 boys and 238 girls; aged 11 +/- A 0.4 years). The assessment of different phenotypes was conducted with a number of performance tests. Gene polymorphisms were determined by PCR. The ACE D allele was associated with high results of standing long-jump test in boys [II 148.3 (16.3) cm, ID 152.6 (19.6) cm, DD 158.2 (19.1) cm; P = 0.037]. The ACTN3 R allele was associated with high results of performance tests in males only in combination with other genes (standing long-jump test: P = 0.021; handgrip strength test: P < 0.0001). Furthermore, the male carriers of the PPARA gene C allele demonstrated the best results of handgrip strength testing than GG homozygotes [GG 14.6 (4.0) kg, GC/CC 15.7 (4.3) kg; P = 0.048]. Thus, the ACE, ACTN3 and PPARA gene variants are associated with strength-related traits in physically active middle school-age boys.

ALEXANDROPOULOU, M., «Evaluation of health promotion programs: The case of health promotion through schools», *Nosileftiki*, τόμ. 52, τχ. 1 (2013), σσ. 43–56.

- Background: School's contribution in public health promotion is an issue that concerns literature and needs to be explored and assessed. Aim: To evaluate the effectiveness of school health promotion programs. Method: A literature review in English and in Greek in the databases of Pubmed, SciVerse Scopus (Elsevier) and in Google Scholar was conducted for the years 1990-2011. A secondary search was conducted by investigating the reference lists of the gathered literature. Key words used were: evaluation, effectiveness, school health education/promotion programs. Results: Twenty-seven studies were retrieved (nineteen experimental, seven surveys, and one qualitative). Twenty-six studies used health education programs, sixteen used prevention programs, eight used health protection programs, and seven used environmental control. Six studies used all concepts of health promotion. Twenty studies used needs assessment, seven studies used process evaluation and all used output evaluation. Five studies used all three ways of evaluation. Self assessment was mainly employed using quantitative means (e.g. Score) through questionnaires, instead of using the clients' evaluation through other techniques (interviews, diaries etc). Conclusions: This review presents research data providing evidence that school health promotion activities are effective and therefore schools can operate as a means of health promotion.

ALIFRAGKIS, STAVROS; ATHANASSIOU, EMILIA, «Educating Greece in modernity: post-war tourism and western politics», *Journal of Architecture*, τόμ. 18, τχ. 5 (2013), σσ. 699–720.

- Economic progress in post-war, post-civil-war Greece, kick-started by the Marshall Plan and maintained by the rapid growth of tourism, was deemed a vital pre-condition for the country's modernisation. In 1951, the Government re-launched the National Tourism Organisation to attract foreign visitors and invigorate domestic tourism among the rising middle class. The organisation carried out a building programme for a network of leisure hotspots near archaeological sites, places of natural beauty and along major motoring routes. The state-run Xenia chain, comprising hotels, motels, travel stops, pavilions, organised beaches and holiday camps, spearheaded the Government's policy for the modernisation of leisure infrastructure, setting the standards for all ensuing private initiatives. This paper underlines the intertwining of western-oriented politics, modernist architecture and newly introduced cultures of leisure in the construction of the image of modern Greece. Cold-war politics recognised Greece's prosperity as a barrier against communist expansion. Tourism thus rewove the country's war-torn social fabric, by spurring economic growth and educating the emerging urban middle-class about modern life. The image of post-war Greece as an ideal tourist destination was promoted by capitalising on the enduring construct of continuity with the past and a newly introduced affiliation with Western modernity and Americanism in particular.

ANAE, NICOLE, «**Athenian and Shakespearean Tragedies in Oceania: Teaching Dramatic Literatures in Fiji**», *English Teaching: Practice and Critique*, τόμ. 12, τχ. 2 (2013), σσ. 121–139.

- This paper presents a theorised classroom-based narrative discussing the author's interdisciplinary approach to the teaching of English dramatic literatures - in particular, Sophocles' Oedipus the King and Shakespeare's Macbeth - to i-Taukei, Indo-Fijian and Pacific Islander tertiary students at a South Pacific university. The discussion advocates oral interpretation as a successful approach in teaching dramatic literatures in English and discusses the utility of translations of Greek and Shakespearean plays in particular in necessarily involving these students in a proactive process of articulating cognitive and performative understandings of literature, identity and place in the geographical context nowadays expressed as "Oceania".

ANAGNOSTOPOULOU, KYRIAKI κ.ά., «**PISA Test Items and School-Based Examinations in Greece: Exploring the Relationship between Global and Local Assessment Discourses**», *International Journal of Science Education*, τόμ. 35, τχ. 4 (2013), σσ. 636–662.

- The paper explores the relationship of the global and the local assessment discourses as expressed by Programme for International Student Assessment (PISA) test items and school-based examinations, respectively. To this end, the paper compares PISA test items related to living systems and the context of life, health, and environment, with Greek school-based biology examinations' test items in terms of the nature of their textual construction. This nature is determined by the interplay of the notions of classification (content specialisation) and formality (code specialisation) modulated by both the linguistic and the visual expressive modes. The results of the analysis reveal disparities between assessment discourses promoted at the global and the local level. In particular, while PISA test items convey their scientific message (specialised content and code) principally through their visual mode, the specialised scientific meaning of school-based examinations test is mainly conveyed through their linguistic mode. On the other hand, the linguistic mode of PISA test items is mainly compatible with textual practices of the public domain (non-specialised content and code). Such a mismatch between assessment discourses at local and global level is expected to place Greek students at different discursive positions, promoting different types of knowledge. The expected shift from the epistemic positioning promoted in Greece to the one promoted by PISA could significantly restrict Greek students' ability to infer the PISA discursive context and produce

appropriate responses. This factor could provide a meaningful contribution in the discussion of the relatively low achievement of Greek students in PISA scientific literacy assessment.

ANASTASIADES, PANAGIOTES S.; KOTSIDIS, KONSTANTINOS, «**The Challenges of Web 2.0 for Education in Greece: A Review of the Literature**», *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies*, τόμ. 8, τχ. 4 (2013), σσ. 19–33.

- The pedagogical use of informational communication technology (ICT) in contemporary schools is an important issue in today's era of online learning environments. The internet is constantly evolving and it is transformed from a space of searching for information into a space of content creation and collaboration among users. Web 2.0 applications are being implemented in all levels of education with the intention of enhancing learning and, for countries such as Greece which are new to the use of ICT in the classroom, the learning outcomes are yet to be fully evaluated. This article aims to assess the research about the implementation of Web 2.0 applications in the Greek educational system, in the context of the international bibliography about the use and learning outcomes of Web 2.0.

ANASTASOPOULOU, P. κ.ά., «**Nursing education and career path of the graduates of Department of Nursing A' - Technological Educational Institute of Athens**», *Health Science Journal*, τόμ. 7, τχ. 3 (2013), σσ. 293–302.

- Background: The professional course and employment of nurse graduates in Greece and their absorption by the NHS represent a major issue, in the creation of which contemporary social, economic, political and demographic circumstances contribute. The stratification in nursing education, the increasing number of graduates, in conjunction with the decreasing job opportunities, as well as the dissatisfaction in the undergraded working conditions create an adverse working environment in Nursing in our country. The aforementioned factors, in addition to the continuing nursing education, regarding the effectiveness of nursing care and its relation to personal and professional growth of nurses, are considered of particular significance. The purpose of the present pilot study was to investigate the professional course and employment, as well as the continuing nursing education of the graduates of the Nursing Department A' of the Technological Educational Institute of Athens. Material-Method: From a sample of 200 graduates from the Nursing Department A' of Technological Educational Institute of Athens, 89 graduates participated in the research eventually. Data collection was held by the use of a specially designed questionnaire in the form of electronic document Google Docs, which was sent to graduates via e-mail. Data analysis was performed with the statistical package SPSS (Version 20). Results: From the 89 study participants, 85% are women and 15% are men. The majority of the graduates hold "very good" and "excellent" degree grade. 26% of all graduates pursue postgraduate studies in Greece and abroad and around 80% of them follow postgraduate studies related to Nursing. 76% of all graduates are employed as salaried employees (84% full-time job and 16% part-time job), of which approximately 70% in a field related to their studies. In general, the employed graduates of the faculty are partly satisfied with the working conditions-environment and little to very satisfied with their salary rate. Finally, the majority of the employed graduates have salary from 700 to 1,000 euro. Conclusions: The rate of the unemployed graduates in the profession of Nursing does not outnumber the rate of the working one in this field. The majority of the graduates do not attend postgraduate studies in Nursing. However, many graduates choose to follow various training programs as a method of continuing education.

ANDREOU, ELENI, SVOLI, HIONIA, «**The Association between Internet User Characteristics and Dimensions of Internet Addiction among Greek Adolescents**», *International Journal of Mental Health and Addiction*, τόμ. 11, τχ. 2 (), σσ. 139-148.

- ANGELAKI, CHRISTINA; MAVROIDIS, ILIAS, «**Communication and Social Presence: The Impact on Adult Learners' Emotions in Distance Learning**», *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, τόμ. 16, τχ. 1 (2013), σσ. 78–93.
- ANGOURI, JO, «**The Multilingual Reality of the Multinational Workplace: Language Policy and Language Use**», *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, τόμ. 34, τχ. 6 (2013), σσ. 564–581.
- ANTONAKOPOULOU, ΕΦΙ, «**Sociocultural Adaptation of U.S. Education Abroad Students in Greece: The Effects of Program Duration and Intervention**», *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, τόμ. 23 (2013), σσ. 60–72.
- ANTONOGEORGOS, GEORGE κ.ά., «**The mediating effect of parents' educational status on the association between adherence to the Mediterranean diet and childhood obesity: the PANACEA study**», *International Journal of Public Health*, τόμ. 58, τχ. 3 (2013), σσ. 401–408.
- To investigate the potential mediating effect of parental education on the association between adherence to the Mediterranean diet and obesity, in 10-12 years old children. A cross-sectional survey was performed among 1,125 (529 male) children in Greece. Children and their parents completed standardized questionnaires, which evaluated parents' educational level and dietary habits. Body mass index was calculated and children were classified as normal, overweight or obese (IOTF classification). Adherence to the Mediterranean diet was assessed using the KIDMED score. 27.7% of the children were overweight and 6.3% were obese; 12.3% of children reported high adherence to the Mediterranean diet. Multi-adjusted analysis, stratified by parental education, revealed that adherence to the Mediterranean diet was inversely associated with children's obesity status only in families in which at least one parent was of higher educational level (stratum-specific adjusted odds ratio: 0.41; 95% CI 0.17-0.98), but not those in which both parents were of low educational level. Parental education status seems to play a mediating role in the beneficial effect of Mediterranean diet on children's obesity status.
- ANTONOPOULOS, KONSTANTINOS; ZACHAROS, KONSTANTINOS, «**Probability Constructs in Preschool Education and How they Are Taught**», *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, τόμ. 19, τχ. 5 (2013), σσ. 575–589.
- The teaching of Probability Theory constitutes a new trend in mathematics education internationally. The purpose of this research project was to explore the degree to which preschoolers understand key concepts of probabilistic thinking, such as sample space, the probability of an event and probability comparisons. At the same time, we evaluated an educational programme which aimed to introduce children to the basic principles of Probability Theory. The research sample consisted of 29 preschoolers (with an average age of 5years and 4months) from two classes of a Greek public kindergarten. The research was based on a semi-experimental, three-phase plan: the pretest, the teaching intervention and the post-test. The pretest explored the children's conception of key probabilistic constructs and contributed to the planning of the teaching intervention. Through the post-test, we evaluated the contribution of the teaching intervention. The findings showed that pupils displayed a satisfactory level of comprehension of key probabilistic concepts and that, moreover, teaching this subject can improve their comprehension.
- ARONI, ANGELIKI, «**Teaching "Human Rights" through Olympic Education in the Intercultural Lyceum of Athens: A Case Study**», *Intercultural Education*, τόμ. 24, τχ. 5 (2013), σσ. 489–492.

ASIMAKI, ANNA; VERGIDIS, DIMITRIS K., «**Detecting the Gender Dimension of the Choice of the Teaching Profession Prior to the Economic Crisis and IMF (International Monetary Fund) Memorandum in Greece—A Case Study**», *International Education Studies*, τόμ. 6, τχ. 4 (2013), σσ. 140–153.

- The purpose of this research paper is the investigation of , and the sociological approach to, and interpretation of the attitudes of male and female students in the University Department of Primary Education (U.D.P.E.) at the University of Patras in Greece, before the enforcement of the IMF Memorandum, concerning the choice of the teaching profession and the corresponding scientific field of studies. In particular, we will be concerned with the following research questions: a) what are the attitudes of male and female students regarding the reasons for the choice of the particular scientific field and b) What is the influence of the gender of the male and female students of the U.D.P.E. at the University of Patras as far as the choice of studies in the particular scientific field is concerned. The most significant findings of the work reveal that in the particular University Department female students are overrepresented in percentage terms, a fact which demonstrates the 'feminizing' of the Department in question. It also became apparent that the educational and professional choice of the female students in the particular University department is guided by their gender, which directs their practice. Finally, the prospect of immediate and certain professional employment which studies in the field of teaching in Greece promised, before the appearance of the economic crisis and the enforcement of the austerity measures, emerged as the most significant factor in the choice of the teaching profession by both sexes.

AVGITIDOU, SOFIA; STAMOU, ANASTASIA G., «**Constructing Childhood: Discourses about School Violence in the Greek Daily Press**», *Children & Society*, τόμ. 27, τχ. 3 (2013), σσ. 174–183.

AWTREY, CHAD, «**Impossible Geometric Constructions: A Calculus Writing Project**», *PRI-MUS*, τόμ. 23, τχ. 2 (2013), σσ. 141–149.

BARAKAT, BILAL; DURHAM, RACHEL E., «**Drop-out mayors and graduate farmers: Educational fertility differentials by occupational status and industry in six European countries**», *Demographic Research*, τόμ. 28 (2013), σσ. 1213–1262.

- **BACKGROUND** Understanding the relationship of education to fertility requires the disentangling of the potentially confounding effect of social status, which is highly correlated with education. **OBJECTIVE** We contribute to this aim by examining educational fertility differentials within occupational groups and industries across a broad swath of Central and Eastern Europe, specifically Austria, Greece, Hungary, Romania, Slovenia, and Switzerland. **METHODS** Cross-sectional individual-level census samples from the Integrated Public Use Microdata Series (IPUMS) are sufficiently large to contain sizeable numbers of unusual combinations, e. g., university graduates in low-status jobs or primary school dropouts in professional categories. Completed cohort fertility, as well as the share childless and with high parity, are regressed on effects for educational attainment, occupation, industry, and all their interactions within a Bayesian framework, and the contributions to the outcome variation are analysed. **RESULTS** Education has a strong, consistent association with fertility outcomes when industry and occupation are held constant. Furthermore, fertility by industry and occupation yields fairly disparate patterns. We also find that differences in completed fertility across countries can be attributed to country-specific compositional differences in education, industry, and occupation, and to interaction effects. However, differences by country in the baseline rate of childlessness and high parity cannot be attributed to such compositional effects. **CONCLUSIONS** The educational fertility gradient in the settings studied cannot be attributed to an occupational composition effect.

BAZAS, THEODORE κ.ά., «**Photo Competition as a Tool for Providing Occupational Health Education to General Secondary School Students**», *Journal of Occupational Health*, τόμ. 55, τχ. 6 (2013), σσ. 516–519.

- Objectives: Education on occupational health and safety (OHS) is not a compulsory part of the curriculum of general secondary schools (GSSs) in many countries. Adolescence is a formative period. Mainstreaming education in OHS into GSSs is necessary in order to initiate in students a risk prevention culture. We explored the feasibility of using a photo competition (PC) concerning health protection at work as a health education tool by assessing the degrees of relevant responses of students aged 13-18, teachers, parents and private enterprises and by identifying the types of work and hazards selected in 17 state and non-state GSSs of a Greek municipality. Methods: Following the mayor's decision to hold a PC, prizes were secured from 11 private donors, the PC was publicized widely, and presentations on OHS were delivered to students by an occupational physician and suitably instructed teachers; the students then took photos of identifiable work situations containing OHS hazards, with protection either present or absent. Photos were assessed by juries of the Municipality and of the European Centre for the Environment and Health of the WHO. Results: The 87 photos submitted revealed that students had an understanding of 15 types of OHS hazards, mainly knocks and blows (28.7%) and falls from heights (26.4%) but also of diseases (respiratory, back pain, hearing loss), in 28 types of non-school work, mostly in transport (12.6%) and construction (9.1%), and recognized measures for protection in 50.5% of photos. Conclusions: This PC concerning OHS in GSSs is the first reported in the literature, and it proved to be a feasible, extracurricular educational activity that requires increased teacher collaboration within the school curriculum.

BEAVEN, ΤΙΤΑ κ.ά., «**The Open Translation MOOC: Creating Online Communities to Transcend Linguistic Barriers**», *Journal of Interactive Media in Education* (2013).

BEAZIDOU, E.; BOTSOGLOU, K.; VLACHOU, M., «**Promoting emotional knowledge: strategies that Greek preschool teachers employ during book reading**», *Early Child Development and Care*, τόμ. 183, τχ. 5 (2013), σσ. 613–626.

- This study explores strategies that preschool teachers employ during storybook reading facilitating emotional knowledge. Observations and interviews were conducted, and audiotapes of storybook reading sessions were obtained in 12 preschool classes in Greece. Two categories of strategies emerged from the data: teachers exchanged simple dialogues with children aiming at the apprehension of emotions and feelings in relation to the story's plot and teachers laid emphasis on children's active participation in book reading interactions using more complex conversations and emphasising on the emotional states in a sophisticated way.

BIKOS, GEORGIOS D.; PAPANIMITRIOU, PANAGIOTA, «**School Libraries in Greece Turbulent Past, Uncertain Present, Doubtful Future**», *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, τόμ. 73 (2013), σσ. 73–80.

Proceedings of the 2nd International Conference on Integrated Information (IC-ININFO 2012), Budapest, Hungary, August 30 – September 3, 2012.

BIRBILI, MARIA, «**Developing Young Children's Thinking Skills in Greek Early Childhood Classrooms: Curriculum and Practice**», *Early Child Development and Care*, τόμ. 183, τχ. 8 (2013), σσ. 1101–1114.

BLOWN, E. J.; BRYCE, T. G. K., «Thought-Experiments about Gravity in the History of Science and in Research into Children's Thinking», *Science & Education*, τόμ. 22, τχ. 3 (2013), σσ. 419–481.

BOUBONARI, THEODORA; MARKOS, ANGELOS; KEVREKIDIS, THEODOROS, «Greek Pre-Service Teachers' Knowledge, Attitudes, and Environmental Behavior toward Marine Pollution», *Journal of Environmental Education*, τόμ. 44, τχ. 4 (2013), σσ. 232–251.

- A structured questionnaire was administered to assess Greek pre-service primary teachers' knowledge, attitudes, and self-reported behavior toward marine pollution issues. Exploratory factor analysis revealed several factors, all demonstrating adequate internal consistency, and showed that pre-service teachers demonstrated a moderate level of knowledge about marine pollution issues, although they also held misconceptions. They scored high or relatively high on all attitude factors, and scored moderately high on individual action and low on collective action. These findings can contribute to the design and implementation of teacher education programs focused on the marine environment and its conservation.

BOYCE-TILLMAN, JUNE, «Another Perspective: And Still I Wander... A Look at Western Music Education through Greek Mythology», *Music Educators Journal*, τόμ. 99, τχ. 3 (2013), σσ. 29–33.

BRACALE, RENATA κ.ά., «Childhood obesity, overweight and underweight: a study in primary schools in Milan», *EATING AND WEIGHT DISORDERS-STUDIES ON ANOREXIA BULIMIA AND OBESITY*, τόμ. 18, τχ. 2 (2013), σσ. 183–191.

- Aims The study aims to assess the prevalence of obesity, overweight and underweight in children enrolled in government primary schools (6-11 years of age) in the city of Milan, Italy. Methods One hundred and nine schools were randomly selected for the study. A cross-sectional study was conducted between March and June 2008. A survey was conducted using 16,588 questionnaires completed by parents. Anthropometric data (reported) of both parents and children and information on levels of physical activity and time children spent watching television (TV) were obtained. Results In the total sample, parents are predominantly (75.0 %) of normal weight (M: 55.2 %; F: 79.1 %), 16.8 % are overweight (M: 36.9 %; F: 12.6 %), 4.0 % are obese (M: 6.6 %; F: 3.5 %) and 4.2 % are underweight (M: 1.3 %; F: 4.8 %). Among children, 68.7 % are of normal weight (M: 68.2 %; F: 69.2 %), 14.7 % are overweight (M: 15.3 %; F: 14.2 %), 4 % are obese (M: 4.5 %; F: 3.4 %), 11.8 % are underweight (M: 11.2 %; F: 12.5 %) and 0.8 % are severely thin (M: 0.9 %; F: 0.7 %). Children practice physical activity once or twice/week (48.3 %), three to four times/week (38.9 %) or five to seven times/week (8.9 %), while 3.9 % of children do not do any exercise. Most children (85.3 %) watch TV from 30 min to 2 h/day. Conclusion Contrary to the reported national average, the study shows the presence of only moderate levels of above-average weight and obesity among children. However, it remains important to monitor this phenomenon to raise awareness and to design programs of prevention throughout the country.

BRIEL, HOLGER, «The Uses of Oral History in Cyprus: Ethics, Memory and Identity», *Language and Intercultural Communication*, τόμ. 13, τχ. 1 (2013), σσ. 27–43.

BROWN, AMANDA, «Multicompetence and Second Language Assessment», *Language Assessment Quarterly*, τόμ. 10, τχ. 2 (2013), σσ. 219–235.

CAJANI, L., «**The image of Italian colonialism in Italian history textbooks for secondary schools**», *Journal of Educational Media, Memory, and Society*, τόμ. 5, τχ. 1 (2013), σσ. 72–89.

- This article reconstructs the evolution of the representation of Italian colonialism in history textbooks for upper secondary schools from the Fascist era to the present day. Textbook analysis is conducted here in parallel with the development of Italian historiography, with special attention being paid to the myth of the “good Italian”, incapable of war crimes and violence against civilians, that has been cherished by Italian public opinion for a long time. Italian historians have thoroughly reconstructed the crimes perpetrated by the Italian army both in the colonies and in Yugoslavia and Greece during the Second World War, and this issue has slowly entered history textbooks.

CAMERON, A. J. κ.ά., «**Television in the bedroom and increased body weight: potential explanations for their relationship among European schoolchildren**», *Pediatric Obesity*, τόμ. 8, τχ. 2 (2013), σσ. 130–141.

- **Aims** A television in the bedroom is associated with measures of adiposity. We aimed to test if this association is mediated by any of (i) time spent watching television, (ii) sleep duration, (iii) physical activity level or (iv) consumption of soft drinks. **Method** Data were from 7234 boys and girls aged 10–12 years in European countries involved in the European Energy balance Research to prevent excessive weight Gain among Youth project (Belgium, Greece, Hungary, the Netherlands, Norway, Slovenia and Spain). Waist circumference, height and weight were measured. The presence of a bedroom television, television viewing time, sleep duration, physical activity time and soft drink consumption were assessed by standardized questionnaires. **Results** Almost 40% of schoolchildren had a bedroom television, with the highest percentage among Hungarian children (65%) and lowest for Belgian, Slovenian and Spanish children (all approximate to 28%). A television in the bedroom was positively associated with time spent watching television, soft drink consumption and overweight and obesity (all $P < 0.001$). The relationship between a television in the bedroom and measures of body size was partly mediated by total television viewing time (proportion mediated for waist circumference 8.9%; for body mass index 8.3%) but not sleep duration, physical activity time or soft drink consumption. **Conclusion** The strong association between a television in the bedroom and adiposity was at least partially mediated by television viewing time. The large proportion of European schoolchildren with a television in their bedroom is of concern. Parents should be aware of the potential consequences when placing a television in a child’s bedroom and children should limit viewing time.

CASSIMOS, D.C. κ.ά., «**Views and attitudes of teachers on the educational integration of students with autism spectrum disorders**», *Developmental Neurorehabilitation*, τόμ. 18, τχ. 4 (2013), σσ. 241–251.

- **Objectives:** To investigate the views and attitudes of Greek teachers on educational and vocational integration of students with autism spectrum disorders (ASD). **Methods:** A statistically reliable sample of questionnaires distributed towards a diversified teacher population is evaluated. The mean values of teachers’ responses are analyzed with respect to critical independent variables: previous relevant training; and/or experience. **Results:** The majority of the sample had a positive view towards the educational and vocational integration of students with ASD. Nevertheless, teachers appear to be sceptical in assuming that these students can be efficiently treated in their classroom. The vast majority of teachers maintain that students with ASD can be trained in technical vocation. However, the absence of support services is highly ranked as the most serious constraint for vocational integration. **Conclusion:** Training and experience substantially influenced teachers’ views and attitudes in a positive way towards the integration of students with ASD.

CEVIK, UGUR κ.ά., «**Assessment of Radiological Levels at Schools in Trabzon, Turkey**», *INDOOR AND BUILT ENVIRONMENT*, τόμ. 22, τχ. 2 (2013), σσ. 376–383.

- In this study, a survey on environmental radioactivity in 16 high schools located in north eastern region of Turkey (the black sea region, province of Trabzon) was carried out. Indoor air radon (Rn-222) concentrations were measured in spring and autumn 2008 seasons using LR115 solid state nuclear track detectors and gamma radioactivity levels were measured using an HPGe gamma ray detector. It was seen that mean radon activity concentrations in schools ranged from 31 to 157 Bq/m(3) for spring season and from 38 to 114 Bq/m(3) for autumn season. The mean gamma activity concentrations in located areas of schools are between 18-52, 21-59, 11-97 and 265-759 Bq/kg for Ra-226, Th-232, Cs-137 and K-40, respectively. The annual effective doses of students and staff received due to radon and locations' gamma radioactivity levels are calculated.

CHARALAMBOUS, CONSTADINA, «**The “Burden” of Emotions in Language Teaching: Negotiating a Troubled Past in “Other”-Language Learning Classrooms**», *Language and Intercultural Communication*, τόμ. 13, τχ. 3 (2013), σσ. 310–329.

- This paper focuses on language classes where Greek-Cypriot students learn Turkish as their second Modern Foreign Language (MFL). Literature on MFL learning and emotions tends to focus on learners' emotions in relation to the production of the new language; however, MFL learning is also a space that provides the opportunity to language learners to construct different emotional experiences and negotiate different identities and different emotional stances towards their own or the target community and culture. What happens, though, when the language to be learnt is associated with a history of conflict and the dominant educational discourses construct emotional stances that perpetuate animosity towards the target community? And in this context, to what extent can language learning provide an opportunity to renegotiate a troubled past? Approaching emotions as socio-political discursive constructs, this paper examines classroom interaction during 32 h of Turkish language learning. It analyses (1) the students' emotional resistance towards a positive representation of the 'Others'; (2) the teacher's discomfort in adopting a positive stance towards the Turkish-speaking people; (3) the impact these two had on the lesson and classroom interaction.

CHARALAMBOUS, CONSTADINA; CHARALAMBOUS, PANAYIOTA; ZEMBYLAS, MICHALINOS, «**Doing “Leftist Propaganda” or Working towards Peace? Moving Greek-Cypriot Peace Education Struggles beyond Local Political Complexities**», *Journal of Peace Education*, τόμ. 10, τχ. 1 (2013), σσ. 67–87.

- This paper investigates the interference of local politics with a peace education initiative in Greek-Cypriot education and the consequent impact on teachers' perceptions and responses. Focusing on a recent educational attempt to promote 'peaceful coexistence', the authors explain how this attempt was seen by many teachers as being a part of a local leftist agenda and was therefore often rejected. When though the same initiative was positioned - through a series of teacher training seminars organised by the authors - within the global field of 'peace education', and was grounded in humanistic ideals, the teachers appeared much more comfortable to engage with it. Taking the local political complexities into consideration, the authors argue that despite the existing thorough critiques of the humanistic discourse of peace education, a seemingly 'neutral' humanistic discourse of peace education can be legitimised on the basis of two arguments: first, a humanistic discourse could serve as an entry point for talking about 'peaceful coexistence' in schools and second, it might offer a way to overcome the strong political connotations that these concepts appear to have locally.

CHARALAMPOUS, ELENI; ROWLAND, TIM, «**The Experience of Security in Mathematics**», *PNA*, τόμ. 7, τχ. 4 (2013), σσ. 145–154.

CHARALAMPOUS, KYRIAKOS; KOKKINOS, CONSTANTINOS M, «**The Model of Interpersonal Teacher Behaviour: A Qualitative Cross-Cultural Validation within the Greek Elementary Education Context**», *British Educational Research Journal*, τόμ. 39, τχ. 1 (2013), σσ. 182–205.

- The Model of Interpersonal Teacher Behaviour (MITB) provides a widely acclaimed framework for studying the student-teacher interaction. However, the consistently weak psychometric properties of the instruments designed to measure the MITB in educational contexts other than the ones for which the MITB was originally developed, indicate the need for scrutinised cross-cultural adaptation procedures. The present study examined the cross-cultural validity of the MITB within the Greek elementary education context. Semi-structured interviews were undertaken with 6 teachers and 24 students. Interviews were analysed using the method of qualitative content analysis. The findings corroborated the validity of the MITB and indicated slight repetitive patterns of differentiation in the conceptualisation of the MITB by both Greek elementary students and teachers.

CHARATSARI, C.; ISTENIČ, M.Č.; LIOUTAS, E.D., «**‘I’d like to participate, but...’: Women farmers’ scepticism towards agricultural extension/education programmes [‘Me gustaría participar, pero...’: El escepticismo de las campesinas ante los programas de extensión o de educación agrícola]**», *Development in Practice*, τόμ. 23, τχ. 4 (2013), σσ. 511–525.

- This mixed research is inspired by our desire to explain why rural women are cautious in their attitudes towards agricultural extension/education. Fifty-two women livestock farmers from Thessaly-Greece were randomly selected to participate in the study. Our results indicate that at one end of the spectrum women express a high willingness to participate in agricultural extension/education programmes, while at the other end this willingness is not translated into participation mainly because of women’s perception that agricultural extension/education constitutes a male dominated area. Another key determinant restricting women’s participation arises from their low familiarity with education and the unpleasant experiences they recall from school.

CHARATSARI, CHRYSANTHI κ.ά., «**Great expectations? Antecedents of women farmers’ willingness to participate in agricultural education programmes**», *Outlook on Agriculture*, τόμ. 42, τχ. 3 (2013), σσ. 193–199.

- The aim of this research was to identify the factors affecting women farmers’ participation in agricultural education programmes (AEPs) and to investigate the motives and expectations that influence women’s willingness to participate in AEPs. Data were drawn from a random sample of women farmers from northern Greece, while a witness sample of male farmers was used to test the moderating effect of gender on the motivation to participate in AEPs. The results of multivariate analysis indicate that the most crucial parameters in the prediction of women’s participation in AEPs are those reflecting their level of involvement in agriculture. Compared with men, women farmers report significantly higher levels of motivation to participate in AEPs deriving from self-actualization needs. Interestingly, the findings reveal that the expectation of gaining economic benefits is a far less important predictor of willingness to attend AEPs. The implications for agricultural education administrators, limitations and future research directions are noted.

CHATZIDAKI, ASPASSIA; MALIGKOUDI, CHRISTINA, «**Family Language Policies among Albanian Immigrants in Greece**», *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, τόμ. 16, τχ. 6 (2013), σσ. 675–689.

CHATZISTAMATIOU, M.; DERMITZAKI, I., «**Teaching mathematics with selfregulation and for self-regulation: Teachers’ reports**», *Hellenic Journal of Psychology*, τόμ. 10, τχ. 3 (2013), σσ. 253–274.

- The aim of this study was to investigate whether elementary school teachers’ reported use of self-regulatory instructional strategies regarding mathematics corresponds to the different aspects of the construct of self-regulatory teaching described in literature. Two hundred and ninety two Greek teachers responded to two questionnaires assessing: (a) the strategies they use themselves to plan, monitor, and evaluate mathematics instruction, i.e., teaching with self-regulation, and (b) the strategies they use to activate and enhance students’ self-regulated learning in mathematics, i.e., teaching for self-regulation. Confirmatory factor analysis showed that teachers’ reported use of self-regulatory teaching is explained by factors of various levels of generality. Teaching with and teaching for self-regulation emerged as distinct conceptual factors. In addition, the cyclic model of self-regulation (Zimmerman, 2000) was confirmed regarding promotion of students’ self-regulated learning in mathematics (i.e., strategies enacted before, during, and after learning) but not regarding teachers’ self-regulatory instruction. Associations between teachers’ gender, teaching experience, and age, and their reported self-regulatory strategy use were also investigated. Gender differences in favour of women teachers were found with regard to the use of strategies for planning learning and instruction. The results are discussed within the frame of teachers’ professional growth and students’ improvement of mathematics learning.

CHIRICO, M.L., «**History of the school and classical tradition: Comparetti, Nerucci and the question of Greek pronunciation**», *Atene e Roma*, τόμ. 7, τχ. 1-2 (2013), σσ. 83–97.

- The question of the pronunciation of Ancient Greek is one of the issues that Italian classical scholars had to cope with in the years of Unification. In the new political climate, the debate between Erasmians and Reuchlinians is renewed and characterized by a strong ideological component, as evidenced by the letters sent by Gherardo Nerucci to Domenico Comparetti, as well as the contemporary testimonies of scholars firmly anchored, in defense of reuchlinian pronunciation, to the myth of modern Greece and its independence.

CHIRICO, MARIA LUISA, «**HISTORY OF THE SCHOOL AND THE CLASSICAL TRADITION: COMPARETTI, NERUCCI AND THE QUESTION ON THE GREEK PRONUNCIATION**», *ATENE E ROMA-NUOVA SERIE SECONDA*, τόμ. 7, τχ. 1-2 (2013), σσ. 83–97.

- The question of the pronunciation of Ancient Greek is one of the issues that Italian classical scholars had to cope with in the years of Unification. In the new political climate, the debate between Erasmians and Reuchlinians is renewed and characterized by a strong ideological component, as evidenced by the letters sent by Gherardo Nerucci to Domenico Comparetti, as well as the contemporary testimonies of scholars firmly anchored, in defense of reuchlinian pronunciation, to the myth of modern Greece and its independence.

CHRISTIDOU, V. κ.ά., «**Exploring primary children’s views and experiences the school ground: The case of a Greek school**», *International Journal of Environmental and Science Education*, τόμ. 8, τχ. 1 (2013), σσ. 59–83.

- The present study explores the use of a conventional school ground of a primary school and its

potential as a space for creative play and environmental learning. Children's play behavior and views of the school ground are explored, as well as their vision for its improvement. The research constitutes part of a wider school ground project and was carried out in a primary school in Volos city, Greece, during the 2010-2011 schoolyear. Geographical and participatory design methods were used that capture children's experience of space and their will for participation in redesigning their school ground. They included mapping of the physical features of the school ground, children's drawings, interviews with children, and observation and mapping of children's behavior in the school ground. Results indicate that children primarily view their school ground as a space for recreation, play, relaxation, and communication with peers. They mainly emphasize structured, pre-constructed elements, such as the football and basketball grounds, or the kiosk, which they use in both conventional and unconventional ways. However, the participants do not seem to have developed an adequate sense of place and belonging in their school ground environment. The paper presents insights on children's play behavior and views for their school ground, the role of children as participants in the school ground design, and design principles for the improvement of the school ground as they have emerged from the research.

CHRISTIDOU, VASILIA κ.ά., «**Exploring Primary Children's Views and Experiences of the School Ground: The Case of a Greek School**», *International Journal of Environmental and Science Education*, τόμ. 8, τχ. 1 (2013), σσ. 59–83.

CHRISTOPOULOU, Μ.; ΣΚΟΥΜΙΟΣ, Μ., «**An analysis of a school physics textbook according to gardner's multiple intelligences theory**», *International Journal of Science, Mathematics and Technology Learning*, τόμ. 19, τχ. 2 (2013), σσ. 99–109.

- During the last two decades, Gardner's multiple intelligences theory has been used to promote changes in the school curriculum and teaching procedures. Despite the wide dissemination of Gardner's theory, research concerning the potential exploitation of the theory in physics teaching procedures and especially the analysis of physics textbooks. The purpose of this study is to analyze physics textbooks for the second grade in a high school in Greece (which concerns students 13 - 14 years old), according Gardner's multiple intelligences theory (MI). For this purpose, 793 activities were detected and analyzed. The analysis of the activities was performed by using a framework of analysis, which consists of the eight types of intelligences according to MI theory. That analysis, which allowed the recording of the activities' distribution in the physics textbook, followed the rules of the MI theory. It was found that the verbal intelligence is present in every activity of the textbook. As for logical mathematical intelligence and spatial intelligence, they are usually present, however, the other types of intelligences are severely limited. The above results have implications both in the field of educational research as well as in the organization of teaching material.

CHRISTOPOULOU, MARTHA, «**Exploring the Socio-Politics of the Greek Debt Crisis in a Primary Art Classroom: A Political Cartooning Project**», *International Journal of Art & Design Education*, τόμ. 32, τχ. 1 (2013), σσ. 44–54.

CHRYSOCHOOU, ELISAVET κ.ά., «**Working memory and vocabulary development in Greek preschool and primary school children**», *European Journal of Developmental Psychology*, τόμ. 10, τχ. 4 (2013), σσ. 417–432.

- The present research investigated the relative contributions of verbal short-term memory (STM) and working memory (WM) to vocabulary development in the early years among Greek-speaking children. Participants were 5.5-, 7.5-, 8.5- and 9.5-year-old (N=216) native speakers of Greek, a language differing from English in which most investigations have been conducted. Children were assessed with a receptive vocabulary task, four verbal STM measures (word, digit, and non-

word list recall, as well as word list matching), and three verbal WM tasks (listening, counting, and backward digit recall). Results offer support to the view that both STM and WM influence vocabulary development in early stages. Vocabulary was associated with verbal STM at 7.5 and 8.5 years, but only with verbal WM at 5.5 years. Associations declined with age (by 9.5 years), earlier than in English-speaking children. Findings are discussed in relation to Greek language characteristics, demonstrating the importance of cross-cultural investigations.

COLLAS, THOMAS, «Users of paid private tutoring services : educational support courses and family shaping of schooling», *REVUE FRANCAISE DE SOCIOLOGIE*, τόμ. 54, τχ. 3 (2013), σσ. 465–506.

- On the basis of the “Education and family” (Education et famille) section of INSEE’S “Enquete permanente sur les conditions de vie des menages” [Ongoing survey of household conditions] (EPCV, INSEE, October 2003), the demand for paid educational support courses in France is studied by comparing them to two other types of “shadow education” - free non-family educational support and support from family members - and examining relations between such courses and the other acts and attitudes implicated in family shaping of schooling. First, the suggestion is put forward that paid private tutoring, in contrast to free non-family educational support, is part of a constellation of practices that make up family attempts to construct an advantage on the schooling scene, an undertaking associated with strong educational and economic capital; and that like free educational support, paid private tutoring implies an externalization of educational assistance that is closely related to household configuration. The need to treat a problem of perceived scholastic difficulties and the material resources a household has for doing so then appear central when it comes to apprehending the salient traits of the population of users of paid private tutoring services.

D’ANGOUR, ARMAND, «Plato and Play: Taking Education Seriously in Ancient Greece», *American Journal of Play*, τόμ. 5, τχ. 3 (2013), σσ. 293–307.

DALL’O’, GIULIANO; BRUNI, ELISA; PANZA, ANGELA, «Improvement of the Sustainability of Existing School Buildings According to the Leadership in Energy and Environmental Design (LEED)(R) Protocol: A Case Study in Italy», *ENERGIES*, τόμ. 6, τχ. 12 (2013), σσ. 6487–6507.

- School-age students spend much of their time in school buildings. The sustainability of these buildings should be a priority as better comfort with a high indoor air quality contributes to an improvement in the conditions for learning. Although new school buildings are often built with high standards of sustainability and energy efficiency, the existing school building stock is generally characterised by very poor quality. The energy retrofit of existing school buildings in recent years is part of the policies of the European Union and, consequently, of the Member States. However, rarely do these measures consider aspects other than energy. This paper proposes and discusses a feasibility study which provides a considerable improvement in the environmental quality of 14 school buildings located in northern Italy: the objective is to ensure the requirements for Leadership in Energy and Environmental Design (LEED)(R) certification. The analysis considers both the technical and economic aspects. The study shows that there is a technical feasibility: the credits are between 42 and 54, moreover the major cost (the cost of building envelope and heating systems retrofit is 82.9% of the total cost) is due to the improvement of energy efficiency. The improvement of sustainability is therefore a reasonable strategy even if the application of the LEED Protocol in the Italian context involves some critical issues that are discussed in the paper.

DALL’O’, GIULIANO; SARTO, LUCA, «Potential and limits to improve energy efficien-

cy in space heating in existing school buildings in northern Italy», *ENERGY AND BUILDINGS*, τόμ. 67 (2013), σσ. 298–308.

- Improving the energy performance of public buildings is important for the promotion of a culture of energy efficiency among the local population. Indeed the European Union has developed strategies particularly for this sector using specific legislation and has targeted projects for economic support. In this paper we present a energy audit campaign conducted on 49 school building complexes located in the Lombardy region of Italy to collect data concerning their actual energy consumption for space heating, occupant behaviour and the technical characteristics of the buildings. On the basis of these data, different energy retrofit scenarios were studied with different performance and cost-effectiveness targets. The results show that it is not always convenient to improve excessively energy performance for heating. (C) 2013 Elsevier B.V. All rights reserved.

DAVID-WEST, ALZO, «North Korean Aesthetic Theory: Aesthetics, Beauty, and “Man”», *Journal of Aesthetic Education*, τόμ. 47, τχ. 1 (2013), σσ. 104–110.

DAVIS, JACK L., «The American School of Classical Studies and the politics of volunteerism», *Hesperia*, τόμ. 82, τχ. 1, SI (2013), σσ. 15–48.

- Members of the American School of Classical Studies at Athens have long been committed to addressing needs of the nonacademic Greek public. This role, however, was regarded as distinct from the School’s mission as a research and teaching institution and was largely limited to programs of emergency relief. Such assistance, in particular the involvement of the AS CSA in activities of the American Red Cross in northern Greece in 1918-1919, cemented interpersonal relationships-like that between Anastasios Adossides and Edward Capps-that brought substantial benefits to the AS CSA: the ability to expand the School’s physical plant, to begin excavations in the Athenian Agora, and to found the Gennadius Library.

DE CRAEMER, MARIEKE κ.ά., «Physical activity and beverage consumption in preschoolers: focus groups with parents and teachers», *BMC Public Health*, τόμ. 13 (2013).

- Background: Qualitative research is a method in which new ideas and strategies can be discovered. This qualitative study aimed to investigate parents’ and teachers’ opinions on physical activity and beverage consumption of preschool children. Through separate, independent focus groups, they expressed their perceptions on children’s current physical activity and beverage consumption levels, factors that influence and enhance these behaviours, and anticipated barriers to making changes. Methods: Multi-cultural and multi-geographical focus groups were carried out in six European countries (Belgium, Bulgaria, Germany, Greece, Poland and Spain). In total, twenty-four focus groups with 122 parents and eighteen focus groups with 87 teachers were conducted between October 2010 and January 2011. Based on a semi-structured interview guide, questions on preschoolers’ physical activity (opinions on preschoolers’ physical activity, how to increase physical activity, facilitators and barriers of physical activity) and beverage consumption (rules and policies, factors influencing promotion of healthy drinking, recommendations for future intervention development) were asked. The information was analyzed using qualitative data analysis software (NVivo8). Results: The focus group results indicated misperceptions of caregivers on preschoolers’ physical activity and beverage consumption levels. Caregivers perceived preschoolers as sufficiently active; they argue that children need to learn to sit still in preparation for primary school. At most preschools, children can drink only water. In some preschools sugar-sweetened beverages like chocolate milk or fruit juices, are also allowed. It was mentioned that sugar-sweetened beverages can be healthy due to mineral and vitamin content, although according to parents their daily intake is limited. These opinions resulted in low perceived needs to change behaviours. Conclusions:

Although previous research shows need of change in obesity-related behaviours, the participants in the current study didn't perceive such. The awareness of parents and teachers needs to be raised concerning their shared responsibility about healthy behaviours in preschoolers. Providing preschool teachers with ready-to-use classroom material will encourage them to change physical activity and beverage consumption, and to implement related activities in the classroom. Involvement in activities that their children perform at preschool will motivate parents to extend these behaviours to the home environment.

DEL CAMPO LOZANO, J.D., «**The place of Ethics in journalist's education. A survey of the situation in the European Union [El lugar de la Ética en la formación del periodista. Un estudio de la situación en la Unión Europea]**», *Cuadernos.info*, τόμ. 33, τχ. 1 (2013), σσ. 113–120.

- What place should have Ethics and Deontology in any Journalism curriculum? This paper analyzes the most common answers the literature gives to this question. It also presents the main findings of a survey conducted in fourteen countries of the European Union (Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Netherlands, Portugal, Spain, Sweden and United Kingdom) and the responses of fifty Communication Ethics professors to a questionnaire about the place of Ethics in Journalism curricula.

DEMIREL, DUYGU HARMANDAR; YILDIRAN, İBRAHİM, «**The Philosophy of Physical Education and Sport from Ancient Times to the Enlightenment**», *European Journal of Educational Research*, τόμ. 2, τχ. 4 (2013), σσ. 191–202.

DERMITZAKI, ΙΡΙΝΙ κ.ά., «**Adaptation of the Students' Motivation towards Science Learning (SMTSL) Questionnaire in the Greek Language**», *European Journal of Psychology of Education*, τόμ. 28, τχ. 3 (2013), σσ. 747–766.

DIMOUDI, A., «**Analysis of energy performance and conservation measures of school buildings in northern Greece**», *Advances in Building Energy Research*, τόμ. 7, τχ. 1 (2013), σσ. 20–34.

- School buildings apart from the shelter they provide they have an educational role as pupils have the opportunity to learn from their early educational steps how to become environmental friendly and aware of the energy consumption and its results. This consideration is nowadays increasing the concern throughout Europe and promotes sustainable solutions in school buildings involving energy-efficient technologies and measures. The energy performance of school buildings at the primary and secondary education level located at northern Greece is investigated in this article, covering the C and the D climatic zones. The mean energy consumption of all buildings was recorded at about 84 kWh/m². When the normalized energy consumption is considered, this value falls to a mean value of 41 kWh/m². Energy saving can be applied at school buildings providing considerable energy savings while improving indoor thermal conditions. School buildings have mainly heating energy needs and thus, it is important to investigate measures to reduce heating energy. Although schools operate for a short period during the cooling period, indoor overheating conditions can be avoided with simple and relatively inexpensive measures (proper shading, night ventilation, ceiling fans, external surface colour). With the EPBD recast demand for 'Nearly zero energy buildings' by 2018 for public buildings, the combined application of energy saving measures in order to reduce energy needs and RES systems to cover the remained energy needs allows for investigation of different systems combination in order to cover the varying energy needs according the size, shape and location of school buildings.

DIPLARI, CHRISTINE, «**From centralisation to decentralisation within the European educational context: the Greek example from 1980s to nowadays**», *History of Education and Children's Literature*, τόμ. 8, τχ. 1 (2013), σσ. 619–633.

- The purpose of this article is to study the educational reforms associated with the paradigm of primary and secondary education organisation in Greece. The interest of this study focuses on the character governing the area of education organisation and the way in which it has progressed from the 1980's until today in Greece. Does centralisation give way to decentralisation? The thorough investigation of the Greek educational reform discourse through the comparative historical analysis aims to highlight and interpret the 'discourse', as seen in the ideological, social, political and economic framework within which it forms a part. At a secondary level, the impact of the European Union education policies on this discourse is sought.

DONADIKI, ELISAVET M. κ.ά., «**Factors Related to Contraceptive Methods among Female Higher Education Students in Greece**», *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, τόμ. 26, τχ. 6 (2013), σσ. 334–339.

- **Abstract** **Study Objective** We aimed to determine the prevalence of contraceptive methods and identify factors associated with the use of contraception by Greek female higher education students. **Design** Cross-sectional epidemiologic survey on the factors determining the use of contraception among higher educational students. **Subject** 3,624 female students between 18 and 26 years of age. **Main Outcome Measures** We used primary individualized data drawn from a survey carried among female college students in Greece. The dependent dichotomous variables were the responses "YES" or "NO" to the question: "During the last 12 months, what contraceptive method have you generally used in your sexual intercourses?" The methods were male condoms, oral contraceptive use (OCs) and emergency contraception (EC). The independent variables which were analysed in this survey were socio-demographic characteristics, variables related to lifestyle and variables associated with sexual habits. **Results** Condom was the most widely used (53.87%). The variables associated independently and significantly with a greater likelihood of the use of condoms were condom use at first sexual intercourse, occupational status and higher educational level of parents. As for OCs, those who had relationship, had more than 2 sexual lifetime partners and had ever visited gynecologist (OR 6.40; 95%CI 2.80-9.40) was more likely to use. For the use of EC, those who were older, had relationship, were smokers and had more than 2 sexual lifetime partners (OR 2.15; 95%CI 1.75-2.64), was more likely to use this method. **Conclusions** Condom is the most used contraceptive method among female higher educational students in Greece, followed by EC. The variable most strongly associated with use of the {OCs} was a gynecologist visit. The factors associated with use of {EC} were having more than 2 sexual partners, smoking, and having a stable sexual partner.

DONADIKI, ELISAVET M. κ.ά., «**Knowledge of the HPV vaccine and its association with vaccine uptake among female higher-education students in Greece**», *Human Vaccines and Immunotherapeutics*, τόμ. 9, τχ. 2 (2013), σσ. 300–305.

- The aims of the study were to assess the awareness and knowledge of HPV vaccination among female university and technological institutes students, and their association with vaccine uptake, and to identify the variables associated with higher levels of knowledge.

DORIZAS, P. V. κ.ά., «**Correlation of Particulate Matter with Airborne Fungi in Schools in Greece**», *International Journal of Ventilation*, τόμ. 12, τχ. 1 (2013), σσ. 1–15.

- The concentration levels of particulate matter (PM), airborne fungi, carbon dioxide as well as temperature and relative humidity were investigated in the indoor and outdoor environment of

two schools in Athens, Greece during the period January to May 2011. The overall concentration ranges of the indoor measured pollutants were: PM₁₀: 14.92-166.18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, PM_{2.5}: 3.16-31.27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, PM₁: 0.72-9.01 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, UFP: 4188-63093 pt/cm³, total airborne fungi: 28-2098 CFU/m³ and CO₂: 389-1717 ppm. The relationships between PM and airborne fungi were mainly examined, and bivariate correlations of all the measured environmental parameters are also reported. The results indicate that PM of certain aerodynamic diameters significantly correlate to the total airborne fungi and their prevalent genera, *Penicillium*, *Cladosporium* and *Aspergillus*. Principal Component Analysis (PCA) was conducted so as to cluster variables of common characteristics. Furthermore, simple and multiple linear regression models were developed to investigate several cases of dependent variables to be used for prediction purposes in health risk assessments.

DOUKAKIS, SPYROS κ.ά., «Measuring Students' Acceptance and Confidence in Algorithms and Programming: The Impact of Engagement with CS on Greek Secondary Education», *Informatics in Education*, τόμ. 12, τχ. 2 (2013), σσ. 207–219.

- This paper presents results of a questionnaire focused on investigating students' confidence and behavioral intention in the area of programming, particularly that of structures, problem solving, and programming commands (Conditional - Loop). Responses from 116 1st year students regarding informatics were used. The results indicate that the engagement with programming logic yields a positive impact on students' confidence and acceptance. In addition, all the measured factors are related relatively strongly. Our findings demonstrate that students' prior direction (at Lyceum) has a significant impact on their Confidence for using Programming Commands (CPC) and Confidence for using Data Structures (CDS); however, prior direction does not have any impact on learners Problem Solving Confidence (PSC) and Behavioral Intention (BI) for programming. In the conclusion, several issues regarding the courses of programming are discussed.

DRAKOULI, A.; MAMIDAKI, S.; TSATALBASSOGLOU, A.I., «On teaching italian language in Greece [Aspetti dell'insegnamento dell'italiano in grecia]», *Analele Universitatii din Craiova - Seria Stiinte Filologice, Lingvistica*, τόμ. 35, τχ. 1-2 (2013), σσ. 220–236.

- The present paper consists an attempt to analyze the implementation of an initiative concerning the diffusion of the Italian language and culture in Greece motivated by the high civilization sensibility of its protagonists. Fifteen Greek professors of the Italian language offer 40 hours free language courses to more than 1500 citizens of the city and the surrounding area of the Iraklion province in the island of Crete. With their considerable participation in the initiative, teachers and students send a very loud and clear message to the relevant state authorities and all officers, who are deaf and deprive the Greeks of the possibility to learn the Italian language in the Greek public schools.

DUNCAN, LYNNE G. κ.ά., «Phonological Development in Relation to Native Language and Literacy: Variations on a Theme in Six Alphabetic Orthographies», *Cognition*, τόμ. 127, τχ. 3 (2013), σσ. 398–419.

ΕΦΣΤΡΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Μ.; SIMONS, J.; JANSSEN, R., «Concordance Among Physical Educators', Teachers', and Parents' Perceptions of Attention Problems in Children», *Journal of Attention Disorders*, τόμ. 17, τχ. 5 (2013), σσ. 437–443.

- Objective: The study examined the concordance among rating sources on attention problems of elementary school-aged children. Method: A randomly selected sample (N = 841) of children was rated by the physical educators, the teachers, and the parents, using the Attention Scales of the Motor Behavior Checklist (MBC), the Teacher Report Form, the Child Behavior Checklist, and the ADHD-Rating Scale-IV (ADHD-RS-IV). Results: Convergent validity of the Lack of Attention Scale

of the MBC with the corresponding subscales was supported. Correlations were higher between teachers' ratings and between physical educators' and teachers' ratings than between physical educators' and parents' ratings or between teachers' and parents' ratings. Conclusion: Findings underscore the importance of taking the child's settings and observer influences into account and suggest that MBC is a new promising instrument for screening attention problems in school settings.

ΕΦΘΗΜΙΟΥ, Α.; ΣΚΟΥΝΤΙ, Μ.; ΦΗΛΑΛΙΘΗΣ, Α., «**2197 – Prevalence and comorbidity of the autistic disorder in school age children in crete-greece**», *European Psychiatry*, τόμ. 28, Supplement 1 (2013), σσ. 1–.

Abstracts of the 21th European Congress of Psychiatry.

ΕΛΕΦΘΗΡΙΟΥ, ΠΙΠΙΝΙ κ.ά., «**A comparative study of representations about disability in primary school children's drawings: a sociosemiotic approach**», *Social Semiotics*, τόμ. 23, τχ. 5 (2013), σσ. 663–674.

- Over the past few years, perceptions about disability - at least at the theoretical level - have been shifted toward a more progressive approach, which stresses the social aspects of the construction of disability (social model) rather than personal limitations, as supported by the traditional disability approach (medical - individual model). Drawing upon the sociosemiotic approach as developed by Kress and van Leeuwen, the present study examines from a comparative perspective the representations about disability and people with disabilities, as emerging from the drawings produced by 4th grade Greek primary school children. The sample consists of two groups of children. Group A does not share the same school environment with schoolchildren with special education needs, while group B shares the same school surroundings with students attending a special education needs School. The comparative analysis of their drawings indicates that children of both groups reproduce the dominant meanings they receive from their direct social environment.

«**Evaluating the National Quality Assurance Framework (NQAF) in adult education in Greece: The case of the second chance schools**», *International Journal of Adult, Community and Professional Learning*, τόμ. 19, τχ. 1 (2013), σσ. 17–25.

- This attempts to present an evaluation of the National Quality Assurance Framework (NQAF) designed for adult education in Greece, with particular reference to the case of the second chance schools (SCS), using the experiences and perceptions of adult education practitioners and administrators. The NQAF, designed by the General Secretariat for Adult Education (GSAE), aimed at monitoring every adult education activity and all the adult education programmes run by the GSAE. One of these programmes is the SCS, which the paper focuses on. This is a flexible and innovative programme which provides individuals of 18 and over who have not completed the nine year compulsory education with the possibility of obtaining a lower secondary education certificate and of integrating into social, economic and professional life. The paper draws upon the written responses of SCS heads, teachers, adult educators, and administrators to the NQAF. Findings indicate a top-down approach adopted in the design of the NQAF; a lack of flexibility and properly trained evaluators and consultants; and a lack of consideration paid to the SCS' special characteristics and to the traits of those to whom the SCS programme addresses.

ΦΑΝΤΙ, ΚΟΣΤΑΣ Α.; ΔΕΜΕΤΡΙΟΥ, ΧΑΡΑ Α.; ΚΙΜΟΝΙΣ, ΕΒΑ Ρ., «**Variants of Callous-Unemotional Conduct Problems in a Community Sample of Adolescents**», *Journal of Youth and Adolescence*, τόμ. 42, τχ. 7 (2013), σσ. 964–979.

ΦΕΡΝΑΝΔΕΖ-ΑΛΒΙΡΑ, ΙΟΥΑΝ Μ. κ.ά., «**Parental education associations with children's**

body composition: mediation effects of energy balance-related behaviors within the ENERGY-project», *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, τόμ. 10 (2013).

- Background: It is well known that the prevalence of overweight and obesity is considerably higher among youth from lower socio-economic families, but there is little information about the role of some energy balance-related behaviors in the association between socio-economic status and childhood overweight and obesity. The objective of this paper was to assess the possible mediation role of energy balance-related behaviors in the association between parental education and children's body composition. Methods: Data were obtained from the cross sectional study of the "European Energy balance Research to prevent excessive weight Gain among Youth" (ENERGY) project. 2121 boys and 2516 girls aged 10 to 12 from Belgium, Greece, Hungary, the Netherlands, Norway, Slovenia and Spain were included in the analyses. Data were obtained via questionnaires assessing obesity related dietary, physical activity and sedentary behaviors and basic anthropometric objectively measured indicators (weight, height, waist circumference). The possible mediating effect of sugared drinks intake, breakfast consumption, active transportation to school, sports participation, TV viewing, computer use and sleep duration in the association between parental education and children's body composition was explored via MacKinnon's product-of-coefficients test in single and multiple mediation models. Two different body composition indicators were included in the models, namely Body Mass Index and waist circumference. Results: The association between parental education and children's body composition was partially mediated by breakfast consumption, sports participation, TV viewing and computer use. Additionally, a suppression effect was found for sugared drinks intake. No mediation effect was found for active transportation and sleep duration. The significant mediators explained a higher proportion of the association between parental education and waist circumference compared to the association between parental education and BMI. Conclusions: Tailored overweight and obesity prevention strategies in low SES preadolescent populations should incorporate specific messages focusing on the importance of encouraging daily breakfast consumption, increasing sports participation and decreasing TV viewing and computer use. However, longitudinal research to support these findings is needed.

FLEGAS, KONSTANTINOS; LEMONIDIS, CHARALAMPOS, «Exploring Logical Reasoning and Mathematical Proof in Grade 6 Elementary School Students», *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education*, τόμ. 13, τχ. 1 (2013), σσ. 70–89.

- Research and classroom experience reveal that the construction of mathematical proofs is difficult for all students. While many contemporary mathematics curricula recognize the importance of teaching reasoning and proof, in Greece these concepts are introduced at the secondary education level. In this study, we will attempt to investigate a group of 19 grade 6 elementary school students' ability to reason logically, to justify an argument, and to prove mathematical conjectures. The results of this study indicate that, even though the process of justification is difficult for students, they were able to demonstrate skills related to mathematical proof.

FLOROS, GEORGIOS D. κ.ά., «Adolescent Online Cyberbullying in Greece: The Impact of Parental Online Security Practices, Bonding, and Online Impulsiveness», *Journal of School Health*, τόμ. 83, τχ. 6 (2013), σσ. 445–453.

FRAIRE, MICHELA κ.ά., «Examining The Student-Teacher Relationship Scale in the Italian Context: A Factorial Validity Study», *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, τόμ. 11, τχ. 3 (2013), σσ. 851–882.

- Introduction. A growing body of literature suggests that the quality of teacher-child relationships

is a determining factor in children's competence in social-emotional, behavioral functioning, and academic skills. Most of the research on student-teacher relationships has relied on these relationship perceptions. A well-known instrument to assess these perceptions is the Student-Teacher Relationship Scale (STRS). Up to now, only a few studies have focused on the cross-cultural validity of the STRS. To date, only one study have examined the factorial confirmatory validity in the United States. In the European context, other investigators have examined and confirmed the applicability of the STRS in Spain, Greece and in the Netherlands. Method. The purpose of this study is to examine the factorial structure validity of the Student-Teacher Relationship Scale) in the Italian schooling system on a sample consisting of 1256 children, ranging in age from 3 to 9 years, and 210 teachers. Results. The parameter estimates obtained from confirmatory factor analysis identified items with low factor loadings, suggesting that content revision is required for these items on the original version of the STRS, which comprises 28 items. Exploratory factor analysis showed that the deletion of 6 items from the scale offered a good model fit, suggesting that the remaining 22 items reliably and validly measure the constructs for the whole sample: closeness ($\alpha = .85$), conflict ($\alpha = .92$), and dependency ($\alpha = .69$). Discussion and Conclusion. These findings might be attributed to the difference between Italian teachers' cultural backgrounds and the original cultural context of the STRS. This study provides implications for construct validity research and substantive research using the STRS, given that the STRS is used extensively in intervention and research in early childhood education. On the basis of the obtained results, the questionnaire seems to be a adequate instrument to study the teacher-pupil relationship, both as a monitoring scale of a given relationship and as a way to help teachers achieve more awareness of their educational skills. Keywords: teacher-child relationship, confirmatory factor analysis, STRS, school psychology, educational psychology.

FRANGOULIDOU, FENIA, «Using New Media in Teaching Greek Roma Students», *CLCWeb - Comparative Literature and Culture*, τόμ. 15, τχ. 3, ΣΙ (2013).

- In her article "Using New Media in Teaching Greek Roma Students" Fenia Frangoulidou discusses the use of media material as a supplementary teaching tool in a Roma classroom. Since 2011, Aristotle University has been running a European Union funded project that deals with a wide range of supportive measures for Roma students. Sociologists, social workers, and educators are the primary participants responsible for its implementation. In her study Frangoulidou discusses gender relations and racism and presents an analysis of the participation and interaction of six high school students in a mixed class of twenty-eight students. The purpose of the study is to acknowledge the significant role of media culture in creating a sense of belonging and participation and to use popular culture in developing young people's understanding of social values and cultural norms.

FRANZONI, S.; GENNARI, F., «European training path for 21st century school leaders», *European Research Studies Journal*, τόμ. 16, τχ. 3 (2013), σσ. 117–132.

- This article investigates the competences of school leaders needed to develop learning communities (LCs) in the context of European school governance systems. It shows the output of a two-years project "School Governance to build a Learning Community" supported by European Union, with the involvement of Sweden, The Netherlands, Italy, Greece and Romania. Basing on an empirical research, we designed an "European Training Path" for school leaders who want to build LCs. The training path is planned to be sharable in the EU countries and, at the same time, differentiable on the basis of each country's particular needs.

FULGHAM, SUSAN M.; SHAUGHNESSY, MICHAEL F., «Q & A with Ed Tech Leaders: Interview with Stavros Demetriadis», *Educational Technology*, τόμ. 53, τχ. 3 (2013), σσ. 47–52.

GARDNER-CHLOROS, PENELOPE; MCENTEE-ATALIANIS, LISA; PARASKEVA, MARILENA, «Code-Switching and Pausing: An Interdisciplinary Study», *International Journal of Multilingualism*, τόμ. 10, τχ. 1 (2013), σσ. 1–26.

GARMPIS, ARISTOGIANNIS, «Alg_OS-A Web-Based Software Tool to Teach Page Replacement Algorithms of Operating Systems to Undergraduate Students», *Computer Applications in Engineering Education*, τόμ. 21, τχ. 4 (2013), σσ. 581–585.

- Operating systems (OS) is an important and mandatory discipline in many Computer Science, Information Systems, and Computer Engineering curricula. Some of its topics require a careful and detailed explanation from the instructor as they often involve theoretical concepts and somewhat complex mechanisms, demanding a certain degree of abstraction from the students if they are to gain a full understanding. The aim of this study was to design and evaluate the software tool Alg_OS. This software tool was designed to serve the learning purposes of the memory management and especially the page replacement algorithms operation to be used in the everyday OS classrooms. The undergraduate students can easily explore the operations of those algorithms through an interaction with Alg_OS user interface. More specifically, students can develop the operation way for each algorithm separately and learn from their mistakes that the software shows automatically in real time. All students performances stored in a database of Alg_OS. A total of 111 final-year undergraduate university students of the Department of Applied Informatics in Management and Economy, Technological Educational Institution of Messolonghi, Messolonghi, Greece were surveyed about their intention to use Alg_OS in their learning. The results showed that students had positive values indicating a tendency to be favorable towards using Alg_OS in their learning. (c) 2010 Wiley Periodicals, Inc. *Comput Appl Eng Educ* 21: 581-585, 2013.

GARTZONIKA, E., «The integration of traditional Greek dance in public schools 1», *Research in Dance Education*, τόμ. 14, τχ. 1 (2013), σσ. 57–70.

- This paper researches the statutory educational regulations used as a foundation to introduce traditional Greek dance in the school curriculum and which transformed it into a taught subject with connections to the ideological-political and social conditions prevalent in Greece at the time. It particularly concerns the connection between the aims and content of this practical subject matter with the educational aspirations of cultivating a Greek national identity during the earliest introduction of dance in school activities (1914 (1899)-1929). The selection of folk dance as a representative component of Greek culture, the equation of particular dances with the substance of national identity (as 'national dances') and the political goal of creating a unified cultural identity through public education formed the basis on which traditional Greek dance was included in school activities at the beginning of the twentieth century.

GARTZONIKA, ELEFThERIA, «The Integration of Traditional Greek Dance in Public Schools», *Research in Dance Education*, τόμ. 14, τχ. 1 (2013), σσ. 57–70.

- This paper researches the statutory educational regulations used as a foundation to introduce traditional Greek dance in the school curriculum and which transformed it into a taught subject with connections to the ideological-political and social conditions prevalent in Greece at the time. It particularly concerns the connection between the aims and content of this practical subject matter with the educational aspirations of cultivating a Greek national identity during the earliest

introduction of dance in school activities (1914 (1899)1929). The selection of folk dance as a representative component of Greek culture, the equation of particular dances with the substance of national identity (as national dances’) and the political goal of creating a unified cultural identity through public education formed the basis on which traditional Greek dance was included in school activities at the beginning of the twentieth century.

GEORGIU, GEORGE K. κ.ά., «**Examining the Developmental Dynamics between Achievement Strategies and Different Literacy Skills**», *International Journal of Behavioral Development*, τόμ. 37, τχ. 3 (2013), σσ. 173–181.

GIAGAZOGLU, PARASKEVI, «**The Interaction Effect of Gender and Socioeconomic Status on Development of Preschool-Aged Children in Greece**», *Infants and Young Children*, τόμ. 26, τχ. 2 (2013), σσ. 177–186.

GIALAMAS, VASILIS; NIKOLOPOULOU, KLEOPATRA; KOUTROMANOS, GEORGE, «**Student Teachers’ Perceptions about the Impact of Internet Usage on Their Learning and Jobs**», *Computers & Education*, τόμ. 62 (2013), σσ. 1–7.

- This study investigated student teachers’ perceptions about the impact of internet usage on their learning and future jobs. The sample consisted of 448 student teachers from the Early Childhood and Primary Education Departments at the National University of Athens, in Greece. Student teachers’ perceptions regarding the impact of internet usage on their learning and future jobs were, in general, positive. Most of the students believe that internet use in university study makes learning more interesting and effective, and that possessing internet skills will assist their future job prospects. This study has shown that the more the years of digital experience and the higher the frequency of internet usage, the more positive were students’ perceptions regarding internet’s impact on their learning and future jobs. More years of digital experience resulted in less perceived complexity. Implications of the findings for teacher training education programmes are also discussed. (C) 2012 Elsevier Ltd. All rights reserved.

GIALLOUSI, M.; GIALAMAS, V.; PAVLATOU, E. A., «**A Typology of Chemistry Classroom Environments: Exploring the Relationships between 10th Grade Students’ Perceptions, Attitudes and Gender**», *Learning Environments Research*, τόμ. 16, τχ. 3 (2013), σσ. 349–366.

GIANNAKOPOULOU, ANASTASIA; UTHER, MARIA; YLINEN, SARI, «**Enhanced Plasticity in Spoken Language Acquisition for Child Learners: Evidence from Phonetic Training Studies in Child and Adult Learners of English**», *Child Language Teaching and Therapy*, τόμ. 29, τχ. 2 (2013), σσ. 201–218.

GIANNIKAS, CHRISTINA NICOLE, «**The Benefits of Management and Organisation: A Case Study in Young Language Learners’ Classrooms**», *Center for Educational Policy Studies Journal*, τόμ. 3, τχ. 3 (2013), σσ. 87–104.

GIBSON, CRAIG A., «**Doctors in Ancient Greek and Roman Rhetorical Education**», *Journal of the History of Medicine and Allied Sciences*, τόμ. 68, τχ. 4 (2013), σσ. 529–550.

- This article collects and examines all references to doctors in rhetorical exercises used in ancient Greek and Roman schools in the Roman Empire. While doctors are sometimes portrayed positively as philanthropic, expert practitioners of their divinely sanctioned art, they are more often depicted as facing charges for poisoning their patients.

ΓΚΙΟΛΜΑΣ, Α. κ.ά., «Using simulations of netlogo as a tool for introducing greek high-school students to eco-systemic thinking», *Advances in Systems Science and Applications*, τόμ. 13, τχ. 3 (2013), σσ. 276–298.

- In this paper, the effectiveness of the NetLogo programming environment is investigated, as regards assisting students (of various levels of achievement) of the Greek Higher Secondary Education, to understand how some simple ecosystems are structured and to model the systemic behaviour of such ecosystems by conceptualising their Complexity features. This paper is part of a wider research on teaching Ecosystem Complexity to high-school students, with the use of Information and Communication Technologies (ICT's). Specific models from the NetLogo Models' Library were used and students of the 2nd class of the Greek Lyceum (aged between 16 and 17) participated in the investigation. Apart from oral instruction, the students were asked to run the NetLogo simulations and do specific things with the models, answering simultaneously questions on worksheets provided to them. The studying and the evaluation of the worksheets by the researchers, as well as the postinstructional evaluation of the students, both oral (by means of cassettes) and written, through the use of an evaluation sheet, gave research findings that proved to be encouraging in that: a) students developed a greater understanding of the complex/systemic behaviour of ecosystems and b) they were capable, to a certain extent, of analyzing the systemic relations within simple ecosystems and built analogous relations in other, also simple, ecosystems.

ΓΚΟΝΟΥ, CHRISTINA, «A Diary Study on the Causes of English Language Classroom Anxiety», *International Journal of English Studies*, τόμ. 13, τχ. 1 (2013), σσ. 51–68.

ΓÓΜΕΖ, M.S., «Education, symbol, tact. Beyond the instrumental model in pedagogy [Educación, símbolo, tacto.más allá del modelo instrumental en la pedagogía]», *Arbor*, τόμ. 189, τχ. 763 (2013).

- I argue that the pedagogical theories based on modern epistemologies of instrumental reason are not entirely suited to studying education. This is due to the huge complexity and depth of man and education, which needs to be captured interpretively, with a hermeneutic or tactile intelligence, which is the Greek phronesis, or practical wisdom. This requires an effort to understand what can never be fully understood or illuminated, considered something symbolic, ambiguous, dark, singular, and contingent. Scientific reasoning, which aims to fully illuminate and master it is taking the wrong approach and one that is hostile to the nuances of this human reality called “education”.

ΓΟΥΛΙΟΝΙΣ, ΥΑΝΝΙΣ, «A Critical Approach and a Statistical Study to Leadership in University Education», *Educational Research and Reviews*, τόμ. 8, τχ. 4 (2013), σσ. 121–128.

ΓΟΥΣΕΤΙ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, «“Old Wine in Even Newer Bottles”: The Uneasy Relationship between Web 2.0 Technologies and European School Collaboration», *European Journal of Education*, τόμ. 48, τχ. 4 (2013), σσ. 570–585.

- The idea of using digital technologies and in particular web 2.0 tools to enhance school collaboration has recently been received with great enthusiasm and a range of new collaborative initiatives has emerged. Through a comparative qualitative case study of four schools in the UK and Greece, this article analyses how online tools are supporting and facilitating school collaboration within the eTwinning' programme an EU initiative that seeks to promote web-based learning and collaboration between schools across Europe. In particular, it examines teachers' and students' compromised experiences of the tech-based eTwinning projects and highlights the factors that seemed to be undermining collaboration. It analyses whether the implementation of digital technologies for school

collaboration has the potential to transform classroom practices or whether existing habits and ways of doing' are brought into new contexts leading to another case of the old wine in new bottles' syndrome often attributed to the use of digital technology in education.

GOVARIS, C.; KALDI, S.; PAPADOPOULOS, A., «**School Acculturation in Greek Primary Schools: A Comparative Study Between Students With an Immigrant Background and Native Students**», *Diaspora, Indigenous, and Minority Education*, τόμ. 7, τχ. 3 (2013), σσ. 131–148.

- This study focuses on the examination of possible differences between immigrant and native students regarding peer acceptance, self-esteem, school anxiety, interest in school, and academic performance, which are considered to be indicators of school acculturation. The outcomes of the study reveal that there are differences between immigrant and native students in terms of academic performance, peer acceptance, self-esteem, and school anxiety.

GRAMMATIKOPOULOS, VASILIS κ.ά., «**Evaluating an induction training program for Greek teachers using an adjusted level model approach**», *Studies in Educational Evaluation*, τόμ. 39, τχ. 4 (2013), σσ. 225–231.

- **Abstract** This study is about the evaluation of an induction training program for Greek teachers. The program was evaluated by adopting an adjusted level model approach. Qualitative and quantitative data collection procedures were applied in order to assess the value of the training. The induction training was provided to Greek teachers who are appointed as permanent public employees at the beginning of each academic year. The results were encouraging for the applicability of the level model based evaluation in educational settings. The sequential hierarchy of the model was also tested and supported for the levels that were assessed quantitatively. Further evidence is needed in order to support the integration of methods and the sequential order of the level model approach.

GROPAS, RUBY; TRIANDAFYLLIDOU, ANNA; KOUKI, HARA, «**Catching up and Objecting to Europe: Modernity and Discursive Topoi in Greece's Higher Education Reforms**», *Journal of Modern Greek Studies*, τόμ. 31, τχ. 1 (2013), σσ. 29–52.

- Eisenstadt's theory of multiple modernities recognizes the historical precedence of Western patterns of modernity as fundamental points of reference for other modernities, but argues that each country defines its individual path to modernity through its own internal conflicts. Since the end of the Cold War, EU integration and access to EU membership have steadily become the dominant, if not the exclusive, institutional frameworks representing the paradigm of Western modernity. Against this background, we consider the way in which Greece's pathway to modernity has oscillated between a dominant European definition and an individual one particular to its own internal conflicts. Specifically, we examine the position of state actors, civil society representatives, and lay people on higher education in the context of the Bologna process, the EU institutional framework aimed at educational integration, itself a means of defining identities, pursuing modernity, and protecting tradition.

HAJISOTERIOU, CHRISTINA, «**Duty Calls for Interculturalism: How Do Teachers Perceive the Reform of Intercultural Education in Cyprus?**», *Teacher Development*, τόμ. 17, τχ. 1 (2013), σσ. 107–126.

- In the context of Cyprus's accession to the European Union and a huge wave of immigration towards the country, teachers are called upon to teach within more diverse educational settings. In consideration of the substantial role teachers play in implementing intercultural education, this

study explores their perceptions of the reform of intercultural education in Cyprus, which is a requirement for their further development in the field. Interviews were carried out with ten teachers and two assistant head-teachers in two primary schools which differed in terms of diversity of the student population. The participants' responses relate to three aspects of intercultural education, namely: (a) teachers' definitions of intercultural education; (b) the problems they face; and (c) the roles they should be playing in promoting greater inclusion of immigrant students. Findings imply that participants held conflicting perceptions of intercultural education, while they lacked cultural awareness of their immigrant students. Participants adopted individualised and collaborative strategies in order to promote intercultural education. However, teachers' lack of intercultural preparation, along with immigrant students' lack of language proficiency, the inadequacy of Greek Cypriot intercultural policy, and time constraints inhibited teachers' efforts to promote greater inclusion.

HALOU, HEIDI κ.ά., «**Evaluation of the Willingness for Cadaveric Donation in Greece: A Population-Based Study**», *Anatomical Sciences Education*, τόμ. 6, τχ. 1 (2013), σσ. 48–55.

HELIDONI, M. κ.ά., «**Voice risk factors in kindergarten teachers in Greece**», *Folia Phoniatrica et Logopaedica*, τόμ. 64, τχ. 5 (2013), σσ. 211–216.

- Objective: The purpose of this study was to identify voice risk factors for female kindergarten teachers and nurses in Heraklion, Crete. Patients and Methods: A questionnaire consisting of voice use and lifestyle activities was given to 200 kindergarten teachers in Heraklion, Crete, of which 151 were returned (75.5%). A group of 89 nurses served as the control group. Both groups also completed the Greek version of the Voice Handicap Index (VHI-G). Results: Kindergarten teachers sing more often, speak loudly more often when they are at work and present with more infections of the upper respiratory tract compared to nurses. They talk less than 30 min per day on the phone, drink less alcohol and water and smoke less in comparison with nurses. The median VHI-G score for the kindergarten teachers was significantly higher than that for the nurses. Conclusion: The results suggest that there is a difference in the factors that may be responsible for the appearance of voice problems in kindergarten teachers and in nurses. For kindergarten teachers, the risk factors for voice disorders are primarily related to vocal load factors and for nurses appear to be lifestyle-related more than voice use alone.

HORNER, DAVID G.; WILLIAMS, DAVID A., «**Does the Presidential Spouse Have a Role? Should the Role be Compensated?**», *Trusteeship*, τόμ. 21, τχ. 2 (2013), σσ. 22–27.

HSU, WENHUA, «**Bridging the Vocabulary Gap for EFL Medical Undergraduates: The Establishment of a Medical Word List**», *Language Teaching Research*, τόμ. 17, τχ. 4 (2013), σσ. 454–484.

HUPPATZ, D. J.; LEES-MAFFEI, GRACE, «**Why Design History? A Multi-National Perspective on the State and Purpose of the Field**», *Arts and Humanities in Higher Education: An International Journal of Theory, Research and Practice*, τόμ. 12 (2013), σσ. 310–330.

IERIDOU, ALEXANDRA N., «**The Need for a Culturally Relevant Approach to Gifted Education: The Case of Cyprus**», *Journal for the Education of the Gifted*, τόμ. 36, τχ. 3 (2013), σσ. 323–345.

- This article presents an overview of the status of gifted education in Cyprus and argues for the need for a culturally relevant approach. First, the history of education in Cyprus is briefly

reviewed. Then, past unsuccessful efforts to provide education for academically advanced students in the public elementary schools are critically examined. This is followed by a discussion of the current interest around the issue. Then, the need for a culturally relevant approach is presented as a solution to the paradox demanding special provisions while resisting the foreign educational practices that were introduced for this purpose. The idea of gifts and talents in the Greek culture is explored, presenting a person-centered philosophy that is compatible with the local social ethos. Finally, the current educational reality is examined against this person-centered belief, including a discussion of the inclusion movement and the barriers to the accommodation of the diversity of students' abilities.

ISIK, FEZILE, «The Nature of Organisational Cultures At Two Private Primary Schools: Comparison Between North and South Cyprus», *EGITIM ARASTIRMALARI-EURASIAN JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH*, τόμ. 13, τχ. 53A (2013), σσ. 327–344.

- **Problem Statement:** This paper reports on organisational cultures between North and South Schools in Cyprus. School culture is very crucial element for effectiveness of the schools and can be defined as shared values and beliefs; norms and rules, rituals and ceremonies, languages and cliches, stories and legends, rewarding systems, heros. School principal takes important role to shape, enhance and maintain effectiveness with all stakeholders. Cyprus, is a multicultural island with two major communities in North and South and each school has their own educational system which is administered under the guidance of each Ministry of Education. **Purpose:** This article aims to compare North and South schools in Cyprus regarding to organizational cultures applying various influencing factors in order to contribute for the development in each school and all schools in Cyprus. **Datas** were collected referring to following problem: “Is there any similarities and/or differences on school cultures regarding to metaphors, values and beliefs; norms and rules, rituals and ceremonies, languages and cliches, stories and legends, rewarding systems, heros and principals' leadership between North and South Schools?” **Method:** Qualitative interview techniques was used in this research and data were collected of semi-interviews method and observation to obtain deep information of the behaviour, attitudes, beliefs and experiences of participants. In semi-interviews method, data questions can be prepared in advance and data are collected based on these questions. This technique is not as strict as close-ended questions and not as flexible as open-ended questions and provides more realistic environment in the collection of data process; this is the main reason why semi-interview technique is used in the study (Karasar, 1998). In this research, purposeful sampling method was used. In this respect, working group was created based on case study method (Tavsancil & Aslan, 2001; Yildirim, A. & Simsek, H. 2005). Totally 36 participants took part in this research and those participants consisted of the principals, vice principals and teachers which are active in North and South schools in Cyprus. Participants of this study comprised of 2 (1 North, 1 South) principals, 5 (3 North and 2 South) vice principals and 29 (20 North and 9 South) teachers in North and South private primary schools between the period September 2010 and June 2011. **Findings and Results:** The paper explored the benefits of school culture engaging principals, vice principals and teachers of North and South schools in Cyprus. Firstly principals, vice principals and teachers in North and South schools awared of school culture was very important element for effectiveness to contribute create positive school culture in their own schools. Secondly, it is found perceptions of participants of each elements of organisational culture such as metaphors, values and beliefs; norms and rules, rituals and ceremonies, languages and cliches, stories and legends, rewarding systems, heros and principals' leadership. Thirdly, it is found that there were similarities and differences between North and South schools regarding to school cultures. **Conclusions and Recomendations:** This qualitative study revealed that there was more similarities than differences regarding to school cultures in North and South schools

in Cyprus. Similarities which were found in this research that both schools were offering quality education with similar rules and norms, rituals and ceremonies, awarding systems and leadership approaches. Findings showed that there were differences such as teachers in North school had no job security as opposed to teachers in South school. Teaching language of the North school was Turkish language with additional English language lessons but teaching language of the South school was English with additional Greek language lessons. This paper advocates the development of similar initiatives in other primary, secondary and high schools' principals, vice principals and teachers as a means to promote engagement between effectiveness and school culture.

JACOB, T.G., «**History of teaching anatomy in India: From ancient to modern times**», *Anatomical Sciences Education*, τόμ. 6, τχ. 5 (2013), σσ. 351–358.

- Safe clinical practice is based on a sound knowledge of the structure and function of the human body. Thus, knowledge of anatomy has been an essential tool in the practice of healthcare throughout the ages. The history of anatomy in India traces from the Paleolithic Age to the Indus Valley Civilization, the Vedic Times, the Islamic Dynasties, the modern Colonial Period, and finally to Independent India. The course of the study of anatomy, despite accompanying controversies and periods of latencies, has been fascinating. This review takes the reader through various periods of Indian medicine and the role of anatomy in the field of medical practice. It also provides a peek into the modern system of pedagogy in anatomical sciences in India.

JIMOYIANNIS, A.; TSIOTAKIS, P.; ROUSSINOS, D., «**Social network analysis of students' participation and presence in a community of educational blogging**», *Interactive Technology and Smart Education*, τόμ. 10, τχ. 1 (2013), σσ. 15–30.

- The purpose of this paper is to report on an investigation of university students' participation and learning presence in a blogging activity, designed to support collaborative learning. There are three main reasons justifying the current research: to better understand the structure and the dynamics of students' blogging subgroups; to reveal students' patterns of engagement and their roles within the blogging community; and to evaluate the applicability of social network analysis (SNA) in studying students' performance and learning presence in educational blogs. The design of students' blogging activities was rooted on the ideas of authentic learning and followed a project-based learning philosophy. Data analysis used methods of SNA to reveal collaborative aspects of students' engagement, the different roles undertaken by the students and the structure of the community within group blogs. SNA shed light into the different patterns of students' participation and the dynamics of students' learning presence within the community of group blogs. Research findings, both quantitative and qualitative, indicated that the majority of the students in the sample were generally active and exhibited learning presence actions within their group blog. Differences between students in the various groups were also recorded. The study reported here is limited by the specific sample and the context of implementation. Future research will be directed towards applying the Community of Inquiry schema, in a way complementary to SNA, to further analyse students' learning and cognitive presence in the community of the whole blogging project. The originality of the paper concerns both the educational design of the blog-based project activities and the use of SNA to reveal the different patterns of students' participation in educational blogging activities. Results could be of value for both educators and researchers in the field.

JOZWIAK, JOSEPH, «**Vegetate and Greece: Teaching the EU through Simulations**», *European Political Science*, τόμ. 12, τχ. 2 (2013), σσ. 215–230.

- The article argues that problem-based learning, through the creative use of simulations, can raise student engagement and enhance student performance. Specifically, it discusses two simulations

that were used in a recent European Union Politics course, one involving a Council Simulation of the Chocolate Directive and the other a simulation of the European Parliament. The simulations were assessed through a combination of reflective student essays, pre-post tests and other in-class student work.

JURIĆ, M., «**Paideia and the neo-platonic ideas on music education and culture in Renaissance Dubrovnik in the works by Niccolò Vito di Gozze (Nikola Vitov Gučetić, 1549-1610)**», *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, τόμ. 44, τχ. 1 (2013), σσ. 3–17.

- Music played a specific role in Renaissance Dubrovnik and this is best proven in texts left by Dubrovnik Renaissance thinkers. One of the outstanding personalities among them was Nicolò Vito di Gozze, who was held in high esteem by his contemporaries, being elected seven times to the position of the Dubrovnik Duke. Thus, his ideas on music and culture in general could be considered as widely shared and accepted among the Dubrovnik intellectuals of his time. Gučetić treated music subjects in shorter passages of three among his works: *Dialogo delia bellezza* (Dialogue on Beauty, 1581.), *Governo delia famiglia* (The Governing of the Family, 1589.), *Dello stato delle repubbliche* (On the State of the Republics, 1591.). In analysing the three above-mentioned works, it is obvious that his thoughts on music had been mostly influenced by Plato's Republic and Laws, as well as Aristotle's Politics. Namely, when writing about music, Gučetić always put it into the context of paideia - an ancient Greek notion that referred not only to learning and education, but also to the totality of the cultural and ethical experience.

KABOURIDIS, G.C., «**The niche institute strategy - the way out of economic crisis for greek higher educational institutions: The case of the technological educational institute of western Greece**», *World Transactions on Engineering and Technology Education*, τόμ. 11, τχ. 4 (2013), σσ. 360–364.

- This article is an attempt to analyse and evaluate the effects of the current economic and social crisis in public tertiary education in Greece. It concentrates on the opportunities and challenges that might arise from the complicated situation for the sector within the framework of a vulnerable economy, taking into account the recent restructuring initiatives that have been instigated by the Greek government. To repay its debt, Greece must succeed on two fronts: the country must become more competitive and more productive. To cope with the above targets, it is imperative that it proceed rapidly with structural changes, which are expected to bring back the country to sustainable development. Within these changes, public tertiary education has a unique opportunity to re-establish its role of forging a link between academia and industry, and to re-position tertiary education in the new environment. The article analyses the case study of the newly founded the Technological Educational Institute of Western Greece, established by merging the Patras and Messologi technological institutes.

KALDI, S.; GRIFFITHS, V., «**Mature student experiences in teacher education: widening participation in Greece and England**», *Journal of Further and Higher Education*, τόμ. 37, τχ. 4 (2013), σσ. 552–573.

- In the context of the growing number of mature students entering higher education in Europe, this study breaks new ground in comparing the personal and professional identities of mature student teachers in Greece and England. Using an analytical model of student success by Zepke and Leach (2008), the research sought to identify the factors affecting the progress and development of 30 mature student teachers (15 in each country). It was found that individual motivation and prior experience were assets in the development of the student teachers, while peer and fa-

mily support were vital success factors. In the English context, the importance of institutional support from university and school-based tutors was also strong. Barriers included financial difficulties and domestic responsibilities, which had a particular impact on mature women students. Some recommendations to improve institutional support for mature student teachers are made in conclusion.

KALERANTE, E.; MORMORY, P; MORMORIS, M., «Greek University Candidates' Targets in a Changing, Unstable and Unpredictable Economic Environment», *International Journal of Higher Education*, τόμ. 2, τχ. 3 (2013), σσ. 12–22.

KALITA, O. κ.ά., «Supporting and consulting infrastructure for educators during distance learning process: The case of russian verbs of motion», *Communications in Computer and Information Science*, τόμ. 384 (2013), σσ. 185–192.

- This paper presents a supporting and consulting infrastructure (methods and tools) assisting educators during the distance learning process. The main focus is on the information sketching a student profile. Having identified all possible behaviors, the proposed infrastructure allows the development of probabilistic distribution models of the emerging educational events. The determination of probabilities is estimated by applying data mining techniques and then using the method of maximum entropy. As an example, the process of learning the semantic structure of motion verbs in Russian and Greek language is taken. Emphasis is given to those cases where verbs structures match entirely, partially overlap, as well as those whose semantic sizes are specific, characterize either the Russian, or solely the Greek language.

KALLITSOGLOU, ANGELIKI, «An investigation of the usefulness of the Conner's Continuous Performance Test II in the assessment of inattention and hyperactivity in the school», *European Journal of Special Needs Education*, τόμ. 28, τχ. 3 (2013), σσ. 348–361.

- The Conners' Continuous Performance Test (CCPT) is one of the most commonly used laboratory tests in the assessment of inattention and hyperactivity in children. Research suggests that the CCPT II has limited use in the identification of children's inattention and hyperactivity in the school. Nonetheless, its usefulness to assess school-based inattention and hyperactivity has been examined by using only a small number of its performance measures. The purpose of the present study was to use the whole range of the performance measures included in the CCPT II to assess its potential to detect problems of attention and hyperactivity in the school setting. The CCPT II was administered to a selective sample (n = 120) of 7-year-old primary school children with elevated rates of behaviour problems and reading difficulty. The Inattention and Hyperactivity subscales of the Conner's Teacher Rating Scale - 28 (CTRS-28) were used to assess children's problems of attention and hyperactivity in the school. Correlational analysis showed that the relationship between the CCPT II measures and children's inattention and hyperactivity was relatively low (r range -.02 to .38). Hierarchical regression analysis demonstrated that only three out of the 13 measures included in the CCPT II made a small contribution to the prediction of children's inattention and hyperactivity scores. Of these measures, only one had not been previously used to examine the suitability of the CCPT II to assess inattention and hyperactivity in the school. The findings suggest that the use of the whole range of the CPPT II measures improves only slightly the tests capacity to identify inattention and hyperactivity in the school.

KALYVA, E., «Stress in Greek primary schoolteachers working under conditions of financial crisis», *Europe's Journal of Psychology*, τόμ. 9, τχ. 1 (2013), σσ. 104–112.

- Teachers come in daily contact with a number of students and colleagues and are likely to

report high levels of job-related stress. This study aims to explore the effect of gender, age, years of teaching experience, teaching students with special educational needs and burnout on teacher stress. The participants were 384 Greek primary schoolteachers, aged 25 to 59 years old (mean age = 41 years and 4 months), 146 males (38%) and 238 females (62%). They completed the Questionnaire on Teacher Stress (Kyriacou & Sutcliffe, 1978) and the Maslach Burnout Inventory - Educators Survey - MBI-ES (Maslach, Jackson, & Leiter, 1996). It was found that Greek primary schoolteachers report low levels of stress and that their stress is predicted by burnout and teaching students with special educational needs. More specifically, teachers with higher levels of burnout and those who do not teach students with special educational needs report higher levels of stress.

KAMBANAROS, MARIA, GROHMANN, KLEANTHES K., MICHAELIDES, MICHALIS, «**Lexical Retrieval for Nouns and Verbs in Typically Developing Bilectal Children**», *First Language*, τόμ. 33, τχ. 2 (), σσ. 182-199.

KAMBANAROS, MARIA κ.ά., «**Comparing Multilingual Children with SLI to Their Bilectal Peers: Evidence from Object and Action Picture Naming**», *International Journal of Multilingualism*, τόμ. 10, τχ. 1 (2013), σσ. 60–81.

KAPASSA, M.; ABELIOTIS, K.; SCOULLOS, M., «**Knowledge, beliefs and attitudes of secondary school students on renewable feedstocks/biomass: The case of Greece**», *Environment, Development and Sustainability*, τόμ. 15, τχ. 1 (2013), σσ. 101–116.

- Green Chemistry is a new approach of chemistry that aims to satisfy the global concerns and demand for sustainability. Green Chemistry is guided by twelve very specific principles of chemical practice. Among them, the seventh one promotes the use of renewable raw materials and feedstock, such as biomass. The widespread application of Green Chemistry principles in everyday life can be achieved by incorporating its paradigm into simple experiments and activities at regular school courses. Thus, an exploration of the students' background is required. The aim of this study is to provide baseline data on Greek student's knowledge, beliefs and attitudes related to the seventh Green Chemistry principle namely the use of renewable feedstocks, in order to facilitate introduction of appropriate provision in the school curricula and practice in Greece. Our results indicate that there is a serious knowledge gap among secondary school students regarding the main biomass formation mechanism and the connection of biomass to the global food supply in addition to the almost complete lack of knowledge of the main Green Chemistry principles. Regarding their attitudes, students are positive towards the use of biomass and express a very strong will to be environmentally informed. A logical conclusion of our research is that the development of relevant material that will focus on the application of Green Chemistry principles in everyday life in combination with a training of a core group of educators could be considered as the first steps towards the introduction of Green Chemistry principles in the secondary education system of Greece.

KAPASSA, MARIA; ABELIOTIS, KONSTADINOS, «**Development of Educational Material for the Secondary Schools in Greece Focusing on the Utilisation of Biomass as a Raw Material**», *Fresenius Environmental Bulletin*, τόμ. 22, τχ. 12C (2013), σσ. 3797–3802.

3rd International Symposium on Green Chemistry for Environment, Health and Development, GREECE, OCT 03-05, 2012.

KARAGIANNPOULOU, EVANGELIA; MILIENOS, FOTIOS S, «**Exploring the Relationship between Experienced Students' Preference for Open- and Closed-Book Examinations**,

Approaches to Learning and Achievement», *Educational Research and Evaluation*, τόμ. 19, τχ. 4 (2013), σσ. 271–296.

KARAGIORGI, Y., «**Locating ICT for primary education in a reformed Greek-Cypriot national curriculum: A documentary analysis approach**», *Education and Information Technologies*, τόμ. 18, τχ. 1 (2013), σσ. 47–68.

- This paper argues that educational technology in the Greek-Cypriot educational system has reached a critical point since ICT now appears for the first time in the newly reformed national curriculum. This study primarily illuminates the ways in which ICT is depicted in this curriculum with regards to primary education and, secondarily, explores whether the approach adopted appears consistent. The methodology employed involves a documentary analysis of the reformed curriculum in terms of four domains: rationale, content, teaching methodology as well as achievement processes across the 15 subject areas. Findings indicate that references to three ICT-related words are only made in some subjects. In addition, these references reflect either the socio-economic rationale towards ICT competency -also expressed in the general aims of the new NC- or the educational rationale, underlying the contribution of ICT to teaching and learning. Consequently, the approach towards new technologies fails to emerge as systematic across all primary school subjects. In this regard, although the inclusion of ICT in the reformed NC of the Greek-Cypriot educational system is certainly a way forward, the intended curriculum needs to be revised to reflect a clear approach, resembling either a focus on ICT competency or the educational perspective, or both. Furthermore, in anticipation of the implemented and attained curriculum, school structures as well as teacher professional development arise as issues for further consideration.

KARAGIORGI, YIASEMINA; NICOLAIDOU, MARIA, «**Professional Development of Teacher Educators: Voices from the Greek-Cypriot Context**», *Professional Development in Education*, τόμ. 39, τχ. 5 (2013), σσ. 784–798.

- Although teacher educators are often regarded as models of lifelong learning for the teachers, their professional development has been the object of meagre research and discussion in the literature. This study raises awareness on issues pertaining to teacher educators' professional development in the Greek-Cypriot context. Data from semi-structured individual interviews, conducted with a group of six educators-seconded to teach teachers-outline their notions of professional development, the formal and less formal routes they take towards this endeavour, perceived outcomes as well as problems they encounter. Findings indicate that teacher educators are involved not only in formal but also informal learning, both through and without interaction. Learning through interaction involves participation in seminars as well as informal conversations with colleagues, but not structured forms of peer learning. Learning without interaction resembles self-study and reflection, but not intentional experimentation with practices. These findings reflect the individualized character of educators' professional development, while systemic opportunities for peer learning remain scarce. The article discusses exploitation of professional development opportunities within teacher education institutions. In particular, the authors argue towards more systematic approaches for teacher educators' professional development in the individual and collective domains.

KARAPANAGIOTIS, IOANNIS κ.ά., «**Identification of colourants in icons of the Cretan School of iconography using Raman spectroscopy and liquid chromatography**», *Journal of Archaeological Science*, τόμ. 40, τχ. 3 (2013), σσ. 1471–1478.

- The stratigraphies of twenty five (25) samples removed from twenty (20) icons of the Cretan School of iconography are studied using Optical Microscopy and micro-Raman spectroscopy. The objects are dated in 15th-17th c. and belong to the collection of the Benaki Museum, Athens,

Greece. Cinnabar, red ochre, minium, yellow ochre, azurite, malachite, lapis lazuli, lead white, carbon black, and indigo are identified in the cross-sections of the icon samples using Raman spectroscopy. For four (4) icons no data were available from previous investigations regarding the identity of the red organic colourants. Microsamples were extracted from these icons and analysed using High Performance Liquid Chromatography coupled to a Diode Array Detector (HPLC DAD). The HPLC DAD results provide support to recently published reports which showed that kermes used in Cretan icons of the early period was replaced by cochineal after the discovery of the New World. The study of the cross-sections of the icon samples with Optical Microscopy revealed the combinations of the various inorganic and organic colourants. (c) 2012 Elsevier Ltd. All rights reserved.

KATSAROU, ELENI; TSAFOS, VASSILIS, «Student-Teachers as Researchers: Towards a Professional Development Orientation in Teacher Education. Possibilities and Limitations in the Greek University», *Educational Action Research*, τόμ. 21, τχ. 4 (2013), σσ. 532–548.

- In this paper we present and discuss the action research we conducted with the main purpose to investigate the proper ways to introduce action research to our student-teachers in the university so as to empower them in a lifelong professional development perspective. Although the obstacles we faced were many, it seemed possible and beneficial for our students to get involved in real action research projects in the framework of an undergraduate course. They had the chance to appreciate the theory and practice link, to investigate their implicit theory, to construct collective knowledge and to participate in reflective practices.

KATSENOU, CHRISTINA; FLOGAITIS, EVGENIA; LIARAKOU, GEORGIA, «Exploring pupil participation within a sustainable school», *Cambridge Journal of Education*, τόμ. 43, τχ. 2 (2013), σσ. 243–258.

- This research aimed to explore the factors having an effect on enhanced active pupil participation in the context of the sustainable school. The research was applied during a school year to a primary school in Lavrion (Greece), with the participation of two teachers and pupils from two classes of the upper two grades. Action Research was the method selected to organise the research conducted in the framework of a school programme focusing on sustainable waste management. It involved activities both at school and within the local community. An analysis of research results showed that specific perceptions of both pupils and teachers, some of the features of the learning processes adopted, and the current school culture were the determining factors, either facilitating, or inhibiting active pupil participation. The action research enabled teachers not only to identify factors inhibiting active pupil participation, but also to intervene to manage them.

KATSIKAS, ELIAS, «The Impact of Students' Working Status on Academic Progress: Assessing the Implications of Policy Change in Greece», *Journal of Education and Work*, τόμ. 26, τχ. 5 (2013), σσ. 539–569.

KELLNER, DOUGLAS, «Media Spectacle, Insurrection and the Crisis of Neoliberalism from the Arab Uprisings to Occupy Everywhere!», *International Studies in Sociology of Education*, τόμ. 23, τχ. 3 (2013), σσ. 251–272.

KENDEOU, PANAYIOTA; PAPADOPOULOS, TIMOTHY C.; KOTZAPOULOU, MARIANNA, «Evidence for the Early Emergence of the Simple View of Reading in a Transparent Orthography», *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal*, τόμ. 26, τχ. 2 (2013), σσ. 189–204.

KIPRIANOS, PANDELIS, «**Greek Technical-Vocational Education (1870-1940): Intentions and Failed Aspirations**», *Paedagogica Historica: International Journal of the History of Education*, τόμ. 49, τχ. 5 (2013), σσ. 664–676.

- From 1870 until the outbreak of the Second World War there were various attempts at educational reform in Greece, one of the most significant being the intention to establish a national technical-vocational education. The aim of this study is to examine why such a reform was deemed necessary and yet failed to be implemented. The first part examines how foreign influences played an important role in shaping the Greek educational system, both in the type of institution provided and by those Greek students who had studied abroad. Next, there is a close analysis of the official discourse on technical-vocational education, along with an examination of why it was felt that a segmented educational system constituted such a priority. Finally, a critical evaluation is provided to explain how the rhetoric and action of successive Greek governments inevitably failed as a result of ideological confusion and political patronage.

KOFOU, I.; ANASTASIADOU, S., «**Language and communication needs analysis in intercultural education**», *International Journal of Diversity in Education*, τόμ. 12, τχ. 2 (2013), σσ. 15–65.

- The Council of Europe in the '70s tried to serve the interests of increased European understanding, cooperation and mobility by improving and broadening the learning of modern languages. This entailed: making generally available the basic conceptual tools for the planning, construction and conduct of learning programmes closely geared to the needs, motivations and characteristics of the learner. It also entailed enabling him to steer and control his own progress by providing a framework for close and effective international co-operation for language learning and developing systematic procedures for: i) identification of target audiences and the analysis of needs, motivations, learner characteristics and resources; ii) specification of communication objectives; iii) the devising of methods and materials appropriate to different classes and types of learners; and iv) the evaluation of learning systems and of the achievement and proficiency of learners. On this basis, the aim of the research, which was conducted in one of the two intercultural high schools in Thessaloniki in April 2011, is to examine the differences between foreign and native secondary students as regards their language and communication needs in English by means of t-tests and ANOVA. In addition, this paper will examine the extent to which students' age, sex, grade, country of origin, and length of stay in Greece influence the above needs. This comparison will reveal the differences in the students' views and needs so that the appropriate teaching material, used or planned, will contribute to the convergence and covering of these needs.

KOKKINOS, CONSTANTINOS M., «**Bullying and Victimization in Early Adolescence: Associations with Attachment Style and Perceived Parenting**», *Journal of School Violence*, τόμ. 12, τχ. 2 (2013), σσ. 174–192.

KOKKINOS, CONSTANTINOS M.; ANTONIADOU, NAFSIKA, «**Bullying and Victimization Experiences in Elementary School Students Nominated by Their Teachers for Specific Learning Disabilities**», *School Psychology International*, τόμ. 34, τχ. 6 (2013), σσ. 674–690.

- This study sought to investigate self-reported bullying and victimization experiences among students nominated by their teachers as meeting the criteria for Specific Learning Disabilities (SLD). A total of 346 students attending the upper three grade-levels of Greek primary schools participated in the study. Fifty of them were identified by their teachers as meeting the SLD criteria. All participants completed self-report measures of bullying and victimization and also provided their demographic data. Results showed that SLD students were more likely to act as

bully/victims in bullying episodes, by using more direct verbal aggression; whereas the frequency of exhibiting aggressive behaviours, either as passive victims or aggressive bullies, did not differ from that of their non-SLD counterparts. These findings contradict existing research indicating that SLD students are subject to victimization more frequently than their regular peers.

ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. κ.ά., «**Scientific knowledge of future preschool and primary teachers in France and Greece: The case of pendulum [Rapport au savoir scientifique de futurs professeurs des écoles en France et en Grèce: Le cas du pendule]**», *Recherches en Didactiques des Sciences et des Technologies*, τχ. 8 (2013), σσ. 163–188.

- In this article, we present the results of an empirical study to identify personal relationships to scientific knowledge “pendulum” of Greek and French students, future teachers in primary education, before considering the construction of a common training program. Prior to the organization of such a training program, however it is necessary to identify the students’ subjections that can run into an obstacle or to support this training. We selected the case of the pendulum as representing an object of scientific knowledge which is very favorable simultaneously to a conceptual, methodological and cultural analysis. The results presented here highlight different conceptions. We analyze and discuss the similarities and differences of these conceptions in the Greek and French frameworks.

ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΤΖΙΑΦΕΤΑΣ; ΑΝΔΡΕΑΣ, ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ; ΚΑΡΑΚΙΖΑ, ΤΣΑΜΠΙΚΑ, «**Views of ICT Teachers about the Introduction of ICT in Primary Education in Greece**», *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, τόμ. 12, τχ. 1 (2013), σσ. 200–209.

- The difficulties in the effective integration of ICT in the classroom make the subject a constant challenge for modern educational systems. The New School, an innovative new curriculum applied experimentally in Greek schools, introduces the full and effective use of ICT in all aspects of school reality. Prominent in this effort is the role of ICT teachers. Given the vague framework which describes the integration of ICT in primary schools with reformed curriculum, it is important to investigate the views of ICT teachers in relation to the aims of the Ministry of Education and the obstacles they encounter in their teaching process. The research results reveal that on one hand, there is a considerable confusion among teachers with regard to their role and on the other hand, there are several external and internal barriers to effective teaching.

ΚΟΣΤΑΓΙΟΛΑΣ, ΠΕΤΡΟΣ κ.ά., «**Information Seeking Behaviour of Parents of Paediatric Patients for Clinical Decision Making: The Central Role of Information Literacy in a Participatory Setting**», *Information Research: An International Electronic Journal*, τόμ. 18, τχ. 3 (2013).

ΚΟΣΤΟΓΛΟΥ, Β.; ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Μ.; ΚΟΙΛΙΑΣ, Σ., «**Higher technological education specialties and graduates’ vocational status and prospects**», *Education and Training*, τόμ. 55, τχ. 6 (2013), σσ. 520–537.

- Purpose: The purpose of this paper is to focus on a thorough comparison of the broader specialties and subspecialties provided by Greek higher technological education, regarding the employment status and the vocational prospects of the corresponding graduates, and aims to identify and analyze the relevant existing differences. Design/methodology/approach: Original empirical data were collected from 5,183 graduates of Technological Educational Institutes of higher education through a national survey using telephone interviews and a structured questionnaire. The stratified sample consisted of graduates originating from all nine different broader specialties (faculties) and 45 subspecialties (departments). Descriptive, bivariate and multivariate statistical analysis was

used for the elaboration of the collected information. Findings: The results showed that there are significant differences among the graduates of different specialties regarding some employment characteristics, such as professional status, type of employment, relevance between present work and Bachelor studies, and satisfaction from employment and wages. Additionally, the results identify distinguished clusters among certain broader specialties and subspecialties regarding graduates' employment status and characteristics. Practical implications: The revealed existence of strong relationships between broader specialties/subspecialties and their graduates' vocational prospects can offer justified advice/guidelines to secondary education graduates for applying to specialties presenting promising employment prospects. Originality/value: This work, being one of the very few nation-wide studies, reveals and highlights the most important higher education specialties regarding the vocational status and prospects of the corresponding graduates, providing a guideline for the selection of the subject of studies that leads to a more promising career.

KOTSIFOS, VANGELIS; ALEGAKIS, ATHANASIOS; PHILALITHIS, ANASTASIOS, «**Listening to and Learning from Graduate's Perceptions: Implications for Change?**», *International Education Studies*, τόμ. 6, τχ. 7 (2013), σσ. 189–199.

KOUGIAS, IOANNIS; SEREMETI, LAMBRINI; KALOGERAS, DIMITRIS, «**Mobility of Eastern European Citizens: Training and Development**», *European Journal of Training and Development*, τόμ. 37, τχ. 8 (2013), σσ. 766–778.

KOUKOUNARAS-LIAGKIS, M., «**Religious education in Greek public schools in Western Thrace: Identifying controversial issues**», *Mediterranean Journal of Social Sciences*, τόμ. 4, τχ. 11 (2013), σσ. 274–281.

- This article concerns two recent political legislative moves by the Greek government and one in regard to Religious Education (RE) in schools. The latter concerns compulsory RE and the right to exemption for Orthodox students. The former concerns the new Curriculum of compulsory education (2011) which keeps RE as a distinctive compulsory subject for all, claiming that RE has been non-confessional since 2003 and an Amendment (2013) of Law 3536/2007 which was never implemented. The Amendment enacts a formal Muslim RE only for the schools of Western Thrace and for the students of the Muslim Minority who register at Greek public schools and have the right to withdraw from RE due to reasons relating to their religious consciousness. The native Muslims of Western Thrace (a region in the northern part of Greece bordering Turkey) are recognized as a minority according to the Lausanne Treaty (1923). They comprise 50% of the population, and according to the Treaty they have their own religion and educational system. The author takes into account the complexity of religion, education and politics in the region and addresses controversial issues on the topic of RE that have been raised not only in local society but also between academics, educationists and educators. The question arises as to whether the Greek State is really concerned with RE and the type of RE to be offered to children. Fieldwork by interviewing persons responsible for or related to the subject and articles of local and national newspapers provided the sources for the paper.

KOUREMENOU, E., «**Bully behavior, cultural diversity, and learning in school: A report on mixed class's research project**», *International Journal of Learner Diversity and Identities*, τόμ. 19, τχ. 4 (2013), σσ. 67–80.

- This research was taken place in a Greek high school near the area of Florina (West Macedonia, Greece). At this school, Greek and Albanians students have many conflicts, and bully behavior is often followed by verbal abuse, teasing, or refusing to cooperate with the teachers. The main purpose of this paper was to manage a more healthy class and school environment, and reduce

conflicts and the expulsions from school by assigning them common activities and improving their self-esteem. Also, we attempted to improve their learning by giving them positive reinforcement and rewards for their respecting each other, improving social justice, and harmonious cooperation beyond any ethnicity differences. In other words, the purpose was to make them feel and work as a group. The research method consisted of a series of interviews, and the findings showed that there was some reduction of the problem of conflicts, however the problem was not totally eliminated.

KOURTI, EVANGELIA; ANDROUSSOU, ALEXANDRA, «Promoting Critical Awareness in the Initial Training of Preschool Teachers in Greece: Resistance and Perspectives», *International Journal of Early Years Education*, τόμ. 21, τχ. 2-3 (2013), σσ. 192–206.

- This article focuses on the development of future preschool teachers' critical awareness through the introduction of two 'new' subjects - intercultural education and media education - in the curriculum of an early childhood department in Greece. The current social and political context, the structure of preschool teachers' training in Greece and the design and evaluation of the operation of these courses that are designed to raise students' critical awareness are discussed. Particular attention is given to students' resistance to the specific issues taught, which appears to result from their personal beliefs and the institutional inertia of the education system.

KOUSTOURAKIS, G., «A sociological approach to painting teaching according to the contemporary Greek Kindergarten curriculum», *International Journal of Early Childhood Learning*, τόμ. 20, τχ. 1 (2013), σσ. 23–37.

- This study, using Basil Bernstein's theory on pedagogical practice and instruction approaches the official contemporary Greek kindergarten curriculum focusing on the teaching of painting. This curriculum is part of the Greek compulsory education curricula that were introduced in 2003 in order to implement the decisions of the European Leaders in Lisbon 2000 in an attempt to establish a European knowledge society. The method of content analysis was applied to investigate both the kindergarten curriculum and the 'Kindergarten Teacher's Guide', which comprises the official commentary on this curriculum in Greek kindergarten education. In addition, the following research questions were explored and discussed: a) What is the knowledge selection for the teaching of painting? b) What are the didactic/interactive relationships between kindergarten teachers and their pupils during the teaching of painting? And c) How are pupils' paintings evaluated?.

KOUTROUBA, KONSTANTINA, «Student Misbehaviour in Secondary Education: Greek Teachers' Views and Attitudes», *Educational Review*, τόμ. 65, τχ. 1 (2013), σσ. 1–19.

- The present paper examines Greek secondary education teachers' views on and attitudes towards in-classroom students' misbehaviour. Eight hundred and sixty-nine participants provided information, firstly, on the frequency and the forms of in-class misbehaviour incidents, secondly, on their beliefs about the origins of students' misbehaviour, and, thirdly, on the feelings they experience whenever they face behavioural problems in their classroom. Finally, they put forward their suggestions regarding ways of successfully addressing misbehaviour. The research showed that Greek teachers attribute misbehaviour mainly to students while they themselves, due to strict and inflexible curricula which underrate social and affective orientations of learning, are neither given specialized training on classroom management nor a free hand to establish relationships of trust and respect with their students.

KOUTROUBA, KONSTANTINA; KARAGEORGOU, ELISSAVET, «Cognitive and Socio-Affective

Outcomes of Project-Based Learning: Perceptions of Greek Second Chance School Students», *Improving Schools*, τόμ. 16, τχ. 3 (2013), σσ. 244–260.

- The present questionnaire-based study was conducted in 2010 in order to examine 677 Greek Second Chance School (SCS) students' perceptions about the cognitive and socio-affective outcomes of project-based learning. Data elaboration, statistical and factor analysis showed that the participants found that project-based learning offered a second chance to develop various cognitive skills regarded as professional qualities facilitating their re-integration in society. It also showed that socio-affective skills are developed during project-based learning. The successful acquisition of skills such as persistence, willingness, cooperativeness, creativity and initiative, according to the present work, depends on and is linked to each learner's personal experiences, traits, needs, interests and objectives which during project-based learning are engaged but subordinated to social, cooperative objectives and expectations. Project-based learning provided in SCSs is, therefore, considered to be a powerful means in fighting social marginalization, stigmatization and labelling of school dropouts.

KRUCK, S. E.; MATHIEU, RICHARD G.; MITRI, MICHEL, «Research in information systems education: Scope and productivity», *Journal of Computer Information Systems*, τόμ. 54, τχ. 1 (2013), σσ. 34–41.

- Information systems (IS) education research is an integral part of the IS academic community. Research on timely issues such as techniques for innovative teaching, methods for addressing the recent enrollment crisis, and revisions to the IS curriculum are vital to the IS discipline. This paper defines the scope of information systems education research and identifies the top research journals that publish research related to information systems education. Ultimately this paper reports on research productivity in information systems education at both the institutional and individual faculty levels for the period 2005-2010. The results of this paper suggest that IS education research is global in nature with several leading institutions outside of North America including universities in Australia, Belgium, Greece, Hong Kong, Israel, Taiwan, and the United Kingdom. In addition, several universities prominent in overall IS research productivity were also prominent in IS education research.

KURT, MUSTAFA; KURT, SEVINC, «Space-Centred English Language Learning: The Cyprus Case», *English Teaching: Practice and Critique*, τόμ. 12, τχ. 2 (2013), σσ. 76–101.

KYRGIDOU, L.; MYLONAS, N.; PETRIDOU, E., «Identifying tomorrow's entrepreneurs: Entrepreneurship education in Greece», *World Review of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, τόμ. 9, τχ. 3 (2013), σσ. 352–364.

- The current study aims at examining the importance of characteristics that young individuals perceive as a stimulus in undertaking entrepreneurial activity in future. Two widely acknowledged tests, the attitudes toward enterprise (ATE) and the general enterprising tendency (GET) test, served as the research tools in order to draw indications regarding youth's potential entrepreneurial behaviour in the Greek context. Research in a sample of undergraduate students of different backgrounds indicated that the ATE test seems to work better and ranked youth's attitudes in the following order: creativity, achievement, leadership, personal control and intuition. Provided that young individuals increasingly constitute the recipients of entrepreneurial educational and policy initiatives, the current study contributes in several ways and responds to past research calls for the need to design appropriate entrepreneurial supportive processes, but also to effectively measure and evaluate the outcomes of existing entrepreneurial programmes and frameworks.

LABRIANIDIS, LOIS; VOGIATZIS, NIKOS, «**The mutually reinforcing relation between international migration of highly educated labour force and economic crisis: the case of Greece**», *Journal of Southeast European and Black Sea*, τόμ. 13, τχ. 4 (2013), σσ. 525–551.

- Although several studies aim at analysing the causes and impacts of the current economic crisis, especially involving the case of Greece, the role that highly educated population holds has not received wider attention. Based on an examination of both secondary data on the Greek economy/labour market and primary data collected by a survey that included 1821 graduates, this paper shows that underutilization of highly educated population harmed the competitiveness of the Greek economy, a factor which has significantly contributed to the creation of the current debt crisis and fostered the migration of graduates.

LASPALAS, J., «**Divine education and human cooperation. The Christian Paideia dynamics in the Stromata of clement of Alexandria [Pedagogía divina y cooperación humana. La dinámica de la Paideia cristiana en los Stromata de clemente de Alejandría]**», *Educacion XXI*, τόμ. 16, τχ. 2 (2013), σσ. 23–38.

- Without doubt Clement of Alexandria must certainly be regarded as a founder of the Christian educational tradition. Among his works, the most prominent is an extended theological treatise, entitled Stromata, full of educational passages. In spite of its doubtless relevance, this book has a limited presence in the studies on the educational past. Hence, in this paper we intend to show the depth and originality of its content, because many of his ideas were later developed by other Fathers of the Church, especially Saint Augustine. In our article, we first explain the nature of holiness -the goal of Christian education- and then we proceed to examine the functions of the agents which contribute to it. Thus we can show that in Clements theory of education, spiritual perfection is primarily a divine gift, but only accessible through an effort to know and follow Christ, true image of God. In this manner it is possible for the believer to identify himself with the Father in the Logos. Nevertheless, it is precisely in the aim of this imitation of Christ -perfect God and perfect Man- that the conquest of natural virtues -both intellectual and moral- acquires all its meaning, intended as an essential contribution of each believer to his personal quest for holiness.

LAUGINIE, PIERRE, «**How Did Light Acquire a Velocity?**», *Science & Education*, τόμ. 22, τχ. 6 (2013), σσ. 1537–1554.

LEMONI, REA κ.ά., «**Views of Nature and the Human-Nature Relations: An Analysis of the Visual Syntax of Pictures about the Environment in Greek Primary School Textbooks-Diachronic Considerations**», *Research in Science Education*, τόμ. 43, τχ. 1 (2013), σσ. 117–140.

- This paper explores the function of the visual syntax of images in Greek primary school textbooks. By using a model for the formal analysis of the visual material, which will allow us to disclose the mechanisms through which meanings are manifested, our aim is to investigate the discursive transition relating to the view of nature and the human-nature relationship between two series of natural science textbooks. The model is applied to a total of 635 pictures; 434 coming from the old series of textbooks introduced in the early 1980s and 201 from the new introduced in 2006. The results show that a) no differences in the codes of the visual representation of nature or human-nature relationship were recorded between the two series of textbooks, b) the environmental rhetoric mediated by the pictorial material of the textbooks appears closer to its lay counterpart than to scientific rhetoric, c) both series of textbooks favor a viewer-picture relation which diverges from the epistemological (subject/object) ideas of the romantic worldview and comes closer to the baroque one that depicts the world as non-linear and disconnected, while gives more

freedom to the viewer to proceed to subjective interpretations. Thus, we assert that the baroque approach adopted by both series of textbooks does not aim at the initiation of students to the highly conventionalized ways of expression, and ultimately to the formalized and scientific rhetoric. On the contrary, within a constructionist context, the textbooks' visual mode allows students to equally share power with a quite familiar world.

LITTLEDYKE, MICHAEL; MANOLAS, EVANGELOS; LITTLEDYKE, ROS ANN, «**A systems approach to education for sustainability in higher education**», *International Journal of Sustainability in Higher Education*, τόμ. 14, τχ. 4 (2013), σσ. 367–383.

- Purpose - The purpose of the research is to investigate education for sustainability (EfS) practice and perceptions in three university contexts in England, Australia and Greece with a view to identify a suitable systems model for effective EfS across the university. Design/methodology/approach - Research tools involved interviews of key people engaged in EfS (n = 25) supported by observations plus appropriate documentary analysis as a basis to establish perceived good practice, barriers and ways to improve EfS. Findings - Clear vision, leadership and support for EfS were considered vital, while agreed understanding about the importance, purpose and nature of EfS was necessary to achieve effective EfS across the university. Wide consultation, consensual agreement and collaborative practice were viewed as important to achieve collective views and coordinated action. A distributed model of leadership in which individuals are responsible and collectively empowered to action is relevant to a systems model for EfS. A systems model for coordination of EfS integrates approaches to governance, curriculum and infrastructure management. Details of examples of good practice and ways to improve practice are discussed. Research limitations/implications - As the research was qualitative in design and focussed on three universities, the sample size is restricted and there are limitations in the generalisability of specific results outside of their contexts. However, the overall results have some broadly significant implications and trends that have relevance for the university sector. Practical implications The structure and processes for an approach to systems organisation and identified good practice, barriers and perceived ways to improve practice have relevance for coordination of EfS across the university sector. Social implications - The findings have significant social implications, as EfS has urgent and important international priority, while universities have important functions in educating the next generation of professionals across a wide range of contexts. Originality/value - The paper is an original contribution to establishing an effective systems model for EfS coordination; hence it is of significant educational and social value.

LOUKOMIES, ANNI κ.ά., «**Promoting Students' Interest and Motivation towards Science Learning: The Role of Personal Needs and Motivation Orientations**», *Research in Science Education*, τόμ. 43, τχ. 6 (2013), σσ. 2517–2539.

MAGOS, K.; TSILIMENI, T.; SPANOPOULOU, K., «**“Good morning Alex - Kalimera Maria”**: Digital communities and intercultural dimension in early childhood education», *Intercultural Education*, τόμ. 24, τχ. 4 (2013), σσ. 366–373.

- A considerable number of research studies that have involved mainly primary and secondary school students have shown that students' participation in collaborative projects through digital communities contributes to the positive development of intercultural interaction. The present research report examines the validity of the previous findings in the context of early childhood education, through the participation of kindergarten classes in digital communities. Our observations of students' participation (N = 23) show that they had the opportunity to become more aware of their own culture and also take their first steps towards intercultural awareness.

MANDRIKAS, ACHILLEAS; SKORDOULIS, CONSTANTINE; HALKIA, KRYSTALLIA, «**Pre-Service Elementary Teachers' Conceptions about Wind**», *International Journal of Science Education*, τόμ. 35, τχ. 11 (2013), σσ. 1902–1924.

- This paper presents a study concerning Greek pre-service elementary teachers' (PET) conceptions about wind. The study focuses on their (i) understanding of scientific concepts used to explain wind formation, (ii) conceptions about wind measurement and (iii) ability to read and translate symbols of wind on weather maps. Our research reveals a lack of understanding in wind formation mechanism, and difficulties in orientation and in weather maps reading. Our findings are consistent with previous research carried out in different national and educational contexts. In the final section, we outline the implications of these findings for the design of learning activities concerning wind in primary, secondary and tertiary education including Environmental Science courses attended by PET.

MANDRIKAS, ACHILLEAS κ.ά., «**Improving Pre-Service Elementary Teachers' Education via a Laboratory Course on Air Pollution: One University's Experience**», *Journal of Science Education and Technology*, τόμ. 22, τχ. 2 (2013), σσ. 113–123.

- This paper describes the structure of the 'Air Pollution Course', an environmental science laboratory course developed at the Science Education Laboratory of the Faculty of Primary Education, University of Athens, as well as the findings resulting from its implementation by pre-service elementary teachers. The course proposed in this study deals with the problem of air pollution, which has a special local interest in a large and crowded city like Athens, Greece. The design of the 'Air Pollution Course' was based on a combination of experimental study and the use of educational software. All the activities were carried out with the aid of contemporary technological equipment according to the Microcomputer Based Laboratory and to Information and Communication Technologies principles. This approach has encouraging results to the understanding of the problem of air pollution. Currency signhe laboratory course has improved pre-service elementary teachers' correct use of terms and accuracy in scientific descriptions. These facts suppose deeper conceptual understanding on air pollution phenomena. However, there is a need for further improvement of the pre-service elementary teachers' knowledge in air pollution phenomena, as they still hold misconceptions. The teaching implications of these results are discussed.

MANIOS, Y. κ.ά., «**Criterion validity of the Physical Activity Questionnaire for Schoolchildren (PAQ-S) in assessing physical activity levels: the Healthy Growth Study**», *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, τόμ. 53, τχ. 5 (2013), σσ. 502–508.

- Aim. The aim of this paper was to evaluate the criterion validity of the Physical Activity Questionnaire for Schoolchildren (PAQ-S). Methods. The current study is a subcohort of the Healthy Growth Study, a large-scale cross-sectional study. 202 school-children aged 9-13 years from Greece completed the PAQS and wore an accelerometer for 4 consecutive days. Time spent moderate (MPA), moderate to vigorous (MVPA) and vigorous (VPA) physical activity was calculated based on PAQ-S and accelerometer data. Results. The average time spent on MPA and MVPA as derived from PAQ-S and from accelerometers were significantly moderately correlated ($r=0.462$, $P<0.001$ and $r=0.483$, $P<0.001$, respectively). No significant correlation was detected between PAQ-S and accelerometer-measured time spent performing VPA ($\rho=0.150$, $P=0.057$). Intraclass Correlation Coefficient (ICC) indicated a moderate agreement between PAQ-S and accelerometer in estimating MPA (ICC=0.592, $P<0.001$) and MVPA (ICC=0.581, $P<0.001$). Bland-Altman analysis revealed a small mean difference (the "bias"), between the two methods, in estimating MPA, although this difference was found to be significantly higher than zero ("bias"=27.4% of the accelerometer-measured mean score, $P=0.006$). On the other hand, Bland-Altman analysis revealed a large mean

difference in estimating MVPA and VPA (“bias”=84.2% and 357% of the accelerometer-measured mean score for MVPA and VPA, respectively and $P < 0.001$). The high correlation coefficient between the average and difference values between all physical activity scores derived from accelerometers and PAQ-S, indicate a systematic overestimation of physical activity time with increasing physical activity for PAQ-S. Conclusion. The validity of PAQ-S for the estimation of MPA and MVPA was found to be slightly similar self-reported measures for schoolchildren. Therefore, this questionnaire could be used as a tool for physical activity assessment in large population studies.

MANOUSOU, E.; LIONARAKIS, A., «**Design and development of a polymorphic pedagogical material for supplementary distance learning in primary education in the field of environmental education in Greece**», *Turkish Online Journal of Distance Education*, τόμ. 14, τχ. 3 (2013), σσ. 12–32.

- This article deals with a documented research in order to create a pedagogical framework for the application of a supplementary distance learning program in the field of environmental education for pupils of primary education, in remote and multi-grade schools of Greece. This prospect has been considered as an interesting idea with multilateral, socio cultural and democratic dimensions, as it could enrich the school and learning environment of children of the outermost regions. In this paper, there are described the planning criteria and the development of a polymorphic pedagogical material for distance learning, under the title: ‘Captain SOS, His Bunch and the Moving Island’, the needs according to the characteristics of the target group, the choice of learning theories and the determination of the teaching techniques, the specific teaching techniques and the teaching methodology, the structure of the learning material, the characteristics and the structure of the educational software, the categorization of activities, the supplementary learning material. Moreover, there are described the pilot application and the ways of the evaluation.

MARINAGI, CATHERINE; SKOURLAS, CHRISTOS, «**Blended Learning in Personalized Assi-
stive Learning Environments**», *International Journal of Mobile and Blended Learning*, τόμ. 5, τχ. 2 (2013), σσ. 39–59.

MAVROIDIS, ILIAS κ.ά., «**Technology Acceptance and Social Presence in Distance Education—A Case Study on the Use of Teleconference at a Postgraduate Course of the Hellenic Open University**», *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, τόμ. 16, τχ. 2 (2013), σσ. 76–96.

McGAVIN, P. A., «**Conversing on Ethics, Morality and Education**», *Journal of Moral Edu-
cation*, τόμ. 42, τχ. 4 (2013), σσ. 494–511.

- In philosophical use, ‘ethics’ and ‘moral philosophy’ are more closely synonymous—one deriving from Greek, *ethikē* and the other from Latin *moralis*. In typical social science paradigms, there generally prevails a consensual sense of contemporary everyday use of ethics, except where earlier usage sustains discourse in terms of morals—as with moral psychology. This article takes a recent publication in this journal by Patrick Welch to propose a ‘conversation’ between theoretic and empirical approaches to ethics and morals. This is illustrated using works by Joseph Ratzinger to suggest a natural law approach that brings together premises and empirics in ethical and moral discourse and action. This kind of integration helps the discovery and owning of truth that is ‘not of one’s own making’. Such a synthetic approach is especially relevant to raising student identity with ethical/moral issues and in assisting their building of psychological structures and processes that support education in ethical/moral reasoning and action.

MELLOU, KASSIANI κ.ά., «**Epidemiological investigation of two parallel gastroenteritis outbreaks in school settings**», *BMC PUBLIC HEALTH*, τόμ. 13, τχ. 1 (2013).

- Background: Two parallel gastroenteritis outbreaks occurred in an elementary school and a neighboring kindergarten in Kilkis, Northern Greece in 2012. The aim of the study was the investigation of these two parallel outbreaks as well as their possible source. Methods: Two retrospective cohort studies were performed to identify the mode and the vehicle of transmission as well as the possible connection between them. Results: Elementary school and kindergarten populations of 79.9% (119/149) and 51.1% (23/45) respectively, participated in the study. Case definition was satisfied by 65 pupils from the elementary school and 14 from the kindergarten. For elementary school, 53 cases were considered primary cases of the outbreak and were included in the analysis. Based on the results of the multivariate analysis, consumption of tap water was the only statistically significant independent risk factor of gastroenteritis (RR = 2.34, 95% C.I.: 1.55-3.53).; a finding supported by the shape of the epidemic curve which referred to a common point source outbreak with secondary cases. For kindergarten, no statistically significant risk factor was identified, and the epidemic curve supported a person-to-person transmission according univariate analysis. Norovirus GI and GII and human Adenovirus were detected by Real Time PCR in stool samples from seven children of elementary school, but stool samples were not collected by children of the kindergarten. Conclusions: Even though the etiological agent of the outbreak was not verified, combined epidemiological and laboratory results were in favor of a waterborne viral gastroenteritis outbreak at the elementary school, followed by a person to person spread at the kindergarten.

METALLIDOU, PANAYIOTA, «**Epistemological Beliefs as Predictors of Self-Regulated Learning Strategies in Middle School Students**», *School Psychology International*, τόμ. 34, τχ. 3 (2013), σσ. 283–298.

- This study examines the contribution of epistemological beliefs to middle school students' reported use of self-regulated learning strategies. One hundred and sixty 8th and 9th graders from three public middle schools participated in the study. Gender was about equally represented in the sample (89 girls, 71 boys). During the group examination phase, the participants were asked to complete a Greek version of Epistemological Beliefs Questionnaire (EBQ), based on Schommer-Aikins, Mau, Brookhart and Hutter's (2000) middle school version of EBQ. During the individual examination phase, they were interviewed using the Self-Regulated Learning Interview Schedule (SRLIS). Epistemological beliefs about the speed of learning and the ability to learn significantly predicted the reported use of cognitive as well as motivational regulation strategies. The educational implications of the results are discussed in relation to cultural influences on the formation of epistemological beliefs.

MILLER, KEVIN J.; MORFIDI, ELENI; SOULIS, SPYROS, «**Teachers' Perceptions of Greek Special Education Policies and Practices**», *Journal of International Special Needs Education*, τόμ. 16, τχ. 1 (2013), σσ. 53–65.

MILLS, KATIE ELIZABETH; BRUCE, JACKLYN, «**Socially Responsible or Just Plain Social?**», *Journal of Leadership Education*, τόμ. 12, τχ. 1 (2013), σσ. 156–173.

MORGAN, C., «**The work of the British School at Athens, 2012-2013**», *Archaeological Reports*, τόμ. 59 (2013), σσ. 3–10.

- The School's archaeological programme in 2012-2013 included fieldwork, museum studies (notably a project led by Robin Barber to complete the publication of material from early 20th-century excavations at Phylakopi now held in the National Museum in Athens) and many individual and

group projects housed at Knossos and in the Fitch Laboratory. Following the success of the conference *Interpreting the Seventh Century BC*, in December 2011, a further workshop in December 2012 on Thessalian sanctuaries and cults, organized in collaboration with the University of Oxford, brought together 24 speakers, including many colleagues from Thessalian ephoreias and the University of Thessaly, to present new data and reflections. Maria Stamatopoulou comments further on material presented at this meeting in her contribution to this year's AG below. In London, collaboration with colleagues in the British Museum's Department of Greece and Rome resulted in a very popular study day on Knossos: from Labyrinth to Laboratory in November 2012 (now published online at www.bsa.ac.uk). This will soon be followed (on 2 November 2013) by a further collaboration in a British Museum Classical Colloquium on *Archaeology Behind the Battle Lines: Macedonia 1915-1919*, also in partnership with the Archaeological Museum of Thessaloniki. Among our ongoing field projects, I begin with discussion of the excavation at Koutroulou Magoula in Thessaly directed by Nina Kyparissi-Apostolika (Director Emerita, EPSNE) and Yannis Hamilakis (Southampton), which in 2012 sought to clarify activity in the area of two Neolithic buildings uncovered in 2011 (Fig. 2). One of these buildings had been mostly destroyed in later periods, although evidence of outdoor activity includes hearths and in situ deposits.

ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ κ.ά., «**Perceived Structure and Achievement Goals as Predictors of Students' Self-Regulated Learning and Affect and the Mediating Role of Competence Need Satisfaction**», *Learning and Individual Differences*, τόμ. 23 (2013), σσ. 179–186.

ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ, ΚΥΡΙΑΚΗ κ.ά., «**Evaluation of Instrumental Activities of Daily Living in Greek Patients with Advanced Cancer**», *International Journal of Rehabilitation Research*, τόμ. 36, τχ. 1 (2013), σσ. 75–80.

ΝΕΟΦΥΤΟΥ, ΛΕΦΚΙΟΣ; ΒΑΛΙΑΝΔΕΣ, ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, «**Critical Literacy Needs Teachers as Transformative Leaders. Reflections on Teacher Training for the Introduction of the (New) Modern Greek Language Curriculum in Cyprus**», *Curriculum Journal*, τόμ. 24, τχ. 3 (2013), σσ. 412–426.

- The new Curricula of Cyprus aspire to deliver a new ethos in teaching and learning that promotes the notion of the humane and democratic school' and emphasises the right of every child to succeed. In this context, the new Modern Greek language curriculum in Cyprus has been moulded upon the notion of Critical Literacy (CL). CL is neither an instructional strategy nor a lesson plan. It is a philosophical belief committed to a different worldview. As such, CL requires people's acceptance. Not just students but also teachers must first learn, understand and embrace the notion before applying its principles to their practice. This can only be done through a process of transformative leadership enabling teachers to become transformative leaders themselves. Has this axiom been taken into consideration in the case of Cyprus? Do teachers in Cyprus learn about CL in a process of transformative leadership? This article will attempt to answer these questions utilising the testimonies of Sandra, a primary school teacher who attended the seminars and workshops organised for training teachers to use the new language curriculum.

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, ΕΒΑΓΓΕΛΟΣ; ΜΑΡΟΥΔΑΣ, ΛΕΟΝΙΔΑΣ, «**Institutional Changes and the Expansion of Flexible Forms of Employment in Higher Education: The Case of Greek Universities**», *Journal for Critical Education Policy Studies*, τόμ. 11, τχ. 3 (2013), σσ. 127–145.

ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗ, ΜΑΡΙΑ, «**Pedagogical Systems and the Construction of the Primary School**

Teacher in the Teachers' Training Institution (Didaskalio) in Greece (1830-1933): Issues of Power and Governmentality», *Policy Futures in Education*, τόμ. 11, τχ. 1 (2013), σσ. 59–73.

- This article investigates the governmentality in the pedagogical systems through the teachers' mission and the corresponding teachers' education in Greece from the construction of the nation/state and for about a century, according to the socio-economical conditions that emerged. It does so in order to analyse the relation of society, the educational system and teachers' education. To this end, it decodes, through discourse analysis among other means, the state's official texts, the pedagogy applied, the teachers' tasks and position in teaching, and the impact of the above on teachers' education. It discerns three reform periods of teachers' education in Greece from the nineteenth to the mid-twentieth centuries, and explores how teachers were prepared in the Didaskalio (teachers' education institution) in each period. It concludes that power relations determine the construction of the teacher's soul in order to construct the child's soul.

NIKOLARAIZI, MAGDA; VEKIRI, IOANNA; EASTERBROOKS, SUSAN R., «Investigating Deaf Students' Use of Visual Multimedia Resources in Reading Comprehension», *American Annals of the Deaf*, τόμ. 157, τχ. 5 (2013), σσ. 458–473.

OIKONOMIDOU, ELENI M. κ.ά., «Demos as an Explanatory Lens in Teacher Educators' Elusive Search for Social Justice», *Education, Citizenship and Social Justice*, τόμ. 8, τχ. 3 (2013), σσ. 231–241.

- Borrowing insights from the Ancient Greek ideal conceptions of a democratic civic space (demos), this article examines the applicability of this framework to four teacher educators' journey to implement social justice in their programs. It is proposed that the three constitutive dimensions of demos (freedom of speech, equality to vote and hold office, and equality against the law) could provide explanatory lenses to bottom-up collaborative projects in teacher education and beyond, through the illumination of both successes and failures.

ÖZMATYATLI, İÇİM ÖZENLİ; ÖZKUL, ALI EFDAL, «20th Century British Colonialism in Cyprus through Education», *Eurasian Journal of Educational Research*, τόμ. 13, τχ. 50 (2013), σσ. 1–20.

- **Problem Statement:** The island of Cyprus, due to its strategic location, was under the influence of many conquerors throughout the centuries. Cultural traces of these captors have survived to the present day. This long, turbulent history has had a profound effect on the Cypriot educational system, with the most recent influence being the impact of the British Administration during the 19th and 20th centuries. **Purpose of Study:** This article attempts to reveal the influence and consequences of British Colonial policies on education, focussing on curriculum and its aims in the 20th century. The emphasis is more on the opinion of the recipients of education concerning their experience with the education system and their perception of its success or failure rather than on the aims and goals as set by the administrators and educators. **Methods:** This study encompasses a qualitative research approach to gain in-depth data based on interviews of Turkish-Cypriots and Greek-Cypriots of different backgrounds who were students during the colonial times. The data regarding issues of primary and secondary school curriculum and its aims, nationalism and religion at schools, identity, and ties between the two communities and their “motherlands” was recorded, analysed thematically, and presented in detail. **Findings and Results:** By implementing sometimes extreme measures, the British followed the tactic of “Divide and Rule” which led the two communities to ethnic division. The authors discern the trends of the British Colonial policies towards the establishment of a more British society, which was accomplished by influencing the

educational and sociopolitical aspects of life on the island. Conclusions: The British educational policies helped both Turkish and Greek Cypriots to create ethno-nationalism, which inspired the subsequent resistance of both communities. Although it is apparent that Cypriots placed a high value on education, this development was confined only within the context of being Greek or Turkish. Indeed, it would appear that within a curricula context, for the most part, this served as a forum in which all parties sought to construct national identities. The cost remains to be seen.

PALAIOLOGOU, NEKTARIA; DIMITRIADOU, CATHERINE, «**Multicultural/Intercultural Education Issues in Pre-Service Teacher Education Courses: The Case of Greece**», *Multicultural Education Review*, τόμ. 5, τχ. 2 (2013), σσ. 49–84.

PANAS, EPAMINONDAS EFST., «**Homeorhesis and Indication of Association between Different Types of Capital on Life Satisfaction: The Case of Greeks under Crisis**», *Social Indicators Research*, τόμ. 110, τχ. 1 (2013), σσ. 171–186.

PANAYIDES, P.; WALKER, M.J., «**Evaluating the psychometric properties of the Foreign Language Classroom Anxiety Scale for Cypriot senior high school EFL students: The Rasch Measurement approach**», *Europe's Journal of Psychology*, τόμ. 9, τχ. 3 (2013), σσ. 493–516.

- The aim of this study was to investigate the psychometric properties of the Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS) for Cypriot senior high school EFL students, through Rasch measurement. In doing so, the researchers clarified two discrepancies found in the literature: first the factor structure of the scale and second whether test anxiety is a component of FLCA. The Greek version of the FLCAS was administered to a sample of 304 senior high school EFL students. Results showed that after removing five items which fitted the Rasch Rating Scale model poorly, the remaining 28 items formed a unidimensional scale, one component of which is test anxiety. The degree of reliability was high. Semantic analysis of the items revealed that one of the reasons was the inclusion of many parallel items. The Rasch person-item map showed that a second reason was the narrow coverage of the construct by the items. Finally the 5-point Likert scale was shown to be marginally optimal. Suggestions are proposed for future research into the refinement of the scale.

PANITSIDES, EUGENIA, «**Researching Returns Emanating from Participation in Adult Education Courses: A Quantitative Approach**», *International Journal of Lifelong Education*, τόμ. 32, τχ. 5 (2013), σσ. 600–619.

- Throughout contemporary literature, participants in adult education courses have been reported to acquire knowledge and skills, develop understanding and enhance self-confidence, parameters that induce changes in their personal lives, while enabling them to play a more active role in their family, community or work. In this vein, a large-scale, nationally representative survey was conducted, with the aim of recording the views of beneficiaries in Greece on the wider outcomes having derived from their participation in adult education courses. Quantitative data were retrieved through questionnaires administered to a random sample of 1500 individuals having participated in general adult education courses, at pan-Hellenic level, whilst data underwent descriptive statistical analysis as well as multidimensional, multivariate analysis. Findings highlighted that substantial benefits have been realised in the fields of qualifications and skills, self-concept and social relations, whilst 'disadvantaged' individuals appear to have reported increased benefits, as a result of their participation in educational courses. The findings entail considerable practical and theoretical significance for adult education and its substantial contribution at socio-economic level,

as a means of facilitating social inclusion and enhancing economic growth, whilst they provide a basis for further research.

PANOU, Ε. κ.ά., «**Evaluation of an educational programme on the influenza in elementary schools**», *Journal of Physical Education and Sport*, τόμ. 13, τχ. 4 (2013), σσ. 570–577.

- Elementary school students' knowledge on various health matters is of high importance in order to prevent the appearance of various diseases. The influenza appears mainly to school children and is a disease, the frequency of which could be greatly decreased with the appropriate education and application of effective personal care. This study focuses on whether the elementary school students' knowledge on the influenza has been improved or not after the implementation of an educational programme. In addition, the role of certain demographic features regarding elementary school students' knowledge before the implementation of the educational programme is also analysed. The sample consisted of 116 elementary school students between 8 and 13 years old attending primary education schools in the Prefecture of Attica. Response rate was 100%, the average rate of correct answers before the implementation of the educational programme was 73.1% (± 15), whereas afterwards correct answers' rate was 88.4% (± 12), presenting a statistically important increase ($p < 0.001$), a fact that demonstrates the efficiency of the educational programme. Moreover, it was noticed that the most informed students were those that had already discussed about the influenza with their teachers ($p = 0.006$), with their family/friendly environment ($p = 0.002$), students of Greek origin ($p = 0.05$) and children of older age ($p = 0.02$). This study is a primary step regarding the efficiency of educational programmes in relation to elementary school students' knowledge on health matters. The essential improvement of students' knowledge demonstrates the necessity for the implementation of appropriate educational programmes in elementary schools in order for the knowledge of elementary school students to be increased and their state of health to be improved. Personal care measures and health education are the basic conditions for the decrease in the frequency of various diseases, such as the influenza; in particular regarding elementary school students.

PANTELI, YOLANDA; ZEMBYLAS, MICHALINOS, «**Teachers' perceptions of national identity and its intersection with gender: a phenomenological study in a conflict society**», *Gender and Education*, τόμ. 25, τχ. 4 (2013), σσ. 379–395.

- The aim of this study is to investigate Greek-Cypriot teachers' perceptions regarding the role that national identity and its intersection with gender play in representations of the past. Drawing on data deriving from forty individual interviews and analysed through the lens of intersectionality theory, it is shown that: although all teachers were able to recognise the role of national identity in representations of the past in the Cyprus conflict, the majority of these teachers were not equally aware of the gender politics in representations of the past. The participants seemed to be willing to take responsibility for the ways in which they represented the national identity, but they were not willing to assume responsibility for their gendered representations; instead, these representations were deemed unconscious' or a product of tradition' or the natural order' and, thus, not within their control. The paper ends with a discussion of how this study informs educational research and teacher professional development, concerning the intersection of national identity and gender in relation to issues of collective memory.

PAPADIMITRIOU, A.; IVANKOVA, N.; HURTADO, S., «**Addressing challenges of conducting quality mixed methods studies in higher education**», *International Perspectives on Higher Education Research*, τόμ. 9 (2013), σσ. 133–153.

- In this chapter, the authors discuss challenges and decision-making in the process of conducting

quality mixed methods research in higher education, and offer the lessons learned from their experiences. The chapter begins with a discussion of quality and the ways of establishing quality in mixed methods studies. Two examples of studies are used to illustrate the issues involved in addressing quality in conducting mixed methods studies in different higher education settings. The first example discusses the challenges associated with establishing the quality of meta-inferences in a mixed methods (quantitative to qualitative) design that was used in two studies of students' engagement and persistence in pursuing graduate degrees online in the United States. The second example presents the methodological steps and criteria for evaluating the quality of a multilevel mixed design study to explain quality management in Greek higher education. The authors also reflect on how researchers can become active participants in the co-construction of quality in mixed methods research.

PAPAETI, A., «Music and re-education in Greek prison camps: from Makronisos (1947-1955) to Giaros (1967-1968).», *Torture : quarterly journal on rehabilitation of torture victims and prevention of torture*, τόμ. 23, τχ. 2 (2013), σσ. 34–43.

- This paper examines the policy of 're-education' for left-wing political prisoners in Greece during the military Junta (1967-1974) at the prison camp on the island of Giaros from 1967 to November 1968. Taking as its starting point the ways folk culture was used to substantiate the Colonels' ideological discourse and to give their rule aesthetic roots as a strategy of legitimization, the paper investigates how this kind of music was instrumentalized as a way of breaking political prisoners in exile. Music from loudspeakers was part of an attempt to make detainees sign Declarations of Loyalty, renouncing their values and their comrades. The 're-education' programme of Giaros is examined here as a remainder of the Greek Civil-War legacy (1946-1949), and particularly of the institutionalized 're-education' and 'rehabilitation' programme of the infamous prison camps on the island of Makronisos (1947-1955). Interviews with former detainees from both historical periods underline the damaging effects of the use of music, highlighting the need to understand music's capacity to degrade, but also torture, individuals instead of uplift and ennoble the soul.

PAPAGEORGIU, GEORGE; STAMOVLASIS, DIMITRIOS; JOHNSON, PHILIP, «Primary Teachers' Understanding of Four Chemical Phenomena: Effect of an In-Service Training Course», *Journal of Science Teacher Education*, τόμ. 24, τχ. 4 (2013), σσ. 763–787.

- One hundred and thirty Greek primary school teachers participated in a study, where the effectiveness of a specially designed intervention on chemical changes was tested. The study took place in the wider context of an in-service training course where the key feature was an innovative approach based on the concept of a substance and its transformations, physical and chemical. In the present paper the focus is on the chemical transformations of substances. Pre-intervention, teachers were found to have a relatively limited ability in explaining chemical changes, which depends on the characteristics of the particular change, and they held a number of misconceptions similar to those of pupils. Post-intervention, teachers' descriptions and explanations were found to be significantly improved. Also, a relationship between teachers' particle ideas and their explanations was found. Implications for science education are also discussed.

PAPANDREOU, D. κ.ά., «Is beverage intake related to overweight and obesity in school children?», *Hippokratia*, τόμ. 17, τχ. 1 (2013), σσ. 42–46.

- **Background and Aim:** Recently, considerable attention has been given to beverage intake as a source of calories which may be linked to pediatric obesity. The purpose of our study was to evaluate the beverage intake in school children and adolescents aged 7 to 15 years old. **Methods:** Six hundred and seven (607) out of 655 children participated in the study. One hundred percent fruit juice

were classified those beverages that contain 100% fruit juice, without sweetener. Sweetened sugar beverages (SSBs) were included (fruit drinks sweetened fruit juice, fruit-flavored drink or drink that contained fruit juice in part, sweeten soft drinks, coffee, and tea). Results: Around 84% of subjects consumed water while 81% of children who were included in the analysis consumed milk, 49.5% consumed 100% fruit juice, and 79.4 % SSBs. Whole milk was consumed by 40.9% of school children. Skim milk and 1% milk were consumed by 3.6% and 4.7% of the children, respectively. Children and adolescents consuming SSBs were 2.57 (95% CI: 1.06, 3.38) times more likely to become obese compared to normal peers. Conclusion: Sugar beverage drinks but not 100% fruit juices and milk are associated with obesity. Further studies investigating the relationship among beverage consumption, total energy intake, and development of overweight are needed.

PAPANIKOLAOU, Μ. κ.ά., «**Noise and perceived discomfort in Greek school children [Ruido y molestias percibidas entre niños griegos en la escuela]**», *Journal of Science Education*, τόμ. 14, τχ. 1 (2013), σσ. 40–42.

- The survey herein aims to record the types of noise that school children frequently encounter at school (both indoors and outdoors), to investigate the degree of distress and to record the views of school children as to whether background noises distract them. In total, 594 randomly chosen children who attended fifth and sixth grade in three different regions of Greece with various population densities (Larissa, Volos and Naxos) participated in the survey. The tool used was a questionnaire properly designed for the purpose of the study. The results revealed that children of the largest city (Larissa) were more exposed to internal and external noises and also reported higher levels of perceived annoyance. Moreover, according to the study, the most common perceivable external noises were those produced by vehicles and from the voices of children in the schoolyard. Regarding indoor school noises, children appeared to be chiefly disturbed by the noises in the corridors and the neighbouring classes. Finally, children did not report any particularly negative attitude towards indoor school noise since they did not consider it fully responsible for distracting them during the lessons.

PAPAVASILEIOU, HRISTINA; MAVRAKIS, ANASTASIOS, «**Environmental Education: Issue Water: Different Approaches in Secondary General and Technical Lyceum in a Social and Environmental Stressed Area in Greece**», *Procedia Technology*, τόμ. 8 (2013), σσ. 171–174.

6th International Conference on Information and Communication Technologies in Agriculture, Food and Environment (HAICTA 2013).

PARK, JULIE J.; KIM, YOUNG K., «**Interracial Friendship and Structural Diversity: Trends for Greek, Religious, and Ethnic Student Organizations**», *Review of Higher Education*, τόμ. 37, τχ. 1 (2013), σσ. 1–24.

PASIPOULARIDES, ARES, «**Greek underpinnings to his methodology in unraveling De Motu Cordis and what Harvey has to teach us still today**», *International Journal of Cardiology*, τόμ. 168, τχ. 4 (2013), σσ. 3173–3182.

- Abstract William Harvey’s writings betray amazing insights born out of countless hours of thoughtful experimentation. Throughout his life, Harvey worked as a tireless and thoughtful researcher and a transmitter and intermediary between the ancient Greek natural philosophers and physicians and the “moderns,” for whom he founded two forward-looking, interlinked sciences: modern physiology and nascent cardiology. Harvey’s methodology and demonstrations were of such fundamental and standardizing nature as to secure the sure progress of these two sciences. Thus, he rendered to them such a service as Descartes’s cogito ergo sum furnished to Philosophy in giving

it a rational standard of certainty, for want of which the more speculative minds of that era were inundated with extraordinary conjectures. If Harvey disproved Galen, he absorbed and continued in his physiologic research many a principle from Aristotle, whose supreme disciple he remains. The guidance and authority of Aristotle were strong with him to the end. Harvey's account of the motions of the heart and blood in the circulation demonstrated that complex physiological systems can be represented in straightforward mechanical terms, a concept which has remained fundamental to the present day. The philosophical implication of William Harvey's discovery of the circulation of the blood was the resolute application of the experimental method to cardiology. In my judgment, he established today's forward-looking discipline of translational cardiovascular research. In due course, he should be widely acknowledged to have done so.

PERISTERI, ELENI; TSIMPLI, IANTHI-MARIA; TSAPKINI, KYRANA, «**The On-Line Processing of Unaccusativity in Greek Agrammatism**», *Applied Psycholinguistics*, τόμ. 34, τχ. 2 (2013), σσ. 233–276.

PETANIDOU, D. κ.ά., «**The role of perceived well-being in the family, school and peer context in adolescents' subjective health complaints: Evidence from a Greek cross-sectional study**», *BioPsychoSocial Medicine*, τόμ. 7, τχ. 1 (2013).

- Background: During adolescence children are usually confronted with an expanding social arena. Apart from families, schools and neighbourhoods, peers, classmates, teachers, and other adult figures gain increasing importance for adolescent socio-emotional adjustment. The aim of the present study was to investigate the extent to which Greek adolescents' perceived well-being in three main social contexts (family, school and peers) predicted self-reported Subjective Health Complaints. Methods: Questionnaires were administered to a Greek nation-wide, random, school-based sample of children aged 12-18 years in 2003. Data from 1.087 adolescents were analyzed. A hierarchical regression model with Subjective Health Complaints as the outcome variable was employed in order to i) control for the effects of previously well-established demographic factors (sex, age and subjective economic status) and ii) to identify the unique proportion of variance attributed to each context. Bivariate correlations and multicollinearity were also explored. Results: As hypothesized, adolescents' perceived well-being in each of the three social contexts appeared to hold unique proportions of variance in self-reported Subjective Health Complaints, after controlling for the effects of sex, age and subjective economic status. In addition, our final model confirmed that the explained variance in SHC was accumulated from each social context studied. The regression models were statistically significant and explained a total of approximately 24% of the variance in Subjective Health Complaints. Conclusions: Our study delineated the unique and cumulative contributions of adolescents' perceived well-being in the family, school and peer setting in the explanation of Subjective Health Complaints. Apart from families, schools, teachers and peers appear to have a salient role in adolescent psychosomatic adjustment. A thorough understanding of the relationship between adolescents' Subjective Health Complaints and perceived well-being in their social contexts could not only lead to more effective tailored initiatives, but also to promote a multi- and inter-disciplinary culture in adolescent psychosomatic health.

PETERSON, CLAUDETTE M.; RAY, CHRIS M., «**Andragogy and Metagogy: The Evolution of Neologisms**», *Journal of Adult Education*, τόμ. 42, τχ. 2 (2013), σσ. 80–85.

PETRAS, A.; THEODORIDOU, G.; NIKOLAIDIS, N., «**Treated effluent recycling at greek farm school**», *BioCycle*, τόμ. 54, τχ. 12 (2013), σσ. 27–29.

PITSIAVA-LATINOPOULOU, MAGDA; BASBAS, SOCRATES; GAVANAS, NIKOLAOS, «**Implementation of Alternative Transport Networks in University Campuses: The Case of Aristotle University of Thessaloniki, Greece**», *International Journal of Sustainability in Higher Education*, τόμ. 14, τχ. 3 (2013), σσ. 310–323.

PLIATSIKAS, CHRISTOS; MARINIS, THEODOROS, «**Processing Empty Categories in a Second Language: When Naturalistic Exposure Fills the (Intermediate) Gap**», *Bilingualism: Language and Cognition*, τόμ. 16, τχ. 1 (2013), σσ. 167–182.

— «**Processing of Regular and Irregular Past Tense Morphology in Highly Proficient Second Language Learners of English: A Self-Paced Reading Study**», *Applied Psycholinguistics*, τόμ. 34, τχ. 5 (2013), σσ. 943–970.

PROKOU, ELENI, «**Equity and Efficiency in Greek Higher Education Policies in the Past Three Decades: A Shift of Emphasis to the Issue of Efficiency/“Quality Assurance” in the 2000s**», *Journal for Critical Education Policy Studies*, τόμ. 11, τχ. 3 (2013), σσ. 29–51.

PROTOPAPAS, ATHANASSIOS; ALTANI, ANGELIKI; GEORGIU, GEORGE K., «**RAN Backward: A Test of the Visual Scanning Hypothesis**», *Scientific Studies of Reading*, τόμ. 17, τχ. 6 (2013), σσ. 453–461.

PROTOPAPAS, ATHANASSIOS κ.ά., «**What Do Spelling Errors Tell Us? Classification and Analysis of Errors Made by Greek Schoolchildren with and without Dyslexia**», *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal*, τόμ. 26, τχ. 5 (2013), σσ. 615–646.

- In this study we propose a classification system for spelling errors and determine the most common spelling difficulties of Greek children with and without dyslexia. Spelling skills of 542 children from the general population and 44 children with dyslexia, Grades 3-4 and 7, were assessed with a dictated common word list and age-appropriate passages. Spelling errors were classified into broad categories, including phonological (graphophonemic mappings), grammatical (inflectional suffixes), orthographic (word stems), stress assignment (diacritic), and punctuation. Errors were further classified into specific subcategories. Relative proportions for a total of 11,364 errors were derived by calculating the opportunities for each error type. Nondyslexic children of both age groups made primarily grammatical and stress errors, followed by orthographic errors. Phonological and punctuation errors were negligible. Most frequent specific errors were in derivational affixes, stress diacritics, inflectional suffixes, and vowel historical spellings. Older children made fewer errors, especially in inflectional suffixes. Dyslexic children differed from nondyslexic ones in making more errors of the same types, in comparable relative proportions. Spelling profiles of dyslexic children did not differ from those of same-age children with poor reading skills or of younger children matched in reading and phonological awareness. In conclusion, spelling errors of both dyslexic and nondyslexic children indicate persistent difficulty with internalizing regularities of the Greek orthographic lexicon, including derivational, inflectional, and word (stem) families. This difficulty is greater for children with dyslexia.

PSYCHARIS, SARANTOS, «**Exploring the Effects of the Computational Experiment Approach to the Epistemic Beliefs, the Motivation, the Use of Modeling Indicators and Conceptual Understanding in Three Different Computational Learning Environments**», *Journal of Education and Training Studies*, τόμ. 1, τχ. 1 (2013), σσ. 69–87.

REBER, K. κ.ά., «**Report on the activities of the Swiss School of Archaeology in Greece 2012 [Bericht über die aktivitäten der schweizerischen archäologischen schule in Griechenland 2012]**», *Antike Kunst*, τόμ. 56 (2013), σσ. 88–110.

RENTZOU, K., «**Greek male senior high school students' attitudes and perceptions towards early childhood education and care**», *International Journal of Adolescence and Youth*, τόμ. 18, τχ. 1 (2013), σσ. 45–62.

- While the attitudes of young people to gender roles are changing, this seems not to be the reality as far as career choice is concerned. This is especially true for the professional field of early childhood education and care. The degree of gender segregation and occupational stereotype in this sector are pronounced, since the workforce is mainly women. The present study examines male senior high school students' perceptions of the professional field of early childhood education and care which is considered as being one of the most gendered jobs and careers. Furthermore it aims at exploring factors associated with particular responses and why pupils felt that this particular job is suited or not suited to men. Research data reveal stereotypes both as far as men's and women's roles in children's care and education is concerned and in regard to the characteristics men and women possess. Societal perceptions seem to have shaped male senior high school students towards the professional field of early childhood education and care. Results suggest that in order to recruit more male early childhood educators, focus should be shifted to changing societal perception about gender roles. Thus, information is required.

RENTZOU, KONSTANTINA, «**Exploring Parental Preferences: Care or Education: What Do Greek Parents Aspire from Day Care Centres?**», *Early Child Development and Care*, τόμ. 183, τχ. 12 (2013), σσ. 1906–1923.

- Early childhood education and care is a multifaceted institution. Based on children's age, a number of different settings operate, which have usually two distinct aims. Kindergartens provide mainly education whereas day care centres provide care. Yet, in recent years, the need to establish programmes which provide both education and care to children from birth until their admission to primary schools (educare) has been emphasised, though limitedly. The reported study aimed at examining what Greek parents aspire from day care centres. More precisely, we aimed at exploring whether parents of infants/toddlers and preschool children consider more important aspects of care or education. Research results suggest that parents of both infants/toddlers and preschool children assign particular significance to the human factor, as well as children's care, while less attention is paid to the pedagogical dimension of day care centres, in parents:teachers' collaboration and to aspects which refer to meeting the needs of educators. These findings, which imply that day care centres are considered mainly as welfare institutions, are discussed and suggestions are formulated.

— «**Greek Preschool Children's Playful Behaviour: Assessment and Correlation with Personal and Family Characteristics**», *Early Child Development and Care*, τόμ. 183, τχ. 11 (2013), σσ. 1733–1745.

RENTZOU, KONSTANTINA; SAKELLARIOU, MARIA, «**Researcher's and Parents' Perspectives on Quality of Care and Education**», *Early Child Development and Care*, τόμ. 183, τχ. 2 (2013), σσ. 294–307.

- Based on arguments according to which the concept of quality is multifaceted, difficult to be defined and defined differently by various stakeholders, it has been suggested that the quality of care and education be evaluated from different perspectives if one aims to create a global picture of the early childhood education and care programmes. The present study aimed to examine the

level of quality and care provided by Greek preschool programmes from the researcher's and parents' perspectives and verify whether they evaluated using the same mechanism. Correlation analysis indicated that the parents rated the quality of care and education provided by their child's classrooms higher compared with the researcher. The age and level of education were found to correlate with the parents' ratings. Thus, the type of setting was found to correlate both with the researcher's and parents' ratings. The research results suggest that the quality of care and education is a relative concept and, substantiating the previous research results, highlight the need to take into account the perspectives of all those involved (parents, children and educators) when attempts are being made to define and evaluate the quality.

RICHARDS, D.G., «**Eudaimonia, economics and the environment: What do the Hellenistic thinkers have to teach economists about 'the good life'?**», *Ethics and the Environment*, τόμ. 18, τχ. 2 (2013), σσ. 33–53.

- It is argued that the ethical presuppositions of standard economic theory offer an overly narrow conception of the good and valuable. It is also argued that ancient Greek eudaimonism, particularly the variant advanced by the Hellenistic thinkers after Aristotle, provide a fuller guide to the “good life.” A review of the ethical precepts of Epicurus and the Stoic philosophers is undertaken to show how this ancient thought improves on the more limited insights of the rational choice utilitarianism preferred by neoclassical economics. This enriched ethical perspective is capable of providing a superior guide to public policy formulation, including that concerned with environmental sustainability. A connection is made that links Hellenistic eudaimonism to environmental virtue ethics (EVE).

ROCHE, HELEN, «**'Anti-Enlightenment': National Socialist Educators' Troubled Relationship with Humanism and the Philhellenist Tradition**», *Publications of the English Goethe Society*, τόμ. 82, τχ. 3 (2013), σσ. 193–207.

- This paper examines some of the ways in which scholars and educators under National Socialism attempted to construct a model of philhellenism for the ‘Thousand Year Reich’ which explicitly defined itself as descended from, yet opposed to, earlier manifestations of the phenomenon, especially as personified by Enlightenment figures such as Winckelmann and Goethe. These Nazi-fied authors tended to see the ‘great’ eighteenth-century philhellenists as providing an important legacy on which the National Socialist Weltanschauung could draw, yet, at the same time, they often vociferously decried their intellectualization of philhellenism, and their ‘blindness’ in terms of racial theory. The paper also considers National Socialist educators’ frequent attempts to turn the ideal of the Humboldtian Gymnasium on its head, proclaiming instead a return to the true, ‘living’ spirit of the original Greek gymnasium.

ROCHE, HELEN BARBARA ELIZABETH, «**'Wanderer, kommst du nach Pforta ... ': the tension between Classical tradition and the demands of a Nazi elite-school education at Schulpforta and Ilfeld, 1934-45**», *European Review of History*, τόμ. 20, τχ. 4 (2013), σσ. 581–609.

- This paper explores the tensions which arose when Schulpforta, Germany's leading humanistic boarding school, was forcibly turned into a Nazi elite school (a Nationalpolitische Erziehungsanstalt, or Napola). The time-honoured traditions of Christianity and enlightened humanism previously cultivated at the erstwhile Landesschule zur Pforta (alma mater of Fichte, Ranke and Nietzsche) were swiftly subordinated to the demands of National Socialist ideology. Schulpforta, a former monastic foundation, was radically dechristianised, and the school's Classical curriculum soon served only to emphasise those aspects of Greco-Roman Antiquity which could help the Third

Reich achieve its destiny', portraying the Greeks and Romans as proto-National Socialists, pure Aryan ancestors of the modern German race. The Napola curriculum focused on sport and pre-military training over academic excellence, and contemporary documentary evidence, memoirs and newly obtained eyewitness testimony all suggest that the Napola administration wished to assimilate Pforta with any other Napola. This idea is borne out by comparing the case of Napola Ilfeld, a former Klosterschule (monastery school) with a similar history. By the mid-1940s, Ilfeld had lost almost all connection with its humanistic past. Ultimately, we can see the erosion and Nazification of these schools' Christian and humanistic traditions as exemplifying in microcosm tendencies which were prevalent throughout the Third Reich.

RONTOU, MARIA, «**An Investigation into the Effectiveness of Collaboration between Greek Secondary EFL Teachers and Specialist Providers for Dyslexia Issues**», *Journal of Research in Special Educational Needs*, τόμ. 13, τχ. 1 (2013), σσ. 92–103.

- This paper investigates the collaboration of Greek secondary school teachers of English as a Foreign Language (EFL) with psychologists and advisers for dyslexia issues. Data were collected through audio recorded observations and interviews with head teachers and teachers. Taking a Vygotskian approach to learning, activity theory is applied to analyse the contradictions that emerge around the collaboration of teachers and head teachers with specialist provision for dyslexia issues from data in interviews and field notes across two schools. The analysis shows that contradictions are created when the participants try to achieve their goals for dyslexia support by the absence of 'what' artefacts - such as knowledge on dyslexia - and 'how' artefacts - processes and procedures such as collaboration with a counsellor - to support the collaboration of EFL teachers with EFL and special educational needs advisers and psychologists, the lack of staff at diagnostic centres and lack of funding for training. This finding indicates that the collaboration between psychologists, advisers and teachers to exchange information on pedagogy needs to be established through meetings and in-service training of teachers.

RUPP, DAVID W., «**Mutually antagonistic philhellenes: Edward Capps and Bert Hodge Hill at the American School of Classical Studies and Athens college**», *Hesperia*, τόμ. 82, τχ. 1, SI (2013), σσ. 67–99.

- Between 1918 and 1930, Edward Capps and Bert Hodge Hill had an immeasurable impact on both the American School of Classical Studies at Athens and Athens College. At the former they fought for administrative and intellectual dominance, with Capps the undisputed winner by 1926. But in the process that led to the founding of the latter in 1925, the two men assisted Stephanos Delta and Emmanuel Benaki in realizing their dream of a Greek private school modeled on Robert College in Istanbul. At Athens College the philhellenism and philanthropic spirit of Capps and Hill carried the day over their antagonistic relationship at the American School.

SAMALTANI, D.; CHRISTIDOU, V., «**Water conservation in the nursery school**», *Global Nest Journal*, τόμ. 15, τχ. 3 (2013), σσ. 421–429.

- Water shortage is an environmental problem that requires changes in terms of thinking and everyday practice. Education for a sustainable development should therefore aim at arousing pupils' awareness on this issue and inducing rational use of water in future citizens. The present study explores the effectiveness of a program designed for preschool children in promoting their awareness of water shortage and the importance of water conservation. A class of seventeen 5-6 year-old children participated in the study. Initially the relevant pre-existing views of the participants were recorded (pre-test). Subsequently, the program was implemented. It consisted of twelve interdisciplinary activities aiming at enhancing children's awareness of water conservation both

at the level of understanding and at the level of values and attitudes. Finally, the development of children's awareness was tested (post-test). The results of the study indicate that preschool children are capable of tackling with the value of water for life, the issue of its shortage and the importance of its conservation at a primary level. Water conservation is therefore a topic that can introduce young children to the concepts of man-environment interaction and interdependence, and to assist them in developing the ability to participate in finding solutions to environmental problems.

SAMARAS, ANASTASIA P.; FOX, REBECCA K., «**Capturing the Process of Critical Reflective Teaching Practices through E-Portfolios**», *Professional Development in Education*, τόμ. 39, τχ. 1 (2013), σσ. 23–41.

- This study examines aspects of professional development experiences of 19 Greek Fulbright teachers of humanities regarding schooling, learning and teaching as documented in e-portfolios completed during a project of academic course and fieldwork in the United States during their collective participation in an international professional development program. Multiple influences on teachers' learning were made visible in the portfolios: cross-cultural ideas about schooling, student-centered teaching practice, international mindedness, critical reflective practice, ongoing professional development, and changes and challenges. Action plans implemented in Greek schools and documented in e-portfolios enabled multiple stakeholders to examine project impact on teachers' thinking and educational practice, including the challenges and opportunities they encountered upon their return to Greece. Recommendations for using e-portfolios in international teacher professional development projects are offered.

SANTOS GOMEZ, MARCOS, «**Education, Symbol, Tact. Beyond The Instrumental Model In Pedagogy**», *Arbor-Ciencia Pensamiento y Cultura*, τόμ. 189, τχ. 763 (2013).

- I argue that the pedagogical theories based on modern epistemologies of instrumental reason are not entirely suited to studying education. This is due to the huge complexity and depth of man and education, which needs to be captured interpretively, with a hermeneutic or tactile intelligence, which is the Greek phronesis, or practical wisdom. This requires an effort to understand what can never be fully understood or illuminated, considered something symbolic, ambiguous, dark, singular, and contingent. Scientific reasoning, which aims to fully illuminate and master it is taking the wrong approach and one that is hostile to the nuances of this human reality called "education".

SARAFIDOU, JASMIN-OLGA; CHATZIOANNIDIS, GEORGIOS, «**Teacher Participation in Decision Making and Its Impact on School and Teachers**», *International Journal of Educational Management*, τόμ. 27, τχ. 2 (2013), σσ. 170–183.

- Purpose: The purpose of this paper is to examine teacher involvement in different domains of decision making in Greek primary schools and explore associations with school and teacher variables. Design/methodology/approach: A survey employing self-administered questionnaires, with a Likert-type scale assessing teachers' actual and desired participation in three domains of decision making, was used. Scales measuring perceived school climate, self-efficacy and job satisfaction were also included. Data were collected from 143 teachers working in primary schools located in different areas in Greece. Findings: The multidimensional approach to measuring teacher participation in decision making revealed quite high actual participation in decisions concerning students' and teachers' issues, but low levels of participation in managerial decisions. The discrepancy between the actual and desired levels of participation showed significant deprivation across all decision-making domains. Greater participation in decisions concerning teacher issues and lower levels of deprivation of participating in managerial issues were associated with teachers' perceptions of

better leadership and higher collegiality in schools. The strongest predictor of both teachers' sense of efficacy and job satisfaction was their participation in decisions concerning teacher issues. Practical implications: Educational leaders should promote forms of participation in decision making that increase teachers' actual involvement in decisions concerning their duties and opportunities for development and also provide for more sharing on issues concerning the school management, particularly for women. Originality/value: The study underlines the value of dimensionality in investigating decision making in schools.

SCHIZAS, DIMITRIOS; KATRANA, EVAGELIA; STAMOU, GEORGE, «**Introducing Network Analysis into Science Education: Methodological Research Examining Secondary School Students' Understanding of "Decomposition"**», *International Journal of Environmental and Science Education*, τόμ. 8, τχ. 1 (2013), σσ. 175–198.

- In the present study we used the technique of word association tests to assess students' cognitive structures during the learning period. In particular, we tried to investigate what students living near a protected area in Greece (Dadia forest) knew about the phenomenon of decomposition. Decomposition was chosen as a stimulus word because it represents a complex issue and was therefore suitable given the primary methodological objectives of this article. Specifically, we tried to develop a complete theoretical scheme for grasping aspects of complexity concerning the learning of biological concepts. Perhaps most importantly, we made an effort to introduce network analysis within the field of science education and evaluate its usefulness in assessing students' knowledge structures. Network analysis was used to manage the data from the word association test and proved to be quite efficient. It became clear that such analysis may help researchers to relate cognitive structures with underlying patterns, including misconceptions. In our case study, such misconceptions stem from students' knowledge gaps, mainly concerning holistic aspects of understanding decomposition.

SIDERIDIS, GEORGIOS D. κ.ά., «**The Relationship between Victimization at School and Achievement: The Cusp Catastrophe Model for Reading Performance**», *Behavioral Disorders*, τόμ. 38, τχ. 4 (2013), σσ. 228–242.

- We evaluated the relationship between victimization and academic achievement from a non-linear perspective using a cusp catastrophe model. Participants were 62 students with identified learning disabilities (LD) using statewide criteria in Greece. Students participated in a 2-year cohort-sequential design. Reading assessments involved measures of word accuracy, pseudoword accuracy, and reading comprehension using a standardized reading battery. Victimization was assessed using the Olweus (1993) questionnaire. Analysis involved estimation of the cusp model with the dependent variable (word accuracy or reading comprehension) being predicted by pseudoword or word decoding (the asymmetry factor) and victimization (the bifurcation or splitting factor). We hypothesized that the relationship between word and pseudoword decoding or reading comprehension and word decoding would be disrupted by the presence of high levels in victimization. That is, increased victimization following a critical point would be associated with unpredictable, sudden, and nonlinear changes in students' achievement in reading. Results were consistent with this hypothesis. Specifically, achievement in word decoding and reading comprehension entered a state of uncertainty (chaos) when victimization reached a certain threshold value. Consequently, victimization may not only affect emotional functioning but also seriously disrupt both reading achievement and self-regulatory processes related to reading.

SIDIROPOULOU-DIMAKAKOU, DESPINA κ.ά., «**Career Decision-Making Characteristics of**

Primary Education Students in Greece», *International Education Studies*, τόμ. 6, τχ. 5 (2013), σσ. 22–32.

- The present study aims at investigating career decision-making process of 6th grade students with the use of the Childhood Career Decision-Making Questionnaire (CCDMQ). CCDMQ offers scores for the following three decision-making dimensions: (a) Concerns/ fears regarding career future, (b) Investment on decision-making process, and (c) Knowledge of the World of Work. The study reports the psychometric properties and the results of an exploratory factor analysis of the CCDMQ in a sample of 531 6th grade students in the region of Attica, Greece. The implications for future research and for career guidance are discussed.

SIMUNDIC, A.-M. κ.ά., «**Survey of national guidelines, education and training on phlebotomy in 28 European countries: An original report by the European Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine (EFLM) working group for the preanalytical phase (WG-PA)**», *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine*, τόμ. 51, τχ. 8 (2013), σσ. 1585–1593.

- Background: European questionnaire survey was conducted by the European Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine Working Group for the Preanalytical Phase (EFLM WG-PA) to assess how phlebotomy is performed in EFLM countries, including differences in personnel, level of education and skills, and to investigate the presence and compliance of national phlebotomy guidelines on this matter. Methods: A questionnaire was constructed containing questions elucidating different aspects of the organization behind the phlebotomy praxis on a national basis, including questions on the staff performing phlebotomy, the education of these staff members, and the existence of and adherence to national guidelines. All 39 EFLM member countries were invited to participate. Results: In total 28/39 (72%) EFLM member countries responded. Seven out of the 28 (25%) have national phlebotomy guidelines and five have implemented other guidelines. The estimated compliance with phlebotomy guidance for the laboratories in the countries that have national guidelines available is poor, regardless to whether the phlebotomy was under the laboratory control or not. Most countries were interested in EFLM guidelines and to participate in a pilot EFLM preanalytical phase external quality assessment (EQA) scheme. In the responding EFLM member countries, the majority of phlebotomy is performed by nurses and laboratory technicians. Their basic education is generally 4-5 years of high school, followed by 2-5 years of colleague or university studies. Only a third (10/28; 36%) of the participating member countries has any specific training available as a continuous educational resource. A specific training for phlebotomy is not part of the education required to become qualified in 6/28 (21%) and 9/28 (32%) of countries for nurses and laboratory technicians, respectively. In countries and professions where training is required, most require more than 5 h of training. Conclusions: Based on the results of this survey we conclude the following: 1) There is a need to assess the quality of current practices, compliance to the CLSI H3-A6 guidelines and to identify some most critical steps which occur during phlebotomy, in different healthcare settings, across Europe; 2) Existing CLSI H3-A6 phlebotomy guidelines should be adapted and used locally in all European countries which do not have their own guidelines; 3) National EFLM societies need to be engaged in basic training program development and continuous education of healthcare phlebotomy staff (implementing the certification of competence).

SIOMOS, K. κ.ά., «The impact of internet and PC addiction in school performance of cypriot adolescents», *Studies in Health Technology and Informatics*, 2013, Bd. 191, σσ. 90–94.

- In this paper we present the results of a cross-sectional survey designed to ascertain Internet and personal computer (PC) addiction in the Republic of Cyprus. This is a follow-up to a pilot study

conducted one year earlier. Data were collected from a representative sample of the adolescent student population of the first and fourth grades of high school. Total sample was 2684 students, 48.5% of them male and 51.5% female. Research material included extended demographics and an Internet security questionnaire, the Young's Diagnostic questionnaire (YDQ), the Adolescent Computer Addiction Test (ACAT). Results indicated that the Cypriot population had comparable addiction statistics with other Greek-speaking populations in Greece; 15.3% of the students were classified as Internet addicted by their YDQ scores and 16.3% as PC addicted by their ACAT scores. Those results are among the highest in Europe. Our results were alarming and have led to the creation of an Internet and PC addiction prevention program which will focus on high-school professor training and the creation of appropriate prevention material for all high-schools, starting immediately after the conclusion of the pan-Cypriot survey, focusing especially on those areas where the frequency of addictive behaviors will be highest.

SIPITANOU, A., «**Two decades of innovations for the prevention of illiteracy in contemporary Greek schools**», *International Journal of Literacies*, τόμ. 20, τχ. 1 (2013), σσ. 41–51.

- Our research has revealed that during the last decade of the 20th century a series of important educational measures were introduced by the Greek state in order to support students with low academic performance. These measures aim to improve the quality of the educational process and mainly to prevent functional illiteracy. Therefore, in our country since the 90's in particular, a special education support program began to develop within schools. It aims to support students who attend mainstream schools and face problems of low school performance, thus helping them to follow the average pace of the class. Simultaneously, special counterbalancing, supportive systems were established for students of immigrants, repatriates and minorities in the public school. Today, 35 years after the start of the provision of the Constitution for the nine-year compulsory education in our country, the persistent leakage of high school students is still important and, therefore, drastic measures by the state are necessary in order to eradicate this phenomenon which poses the risk for children who drop out of school to face serious difficulties later in their professional lives and in their lives generally.

SIVROPOULOU, I.; KYRIDIS, A.; STEPHANOU, G., «**Cross-thematic curriculum framework for kindergartens: Teachers' perceptions about assessment**», *International Journal of Early Childhood Learning*, τόμ. 19, τχ. 1 (2013), σσ. 13–28.

- Evaluation constitutes an integral part of the learning process, and it seeks to improve the education provided. It makes evident children's knowledge, skills and interests, describes their progress in specific learning goals, and documents their development in time. When the assessment well applies, it becomes a powerful contributor to the kindergarten teachers' effectiveness, reinforces children's learning and constitutes the keystone of meaningful discussion between families and kindergarten teachers. The present study aimed to examine kindergarten teachers' perceptions about the assessment, which is described in the "Cross-thematic Curriculum Framework for Kindergarten," with respect to its aim, implementation, process and techniques (mainly, portfolio). A total of 284 kindergarten teachers participated in this research, who, randomly, came from the region of Western Macedonia of Greece. The results revealed that assessment is not a simple formal process. While kindergarten teachers were aware of the pedagogical benefits of the application of the assessment in Kindergarten, they were not aware of applying it effectively, particularly the portfolio technique. Also, teaching experience, and pro and on-service training had significant effects on the observed findings.

SMITH, KARIANNE; HUGHES, WILLIAM, «**Parabolic Mirror: Focusing on Science, Technology, Engineering, and Math**», *Technology and Engineering Teacher*, τόμ. 73, τχ. 3 (2013), σσ. 36–39.

SMYRNAKIS, Ε. κ.ά., «**Primary health care and general practice attachment: establishing an undergraduate teaching network in rural Greek health centers**», *Rural and Remote Health*, τόμ. 13, τχ. 1 (2013).

- Context: Exposure of undergraduate medical students to general practice and community health-care services is common practice in the international medical curricula. Nevertheless, proponents of the hospital and biotechnology based paradigm, which is still dominant within the medical academic environment, question both the scope and the setting of this training procedure. Regarding the latter, the quality of teaching is often questioned in settings such as rural primary health centers, where health professionals have neither incentives nor accredited training skills. Therefore, the success of community based medical education depends substantially on the procedures implemented to involve non-academic staff as clinical teachers. Issue: This report describes the steps taken by the Aristotle University of Thessaloniki (AUTH) Medical School to establish and maintain a Rural Primary Health Care (PHC) Teaching Network in order to implement community oriented PHC and GP undergraduate medical education. A multi-professional teachers' network of healthcare staff, working in Rural Primary Health Centers, has been chosen, in order to expose students to the holistic approach of PHC. The enrollment of teachers to the Teaching Network was solely on a voluntary basis. The novelty of this procedure is that each professional is approached personally, instead through the Health Center (HC) that usually offers this service as a package in similar activities. In an attempt to attract health professionals committed to medical education, a self-selection procedure was adopted. Collaboration with the medical school was established but it was characterized by the School's inability to compensate teachers. A series of 'Training the Trainers' seminars were completed during the first implementation period in order to enhance the awareness of health professionals regarding undergraduate teaching in PHC; to present the educational needs of medical students; to expose them to the principles of medical teaching; and to strengthen their communication skills. Lessons learned: Setting up sustainable community oriented medical education activities in a more or less unfriendly environment is a difficult task that calls for wisely selected functional steps. Pilot educational activities determine the quality of the implemented programs by evaluating difficulties and constraints. Recruiting teachers on a voluntary basis proved to be critical in enhancing the quality of this educational activity, and overcoming distance constraints. The educational activities which were offered created a homogenous group of PHC teachers with explicit educational aims and objectives.

SOPHOCLEOUS, ANDRY, «**Maya the Bee, Scooby Doo and Other Stories: How the Public and Private Distinction Is Depicted in Children's Bidialectal Interactions in Kindergarten**», *Multilingua: Journal of Cross-Cultural and Interlanguage Communication*, τόμ. 32, τχ. 5 (2013), σσ. 627–657.

SPYROU, SPYROS, «**How Single-Parent Children Speak about Poverty and Social Exclusion: Policy Implications from a Comparative, Qualitative, Cross-National Project**», *Child & Youth Services*, τόμ. 34, τχ. 1 (2013), σσ. 64–84.

SRIRAMAN, BHARATH; BENESCH, WALTER, «**Consciousness and Science: A Non-Dual Perspective on the Theology-Science Dialogue**», *Interchange: A Quarterly Review of Education*, τόμ. 43, τχ. 2 (2013), σσ. 113–128.

STAMELOS, G.; KAVASAKALIS, A., «**European higher education area and the introduction of a quality assurance program in greek universities: Is policy-oriented learning present?** [Evropski visokošolski prostor in vpeljava programa za zagotavljanje kakovosti na grških univerzah - ali obstaja produkcija s politikami usmerjenega učenja?]», *Center for Educational Policy Studies Journal*, τόμ. 3, τχ. 3 (2013), σσ. 105–124.

- This paper aims to investigate the production (or not) of policy-oriented learning during the establishment and implementation of a specific policy program in the policy sub-system of the Greek university as well as the interpretation of the existence (or not) of policy-oriented learning. The theoretical tools were drawn mainly from the theoretical work of Sabatier and Jenkins-Smith, termed the 'advocacy coalition framework (ACF)'. The Greek university is therefore considered to be a policy subsystem in which actors form coalition networks that share policy core beliefs and values, and engage in coordinated action in order to translate these beliefs and values into public policy. Thirty-five semi-structured interviews were used for the production of data, in combination with policy paper analysis.

STAMELOS, GEORGE; KAVASAKALIS, AGGELOS, «**European Higher Education Area and the Introduction of a Quality Assurance Program in Greek Universities: Is Policy-Oriented Learning Present?**», *Center for Educational Policy Studies Journal*, τόμ. 3, τχ. 3 (2013), σσ. 105–124.

STAMELOS, GEORGIOS; BARTZAKLI, MARIANNA, «**“Good Practice” School Advisors in Greek Education: The Difficulty in Linking Collaborative Networks, Communities of Practice and Quality Culture**», *Teacher Development*, τόμ. 17, τχ. 4 (2013), σσ. 448–464.

- Quality in education is considered to be a central aim as far as the formation and the implementation of educational policy worldwide is concerned. The basic prerequisite for it, though, is quality culture. Collaborative networks between school advisors and primary school teachers are examined to reveal how they can affect the formation of communities of practice and then a quality culture. The technical tools of grounded theory and semi-structured interviews are used for the investigation of collaborative networks and their connection to communities of practice. School advisors and primary school teachers who worked together in forming collaborative networks displayed common characteristics such as a belief in the value of constant effort for improvement, the importance of introspection, common reading material, and a sense of trust. Individuals with shared goals and visions can form communities of practice which will then work as fashioners and multipliers of a quality culture.

— «**The Effect of a Primary School Teachers' Trade Union on the Formation and Realisation of Policy in Greece: The Case of Teacher Evaluation Policy**», *Policy Futures in Education*, τόμ. 11, τχ. 5 (2013), σσ. 575–588.

- The purpose of this article is to analyse and interpret the effect of the primary school teachers' trade union in Greece insofar as the formation and realisation of education policy is concerned, and, more precisely, insofar as it concerns the issue of teacher evaluation. The research material used comes from the filing and analysis of the contents of the Teachers' Forum, a periodical publication of the trade union, and from a field study on the role of school advisors within the context of teacher evaluation. What emerges as most telling from the findings is the impression that 'evaluation' is perceived by the Teachers' Union of Greece as a concept that arouses reactions and resistance in its implementation. Consequently, an interesting line of research enquiry would be how local education administrators and teachers could be encouraged to create a climate of trust and mutual commitment.

STAMPOLTZIS, AGLAIA; ANTONOPOULOU, KATERINA, «**Knowledge and Misconceptions about Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD): A Comparison of Greek General and Special Education Teachers**», *International Journal of School & Educational Psychology*, τόμ. 1, τχ. 2 (2013), σσ. 122–130.

STANKUNAS, MINDAUGAS κ.ά., «**Differences in reporting somatic complaints in elderly by education level**», *Central European Journal of Medicine*, τόμ. 8, τχ. 1 (2013), σσ. 125–131.

- To evaluate the association between somatic complaints and education level among elders in selected European countries. Cross-sectional study among randomly selected community dwelling persons aged 60–84 years from seven cities in Europe: Ancona (Italy), Athens (Greece), Granada (Spain), Kaunas (Lithuania), Stuttgart (Germany), Porto (Portugal) and Stockholm (Sweden). Somatic complaints were measured with the 24-item version of the Giessen Complaint List (GGB-24). A regression analysis was done to investigate the association between education and somatic complaints. Results. The mean GGB-24 scale was 16.3 +/- 14.9. The most common complaints were pain in joints and limbs (29.6%), back-pain (24.1%), heaviness or tiredness in the legs (19.1%) and general tiredness (15.7%). Respondents with less than primary education reported higher levels of somatic symptoms compared to those with university degree. A regression analysis showed that higher education (OR=0.69) and being male (OR=0.48) were associated with a decreased risk for high levels of somatic complaints, and the opposite for older age (OR=1.03) and being single/divorced/window (OR=1.28). The results indicate that less educated elders are more likely to expressed somatic complaints.

STAVROPOULOS, VASILIS; ALEXANDRAKI, KIRIAKI; MOTTI-STEFANIDI, FROSSO, «**Recognizing Internet Addiction: Prevalence and Relationship to Academic Achievement in Adolescents Enrolled in Urban and Rural Greek High Schools**», *Journal of Adolescence*, τόμ. 36, τχ. 3 (2013), σσ. 565–576.

- This study aims: a) to estimate the prevalence of internet addiction among adolescents of urban and rural areas in Greece, b) to examine whether the Internet Addiction Test cut-off point is applicable to them and c) to investigate the phenomenon's association with academic achievement. Participants were 2090 adolescents (mean age 16, 1036 males, 1050 females). Young's (1998) Internet Addiction Test and her Diagnostic Questionnaire were applied. School records' grades were retrieved. A 3.1% prevalence revealed, while boys { $F(1, 1642) = 6.207, p < .05$ }, urban residents ($F(1, 1642) = 5.53, p > .05$) and academic track high school students { $F(1, 1642) = 5.30, p < .05$ } were at higher risk. An Internet Addiction Test score of 51 points (sample's mean = 27.69, SD = 17.38) was proposed as the optimal cut-off point combining high sensitivity (98%) and specificity (91%). Finally, findings illustrated the syndrome's relation to worse academic achievement { $F(1, 1725) = 0.93, p > .05$ }. (C) 2013 The Foundation for Professionals in Services for Adolescents. Published by Elsevier Ltd. All rights reserved.

STRAUSS, D., «**World view, philosophy, and the teaching of arithmetic [wêreldbeskouing, filosofie en die onderrig van rekenkunde [Wêreldbeskouing, filosofie en die onderrig van rekenkunde]**», *Acta Academica*, τόμ. 45, τχ. 1 (2013), σσ. 26–57.

- Dilthey's emphasis on the relativity of world and life views inspired Spengler to speak of different worlds of number. Yet, within Greek culture, Greek mathematics switched from arithmeticism to a geometrisation of mathematics. Since the Renaissance the ideal of sovereign human reason, which viewed human understanding as the (a priori formal) law-giver of nature, gave rise to the notion of construction. Avoiding the stance of both Platonism and constructivism, an acknowledgement

of the ontic status of numbers (in their distinctness and succession), accounted for in terms of the distinction between law and subject, illustrates the influence of an underlying world view.

STROGILOS, VASILIS; TRAGOULIA, ELENI, «**Inclusive and collaborative practices in co-taught classrooms: Roles and responsibilities for teachers and parents**», *Teaching and Teacher Education*, τόμ. 35 (2013), σσ. 81–91.

- As a step towards inclusion, co-teaching has received attention in the last two decades. This paper discusses the roles and responsibilities of co-teachers in Greek mainstream classrooms and the input of parents. Using a multiple case study research design, we sought to explore and evaluate co-teaching practices with regard to role understanding, responsibilities in classroom management and the relationship of co-teachers and parents. Our findings provide evidence for separate rather than complementary roles with little actual co-teaching practice. We argue for both political and practical changes regarding co-teachers' and parents' roles, as necessary for the enhancement of co-teaching. (c) 2013 Elsevier Ltd. All rights reserved.

SUWALSKA, A., «**The principles of education described in studying education, an introduction to the key disciplines in education studies, edited by Barry Dufour and will Curtis in open university press in 2011 in the UK**», *New Educational Review*, τόμ. 32, τχ. 2 (2013), σσ. 347–354.

- This book in an accessible manner examines education disciplines in one handy volume. It provides well prepared study activities and extra notes to texts, figures and journals of particular education disciplines. In chapter one Barry Dufour presents an introduction to the history of education. Next chapter reveals the political, economic and social context for changes in contemporary education. The third chapter considers the fundamental philosophical ideas beginning with Greek philosophers and taking us forward in time to today by looking at the influential educational ideas (Dufour, Curtis, 2011). Chapter four depicts the most significant areas of the economics of education. The main sociological perspectives in education are presented in chapter five. Next chapter presents behavior, learning and intelligence as parts of the psychology of education. Comparative education through the prism of research is presented in the last chapter.

SYMEONIDOU, SIMONI; DAMIANIDOU, ELENI, «**Enriching the subject of Greek Literature with the experience of the “other”: an approach that fosters citizenship education in Cyprus**», *International Journal Of Inclusive Education*, τόμ. 17, τχ. 7 (2013), σσ. 732–752.

- This article reports on a research project that explored the potential to integrate autobiographical work emphasising personal experiences of exclusion and marginalisation into the Greek Literature curriculum followed in Greek-Cypriot schools. Given the difficulties encountered in Cyprus in promoting changes in attitudes towards diversity, we discuss the autobiographical poems of the disabled Turkish-Cypriot poet Orkun Bozkurt with the aim of strengthening efforts to foster citizenship education in Cyprus. One aspect of the study involved the analysis and comparison of Bozkurt's poems with those traditionally employed in the Greek Literature curriculum. By taking this analysis as a baseline, we designed and implemented an intervention programme that aimed at changing the attitudes of adult students towards the Other'. Our findings suggest that changes in attitudes are possible, provided that traditional teaching methods and materials are enriched with alternative materials that represent typically underrepresented groups of people, and also that the teaching methods adopted encourage active involvement and critical thinking among students.

TAMPAKIS, KONSTANTINOS, «**Science Education and the Emergence of the Specialized**

Scientist in Nineteenth Century Greece», *Science & Education*, τόμ. 22, τχ. 4 (2013), σσ. 789–805.

- In this paper, I describe the strong and reciprocal relations between the emergence of the specialized expert in the natural sciences and the establishment of science education, in early Modern Greece. Accordingly, I show how science and public education interacted within the Greek state from its inception in the early 1830, to the first decade of the twentieth century, when the University of Athens established an autonomous Mathematics and Physics School. Several factors are taken into account, such as the negotiations of Western educational theories and practices within a local context, the discourses of the science savants of the University of Athens, the role of the influential Greek pedagogues of the era, the state as an agent which imposed restrictions or facilitated certain developments and finally the intellectual and cultural aspirations of the nation itself. Science education is shown to be of fundamental importance for Greek scientists. The inclusion of science within the school system preceded and promoted the appearance of a scientific community and the institution of science courses was instrumental for the emergence of the first trained Greek scientists. Thus, the conventional narrative that would have science appearing in the classrooms as an aftermath of the emergence of a scientific community is problematized.

THEODORAKI, ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ, ΠΛΑΚΙΤΣΙ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ, «Analyzing Activities in the Course of Science Education, According to Activity Theory: The Case of Sound», *Online Submission*, τόμ. 3, τχ. 6 (), σσ. 353-364.

THEODORIDOU, ZOE; ΚΟΥΤΣΟΚΛΕΝΙΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Functional Behavioral Assessment for a Boy with Duchenne Muscular Dystrophy and Problem Behavior: A Case Study from Greece», *Assessment for Effective Intervention*, τόμ. 39, τχ. 1 (2013), σσ. 54–64.

THEODOROU, ELENI; SYMEOU, LOIZOS, «Experiencing the Same but Differently: Indigenous Minority and Immigrant Children’s Experiences in Cyprus», *British Journal of Sociology of Education*, τόμ. 34, τχ. 3 (2013), σσ. 354–372.

THEODOSIADOU, SOPHIA; MARKOS, ANGELOS, «Attitudes of preschool teachers in Northern Greece on children and TV viewing», *Australian Journal of Early Childhood*, τόμ. 38, τχ. 3 (2013), σσ. 36–44.

- The present study explores views and attitudes of preschool teachers on the role of television in the life of preschool children by investigating the effects of TV viewing on the behaviour of preschoolers and the procedure of learning. A structured questionnaire was used to select opinions and views of 231 preschool teachers in the region of Central Macedonia in Northern Greece. Descriptive statistics and data analysis were performed with SPSS. The analysis revealed that preschool teachers have chiefly negative attitudes towards the effects of TV viewing on the behaviour and everyday life of preschool children and surprisingly these attitudes and views were the same among preschool teachers with different years of teaching experience.

TOLI, THEODORA κ.ά., «Association between knowledge and attitudes of educators towards epilepsy and the risk of accidents in Greek schools», *Epilepsy & Behavior*, τόμ. 27, τχ. 1 (2013), σσ. 200–203.

- Abstract Accidents in children with epilepsy are an actual concern of teachers and parents in Greece and internationally. The aim of this study was to investigate the relationship between the knowledge and attitudes of teachers and the frequency of accidents caused by epilepsy in

Greece. The study surveyed 1404 public elementary school teachers from all prefectures of the country by an anonymous questionnaire. Results showed that teachers cannot always recognize the manifestations of an epileptic seizure or an injury caused by it, making it difficult for them to report such incidents, and, sometimes, they use wrong or even dangerous manipulations during seizures. Furthermore, the knowledge and attitudes of teachers were associated with the occurrence of accidents. It is, therefore, of major importance that the responsible authorities provide teachers with appropriate guidelines to respond to such incidents, especially in schools where a school nurse is not present.

TOLI, THEODORA κ.ά., «**Association between knowledge and attitudes of school nurses towards epilepsy and the risk of accidents in Greek schools**», *Epilepsy & Behavior*, τόμ. 27, τχ. 2 (2013), σσ. 333–336.

- Abstract School nurses have the ability to enhance the knowledge and tolerance of an entire community and to form more positive and sensitized attitudes to future adults. The aim of this study was to investigate the relationship between the knowledge and attitudes of nurses and the frequency of accidents caused by epilepsy in Greek schools. Our sample consisted of 306 school nurses from all over the country. It was observed that the knowledge of school nurses on epilepsy was quite high, although there were specific aspects that raise concerns on their preparedness to respond to seizure-related emergencies, while their attitudes, although positive, still need improvement. Accidents caused by epilepsy were reported by half of the nurses, and prevention was considered of major importance. Therefore, organized continuous education programs and clear guidelines by the responsible authorities would help school nurses provide better services to students with epilepsy.

TROUSDALE, ANN, «**Embodied Spirituality**», *International Journal of Children's Spirituality*, τόμ. 18, τχ. 1 (2013), σσ. 18–29.

ΤΣΑΚΙΡΗΣ, Α. κ.ά., «**The Presence of Asthma, the Use of Inhaled Steroids, and Parental Education Level Affect School Performance in Children**», *BioMed Research International* (2013).

- Objective. Childhood asthma is a frequent cause of absenteeism that affects school performance. We aimed to investigate the impact of asthma on absenteeism and school performance level of elementary and high school students. Methods. Data about sociodemographics, absenteeism, and academic achievement were obtained from 1539 students attending 98 schools in Greece. School performance was assessed for the last two years of school attendance using parents' and teachers' reports and grade point average promotion. Results. The mean of the days of absence of students with asthma was higher compared to the healthy students (6.2 +/- 11.7 versus 0.3 +/- 3.1, resp., $P < 0.001$). Students with reduced healthcare use presented less absenteeism than those with increased healthcare use for asthma (4.3 +/- 8.6 versus 12.4 +/- 17.0 days, resp., $P < 0.001$). Asthma and healthcare use for asthma accounted for an overall estimated variability in absence days of 13.8% and 9%, respectively. Absenteeism was associated with poor school performance for the last two years of school ($P = 0.002$) and with lower grade point promotion in elementary school students ($P = 0.001$) but not in high school students ($P = 0.316$). Higher level of parental education was associated with better school performance ($P < 0.001$). Asthma was associated with a decreased possibility for excellent performance (OR = 0.64, $P = 0.049$, 95% CI = 0.41-1.00) in elementary students. Students with asthma using inhalers were four times more likely to perform excellently in elementary school (OR = 4.3, $P = 0.028$, 95% CI = 1.17-15.95) than their asthmatic peers with alternative asthma treatments. Conclusions. Asthma and increased healthcare use enhance school

absenteeism. Inhaled steroid use and the higher parental education level were the most important predicting factors for good school performance in elementary school asthmatic children.

TSAPARLIS, GEORGIOS; HARTZAVALOS, SOTIRIS; NAKIBOGLU, CANAN, «**Students' Knowledge of Nuclear Science and Its Connection with Civic Scientific Literacy in Two European Contexts: The Case of Newspaper Articles**», *Science & Education*, τόμ. 22, τχ. 8 (2013), σσ. 1963–1991.

TSSEMELI, STYLIANI N.; KOUTSELAKI, DESPOINA, «**Spelling Performance and Semantic Understanding of Compound Words by Greek Students with Learning Disabilities**», *Journal of Learning Disabilities*, τόμ. 46, τχ. 3 (2013), σσ. 241–251.

TSIAMIS, C.; PIPERAKI, E.-T.; TSAKRIS, A., «**The history of the Greek anti-malaria league and the influence of the Italian school of Malariology [La storia della lega anti-malaria Greca e l'influenza della scuola Italiana di Malariologia]**», *Infezioni in Medicina*, τόμ. 21, τχ. 1 (2013), σσ. 60–75.

- In 1905, a group of eminent Greek physicians led by Professor of Hygiene and Microbiology Constantinos Savvas and the pediatrician Dr. Ioannis Kardamatis founded the Greek Anti-Malaria League. The League assumed a role that the State would not, and for the next 25 years organized the country's anti-malaria campaign. During its first steps, the Greek Anti-Malaria League adopted the principles of Professor Angelo Celli's Italian Anti-Malaria League. The League's accomplishments include a decrease in malarial prevalence, due to mass treatment with quinine, new legislation ensuring the provision of quinine, State monopoly and the collection of epidemiologic data. However, defeat in the Greek-Turkish War (1922) and the massive influx of one million Greek refugees that ensued, led to a change in malarial epidemiology. In 1928, following a visit to Italy, the Greek League adopted the organization and knowledge of the Italian Malaria Schools in Rome and in Nettuno, and this experience served as the basis of their proposal to the State for the development of the anti-malaria services infrastructure. The State adopted many of Professor Savvas' proposals and modified his plan according to Greek needs. The League's experience, accumulated during its 25 years of struggle against malaria, was its legacy to the campaigns that eventually accomplished the eradication of malaria from Greece after World War II.

TSIANTIS, ALKIS CONSTANTINE J. κ.ά., «**The Effects of a Clinical Prevention Program on Bullying, Victimization, and Attitudes toward School of Elementary School Students**», *Behavioral Disorders*, τόμ. 38, τχ. 4 (2013), σσ. 243–257.

- The purpose of the present study was to evaluate a bullying prevention program that involved eleven 90-minute, highly structured workshops conducted at the classroom level on a weekly basis. The intervention aimed to increase student awareness of bullying and its impact, increase empathy toward victims, and enhance positive attitudes toward school and academic achievement. Participants were 666 students who were selected from 20 elementary schools using stratified random-sampling procedures from a large metropolitan area of southern Greece. Students were randomly assigned to experimental and control groups and were provided measures of bullying and victimization behaviors at pretest and posttest (Olweus, 1996). Results indicated that there were statistically significant decreases in bullying and victimization behaviors from pretest to posttest. Specifically, victimization rates in the experimental group were reduced from pretest to posttest by 55.4%. The respective decreases in the control group were 23.3%. Similarly, bullying rates decreased by 55.6% at posttest compared with pretest in the experimental group, and the combined type decreased by 66.7%. Furthermore, a latent class analysis provided qualitative means on the specific categories in which decreases of negative behaviors were observed. Additional positive effects

were observed with increases in positive attitudes toward school (school liking). We conclude that the current prevention program effectively reduced bullying and victimization in the elementary schools in Greece and holds promise for influencing the overall school experience.

TSIBIDAKI, ASSIMINA, «**Marital Relationship in Greek Families: Raising a Child with a Severe Disability**», *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, τόμ. 11, τχ. 1 (2013), σσ. 25–50.

TSOULOU, OLYMPIA; MARGARITIS, VASILEIOS, «**Social and Emotional Learning Competencies and Cross-Thematic Curriculum-Related Skills of Greek Students: A Multifactorial and Triangulation Analysis**», *Journal of Educational Research and Practice*, τόμ. 3, τχ. 1 (2013), σσ. 65–78.

TSORBATZOUZDIS, HARALAMBOS; TRAVLOS, ANTONIOS K.; RODAFINOS, ANGELOS, «**Gender and Age Differences in Self-Reported Aggression of High School Students**», *Journal of Interpersonal Violence*, τόμ. 28, τχ. 8 (2013), σσ. 1709–1725.

- The purpose of the study was to (a) investigate gender and age differences in physical aggression, verbal aggression, anger, and hostility, and (b) examine the discriminatory power of the Greek version of the Aggression Questionnaire (GAQ) with high school students. The sample of the study consisted of 658 high school students (321 boys and 337 girls), with an age range from 13 to 17 years ($M = 15.3$, $SD = 1.5$). The students completed the Aggression Questionnaire adapted to Greek. Regarding gender, the overall correct identification rate in the discriminant analysis showed that 73.3% of the cases were correctly classified. In addition, the results indicated that physical aggression declined with age and that, compared to boys, girls of higher grades apply more indirect forms of aggression, such as anger and hostility. The findings of the study provide important information regarding the expression of aggressive behavior during adolescence.

VAINA, MARIA; KATIDIOTI, EVAGGELIA; ΚΤΙΤΙΚΟΣ, ANTONIS, «**Teaching the Banking System According to Critical Education. A Study of a Schoolbook on Economics**», *Journal for Critical Education Policy Studies*, τόμ. 11, τχ. 3 (2013), σσ. 263–286.

VARDAVAS, CONSTANTINE I. κ.ά., «**Changes in tobacco industry advertising around high schools in Greece following an outdoor advertising ban: a follow-up study**», *Tobacco Control*, τόμ. 22, τχ. 5 (2013), σσ. 299–301.

- **Background** As tobacco advertising bans are enacted in accordance with the Framework Convention on Tobacco Control, it is essential to assess enforcement and how the industry may circumvent such measures. **Objective design** During this longitudinal study, we compared the characteristics of points-of-sale (POS) advertising within 300m of all high schools in Heraklion, Greece before ($n=101$ POS and 44 billboards in 2007) and after ($n=106$ POS in 2011) an outdoor advertising ban was implemented in 2009. Cigarette advertisements in all retailers near all high schools were assessed. **Results** Following the ban, tobacco industry billboards around schools were eradicated (from 44 to 0). The proportion of POS that had external advertisements dropped from 98% to 66% ($p<0.001$), more so in regulated convenience stores (from 97% to 35%, $p<0.001$) than in kiosks (98% to 92%, $p=0.192$), which were exempt from the ban. The proportion of convenience stores that had advertisements on the door (79.5% to 20.4%, $p<0.001$), ads that could be seen from the street (92.3% to 22.4%, $p<0.001$) or illuminated exterior ads (46.2% to 10.2%, $p<0.001$) was also significantly reduced. Overall, the average number of exterior advertisements per POS fell from 7.4 to 3.9 ($p<0.05$). This reduction was noted in regulated convenience stores (4.8 +/- 3.0 vs 0.9 +/- 2.1, $p<0.001$) and in unregulated kiosks (9.0 +/- 6.7 vs 6.5 +/- 4.5, $p=0.019$). **Conclusions** The

outdoor advertising restriction in Greece has led to a reduced number of tobacco advertisements per POS, and the eradication of billboard advertising. Nevertheless, there is a need to regulate kiosks, which were identified as a key vector for tobacco advertising, and to increase compliance among regulated convenience stores.

VEKIRI, IOANNA, «**Information Science Instruction and Changes in Girls' and Boy's Expectancy and Value Beliefs: In Search of Gender-Equitable Pedagogical Practices**», *Computers & Education*, τόμ. 64 (2013), σσ. 104–115.

— «**Users and Experts: Greek Primary Teachers' Views about Boys, Girls, ICTs and Computing**», *Technology, Pedagogy and Education*, τόμ. 22, τχ. 1 (2013), σσ. 73–87.

- The purpose of this study was to examine primary teachers' views about the abilities and personality characteristics of boys and girls relative to information and communication technologies (ICTs) and computing, and to explore the relationship of teachers' gender-stereotyped views with teachers' gender, age, computer experience and self-efficacy in educational computer use. Participants were 241 Greek primary teachers who responded to a structured questionnaire. All teachers recognised that developing ICT skills was equally important for all students, but nearly half of them thought that boys were more likely to have the aptitude, interest and personality characteristics to pursue studies in information or computer science. Teacher views on gender and technology were not associated with teacher gender, self-efficacy in educational ICT use, computer experience or age. Findings suggest that teacher preparation and professional development programmes should address gender equity issues.

VELENTZAS, ATHANASIOS; HALKIA, KRYSTALLIA, «**The Use of Thought Experiments in Teaching Physics to Upper Secondary-Level Students: Two Examples from the Theory of Relativity**», *International Journal of Science Education*, τόμ. 35, τχ. 18 (2013), σσ. 3026–3049.

- The present study focuses on the way thought experiments (TEs) can be used as didactical tools in teaching physics to upper secondary-level students. A qualitative study was designed to investigate to what extent the TEs called Einstein's elevator' and Einstein's train' can function as tools in teaching basic concepts of the theory of relativity to upper secondary-level students. The above TEs were used in the form they are presented by Einstein himself and by Landau and Rumer in books that popularize theories of physics. The research sample consisted of 40 Greek students, divided into 11 groups of three to four students each. The findings of this study reveal that the use of TEs in teaching the theory of relativity can help students realize situations which refer to a world beyond their everyday experience and develop syllogisms according to the theory. In this way, students can grasp physics laws and principles which demand a high degree of abstract thinking, such as the principle of equivalence and the consequences of the constancy of the speed of light to concepts of time and space.

VLACHADI, MARIA; FERLA, MARIA, «**Differentiation of Teachers' and Principals' Engagement in Distributed Leadership According to Their Demographic Characteristics**», *Journal of Education and Learning*, τόμ. 2, τχ. 4 (2013), σσ. 19–30.

VLACHADI, MARIA; VASILIS, PAPAGEORGIOU, «**Mentor: A Wise Friend and Counselor—A Revolutionary Process for Tomorrow's Policy in Education**», *Journal of Education and Learning*, τόμ. 2, τχ. 3 (2013), σσ. 85–95.

VLACHOPOULOS, D., «**“Digital Classics”**: A new scientific field that offers new teaching

and learning opportunities for the study of ancient Greek», *International Journal of Humanities Education*, τόμ. 10, τχ. 1 (2013), σσ. 15–24.

- During the last two decades -despite their academic tradition- university departments of classics have started to make use of Information and Communication Technologies (ICT) in learning and research activities. Nevertheless, recent pedagogical studies on this issue have demonstrated that these new tendencies are not widely accepted by the administration and part of the faculty who do not recognize them as a “proper” field of knowledge. The aim of this paper is to present the new field of “Digital Classics” by describing the utility of ICT for the study of the ancient Greek language in Higher Education and by presenting a considerable number of technological applications and multimedia resources, created by several universities around the world. Finally, some innovative teaching and learning methods will be described in order to make clearer the academic activity that it is associated with this new discipline and to help the decision makers understand its idiosyncrasies and functions within the university classics departments.

Vlassi, Maria; Karaliota, Alexandra, «The Comparison between Guided Inquiry and Traditional Teaching Method. A Case Study for the Teaching of the Structure of Matter to 8th Grade Greek Students», *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, τόμ. 93 (2013), σσ. 494–497.

3rd World Conference on Learning, Teaching and Educational Leadership.

Vogel, David L. κ.ά., «Cross-Cultural Validity of the Self-Stigma of Seeking Help (SSOSH) Scale: Examination across Six Nations», *Journal of Counseling Psychology*, τόμ. 60, τχ. 2 (2013), σσ. 303–310.

Vrinioti, Kalliope, «Professionalisation in Early Childhood Education: A Comparative View of Emerging Professional Profiles in Germany (Bremen) and Greece», *European Early Childhood Education Research Journal*, τόμ. 21, τχ. 1 (2013), σσ. 150–163.

- In this article, a comparative approach is applied to two programmes of study for the education of early childhood pedagogues. One of the terms of our comparison is the University of Bremen’s Bachelor of Arts degree in subject related educational sciences, while the other is the programme offered by Aristotle University of Thessaloniki’s Department of Preschool Education Sciences. The comparison of the two universities’ programmes of study endeavours to sketch and compare the professional profiles that emerge from these two programmes of study. This was undertaken through an investigation of the types of courses, their means of organisation, their cohesion, and the connection between courses and students’ practical training. It seems that the Bremen-profile gathers more of the characteristic traits of the type of profession we have adopted as our model in this paper than the Thessaloniki-profile.’

Wastable, M., «American City in French school geography, 1905-2004 [La ville américaine en classe de terminale, 1905-2004]», *CyberGeo*, τόμ. 2013 (2013).

- This article presents the discourse of the XXth century French geography about the American cities. This discourse evolves according to urban reality in the United States, but also according to French political context, to images and knowledge that exist within French medias (university books, press, literature, movies, TV shows, etc.). The way American cities are depicted in French geography textbooks of the XXth century reflects the way French society considers its own cities at this period.

XANTHOU, MARIA, «**An Intelligent Personalized e-Assessment Tool Developed and Implemented for a Greek Lyric Poetry Undergraduate Course**», *Electronic Journal of e-Learning*, τόμ. 11, τχ. 2 (2013), σσ. 101–114.

YANG, SOPHIE XIN; JOWETT, SOPHIA, «**The Psychometric Properties of the Short and Long Versions of the Coach-Athlete Relationship Questionnaire**», *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, τόμ. 17, τχ. 4 (2013), σσ. 281–294.

ΥΙΑΚΟΥΜΕΤΤΙ, ΑΝΔΡΟΥΛΑ; ΜΙΝΑ, ΜΑΡΙΝΑ, «**Language Choices by Teachers in EFL Classrooms in Cyprus: Bidialectism Meets Bilingualism with a Call for Teacher Training Programmes in Linguistic Variation**», *Teacher Development*, τόμ. 17, τχ. 2 (2013), σσ. 214–227.

- This study focuses on the interface between bidialectism and bilingualism and provides empirical support for the call for language educators to be trained in issues relating to linguistic variation. Drawing on the sociolinguistic setting of Cyprus, the study investigates the linguistic behaviour of bidialectal teachers in the English foreign-language classroom. The findings reveal that, despite the popular belief that the standard variety of the first language (Standard Modern Greek) is used alongside English, the Greek Cypriot dialect is, in fact, more prevalent. Teachers use the regional dialect in a consistent and circumstance-dependent manner. However, they express surprise and embarrassment when told about their linguistic behaviour. Language teacher training in linguistic variation may convey distinct advantages in educational contexts where bidialectism and bilingualism meet. Sociolinguistically informed training which celebrates linguistic diversity has the potential to empower teachers to appreciate and make use of all the linguistic varieties available to them.

ZARANIS, N.; ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ, V., «**Profiling the attitudes of Greek kindergarten teachers towards computers**», *Education and Information Technologies*, τόμ. 20, τχ. 1 (2013), σσ. 201–215.

- The purpose of this study was to examine kindergarten teachers' attitudes towards computers in the classroom. The sample consisted of two groups allocated in two different researches. The first group had 383 participants from the first research (spring 2007) and the second 295 participants from the second research (fall 2012). The participants in both groups were drawn from kindergarten teachers of public kindergartens in the area of Athens and Crete (Greece). In the first research, a 5-point Likert scale questionnaire with 49 questions was designed to assess the attitudes of kindergarten teachers towards computers. Due to factor analysis on the sample of the first research, the questionnaire items reduced to 30. Then, cluster analysis was applied to obtain three distinct clusters of the kindergarten teachers' profiles: the neutral, the sceptic and the optimistic kindergarten teachers. Finally, a comparison among the characteristics of the first research of kindergarten teachers (383) and the second research (295) was done. The three profiles of kindergarten teachers were summarized and the changes of recent years were discussed in hope that they may provide useful information on the education challenges of the kindergarten curriculum.

ZBAINOS, D.; KYRITSI, A., «**The voice of the 'non-existent': Greek talented students' perceptions of the Greek school system and its practices**», *Educational and Child Psychology*, τόμ. 30, τχ. 2 (2013), σσ. 67–78.

- The present paper deals with an oxymoron. It presents the findings of an interview study which investigated Greek gifted students' perceptions of the Greek educational system; a system that

does not recognise their existence and provides no special treatment for them. In this sense, it presents the voice of a non-existent, non-recognised part of the educational reality. The sample of the present study consisted of 10 talented students (high school and university) who have won national or international competitions in certain talent fields. The interview analysis showed that Greek gifted students did not feel at all compatible with Greek schooling. Not only were they bored, but they felt frustrated by its practices. They criticised many faults of the Greek school system and its practices from their own perspective, but they appeared to do it impartially, considering the common good rather than their own interest.

ZEEMAN, ESTELLE; LOTRIET, MARENA, «**Beyond the Expected: An Enriched Learning Experience through Learner Engagement and Participation**», *Teaching in Higher Education*, τόμ. 18, τχ. 2 (2013), σσ. 179–191.

ZELTCHENKO, V., «**St. Petersburg Classical High School [Gymnasium Classicum Petropolitanum]**», *Hyperboreus*, τόμ. 19, τχ. 1-2 (2013), σσ. 289–296.

- The paper presents an overview of the history of St Petersburg Grammar school (school no. 610). Since its foundation in 1989 it remains the only state-funded school with obligatory study of both ancient languages in Russia. The author discusses the aims and principles of the school and analyses its program of Greek and Latin in comparison to the Classical schools of modern Europe and in prerevolutionary Russia.

ZEMBYLAS, M., «**Memorial ceremonies in schools: Analyzing the entanglement of emotions and power**», *Journal of Political Power*, τόμ. 6, τχ. 3 (2013), σσ. 477–493.

- This paper explores the emotional aspects of memorial ceremonies at schools and underscores the power relations that are marshaled to mobilize certain emotions for particular versions of national memory. To show the entanglement of emotion and power, the paper is divided into two segments. The first is analytic-conceptual and theorizes school memorial ceremonies as vehicles of emotion and power in the formation of national memory; to this end, the author draws on the work of Foucault, Collins and Billig. The second part of the paper is empirical and draws on the author's ethnographic research on emotion and national memory in Greek-Cypriot schools. The analysis shows not only how some emotions become 'sedimented' through ritual practices in schools and relations of power but also how emotions become contingent and challenge hegemonic versions of national memory.

ZEMBYLAS, MICHALINOS, «**The Emotional Complexities of “Our” and “Their” Loss: The Vicissitudes of Teaching about/for Empathy in a Conflicting Society**», *Anthropology & Education Quarterly*, τόμ. 44, τχ. 1 (2013), σσ. 19–37.

- This article explores the ways in which a fifth-grade class of Greek Cypriot students and their teacher perceived and negotiated the meanings of empathy for the other in the context of ethnic conflict in Cyprus. The findings suggest that the process of engaging with empathy is full of fractures and failures, possibilities and impossibilities. Children's emotional ambivalences to empathize with the other are embedded in the politics of conflict, yet there are also moments of transcendence. [children, empathy, teaching, ethnic conflict, Cyprus].

ZONTOU, ZOE, «**An Allegory of Addiction Recovery: Exploring the Performance of “Eumenides” by Aeschylus, as Adapted by 18 ANO Theatre Group**», *Research in Drama Education*, τόμ. 18, τχ. 3 (2013), σσ. 261–275.

ZUNIC, Z. S. κ.ά., «Some Results of a Radon Survey in 207 Serbian Schools», *ROMANIAN JOURNAL OF PHYSICS*, τόμ. 58, τχ. 5 (2013), S320–S327.

1st East European Radon Symposium (FERAS), Cluj Napoca, ROMANIA, SEP 02-05, 2012.

IV. ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, *Κράτος και επιλογή στελεχών της εκπαίδευσης. Ο λόγος της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (1964-2004)*, (2013), Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28958>.

* Κορπορατισμός * Επιλογή στελεχών εκπαίδευσης * Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας (ΔΟΕ)

- Η συγκεκριμένη μελέτη επιδιώκει να φωτίσει τη δράση δύο σημαντικών φορέων δράσης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, του υπουργείου Παιδείας και της Δ.Ο.Ε., σχετικά με την επιλογή των στελεχών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η προσπάθειά μας έγκειται στο να αναδείξουμε όσα συμβαίνουν ή δε συμβαίνουν τη στιγμή που η επίσημη πολιτεία και ο οργανωμένος κλάδος των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αλληλεπιδρούν, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το προαναφερόμενο πρόβλημα. Το ερευνητικό μας υλικό συνίσταται από γραπτά τεκμήρια (νόμοι, προεδρικά διατάγματα, τεύχη του δημοσιογραφικού οργάνου της ΔΟΕ (Διδασκαλικό Βήμα), δελτία τύπου, ανακοινώσεις, αποφάσεις, ψηφίσματα). Για την περιγραφή και την ανάλυση αυτών των κειμένων χρησιμοποιούμε τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου. Για το σκοπό αυτό διαμορφώθηκε επαγωγικό σύστημα κατηγοριών, κατηγοριών δηλαδή που πήγασαν από τα δεδομένα των υπό ανάλυση κειμένων. Η θεωρητική προσέγγιση που υιοθετούμε αντλεί το εννοιολογικό της περιεχόμενο από τρεις περιοχές της πολιτικής επιστήμης: τις θεωρίες περί πολιτικής κυριαρχίας, τις απόψεις για τις ομάδες πίεσης, καθώς και τους κορπορατιστικούς ιδεότυπους διαμεσολάβησης συμφερόντων. Οι πρώτες μάς παρέχουν μια εικόνα της λειτουργίας του κράτους. Οι δεύτερες αναλύουν τη δράση της Δ.Ο.Ε. ως ομάδας συμφερόντων, ενώ με την τρίτη θεώρηση επιδιώκουμε τη συνάρθρωση των δύο φορέων (Δ.Ο.Ε. – ΥΠ.Ε.Π.Θ.), έναν τρόπο σύνδεσης των οργανωμένων συμφερόντων ενός κοινωνικού χώρου με τις δομές του κράτους. Τα ευρήματά μας δείχνουν ότι η ισχύς του κράτους και των αποφάσεων του πολιτικού συστήματος στα ζητήματα της στελέχωσης της εκπαίδευσης είναι καταλυτική. Το πολιτικό πεδίο δύναμης διαθέτει τη νομιμοποιημένη δυνατότητα παρέμβασης στα περισσότερα από τα στάδια της επιλεκτικής διαδικασίας. Το σημαντικότερο όλων: μπορεί να καθορίζει τη νομική παραγωγή, η οποία με τη σειρά της ρυθμίζει σε μεγάλο βαθμό το συγκεκριμένο ζήτημα. Η Δ.Ο.Ε. θα παραγάγει θέσεις για το στελεχιακό (δυναμικό), οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις δε θα διαμορφωθούν ανταποκριτικά σε αντίστοιχες πρωτοβουλίες του υπουργείου Παιδείας. Η τελευταία διαπίστωση είναι ιδιαίτερα εμφανής μετά το 1980. Κάτι τέτοιο δεν μπορεί να λεχθεί με ββαιότητα, τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα πριν το 1974. Η υπαγωγή των σχέσεων των δύο φορέων σε κορπορατιστικές λογικές διαμεσολάβησης συμφερόντων εντοπίζεται σε αρκετά τμήματα των δεδομένων. Απαιτεί, όμως, περαιτέρω επεξεργασία. Τα ευρήματα την επιβεβαιώνουν μόνο εν μέρει. Η πρόταξη των επιλογών του κράτους δε συνεπάγεται κατ' ανάγκη τον κορπορατιστικό «χειρισμό» ή την εξασφάλιση της συναίνεσης της Δ.Ο.Ε. (εκτός από τη σαφή περίπτωση της επταετίας). Η τελευταία εκδοχή προσιδιάζει περισσότερο σε λογικές κρατισμού, παρά στις κορπορατιστικές αντίστοιχες. Τέλος, το πεδίο έρευνας γίνεται περισσότερο πολύπλοκο εξαιτίας των επιβιώσεων

σε κάθε περίοδο άλλων μορφών άρθρωσης συμφερόντων (συντεχνιασμός, αυταρχικός κορπορατισμός, πελατειακές σχέσεις). Η προσπάθεια διαφύλαξης του ερευνητικού εγχειρήματος απαιτεί την περαιτέρω εξέταση της πλευράς αυτής. Επιπλέον, την πιθανή συλλογή πρόσθετων δεδομένων και τη διαμόρφωση νέων / διαφορετικών αναλύσεων, προκειμένου να σχηματίσουμε μια πιο σαφή εικόνα για τα συνδικάτα των εκπαιδευτικών της χώρας μας, αλλά και για το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΕΙΡΗΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Διερεύνηση των παραγόντων που συνδέονται με τη διαχείριση των φόβων των παιδιών και πρόταση για την ανάπτυξη ενός προγράμματος εκπαίδευσης γονέων σύμφωνα με τις αρχές της ορθολογιστικής-συναισθηματικής θεωρίας*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/36643>.

* Φόβος * Ψυχολογία του παιδιού * Ορθολογικότητα * Αντίληψη αυτο-αποτελεσματικότητας

- Στόχος της παρούσας διατριβής είναι να καταγράψει και να μελετήσει τις γνώσεις και τις αντιλήψεις που διαθέτουν οι γονείς για τους φόβους στην παιδική ηλικία, σε σύνδεση με τις αρχές της ορθολογιστικής-συναισθηματικής θεωρίας. Αναλυτικότερα, η διερεύνηση αφορά στα εξής πεδία: i.) τι γνωρίζουν οι γονείς για τους φόβους των παιδιών, ii.) πώς αντιλαμβάνονται ότι οι φόβοι επηρεάζουν την καθημερινότητα των παιδιών τους, iii.) με ποιους τρόπους μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να διαχειριστούν τους φόβους τους, και iv.) από ποιους φορείς και ειδικούς θεωρούν ότι μπορούν να αναζητήσουν βοήθεια. Επιπλέον, διερευνάται η σχέση μεταξύ της αντίληψης αυτο-αποτελεσματικότητας των γονέων ως προς το ρόλο τους, των παράλογων ιδεών που εκφράζουν ως προς μια σειρά από γεγονότα και καταστάσεις της καθημερινότητας και των γνώσεων και αντιλήψεων που διαθέτουν για τους φόβους των παιδιών τους. Το τελικό δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 567 μητέρες μαθητών δημοτικού (Α', ΣΤ' τάξη) σε σχολικές μονάδες των νομών Ημαθίας και Θεσσαλονίκης. Τα βασικά εργαλεία μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν ήταν η Κλίμακα Αντίληψης Αυτο-αποτελεσματικότητας (Hoover-Dempsey et al., 1992), η κλίμακα Παράλογων Ιδεών (Kassinove et al., 1977) και το Ερωτηματολόγιο Γνώσεων και Αντιλήψεων για τους Φόβους στην παιδική ηλικία, που κατασκευάστηκε από την ερευνήτρια για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας. Για την ανάλυση των δεδομένων εφαρμόστηκαν κυρίως η Ανάλυση Διακύμανσης και η Ανάλυση Παλινδρόμησης. Το δίκτυο των σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων μεταβλητών διερευνήθηκε στο σύνολο του δείγματος των μητέρων. Συνοπτικά, τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι οι γνώσεις των μητέρων για τους φόβους στην παιδική ηλικία επηρεάζονται θετικά και σημαντικά από την ορθολογικότητα της μητέρας, αλλά δεν επηρεάζονται από την αντίληψη της αυτοαποτελεσματικότητας. Επίσης, δεν βρέθηκε σημαντική σχέση ανάμεσα στην ορθολογικότητα και την αντίληψη αυτο-αποτελεσματικότητας της μητέρας. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας συζητούνται και αξιολογούνται σε σχέση με την κατανόηση και ανάπτυξη τρόπων καθοδήγησης και επιμόρφωσης των γονέων, προκειμένου να μπορέσουν να βοηθήσουν οι ίδιοι τα παιδιά τους, ώστε να διαχειριστούν τους φόβους τους, όταν αυτοί προκύψουν. Συγκεκριμένα, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας υποστηρίζουν την ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης γονέων για τη διαχείριση των φόβων στην παιδική ηλικία.

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *The relationship between psychological belonging, student performance and organisational culture in Greek primary education*, (2013), Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29216>.

* Ψυχολογικό ανήκειν * Απόδοση μαθητών * Οργανωσιακή κουλτούρα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΣΕΒΑΣΤΗ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Ο ρόλος του χώρου στην προσχολική και σχολική εκπαίδευση και η συμβολή του στη διαμόρφωση της ταυτότητας τύπου του παιδιού*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/39699>.

* Σχολικά κτίρια * Συμπεριφορά χώρου * Ταυτότητα τύπου * Οικολογία επικοινωνίας

- Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να σκιαγραφήσει το παιδαγωγικό επικοινωνιακό ύφος των σχολικών κτιρίων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείων και δημοτικών) της νήσου Ρόδου (πόλης και χωριών) σε επίπεδο χώρου εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Στην έρευνα έλαβαν μέρος όλα τα νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία του νησιού σε πόλη και χωριά και μελετήθηκε ο χώρος της αίθουσας δραστηριοτήτων του νηπιαγωγείου και της κλασικής αίθουσας του δημοτικού. Σκοπός της έρευνας ήταν η σύγκριση της σχολικής αίθουσας του νηπιαγωγείου και του δημοτικού μέσω της ανίχνευσης επικοινωνιακών περιβαλλοντικών διαφορών και συγκεκριμένα σε επίπεδο διαρρύθμισης του εσωτερικού χώρου και σε επίπεδο ποιοτικών χαρακτηριστικών ως προς τη σχετική με το χώρο μη λεκτική συμπεριφορά (την ιδιωτικότητα, τον προσωπικό χώρο και την εδαφικότητα). Για την επικοινωνιακή αξιολόγηση του χώρου διαμορφώθηκε ένα ερευνητικό εργαλείο περιβαλλοντικής εκτίμησης μορφής paper and pencil (διαφορετικό για το νηπιαγωγείο και το δημοτικό), το οποίο ουσιαστικά κατέγραφε τις επικοινωνιακές περιβαλλοντικές συνθήκες του χώρου του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου με μορφή checklist και σε πεντάβαθμη κλίμακα Likert. Κατά τη φάση της επιβεβαίωσης των αποτελεσμάτων διεξήχθησαν δυο ποιοτικές έρευνες: 1) μία μικρής κλίμακας με κύριο εργαλείο τη συνέντευξη (δυο ατομικές και μια ομάδα εστίασης) κατά την οποία επιλέχθηκαν τρία πλαίσια εκπαιδευτικών χώρων του δημοτικού σχολείου (στοιχειώδης υλική υποδομή, ειδικός, αναπλασμένος) και συμμετείχαν εκπαιδευτικοί που λειτουργούσαν σε αυτές τις αίθουσες και ήταν οι κύριοι χρήστες του χώρου και 2) μια με κύριο εργαλείο την παρατήρηση πεδίου με χρήση τριών τεχνικών (γνωστική χαρτογράφηση, συμπεριφορική χαρτογράφηση και φωτογραφική έρευνα) σε αίθουσες του νηπιαγωγείου. Για την ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το SPSS (ερωτηματολόγιο), η Ερμηνευτική Φαινομενολογική Ανάλυση (Interpretative Phenomenological Analysis, συνέντευξη) και η Multiple Sorting Procedure (φωτογραφικό υλικό). Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους δύο τύπους εκπαιδευτικού χώρου ως προς τις περιβαλλοντικές συνθήκες της παιδαγωγικής επικοινωνίας.

ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΟΥ ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, *Η διαχείριση της ετερότητας στο μάθημα της φυσικής αγωγής στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Μία προσέγγιση του λόγου των σχολικών εγχειριδίων υπό το πρίσμα της κριτικής παιδαγωγικής της ειρήνης*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/31747>.

* Φυσική Αγωγή * Σχολικά εγχειρίδια * Ετερότητα * Ειρήνη

- Η παρούσα διατριβή αποβλέπει στη διερεύνηση της διαχείρισης της εθνικής και έμφυλης ετερότητας στο πλαίσιο του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής στην υποχρεωτική εκπαίδευση, όπως αποτυπώνεται στον λόγο των εν χρήσει σχολικών εγχειριδίων του μαθήματος, καθώς και στην ανίχνευση ενδεχόμενων διακρίσεων που εγείρει αυτή η ετερότητα, μέσω μιας συστηματικής ανάλυσης του κειμένου και του περικειμένου επιλεγμένων τμημάτων των εν λόγω εγχειριδίων του Δημοτικού Σχολείου και του Γυμνασίου. Η διατριβή αντλεί τα θεωρητικά ερείσματά της από την Παιδαγωγική της Ειρήνης, με έμφαση στην κριτική επιστημολογική παράδοση, ενώ προσεγγίζει

τα ζητήματα των έμφυλων και εθνικών ταυτοτήτων υπό το πρίσμα της κοινωνικής κατασκευής και μεταδομιστικών θεωρητικών παραδοχών. Εφαρμόζεται ένα σύνθετο ερευνητικό εργαλείο που απαρτίζεται από τη μέθοδο Κριτικής Ανάλυσης Λόγου του Fairclough και τη Γραμματική του Οπτικού Σχεδιασμού των Kress & Van Leeuwen, μέσω του οποίου σταδιακά αναδεικνύεται ότι τόσο η διαχείριση της εθνικής όσο και της έμφυλης ετερότητας πραγματοποιούνται σε βάση ανισότητας και διάκρισης. Τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των έμφυλων ταυτοτήτων αλλά και της εθνικής ταυτότητας και ετερότητας αναδύονται μέσα από τον λόγο αλλά και από την εικονογράφηση και το περιεχόμενο των εξεταζόμενων κειμένων. Συγκεκριμένα, σε επίπεδο εθνικής ετερότητας καταδεικνύεται η προαγωγή ενός εθνοκεντρικού λόγου με βασικό επιχειρήμα τη σωματική, πνευματική και ψυχική ανωτερότητά του ελληνικού έθνους, η οποία ενισχύεται από την πολιτισμική υπεροχή και τη συνεισφορά του στον σύγχρονο δυτικό πολιτισμό. Ο λόγος αυτός κατασκευάζει την αντίληψη περί υπεροχής και καθαρότητας του έθνους και κατά συνέπεια, κατασκευάζει εθνοκεντρικά υποκείμενα. Με όρους Κριτικής Παιδαγωγικής της Ειρήνης ασκείται πολιτισμική βία, η οποία φυσικοποιεί και νομιμοποιεί τη δομική βία. Σε επίπεδο έμφυλης ετερότητας άνδρες και γυναίκες αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο. Αποδίδεται μια καθολική ταυτότητα στους άνδρες, αυτή του ισχυρού ανθρώπου, η οποία κατασκευάζεται με βασικό επιχειρήμα τη δυναμική φύση τους (περικοπή περίληψης).

ΑΡΝΕΛΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ-ΛΗΔΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Ανάλυση διαφημίσεων επιστήμης και τεχνολογίας στον ημερήσιο τύπο. Συγκριτική μελέτη σε Ελλάδα και Αγγλία*, (2013), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28991>.

* Διαφημίσεις * Επιστήμη * Τεχνολογία * Ελλάδα * Αγγλία * Σημειωτική ανάλυση

- Η Διατριβή μελετά τον τρόπο με τον οποίο προβάλλεται η Επιστήμη και η Τεχνολογία στο δημόσιο πεδίο μέσα από τις διαφημίσεις που εμφανίζονται στον Ημερήσιο Τύπο δύο χωρών. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία αυτή έχει ως στόχο την καταγραφή της «εικόνας» της Επιστήμης και της Τεχνολογίας που προκύπτει μέσα από διαφημίσεις τεχνο-επιστημονικών προϊόντων και τη συγκριτική μελέτη της εικόνας αυτής μεταξύ Ελλάδας και Αγγλίας. Με τον όρο «εικόνα» της Επιστήμης και της Τεχνολογίας εννοείται το σύνολο των στοιχείων που περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο καλύπτονται οι δύο αυτές περιοχές από τις αντίστοιχες διαφημίσεις στον Τύπο. Το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει συνολικά 434 διαφημίσεις. Για την ανάλυση των διαφημίσεων Επιστήμης και Τεχνολογίας συγκροτήθηκε ερευνητικό εργαλείο το οποίο στηρίχθηκε στην μέθοδο της ποσοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου, αλλά και της Κοινωνικής Γλωσσολογικής Ανάλυσης και της Κοινωνικής Σημειωτικής Οπτικής Ανάλυσης. Το ερευνητικό εργαλείο περιλαμβάνει 76 συνολικά μεταβλητές, οι οποίες υποδιαιρούνται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, στα τυπικά στοιχεία της διαφήμισης και στους κώδικές της. Η κατηγορία των κωδίκων υποδιαιρείται σε τρεις μικρότερες κατηγορίες και περιλαμβάνει τον γλωσσικό κώδικα, τον απεικονιστικό κώδικα και τον συνδυασμό αυτών των δύο. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν ότι η κατασκευή των τεχνο-επιστημονικών διαφημίσεων (συχνά σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με άλλους τύπους διαφημίσεων) περιλαμβάνει στοιχεία που επιχειρούν να τις συνδέσουν με τις ευρύτερες συμβάσεις και αξίες που συνήθως συνοδεύουν τον «τεχνο-επιστημονικό λόγο» και πρακτική αλλά και την τεχνο-επιστημονική γνώση, που αποτελεί άλλωστε τη βάση παραγωγής των σχετικών προϊόντων. Ανάμεσα στις δύο εξεταζόμενες χώρες παρατηρούνται κάποιες βασικές διαφοροποιήσεις. Συγκεκριμένα, στην Αγγλία, η Επιστήμη και η Τεχνολογία φαίνεται να είναι πολύ πιο ενσωματωμένες, με πιο διακριτική παρουσία στην καθημερινότητα. Αντίθετα, στην Ελλάδα τα τεχνο-επιστημονικά προϊόντα παρουσιάζονται ως πιο εξεζητημένα και έξω από τα συνήθη μέτρα των ανθρώπων (περικοπή περίληψης).

ΒΑΜΒΑΚΕΡΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, *Διερεύνηση σύγχρονων εκπαιδευτικών και επιστημολογικών προσεγγίσεων στη διδακτική της χημείας*, (2013), Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), Σχολή Χημικών Μηχανικών, Τομέας Χημικών Επιστημών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/40147>.

* Χημεία - Σπουδή και διδασκαλία * Εκπαιδευτικές πεποιθήσεις * Ανάλυση κατά συστάδες

- Το αντικείμενο της παρούσας διδακτορικής διατριβής υπήρξε η διερεύνηση των απόψεων των επιστημόνων, Χημικών και Χημικών Μηχανικών, σχετικά με τις σύγχρονες τάσεις στη Διδακτική και στην Εκπαίδευση της Χημείας στην Ελλάδα. Οι απόψεις τους διερευνήθηκαν χρησιμοποιώντας ένα ερωτηματολόγιο με έμφαση στα προγράμματα σπουδών (το περιεχόμενο και τη διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης της χημείας), καθώς και στις γενικές εκπαιδευτικές πεποιθήσεις των ερωτηθέντων και στις υποκείμενες επιστημολογικές τους απόψεις. Ο σκοπός της έρευνας ήταν ο εντοπισμός των τομέων εκείνων στους οποίους παρουσιάζεται σύγκλιση ή ακόμα και συναίνεση. Οι θεωρητικές συνιστώσες της έρευνας μελετήθηκαν εντός του πλαισίου τριών διαφορετικών προσεγγίσεων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι, σε μερικά από τα θέματα, παράγεται ένας υψηλός βαθμός συμφωνίας, ενώ σε μερικά άλλα συνέβη ακριβώς το αντίθετο. Η υψηλή αυτή σύγκλιση υποδεικνύει ότι τα ζητήματα αυτά μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά ευρύτερων απόψεων στη χημική εκπαίδευση. Προκειμένου να διερευνηθούν οι αποκλίνουσες απόψεις, οι προτάσεις του ερωτηματολογίου της έρευνας που παρουσίασαν μεγάλη διακύμανση αναλύθηκαν για να προσδιοριστεί αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ των υποομάδων των συμμετεχόντων με διαφορετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά. Πολύ συγκεκριμένα και ειδικά χαρακτηριστικά, όπως: οι μεταπτυχιακές σπουδές, το είδος της επαγγελματικής δραστηριότητας (εκπαιδευτικοί τάξης, σύμβουλοι εκπαίδευσης, υπεύθυνοι Ε.Κ.Φ.Ε., διδάσκοντες σε επιμορφωτικά προγράμματα, συγγραφείς βιβλίων, ερευνητές, φροντιστές), η ηλικία και η σταδιοδρομία εντός ή εκτός του εκπαιδευτικού τομέα, ήταν μεταξύ των κύριων παραγόντων που επηρέασαν σημαντικά τα αποτελέσματα (περικοπή περιλήψης).

BANIFARIS DHERAR, *The mediation of hand-held geometrical instruments and dynamic geometry software in learning geometrical concepts in two cultural and education environments*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37666>.

* Γεωμετρικές έννοιες * Γεωμετρικά όργανα * Διδακτική χρήση του υπολογιστή.

ΒΟΥΛΤΣΙΔΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΘΩΜΑΣ, *Η εφαρμογή αρχών της εκπαίδευσης ενηλίκων και των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/33060>.

* Επιμόρφωση * Εκπαίδευση ενηλίκων * Τεχνολογία της Πληροφορίας * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΒΡΕΛΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Σύγκριση μιας συνεργατικής μαθησιακής δραστηριότητας σε πραγματικό και εικονικό 3D περιβάλλον*, (2013), Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Πολυτεχνική, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28970>.

* Θεωρία μάθησης * Συνεργατική μάθηση * Σπουδές από απόσταση

- Η Μάθηση Βασισμένη σε Προβλήματα - ΜΒΠ (Problem Based Learning - PBL) αποτελεί μια

διδασκτική στρατηγική που αποσκοπεί στην οικοδόμηση γνώσεων και απόκτηση δεξιοτήτων μέσα από την επίλυση προβλημάτων. Βασίζεται στις θεωρίες μάθησης του κοινωνικού εποικοδομισμού και της πλακισιοθετημένης μάθησης, και στοχεύει στην ενεργή, συνεργατική και νοηματοδοτημένη εφαρμογή της γνώσης (Jonassen, Peck, & Wilson, 1999). Στη ΜΒΠ οι μαθητές συνεργάζονται σε μικρές ομάδες για να λύσουν προβλήματα του πραγματικού κόσμου. Η ΜΒΠ βοηθά τους μαθητές να αποκτήσουν ισχυρό κίνητρο για μάθηση, να αναπτύξουν κριτική σκέψη, να βελτιώσουν την ικανότητα διατήρησης της γνώσης, να αποκτήσουν μία στάση διά βίου μάθησης, να βελτιώσουν τις επικοινωνιακές και κοινωνικές τους δεξιότητες και να εκτιμήσουν τη δύναμη της συνεργασίας (PBL@UD, 2012). Αν και ο πειραματισμός και η επίλυση προβλημάτων είναι δεξιότητες που οφείλουν να έχουν όλοι οι επιστήμονες, η διδασκτική στρατηγική της ΜΒΠ εφαρμόζεται ελάχιστα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό οφείλεται κυρίως στους περιορισμούς της εργαστηριακής εκπαίδευσης, που είναι ο κατεξοχήν χώρος υλοποίησης της ΜΒΠ: αδυναμία υλοποίησης πειραμάτων σε διάφορες κλίμακες του χώρου και του χρόνου, περιορισμένη χωρητικότητα και διαθεσιμότητα, ακριβός εξοπλισμός και αναλώσιμα, αδυναμία επανάληψης του πειράματος, εφαρμογή συγκεκριμένων διαδικασιών και όχι ελεύθερου πειραματισμού και αδυναμία συμμετοχής από απόσταση. Τα Εικονικά Περιβάλλοντα Πολλών Χρηστών (Multi User Virtual Environments, MUVES) είναι τρισδιάστατα εικονικά περιβάλλοντα, οι χρήστες των οποίων εκπροσωπούνται από ανθρωπόμορφες αναπαραστάσεις (avatars) μέσω των οποίων μπορούν να περιηγούνται σε αυτά, να επικοινωνούν, να συνεργάζονται και να μαθαίνουν. Αποτελούν ένα αναδυόμενο μέσο, το οποίο λόγω των τεχνολογικών του χαρακτηριστικών επιτρέπει στους χρήστες του να εκφράζουν την ταυτότητά τους και να βιώνουν χωρική και κοινωνική παρουσία (Annetta, Folta, & Klesath, 2010). Τα ψυχολογικά αυτά χαρακτηριστικά επιτρέπουν την υλοποίηση δραστηριοτήτων βασισμένων στις θεωρίες της πλακισιοθετημένης μάθησης και του κοινωνικού εποικοδομισμού, στις οποίες βασίζεται η ΜΒΠ. Από τη βιβλιογραφική επισκόπηση φάνηκε ότι, αν και τα MUVES έχουν χρησιμοποιηθεί συχνά για εκπαίδευση και έρευνα, δεν έχουν γίνει εμπειρικές μελέτες σύγκρισης εργαστηριακών δραστηριοτήτων ΜΒΠ μεταξύ του πραγματικού και του εικονικού κόσμου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στην παρούσα διατριβή επιχειρείται μια τέτοια σύγκριση στους εξής άξονες: στο μαθησιακό αποτέλεσμα, στην αίσθηση παρουσίας, στην ευχρηστία, στην ικανοποίηση από τη συνεργασία και στην ευχαρίστηση από την εμπειρία (περικοπή περίληψης).

ΓΕΡΑΚΗ ΑΚΡΙΒΟΥΛΑ ΆΓΓΕΛΟΣ, *Συμβολή των διευθυντών σχολικών μονάδων σε επιμέρους μεταβλητές της αποτελεσματικότητας*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30018>.

* Σχολείο - Διοίκηση και οργάνωση * Διευθυντής * Αποτελεσματικότητα σχολείου

- Η παρούσα διδακτορική διατριβή διερευνά τη συμβολή των διευθυντών σχολικών μονάδων σε επιμέρους μεταβλητές που προσδιορίζουν την αποτελεσματικότητα. Πιο συγκεκριμένα, διερευνώνται μεταβλητές που καθορίζουν την συμπεριφορά των διευθυντών όπως: α) οι Ρόλοι β) οι Δεξιότητες γ) οι Προσδοκίες και οι σχέσεις αυτών με μεταβλητές που προσδιορίζουν την αποτελεσματικότητα όπως: δ) το Οργανωτικό κλίμα ε) η Δομή-κουλτούρα στ) η Ικανοποίηση από την εργασία ζ) η Δυνατότητα ανεύρεσης χρηματοοικονομικών πόρων και τέλος η) η Ανάληψη δραστηριοτήτων εκτός του προγράμματος σπουδών (εξωδιδασκτικές δραστηριότητες). Ειδικότερα, ένα διευρυμένο μοντέλο προτείνεται να προσεγγίσει το ερευνητικό πρόβλημα. Το μοντέλο που προτείνεται λαμβάνει υπόψη του την επίδραση των παραγόντων του σχολικού περιβάλλοντος ή πλαισίου, όπως και την επίδραση ορισμένων προσωπικών χαρακτηριστικών του διευθυντή. Το διευρυμένο μοντέλο προέκυψε από διάφορες θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις όπως: το μοντέλο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας των Creemers & Scheerens (1994), το οποίο

εστιάζει στη σχολική διαδικασία χωρίς να αγνοεί το πλαίσιο αλλά και τις εισροές, το θεωρητικό μοντέλο των έμμεσων επιδράσεων του διευθυντή στην σχολική αποτελεσματικότητα του Pitner(1998) έτσι όπως διερευνήθηκε εμπειρικά από τους Hallinger et al.(1996:533-543). Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από την τυπολογία των ρόλων των διευθυντικών καθώς και τη σύνδεση ρόλων και αποτελεσματικότητας στελεχών των Quinn (1988) και των Quinn & Rohrbaugh (1983) όπως τα εφήρμοσε στην εκπαίδευση ο Smart (2003). Στην έρευνα συμμετείχαν 104 διευθυντές των δημόσιων σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της έρευνας είναι: Οι διευθυντές αντιλαμβάνονται να «υποδύονται» περισσότερο το ρόλο διοικητικό-εκπροσώπου, και διοικητικό-ηγετικό παραμελώντας το ρόλο διοικητικό-διοργανωτή και γραφειοκράτη-κατανομέα πόρων, ενώ κάνουν χρήση των διαπροσωπικών δεξιοτήτων περισσότερο και λιγότερο των τεχνικών. Επιπρόσθετα, τους παρακινεί περισσότερο το προσωπικό όραμα και λιγότερο οι προσδοκίες που αφορούν τη σταδιοδρομία, ενώ τα δύο φύλα διέφεραν σημαντικά μόνο στις προσδοκίες σταδιοδρομίας, καθώς οι άνδρες παρακινούνταν από αυτές περισσότερο (περικοπή περίληψης).

ΓΙΑΝΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Μη λεκτική επικοινωνία εκπαιδευτικού-μαθητή. Η επίδραση του φύλου του εκπαιδευτικού στη μη λεκτική επικοινωνία του με μαθητές, μαθήτριες*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30670>.

* Μη λεκτική επικοινωνία * Φύλο - Επίδραση * Επικοινωνία

- Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των επιδράσεων που μπορεί να έχει η μη λεκτική επικοινωνία και συμπεριφορά του άνδρα και της γυναίκας εκπαιδευτικού σε μαθητές και μαθήτριες αντίστοιχα, κατά τη μαθησιακή και διδακτική διαδικασία, μέσα στη σχολική τάξη. Ειδικότερα εξετάζεται ο ρόλος της επίδρασης του φύλου του εκπαιδευτικού στη μη λεκτική επικοινωνία του με μαθητές και μαθήτριες. Αφετηρία της έρευνας, αποτέλεσε το ερώτημα αν και σε ποιο βαθμό επηρεάζει το φύλο του εκπαιδευτικού τη μη λεκτική επικοινωνία του και συμπεριφορά του απέναντι σε μαθητές και μαθήτριες. Το υλικό της μελέτης αποτέλεσε η ελληνική και η διεθνής βιβλιογραφία και στοιχεία βιβλιογραφίας μέσα από το διαδίκτυο. Ακόμα, χρησιμοποιήθηκαν ερευνητικά εργαλεία φύλλων παρατήρησης για άνδρες και γυναίκες εκπαιδευτικούς που περιείχαν εκφράσεις και τύπους μη λεκτικής συμπεριφοράς που εκφράζονται και παρατηρούνται μέσα στη σχολική τάξη από τον δάσκαλο και τους μαθητές. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν ημιδομημένες συνεντεύξεις- ερωτηματολόγια ποιοτικής έρευνας για τον προσδιορισμό των απόψεων και των θέσεων που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί και των δυο φύλων εκφράζουν σχετικά με τη μη λεκτική επικοινωνία και συμπεριφορά τους μέσα στη σχολική τάξη. Τα αποτελέσματα συγκεντρώθηκαν, αναλύθηκαν, κατηγοριοποιήθηκαν και συζητήθηκαν με τρόπο ώστε να βρεθούν οι μεταξύ τους κοινοί παράγοντες αλλά και τα σημεία που παρατηρούνται διαφοροποιήσεις, ώστε να μπορούμε να εκφράσουμε και να διατυπώσουμε συμπεράσματα και προτάσεις. Σύμφωνα με τα ευρήματα, το φύλο του εκπαιδευτικού αναφορικά και σε συσχέτισμό με τις διάφορες εκφάνσεις και μορφές της μη λεκτικής επικοινωνίας, παρουσιάζει συγκεκριμένες ομοιότητες εκφράσεων και αντιδράσεων απέναντι σε μη λεκτικού τύπου συμπεριφορές των μαθητών και των μαθητριών αντίστοιχα, που συναντώνται μέσα στη σχολική τάξη. Ωστόσο, ενώ σε γενικές γραμμές, όπως παρατηρήσαμε στην επιτόπια έρευνα και σε συσχέτισμό με τις απόψεις που εκφράζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, συνηθίζουν να απευθύνονται και να εκφράζουν παρόμοιες μη λεκτικές εκφράσεις προς τους μαθητές και τις μαθήτριες, υπάρχουν ορισμένες μορφές και κατηγορίες μη λεκτικής συμπεριφοράς και επικοινωνίας που διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο του εκπαιδευτικού αλλά και ανάλογα με το φύλο του αποδέκτη, το μαθητή ή τη μαθήτρια (περικοπή περίληψης).

ΓΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, *Η διδασκαλία της ιστορίας στην ελληνική πρωτοβάθμια εκπαίδευση. 1914 και εξής*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29311>.

* Ιστορία - Σπουδή και διδασκαλία * Σχολικά εγχειρίδια * Πρόγραμμα σπουδών * Δημοτικό σχολείο * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ΓΚΙΟΛΜΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, *Νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση των φυσικών επιστημών. Διδασκαλία της πολυπλοκότητας στα οικοσυστήματα*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38714>.

* Πολύπλοκα Συστήματα * Κατασκευαστικός εποικοδομητισμός * Κονστρουκσιονισμός

- Η ερευνητική αυτή εργασία, σε πρώτο στάδιο, διαμορφώνει μία ολοκληρωμένη διδακτική πρόταση για τη διδασκαλία βασικών χαρακτηριστικών των Πολύπλοκων Συστημάτων (ΠΣ, στη συνέχεια) σε προπτυχιακούς φοιτητές / υποψήφιους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αναφέρεται σε φοιτητές με δύο χαρακτηριστικά: (i) οι προϋπάρχουσες γνώσεις αυτών σε θέματα Θετικών Επιστημών (Science) να είναι μικρές, και (ii) το Τμήμα στο οποίο φοιτούν να μην είναι Τμήμα Φυσικής ή Μαθηματικών, δηλαδή να μην είναι τμήμα στο οποίο τα Πολύπλοκα Συστήματα αποτελούν υποχρεωτικό, αυτόνομο, μέρος της διδακτέας ύλης. Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά είναι από αυτά που καθιστούν, πιστεύουμε, την έρευνα αυτή πρωτοποριακή, καθότι υπάρχει αρκετή βιβλιογραφία για τη διδασκαλία Πολύπλοκων Συστημάτων και ιδιοτήτων τους, αλλά αφορά μόνο φοιτητές Τμημάτων Θετικών Επιστημών ή μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε αντικείμενα Φυσικών Επιστημών και Μαθηματικών. Στο δεύτερο στάδιο της, η έρευνα αυτή διερευνά την εφαρμογή της διδακτικής πρότασης που προαναφέρθηκε, σε μία μελέτη περίπτωσης με φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθήνας, δηλαδή υποψήφιους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας. Οι φοιτητές αυτοί αποτελούσαν την «Πειραματική Ομάδα» και εκεί εφαρμόστηκε στην πράξη η διδακτική ακολουθία που παρατίθεται και προτείνεται. Μέσω αυτής της εφαρμογής διαπιστώθηκαν τα μαθησιακά οφέλη αλλά και πιθανές ατέλειες της μεθόδου, με όση βέβαια εγκυρότητα μπορούν να έχουν οι μελέτες περίπτωσης και με τους περιορισμούς τους. Στο πλαίσιο αυτού του δεύτερου σκέλους, της μελέτης περίπτωσης, διεξήχθησαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις, σε μέρος φοιτητών της Πειραματικής Ομάδας – κατά συνέπεια δημιουργήθηκε και «Ομάδα Συνεντεύξεων – με τους εξής διδακτικούς στόχους: (i) να αναδειχτούν οι τρόποι ανάλυσης και σκέψης τους όταν απαντούν στις ερωτήσεις των Φύλλων Εργασίας, (ii) να διερευνηθεί το πώς αντιλαμβάνονται τις αρχές που διέπουν τα διδασκόμενα μοντέλα, (iii) να γίνει «τριγωνοποίηση» των ευρημάτων της μελέτης περίπτωσης και (iv) να διδαχτούν και κάποιες προεκτάσεις των μοντέλων της NetLogo, οι οποίες αναπαριστούν Πολύπλοκα Συστήματα με πιο σύνθετο και ρεαλιστικό τρόπο, ώστε να εμβαθύνουν στις ιδιότητες των ΠΣ. Θεωρήθηκε αναγκαίο να υπάρξει μία επιλογή των ιδιοτήτων και των φαινομένων των σχετικών με τα Πολύπλοκα Συστήματα που θα περιλάμβανε η παρούσα διδακτική πρόταση, με κριτήρια: Α. Το ποιες ιδιότητες / χαρακτηριστικά και φαινόμενα σχετικά με τα ΠΣ, διεθνώς, θεωρούνται τα σημαντικότερα. Β. Το ποιες ιδιότητες των συστημάτων αυτών είναι πιο συναφείς με τις ανάγκες και το γνωστικό υπόβαθρο του έλληνα μαθητή και εκπαιδευτικού και ειδικότερα αυτού της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι δεν χαρακτηρίζονται – κατά κανόνα – από ευρείες γνώσεις στις Θετικές Επιστήμες, τα Μαθηματικά, καθώς και τις Γεωεπιστήμες - και τις Βιοεπιστήμες. Γ. Το ποιες ιδιότητες και φαινόμενα των συστημάτων αυτών είναι πιο εύκολο να κατανοηθούν και πιο εφικτό να ενταχθούν χρονικά σε μια σειρά μαθημάτων μέσα στις εβδομάδες ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου σπουδών. Δ. Το ποιες – τέλος – ιδιότητες

των συστημάτων αυτών είναι πιο εύκολο να ενταχθούν σε ένα μάθημα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) (κυρίως Υπολογιστών) και συναφές με το Φυσικό Περιβάλλον, πράγμα που καθόρισαν οι συνθήκες διεξαγωγής της έρευνας, αλλά και η βιβλιογραφία (περικοπή περίληψης).

ΓΡΟΣΔΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Λογοτεχνία, εικόνα και κινηματογράφος στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η συμβολή τους στην ανάπτυξη του πολυτροπικού γραμματισμού*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38873>.

* Δημιουργική γραφή * Οπτικοακουστικός γραμματισμός * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Στα πλαίσια της έρευνας δράσης υλοποιήθηκε μία διδακτική πρόταση, στην οποία η λογοτεχνία, τα έργα ζωγραφικής και οι κινηματογραφικές ταινίες χρησιμοποιήθηκαν ως ερεθίσματα δημιουργικής γραφής στο προσυγγραφικό στάδιο, σε σχολικές τάξεις στις οποίες φοιτούν παιδιά προεφηβικής ηλικίας (τάξεων Δ', Ε' και Στ' του δημοτικού σχολείου), με την τεχνική της τροποποίησης και ανατροπής μοτίβων, και την ταυτόχρονη εφαρμογή δραστηριοτήτων οπτικοακουστικού γραμματισμού. Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθούν: (α) Η εφικτότητα αλλά και τα προβλήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή προγραμμάτων δημιουργικής γραφής με τη χρήση εικόνων. (β) Οι απόψεις, οι στάσεις και οι διδακτικές πρακτικές των εκπαιδευτικών των σχολείων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στα ζητήματα της διδακτικής της δημιουργικής γραφής. (γ) Η αλλαγή σε θετική κατεύθυνση της στάσης των μαθητών/τριών απέναντι στις διαδικασίες συγγραφής κειμένων με την εφαρμογή δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής. (δ) Ο βαθμός βελτίωσης των κειμένων που παράγουν οι μαθητές/τριες, ως προς τα δημιουργικά τους χαρακτηριστικά, με τη χρήση τεχνικών δημιουργικής γραφής, σε σύγκριση με τα κείμενα που παράγουν κατά τη γλωσσική διδασκαλία.

ΔΑΛΚΟΥ ΑΓΑΠΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Η ανάπτυξη ερμηνευτικών στρατηγικών στο μάθημα της νεοελληνικής λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε περιβάλλον συνεργατικής μάθησης*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29202>.

* Συνεργατική μάθηση * Ομαδική μάθηση * Νεοελληνική λογοτεχνία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- Η παρούσα μελέτη ερευνά την επίδραση της Συνεργατικής Μάθησης ως διδακτικής στρατηγικής στην ικανότητα των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να αναπτύσσουν ερμηνευτικές στρατηγικές κατά την προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων. Η γενική υπόθεση της έρευνας υποδεικνύει ότι οι μαθητές, όταν εργάζονται κατά την επεξεργασία των λογοτεχνικών κειμένων σε μικρές ομάδες, αναπτύσσουν ερμηνευτικές στρατηγικές σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι όταν επεξεργάζονται τα κείμενα στο πλαίσιο της κατευθυνόμενης, δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας. Για τον έλεγχο των υποθέσεων πραγματοποιήσαμε μια οιονεί πειραματική έρευνα με πειραματική ομάδα και ομάδα ελέγχου. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν μαθητές δύο τμημάτων της Γ' Γυμνασίου δημόσιου σχολείου της Αθήνας. Στο τμήμα που αποτέλεσε την πειραματική ομάδα εφαρμόστηκε ως διδακτική παρέμβαση η συνεργατική μάθηση: οι μαθητές διδάχτηκαν επτά λογοτεχνικά κείμενα με την τάξη διαιρεμένη σε ομάδες των 4-5 ατόμων. Αντίστοιχα η ομάδα ελέγχου διδάχτηκε τα ίδια κείμενα χωρίς διδακτική παρέμβαση ως προς τη διδακτική στρατηγική. Η ικανότητα των μαθητών να αναπτύσσουν ερμηνευτικές στρατηγικές αξιολογήθηκε με γραπτές δοκιμασίες προελέγχου και μετελέγχου, καθώς και με φύλλα εργασίας που συμπληρώνονταν από τους μαθητές σε κάθε διδασκαλία. Η ανάλυση των δεδομένων με τη στατιστική μέθοδο

της ανάλυσης διακύμανσης (ANOVA) έδειξε ότι: α) οι μαθητές που επεξεργάζονταν τα κείμενα σε ομάδες ανέπτυξαν ερμηνευτικές στρατηγικές σε στατιστικώς σημαντικά μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι μαθητές που τα επεξεργάζονταν μόνοι τους στο πλαίσιο της κατευθυνόμενης διδασκαλίας, β) η συμμετοχή των μαθητών της πειραματικής ομάδας στο σύνολο της μαθησιακής διαδικασίας ήταν μεγαλύτερη από εκείνη των μαθητών της ομάδας ελέγχου, αλλά όχι σημαντικά, γ) η ανάπτυξη ερμηνευτικών στρατηγικών βελτιώθηκε και ως ατομική δεξιότητα για τους μαθητές της πειραματικής ομάδας, όχι όμως σε τόσο σημαντικό βαθμό ώστε να μπορούμε με βεβαιότητα να αποφανθούμε ότι η βελτίωση αυτή είναι απαραίτητα αποτέλεσμα της συνεργατικής μάθησης και δ) με την πάροδο του χρόνου τα θετικά αποτελέσματα της συνεργατικής μάθησης εντεινόνταν. Με βάση ποιοτικά δεδομένα που συλλέξαμε γύρω από τις απόψεις των μαθητών για την εργασία στις ομάδες, μπορούμε να ερμηνεύσουμε τα παραπάνω ευρήματα ως αποτέλεσμα της ανταλλαγής και σύνθεσης ποικίλων απόψεων κατά τη διάρκεια της συζήτησης, καθώς και του κλίματος αλληλεγγύης που επικρατούσε εντός των ομάδων. Περαιτέρω ερμηνεία των αποτελεσμάτων αυτών επιχειρείται με βάση τη σχετική βιβλιογραφία και διατυπώνονται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

ΔΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, Διαφοροποιήσεις στις στάσεις μελών της μεσαίας τάξης σε σχέση με την εκπαίδευση, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Τμήμα Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30120>.

* Εκπαίδευση * Κοινωνικές τάξεις * Συμβολικός έλεγχος.

ΔΕΛΗ ΕΡΜΙΟΝΗ ΣΩΤΗΡΙΟΣ, Πάουλ Κλέε: Το χρώμα και το εικαστικό σύμβολο ως στοιχεία της δημιουργικής έκφρασης των παιδιών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28520>.

* Τέχνη στην εκπαίδευση * Αισθητική Αγωγή * Παιδικό σχέδιο * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Klee, Paul (1879 - 1940)

- Η παρούσα εργασία αναπτύσσει και προτείνει ένα οργανωμένο διδακτικό μοντέλο βασισμένο στη σκέψη και το έργο του καλλιτέχνη Πάουλ Κλέε για την εικαστική εκπαίδευση των μαθητών της μέσης βαθμίδας του Δημοτικού Σχολείου. Η παιδαγωγική-καλλιτεχνική αυτή πρόταση, που αποτελεί τον καρπό μιας προοδευτικής έρευνας δράσης σε σχολικές μονάδες της Αττικής, αξιολογεί τη δημιουργική κινητοποίηση των πρωτοβάθμιων μαθητών μέσα από τις εικαστικές τέχνες. Με μεθοδολογικά εργαλεία «το χρώμα» και «το εικαστικό σύμβολο» στα παιδικά σχέδια, η εργασία αναδεικνύει το Δημοτικό Σχολείο ως ένα παιδαγωγικό πλαίσιο ελεύθερης συναισθηματικής ενδυνάμωσης, προσωπικής έκφρασης και κοινωνικής δράσης των μαθητών.

ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, Διασφάλιση ποιότητας στη συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Πρακτικές, τάσεις και πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση - εμπειρίες στην Ελλάδα. Συγκριτική - αξιολογική θεώρηση και προτάσεις, (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37274>.

* Επαγγελματικός προσανατολισμός * Ευρωπαϊκή Ένωση * Ελλάδα * Εκπαίδευση και κατάρτιση

- Η παρούσα διατριβή αποτελεί μια συγκριτική βιβλιογραφική έρευνα, στο πλαίσιο της οποίας γίνεται προσπάθεια να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για

την Εκπαίδευση και Κατάρτιση, και ειδικότερα στον χώρο “Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας”, και του τρόπου με τον οποίο αυτή γίνεται αντιληπτή και μετουσιώνεται σε πράξη στη χώρα μας, ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη Διασφάλιση Ποιότητας σε αυτό το πεδίο. Γενικός Σκοπός της έρευνας ήταν να μελετηθεί η εξέλιξη των Πολιτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση πάνω στο υπό συζήτηση θέμα και η εξέλιξη των αντίστοιχων Πολιτικών, αλλά και η πράξη εφαρμογής τους, στην Ελλάδα, στο διάστημα κυρίως από τη συνθήκη της Bologna (1999) και εξής, και να επιχειρηθεί στη συνέχεια μια συγκριτική θεώρησή τους. Όσον αφορά τη Μεθοδολογία, η διατριβή έχει τη μορφή της αξιολογικής έρευνας, για την υλοποίηση της οποίας επιλέγεται ένα πρωτότυπο μοντέλο που αποτελεί σύνθεση δύο ξεχωριστών μοντέλων, ενός για την Δυναμική Αξιολόγηση και ενός για την Έρευνα. Το μοντέλο που προκύπτει από τη σύνθεση αυτή έχει τη θεωρητική του βάση στη Θεωρία των Συστημάτων και για πρώτη φορά δημιουργήθηκε για την εξυπηρέτηση των σκοπών της θεωρητικής θεμελίωσης της πράξης της Αξιολογικής Έρευνας. Αξιοποιήθηκε κατά βάση η βιβλιογραφική έρευνα, συμπληρούμενη με στοιχεία από άτυπες συνεντεύξεις με στελέχη σε θέσεις κλειδιά των φορέων Διασφάλισης Ποιότητας και Συμβουλευτικής στην Ελλάδα. Το κυριότερο Συμπέρασμα που προκύπτει από την παρούσα έρευνα είναι πως η ευθυγράμμιση της πράξης στην Ελλάδα στον τομέα «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός» με τις πολιτικές που προκρίνουν τα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει επιτευχθεί, όσον αφορά την πλειονότητα των δεικτών ποιότητας, ή, όπου έχει, δεν είναι τόσο αρμονική, όσο θα αναμενόταν. Φαίνεται, βέβαια, ότι από ελληνικής πλευράς καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες για υιοθέτηση όσων προτείνονται από τα επίσημα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσπάθειες όμως οι οποίες αντιμετωπίζουν προβλήματα στην υλοποίησή τους λόγω δυσχερειών που οφείλονται στις ευρύτερες συνθήκες μέσα στις οποίες καλείται να λειτουργήσει ο θεσμός στη χώρα μας. Αντίστοιχα, η ποιότητα του θεσμού “Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός” στη χώρα μας με βάση τους Δείκτες Ποιότητας του Συστήματος που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα μπορεί να θεωρηθεί μόνο μερικώς ικανοποιητική.

ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στις φυσικές επιστήμες σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Απόψεις εκπαιδευτικών, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29356>.

* Φυσικές Επιστήμες * Αξιολόγηση * Εκπαιδευτικό έργο

- Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στη διερεύνηση και ερμηνεία των στάσεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών κλάδου ΠΕ04 (Φυσικών Επιστημών) όσον αφορά την αναγκαιότητα, τους φορείς και τους στόχους της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στις Φυσικές Επιστήμες. Επίσης, η έρευνα αυτή στοχεύει στην ανάδειξη και στην ιεράρχηση δεικτών ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στις Φυσικές Επιστήμες για το σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός πρότυπου συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης (αυτοαξιολόγησης) σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Ο πληθυσμός αναφοράς της έρευνας ήταν ένα αντιπροσωπευτικό πανελλαδικό δείγμα εκπαιδευτικών του κλάδου ΠΕ04 από Γυμνάσια και Λύκεια όλων των Περιφερειών της Ελλάδος. Εφαρμόστηκε η ποσοτική μεθοδολογία μέσω ανώνυμων ερωτηματολογίων που ταχυδρομήθηκαν, στάλθηκαν ηλεκτρονικά, διανεμήθηκαν χέρι με χέρι είτε απευθείας στους εκπαιδευτικούς, είτε σε αντιπροσώπους που ανέλαβαν τη διανομή εξυπηρετώντας την έρευνα κυρίως σε δυσπρόσιτες Περιφέρειες. Από το σύνολο των 500 ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν πανελλαδικά με ποσοτικό κριτήριο την αναλογία πληθυσμού της κάθε Περιφέρειας σε σχέση με την Επικράτεια, επιστράφηκαν ορθά συμπληρωμένα και αξιοποιήθηκαν στην έρευνα 298. Το επόμενο στάδιο της συλλογής των ορθά συμπληρωμένων ερωτηματολογίων ήταν η περιγραφική και επαγωγική στατιστική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας με την κωδικοποίηση των απαντήσεων και την εισαγωγή των κωδικών στο πρόγραμμα για ηλεκτρονικούς υπολογιστές SPSS (Στατιστικό Πακέτο για τις Κοινωνικές Επιστή-

μες). Τα σημαντικότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα είναι τα παρακάτω. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρεί αναγκαία την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στις Φυσικές Επιστήμες σε επίπεδο σχολικής μονάδας για την ποιοτική του αναβάθμιση. Οι εκπαιδευτικοί μεγαλύτερης ηλικίας και με περισσότερα έτη υπηρεσίας αντιμετωπίζουν με περισσότερη δυσπιστία την αξιολόγηση σε σχέση με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί με επιπλέον τίτλους σπουδών, οι εκπαιδευτικοί που έχουν συμμετάσχει σε διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου καθώς και οι εκπαιδευτικοί που έχουν επιμορφωθεί σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αντιμετωπίζουν θετικότερα τη αξιολόγηση σε σχέση με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς. Σχετικά με τους φορείς αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, οι εκπαιδευτικοί αποδέχονται την εσωτερική αξιολόγηση (αυτοαξιολόγηση) του εκπαιδευτικού έργου στις Φυσικές Επιστήμες σε πολύ μεγάλο βαθμό, ακόμα και όταν συμμετέχουν όλοι οι παράγοντες της σχολικής μονάδας (Διευθυντής, εκπαιδευτικοί κλάδου ΠΕ04, μαθητές, γονείς) με την προϋπόθεση να έχουν ενεργό ρόλο σε αυτή (περικοπή περίληψης).

ΔΡΙΤΣΑ ΔΗΜΗΤΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Κοινωνικο-πολιτισμικοί παράγοντες και ο ρόλος τους στη διαμόρφωση αλτρουιστικής συμπεριφοράς και άλλων κοινωνικών συμπεριφορών, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37234>.

* Αλτρουισμός * Παιδί * Συμπεριφορά * Ενσυναίσθηση

- Η παρούσα διατριβή διερευνά την αλτρουιστική προδιάθεση παιδιών ηλικίας 8-10 ετών σε δύο διαφορετικά κοινωνικο-πολιτισμικά περιβάλλοντα, την Ελλάδα και τη Μ. Βρετανία. Σκοπός της διδακτορικής διατριβής είναι να μελετηθούν η πρόθεση των παιδιών να εκδηλώσουν αλτρουιστική συμπεριφορά και ενσυναίσθηση καθώς και η ικανότητά τους να αναγνωρίζουν συναισθήματα. Διερευνάται, επίσης, η σχέση των παραπάνω μεταβλητών με κοινωνικο-πολιτισμικές μεταβλητές, όπως είναι οι παραδοσιακές οικογενειακές αξίες, οι οικογενειακές λειτουργίες και η συναισθηματική εγγύτητα των μελών μέσα στην οικογένεια. Οι θετικά προσανατολισμένες κοινωνικές συμπεριφορές των παιδιών μελετήθηκαν με τη βοήθεια της μεθόδου των ιστοριών, ενώ οι ανωτέρω κοινωνικές παράμετροι μελετήθηκαν με τη χρήση ενός σύνθετου ερωτηματολογίου που αποτελείται από τα εξής: ερωτηματολόγιο προσωπικότητας – επιθυμητή συμπεριφορά, ερωτηματολόγιο παραδοσιακών οικογενειακών αξιών, ερωτηματολόγιο οικογενειακών ρόλων και λειτουργιών και ερωτηματολόγιο συναισθηματικής εγγύτητας. Ελέγχθηκε η δομική ισοτιμία παραγοντικών δομών των μεταβλητών κάθε υποκλίμακας του ερωτηματολογίου στα δύο πολιτισμικά δείγματα και οι στατιστικές αναλύσεις σύγκρισης πραγματοποιήθηκαν σε όσες μεταβλητές παρουσίασαν δομική ισοτιμία. Τα ευρήματα που προκύπτουν δείχνουν ότι τα παιδιά στην Ελλάδα δείχνουν σε υψηλότερο βαθμό ενσυναίσθηση και πρόθεση να εκδηλώσουν αλτρουιστική συμπεριφορά συγκριτικά με τα παιδιά στη Μ. Βρετανία. Οι συσχετίσεις που προέκυψαν ανάμεσα στις εν λόγω προθέσεις των παιδιών και στους επιμέρους κοινωνικο-πολιτισμικούς παράγοντες του σύνθετου ερωτηματολογίου των γονέων αποτελούν τη βάση της συζήτησης, όπου επιχειρείται συναγωγή συμπερασμάτων και η ερμηνεία τους με βάση τις υπάρχουσες θεωρίες.

ΕΠΙΜΕΝΙΔΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΦΩΤΙΟΣ, Ο γνωσιοκρατικός χαρακτήρας της σύγχρονης ελληνικής εκπαίδευσης. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Θεολογική, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/39284>.

* Εκπαίδευση - Ελλάδα * Νεωτερικότητα * Ορθόδοξη γνωσιολογία * Εκπαιδευτική πολιτική * Πρόγραμμα σπουδών

- Κεντρικό άξονα της εργασίας αποτελεί η μελέτη της στρεβλωτικής έννοιας και σημασίας της γνώσης για τον σύγχρονο άνθρωπο υπό το φως της χριστιανοπαιδαγωγικής σκέψης. Το νέο φαινόμενο που αποκαλείται «Γνωσιοκρατία», αναφέρεται, αρχικά, στην καινοφανή θεώρηση του όρου «γνώση» και στη μετατροπή-έκπτωσή του σε πληροφορία και είδηση. Η Γνωσιοκρατία, ως ζήτημα, προκύπτει ύστερα από την παρατήρηση των δραματικών επιστημονικών, κοινωνικών, τεχνολογικών, οικονομικών και αξιακών αλλαγών που βιώνουν οι σύγχρονες κοινωνίες. Στο πλαίσιο αυτό, μελετάται ο τρόπος που η νέα σκέψη, εδραιωμένη στο πλαίσιο του Διαφωτισμού, καλλιεργεί μία νέα ερμηνεία των πραγμάτων, που αποκαλύπτεται μέσω της αποϊεροποίησης του Θεού και θεοποίησης του ανθρώπου. Εξετάζονται από μία κριτική σκοπιά η νέα επιστημονική σκέψη του 21ου αι. και νέα κοινωνικά μορφώματα, όπως ο ορθολογισμός, η νεωτερικότητα και η μετανεωτερικότητα. Η νέα γνωσιοαντίληψη, ως γνωσιοκρατική, αναδεικνύεται σκοταδιστική, με αποτέλεσμα να προκαλεί «αξιακό κενό», διότι εγκαθιδρύει μία νέα σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, τον συνάνθρωπο, τον κόσμο, που οδηγεί σε πολιτισμική και πνευματική κατάπτωση. Η ανάδειξη αυτού του κενού πραγματοποιείται μέσα από το πρίσμα μίας κριτικής θεώρησης της γνώσης στους εκπαιδευτικούς θεσμούς, στα σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα και στη διδακτική πράξη. Η προσπάθεια άρσης της Γνωσιοκρατίας εντοπίζεται στην ανάδειξη της χριστιανορθόδοξης πρότασης προσέγγισης και κατανόησης της γνώσης, η οποία υποστηρίζει την ψυχοσωματική υπόσταση του ανθρώπου που συνενώνει τα ακοινωνήτα μέρη, δηλ. το λόγο και το πνεύμα, σε ένα ψυχοσωματικό όλο. Επιπλέον, αναλύεται η κοινωνική διάσταση της γνωσιοκρατικής σκέψης στον εκπαιδευτικό χώρο. Αρχικά, εξετάζονται το σχολείο ως ένας σύγχρονος γνωσιοκρατικός θεσμός και η οργάνωση της αγωγής μέσα από τις σύγχρονες κοινωνιολογικές θεωρίες. Παρατηρείται πως το νεωτερικό κράτος και οι μοντέρνες και μεταμοντέρνες κοινωνίες, ακολουθώντας την τάση εξορθολογισμού της σκέψης με τη συνδρομή της τεχνολογίας, προχώρησαν στον εξορθολογισμό της διοίκησης των σχολικών θεσμών, μέσα από την ανάπτυξη γραφειοκρατιών, με σκοπό την ορθολογική λειτουργία τους. Στη συνέχεια μελετώνται οι ιδεολογικοί μηχανισμοί που σχετίζονται με την οργάνωση του σχολείου καθώς και οι σκοποί της εκπαίδευσης υπό το πρίσμα της Γνωσιοκρατίας (περικοπή περιλήψης).

ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, *The role of FL aptitude and the executive functions of working memory and inhibition in FL vocabulary acquisition by young greek learners of english*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/34886>.

* Ξένες γλώσσες * Γλωσσική έφεση * Αγγλική γλώσσα

- Η έρευνα διεξήχθη σε δύο δημοτικά σχολεία της Θεσσαλονίκης, από το 2010-12. Το σχολείο ελέγχου διδάσκει την Αγγλική ως Ξένη Γλώσσα (ΑΞΓ) από την 3η δημοτικού, ενώ το πειραματικό σχολείο από την 1η τάξη. Στην προσπάθεια να εξηγήσει τις διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των μαθητών στην απόκτηση του ξένου λεξιλογίου, η έρευνα εξετάζει το κατά πόσον η πρώιμη έκθεση στην ΑΞΓ επηρεάζει θετικά τη γνωστική λειτουργία των μικρών Ελλήνων μαθητών. Οι κύριες γνωστικές μεταβλητές που εξετάστηκαν είναι η Γλωσσική Έφεση σε μικρούς μαθητές (Alexiou, 2005), η Φωνολογική Βραχυπρόθεσμη Μνήμη και ο Κεντρικός Εκτελεστικός Μηχανισμός της Εργαζόμενης Μνήμης (Baddeley & Hitch, 1974). Κάτι τέτοιο δεν έχει επιχειρηθεί ξανά, καθώς, μέχρι σήμερα, έχουν διερευνηθεί, κατά κύριο ρόλο, η επίδραση της Πρώιμης Εκμάθησης της ΞΓ στη γλωσσική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών (García Lecumberri & Gallardo 2003; Mihaljevic Djigunovic & Krevelj 2009; Mihaljevic Djigunovic & Lopriore 2010; Muñoz 2006, 2010; Nikolov 2009). Η κύρια ερευνητική υπόθεση είναι πως η πρώιμη και εντατική έκθεση των μικρών Ελλήνων μαθητών στην ΑΞΓ θα έχει θετική επίδραση στις νοητικές τους ικανότητες. Οι μη λεκτικές ικανότητες των μαθητών εξετάστηκαν από το Τεστ Γλωσσικής Έφεσης για μικρούς μαθητές (YLAT) (Alexiou, 2005) και από το Stop-signal τεστ (Logan &

Cowan, 1984). Τα λεκτικά τεστ εξέτασαν τη Φωνολογική Βραχυπρόθεσμη Μνήμη τους με την Επανάληψη Αριθμών προς τα εμπρός (Wechsler, 1991), την Επανάληψη Ψευδολέξεων για παιδιά (Gathercole & Baddeley, 1996), και την Επανάληψη Ψευδολέξεων για παιδιά που μιλούν την ελληνική (Maridaki-Kassotaki, 1998). Η λεκτική τους ευφυΐα στη μητρική γλώσσα εξετάστηκε με επιμέρους τεστ που σχετίζονται με το λεξιλόγιο και τη μεταγλωσσική γνώση των δύο μοντέλων του Διαγνωστικού Τεστ Λεκτικής Ευφυΐας (DVIQ I & II) (Stavrakaki & Tsimpli, 2000). Ο Κεντρικός Εκτελεστικός Μηχανισμός της Εργαζόμενης Μνήμης διερευνήθηκε με την Επανάληψη Αριθμών προς τα πίσω (Wechsler, 1991) και με το Listening span and Recall task (Daneman & Carpenter, 1980). Τέλος, ένα τεστ λεξιλογίου στην Αγγλική σχεδιάστηκε από την ερευνήτρια, το οποίο εξέτασε τις ικανότητες κατανόησης και παραγωγής της πειραματικής ομάδας. Η παρούσα μελέτη επιθυμεί να απαντήσει σε τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα. Το πρώτο, εξετάζει κατά πόσο η πρώιμη διδασκαλία της ΑΞΓ μπορεί να ενισχύσει κάποιες από τις νοητικές ικανότητες των μικρών μαθητών. Το δεύτερο ερώτημα διερευνά αν σ' αυτό το αρχικό στάδιο εκμάθησης της ΞΓ η Φωνολογική Βραχυπρόθεσμη Μνήμη είναι ο μοναδικός παράγοντας πρόβλεψης της επίδοσης των μικρών μαθητών στο ξένο λεξιλόγιο. Το τρίτο ερώτημα ελέγχει αν η πειραματική ομάδα, μετά τη διετή και εντατική έκθεση στην ΞΓ, θα ασκήσει καλύτερο έλεγχο από την ομάδα ελέγχου στον ανασταλτικό μηχανισμό. Τέλος, το τελευταίο ερώτημα επιχειρεί να αναδείξει αν μπορεί η Πρώιμη Εκμάθηση μίας ΞΓ να συσχετισθεί διαφορετικά με κάποιο από τα τα δύο φύλα. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενθαρρυντικά και πολλά υποσχόμενα. Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις πως η Πρώιμη Εκμάθηση στη ΞΓ ενισχύει και ενδυναμώνει τις νοητικές ικανότητες των μικρών μαθητών και τη Λεκτική Εργαζόμενη Μνήμη τους. Κάτι τέτοιο, μπορεί να έχει ένα γενικότερο θετικό αντίκτυπο στις γλωσσικές τους ικανότητες, είτε αυτές αφορούν τη μητρική γλώσσα είτε την ξένη.

ΖΑΦΕΙΡΟΥΔΗ ΑΓΛΑΪΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης και συμπεριφοράς μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από τη συμμετοχή σε προγράμματα κινητικών δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής, (2013), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/31506>.

* Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Συνείδηση

- Η παρούσα εργασία είχε ως σκοπό να μελετήσει την περιβαλλοντική συνείδηση και περιβαλλοντικά υπεύθυνη συμπεριφορά καθώς και να διερευνήσει παράγοντες που τις διαμορφώνουν, με ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της συμμετοχής σε πρόγραμμα κινητικών δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής, σε παιδιά δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν τρεις έρευνες. Σκοπός της 1ης έρευνας ήταν η καταγραφή της εικόνας της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς Ελλήνων ενηλίκων. Αναλύσεις διακύμανσης ανέδειξαν διαφορές στην περιβαλλοντικά υπεύθυνη συμπεριφορά ως προς το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης και τη συχνότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής. Σκοπός της 2ης έρευνας ήταν η ανάπτυξη και ο ψυχομετρικός έλεγχος κλιμάκων για την αξιολόγηση διαστάσεων περιβαλλοντικής υπευθυνότητας σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αναλύσεις δομικών εξισώσεων υποστήριξαν τις ψυχομετρικές ιδιότητες του οργάνου αξιολόγησης της περιβαλλοντικής συνείδησης που περιλάμβανε τις διαστάσεις: αντιλαμβανόμενη πληροφόρηση, πιστεύω, συναισθήματα, προδιάθεση, και συμπεριφορά, οι οποίες παρουσίασαν υψηλές συσχετίσεις μεταξύ τους. Σκοπός της 3ης έρευνας, ήταν η διερεύνηση της επίδρασης ενός δομημένου παρεμβατικού προγράμματος κινητικών δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής στην περιβαλλοντική υπευθυνότητα σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αναλύσεις διακύμανσης με επαναλαμβανόμενες μετρήσεις έδειξαν ότι οι μαθητές της παρεμβατικής ομάδας παρουσίασαν βελτίωση στην αντιλαμβανόμενη πληροφόρηση, στα περιβαλλοντικά πιστεύω συναισθηματική διάσταση και στην προδιάθεση για περιβαλλοντική δράση. Τέλος, δοκιμάστηκε η ανάπτυξη ενός εννοιολογικού μο-

ντέλου ερμηνείας της περιβαλλοντικά υπεύθυνης συμπεριφοράς παιδιών, το οποίο ελέγχθηκε με ανάλυση δομικών εξισώσεων από το σύνολο των συμμετεχόντων της 2ης και 3ης έρευνας. Η αντιλαμβανόμενη πληροφόρηση προέβλεψε τα πιστεύω, τα οποία προέβλεψαν την προδιάθεση για εκδήλωση συμπεριφοράς, η οποία με τη σειρά της προέβλεψε την υπεύθυνη περιβαλλοντική συμπεριφορά. Το μοντέλο ενισχύει τη σχετική βιβλιογραφία με νέα στοιχεία και φιλοδοξεί στην ανάπτυξη μελλοντικής έρευνας. Συμπερασματικά, η έρευνα ανέδειξε τη σημαντικότητα της συμμετοχής παιδιών σε κινητικές δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής, στη διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης και συμπεριφοράς και συνδέθηκε για πρώτη φορά η έννοια της κίνησης-άσκησης στη φύση με περιβαλλοντικές έννοιες.

ΖΙΩΓΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, Το έργο του Στάμου ως πορεία μετασχηματισμού ενός διεθνούς κώδικα (field painting) σε κώδικα ερμηνείας του φωτός και του τοπίου. Παιδαγωγικές εφαρμογές, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38727>.

* Στάμος, Θεόδωρος (1922-1997) * Εικαστική πορεία * Εξπρεσιονισμός

- Η διατριβή «Το έργο του Στάμου ως πορεία μετασχηματισμού ενός διεθνούς κώδικα (field painting) σε κώδικα ερμηνείας του φωτός και του τοπίου. Παιδαγωγικές Εφαρμογές» διερευνά τον τρόπο που το έργο του Θεόδωρου Στάμου μπορεί να ερμηνευτεί με μια προσέγγιση που αναπτύσσεται σε τρεις άξονες: στην μελέτη του πλαισίου του Αφηρημένου Εξπρεσιονισμού (ιστορικού, πολιτικού, καλλιτεχνικού), στην διερεύνηση της σύγχρονης διάστασης της Αφηρημένης Ζωγραφικής και στην ανάδειξη της σημασίας του σώματος στη δημιουργία του εικαστικού έργου. Η διαδικασία καθορίζεται ως σωματομετρική διαδικασία. Το έργο του Θεόδωρου Στάμου εξετάζεται ως παράγωγο μιας εποχής και ταυτόχρονα μέσα από την ετερότητα που ο Στάμος αντιπροσωπεύει. Δίδεται έμφαση στα τρία στάδια ανάπτυξης της δουλειάς του με κορύφωση την παραμονή του, την τελευταία τριακονταετία σχεδόν της ζωής του, στη Λευκάδα και τον τρόπο που εργάστηκε στο να μετασχηματίσει τη χειρονομιακή επιφάνεια της προηγούμενης δουλειάς του σε επιφάνειες ερμηνείας του φωτός. Η μελέτη των παραπάνω εφαρμόστηκε στην ερμηνευτική προσέγγιση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής/εκπαιδευτικής διαδικασίας «Εικαστική Πορεία προς τις Πρέσπες». Η «Εικαστική Πορεία προς τις Πρέσπες» αποτελεί μια διαδικασία που ενσωματώνει την έννοια του πεδίου, της σημασίας του σώμα και τεχνικές με τις οποίες η βιωματική εμπειρία μπορεί να αποτελέσει το βασικό εννοιολογικό εργαλείο για τον σχηματισμό εικαστικής εμπειρίας και έργου.

ΚΑΛΟΥΔΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΤΕΡΓΙΟΣ, Ο διάλογος ως μηχανισμός υποστήριξης της γνώσης στο μάθημα της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29224>.

* Διάλογος * Νεοελληνική λογοτεχνία * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- Η παρούσα μελέτη ερευνά τις μορφές με τις οποίες χρησιμοποιείται ο διάλογος κατά τη διδασκαλία της νεοελληνικής λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, εστιάζει στη διερεύνηση της ανατροφοδότησης, στα στιγμιότυπα εκείνα, δηλαδή, του διαλόγου κατά τα οποία οι εκπαιδευτικοί ανταποκρίνονται στις ερμηνευτικές απόπειρες των μαθητών τους, έτσι ώστε οι τελευταίοι να αξιοποιούν τη βοήθεια αυτή και να βελτιώνουν τις ερμηνείες που έχουν παραγάγει. Η έρευνά μας, δηλαδή, προσεγγίζει την ανατροφοδότηση ως διαλογικό συμβάν το οποίο υποστηρίζει τη συγκρότηση νέας λογοτεχνικής γνώσης στην τάξη, και επιχειρεί να εντοπίσει επαναλαμβανόμενα σχήματα επικοινωνίας με τα οποία εμφανίζεται αυτή σε συγκεκριμένα πεδία. Η έμφαση

που αποδίδουμε στη μελέτη του διαλόγου προκύπτει από την κοινωνικοπολιτισμική θεωρία του Vygotsky και των συνεχιστών του, στο πλαίσιο της οποίας η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών στην τάξη καθορίζει τους τρόπους σκέψης που αναπτύσσουν οι μαθητές σε σχέση με ένα γνωστικό αντικείμενο. Για τη διερεύνηση της λεκτικής επικοινωνίας πραγματοποιήσαμε μία έρευνα ποιοτικού / εθνογραφικού τύπου. Η έρευνα διεξήχθη σε 9 τμήματα των Β' και Γ' τάξεων οκτώ γυμνασίων του νομού Αττικής. Σε αυτά τα μαθησιακά περιβάλλοντα συλλέξαμε τα δεδομένα μας με τις στρατηγικές της συμμετοχικής παρατήρησης, των σημειώσεων πεδίου και της συνέντευξης. Το κύριο αντικείμενο ανάλυσης στην έρευνά μας ήταν τα διαλογικά στιγμιότυπα ανατροφοδότησης, τα οποία διερευνήσαμε βάσει των μεθοδολογικών αρχών της Ανάλυσης Συνομιλιών (Conversation Analysis), της Ανάλυσης Λόγου (Discourse Analysis), και, συμπληρωματικά, της Θεμελιωμένης Θεωρίας (Grounded Theory). Η ανάλυση των δεδομένων ανέδειξε 4 ρόλους μαθητών και αντίστοιχα 6 ρόλους εκπαιδευτικών, οι οποίοι στη διαπλοκή τους συνθέτουν 6 επικοινωνιακά σχήματα ανατροφοδότησης. Στα πεδία που ερευνήσαμε κυριάρχησαν τα σχήματα που ονομάσαμε «μεταβιβαστικά», ακριβώς επειδή μεταβιβάζουν λογοτεχνική γνώση την οποία οι μαθητές καλούνται να καταναλώσουν παθητικά. Μια δεύτερη κατηγορία σχημάτων, τα «κονστρουκτιβιστικά, επίσης αναδύθηκαν σε όλα τα πεδία: πρόκειται για σχήματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη αυτοδύναμων αλλά και διαλεγόμενων αναγνωστών, οι οποίοι συγκροτούν αλλά και διαπραγματεύονται τη λογοτεχνική γνώση (περικοπή περίληψης).

ΚΑΜΗΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΣΠΥΡΙΔΩΝ, *Εκπαιδευτική και πολιτισμική διάσταση της κοινωνικής συσσωμάτωσης στην Κεφαλονιά (1864-1910). Αξιοποίησή τους στη διδασκαλία της γενικής και της τοπικής ιστορίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση,* (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30513>.

* Κεφαλονιά * Τοπική ιστορία * Σύλλογοι.

ΚΑΡΑΣΣΑ ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Ανάπτυξη και εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού πράσινης χημείας στο πλαίσιο της αειφορίας με έμφαση στην χρήση ανανεώσιμων πρώτων υλών,* (2013), Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/33054>.

* Αειφορία * Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Ανανεώσιμες πρώτες ύλες * Βιομάζα

- Από τη δημοσίευση της έκθεσης «Το κοινό μας μέλλον» το 1987 και τη Διακήρυξη του Ρίο το 1992, η αειφορία εμφανίζεται να είναι πρωταρχικός πολιτικός στόχος σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο βασικό καθοδηγητικό κείμενο της συνδιάσκεψης του Ρίο, την Ατζέντα 21, αναφέρεται ότι η διεπιστημονική εκπαίδευση αποτελεί απαραίτητο όχημα για την πραγμάτωση της αειφορίας. Η στροφή προς την Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία διεθνώς δίνει έμφαση στη εισαγωγή και διείσδυση των αρχών της αειφορίας σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. Η Πράσινη Χημεία (Green Chemistry) είναι μία νέα φιλοσοφία της Χημείας η οποία δίνει έμφαση στην πρόληψη. Η αναγκαιότητα ενσωμάτωσής της στην εκπαίδευση, σε συνδυασμό με την έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού που εμφανίζει στην εκμετάλλευση και χρήση των ανανεώσιμων πρώτων υλών αποτέλεσε την αφορμή για την εκπόνηση της παρούσας διατριβής. Βασικός σκοπός της διατριβής ήταν η ανάπτυξη και εφαρμογή πρωτότυπου εκπαιδευτικού υλικού για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με κύριο άξονα την έβδομη αρχή της Πράσινης Χημείας, που αφορά στην εκμετάλλευση και χρήση των ανανεώσιμων πρώτων υλών. Μέρος του εκπαιδευτικού υλικού που αναπτύχθηκε εφαρμόστηκε με κατάλληλα διαμορφωμένο τρόπο σε 414 μαθητές Β' και Γ' Γυμνασίου με βασική επιδίωξη να εξεταστεί η επίδρασή του στις γνώσεις και στις αντιλήψεις τους για

το θέμα. Παράλληλα διερευνήθηκαν και οι πρότερες γνώσεις και αντιλήψεις των μαθητών για το συγκεκριμένο ζήτημα. Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω ενός ερωτηματολογίου κλειστού τύπου. Η επίδραση του εκπαιδευτικού υλικού εξετάστηκε με τη μέθοδο του προελέγχου και μεταελέγχου με τη χρήση πειραματικής ομάδας. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων έδειξε ότι οι πρότερες γνώσεις των μαθητών για το συγκεκριμένο θέμα είναι μάλλον περιορισμένες, ατελείς και πολλές φορές λανθασμένες. Το φύλο, όπως και η πρότερη συμμετοχή σε Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, φάνηκε να προκαλεί διαφοροποίηση στις γνώσεις και αντιλήψεις των μαθητών. Διαφοροποίηση στις γνώσεις των μαθητών προκαλούν ο τόπος διαμονής και το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων, ενώ δεν φαίνεται να επιδρούν στις αντιλήψεις τους. Η διδακτική παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε επέφερε στατιστικά σημαντική αύξηση των γνώσεων των μαθητών για τις ανανεώσιμες πτώτες ύλες και επέδρασε θετικά στις αντιλήψεις τους (περικοπή περίληψης).

ΚΑΡΓΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Οι απόψεις των γονιών γύρω από τον σχολικό εκφοβισμό και τα δικαιώματα του παιδιού*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37263>.

* Βία στα σχολεία * Εκφοβισμός * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση *

- Η μελέτη των απόψεων και πρακτικών των γονιών γύρω από τον σχολικό εκφοβισμό και τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι ιδιαίτερα σημαντική. Διευκολύνει την ολόπλευρη κατανόηση του προβλήματος, αναδεικνύει προβλεπτικούς παράγοντες που οδηγούν σε μείωση του φαινομένου, εντοπίζει πιθανά στερεότυπα που παρεμποδίζουν την αντιμετώπισή του και επιτρέπει το σχεδιασμό επαρκών, κατάλληλων και αποτελεσματικών δράσεων κατά του εκφοβισμού. Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 127 γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούσαν σε δημοτικά σχολεία της Β. Ελλάδας. Οι γονείς συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια για τη διερεύνηση των απόψεών τους γύρω από α) τη συχνότητα εμπλοκής των παιδιών τους σε περιστατικά εκφοβισμού, β) τις στρατηγικές που υιοθετούν τα παιδιά τους, όταν εκφοβίζονται και όταν είναι παρατηρητές, γ) τις στρατηγικές που συστήνουν στα παιδιά όταν εκφοβίζονται, δ) τις στρατηγικές που οι ίδιοι ακολουθούν, όταν τα παιδιά τους εμπλέκονται σε περιστατικά εκφοβισμού, ε) τις γενικές αντιλήψεις τους γύρω από το φαινόμενο. Διερευνήθηκαν επίσης οι πρακτικές ανατροφής και η ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι οι εμπειρίες των παιδιών από τον σχολικό εκφοβισμό και οι στρατηγικές που υιοθετούν για να τον αντιμετωπίσουν (ως θύματα ή παρατηρητές) σχετίζονται με τις αντιλήψεις των γονιών γύρω από τον σχολικό εκφοβισμό και τις πρακτικές ανατροφής. Σημαντικό εύρημα αποτελεί η διαφοροποίηση των προτεινόμενων στρατηγικών, εκ μέρους των γονέων, ανάλογα με το αν τα παιδιά τους εκφοβίζουν ή εκφοβίζονται. Οι γονείς προτείνουν σημαντικούς τρόπους αντιμετώπισης προς το σχολείο, που χρειάζεται να ληφθούν σοβαρά υπόψη στο σχεδιασμό προγραμμάτων πρόληψης και παρέμβασης για τον εκφοβισμό.

ΚΑΤΣΑΜΑ ΕΙΡΗΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Κοινωνική εργασία με ομάδες στην εκπαίδευση. Μια έρευνα – δράση για την πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού*, (2013), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29065>.

* Κοινωνική εργασία * Εκφοβισμός * Πρόληψη

- Η παρούσα διατριβή εστιάζει στις εφαρμογές της κοινωνικής εργασίας στην εκπαίδευση με στόχο την πρόληψη και την έγκαιρη αντιμετώπιση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού υπό το πρίσμα της συστημικής θεωρίας μέσω της μεθόδου της κοινωνικής εργασίας με ομάδες. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις της κοινωνικής εργασίας, οι αξίες και οι μέθοδοι παρέμβασης, αποτέλεσαν

το κύριο πρίσμα θεώρησης και αντιμετώπισης του φαινομένου στο πλαίσιο της παρούσας διατριβής. Μελετά το φαινόμενο της επιθετικότητας μεταξύ ομηλικών σε τέσσερα πολυπολιτισμικά σχολεία και στη συνέχεια, βασισμένη στα ευρήματα της μελέτης αυτής, σχεδιάζει και εφαρμόζει μια παρέμβαση για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου σε δύο από αυτά. Αποσκοπεί στην ανάληψη δράσης – παρέμβασης κοινωνικής εργασίας για την ομαλότερη δυνατή ψυχοκοινωνική ένταξη και τη μεγιστοποίηση των ωφελημάτων από τη συμμετοχή στην ομάδα τάξη ως μέσο πρόληψης εμφάνισης και έγκαιρης παρέμβασης στο φαινόμενο του εκφοβισμού. Σκοπός της ήταν η ενδυνάμωση των μαθητών της ομάδας παρέμβασης μέσα από την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών και την ενίσχυση των προσωπικών, ψυχολογικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων που προωθούν την υιοθέτηση στάσεων και συμπεριφορών και οδηγούν σε υγιείς επιλογές. Πρόκειται για μια έρευνα-δράση που συνδυάζει την έρευνα με την ενεργό εμπλοκή των μαθητών και την παρέμβαση που στοχεύει στην επίλυση προβλημάτων και στην πρόκληση αλλαγών. Η διεξοδική ποιοτική και ποσοτική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας καταδεικνύει αναγνώριση του φαινομένου και εμπλοκή των μαθητών σε περιστατικά εκφοβισμού από πολλαπλούς ρόλους. Μετά την συμμετοχή τους στην παρέμβαση οι μαθητές δήλωσαν ότι η εμπειρία που αποκόμισαν είχε θετικό αντίκτυπο για τη ζωή τους στην τάξη, το σχολείο και την οικογένεια, καθώς τους έδωσε την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν συγκρούσεις με εναλλακτικούς τρόπους και ενίσχυσε το αίσθημα της αυτοαξίας τους.

ΚΑΤΣΑΜΑΝΗ ΜΑΡΙΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, Σχεδίαση αλληλεπιδραστικών μαθημάτων διαδικτυακής εκπαίδευσης με αξιοποίηση σχεδιαστικών χναριών, (2013), Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29747>.

* Ηλεκτρονική σχεδίαση μαθημάτων * CADMOS * Moodle.

ΚΑΤΣΙΑΠΗ-ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ ΝΙΚΗ, Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα και την καποδιστριακή περίοδο, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29222>.

* Εκπαιδευτικοί - Αξιολόγηση * Καποδίστριας, Ιωάννης Α. (1776-1831) * Ελλάδα - Ιστορία - Επανάσταση του 1821

- Με την εργασία αυτή γίνεται προσπάθεια να διερευνηθούν ποια χαρακτηριστικά από τη διαδικασία της αξιολόγησης, όπως την αντιλαμβάνεται η σύγχρονη επιστήμη της Παιδαγωγικής, υπήρχαν σε όλες τις όψεις και τις μορφές που είχε η εποπτεία (ο όρος αξιολόγηση είναι μεταγενέστερος) της εποχής που οριοθετείται από την έναρξη της Επανάστασης (1821) μέχρι και τη δολοφονία του Καποδίστρια (1831) και πώς εξελίχθηκε στην πρώτη αυτή φάση της ιστορίας του νεοσύστατου ελλαδικού κράτους. Η εργασία συγκροτείται από την εισαγωγή, τρία μέρη και τη βιβλιογραφία. Η εργασία αποτελείται από τρία μέρη. Στο Α' μέρος επιχειρείται η σχετικά συνοπτικά η θεωρητική θεμελίωση του θέματος της αξιολόγησης, εστιασμένη στην αξιολόγηση του προσωπικού της εκπαίδευσης. Υποδιαιρείται σε 10 μικρά κεφάλαια στα οποία εξετάζονται α) η έννοια της αξιολόγησης, β) τα αντικείμενα, γ) οι σκοποί, δ) τα προβλήματα, ε) οι γενικές αρχές της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, στ) τα είδη, ζ) οι μορφές και οι προσεγγίσεις της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, η) η μεθοδολογία και οι τεχνικές, θ) οι φορείς, ι) η έκφραση των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής αξιολόγησης και ια) η σχεδίαση και υλοποίηση της αξιολόγησης του προσωπικού της εκπαίδευσης. Στο Β' μέρος παρουσιάζονται πτυχές της εκπαιδευτικής ιστορίας της περιόδου 1821 – 1831 που σχετίζονται με τις αγωνιώδεις προσπάθειες των Ελλήνων να θεμελιώσουν την παιδεία τους και να τις αξιολογήσουν. Αποτελείται από 4 κεφάλαια. Στο

πρώτο παρουσιάζεται η πορεία της εφαρμογής της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου στην Ελλάδα. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η δράση των πρώτων εφόρων της Παιδείας, του Θεόκλητου Φαρμακίδη και του Γρηγορίου Κωνσταντά. Στο τρίτο σκιαγραφείται η εκπαιδευτική πολιτική του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια και στο τέταρτο παρουσιάζεται η προσπάθεια εισαγωγής ενιαίας αλληλοδιδασκτικής μεθόδου στην Ελλάδα με τη μετάφραση του Οδηγού του Γάλλου παιδαγωγού Charles Louis Sarazin. Το Γμέρος που αποτελεί και την κυρίως έρευνα, διαρθρώνεται σε τέσσερα κεφάλαια, όπου παρουσιάζονται, αναλύονται και επεξεργάζονται όσα δεδομένα αφορούν στις προσπάθειες των Ελλήνων να «αξιολογήσουν» το προσωπικό της εκπαίδευσης από την έναρξη του Αγώνα μέχρι και τη δολοφονία του Καποδίστρια (περικοπή περίληψης).

ΚΟΖΑΝΙΤΑ ΧΡΥΣΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΣΠΥΡΟΣ, *Η δυναμική της πλοκής στο μυθιστορηματικό έργο για παιδιά και νέους της Katherine Paterson και της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου. Συγκριτική προσέγγιση*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30512>.

* Παιδικό μυθιστόρημα * Κειμενοκεντρική προσέγγιση * Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, Λότη (γενν. 1937) - Ερμηνεία και κριτική * Paterson, Katherine (γενν. 1932).

ΚΟΜΗΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Δημοκρατία, διεθνείς οργανισμοί και σχολική εκπαίδευση*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38436>.

* Δημοκρατία * Διεθνείς οργανισμοί * Εκπαίδευση * ΟΗΕ.

ΚΟΝΤΑ ΕΙΡΗΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Η κατάκτηση της ελληνικής από παιδιά με μητρική γλώσσα την τουρκική. Στοιχεία από την ονομαστική συμφωνία και τη μορφολογία*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29880>.

* Τουρκική γλώσσα * Ελληνική γλώσσα, Νέα * Δεύτερη ξένη γλώσσα * Μουσουλμανική μειονότητα

- Ο στόχος της παρούσας έρευνας είναι διττός: (α) να εξετάσει αν τα παιδιά που κατακτούν μια Γ2, ενώ είναι φυσικοί ομιλητές μιας Γ1 χωρίς γραμματικό γένος και εκτίθενται στη Γ2 μετά την ηλικία των 5 ετών, μπορούν να κατακτήσουν το γένος στη Γ2 και (β) να διερευνήσει τον ρόλο που παίζουν διαφορετικοί γλωσσικοί παράγοντες (σημασιολογικοί, μορφο-φωνολογικοί, συντακτικοί και λεξικοί) στην απόδοση και συμφωνία γένους από φυσικούς και μη φυσικούς ομιλητές της ελληνικής. Στην έρευνα συμμετείχαν 132 φυσικοί ομιλητές της τουρκικής, ηλικίας 12-16 ετών, οι οποίοι άρχισαν να εκτίθενται συστηματικά στην ελληνική με την είσοδό τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ΜΦΟ) και 41 φυσικοί ομιλητές της ελληνικής αντίστοιχης ηλικίας (ΦΟ). Οι ΜΦΟ χωρίστηκαν σε τέσσερα επίπεδα γλωσσομάθειας με βάση ένα γραπτό γλωσσικό τεστ. Διέφεραν επίσης μεταξύ τους ως προς την ποσότητα των γλωσσικών εισερχομένων που είχαν δεχθεί, η οποία μετρήθηκε με βάση το είδος του δημοτικού σχολείου (ελληνόφωνο vs. μειονοτικό) στο οποίο είχαν φοιτήσει. Χρησιμοποιήθηκαν δύο προφορικές δοκιμασίες: μία δοκιμασία απόδοσης γένους, στην οποία οι συμμετέχοντες έπρεπε να επιλέξουν το κατάλληλο οριστικό άρθρο, και μία δοκιμασία συμφωνίας γένους, στην οποία οι συμμετέχοντες έπρεπε να χρησιμοποιήσουν το κατάλληλο επίθετο το οποίο θα έπρεπε να συμφωνεί ως προς το γένος με το αντίστοιχο ουσιαστικό. Και στις δύο δοκιμασίες χρησιμοποιήθηκαν (τα ίδια) 64 ουσιαστικά που έληξαν

σε 8 διαφορετικά τέρματα (μορφο-φωνολογική ένδειξη), 3 τυπικά αρσενικά, 2 τυπικά θηλυκά και 3 τυπικά ουδέτερα. Τα μισά ουσιαστικά είχαν φυσικό γένος (σημασιολογική πληροφορία) και τα υπόλοιπα μισά γραμματικό γένος. Αναφορικά με το ερώτημα (β), τα αποτελέσματά μας δείχνουν ότι οι γλωσσικοί παράγοντες παίζουν διαφορετικό ρόλο στις δύο δοκιμασίες. Οι ΦΟ στηρίχθηκαν αποκλειστικά στη λεξική τους γνώση στη δοκιμασία απόδοσης γένους, ενώ στη δοκιμασία συμφωνίας επηρεάστηκαν και από τις σημασιολογικές ενδείξεις. Οι ΜΦΟ στηρίχθηκαν τόσο στη λεξική τους γνώση όσο και στις μορφο-φωνολογικές και σημασιολογικές πληροφορίες στη δοκιμασία απόδοσης γένους, ενώ στη δοκιμασία συμφωνίας έκαναν χρήση πρωτίστως των σημασιολογικών ενδείξεων και του υπεργενικευτικού τύπου (συντακτική στρατηγική). Υποστηρίζουμε ότι οι διαφορές στη συμπεριφορά των ΦΟ και των ΜΦΟ μπορούν να εξηγηθούν με βάση την περιορισμένη λεξική και γραμματική γνώση των ΜΦΟ (περιορισμένη περίληψη).

ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ, Ηλεκτρισμός με έμφαση στο μικροσκοπικό επίπεδο. Οι ιδέες των εκπαιδευόμενων, ο σχεδιασμός και η επίδραση καινοτόμου διδακτικής παρέμβασης, (2013), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/36235>.

* Ηλεκτρισμός * Ηλεκτρικό ρεύμα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτικές μαθησιακές ακολουθίες

- Στην εργασία μας αυτή παρουσιάζουμε τον αρχικό σχεδιασμό, την εφαρμογή, την αξιολόγηση και τον επανασχεδιασμό μιας διδακτικής – μαθησιακής ακολουθίας (Teaching and Learning Sequence, TLS) με θέμα τον Ηλεκτρισμό, κατάλληλης για φοιτητές υποψήφιους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η παραπάνω διδακτική – μαθησιακή ακολουθία, περιλαμβάνει την εποικοδομητική προσέγγιση στη διδασκαλία και τη μάθηση, τη χρήση μοντέλων και την παιδαγωγική γνώση περιεχομένου των εκπαιδευτικών. Το περιεχόμενο της διδακτικής σειράς αναπτύχθηκε με βάση μικροσκοπικά μοντέλα που προσφέρουν εξηγήσεις για τη μακροσκοπική συμπεριφορά ηλεκτρισμένων σωμάτων και ηλεκτρικών κυκλωμάτων και ένα μικρό αριθμό θεμελιωδών αρχών όπως η αρχή διατήρησης του φορτίου και η αρχή διατήρησης της ενέργειας. Τα μοντέλα αυτά και οι θεμελιώδεις αρχές χρησιμοποιούνται στις προβλέψεις και εξηγήσεις των ηλεκτρικών φαινομένων που μελετώνται. Ζητούμενα από την εφαρμογή της διδακτικής και μαθησιακής ακολουθίας είναι η πληρέστερη κατανόηση του ηλεκτρισμού, η ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η παρατήρηση, η εξαγωγή συμπερασμάτων, οι προβλέψεις με δημιουργία ή χρήση μοντέλων, η εκτέλεση πειραμάτων καθώς επίσης και η διεύρυνση της παιδαγωγικής γνώσης περιεχομένου των φοιτητών – υποψηφίων εκπαιδευτικών. Συνολικά τρεις εφαρμογές της διδακτικής – μαθησιακής ακολουθίας πραγματοποιήθηκαν: η πιλοτική, η πρώτη εφαρμογή και η δεύτερη εφαρμογή. Η πιλοτική εφαρμογή ήταν πιο περιορισμένη σε έκταση και είχε ως στόχους να δοκιμάσει τη διδακτική – μαθησιακή ακολουθία σε πραγματικές συνθήκες ώστε να αναδειχθούν οι αδυναμίες της και να αποκτήσει εμπειρία ο διδάσκων από την εφαρμογή της. Τα κυριότερα συμπεράσματα της πιλοτικής εφαρμογής ήταν: (α) Η δυσκολία κατανόησης του μικροσκοπικού επιπέδου από τους φοιτητές. (β) Ο αριθμός των 3 ή 4 φοιτητών ανά ομάδα εργασίας ήταν μεγάλος για να καταφέρουν όλοι να έχουν ικανοποιητική συμμετοχή στην εκτέλεση των πειραμάτων. (γ) Οι περισσότεροι φοιτητές θεώρησαν ότι αρκετά από τα θέματα που διαπραγματεύονταν η TLS ήταν μάλλον προχωρημένα για υποψήφιους δασκάλους υποχρεωτικής εκπαίδευσης, άποψη που ήταν ανασταλτικός παράγοντας στα κίνητρά τους για μάθηση. Η πρώτη εφαρμογή είχε ως στόχους να διδαχθεί η διδακτική και μαθησιακή ακολουθία μετά τον επανασχεδιασμό της σε πλήρη μορφή και σε πραγματικές συνθήκες, να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά της και να συμπληρωθεί με στοιχεία διδακτικής του αντικειμένου. Ο επανασχεδιασμός έγινε λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία και τα συμπεράσματα της πιλοτικής εφαρμογής και περιλάμβανε: (α) Εμπλουτισμό και αναδιοργάνωση των εργαστηριακών δραστηριοτήτων. (β) Προσθήκη δρα-

στηριοτήτων με προσομοιώσεις που οι φοιτητές εκτελούσαν στον προσωπικό τους υπολογιστή. (γ) Προσθήκη στοιχείων διδακτικής του ηλεκτρισμού. (δ) Ορισμό του αριθμού των φοιτητών ανά ομάδα σε δύο. (ε) Χρήση της επικοινωνίας μέσω e-mail με σκοπό την άμεση ανατροφοδότηση της προσπάθειας των εκπαιδευομένων. Τα κυριότερα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε ήταν: (α) Οι αλλαγές στο σχεδιασμό της TLS είχαν θετική επίδραση στην κατανόηση του θέματος από τους φοιτητές. (β) Η προσθήκη στοιχείων της διδακτικής του ηλεκτρισμού αύξησε το ενδιαφέρον των φοιτητών (περικοπή περιίληψης).

ΚΟΥΤΙΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Διά βίου μάθηση με όρους διαπολιτισμικότητας. Ευρωπαϊκό και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο και εφαρμογή του*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Νομικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29159>.

* Διά βίου μάθηση * Ευρωπαϊκή Ένωση * Τσιγγάνοι * Παλινοστούντες

- Σκοπός της παρούσας διδακτορικής διατριβής, που εντάσσεται στο γνωστικό πεδίο της κοινωνιολογίας του δικαίου της εκπαίδευσης, είναι να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται στην Ελλάδα το ευρωπαϊκό (δηλαδή της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για τη Διά Βίου Μάθηση, όσον αφορά δύο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού, που είναι οι Τσιγγάνοι και οι Παλινοστούντες. Μελετάται η κοινωνική αποτελεσματικότητα των κανόνων του δικαίου της εκπαίδευσης, ως ενός επιμέρους αντικειμένου μελέτης της κοινωνιολογίας του δικαίου, και ειδικότερα διερευνάται ο βαθμός στον οποίο εκπληρώνονται οι στόχοι της εκπαιδευτικής πολιτικής για τη Διά Βίου Μάθηση, σύμφωνα με τη γνώμη δύο άμεσα ωφελούμενων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, σε ένα αμφίπλευρο διαπολιτισμικό πλαίσιο προβληματισμού. Προκειμένου να υπηρετηθεί ο παραπάνω ερευνητικός σκοπός, γίνεται, αφ' ενός, ποσοτική και ποιοτική ανάλυση περιεχομένου νομικών κειμένων, και αφ' ετέρου ποιοτική ανάλυση περιεχομένου συνεντεύξεων με συγκεκριμένο πληθυσμό-στόχο αποδεκτών που αφορούν οι σχετικές νομικές ρυθμίσεις. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της «συστημικής-σφαιρικής προσέγγισης» των κοινωνικών φαινομένων, μελετάται η λειτουργία του κοινωνικού θεσμού της Διά Βίου Μάθησης σε συνάρτηση με τέσσερις στόχους της, που είναι: η απασχολησιμότητα/προσαρμοστικότητα, η κοινωνική ένταξη, η προσωπική ολοκλήρωση και η δημιουργία ενεργών πολιτών. Η διερεύνηση των υποθέσεων εργασίας της έρευνας διεξάγεται σε συνάρτηση με τους παραπάνω στόχους και με βάση ορισμένα «κριτήρια σύγκρισης των πηγών της έρευνας», όπως είναι ο διαφορετικός βαθμός δεσμευτικής ισχύος των νομικών κειμένων ή το συγκεκριμένο περιεχόμενο των προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης. Η έρευνα της αποτελεσματικής εφαρμογής του ως άνω νομοθετικού πλαισίου συμβάλλει στην κατάδειξη της ύπαρξης μιας σχέσης αναντιστοιχίας ανάμεσα στους στόχους που θέτουν οι κανόνες δικαίου στο πεδίο της Διά Βίου Μάθησης, από τη μια μεριά, και στην κατανόηση και αποδοχή των στόχων αυτών από τους αποδέκτες. Γενικό συμπέρασμα αποτελεί η διαπίστωση ότι, ενώ οι οικονομικοί στόχοι της Διά Βίου Μάθησης, όπως διατυπώνονται στο θεσμικό πλαίσιο, τόσο σε αυτό που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στο ελληνικό, υπερτερούν με σημαντική διαφορά έναντι των άλλων προσωπικών, κοινωνικών και πολιτικών στόχων της, μια διαφορά που είναι πολύ μεγαλύτερη στα πιο δεσμευτικά νομικά κείμενα, διαπιστώνεται εντούτοις ότι στην εκπαιδευτική πράξη δεν πραγματοποιούνται. Αντίθετα, οι λοιποί στόχοι, πέραν του οικονομικού, αναδεικνύονται ως οι πιο ρεαλιστικοί και εφικτοί, κατά τη γνώμη των δύο άμεσα ωφελούμενων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Τέλος, δεδομένου ότι ο σκοπός της διατριβής υπερβαίνει τα τυπικά όρια της κανονιστικής διερεύνησης (“de lege lata”) και συνδέεται με το γενικότερο ζήτημα της ανατροφοδότησης στην παραγωγή νομοθετικού έργου για τη Διά Βίου Μάθηση στο μέλλον, διατυπώνονται προτάσεις για την αναπροσαρμογή και ιεραρχική αναδιάρθρωση των σκοπών και των στόχων της εκπαιδευτικής πολιτικής για τη Διά Βίου Μάθηση

(“de lege ferenda”), προς την κατεύθυνση της αύξησης του βαθμού της αποτελεσματικότητας των σχετικών κανόνων δικαίου, τόσο της ευρωπαϊκής όσο και της ελληνικής έννομης τάξης.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, *Αναλογικός αναστοχισμός και ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων μέσα από συνεργατικές δραστηριότητες μοντελοποίησης στη φυσική*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38798>.

* Μοντελοποίηση * Συνεργατική μάθηση * Φυσικές επιστήμες

- Η μοντελοποίηση στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών θεωρείται ως μία ιδιαίτερα σημαντική διαδικασία μάθησης, ενώ παράλληλα αποτελεί αντικείμενο μελέτης στην εκπαιδευτική έρευνα. Λόγω της μεγάλης ποικιλίας των συστημάτων του φυσικού κόσμου, τα αντίστοιχα μοντέλα στη βιβλιογραφία είναι αναρίθμητα. Με βάση αυτή τη διαπίστωση, στην ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης, επιχειρήσαμε να ταξινομήσουμε τα μοντέλα και εισαγάγαμε την έννοια του “Επίπεδου Μοντελοποίησης” (πρωτογενές, δευτερογενές, τριτογενές) ανάλογα με τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα κατά την έναρξη της δημιουργίας του μοντέλου. Επιπλέον, στην ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης, αναλύεται η συνεργασία των μαθητών που συμμετέχουν σε διερευνητικές δραστηριότητες, μέσα από τα υπάρχοντα συστήματα συνεργατικής μάθησης και διάφορες ερευνητικές προσεγγίσεις. Με δεδομένο ότι ο αναστοχασμός λειτουργεί ως προωθητικός παράγοντας για τη μεταγνώση, στην ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης γίνεται ανασκόπηση διαφόρων ερευνών σχετικά με τον αναστοχασμό σε τεχνολογικά περιβάλλοντα. Μέσα από την ανασκόπηση και σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα του αναλογικού συλλογισμού, προτείνουμε ένα εναλλακτικό είδος αναστοχασμού, τον “αναλογικό αναστοχασμό”. Η διατριβή πλαισιώνεται με θεωρητικές προσεγγίσεις ως προς τους τρεις άξονες της κύριας έρευνας (Μοντελοποίηση, Συνεργασία, Μεταγνώση) και, επιπλέον, ως προς το σχεδιασμό εκπαιδευτικού λογισμικού για τις Φυσικές Επιστήμες. Αρχικά, παρατίθενται διάφοροι ορισμοί για την έννοια “μοντέλο” που εμφανίζονται στη σχετική βιβλιογραφία, περιγράφεται ο ρόλος των μοντέλων στην Επιστήμη και γίνεται διάκριση ανάμεσα στα νοητικά και τα εννοιολογικά μοντέλα. Ακολούθως, προσεγγίζονται θεωρητικά τα μοντέλα και η μοντελοποίηση και περιγράφεται μία μεθοδολογία για την ένταξη της μοντελοποίησης στη διδασκαλία της Φυσικής. Ως προς τη συνεργατική μάθηση σε τεχνολογικό περιβάλλον (CSCL), αναφέρονται οι βασικές αρχές των συστημάτων σύγχρονης επικοινωνίας και οι παροχές τους προς τους χρήστες, όπως η ανταλλαγή και ο διαμοιρασμός δεδομένων. Επίσης, παρατίθενται οι προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα συνεργατικά συστήματα σύγχρονης συνεργατικής μάθησης και περιγράφονται τα εργαλεία ανάλυσης των δραστηριοτήτων, τα οποία καθοδηγούν τον μαθητή προς τη μεταγνώση. Η προσέγγιση της μεταγνώσης στο θεωρητικό πλαίσιο, επικεντρώνεται στη γνώση της γνώσης, δηλαδή στην ενημερότητα επίγνωσης ή άγνοιας που αφορά στην παρακολούθηση και τον έλεγχο της γνώσης. Οι κυριότερες μεταγνωστικές δεξιότητες που αναλύονται διεξοδικά είναι (α) η ενημερότητα (awareness), (β) ο αναστοχασμός (reflection) και (γ) η αυτο-ρύθμιση (self-regulation). Επίσης, περιγράφεται η μετάβαση από το γνωστικό στο μεταγνωστικό επίπεδο. Τέλος, στο θεωρητικό πλαίσιο περιγράφονται οι βασικές αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού λογισμικού Φυσικών Επιστημών και οι σκοποί για τους οποίους εντάσσονται τα εκπαιδευτικά λογισμικά στην εκπαιδευτική πρακτική των Φυσικών Επιστημών, οι οποίοι είναι επιστημολογικοί και μαθησιακοί. Το ερευνητικό μέρος της διατριβής διαρθρώνεται σε τρεις άξονες: (Α) Μοντελοποίηση, (Β) Συνεργασία και (Γ) Μεταγνώση, με κεντρικό άξονα τη μοντελοποίηση. Ωστόσο, το μεγαλύτερο βάρος δίνεται στον άξονα της μεταγνώσης, καθώς αποτελεί τον τελικό στόχο των διερευνητικών δραστηριοτήτων. Το τεχνολογικό περιβάλλον μάθησης, στο οποίο εργάστηκαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων της κύριας έρευνας, απαρτίζεται από τέσσερα επιμέρους λογισμικά, το Modellus (για τη μοντελοποίηση), το Team Viewer (για τη συνεργασία), το Camtasia (για τον ιδιο-αναστοχασμό) και το ART (για τον αναλογικό αναστοχα-

σμό). Το ART (Analogical Reflection Tool) είναι ένα λογισμικό καθοδήγησης και υποστήριξης των μαθητών κατά τον αναλογικό αναστοχασμό, το οποίο σχεδιάσαμε με βάση τα συμπεράσματα της δεύτερης πιλοτικής έρευνας. Σκοπός της κύριας έρευνας ήταν να μελετηθεί η επίδραση του αναλογικού αναστοχασμού στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων. Ανάμεσα στους στόχους της έρευνας ήταν η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων και ο εντοπισμός των μειονεκτημάτων, τόσο του λογισμικού ART, όσο και του αναλογικού αναστοχασμού γενικότερα (περιχοπή περίληψης).

ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Η ανάπτυξη της επιστημολογικής κατανόησης και η επίδρασή της στην εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης των μαθητών του δημοτικού σχολείου*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37415>.

* Μαθητής * Δημοτικό σχολείο * Επιστημολογία * Φυσικές επιστήμες

- Στο παρόν ερευνητικό έργο μελετήθηκε αρχικά η κατανόηση επιστημονικών εννοιών από παιδιά του δημοτικού σχολείου σε περιπτώσεις όπου απαιτείται η δημιουργία εννοιολογικών μοντέλων που έρχονται σε αντίθεση με τη διαισθητική εμπειρία του κόσμου μας. Το ερώτημα που τέθηκε σε πειραματικό έλεγχο στις τρεις πρώτες μελέτες που παρουσιάζονται είναι αν τα μικρά παιδιά έχουν μεταγνωσιακή επίγνωση της διάκρισης ανάμεσα στη διαισθητική τους εμπειρία και την επιστημονική γνώση και της αλλαγής των ιδεών τους καθώς μαθαίνουν τις επιστημονικές εξηγήσεις των φυσικών φαινομένων. Τα αποτελέσματα των μελετών αυτών έδειξαν ότι τα παιδιά έχουν μεγάλη δυσκολία να διακρίνουν ανάμεσα στην εμφάνιση των φαινομένων και στην επιστημονική εξήγηση για αυτά και απαιτούνται αλλαγές στις οντολογικές και επιστημολογικές δεσμεύσεις τους καθώς και στις αναπαραστάσεις τους. Φάνηκε επίσης μια αναπτυξιακή πρόοδος στην ικανότητα σχηματισμού αναπαραστάσεων που είναι διαφορετικές από αυτές που υποδηλώνονται από τη διαισθητική εμπειρία και που αναπαριστούν μη-εγκωκεντρικές οπτικές και στην ικανότητα να κινούνται ευέλικτα ανάμεσα σε διαφορετικές πιθανές αναπαραστάσεις μιας ίδιας κατάστασης ή ενός ίδιου φαινομένου. Στις επόμενες δυο μελέτες που παρουσιάζονται διερευνήθηκε η υπόθεση ότι οι απαρχές αυτής της επιστημολογικής κατανόησης βρίσκονται στην ικανότητα των παιδιών να σκέφτονται για τις διαφορές ανάμεσα στις πεποιθήσεις τους και τις πεποιθήσεις των άλλων στο πεδίο του κοινωνικού κόσμου (θεωρία του νου) και στις επιστημολογικές τους πεποιθήσεις για τη φύση της γνώσης και τη διαδικασία του γινώσκειν (προσωπική επιστημολογία). Τα αποτελέσματα των μελετών αυτών έδειξαν να επιβεβαιώνουν την ύπαρξη μιας κοινής υποκείμενης γνωστικής-επιστημολογικής δομής ανάμεσα στα τρία αυτά πεδία σκέψης. Μάλιστα η θεωρία του νου και η προσωπική επιστημολογία φάνηκαν να αποτελούν σημαντικούς προβλεπτικούς παράγοντες για την ικανότητα των παιδιών να στοχάζονται πάνω σε διαφορετικές οπτικές του φυσικού κόσμου ενισχύοντας την πιθανότητα ύπαρξης ενός αναπτυξιακού μονοπατιού με κατεύθυνση θεωρία του νου > προσωπική επιστημολογία > εννοιολογική αλλαγή στις φυσικές επιστήμες. Στην έκτη μελέτη που ακολούθησε διερευνήθηκε πιο συγκεκριμένα η σχέση ανάμεσα στη θεωρία του νου και στην κατανόηση της επιστήμης υπό μια αναπτυξιακή προοπτική. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής επιβεβαίωσαν τα αποτελέσματα των προηγούμενων μελετών και έδειξαν ότι η σχέση ανάμεσα στα δυο αυτά πεδία εξελίσσεται αναπτυξιακά. Στην έβδομη μελέτη, που ακολούθησε, διερευνήθηκε η υπόθεση ότι εάν ενισχύσουμε την ικανότητα θεωρίας του νου των παιδιών και τα βοηθήσουμε να κατανοήσουν ότι καθένας μας κατασκευάζει το δικό του ατομικό νόημα, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη γνώση προκειμένου να αναπτύξουμε περισσότερο την επιστημολογική τους κατανόηση αναφορικά με την αβέβαιη φύση της γνώσης (περιχοπή περίληψης).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΗ ΑΓΟΡΙΤΣΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Εκπαιδευτική προσέγγιση στην προστασία μνημείων*, (2013), Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), Σχολή Χημικών Μηχανικών, Τομέας Επι-

στήμης και Τεχνικής των Υλικών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38781>.

* Προστασία μνημείων * Βιοματική προσέγγιση * Ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό εργαλείο

- Στην παρούσα διδακτορική διατριβή σχεδιάστηκε, υλοποιήθηκε, αποτιμήθηκε και βελτιστοποιήθηκε εκπαιδευτικό πείραμα διασύνδεσης της τριτοβάθμιας με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο γνωστικό πεδίο της Προστασίας Μνημείων. Το συγκεκριμένο πεδίο επιλέγεται ως πιλοτικός τομέας εφαρμογής, καθώς παρουσιάζει διεπιστημονικό χαρακτήρα, συνδυάζει θέματα φυσικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών με θέματα ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, είναι ελκυστικός προς τους νέους, απαιτεί το συνδυασμό τεχνικών λύσεων με κοινωνικές θεωρήσεις και ασχολείται με πραγματικά προβλήματα που συναντώνται στην πράξη. Για την εκπαιδευτική προσέγγιση της Προστασίας Μνημείων, αφού πραγματοποιήθηκε ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με τα διατιθέμενα εκπαιδευτικά προγράμματα για μη εξειδικευμένο κοινό, αναπτύχθηκε εκπαιδευτική μεθοδολογία, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις των μαθητών. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο είχε έξι βασικούς θεματικούς άξονες, και συγκεκριμένα τους: Αξίες και ευαισθητοποίηση, Γνωρίζοντας τη δομημένη πολιτιστική κληρονομιά, Φθορά και περιβάλλον, Η διαδικασία της συντήρησης, Παρακολούθηση και έλεγχος- διατήρηση, Διαχείριση και χρήση. Από διδακτικής απόψεως επιλέχθηκε η εφαρμογή υβριδικής εκπαιδευτικής μεθοδολογίας, η οποία συνδύασε παραδοσιακές με σύγχρονες προσεγγίσεις μάθησης, όπως η βιοματική μάθηση και η μάθηση βασισμένη σε πρόβλημα. Η υλοποίηση της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας πραγματοποιήθηκε σε Πειραματικό Κύκλο Μαθημάτων που οργανώθηκε από την τριτοβάθμια εκπαίδευση και είχε ως αποδέκτες μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η αποτίμηση του εκπαιδευτικού πειράματος πραγματοποιήθηκε με αξιολόγηση σε όλα τα στάδια (αρχική, ενδιάμεση, τελική). Μέσω της αξιολόγησης αναδείχθηκε η επιτυχία της αναπτυσσόμενης μεθοδολογίας, η προσέλκυση του ενδιαφέροντος των μαθητών, η αύξηση του κέρδους μάθησης, η σημασία της βιοματικής προσέγγισης μέσω επί τόπου εργασιών πεδίου και εργαστηριακών ασκήσεων, η ενεργοποίηση των μαθητών μέσω των προβληματισμών που τίθενται και η συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, η εκπαιδευτική μεθοδολογία βελτιστοποιήθηκε και δημιουργήθηκε ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό εργαλείο μάθησης. Η βελτιστοποιημένη μεθοδολογία ενισχύει τη χρήση της μεθόδου μάθησης βασισμένης σε πρόβλημα, περιορίζει τη διάρκεια των παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και δίνει έμφαση στις βιοματικές δράσεις, όπως τις επί τόπου εργασίες σε Μνημεία και τις εργαστηριακές ασκήσεις. Βάσει της βελτιστοποιημένης μεθοδολογίας παρέχονται διδακτικές οδηγίες και προτεινόμενες εκπαιδευτικές δραστηριότητες για καθηγητές και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την ολοκληρωμένη διεπιστημονική προσέγγιση του γνωστικού πεδίου, με δυναμική χρήση στο σχολείο στο πλαίσιο συναφών ερευνητικών ή διαθεματικών εργασιών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΥΛΟΣ, *Η δημιουργικότητα στη βασική εκπαίδευση. Αντιλήψεις και συμπεριφορές των καθηγητών φυσικής αγωγής*, (2013), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/31432>.

* Δημιουργικότητα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Φυσική Αγωγή * Εκπαιδευτικοί

- Την τελευταία δεκαετία, η δημιουργικότητα είναι ένας από τους πιο μοντέρνους και συχνά αναφερόμενους όρους στους εκπαιδευτικούς κύκλους και στις εκπαιδευτικές πολιτικές. Η δημιουργικότητα κρίθηκε σημαντική και αναγκαία να προαχθεί σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης στις σύγχρονες οικονομίες και κοινωνίες της γνώσης και μάλιστα προωθήθηκε μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών πολλών χωρών. Ειδικότερα στο αντικείμενο της Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) δεν έχει προηγηθεί καμία σχετική έρευνα σε παγκόσμιο επίπεδο που να έχει εξερευνήσει

τις υποκειμενικές θεωρίες και αντιλήψεις των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής (ΚΦΑ), όταν μάλιστα η δημιουργικότητα και άλλοι συνώνυμοι όροι είναι οι πιο συχνά εμφανιζόμενοι στα ευρωπαϊκά Αναλυτικά Προγράμματα (ΑΠ) ΦΑ, μετά τα ΑΠ των καλλιτεχνικών και της πληροφορικής. Η παρούσα έρευνα, λαμβάνοντας υπόψη την τάση για την προαγωγή της δημιουργικότητας μέσα απ' τη ΦΑ τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και το προαναφερόμενο ερευνητικό κενό κατέγραψε τις αντιλήψεις των ΚΦΑ για τη δημιουργικότητα, την προαγωγή της και άλλα σχετικά θέματα στη ΦΑ του δημοτικού, καθώς και τις συμπεριφορές που επιδεικνύουν οι ΚΦΑ στο μάθημα τους για την προαγωγή του δημιουργικού δυναμικού των μαθητών τους. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού ένα ερευνητικό εργαλείο μεταφράστηκε και προσαρμόστηκε διαπολιτισμικά στα ελληνικά (GR-CFTIndex) και ακόμη δύο αναπτύχθηκαν εξ' αρχής (PAC και CFTB). Χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της τριγωνοποίησης, αφού εφαρμόστηκαν πολλαπλές διαδικασίες συλλογής των δεδομένων και πολλαπλές μεθοδολογίες ανάλυσης για τη βέλτιστη απόδοση των αποτελεσμάτων κι ερμηνειών της έρευνας. Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώθηκαν παρανοήσεις και αντιφάσεις των ΚΦΑ σε ζητήματα σχετικά με τη δημιουργικότητα και αποκλίσεις σε σχέση με ότι η θεωρία υποστηρίζει. Επίσης, διαπιστώθηκε πως ενώ οι ΚΦΑ αντιλαμβάνονταν πως επιδεικνύουν διδακτικές συμπεριφορές κι ενέργειες για την προαγωγή της δημιουργικότητας, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τους αυτές δεν παρατηρήθηκαν στην πράξη. Επιπρόσθετα, απ' τις αναφορές των ΚΦΑ αποκαλύφθηκαν διάφορες συμπεριφορές, ενέργειες και ιδέες των μαθητών, οι οποίες αντανακλούν την ποικιλία των τρόπων της δημιουργικής έκφρασης στη ΦΑ του δημοτικού. Επίσης, διαπιστώθηκε πως το μάθημα περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως τα ομαδικά παιχνίδια, οι αθλοπαιδιές, οι βασικές κινητικές δεξιότητες, ο κινητικός αυτοσχεδιασμός, ο χορός, κ.λπ., που επιτρέπουν τα δημιουργικά αποτελέσματα των μαθητών να εκδηλωθούν. Τέλος, σχημαγήθηκαν οι βασικότεροι ανασταλτικοί παράγοντες για την προαγωγή της δημιουργικότητας στη ΦΑ.

ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Mindfulness and its applications in overall well-being and education*, (2013), Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38105>.

* Ενσυνειδητότητα * Άγχος * Εκπαίδευση * Μάθηση.

ΛΙΑΝΟΥ ΙΩΑΝΝΑ ΦΛΩΡΟΣ, *Η γαλλική σχολή καλογραιών Αγίου Ιωσήφ της Εμφανίσεως στον Πειραιά (1859-1940). Μια προσέγγιση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης θηλέων στην Ελλάδα*, (2013), Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών & Ψυχολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38853>.

* Σχολείο θηλέων * Γαλλικά σχολεία * Ελλάδα - Ιστορία - 19ος αι. * Ιστορία της Εκπαίδευσης

- Στη συγκεκριμένη διδακτορική διατριβή παρουσιάζεται η πορεία ενσωμάτωσης ενός γαλλικού καθολικού σχολείου (Ecole des Soeurs de Saint Joseph de l' Apparition) σε μια εμπορική πόλη της Ελλάδας (Πειραιάς) κατά τη χρονική περίοδο 1859-1940. Αφενός, στόχος είναι να αναδειχτεί ο βαθμός αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολείου και πειραιϊκής κοινωνίας κατά την εξεταζόμενη περίοδο 1859-1940 καθώς και τα αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης αυτής στην εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα της πόλης του Πειραιά. Αφετέρου, επιδιώκεται η ανάδειξη της φυσιογνωμίας του σχολείου, όπως διαμορφώνεται από την παράλληλη επίδραση της γαλλικής και της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής, του ανατολικού και δυτικού δόγματος, από τις αντιλήψεις για τον κοινωνικό ρόλο της γυναίκας και την πολιτική, οικονομική και κοινωνική πραγματικό-

τητα της πόλης του Πειραιά. Η ερευνητική διαδικασία στηρίχτηκε σε συνδυασμό μεθόδων, όπως η αρχειακή έρευνα, η βιβλιογραφική μελέτη, η ανάλυση περιεχομένου, η έμμεση παρατήρηση και η ημιδομημένη συνέντευξη. Η διατριβή διαρθρώνεται σε δύο μέρη: Στο πρώτο παρουσιάζονται τα εκπαιδευτικά συστήματα και οι παιδαγωγικές κατευθύνσεις Ελλάδας και Γαλλίας, οι νόμοι από τους οποίους διέπονται, η εκπαιδευτική δομή και η κοινωνική αντανάκλασή τους κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα και μέχρι την ίδρυση της Σχολής “Jeanne d’ Arc” στον Πειραιά. Παρουσιάζεται η εκπαίδευση θηλέων Ελλάδας και Γαλλίας στο ίδιο χρονικό πλαίσιο και ο έμφυλος προσανατολισμός της σε σχέση με την πολιτισμικά διαμορφωμένη εικόνα της γυναίκας στις δύο χώρες, ενώ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο ζήτημα της εκκλησιαστικής εμπλοκής στην εκπαίδευση κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα. Στην προσπάθεια ανάδειξης του ευρύτερου πλαισίου λειτουργίας της Σχολής των Αδελφών του Αγίου Ιωσήφ στον Πειραιά, παρουσιάζεται το νομικό καθεστώς λειτουργίας των ξένων σχολείων και ιδιαίτερα των γαλλικών, οι σχέσεις τους με το γαλλικό και το ελληνικό κράτος, η διοίκηση και η οικονομική τους συντήρηση, καθώς και η σχέση τους με το θρησκευτικό προσηλυτισμό και την πολιτική προπαγάνδα. Στο δεύτερο μέρος γίνεται αναφορά στις αρχές του Τάγματος των Αδελφών του Αγίου Ιωσήφ της Εμφανίσεως και στην πορεία δράσης των σχολείων του στο χώρο του ελληνισμού (περικοπή περιλήψης).

ΛΙΟΝΤΟΥ ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ ΙΩΑΝΝΗΣ, *The effect of text and reader variables on reading comprehension. The case of the greek state certificate of english language proficiency exams (KPG). A new text difficulty index for automatic text classification*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29885>.

* Αγγλική γλώσσα * Γλωσσική δεξιότητα * Πιστοποίηση

- Αντικείμενο της παρούσας έρευνας υπήρξε η εμπειρική διερεύνηση της επίδρασης ατομικών και κειμενικών χαρακτηριστικών στη διαδικασία κατανόησης γραπτού λόγου στο πλαίσιο των εξετάσεων Αγγλικής γλώσσας με ειδικότερη αναφορά στο Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας (ΚΠγ). Ερέθισμα για την εξέταση του συγκεκριμένου θέματος υπήρξε η αναγκαιότητα ενίσχυσης, μέσα από την ποιοτική και ποσοτική ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων, των, σε μεγάλο βαθμό, μέχρι σήμερα υποκειμενικών κυρίως κριτηρίων επιλογής γραπτών κειμένων για χρήση στις εξετάσεις γλωσσομάθειας στην Αγγλική γλώσσα. Προηγούμενες έρευνες στην αξιολόγηση της διαδικασίας κατανόησης γραπτού λόγου έχουν δείξει ότι τόσο κειμενικά χαρακτηριστικά, όπως το γλωσσικό περιβάλλον, η δομή, το είδος και το ύφος του κειμένου, όσο και η προηγούμενη γνώση του θέματος από μέρους των αναγνωστών ασκούν σημαντική επίδραση στη διαδικασία κατανόησης γραπτού λόγου, επίδραση που σε περιβάλλον εξετάσεων είναι δυνατόν να έχει αρνητικές συνέπειες στην αξιοπιστία και εγκυρότητα του συστήματος. Ο βαθμός αναγνωσιμότητας των γραπτών κειμένων που χρησιμοποιούνται σε διάφορα εξεταστικά συστήματα είναι, λοιπόν, απαραίτητο να προσδιορίζεται ποιοτικά και ποσοτικά με βάση το αντίστοιχο επίπεδο εξέτασης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (π.χ. ηλικία, προηγούμενη γνώση, ενδιαφέροντα) των υποψηφίων. Στα πλαίσια της παρούσας έρευνας εξετάστηκε ο βαθμός επίδρασης κειμενικών και ατομικών παραμέτρων στην αναγνωσιμότητα αγγλικών γραπτών κειμένων που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν στα επίπεδα Β2 και Γ1 του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας. Στα αποτελέσματα της έρευνας περιλαμβάνονται α) ο προσδιορισμός του βαθμού δυσκολίας κειμένων κατανόησης γραπτού λόγου όσον αφορά στους Έλληνες μαθητές που έχουν διδαχθεί την Αγγλική ως ξένη γλώσσα και συμμετέχουν στις εξετάσεις επιπέδου Β2/ Γ1 του ΚΠΓ και β) η διαμόρφωση ενός αυτοματοποιημένου μοντέλου υπολογισμού του βαθμού λεξικογραμματικής δυσκολίας γραπτού κειμένου στην Αγγλική γλώσσα με βάση συγκεκριμένους υφομετρικούς δείκτες. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας προσφέρουν πολύτιμη γνώση σε ερευνητές, συντάκτες θεμάτων εξετάσεων, εκπαιδευτικούς και μαθητές όσον αφορά στην επίδραση κειμενικών και

ατομικών παραμέτρων στην κατανόηση γραπτού λόγου. Πιο συγκεκριμένα, η αξιοποίηση των ερευνητικών στοιχείων δίνει τη δυνατότητα στους συντάκτες των θεμάτων να επιλέγουν κείμενα κατανόησης γραπτού λόγου με ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, ενώ συγχρόνως είναι δυνατή η δημιουργία μιας βάσης κειμένων ταξινομημένων ως προς το επίπεδο αναγνωσιμότητας και τον προβλεπόμενο βαθμό δυσκολίας της κατανόησης. Επιπλέον, τόσο οι καθηγητές ξένων γλωσσών όσο και οι εκδοτικοί οίκοι που ασχολούνται με τη συγγραφή βιβλίων για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών θα μπορούσαν να αποκτήσουν πολύτιμη γνώση ως προς τις παραμέτρους που επηρεάζουν την κατανόηση γραπτών κειμένων και καθορίζουν την καταλληλότητά τους για την εκπαίδευση ή αξιολόγηση της γλωσσικής κατάρτισης των μαθητών σε συγκεκριμένα επίπεδα.

ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, *Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ΔΕΠΠΣ/ΑΠΣ/νέου εκπαιδευτικού υλικού. Παιδαγωγική και διαχειριστική διάσταση*, (2013), Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29119>.

* Διαθεματικότητα * Αξιολόγηση * Πρόγραμμα σπουδών

- Η εισαγωγή της διαθεματικότητας στη χώρα μας υλοποιήθηκε με την πιο πρόσφατη μεταρρύθμιση των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ), στις αρχές της δεκαετίας του 2000, μέσω του προγράμματος παραγωγής των ΔΕΠΠΣ/ΑΠΣ/νέου εκπαιδευτικού υλικού. Στην παρούσα διατριβή επιχειρείται η αξιολόγηση του συγκεκριμένου προγράμματος ως προς την παιδαγωγική και τη διαχειριστική του διάσταση. Για την αξιολόγηση της παιδαγωγικής διάστασης αξιοποιήθηκαν μεθοδολογικά εργαλεία του προγράμματος PISA 2003 στην επίλυση προβλήματος, ενώ για την αξιολόγηση τη διαχειριστικής διάστασης του προγράμματος αξιοποιήθηκαν μεθοδολογικά εργαλεία που αφορούν τη συγκριτική αξιολόγηση, τους δείκτες ποιότητας, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα, τα διεθνή πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και την ανάλυση κόστους. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 496 μαθητές της Γ' Γυμνασίου από 62 Γυμνάσια της Αχαΐας. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης βελτίωσε την επίδοση των μαθητών στην επίλυση προβλήματος και στις ανώτερες νοητικές λειτουργίες, ενώ σε επίπεδο διαχειριστικής διάστασης παραγωγής του εκπαιδευτικού υλικού διαπιστώθηκε η ορθολογική διαχειριστική διάσταση της παραγωγής των ΔΕΠΠΣ/ΑΠΣ/νέου εκπαιδευτικού υλικού.

ΛΟΥΚΡΕΖΗ ΣΜΑΡΑΓΔΑ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Ανάπτυξη δεξιοτήτων συμβολικού παιχνιδιού σε παιδιά με αυτισμό*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28986>.

* Αυτισμός * Παιχνίδι μιμητικής

- Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διδαχθούν δεξιότητες συμβολικού παιχνιδιού σε 4 παιδιά με αυτισμό, μέσω μιας παρέμβασης συμπεριφοριοαναλυτικού τύπου, που περιλάμβανε παρουσίαση βιντεοσκοπημένων προτύπων προς μίμηση από συνομήλικα παιδιά τυπικής ανάπτυξης, τμηματική βοήθεια, καθώς και παροχή κοινωνικής ενίσχυσης. Το δείγμα αποτέλεσαν 2 αγόρια και 2 κορίτσια προσχολικής ηλικίας με διάγνωση αυτιστικής διαταραχής, ηλικίας από 4:8 έως 7:6 ετών. Το ερευνητικό σχέδιο που εφαρμόστηκε ανήκε στο είδος του ατομικού πειραματικού σχεδιασμού ασύγχρονων πολλαπλών γραμμών βάσης σε διαφορετικά υποκείμενα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το συγκεκριμένο σχέδιο παρέμβασης αύξησε την επίδοση των παιδιών στο συμβολικό παιχνίδι και τα θεραπευτικά αποτελέσματα γενικεύτηκαν με άλλα πρόσωπα ως συμπαίχτες (άλλη θεραπεύτρια, μητέρα παιδιού, παιδί τυπικής ανάπτυξης και άλλο παιδί με αυτισμό), με άλλα υλικά, καθώς και σε αδιδακτες ιστορίες γενίκευσης, ενώ διατηρήθηκαν, επίσης, κατά τον

Επανελέγχο, ένα μήνα μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης. Τόσο η αξιοπιστία της έρευνας (συμφωνία μεταξύ παρατηρητών: 98-99,7%), όσο και η εγκυρότητά της (συμφωνία των θεραπευτικών αποτελεσμάτων με τα αποτελέσματα ενός δεύτερου μέσου αξιολόγησης – το Εργαλείο Αξιολόγησης Αναπτυξιακού Παιχνιδιού DPA –, καθώς και εξασφάλιση κοινωνικής εγκυρότητας) κρίθηκαν ικανοποιητικές.

ΜΑΚΡΗ ΔΗΜΗΤΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Η αξιοποίηση της «Οπτικής Γραμματικής» στη διδασκαλία της παραγωγής πολυτροπικών-πληροφοριακών κειμένων σε μαθητές/τριες Στ' τάξης του δημοτικού σχολείου. Μια κοινωνική - σημειωτική προσέγγιση, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37282>.

* Πολυτροπικότητα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Η παρούσα εργασία εστιάζει το ερευνητικό της ενδιαφέρον στην εκπαιδευτική αξιοποίηση των αρχών της κειμενικής μεταλειτουργίας που συνιστούν τη μεταγλώσσα της γραμματικής του Οπτικού Σχεδιασμού της Κοινωνικής Σημειωτικής Προσέγγισης των Kress και van Leeuwen (1996) από 12χρονους μαθητές της Α/θμιας Εκπαίδευσης η οποία αναμένεται να συνεισφέρει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων σχεδιασμού πληροφοριακών πολυτροπικών κειμένων. Στην έρευνα συμμετείχαν 46 μαθητές οι οποίοι κατά το σχολικό έτος 2008-2009 φοιτούσαν στην Στ' τάξη ενός δημόσιου σχολείου της Πτολεμαϊδας και επιλέχθηκαν τυχαία. Μεθοδολογικά, η ερευνητική εργασία σχεδιάστηκε πάνω σε 3 φάσεις: Στην 1η Φάση του Προ-ελέγχου όπου οι μαθητές παράγουν τα αρχικά, ατομικά και ομαδικά τους, κείμενα, στη 2η Φάση της Διδακτικής Παρέμβασης όπου οι μαθητές εξοικειώνονται με την έννοια της πολυτροπικότητας, με τις αρχές/συστήματα της κειμενικής μεταλειτουργίας και διδάσκονται τη μεταγλώσσα του Οπτικού Σχεδιασμού παίρνοντας μέρος στη συστηματοποιημένη διδασκαλία της μοντελοποίησής της και στην 3η φάση του Μετα-ελέγχου παράγουν τα τελικά/αναθεωρημένα κείμενά τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν ότι η μεταγλώσσα του Οπτικού Σχεδιασμού, που αξιοποιήθηκε συστηματικά, ως ένα πολλά υποσχόμενο πλαίσιο για τους μαθητές της Α/θμιας εκπαίδευσης διασφαλίζει και προωθεί την καλλιέργεια και ανάπτυξη δεξιοτήτων σχεδιασμού πολυτροπικών συνόλων. Οι δεξιότητες αυτές, ως σημειωτικές στρατηγικές, συνίστανται: (α) στην αξιοποίηση πολλαπλών του ενός σημειωτικών τρόπων, (β) στην ενσυνείδητη ενσωμάτωσή τους μέσα από τη (γ) χρήση ποικίλων αξόνων δόμησης, (δ) στην εφαρμογή από τους μαθητές των αρχών πραγμάτωσης της ιεραρχίας σπουδαιότητας των στοιχείων μιας σύνθεσης, (ε) στη διαμόρφωση αναγνωστικών μονοπατιών διαφορετικής κωδικοποίησης, (στ) στην αξιοποίηση των αρχών πραγμάτωσης συνδεσιμότητας των στοιχείων και (ζ) στον υψηλό βαθμό αξιοποίησης σημειοδοτών πολυτροπικότητας. Όσον αφορά στο μετασχηματισμό των διασημειωτικών δεξιοτήτων σχεδιασμού πολυτροπικών κειμένων συνάγεται ότι οι μαθητές οδηγούνται έμμεσα στην ανάπτυξη δεξιοτήτων οπτικού γραμματισμού οι οποίες συνίστανται στην υψηλού βαθμού αξιοποίηση σημειοδοτών πολυτροπικότητας μέσα από τη χρήση ευρείας γκάμας χρωμάτων και αναπαραστατικών λεπτομερειών. Παράλληλα, ο υψηλός βαθμός διάδρασης που αναπτύχθηκε ανάμεσα στα μέλη των ομάδων επηρέασε θετικά (α) τον τρόπο λειτουργίας της μαθητικής ομάδας αλλά και (β) τον τρόπο οργανωτικής διάταξης των στοιχείων των κειμένων τους. Αναλυτικότερα, ως προς τον τρόπο λειτουργίας της ομάδας αναδεικνύεται ότι τα κορίτσια αναλαμβάνουν ηγετικούς και συντονιστικούς ρόλους σε σχέση με τα αγόρια που η συμμετοχή τους περιορίστηκε κυρίως σε αποφάσεις αναπαραστατικών επιλογών και έτσι προβαίνουν σε διαδικασίες αναδιαμόρφωσης νοημάτων μέσα από ενδοτροπικούς και διατροπικούς μετασχηματισμούς των πολυτροπικών αναπαραστάσεων (περικοπή περίληψης).

ΜΑΚΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Σχεδιασμός, Οργάνωση και υλοποίηση Προγραμμάτων Ολυμπιακής Παιδείας. Η εκπαιδευτική διάσταση του προγράμματος Ολυμπια-

κής Παιδείας των Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνα 2004, (2013), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Ανθρώπινης Κίνησης και Ποιότητας Ζωής, Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37107>.

* Ολυμπιακή παιδεία * Πρόγραμμα διδασκαλίας

- Για την κατανόηση των αρχών του Ολυμπισμού και την εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική πράξη, από τις αρχές της δεκαετίας του '70 θέματα Ολυμπιακής Παιδείας, άρχισαν να κινούν το ενδιαφέρον σε πολλούς ερευνητές. Στη συνέχεια το ενδιαφέρον εκδηλώθηκε και από εκπαιδευτικούς, αθλητικούς και κοινωνικούς φορείς, με σκοπό την εισαγωγή σχετικών προγραμμάτων στην εκπαίδευση. Σήμερα υλοποιούνται προγράμματα Ολυμπιακής Παιδείας σε πολλές χώρες του κόσμου και ιδιαίτερα την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων. Στη χώρα μας η Ολυμπιακή Παιδεία εντάχθηκε στο εκπαιδευτικό μας σύστημα στο τέλος της δεκαετίας του '90, με αφορμή την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και ήταν το μοναδικό πρόγραμμα στην εκπαίδευση, που εφαρμόστηκε σχεδόν στο σύνολο των δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων της χώρας. Έτσι σκοπός της εργασίας μας είναι να διερευνήσουμε τις λειτουργίες και τα όρια παρέμβασης της Ολυμπιακής Παιδείας στην εκπαιδευτική διαδικασία, να εξετάσουμε τους στόχους και τις μεθόδους εφαρμογής της στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, μέσα στα πλαίσια της σύγχρονης παιδαγωγικής και να αναδείξουμε σημαντικά στοιχεία σχετικά με τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση προγραμμάτων Ολυμπιακής Παιδείας. Η μέθοδος με την οποία πραγματοποιήθηκε η έρευνα είναι η ανάλυση περιεχομένου και ως πηγές χρησιμοποιήθηκαν εκπαιδευτικό υλικό -εγχειρίδια, υπουργικές αποφάσεις, εγκύκλιοι, διατάγματα, νόμοι, αρχεία Υπουργείων ή άλλων σχετικών φορέων. Επίσης, πραγματοποιήθηκε λεπτομερής ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, που περιλάμβανε αναζήτηση άρθρων, πρακτικών συνεδρίων, πρακτικών συνόδων και βιβλίων, σχετικών με την προβληματική της έρευνας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα διαπιστώνουμε ότι η Ολυμπιακή Παιδεία αποτελεί καινοτόμο εκπαιδευτική διαδικασία με παγκόσμια αναγνώριση. Στη χώρα μας, ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η υλοποίηση του προγράμματος της Ολυμπιακής Παιδείας, αποτέλεσε μια καινοτομία για την ελληνική πραγματικότητα. Οι αρχές της Ολυμπιακής παιδαγωγικής κατεύθυναν το πρόγραμμα της Ολυμπιακής παιδείας, αφού δημιουργήθηκε ένα σχέδιο, μέσω του οποίου συμπεριλήφθηκαν οι αρχές του Ολυμπιακού Χάρτη, οι ιστορικές και παιδαγωγικές βάσεις του Ολυμπισμού, λαμβάνοντας υπόψη τον σύγχρονο τρόπο ζωής και τις κοινωνικές εξελίξεις (περιοχή περίληψης).

ΜΑΛΟΥΤΑ ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Οργάνωση και λειτουργία των σχολείων της Κοζάνης κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο (1860-1912) με βάση τα αρχεία της πόλης*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Θεολογική, Τμήμα Θεολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/39486>.

* Σχολεία, Ελληνικά * Κοζάνη - Ιστορία - 1860-1912

- Στην παρούσα μελέτη εξετάζονται πτυχές της οργάνωσης και λειτουργίας των σχολείων της Κοζάνης την ύστερη οθωμανική περίοδο 1860-1912 με βάση τα αρχεία της πόλης. Θεσμικά όργανα της εκπαιδευτικής διοίκησης στην Κοζάνη ήταν η Δημογεροντία, η σχολική Εφορεία, οι σχολάρχες των εκπαιδευτηρίων και ο σχολικός επόπτης. Κατά την υπό εξέταση περίοδο λειτούργησαν στην Κοζάνη « Γυμνάσιον πλήρες», «Τελεία Αστική Σχολή Αρρένων», «Τελεία Κεντρική Σχολή Αρρένων», «Νηπιαγωγείο», «Παρθενγωγείο» και Παράρτημά του, επαυξάνοντας τη φήμη της ως σπουδαίου εκπαιδευτικού κέντρου της ύστερης οθωμανικής περιόδου. Οι τοπικοί φιλελευθέροι σύλλογοι «Φοίνικας» και Πανδώρα» της Κοζάνης, πολλοί ευεργέτες, εκπαιδευτικοί και σχολική Εφορεία συνεπικουρούσαν στη λειτουργία των εκπαιδευτηρίων της πόλης.

ΜΑΝΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ, Πολιτισμική ετερότητα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού και της διαπολιτισμικής συμβουλευτικής στην ενσωμάτωση των αλλοδαπών μαθητών, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/33061>.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Μετανάστες * Ετερότητα * Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

- Σκοπός της παρούσας διατριβής είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών αναφορικά με τη διαπολιτισμική συμβουλευτική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και το ρόλο του εκπαιδευτικού στη διαμόρφωση της πολυπολιτισμικής σχολικής πραγματικότητας. Παρουσιάζονται αρχικά οι απόψεις της ερευνητικής κοινότητας, σε διεθνές και ελληνικό επίπεδο, σχετικά με τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα και η σχέση τους με την αγωγή και εκπαίδευση στη σχολική πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό αναλύονται τα μοντέλα εκπαίδευσης που υιοθέτησαν οι χώρες υποδοχής μεταναστών από τη δεκαετία του '60 και επιχειρείται ιστορική προσέγγιση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στις ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία και στην Ευρώπη με τελικό σταθμό την Ελλάδα. Γίνεται σαφές ότι η συμβουλευτική ως θεσμός και ως λειτουργία αποτελεί αναγκαιότητα στο πλαίσιο του νέου πολυπολιτισμικού σχολείου στην Ελλάδα, προς την κατεύθυνση επίλυσης προβλημάτων – σχέσεων μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, προβλημάτων προσαρμογής και προβλημάτων συμπεριφοράς. Γίνεται αναφορά στη διαπολιτισμική συμβουλευτική, η οποία προϋποθέτει κατανόηση του τρόπου σκέψης των άλλων πολιτισμών, σεβασμό και αποδοχή της ετερότητας, αποτελεσματικές σχέσεις με τον «άλλο», τον «διαφορετικό». Σήμερα καθίσταται όσο ποτέ αναγκαίο ο Έλληνας εκπαιδευτικός να αποκτήσει ρόλο συμβουλευτικό, προσανατολισμένο στην πολυπολιτισμικότητα με επιστημονικά θεμελιωμένες γνώσεις. Το ερώτημα που γεννάται είναι κατά πόσο ο Έλληνας εκπαιδευτικός μπορεί να απεγκλωβιστεί από στερεότυπα και προκαταλήψεις, ώστε να υιοθετήσει μεθόδους πολυπολιτισμικής σκέψης και πράξης. Στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού αναλύονται οι προσδοκίες που δημιουργούνται από τον πολυδιάστατο ρόλο του εκπαιδευτικού με τις αναπόφευκτες συγκρούσεις που ο ρόλος αυτός περιλαμβάνει και επισημαίνονται τα αίτια που αποτελούν εμπόδιο στην επικοινωνία μέσα στην εκπαιδευτική κοινότητα. Η έρευνα, που διεξήχθη στο νομό Αττικής, σε εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, μας οδήγησε στα εξής ευρήματα: α) οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την ανάπτυξη διαπολιτισμικής συνείδησης ως έναν από τους στόχους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, β) εκφράζουν τη βεβαιότητα ότι δεν υπάρχει εξειδικευμένος φορέας συμβουλευτικής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, γ) θεωρούν τη συμβουλευτική απαραίτητη δράση της παιδαγωγικής διαδικασίας, για την άσκηση της οποίας απαιτείται ειδικός σύμβουλος παιδαγωγός, δ) αναγνωρίζουν τη συνθετότητα του ρόλου τους – καλοί παιδαγωγοί, ουσιαστικοί σύμβουλοι, επικοινωνιακά επιδέξιοι, καταρτισμένοι σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα, ε) παραδέχονται πως οι γνώσεις τους σε θέματα συμβουλευτικής και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι ελλιπείς, στ) κρίνουν αναγκαία την άσκηση της διαπολιτισμικής συμβουλευτικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς εισάγει καινούρια στοιχεία, θεωρώντας τον εκπαιδευτικό κύριο εκφραστή της. Τέλος, προτείνεται η ενίσχυση των επαγγελματικών εφοδίων των εκπαιδευτικών, μέσω επιμορφώσεων και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και συμβουλευτικής, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν επάξια στον πολυδιάστατο ρόλο τους.

ΜΑΝΤΖΟΥΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, Οι φυσικές επιστήμες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης: Η αξιοποίηση άρθρων επιστήμης του τύπου στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών από εκπαιδευτικούς: Μελέτες περίπτωσης, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης,

Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30671>.

* Φυσικές Επιστήμες * Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης * Διδακτικά βοηθήματα.

ΜΑΝΩΛΗ ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Developing reading strategies in elementary EFL classrooms*, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/31804>.

* Αγγλική γλώσσα * Γραπτή γλώσσα * Εκμάθηση γλωσσών * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Η παρούσα έρευνα εστιάζει στην ανάπτυξη της κατανόησης του γραπτού λόγου, η οποία συνιστά μία από τις τέσσερις βασικές δεξιότητες του λόγου στην Αγγλική γλώσσα και μάλιστα εκλαμβάνεται ως ενεργητική δεξιότητα, καθώς ο αναγνώστης στην προσπάθειά του να κατανοήσει το νόημα ενός αγγλικού κειμένου βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με αυτό, χρησιμοποιώντας διάφορες στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η συγκεκριμένη έρευνα αποσκοπούσε στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας ορισμένων στρατηγικών κατανόησης γραπτού λόγου στη βελτίωση της ικανότητας των μαθητών/τριών να κατανοούν και να εντοπίζουν τις απαιτούμενες κάθε φορά πληροφορίες των γραπτών κειμένων στην Αγγλική γλώσσα. Οι στρατηγικές οι οποίες διδάχθηκαν στους μαθητές/τριες ήταν η πρόβλεψη περιεχομένου των κειμένων βάσει τίτλων, υποτίτλων, και εικόνων, η χρήση σημασιολογικού χάρτη προ της ανάγνωσης του κειμένου, η διαγώνια ανάγνωση και το μάντεμα της σημασίας άγνωστων αγγλικών λέξεων από τα συμφραζόμενα. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 135 Έλληνες μαθητές Δημοτικού, ηλικίας 11 έως 12 ετών, οι οποίοι διδάσκονταν την Αγγλική ως ξένη γλώσσα. Η έρευνα περιλάμβανε μια πειραματική ομάδα, στην οποία διεξήχθη η διδασκαλία των στρατηγικών κατανόησης γραπτού λόγου για περίπου τρεις μήνες, και μια ομάδα ελέγχου, η οποία διδάχθηκε την κανονική ύλη με τον πιο “παραδοσιακό” τρόπο. Ωστόσο, όλα τα άτομα συμμετείχαν στις ίδιες δοκιμασίες ελέγχου κατανόησης του γραπτού λόγου, οι οποίες δόθηκαν πριν (pretest) και μετά την παρέμβαση (posttest), καθώς και τρεις μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης (follow-up study), προκειμένου να διαπιστωθεί η διατήρηση των αποτελεσμάτων της παρέμβασης, το οποίο αποτέλεσε έναν πρόσθετο στόχο αυτής της έρευνας. Η διδακτική προσέγγιση που υιοθετήθηκε ήταν η Άμεση Επεξήγηση και η παρέμβαση ήταν γνωστικού τύπου με ταυτόχρονη ενσωμάτωση μεταγνωστικών στοιχείων, προκειμένου να ενισχυθεί η κατανόηση κειμένων και να γίνουν οι μαθητές/τριες αποτελεσματικοί και ανεξάρτητοι αναγνώστες. Επιπροσθέτως, εξετάστηκε το ενδεχόμενο επίδρασης του επιπέδου της αναγνωστικής ικανότητας στην επίδοση των μαθητών/τριών, καθώς και ο ρόλος του παράγοντα του φύλου στη διαμόρφωση των τελικών αποτελεσμάτων. Πριν από την έναρξη της διδακτικής παρέμβασης πραγματοποιήθηκε αρχική συστηματική παρατήρηση στις τάξεις που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας αλλά και διεξήχθη ημι-δομημένη συνέντευξη με τις δασκάλες της Αγγλικής γλώσσας των αντίστοιχων τμημάτων, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι μαθητές/τριες διδάσκονται στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι μαθητές/τριες της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου δε διδάσκονταν συστηματικά την εφαρμογή στρατηγικών κατανόησης γραπτού λόγου κατά την ενασχόλησή τους με γραπτά κείμενα στην Αγγλική γλώσσα (περικοπή περίληψης).

ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, *Ο ρόλος ατομικών και οργανωσιακών παραγόντων στη διαδικασία επιτυχούς ενσωμάτωσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας από τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προσέγγιση με μεικτές ερευνητικές μεθόδους*, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Ανθρωπι-

στικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/39686>.

* Τεχνολογίες της Πληροφορίας * Καθηγητής * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή.

ΜΑΡΜΑΡΑ ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Διδασκαλία και μάθηση αλγεβρικών ενοτήτων του γυμνασίου με τη χρήση χειραπτικού υλικού, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/35181>.

* Ομαδική μάθηση * Συνεργατική μάθηση * Μαθηματικά

- Σκοπός της έρευνας είναι να εξεταστεί η επίδραση στη διδασκαλία και στη μάθηση μέρους της διδακτέας ύλης της άλγεβρας της τρίτης Γυμνασίου, του χειραπτικού υλικού (manipulatives), των αλγεβρικών πλακιδίων (algebra tiles), σε ομαδοσυνεργατικό πλαίσιο μάθησης και διδασκαλίας. Της βασικής παρέμβασης, (2007-2008), στην οποία συμμετείχαν 48 μαθητές δύο τμημάτων της τρίτης Γυμνασίου, προηγήθηκαν πιλοτικές δίωρες διδασκαλίες σε διάφορα σχολεία που μας βοήθησαν να διαμορφώσουμε την τελική μορφή της ερευνητικής παρέμβασης. Οι μαθητές του τμήματος παρέμβασης διδάχθηκαν το μάθημα της άλγεβρας με αλγεβρικά πλακίδια δουλεύοντας σε ομάδες των τεσσάρων μαθητών έχοντας στη διάθεσή τους ένα σετ αλγεβρικών πλακιδίων και φύλλα δραστηριοτήτων ειδικά σχεδιασμένα, με στόχο την εκμάθηση των αλγεβρικών ενοτήτων μέσω της χρήσης των χειραπτικών υλικών. Κατά την ώρα της διδασκαλίας, υπήρχε σε κάθε ομάδα μαγνητόφωνο, με το οποίο καταγραφόταν ο τρόπος σκέψης των μαθητών, ο προβληματισμός τους, οι απορίες τους, οι προτάσεις τους για τον τρόπο επίλυσης του προβλήματος, οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις, τόσο ανάμεσα στα μέλη της ομάδας όσο και ανάμεσα στους μαθητές και τη διδάσκουσα. Στο τμήμα ελέγχου ακολουθήθηκε το μη ομαδοσυνεργατικό, δασκαλοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας και δεν χρησιμοποιήθηκαν χειραπτικά υλικά. Ποιοτικά στοιχεία που αφορούσαν την αξιολόγηση του μαθήματος, τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τη στάση των μαθητών απέναντι στο μάθημα πριν και μετά την παρέμβαση, αντλήθηκαν από τις ατομικές συνεντεύξεις των μαθητών και του καθηγητή της τάξης παρέμβασης. Στοιχεία επίσης αντλήθηκαν και από το φύλλο αξιολόγησης που δόθηκε προς συμπλήρωση ατομικά στους μαθητές του τμήματος παρέμβασης στο τέλος του κύκλου των μαθημάτων (όλων των ενοτήτων) καθώς και από τα διαγνωστικά διαγωνίσματα (τεστ) (περικοπή περιλήψης).

ΜΑΤΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Η επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση νέων τεχνολογιών ως πλαίσιο διδασκαλίας επιμέρους γνωστικών αντικειμένων. Αναλύοντας τις εμπειρίες φιλολόγων και μαθηματικών και τους τρόπους ανασυγκρότησης των ταυτοτήτων τους, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Τμήμα Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/31790>.

* Τεχνολογίες της Πληροφορίας * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Καθηγητής * Μαθηματικά * Γλώσσα

- Επίκεντρο της παρούσας διατριβής αποτελεί η «αλλαγή» του εκπαιδευτικού ο οποίος μαθητεύει στη διδασκαλία των γλωσσικών μαθημάτων και των μαθηματικών με Τ.Π.Ε.. Αρχικά γίνεται κριτική ανάγνωση της βιβλιογραφίας με στόχο να καταγραφούν οι κυρίαρχοι – στο ακαδημαϊκό πλαίσιο – λόγοι, που «αρδεύουν» το σχεδιασμό και το περιεχόμενο των προγραμμάτων επαγγελματικής εξέλιξης των εκπαιδευτικών στον αντίστοιχο χώρο. Στη συνέχεια επισημαίνεται πως, παρά το γεγονός ότι οι λόγοι αυτοί κατασκευάζουν τις Τ.Π.Ε. ως πολύτιμα εργαλεία που ενισχύουν τη δυνατότητα του παιδιού να σκέφτεται ορθολογικά και να μαθαίνει, οι εκπαιδευτικοί είτε

αντιστέκονται στην ενσωμάτωση της τεχνολογίας, είτε την αξιοποιούν με τρόπους που δεν συντονίζονται με την επίσημη οπτική των προγραμμάτων επαγγελματικής εξέλιξης. Στην παρούσα διατριβή η μαθητεία στην ενσωμάτωση των ψηφιακών μέσων στη διδασκαλία αντιμετωπίζεται ως πολιτισμική πρακτική, που προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα στα οποία είναι ενταγμένοι οι εκπαιδευτικοί. Έτσι, αυτοί αντιμετωπίστηκαν ως «πρόσωπα σε μετάβαση», καθώς εισήλθαν σε διαδικασίες μετασχηματισμού του 'habitus' (Bourdieu, 2006), ανακατασκευής ταυτοτήτων και από κοινού οικοδόμησης νοημάτων αναφορικά με τις προοπτικές της μάθησης και της διδασκαλίας με Τ.Π.Ε. Τα ερευνητικά ερωτήματα που προέκυψαν αφορούσαν στον εντοπισμό των «επίσημων» λόγων σχετικά με την «αλλαγή», με τους οποίους διασταυρώνονται οι εκπαιδευτικοί κατά τη συμμετοχή τους σε προγράμματα επαγγελματικής εξέλιξης, καθώς και στις διεργασίες υποκειμενοποίησης και κατασκευής ταυτοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο αυτής της «συνάντησης». Αξιοποιώντας την εθνογραφική προσέγγιση και τα μεθοδολογικά εργαλεία της θεωρίας του λόγου αναλύθηκε η «ιστορία» των προσπαθειών τους να αρθρώσουν νοήματα στη διαδικασία της εμπλοκής τους με λόγους για την «αλλαγή». Τα ευρήματα κατά πρώτον ανέδειξαν πως οι φιλόλογοι και οι μαθηματικοί συλλογικά οικοδομούν νοήματα για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., τα οποία σχετίζονται αφενός με ένα επίπεδο που άπτεται κοινωνικών θεσμών και αξιών και αφετέρου με τον παράγοντα της μάθησης. Κατά δεύτερον, αναδείχθηκε το γεγονός ότι οι διεργασίες κατασκευής ταυτοτήτων των εκπαιδευτικών που μαθαίνουν να αξιοποιούν τις Τ.Π.Ε., έχει σαφή πολιτικό χαρακτήρα και δεν ακολουθεί μια μονοσήμαντη πορεία προς μια ενιαία και σταθερή κατασκευή (περιχοπή περίληψης).

ΜΑΥΡΟΠΑΛΙΑΣ ΤΡΥΦΩΝ ΛΕΟΝΤΙΟΣ, *Αξιολόγηση του προγράμματος της Παράλληλης Στήριξης*, (2013), Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Σχολή Παιδαγωγική Φλώρινας, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30262>.

* Συνεκπαίδευση * Παιδιά με ειδικές ανάγκες * Διδακτική πρακτική

- Η συνδιδασκαλία (co-teaching) με τη μορφή της παράλληλης στήριξης (parallel support) στην Ελλάδα αποτελεί ένα σχετικά πρόσφατο μοντέλο ειδικών εκπαιδευτικών υπηρεσιών για μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Σκοπός της παρούσας διδακτορικής διατριβής είναι η αξιολόγηση του προγράμματος της Παράλληλης Στήριξης (Π.Σ.), έτσι όπως υλοποιείται στη χώρα μας, σύμφωνα με τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών. Μελετήθηκαν ο τρόπος εφαρμογής της Π.Σ. και οι απόψεις που έχουν οι εκπαιδευτικοί για αυτήν. Επίσης, εξετάστηκε η αντίληψη των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητα της Π.Σ., την οργάνωση της Π.Σ. και οι ρόλοι των συνδιδασκάλων. Ακολουθήθηκε ένα μικτό διαδοχικό ερευνητικό σχέδιο με δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση, στην ποσοτική έρευνα, συμμετείχαν 236 εκπαιδευτικοί της Π.Σ. πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο. Η ποσοτική αυτή μελέτη διερεύνησε πώς αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί την Π.Σ., τους παράγοντες που θεωρούν σημαντικούς για την Π.Σ., πως οργανώνουν τη διδασκαλία τους και πως αξιολογούν το πρόγραμμα της Π.Σ. Στη δεύτερη φάση, στην ποιοτική έρευνα, διεξήχθησαν 14 ημιδομημένες συνεντεύξεις δασκάλων (12 συνδιδασκάλων και δύο διευθυντών). Η ποιοτική μελέτη εστιάστηκε στις συγκεκριμένες εμπειρίες των συμμετεχόντων από την εργασία τους στην παράλληλη στήριξη. Τα ποσοτικά και ποιοτικά ευρήματα έδειξαν ότι ο τρόπος που εφαρμόζεται η Π.Σ. στην Ελλάδα δεν αντιστοιχεί ακριβώς με κανέναν από τους τύπους της συνδιδασκαλίας που έχουν καταγραφεί στη διεθνή βιβλιογραφία. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι μαθητές με αναπηρία, που συμμετέχουν στο πρόγραμμα της παράλληλης στήριξης, ενισχύουν τις κοινωνικοσυναισθηματικές τους δεξιότητες και βελτιώνουν τις σχολικές επιδόσεις τους. Ωστόσο, οι ρόλοι των συνδιδασκάλων δεν είναι οριοθετημένοι με σαφήνεια και αναδείχτηκαν ζητήματα που αφορούσαν στη μεταξύ τους συνεργασία. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για

την υλοποίηση της Π.Σ. και ανέφεραν σημαντικά οργανωτικά προβλήματα και ελλείψεις σε αναγκαίες υποδομές, μέσα και υλικά. Τέλος, στη συζήτηση που γίνεται περιλαμβάνονται προτάσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή της παράλληλης στήριξης και την περαιτέρω έρευνα.

ΜΕΞΗ ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, *Οι καλλιτεχνικές μορφές ως θεμελιακά στοιχεία της επικοινωνίας και μαθησιακής διαδικασίας στο χώρο του νηπιαγωγείου*, (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29032>.

* Έργα τέχνης * Μέθοδος διδασκαλίας * Προσχολική αγωγή

- Στο Νηπιαγωγείο, που θεωρείται στις δυτικές κοινωνίες, ως μια σημαντική σχολική βαθμίδα για την εκπαίδευση των παιδιών, η διδασκαλία της γλώσσας αποτελεί βασικό μέρος, και η καλλιέργεια του προφορικού λόγου αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους του αναλυτικού προγράμματος. Η γλωσσική, παράλληλα με την οπτική καλλιέργεια, σχηματίζει τα θεμέλια της παιδαγωγικής κατάρτισης, εφοδιάζοντας τα νεαρά άτομα με ικανότητες και δεξιότητες απαραίτητες για μια πετυχημένη συμμετοχή στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Η καλλιέργεια του προφορικού λόγου θεωρείται απαραίτητη για την εκμάθηση του γραπτού λόγου. Στα πλαίσια της θέσης αυτής επιχειρείται η ενίσχυση της γλωσσικής παραγωγής, εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιο των παιδιών μέσα από επικοινωνιακές δραστηριότητες, έτσι όπως αυτές προκύπτουν από την αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων που φέρουν τα έργα τέχνης, μετατρέποντάς τα σε χώρο παραγωγής νοημάτων και αντιμετωπίζοντας τον δέκτη ως ενεργητικό αναγνώστη των νοημάτων αυτών. Στην προσέγγιση αυτή, περιγραφικά, με ερωτήσεις ή ερμηνευτικά, η εικόνα των έργων και ο λόγος είναι αλληλένδετα, ενεργοποιώντας πλήθος δεξιοτήτων του παιδιού. Η έρευνά μας έδειξε, ότι τα προγράμματα γλώσσας και τέχνης, συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της νοητικής διαδικασίας. Ο προβληματισμός για την επιλογή της κατάλληλης λέξης ενίσχυσε την αναλυτική ικανότητα και εμπλούτισε το λόγο, ενώ προσεγγίζονταν νέες έννοιες μέσα από την εξερεύνηση και παρατήρηση της εικόνας ή του αντικειμένου. Η εστίαση στη χρήση της εικόνας, ως μέσου εγγραμματοσμού και παραγωγής λόγου, καθώς και η εκμετάλλευση των οπτικών μηνυμάτων που προκύπτουν από τα έργα τέχνης, απέδειξαν, ότι η χρήση δημιουργημάτων τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία, μπορεί να εμπλουτίσει την έκφραση και τη διαχείριση νοημάτων από το παιδί.

ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Ο ελληνικός αντικομμουνισμός στο «σύντομο 20ο αιώνα»*. *Όφεις του δημόσιου λόγου στην πολιτική, στην εκπαίδευση και στη λογοτεχνία*, (2013), Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29059>.

* Κομμουνισμός * Ελλάδα - Ιστορία, Νεότερη * Κομμουνισμός και λογοτεχνία.

ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ ΛΟΥΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Η διά βίου περιβαλλοντική εκπαίδευση ως μοχλός της αιεφόρου ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο: Το παράδειγμα της Ν. Ρόδου*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/36848>.

* Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Αειφορική ανάπτυξη * Μέθοδος Project (Εκπαίδευση)

- It is clear that during the last decades developed societies are in a dead-end, blocked by material prosperity and an endless consumerism on the one hand and the huge and perhaps irreversible ecological disasters on the other. Human vanity, together with the huge economic interests that determine development, continues unabated its destructive work, disorienting public opinion, while

misinforming societies about the actual risks they take with their behaviors. World conferences on the environment essentially fail to meet their targets, mainly because of the reluctance of powerful "actors" to set limits to the rate of growth, adopt rational management of natural resources and decrease polluting sources. Faced with this ecological-economic dead-end, the modern active man has made attempts to find links between rational development and ecology. These attempts resulted in the theoretical definition of the principles of "sustainability", "sustainable development" or "long-term viable development", and in the formation of sustainable development models based on philosophical ethics of intergenerational justice. The basic promise of such models are to allow development without compromising the ability of future generations to meet their own needs. For these models to be successful, two prerequisites are necessary: the first concerns the political will of governments to choose their developmental orientation in harmonization with the principles of sustainability; the second refers to the people's adoption of such principles in their lifestyle. The degree of citizens' readiness and commitment to such a harmonization between development and ecology is related to education, and more specifically to an educational strategy that is specified into effective learning processes, programs and activities. Given the present needs, such processes should be able to support all the people, irrespective of age and socio-economic background. In other words, as with other issues, the harmonization of development and ecology relies heavily not only in formal education but on educational processes and activities that come under the umbrella of lifelong education. By educating people of any age and societal group through lifelong educational processes, by providing information in connection with appropriate stimuli, by finding attractive ways to increase awareness about the impacts of irrationally high rates of development on the environment, there is an increase in the probability of changing attitudes and behaviors about the environment. If this happens, then it becomes more feasible to shift towards softer development models and make sustainable development a well accepted target. Given the above, this work aims to study how lifelong learning affects the adoption of the principles of sustainable development, to what extent this is done with the existing lifelong learning institutions that are specialized in environmental education and what is the effectiveness of some of the instruments and approaches that are applied for this purpose. For meeting these targets, the present work is divided into two main parts, a theoretical and an empirical. The theoretical part examines the present state of art with respect to the basic principles of lifelong learning in general and more specifically of lifelong learning about/for the environment and sustainable development. This part examines as major axes: the "supply side" related to the institutions that undertake the responsibility of educating in a non formal way about the environment and sustainable development; the "demand side" concerning the need for such education and the usual methods and instruments that are available for such educational processes (περικοπή περίληψης).

ΜΟΥΣΤΑΚΗ ΦΩΤΕΙΝΗ Σ. *Αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας στη διδακτική μαθημάτων ειδικότητας τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29229>.

* Επαγγελματική εκπαίδευση * Ψηφιακή τεχνολογία.

ΜΠΑΛΑΣΚΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ Γ. *Αθλητισμός αναφυχής σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Παράγοντες ανάπτυξης και στρατηγικές προώθησης των προγραμμάτων*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/31491>.

* Αθλητισμός * Τοπική Αυτοδιοίκηση * Ψυχαγωγία

- Η παρούσα έρευνα είχε ως στόχο να διερευνήσει ζητήματα που σχετίζονται με την αθλητική συμμετοχή στην Ελλάδα και να προτείνει στρατηγικές για την προώθηση του αθλητικού τρόπου ζωής στην κοινωνία, και την καλύτερη ανάπτυξη και προώθηση των οργανωμένων προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Συλλέχθηκαν ερευνητικά δεδομένα από α) γενικό πληθυσμό και β) συμμετέχοντες σε προγράμματα μαζικού αθλητισμού με την χρήση των ακόλουθων θεωρητικών εννοιών και μοντέλων: ιεραρχικό μοντέλο ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής, πολυδιάστατο μοντέλο στρατηγικών διαπραγματεύσεως, θεωρία στάσεων προς την άσκηση, πολυδιάστατο μοντέλο κινήτρων συμμετοχής, πολυδιάστατο μοντέλο ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών. Το συνολικό δείγμα της έρευνας ήταν 1196 (N=1196) ενήλικες, κάτοικοι των δήμων: Θεσσαλονίκης. Η δομική εγκυρότητα των κλιμάκων των ερωτηματολογίων εξετάστηκε μέσω επιβεβαιωτικής παραγοντικής ανάλυσης. Τα αποτελέσματα α) ως προς τον γενικό πληθυσμό έδειξαν ότι: τα επίπεδα αθλητικής συμμετοχής είναι χαμηλά, και οι ενδοπροσωπικοί ανασταλτικοί παράγοντες είναι οι πιο αποτρεπτικοί για την άσκηση, β) ως προς συμμετέχοντες στα προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού τα αποτελέσματα έδειξαν πως η συμμετοχή των πολιτών των δήμων στα προγράμματα είναι ικανοποιητική. Επίσης, εντοπίστηκαν αρκετά προβλήματα με την ποιότητα των εγκαταστάσεων και τις συνθήκες άσκησης. Βάσει των αποτελεσμάτων αυτών προτείνονται μια σειρά στρατηγικές για την προώθηση του αθλητικού τρόπου ζωής στην κοινωνία για τον καλύτερο σχεδιασμό των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού και για την πιο αποτελεσματική προώθηση των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.

ΜΠΑΜΠΑΤΣΟΥΛΗ ΈΛΕΝΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Phonological development of a child's L2 english in bilingualism*, (2013), Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/35165>.

* Φωνολογία * Διγλωσσία * Αγγλική γλώσσα

- Η φωνολογική ανάπτυξη ενός δίγλωσσου κοριτσιού στην αγγλική γλώσσα μελετάται βασισμένη σε δεδομένα καθημερινού λόγου του παιδιού που μαγνητογραφήθηκαν ψηφιακά κατά τη διάρκεια αλληλεπιδράσεως με τη μητέρα του, και συγγραφέα της διατριβής, από την ηλικία των δύο ετών και εφτά μηνών (2;7) έως την ηλικία των τεσσάρων ετών (4;0). Η διατριβή καθιστά προηγούμενο στη φυσική κατάκτηση γλώσσας σε διγλωσσία με έκθεση σε γλωσσικά δεδομένα ομιλητή δεύτερης γλώσσας μέσα σε εξωγενές περιβάλλον. Το παιδί γεννήθηκε και ανατράφηκε στα Χανιά και η γλωσσική επαφή της με τα αγγλικά προήρθε μέσω του λόγου της μητέρας κατά αποκλειστικότητα από την ηλικία του ενός έτους (1;0) μέχρι και την ηλικία των τριών ετών και πέντε μηνών (3;5), όταν το παιδί άρχισε να συμμετέχει σε αγγλόφωνη παιδική ομάδα παιχνιδιού για τέσσερις ώρες τη βδομάδα. Η γλωσσική επαφή στην ελληνική προήρθε αρχικά κυρίως μέσα από το λόγο του πατέρα του παιδιού, φυσικού ομιλητή της ελληνικής, μέχρι την ηλικία των δύο ετών (2;0) όταν το παιδί εντάχθηκε σε παιδικό σταθμό για πέντε μέρες τη βδομάδα. Η μητέρα του παιδιού είναι φυσική ομιλήτρια της ελληνικής ενώ τα αγγλικά είναι η δεύτερη γλώσσα της. Τα γλωσσικά δεδομένα του παιδιού στις δύο γλώσσες μεταγράφηκαν από τη συγγραφέα σύμφωνα με το ορθογραφικό σύστημα της κάθε γλώσσας, αλλά και φωνητικά χρησιμοποιώντας το Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο (International Phonetic Alphabet - IPA), έπειτα οργανώθηκαν και κωδικοποιήθηκαν από τη συγγραφέα σε βάση δεδομένων μετά από εισαγωγή τους στο λογισμικό CLAN (Computerized Language Analysis) - Γλωσσική Ανάλυση με χρήση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή, στοχεύοντας στην απλοποίηση της πρόσβασής τους και στη διευκόλυνση μετέπειτα αριθμητικών υπολογισμών σε πάνω από σαράντα χιλιάδες εκφωνήματα του παιδιού που εμπεριέχουν διακόσιες χιλιάδες λέξεις. Η διατριβή εστιάζει στην ανάπτυξη των συμφωνικών φθόγγων, το επίπεδο κατάκτησής τους και τους τύπους αντικατάστασής τους, αν και αναφορά γίνεται επίσης στο μέγεθος του λεξιλογίου και στην έκταση των προτάσεων κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης. Τα αποτελέσματα δείχνουν τα ακόλουθα: 1. το παιδί κατακτά και τις δύο γλώσσες σε επίπεδο αντίστοιχο με τα μονόγλωσσα πρότυπα σε κάθε γλώσσα, 2. τα αγγλικά είναι η αδύναμη

ή Γ2 (δεύτερη γλώσσα) στη διγλωσσική του ανάπτυξη, 3. κατακτώνται τόσο το φωνητικό όσο και το φωνολογικό σύστημα της κάθε γλώσσας, 4. υπάρχει δυνατή ένδειξη της παρουσίας του έμφυτου και καθολικών στοιχείων, 5. το φωνολογικό στάδιο ανάπτυξης συμπίπτει με το γραμματικό στάδιο ανάπτυξης, 6. ορίζεται και υπολογίζεται ο βαθμός διαφοροποίησης φωνολογικών συστημάτων σε διγλωσσία, 7. υπάρχουν δύο στάδια στο επίπεδο ανάπτυξης των συμφωνικών φθόγγων, που υποδεικνύουν αντίστοιχα το οριζόντιο μέρος και την άνοδο του αναπτυξιακού σχήματος μάθησης U: το κυκλικό στάδιο αντιπροσωπεύεται από ένα πλατό και το αναπτυξιακό στάδιο αντιπροσωπεύεται από ένα σχήμα διπλού-S, (περικοπή περίληψης).

ΜΠΡΑΙΛΑΣ ΑΛΕΞΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, *Η δυνητική μαθησιακή κοινότητα. Κοινωνιο-ψυχολογικές, παιδαγωγικές και τεχνολογικές παράμετροι*, (2013), Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/40014>.

* Μαθησιακές κοινότητες * Βικιπαίδεια * Θεωρία συστημάτων * Εκπαιδευτική ψυχολογία

- Αντικείμενο της παρούσας διατριβής αποτελεί η παιδαγωγική μελέτη της αξιοποίησης των δυνητικών κοινοτήτων στην τυπική εκπαιδευτική διαδικασία. Για τη μελέτη του φαινομένου επιλέχθηκε η κοινότητα των συντακτών της διαδικτυακής εγκυκλοπαίδειας Wikipedia. Οι κοινότητες, μέσω της κουλτούρας που αναπτύσσουν, αποτελούν οργανισμούς μάθησης τόσο για τις ίδιες ως συλλογικότητες, όσο και για τα μέλη τους. Στην περίπτωση της αξιοποίησης μιας κοινότητας στην εκπαίδευση, τα παλαιότερα μέλη της κοινότητας αλληλεπιδρούν άμεσα με τους μαθητές και τους καθηγητές τους. Μέσω αυτής της συνθήκης, δημιουργούνται ζώνες επικείμενης ανάπτυξης: αυτό που σήμερα μπορούν να κάνουν οι μαθητές με τη συνδρομή της κοινότητας, αύριο θα μπορούν να κάνουν μόνοι τους. Η ερευνητική μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη διατριβή είναι ένας συνδυασμός θεμελιωμένης θεωρίας και ανάλυσης δικτύων. Η θεμελιωμένη θεωρία χρησιμοποιήθηκε στα πρώτα στάδια της ανάλυσης των εμπειρικών δεδομένων, κατά τις φάσεις της ανοικτής κωδικοποίησης και των συνεχών συγκρίσεων, προκειμένου να αναδυθούν οι πρώτες αφαιρετικές κατηγορίες από τα εμπειρικά δεδομένα και να πραγματοποιηθεί η εννοιολογική τους διασύνδεση. Προϊόν αυτής της διαδικασίας ήταν το εννοιολογικό δίκτυο της έρευνας, ένα δίκτυο διασυνδεδεμένων κατηγοριών για το υπό μελέτη φαινόμενο. Στη συνέχεια, για να εντοπιστούν οι βασικοί πυλώνες και να διατυπωθεί μια θεωρία που να ερμηνεύει το φαινόμενο, χρησιμοποιήθηκαν οι τεχνικές της ανάλυσης δικτύων, αντί των κλασικών φάσεων της αξονικής και επιλεκτικής κωδικοποίησης, που χρησιμοποιούνται στις πιο παραδοσιακές προσεγγίσεις της θεμελιωμένης θεωρίας. Μέσω της εφαρμογής αλγόριθμων απεικόνισης δικτύου και ανίχνευσης κοινοτήτων εννοιών, εντοπίστηκαν οι βασικές εννοιολογικές συνιστώσες του φαινομένου και οι μεταξύ τους διασυνδέσεις.

ΜΠΡΙΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ - ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΚΥ, *Η διδασκαλία του παραμυθιού σε πολυπολιτισμικές τάξεις του δημοτικού σχολείου. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις και επιδράσεις*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29261>.

* Παραμύθι * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική πρακτική * Πολυπολιτισμικότητα.

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Διαφοροποιητικοί παράγοντες σχολικής αποτελεσματικότητας που αφορούν σε εκπαιδευτικούς και μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή

Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38247>.

* Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Κοινωνική προσαρμογή.

ΝΤΑΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Η φυσική αγωγή στη βασική εκπαίδευση στην Ελλάδα (1827-1912)*. (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37581>.

* Φυσική Αγωγή * Ιστορία της Εκπαίδευσης * Σχολικοί αγώνες

- Σκοπός της παρούσας διατριβής ήταν η μελέτη της φυσικής αγωγής στη βασική εκπαίδευση το 19ο αιώνα (Δημοτικό και Ελληνικό σχολείο 1827-1912). Συγκεκριμένα, διερευνήθηκε η εισαγωγή του μαθήματος στα σχολεία, καθώς και η εξέλιξή του στα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Η συγκέντρωση των αρχαικών πηγών που αναφέρονταν στη φυσική αγωγή στην Ελλάδα έγινε με τη μέθοδο της φωτογράφισης και ψηφιοποίησης εγγράφων και επίσημων πρακτικών, περιοδικών και εφημερίδων, μετά από επίσκεψη σε δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, όπως και στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.). Τα κύρια ερωτήματα αναφέρονται στην οργάνωση και στα προβλήματα του μαθήματος στη βασική εκπαίδευση σε διαφορετικές περιοχές, στη διδασκαλία, στους σχολικούς αγώνες και στο σκοπό του μαθήματος. Επίσης, ερωτήματα σχετικά με τη νομοθεσία της φυσικής αγωγής, την υγιεινή και τις ποινές κατά τη διδασκαλία, καθώς και για τους φιλογυμναστές παιδαγωγούς που επηρέασαν την εξέλιξη της φυσικής αγωγής. Συμπερασματικά, το μάθημα εισήχθη στο δημοτικό σχολείο με το νόμο του 1834 «Περί δημοδιδασκάλων ἐν γένει» και γίνεται αποδεκτό από την εκπαιδευτική κοινότητα, ιδιαίτερα στα τέλη του 19ου αιώνα. Σταδιακά παρατηρείται μεταξύ των καθημερινών διδασκομένων μαθημάτων σε όλες τις τάξεις στα αναλυτικά προγράμματα των δημοτικών σχολείων αρένων και θηλέων στα δημόσια και ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, σύμφωνα με το Σουηδικό σύστημα. Οι μαθητές συμμετέχουν στις ετήσιες εξετάσεις της γυμναστικής. Τα προβλήματα οφείλονταν στην έλλειψη καταρτισμένων δασκάλων γυμναστικής, υλικοτεχνικής υποδομής και της επικράτησης του λογιωτατισμού και της στρατιωτικής αντίληψης για την εκπαίδευση των μαθητών. Καταγράφονται οι βαθμολογίες και η ηλικία των μαθητών καθώς και η σχέση της σχολικής υγιεινής με τη γυμναστική. Επιπλέον, ο στόχος των σχολικών διαγωνισμών των μαθητών, οι σχολικοί αγώνες και οι ετήσιες εξετάσεις. Επίσης παρατηρείται η εφαρμογή αυστηρών ποινών σε όσους απουσίαζαν από τις εξετάσεις ή είχαν ανάρμοστη συμπεριφορά και διαπιστώνεται η διδασκαλία του μαθήματος στα σχολεία της Σάμου και της Κέρκυρας. Η διδακτορική διατριβή ολοκληρώνεται με την έκθεση συμπερασμάτων, των εννοιών της φυσικής αγωγής, το παράρτημα, τις σημαντικότερες αρχαιακές πηγές που αξιοποιήθηκαν, ιστορικός χρονολογικός πίνακας, η γυμναστική νομοθεσία από το 1834-1912 και την παρουσίαση των πηγών και της βιβλιογραφίας που αξιοποιήθηκε.

ΝΤΙΝΙΔΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Απόψεις και στάσεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και γονέων για τη συνεργασία σχολείου-οικογένειας*, (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/39693>.

* Σχέση γονιού - σχολείου * Καθηγητής * Συνεργασία * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Η παρούσα διδακτορική διατριβή έχει ως βασικό θέμα της το είδος και τους τρόπους επικοινωνίας και συνεργασίας του σύγχρονου ελληνικού σχολείου Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις οικογένειες των φοιτώντων μαθητών. Ταυτόχρονα, επιχειρείται η διερεύνηση της ποιότητας των σχέσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και τους γονείς των μαθητών τους. Η εμπειρική έρευνα που πραγματοποιή-

θηκε στο πλαίσιο της διδακτορικής διατριβής είχε ως στόχο την καταγραφή των παραγόντων εκείνων που διαμορφώνουν τον σύγχρονο χαρακτήρα της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στο πρώτο μέρος αναπτύσσεται η προβληματική της μελέτης, εξετάζεται ο ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού στη σύγχρονη κοινωνία, προσδιορίζεται εννοιολογικά ο όρος «ελληνική οικογένεια» και καταγράφεται το θεσμικό πλαίσιο της επικοινωνίας του σχολείου με την οικογένεια. Επίσης, εξετάζεται η έννοια της επικοινωνίας και οι τρόποι εφαρμογής της και περιγράφονται οι μορφές συνεργασίας μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών. Τέλος, παρουσιάζονται συνοπτικά τα θεωρητικά μοντέλα τα οποία έχουν αναπτυχθεί για να περιγράψουν και να αναλύσουν το φαινόμενο της συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας. Το δεύτερο μέρος της διατριβής επικεντρώνεται στην εμπειρική έρευνα. Αρχικά, περιγράφεται αναλυτικά το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας (ποιοτική προσέγγιση, σκόπιμη δειγματοληψία, ημικατευθυνόμενες συνεντεύξεις). Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα-συμπεράσματα που προέκυψαν σχετικά με τη φυσιογνωμία της επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα πορίσματα της εμπειρικής έρευνας, αναγνωρίζεται εκατέρωθεν η αναγκαιότητα συνεργασίας αλλά με περιορισμένο ορίζοντα ως προς το περιεχόμενο, τους τρόπους και τις δυνατότητές της, καθώς οι εκπαιδευτικοί δεν εντάσσουν οργανικά στην εργασία τους την επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς ενώ και το ελληνικό σχολείο δεν συνεργάζεται συστηματικά με τους γονείς. Σε σχέση με τους τρόπους επικοινωνίας- συνεργασίας, αυτή διεξάγεται μέσω ομαδικών ή έκτακτων, συνήθως ατομικών, συναντήσεων στο σχολείο, σε χώρους αδιαφοροποίητους, ή με σημειώματα και τηλεφωνήματα από τους εκπαιδευτικούς προς τους γονείς. Οι προγραμματισμένες συναντήσεις είναι ανεπαρκείς για τους γονείς, ενώ οι αιφνίδιες ενοχλητικές για τους εκπαιδευτικούς. Το περιεχόμενο δε της επικοινωνίας σχετίζεται με την επίδοση ή τη συμπεριφορά των μαθητών και τη διοργάνωση σχολικών εκδηλώσεων και γιορτών. Επίσης, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των γονέων αποτελεί βασικό παράγοντα ενίσχυσης ή παρεμπόδισης της επικοινωνίας εκπαιδευτικών – γονέων. Σχετικά με τις προοπτικές διεύρυνσης της επικοινωνίας εμφανίζεται αρνητική διάθεση, ιδιαίτερα των εκπαιδευτικών με φόβο για επιπλέον φόρτο εργασίας, επιμερισμό ευθυνών, επιπτώσεις στην υπηρεσιακή κατάσταση και αντίστοιχα άγνοια των γονέων για πιθανές μορφές συνεργασίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Η εκπαιδευτική πολιτική για τα ολιγοθέσια δημοτικά σχολεία και η επίδρασή της στη λειτουργία τους σύμφωνα με τις απόψεις δασκάλων (1976 - σήμερα). Η περίπτωση της εκπαιδευτικής περιφέρειας Πελοποννήσου*, (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/36969>.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Ολιγοθέσια σχολεία * Εκπαιδευτική πολιτική

- Η καταγραφή της εκπαιδευτικής πολιτικής για τα μικρά ολιγοθέσια σχολεία μέσα από νομοθετικά κείμενα, από απόψεις και θέσεις κομμάτων, βουλευτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων και η επίδρασή της στη λειτουργία τους σύμφωνα με τις απόψεις των ίδιων των δασκάλων, που έχουν υπηρετήσει ή όχι σε αυτά τα σχολεία, αποτελούν το διττό στόχο αυτής της εργασίας. Μια εργασία που φιλοδοξεί να αποκαλύψει, στο μέτρο του δυνατού, όλο το πλέγμα των θέσεων και ενεργειών που συνθέτουν την εκπαιδευτική πολιτική για τα ολιγοθέσια σχολεία, από τη μεταπολίτευση και εντεύθεν, έτσι ώστε να σχεδιαστεί το μέλλον, για αυτά τα μικρά σχολεία, γνωρίζοντας την αντικειμενική αλήθεια, όπως αυτή θα προκύψει μέσα από την επιστημονική έρευνα και όχι με βάση την υποκειμενική αλήθεια που κατά καιρούς πρεσβεύουν οι υπεύθυνοι της ελληνικής πολιτείας. Τα κεφάλαια που συναποτελούν και συνθέτουν αυτό το πόνημα είναι έξι. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται να γίνει μια παρουσίαση του ολιγοθέσιου σχολείου και της θέσης που έχει τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Επίσης, γίνεται μια συνοπτική περιγραφή

ορισμένων από τα προγράμματα, κυρίως αυτών που υποστηρίχθηκαν από τη Ευρωπαϊκή Ένωση, που εφαρμόστηκαν σε κάποια ολιγοθέσια σχολεία. Ακόμη καταγράφεται η πορεία αυτού του τύπου σχολείου σε ό,τι αφορά τον αριθμό των σχολικών μονάδων, δασκάλων και μαθητών τόσο για ολόκληρη την Ελλάδα όσο και ειδικότερα για την περιφέρεια Πελοποννήσου. Η εκπαιδευτική πολιτική είναι το αντικείμενο μελέτης του δευτέρου κεφαλαίου. Εδώ δίνονται ή επιχειρείται να παρουσιαστούν οι πτυχές της εκπαιδευτικής πολιτικής σε συνάρτηση με τα ολιγοθέσια σχολεία στην Ελλάδα όπως προκύπτουν από το κατά καιρούς εφαρμοζόμενο νομοθετικό πλαίσιο. Επίσης, καταγράφονται οι απόψεις των βουλευτών όπως αποτυπώθηκαν στα Πρακτικά της Βουλής, κατά τη συζήτηση των δύο κύριων νομοθετημάτων (νόμοι 309/1976 & 1566/1985) που διέπουν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση από το 1976 έως σήμερα. Επιπλέον, παρατίθενται οι απόψεις και οι θέσεις της Διδακταλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος (Δ.Ο.Ε.) τόσο για καθένα από τα παραπάνω νομοθετήματα όσο και όπως διαμορφώθηκαν από το 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο που διοργάνωσε στην Κύπρο η Δ.Ο.Ε. σε συνεργασία με την αντίστοιχη κυπριακή ομοσπονδία με θέμα τα μικρά ολιγοθέσια σχολεία. Το κεφάλαιο κλείνει με την παράθεση των ερευνών, τόσο διεθνών όσο και ελληνικών, για τη σχέση της οργανικότητας του σχολείου με τις επιδόσεις και τις στάσεις των φοιτώντων μαθητών (περικοπή περιλήψης).

ΠΑΓΚΟΥΡΕΛΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Ανάπτυξη επιχειρηματολογίας στο λύκειο. Εκπαιδευτικές πρακτικές*, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29737>.

* Επιχειρηματολογία * Γραπτή έκφραση * Κειμενικά είδη * Πολυτροπικότητα

- Η έρευνα προσανατολίζεται στη διερεύνηση των χαρακτηριστικών, της οργάνωσης, των λειτουργιών και της αποτελεσματικότητας της επιχειρηματολογίας, όπως αυτή διαμορφώνεται ως εκπαιδευτική πρακτική στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, στόχος της συγκεκριμένης διατριβής είναι η διαπίστωση του βαθμού ικανότητας των μαθητών/τριών που ολοκληρώνουν την ελληνική Δευτεροβάθμια εκπαίδευση να κατανοούν, να αναλύουν και να αξιολογούν πτυχές του λόγου της πειθούς σε γλωσσικά αλλά και σε πολυτροπικά κείμενα, καθώς και να παράγουν αποτελεσματικά από επικοινωνιακής άποψης κείμενα πειθούς. Για τον έλεγχο αυτών των ικανοτήτων διαμορφώθηκε ερευνητικό εργαλείο συλλογής δεδομένων (δοκιμασία/τεστ επιχειρηματολογίας), το οποίο εφαρμόστηκε σε όλα τα Ενιαία Λύκεια της πόλης του Βόλου. Η δοκιμασία αποτελούνταν από ασκήσεις σύμφωνες με το είδος των γραπτών και προφορικών εργασιών που εκπονούνται στο πλαίσιο του σχολείου, αλλά και με τις πτυχές του επιχειρηματολογικού λόγου που επιδιωκόταν να διερευνηθούν. Έτσι, το σύνολο των ασκήσεων που συμπεριλήφθηκαν στη δοκιμασία αφορούσαν στο σημασιολογικό περιεχόμενο, τη δομική σύσταση και οργάνωση, τα κειμενικά (λεξιλογιαματικά) χαρακτηριστικά, αλλά και τις λειτουργίες που επιτελούνται σε επίπεδο επιχειρηματολογίας. Ως κριτήρια αξιολόγησης αξιοποιήθηκαν οι αρχές της αριστοτελικής λογικής, η Γραμματική του Οπτικού Κειμένου (για την περίπτωση της πειθούς σε πολυτροπικό κείμενο έντυπης διαφημιστικής αφίσας) και η Συστημική Λειτουργική Γραμματική για την ποιοτική ανάλυση του παραγόμενου από τους μαθητές γραπτού επιχειρηματολογικού λόγου. Από την ποιοτική αποτίμηση των μαθητικών επιδόσεων και τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων μέσω SPSS διαπιστώθηκε ότι στην τελευταία βαθμίδα της ελληνικής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: α) οι μη επιδέξιοι/ες στην επιχειρηματολογία μαθητές/τριες είναι πολλοί περισσότεροι από τους επιδέξιους σε δεξιότητες παραγωγής και αναγνώρισης, β) οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις στην παραγωγή παρά στην αναγνώριση επιχειρηματολογικού λόγου, γ) οι επιδόσεις στον εντοπισμό γλωσσικών και οπτικών στοιχείων που συμβάλλουν στην πειθώ μιας έντυπης διαφημιστικής αφίσας κυμαίνονται γενικά σε χαμηλό επίπεδο χωρίς διαφοροποιήσεις μεταξύ τους, δ) δεν υφίστανται διαφορές στις επιδόσεις μεταξύ των δύο φύλων i) στην αναγνώριση και παραγωγή επιχειρηματολογικού λόγου, ii) στην αναγνώριση στοιχείων πειθούς σε

πολυτροπικό κείμενο έντυπης διαφημιστικής αφίσας και iii) γενικά στις συνολικές επιχειρηματολογικές δεξιότητες. ε) Παράλληλα, η αποτελεσματικότητα του παραγόμενου από τους μαθητές επιχειρηματολογικού λόγου αποδείχτηκε συνάρτηση της σωστής αξιοποίησης της Τροπικότητας και της Εμπλοκής.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, *Σύνδεση σχολείου και τοπικής κοινωνίας. Η συνεργασία του διευθυντή του σχολείου με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων ως παράγοντας αποτελεσματικής λειτουργίας της σχολικής μονάδας*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/39487>.

* Διευθυντής * Σύλλογος γονέων * Συνεργασία * Αποτελεσματικότητα του σχολείου * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΠΑΠΑΔΟΜΑΡΚΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, *Επιστήμες της αγωγής και δημιουργική επίλυση προβλήματος. Στάσεις στελεχών δημόσιας διοίκησης σχετικά με τη διαχείριση κρίσεων. Συγκριτική μελέτη*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28528>.

* Δημιουργικότητα * Διαχείριση κρίσεων * Στελέχη δημόσιας διοίκησης

- Η ερευνητική υπόθεση της παρούσας διατριβής αφορά στο ερώτημα του κατά πόσο τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα αξιοποιούν τη δημιουργική και κριτική σκέψη τους προκειμένου να διαχειριστούν μία κρίση. Για τη διερεύνηση αυτού του ερωτήματος διεξήχθησαν συνεντεύξεις με στελέχη δημόσιας διοίκησης, τόσο της νησιωτικής, όσο και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Οι συνεντεύξεις ήταν ημιδομημένες, δηλαδή στηρίχθηκαν σε ένα προκαθορισμένο πλαίσιο ερωτήσεων, οι οποίες όμως τέθηκαν προφορικά στα πρόσωπα τα οποία συμμετείχαν στη συνέντευξη επιτρέποντας την ελεύθερη και ελαστική προσέγγισή τους. Τα ερωτήματα δομήθηκαν με σκοπό να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα διαχειρίζονται τις κρίσεις και ειδικότερα την κρίση της εκδηλωμένης δασικής πυρκαγιάς. Επιπλέον, επιχειρήθηκε να αναφανεί: ο ρόλος και η λειτουργία της σχετικά νέας δομής των γραφείων πολιτικής προστασίας, ο ρόλος της ερευνητικής πανεπιστημιακής κοινότητας στη μάχη για τη διάσωση των ελληνικών δασών, ο ρόλος της διείσδυσης της σχετικής τεχνολογίας δασοδιαχείρισης και πυρόσβεσης στην ελληνική πραγματικότητα, η οργάνωση του θεσμού των εθελοντών, η αξιολόγηση του εξοπλισμού και της ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων στο να αξιοποιούν τον εξοπλισμό, η ποιότητα επικοινωνίας μεταξύ των φορέων και των υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της κρίσης, ο βαθμός δημιουργικής και κριτικής σκέψης που αξιοποιούν τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης κατά τη διαχείριση μίας κρίσης, ο βαθμός ευθυγράμμισης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο όσον αφορά στη δασοδιαχείριση, ο ρόλος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην αιχμή διαχείρισης των ελληνικών δασών. Προκειμένου να διαμορφωθεί και να υποστηριχτεί το παραπάνω ερευνητικό πλαίσιο, οργανώθηκε βιβλιογραφική έρευνα και καταρτίστηκε θεωρητικό πλαίσιο στη βάση του οποίου διατυπώθηκαν τα ερωτήματα της συνέντευξης. Το πρώτο κεφάλαιο της διατριβής εξετάζει το φαινόμενο της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης. Η προσέγγιση αυτή εξυπηρετεί μία απόπειρα καινοτόμου μελέτης του πολυσχιδούς φαινομένου της διαχείρισης κρίσεων, καθώς εισάγει την παράμετρο της δημιουργικότητας σε ένα πεδίο που παραδοσιακά αναλύεται με διαφορετικά μεθοδολογικά εργαλεία. Δηλαδή, επιχειρείται η ανάλυση αυτών των δύο ιδιοτήτων, ώστε να εξεταστεί στη συνέχεια η επίδραση - ή ο αντίκτυπος της απουσίας τους - στη διαχείριση κρίσεων. Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται ο ορισμός τόσο της

δημιουργικότητας, όσο και της κριτικής σκέψης, προκειμένου να πλαισιωθεί θεωρητικά η παράμετρος που εισήχθη στο ερευνητικό πρόβλημα. Μέσω της ιστορικής αναδρομής που αφορά στη θέαση της δημιουργικότητας από τους μελετητές, παρουσιάζεται η εξέλιξη του συγκεκριμένου ερευνητικού πεδίου, οι αντιπαραθέσεις μεταξύ των ερευνητών και η ωρίμαση του πεδίου ως τις μέρες μας. Για την κριτική σκέψη παρατίθενται τα σχετικά κριτήρια που είναι αποδεκτά από τους ερευνητές για τον εντοπισμό της μεταξύ των νοητικών δραστηριοτήτων και επιχειρείται ο συσχετισμός της κριτικής σκέψης με την παιδαγωγική επιστήμη, ο τρόπος δηλαδή με τον οποίο η εκπαίδευση καλείται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση κριτικής σκέψης στους εκπαιδευόμενους. Τέλος, το πρώτο κεφάλαιο προσεγγίζει τον εννοιολογικό συσχετισμό και τη συγκριτική μελέτη της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας, εντοπίζοντας αλληλοκαλυπτόμενα χαρακτηριστικά, διαφορές και εννοιολογικές συγκλίσεις. Το δεύτερο κεφάλαιο ερευνά το φαινόμενο της ηγεσίας, εστιάζοντας στις ποιότητες και τη λειτουργία του δημιουργικού ηγέτη. Επιχειρείται, δηλαδή, ο συσχετισμός του περιεχομένου του πρώτου κεφαλαίου με το πεδίο της ηγεσίας. Η έννοια «ηγεσία» οριοθετείται εννοιολογικά και παρατίθενται οι δόκιμοι σχετικοί ορισμοί (περικοπή περίληψης).

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΕΛΕΝΗ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, *Η διδασκαλία του μαθήματος της αρχαίας ιστορίας στο γυμνάσιο με την αξιοποίηση αρχαιολογικών δεδομένων*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29228>.

* Αρχαία Ιστορία * Διδασκαλία * Πολυτροπικότητα

- Σκοπός της διατριβής είναι να διερευνήσει τρόπους με τους οποίους τα αρχαιολογικά δεδομένα, δηλαδή τα υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος, καθώς επίσης οι αναπαραστάσεις μνημείων και οι χάρτες αρχαιολογικού περιεχομένου, μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία της αρχαίας ιστορίας στις πρώτες τάξεις της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Πρόκειται για μία έρευνα ποιοτικού χαρακτήρα, η οποία πραγματοποιήθηκε ως διδακτική παρέμβαση σε πέντε σχολεία του νομού Αττικής κατά το σχολικό έτος 2009-2010 με τη μέθοδο της Μελέτης Πολλαπλών Περιπτώσεων. Ως ερευνητικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν: α) διδακτικό υλικό ειδικά σχεδιασμένο για την έρευνα, β) η μέθοδος της παρατήρησης πεδίου πριν και κατά τη διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης, γ) ερωτηματολόγια πριν και μετά από τη διεξαγωγή της διδακτικής παρέμβασης και δ) συνεντεύξεις εκπαιδευτικών και μαθητών/-τριών που έλαβαν μέρος στη διδακτική παρέμβαση. Τα κύρια ευρήματα που σχετίζονται άμεσα με τις ερευνητικές υποθέσεις είναι τα εξής: α) η αποτελεσματική αξιοποίηση του διδακτικού υλικού από τις εμπλεκόμενες στην έρευνα εκπαιδευτικούς υπήρξε ανάλογη μεν με την εξειδίκευσή τους στην ιστορία, αλλά επίσης με την επιθυμία τους να αλλάξουν τις παγιωμένες διδακτικές πρακτικές τους, β) η εξοικείωση των μαθητών/-τριών με την ιστορική μεθοδολογία παρουσίασε αλματώδη βελτίωση, γ) εμφανής υπήρξε η βελτίωση της ιστορικής σκέψης πολλών μαθητών/-τριών, ιδιαίτερα ως προς την κατανόηση του χρονολογικού συστήματος και την εξαγωγή τεκμηριωμένων συμπερασμάτων, τόσο στο γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο, δ) μεγάλο ποσοστό μαθητών/-τριών σημείωσε αύξηση της συμμετοχής στη διδακτική διαδικασία, καθώς και αυξανόμενη επιμονή στην επίλυση ασκήσεων που προϋπέθεταν σύνθετη ιστορική σκέψη, ε) παρά τη θετική στάση τους κατά τη διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης, πολλοί/-ές μαθητές/-τριες εξακολούθησαν να αντιμετωπίζουν αρνητικά την ιστορία ως γνωστικό αντικείμενο και να συνδέουν τη χρησιμότητά της αποκλειστικά με μία ενδεχόμενη επαγγελματική αποκατάσταση. Συμπερασματικά, σύμφωνα με τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, τα αρχαιολογικά δεδομένα μπορούν να συμβάλουν σε μια διδασκαλία αποτελεσματική και ευχάριστη για τους μαθητές εφόσον: α) υποστηρίζουν την ενεργητική και διερευνητική μάθηση, β) υποστηρίζουν τη μεθοδολογία της ιστορίας, γ) οργανώνονται με βάση τις αρχές της πολυτροπικότητας και δ) συνδέονται με τη μεθοδική εξειδίκευση των σκοπών της διδασκαλίας

μέσω ενός Αναλυτικού Προγράμματος προσαρμοσμένου στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας.

ΠΕΓΚΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, *Εκπαίδευση και οικονομική μεγέθυνση. Η επίδραση της εκπαίδευσης στη μεγέθυνση της οικονομίας στην Ελλάδα την περίοδο 1960-2009*, (2013), Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29875>.

* Οικονομική ανάπτυξη * Ανθρώπινο κεφάλαιο * Εκπαίδευση * Ελλάδα

- Στόχοι της παρούσας διατριβής είναι η διερεύνηση της σχέσης της εκπαίδευσης με τη μεγέθυνση της οικονομίας και η εκτίμηση της επίδρασης της εκπαίδευσης στην μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας, κατά τη χρονική περίοδο 1960-2009, αλλά και κατά την υποπερίοδό της 1981-2009. Η εκτίμηση και για τις δύο περιόδους γίνεται με δύο μεθοδολογίες-υποδείγματα οικονομικής μεγέθυνσης. Το εκτεταμένο νεοκλασικό υπόδειγμα των Mankiw-Romer-Weil (1992) και το ενδογενές υπόδειγμα του Lucas (1988). Αρχικά διερευνάται η επίδραση της εκπαίδευσης στην οικονομική μεγέθυνση της Ελλάδας για την περίοδο 1960-2009. Ως μεταβλητή της εκπαίδευσης, η οποία αποτελεί προσέγγιση της ποσότητας του ανθρωπίνου κεφαλαίου, χρησιμοποιούνται τα ποσοστά των μαθητών που εγγράφονται στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (enrolment rates). Επίσης, διερευνάται η επίδραση της εκπαίδευσης στην μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας για την περίοδο 1981-2009. Κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου συντελέστηκαν σημαντικά οικονομικά και πολιτικά γεγονότα (η χώρα έγινε πλήρες μέλος της Ε.Ο.Κ., της Ε.Ε., και της Ευρωζώνης). Κατά την εκτίμηση, έγινε χρήση τριών διαφορετικών μεταβλητών (προσεγγίσεων) του ανθρωπίνου κεφαλαίου (υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία), με στόχο να ελεγχθεί κατά πόσον η προσέγγιση του ανθρωπίνου κεφαλαίου επηρεάζει την εκτίμηση της επίδρασης της εκπαίδευσης στη μεγέθυνση της οικονομίας. Οι μεταβλητές αυτές ήταν τα ποσοστά των μαθητών εκείνων, οι οποίοι εγγράφονται στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, τα ποσοστά των εργαζομένων που έχουν λάβει την πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια ή την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τα μέσα χρόνια εκπαίδευσης των εργαζομένων. Τα κύρια ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι για την περίοδο 1960-2009 και με τα δύο υποδείγματα, α) η δευτεροβάθμια εκπαίδευση άσκησε θετική επίδραση στην οικονομική μεγέθυνση και μάλιστα τη μεγαλύτερη σε σχέση με τις άλλες δύο βαθμίδες, β) η τριτοβάθμια είχε θετική επίδραση, ενώ γ) η πρωτοβάθμια δεν συνέβαλε στην οικονομική μεγέθυνση. Επίσης, προκύπτει, α) αμφίδρομη σχέση αιτιότητας μεταξύ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και του ΑΕΠ, β) σχέση αιτιότητας με κατεύθυνση από την τριτοβάθμια εκπαίδευση προς το ΑΕΠ, ενώ γ) προκύπτει σχέση αιτιότητας με κατεύθυνση από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση προς το ΑΕΠ. Για την περίοδο 1981-2009, για την οποία χρησιμοποιήθηκαν τρεις διαφορετικές μεταβλητές της εκπαίδευσης, προκύπτει ότι δεν υπάρχει μακροχρόνια σχέση μεταξύ των μεταβλητών και στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπάρχει βραχυχρόνια σχέση αιτιότητας και επίδρασης της εκπαίδευσης και των βαθμίδων της στο ΑΕΠ.

ΠΕΣΙΡΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΙΩΡΔΑΝΗΣ, *Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας εκπαιδευτικού προγράμματος σε νοσηλευτές στην αντιμετώπιση μαζικών καταστροφών*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37781>.

* Νοσηλευτές * Αποτελεσματικότητα * Αξιολόγηση * Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

- Εισαγωγή: Η πολυπλοκότητα των καταστροφών που παρατηρείται στη σύγχρονη εποχή απαιτεί άρτια καταρτισμένους νοσηλευτές. Η έλλειψη βασικής εκπαίδευσης στη Νοσηλευτική Καταστροφών είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη πολλών εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών, η αποτελεσματι-

κότητα των οποίων στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έχει τεκμηριωθεί επιστημονικά. Σκοπός: Σκοπός της μελέτης ήταν η ανάπτυξη εκπαιδευτικού προγράμματος στην παροχή φροντίδας κατά τη διάρκεια καταστροφών, η εφαρμογή του σε νοσηλευτές εργαζόμενους σε δημόσια νοσοκομεία και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του. Επιπρόσθετοι στόχοι της μελέτης ήταν η εκτίμηση της γνώσης των νοσηλευτών αλλά και της πρόθεσης συμπεριφοράς τους στην παροχή φροντίδας σε πληγέντες από καταστροφές. Υλικό & Μέθοδος: Για την εκτίμηση της γνώσης και πρόθεσης συμπεριφοράς πραγματοποιήθηκε συγχρονική μελέτη σε τυχαίο δείγμα 245 νοσηλευτών. Για τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής παρέμβασης, συνολικής διάρκειας 8 ωρών, πραγματοποιήθηκε τυχαιοποιημένη πειραματική μελέτη, τύπου Εναλλακτικής Επανάληψης (Switching Replications) σε 207 νοσηλευτές. Και οι δύο ομάδες της μελέτης παρακολούθησαν το πρόγραμμα, με τη διαφορά ότι η αρχική ομάδα ελέγχου στη συνέχεια γίνεται ομάδα παρέμβασης και αυτή. Η αξιολόγηση της απόδοσης των συμμετεχόντων διενεργήθηκε με ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε για τους στόχους της μελέτης σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία. Τα δεδομένα αναλύθηκαν με το Statistical Package for Social Sciences (SPSS), v. 20 για Windows. Η στατιστική ανάλυση περιλάμβανε ανάλυση διασποράς, έλεγχο χ^2 , έλεγχο t-test, ανάλυση διασποράς για επαναλαμβανόμενες μετρήσεις ενώ η διατάξιμη λογιστική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε για τις διατάξιμες μεταβλητές. Το επίπεδο της στατιστικής σημαντικότητας για τον έλεγχο των υποθέσεων ορίστηκε σε $p < 0,05$. Αποτελέσματα: Η μέση συνολική βαθμολογία γνώσης (δείκτης γνώσης) των νοσηλευτών σε θέματα διαχείρισης της παροχής φροντίδας ήταν 6.43 (TA 2.8) (εύρος συνολικής βαθμολογίας 0-19 βαθμοί). Η μέση συνολική βαθμολογία της πρόθεσης συμπεριφοράς των νοσηλευτών να μετέχουν σε καταστροφές ήταν 17.59 (TA 3.5) (εύρος συνολικής βαθμολογίας 3-21 βαθμοί). Υψηλότερο δείκτη γνώσης παρουσίασαν οι νοσηλευτές που είχαν παρακολουθήσει σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα στο παρελθόν ($p < 0.001$). Η πολυμεταβλητή γραμμική παλινδρόμηση με εξαρτημένη μεταβλητή την πρόθεση συμπεριφοράς έδειξε ότι, οι νοσηλευτές με αυξημένα επίπεδα υποκειμενικών προτύπων συμπεριφοράς, αντιλαμβανόμενου ελέγχου αλλά και υψηλότερο δείκτη γνώσης ήταν πιθανότερο να ανταποκριθούν συμμετέχοντας στην παροχή φροντίδας σε καταστροφές, εξηγώντας το 70% της διακύμανσης της μεταβλητότητας. Η εκπαιδευτική παρέμβαση είχε ως αποτέλεσμα βελτίωση της γνώσης (περιοχή περίληψης).

ΠΙΑΓΚΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Διασυγκριτική μελέτη της εξέλιξης της παροχής νεκρών στο ανατομείο για την εκπαίδευση των φοιτητών κατά τον 20ό αιώνα, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38541>.

* Ιατρική εκπαίδευση * Ανατομία

- Σε προγενέστερες εποχές απαγορευόταν αυστηρά η ανατομή του ανθρωπίνου σώματος και διάσημοι ανατόμοι κατέφευγαν με κίνδυνο τη ζωή τους στα νεκροταφεία για να προμηθευτούν πτώματα ή εκτελούσαν ανατομές σε εκτελεσθέντες κατάδικους. Με το πέρασμα των χρόνων, το πτωματικό υλικό, πάντα ανεπαρκές και δυσεύρετο, προέρχεται από πτώματα αγνοουμένων, απόρων που νοσηλεύονταν σε νοσοκομεία και ψυχιατρικές κλινικές. Σήμερα, το πτωματικό υλικό βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στη δωρεά ατόμων διαφόρων ηλικιών που με τη συμβολή τους στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του εργαστηρίου ανατομίας, αναβαθμίζουν την αποστολή της ανατομίας. Η ανατομική επιστήμη τα τελευταία χρόνια γνωρίζει αντιξοότητες από τον περιορισμένο αριθμό των ωρών διδασκαλίας, τον δυσανάλογα μεγάλο αριθμό φοιτητών και τον μικρό αριθμό πτωμάτων που προέρχονται από δωρεές. Σκοπός της διδακτορικής μελέτης είναι να αναδειχθεί η συμβολή της δωρεάς στην επιστήμη της ανατομίας. Στο Εργαστήριο Ανατομίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, το πτωματικό υλικό βασίζεται αποκλειστικά στην προσφορά επώνυμων ή ανώνυμων ατόμων διαφόρων ηλικιών. Όθηση για τη μελέτη αποτέλεσε η έλλειψη

πτωματικού υλικού και η αναζήτηση των αιτιών της μείωσής του με τον χρόνο. Επιπλέον, αναλύεται ο θεσμός της δωρεάς, μελετώνται οι δωρεές στο εργαστήριο Ανατομίας σε συνάρτηση με το φύλο, την ηλικία, τον τόπο καταγωγής και θανάτου των δωρητών, συγκρίνονται τα αποτελέσματα αυτά με τα αντίστοιχα της δωρεάς οργάνων και διατυπώνονται απόψεις για την αύξηση της δωρεάς σώματος. Η παρούσα διατριβή επιχειρεί μία αναδρομική ερευνητική μελέτη της διακίνησης των νεκρών σωμάτων στο Ανατομείο της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών από το έτος 1934 έως σήμερα.

ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, Πολιτισμική και γλωσσική ετερότητα στο ελληνικό δημοτικό σχολείο. Πρακτικές διαχείρισής της στη σχολική πράξη, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37265>.

* Διαπολιτισμική εκπαίδευση * Ετερότητα * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

- Η εργασία διερευνά τον τρόπο που οι καθημερινές πρακτικές των δασκάλων και των παιδιών μεταναστών αλληλεπιδρούν μεταξύ τους εντός της σχολικής τάξης και επηρεάζουν τις στάσεις και τις εκτιμήσεις των μεν και των δε, αλλά και τα αποτελέσματα της διδασκαλίας και της μάθησης. Για αυτόν τον σκοπό, η μεθοδολογική προσέγγιση στηρίζεται στην παρατήρηση στο περιβάλλον των τάξεων. Οι υπάρχουσες αφομοιωτικές τάσεις θέτουν τους κανόνες και διαποτίζουν τις καθημερινές πρακτικές στην πλειονότητα των σχολικών τάξεων. Ως αποτέλεσμα, η εθνοτική προέλευση των παιδιών και ο χρόνος παραμονής τους στην Ελλάδα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποδοχή τους από τα σχολικά περιβάλλοντα και στη σχολική τους επίτευξη. Ωστόσο, συμπεριληπτικές πρακτικές που μπορεί να υιοθετούν οι δάσκαλοι/ες έχουν θετική επίδραση στη μαθησιακή συμπεριφορά, στο ενδιαφέρον αλλά και στις επιδόσεις των παιδιών μεταναστών και μειώνουν τη διαφορά στα σχολικά τους αποτελέσματα και επιτεύγματα σε σχέση με τα παιδιά του κυρίαρχου πληθυσμού. Επιπλέον, τα ίδια τα παιδιά δεν μένουν παθητικοί αποδέκτες της διδασκαλίας. Αναπτύσσουν μια σειρά συναγωνιστικών και ανταγωνιστικών πρακτικών με τους συμμαθητές/τριές τους και τους δασκάλους/ες τους. Ειδικά πρακτικές που αφορούν στη συνεργασία ανάμεσα στα παιδιά κατά τη διδασκαλία αποδεικνύονται ιδιαίτερα σημαντικές για τα παιδιά των μεταναστών.

ΡΑΙΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Εκπαίδευση ενηλίκων και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Διερεύνηση δυνατότητας για ανάπτυξη κριτικού στοχασμού μέσα από την αισθητική εμπειρία σε εκπαιδευόμενους εκπαιδευτικούς, (2013), Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28501>.

* Εκπαίδευση ενηλίκων * Μετασχηματίζουσα μάθηση * Εκπαίδευση καθηγητών

- Η παρούσα διατριβή έχει ως αντικείμενο τη μελέτη επιλεγμένων διαστάσεων της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και συγκεκριμένα τη διερεύνηση της δυνατότητας ανάπτυξης κριτικού στοχασμού σε εκπαιδευόμενους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σκοπός είναι η μελέτη της εφαρμογής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μιας σύγχρονης μεθόδου η οποία στηρίζεται στη χρήση της τέχνης και προέρχεται από το χώρο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Ένας από τους επιδιωκόμενους στόχους είναι η εξέταση της δυνατότητας εφαρμογής της, σε τυπικό εκπαιδευτικό πλαίσιο και σε εκπαιδευόμενους που διανύουν τη φάση της πρώιμης ενηλικιότητας, προκειμένου να ενισχυθεί και να προωθηθεί η ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού. Παράλληλα, η παρούσα έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση πιθανών αλλαγών στις παραδοχές των εκπαιδευόμενων οι οποίες συνδέονται με την εφαρμογή της μεθόδου, εστιάζοντας ιδιαίτερα στη μελέτη του

βαθμού διάρκειας και ευρύτητας των αλλαγών αυτών. Μέσα από την ποιοτική επεξεργασία των ευρημάτων της έρευνας επιβεβαιώθηκαν οι υποθέσεις εργασίας και ότι είναι εφικτή και αποτελεσματική η εφαρμογή της συγκεκριμένης μεθόδου στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ παρατηρούνται και στοιχεία ανάπτυξης του κριτικού στοχασμού στους εκπαιδευόμενους.

ΡΙΖΟΥΛΗ ΘΕΟΚΛΕΙΑ ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ, *Η συμβολή των γνωστικών στρατηγικών της περίληψης και της γραφικής αναπαραστάσης δομής κειμένου στη βελτίωση της κατανόησης και της χρήσης των στρατηγικών. Ένα πρόγραμμα παρέμβασης σε Έλληνες φοιτητές στο μάθημα της αγγλικής ως ξένης γλώσσας*, (2013), Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29853>.

* Περίληψη * Κατανόηση κειμένου * Αγγλική ως ξένη γλώσσα

- Η παρούσα διατριβή εξέτασε τη συμβολή της διδασκαλίας των γνωστικών στρατηγικών της περίληψης και των γραφικών αναπαραστάσεων δομής κειμένου στην ενίσχυση της κατανόησης κειμένων και στη βελτίωση της εφαρμογής των δύο στρατηγικών, στα πλαίσια του μαθήματος των Αγγλικών για Ακαδημαϊκούς Σκοπούς. Επιπλέον, ερευνητικοί στόχοι ήταν η διερεύνηση της επίδρασης του παράγοντα της γλωσσομάθειας στη διαμόρφωση των τελικών αποτελεσμάτων, ο προσδιορισμός των γλωσσικών επιπέδων (χαμηλό, μεσαίο και υψηλό) που ωφελήθηκαν περισσότερο από την παρέμβαση και η τυχόν μεταβίβαση της μάθησης μεταξύ των δύο στρατηγικών. Για τη διερεύνηση των παραπάνω στόχων εφαρμόστηκε το κλασσικό πειραματικό σχέδιο των ερευνητών παρέμβασης. Κατά την αρχική εξέταση, οι φοιτητές/ τριες όλων των ομάδων εξετάστηκαν με μια σειρά έργων που αφορούσαν: α. τη διερεύνηση του γλωσσικού τους επιπέδου ως προς την Αγγλική γλώσσα β. τη διερεύνηση της ικανότητας συγγραφής περίληψης. γ. τη διερεύνηση της ικανότητας κατανόησης της δομής του κειμένου, μέσω της συμπλήρωσης γραφικών αναπαραστάσεων δομής κειμένου. Παράλληλα, ελέγχθηκε η κατανόηση των κειμένων που δόθηκαν στους φοιτητές μέσω τεστ πολλαπλών επιλογών. Κατά την παρέμβαση, η οποία είχε διάρκεια 8 ακαδημαϊκά δίωρα, διδάχτηκαν οι στρατηγικές της περίληψης και των γραφικών αναπαραστάσεων δομής κειμένου, βάσει διδακτικού υλικού το οποίο αναπτύχθηκε από την ερευνήτρια. Κατά την τελική εξέταση δόθηκαν τα ίδια έργα με αυτά της αρχικής εξέτασης για να διαπιστωθεί η ενδεχόμενη μεταβολή στην επίδοση των ατόμων. Οι συμμετέχοντες ήταν 491 φοιτητές τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, οι οποίοι χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες: την πειραματική ομάδα 1 (n=161) που διδάχτηκε τη στρατηγική της περίληψης, την πειραματική ομάδα 2 (n=169) που διδάχτηκε τη στρατηγική των γραφικών αναπαραστάσεων δομής κειμένου και την ομάδα ελέγχου (n=161) που διδάχτηκε την ύλη του εξαμήνου. Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα κατέδειξαν την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας στις δύο στρατηγικές. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από την ενίσχυση της κατανόησης και τη βελτίωση στη χρήση της κάθε στρατηγικής για την αντίστοιχη ομάδα που τη διδάχτηκε. Παράλληλα, διαπιστώθηκε η μεταβίβαση της μάθησης μεταξύ των δύο στρατηγικών και η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της στρατηγικής της περίληψης, η οποία οδήγησε σε ισχυρότερη μεταβίβαση της μάθησης. Ως προς τα γλωσσικά επίπεδα, το σημαντικότερο εύρημα είναι ότι όλα τα γλωσσικά επίπεδα ωφελήθηκαν από τη διδασκαλία των γραφικών αναπαραστάσεων δομής κειμένου στην κατανόηση του κειμένου ενώ, αντίστοιχα, μόνο το υψηλό γλωσσικό επίπεδο από τη διδασκαλία της περίληψης. Τέλος, διαπιστώθηκε ότι ο παράγοντας της γλωσσομάθειας δεν επηρέασε την εικόνα των αποτελεσμάτων, γεγονός που επίσης συνηγορεί υπέρ της αποτελεσματικότητας της παρέμβασης. Συμπεράσματα και αποτίμηση της συμβολής της διατριβής. Μέσω της παρούσας διατριβής προάγεται η επιστημονική γνώση στον τομέα της διδασκαλίας των στρατηγικών κατανόησης σε Έλληνες φοιτητές της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας. Παράλληλα, η έρευνα συμβάλλει, με την παραγωγή πρωτότυπων και πρωτογενών ευρημάτων, σε τομείς οι οποίοι έχουν διερευνηθεί πολύ λίγο μέχρι τώρα, όπως είναι η

μεταβίβαση της μάθησης, η επίδραση του παράγοντα της γλωσσομάθειας και ο ρόλος του γλωσσικού επιπέδου. Επιπλέον συμπεράσματα αφορούν τη στρατηγική την οποία θα μπορούσαμε να επιλέξουμε προς διδασκαλία, ανάλογα με τους εκάστοτε διδακτικούς μας στόχους, και τη σημασία της εστιασμένης διδασκαλίας σε συγκεκριμένες στρατηγικές κατανόησης. Τέλος, η παρούσα έρευνα συμβάλλει με την παραγωγή πρωτότυπου εκπαιδευτικού υλικού διδακτικής παρέμβασης, διαφορετικού για κάθε ομάδα.

ΡΟΓΔΑΚΗ ΆΝΝΑ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, *Κριτικός γλωσσικός γραμματισμός και διδασκαλία της γλώσσας στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας. Μια μελέτη περίπτωσης*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30267>.

* Κριτική γλωσσική επίγνωση * Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας * Εκπαίδευση ενηλίκων

- Η παρούσα διδακτορική διατριβή στηριζόμενη θεωρητικά στις παραδοχές του κινήματος της Κριτικής Γλωσσικής Επίγνωσης αλλά και σε επιλεγμένες κριτικές θεωρίες της εκπαίδευσης ενηλίκων επιδιώκει να διερευνήσει τη γλωσσική διάδραση η οποία λαμβάνει χώρα σε συγκεκριμένο τμήμα Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας (μελέτη περίπτωσης). Όπως προκύπτει από το θεωρητικό πλαίσιο, ο κριτικός γραμματισμός στη γλωσσική εκπαίδευση συνδέεται με το κίνημα της Κριτικής Γλωσσικής Επίγνωσης, ενώ τα εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία εντάσσονται σ' αυτό το πλαίσιο στοχεύουν μέσω της αλλαγής της διάδρασης στη σχολική τάξη όχι μόνο να κάνουν τους μαθητές ικανούς ομιλητές της γλώσσας αλλά και, μέσω της διαμόρφωσης συνθηκών συμμετρίας στη διάδραση, να δημιουργήσουν τις συνθήκες για ανάπτυξη κριτικής γλωσσικής επίγνωσης. Επιπλέον, η εκπαιδευτική διαδικασία και επομένως η διάδραση που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της τάξης συναρτάται από το πρόγραμμα σπουδών, τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται και το ρόλο τόσο του καθηγητή/εκπαιδευτή όσο και των μαθητών/εκπαιδευομένων. Κύριος σκοπός, επομένως, της έρευνας είναι η μελέτη της διάδρασης που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της τάξης όταν συνυπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις: αποδοχή και υιοθέτηση των Προδιαγραφών Προγράμματος Σπουδών για τη γλωσσική διδασκαλία από την πλευρά του εκπαιδευτικού και μέθοδοι διδασκαλίας που υιοθετούν τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων στην κριτική τους εκδοχή. Για το λόγο αυτόν διερευνήθηκαν κατ' αρχάς οι Προδιαγραφές Προγράμματος Σπουδών και στη συνέχεια διενεργήθηκαν συνεντεύξεις σε εκπαιδευτικούς που δίδαξαν το συγκεκριμένο σχολικό έτος (2009-2010) στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας για να επιλεγεί εκείνος ο εκπαιδευτικός που τις υιοθετεί - κατά δήλωση του αλλά και όπως προκύπτει από τη συνέντευξη. Ακολούθησε παρατήρηση είκοσι οχτώ(28) ωρών σε τμήμα Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας στο οποίο δίδασκε ο εκπαιδευτικός με στόχο τη διερεύνηση της γλωσσικής διάδρασης και της ανάδειξης των χαρακτηριστικών της. Πιο συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι οι Προδιαγραφές Προγράμματος Σπουδών για τη γλώσσα υιοθετούν την κειμενοκεντρική προσέγγιση στη γλωσσική διδασκαλία, εστιάζουν στη διαδικασία της μάθησης και όχι μόνο στο αποτέλεσμα και εμπεριέχουν τις δυνατότητες προσαρμογής της διδασκαλίας στις συγκεκριμένες κάθε φορά συνθήκες οι οποίες αφορούν στα εμπλεκόμενα πρόσωπα, στον τόπο και στο χρόνο. Διαπιστώθηκε επίσης ότι το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και στη χειραφέτηση των εκπαιδευομένων. Η πρώτη θα προκύψει με τη συμμετοχή τους σε είδη λόγων στα οποία δεν είχαν πρόσβαση ενώ η χειραφέτηση μέσω της εμπρόθετης γλωσσικής επίγνωσης. Τέλος, διαπιστώθηκε ότι η γλωσσική διάδραση στο συγκεκριμένο τμήμα διαφέρει από αυτήν μίας τυπικής διδασκαλίας και ότι δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για χειραφετητική συνομιλία.

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΟΥ ΜΥΡΣΙΝΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, *Η επίδραση της διά βίου μάθησης, μέσω του γραμματισμού ενηλίκων, στην ενίσχυση του κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την κοινωνική ένταξη. Εμπειρική έρευνα*

στο θεσμό των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας στην Ελλάδα, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37572>.

* Διά βίου μάθηση * Γραμματισμός * Σχολείο δεύτερης ευκαιρίας

- Η διά βίου μάθηση είναι μία διαδικασία που λαμβάνει χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου. Πρόκειται για μία διαδικασία που ξεκινάει από την αρχή της γέννησης του ατόμου, εξελίσσεται και συνεχίζεται είτε άτυπα είτε τυπικά μέσα από τη φοίτηση στο σχολείο, για να παύσει να υφίσταται μόνο στο τέλος της ζωής. Στα πλαίσια της διά βίου μάθησης εντάσσεται και ο γραμματισμός ενηλίκων, στον οποίο εστιάζει η παρούσα διατριβή. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός της παρούσας διατριβής είναι η μελέτη της επίδρασης του γραμματισμού ενηλίκων στο κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο των εκπαιδευόμενων, με στόχο την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την επίτευξη της κοινωνικής ένταξης. Εστιάζοντας στο παράδειγμα της Ελλάδας, επίκεντρο μελέτης αποτελούν οι εκπαιδευόμενοι στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, τα οποία παρέχουν γραμματισμό σε ενήλικες. Στόχος είναι να απαντηθούν μία σειρά από ερωτήματα όπως τα εξής: Πώς επιδρά το νέο γνωστικό και ανθρώπινο κεφάλαιο που αποκτούν οι ενήλικες στο κοινωνικό και πολιτισμικό τους κεφάλαιο; Πώς η επένδυση στη μάθηση επηρεάζει τις ζωές των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, από τις οποίες προέρχεται και το μεγαλύτερο μέρος των εκπαιδευόμενων στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας; Όπως αναφέρεται τόσο στα εγχώρια κείμενα όσο και σε εκείνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένας από τους βασικούς στόχους της δια βίου μάθησης είναι η άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και η κοινωνική ένταξη των εκπαιδευόμενων, προκειμένου να καταστούν ενεργοί πολίτες. Με ποιο τρόπο όμως η παροχή δια βίου μάθησης και τα προγράμματα γραμματισμού που υλοποιούνται συμβάλλουν στην πραγματοποίηση του εν λόγω στόχου; Σε όλα αυτά τα ερωτήματα επιχειρεί να απαντήσει η παρούσα διδακτορική διατριβή μέσα από την αναδίφηση της σχετικής βιβλιογραφίας και τη διεξαγωγή πρωτογενούς έρευνας στους εκπαιδευόμενους και τους αποφοίτους των ΣΔΕ στην Ελλάδα. Για το λόγο αυτό, το εν λόγω πόνημα διαρθρώνεται σε δύο βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος αναφέρεται στη θεωρητική προσέγγιση σχετικά με τις έννοιες και τις θεωρίες που αφορούν στη διά βίου μάθηση, στο γραμματισμό ενηλίκων και στη συσχέτισή τους με το κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο, ενώ στη συνέχεια γίνεται και μια ερευνητική επισκόπηση, όπως προκύπτει μέσα από την αναδίφηση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας. Το δεύτερο μέρος της διατριβής αναφέρεται στην πρωτογενή εμπειρική έρευνα που διεξήχθη στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας για τη διερεύνηση και επαλήθευση των θεωριών που έχουν ήδη αναπτυχθεί γύρω από την επίδραση της δια βίου μάθησης στο κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο των εκπαιδευόμενων. Για την απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα της διατριβής διεξήχθη ποσοτική εμπειρική έρευνα στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας σε όλη την επικράτεια της Ελλάδας. Το μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν ένα ερωτηματολόγιο για τη μέτρηση του κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου, το οποίο χορηγήθηκε στους εκπαιδευόμενους των ΣΔΕ και των δύο κύκλων σπουδών (περιοχή περίληψης).

ΡΟΥΠΑ ΑΘΗΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Η δύναμη της μουσικής στην ανάπτυξη των βασικών κινητικών δεξιοτήτων χειρισμού στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία, (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29034>.

* Μουσική * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Κινητικές δεξιότητες

- Οι θεμελιώδεις κινητικές δεξιότητες συνιστούν ένα βασικό είδος δεξιοτήτων για το αναπτυσσόμενο άτομο, καθώς αποτελούν τη βάση επί της οποίας θα στηριχθεί όλη η μετέπειτα εξέλιξη του συνόλου της προσωπικότητάς του. Οι βασικές κινητικές δεξιότητες χειρισμού αντικειμένων είναι ένα μόνο μέρος των θεμελιωδών κινητικών δεξιοτήτων και είναι σημαντικές διότι, μεταξύ

των άλλων, διαμορφώνουν την κινητική βάση για συμμετοχή και επιτυχία σε κάθε είδος φυσικής δραστηριότητας και αθλητικής δεξιότητας στα χρόνια της εφηβείας και της ενήλικης ζωής. Αναπτύσσονται δε με την εφαρμογή ποικίλων προγραμμάτων φυσικής αγωγής. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση, εντός του πλαισίου ενός τέτοιου προγράμματος, της επίδρασης της μουσικής ακρόασης στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων χειρισμού σε παιδιά νηπιαγωγείου και πρώτης τάξης του δημοτικού σχολείου. Πιο συγκεκριμένα, καταβάλλεται προσπάθεια να διερευνηθεί το εάν τα παιδιά που ανήκουν στο προαναφερθέν ηλικιακό φάσμα θα μάθουν να εκτελούν τις βασικές δεξιότητες της ρίψης, της υποδοχής, του λακτίσματος, της ντρίμπλας, του οριζόντιου χτυπήματος και του κυλίσματος καλύτερα, όταν η διδασκαλία των δεξιοτήτων γίνεται με ταυτόχρονη ακρόαση ορχηστρικών (κλασικών) μουσικών ερεθισμάτων ή όχι. Η έρευνα διενεργήθηκε σε 175 παιδιά (93 αγόρια και 82 κορίτσια) προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας (Μ.Ο.: $5,43 \pm 0,63$ έτη), από τα οποία τα 91 διδάχθηκαν τις δεξιότητες με ένα πρόγραμμα αναπτυξιακής φυσικής αγωγής και ταυτόχρονη μουσική ακρόαση κλασικής μουσικής (πειραματική ομάδα) και τα 84 ακολούθησαν το ίδιο πρόγραμμα χωρίς τη μουσική ακρόαση (ομάδα ελέγχου). Το παρεμβατικό πρόγραμμα εφαρμόστηκε για 20 εβδομάδες για το νηπιαγωγείο και 14 εβδομάδες για το δημοτικό. Για την εκτίμηση της επίδοσης των παιδιών του δείγματος στις δεξιότητες χειρισμού χρησιμοποιήθηκε η δεύτερη έκδοση του Τεστ Ανάπτυξης της Αδρής Κινητικότητας (TGMD-2). Τα βασικά ευρήματα της έρευνας ήταν ότι: (α) τα αναπτυξιακά κατάλληλα προγράμματα Φυσικής Αγωγής διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων χειρισμού των παιδιών του συγκεκριμένου ηλικιακού φάσματος- η βελτίωση μάλιστα αυτή αφορούσε στο σύνολο των υπό εξέταση δεξιοτήτων και κυμαινόταν σε διάφορα, αλλά στατιστικά σημαντικά επίπεδα και (β) η μουσική ακρόαση συμβάλλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Συμπερασματικά, φάνηκε ότι, όταν παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας διδαχθούν τις δεξιότητες χειρισμού με αναπτυξιακά κατάλληλα προγράμματα φυσικής αγωγής σε περιβάλλοντα μουσικής ακρόασης, τότε αυτές αναπτύσσονται και εκτελούνται καλύτερα και αρτιότερα.

ΡΩΣΣΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, *Εκκλησιαστικές σχολές στην Ελλάδα μετά την εθνική παλιγγενεσία. Η περίπτωση των ιερατικών σχολών Σάμου (1875 -1929)*, (2013), Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28993>.

* Εκκλησιαστική εκπαίδευση * Ιεροδιδασκαλείο Σάμου Ανατολή

- Η παρούσα μελέτη ξεκινά με την ίδρυση το 1900 του «Ιεροδιδασκαλείου της Πάτμου», ενός εκπαιδευτηρίου που ίδρυσε ο Σύλλογος Μικρασιατών «Η Ανατολή» αρχικά στην Πάτμο, με σκοπό την προσφορά ανώτερης εκπαίδευσης σε μέλη των μικρασιατικών ελληνορθόδοξων κοινοτήτων. Το Ιεροδιδασκαλείο μεταφέρεται το Σεπτέμβριο του 1906 στην θέση Μαλαγάρι στο Βαθύ της Σάμου και μετονομάζεται «Ιεροδιδασκαλείο Ανατολή». Στεγάζεται ακριβώς στην ίδια θέση στην οποία επί παρελθούσης τετραετίας (1875 – 1879) είχε συσταθεί η Ιερατική Σχολή Μαλαγαρίου προς μόνωσιν του κατωτέρου κλήρου. Η σχολή θα λειτουργήσει μέχρι το 1929 έχοντας παράξει σημαντικό εκπαιδευτικό και εθνικό έργο για τον υπόδουλο πληθυσμό εντός και εκτός του Ελλαδικού χώρου. Καταβλήθηκε προσπάθεια να ανακαλυφθούν, να συγκεντρωθούν, να αναλυθούν και να αποτυπωθούν τελικά όσο περισσότερα στοιχεία μπορούσαν από πρωτογενείς πηγές για τη δραστηριότητα του Ιεροδιδασκαλείου της Ανατολής, οι παράγοντες και οι φορείς που συντέλεσαν στο μετασχηματισμό του θεσμικού πλαισίου για τη σύσταση και λειτουργία της Σχολής. Εξετάστηκε το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα και οι επιρροές του στη Σάμο την εποχή της Ηγεμονίας. Ακόμη, διερευνήθηκαν η στάση των Οθωμανών απέναντι στη Σχολή, ο ρόλος των μελών του διδακτικού αλλά και μαθητικού δυναμικού της, καθώς και το πολυσχιδές έργο - δράση του Συλλόγου Ανατολή και όποιων άλλων φορέων ενεπλάκησαν την περίοδο που εξετάζουμε.

ΣΑΚΑΡΕΛΛΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, *Ειρωνεία και ουτοπία ως παιδευτικές μέθοδοι στο έργο του Erasmus και του More*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30052>.

* Αναγέννηση * Ανθρωπισμός * Εκπαίδευση * Πολιτική και φιλοσοφία

- Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τους όρους «ουτοπία» και «ειρωνεία». Τις τοποθετεί ως παιδευτικές μεθόδους στα έργα του Erasmus και του More κατά την περίοδο της Αναγέννησης. Η μέθοδος που ακολουθείται είναι επαγωγική και, αφού αναλύονται οι έννοιες αυτές, αποδεικνύεται κατ' αρχάς ότι η «ουτοπία» είναι ειρωνεία και κατά δεύτερον ότι ουτοπία και ειρωνεία είναι παιδευτικές μέθοδοι. Αυτό το συμπέρασμα εξάγεται αφού μελετώνται όλες οι ιδεολογικές παράμετροι των στόχων των εξεταζόμενων φιλοσοφημάτων, της Ουτοπίας του Thomas More και του Μωρίας Εγκώμιου του Erasmus. Και στα δυο έργα θίγονται τα κακώς κείμενα της εποχής και οι φιλόσοφοι προσπαθούν με τον ειρωνικό τόνο που τους διακατέχει να πείσουν – διδάξουν τους πολίτες να μην εθελουτυφλούν μπροστά στην άνιση συμπεριφορά των ηγετών, αλλά να ακολουθούν το δρόμο της αρετής, της δικαιοσύνης, της ειρήνης, της ισότητας. Οι φιλόσοφοι της Αναγέννησης, μέσω της ειρωνείας και της Ουτοπικής θεώρησης των πολιτικών-κοινωνικών διεργασιών, προσπαθούν να προλάβουν τα άσχημα κοινωνικοπολιτικά φαινόμενα. Μέσω του χλευασμού και της ειρωνείας εξάγονται σημαντικότερα συμπεράσματα για τον Χριστιανισμό, την Παιδεία, την εκπαίδευση, για τους ευγενείς, τους ρήτορες, τους φιλοσόφους, τους θεολόγους, και άλλα επαγγέλματα. Για να γίνει κατανοητή η έννοια της Ουτοπίας εξετάζονται οι ιδανικές πολιτείες από την αρχαιοελληνική διάνοηση έως και την εποχή της Αναγέννησης, στην οποία εξετάζουμε την έννοιά της. Η Ουτοπία είναι βέβαια το βασικό θέμα της πολιτικής φιλοσοφίας. Τα πολιτικά ιδανικά, οι αρετές, η πολιτική φιλοσοφία, ο πολιτικός ουμανισμός είναι έννοιες οι οποίες αναλύονται. Κατά την περίοδο της Αναγέννησης ο Thomas More έγραψε την Ουτοπία, έργο στο οποίο αναφέρονται με ιδιαίτερο τρόπο (θα αποδειχθεί ειρωνικός) όλα τα κακώς κείμενα του πολιτικού συστήματος της Αγγλίας της εποχής του (περικοπή περίληψης).

ΣΜΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, *Κοινωνιολογία των νομικών θεσμών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Νομικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29155>.

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Εκπαιδευτική νομοθεσία * παιδεία * Οργάνωση εκπαίδευσης * Διοίκηση εκπαίδευσης

- Η παρούσα εργασία φέρει τον τίτλο «Κοινωνιολογία των νομικών θεσμών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης» και παρουσιάζει αναλυτικά το νομικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή την εκπαίδευση που παρέχεται από τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία, και κυρίως μελετά το βαθμό και τις προϋποθέσεις αποτελεσματικής εφαρμογής του στην πράξη. Γίνεται έτσι μία προσπάθεια να διερευνηθούν οι κοινωνικές επιπτώσεις και αλληλεπιδράσεις των νομικών θεσμών που αφορούν το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο σε ολόκληρη την ελληνική κοινωνία, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στη θέση των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονέων και επεκτείνοντας και των οικογενειών τους, καθώς η εκπαίδευση είναι ένας πολυσύνθετος κοινωνικός θεσμός μετάδοσης γνώσης αλλά και αναπαραγωγής των υφιστάμενων κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών δομών. Από μεθοδολογική άποψη, σε κάθε κεφάλαιο παρουσιάζεται κατ' αρχάς το νομικό θεσμικό πλαίσιο σε πρώτο στάδιο και έπειτα διερευνάται ο βαθμός αποτελεσματικότητας του. Αυτός συνάγεται είτε από πραγματικά στατιστικά και κοινωνικά δεδομένα, είτε από διαπιστώσεις άλλων ερευνητών (βιβλιογραφικά), είτε από δεδομένα που έχουν συλλεχθεί μέσω της κοινωνιολογικά

έγκυρης μεθόδου της άμεσης και συμμετοχικής παρατήρησης, ως εκπαιδευτικός στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Η εργασία αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα ολοκληρωμένο σύγγραμμα, που ασχολείται με ολόκληρο το νομικό πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδωμένο όμως όχι αποκλειστικά από το γράμμα του νόμου και την περαιτέρω ερμηνεία του, αλλά διερευνώντας τους λόγους, κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτικούς κ.λπ., που οδήγησαν στη θεσμοθέτησή του, αλλά και των κοινωνικών αποτελεσμάτων της εφαρμογής στην πράξη των νόμων που αφορούν την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Η διδακτορική διατριβή χωρίζεται σε 5 αυτοτελή κεφάλαια, τα οποία διερευνούν το καθένα ξεχωριστές πτυχές των νομικών θεσμών που διέπουν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μελετώνται: α) το συνταγματικό δικαίωμα στην εκπαίδευση, β) η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης γ) η διοίκηση και η δομή των υπηρεσιών του εκπαιδευτικού συστήματος, δ) το σχολείο και ο εκπαιδευτικός και ε) η ιδιωτική εκπαίδευση. Σε καθένα από αυτά δίδεται πρώτα το νομικό πλαίσιο κατά το γράμμα του νόμου και ακολουθεί η κοινωνιολογική προσέγγιση του κάθε ζητήματος που προκύπτει, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε αυτά που αφορούν την τωρινή ελληνική πραγματικότητα.

ΣΟΥΛΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Ανάπτυξη και μελέτη μιας βασισμένης στα μοντέλα διερευνητικής διδακτικής μαθησιακής σειράς για τις οπτικές ιδιότητες των υλικών*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/33263>.

* Οπτικές ιδιότητες υλικών * Οπτικές ίνες * Επιστημονικά μοντέλα

- Η παρούσα διδακτορική διατριβή μελετά την επίδραση, μιας βασισμένης στα μοντέλα διερευνητικής διαδικασίας, στη διαμόρφωση των επιστημολογικών αντιλήψεων για τα μοντέλα, καθώς και στην εννοιολογική κατανόηση και επιστημονική και τεχνολογική γνώση για φαινόμενα σχετικά με τις οπτικές ιδιότητες των υλικών. Μια Διδακτική Μαθησιακή Σειρά (ΔΜΣ), όπου ψηφιακές φωτογραφίες από πραγματικά πειράματα εισάγονται σε ένα περιβάλλον μοντελοποίησης (Cabri Géomètre) διαμορφώθηκε, μέσα από μια σταδιακά αναπτυσσόμενη ερευνητική διαδικασία. Αρχικά, στη διαμορφούμενη αυτή έκδοση, μια άρρητη διαδικασία βαθμιαίας γεφύρωσης ανάμεσα στην πραγματικότητα και το μοντέλο της οπτικής ακτίνας εισάγεται, με στόχο την αύξηση της ενημερότητας των συμμετεχόντων για τα μοντέλα και τις διαδικασίες μοντελοποίησης. Ένα σύνολο 16 υποψηφίων δασκάλων, σπουδαστών της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης (Ε.Π.Α.Θ.), παρακολούθησε την αρχικά διαμορφωμένη ΔΜΣ, διάρκειας 10 διδακτικών ωρών. Στη συνέχεια, αφού αξιολογήθηκε, η ΔΜΣ επανασχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε εκ νέου σε δυο διαφορετικές ηλικιακές ομάδες υποκειμένων, ένα νέο σύνολο 22 υποψηφίων δασκάλων σπουδαστών της Ε.Π.Α.Θ. και σε μια τάξη 24 μαθητών γ' γυμνασίου, ακολουθώντας μια αναπτυξιακή ερευνητική προσέγγιση. Η αναθεωρημένη έκδοση ενδυναμώθηκε με μεταγνωστικού τύπου δραστηριότητες, όπως ο αναστοχασμός μέσω κατάλληλων προτροπών κατά τη διαδικασία μοντελοποίησης και η τήρηση ημερολογίων μετά τα πραγματικά και εικονικά πειράματα με στόχο τη διάκριση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του προτεινόμενου μοντέλου της οπτικής ακτίνας καθώς και των δυνατών και αδύνατων σημείων του. Οι επιστημολογικές αντιλήψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τη φύση, λειτουργία και αλλαγή των μοντέλων διαπιστώθηκαν μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων, ενώ η εννοιολογική κατανόηση μέσω ενός γραπτού ερωτηματολογίου, το οποίο περιλάμβανε 6 έργα σχετικά με τις ιδιότητες των οπτικών ινών, πριν και μετά την εφαρμογή της ΔΜΣ. Για την ανάλυση των πρωτοκόλλων των συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκε ένα σχήμα κωδικοποίησης τριών επιπέδων, ενώ οι ιδέες των υποκειμένων στα έργα εννοιολογικής κατανόησης βαθμολογήθηκαν σύμφωνα με μια 4/βαθμη κλίμακα (περιοχή περίληψης).

ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, *Πρόγραμμα σπουδών φυσικών επιστημών για τις τάξεις Α' έως Δ' δημοτικού στην κατεύθυνση του γραμματισμού*, (2013), Αριστο-

τέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37187>.

* Φυσικές επιστήμες * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Πρόγραμμα σπουδών

- Στην παρούσα εργασία παρουσιάζουμε την πρότασή μας για ένα νέο πρόγραμμα σπουδών Φυσικών Επιστημών για τις τάξεις Α'-Δ' του δημοτικού σχολείου στο πλαίσιο της καλλιέργειας γνώσεων και ικανοτήτων για τη ζωή. Προκειμένου να καταλήξουμε στην πρότασή μας, αναλύσαμε τα προγράμματα σπουδών Φυσικών Επιστημών μικρών τάξεων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης από χώρες οι οποίες έχουν πετύχει στο πρόγραμμα αξιολόγησης PISA επιδόσεις πάνω από το μέσο όρο των συμμετεχουσών χωρών ή καταλαμβάνουν ακόμη και μια από τις υψηλότερες θέσεις της κλίμακας. Αυτές είναι η Φινλανδία, η Σουηδία, η Αγγλία, η Γαλλία, η Αυστραλία, και ο Καναδάς (Οντάριο). Μαζί, αναλύσαμε τα προγράμματα σπουδών Φυσικών Επιστημών της Βάδης-Βυρτεμβέργης και της Ιταλίας, οι οποίες, μετά την αρχική τους αποτυχία στο πρόγραμμα αξιολόγησης PISA, προέβησαν τα τελευταία χρόνια σε σημαντικές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Μετά την ανάλυση των προγραμμάτων σπουδών Φυσικών Επιστημών ακολουθεί η συνθετική τους αποτίμηση, από όπου προκύπτουν τα σημεία σύγκλισής τους. Στόχος της συνθετικής αποτίμησης της ανάλυσης των προγραμμάτων σπουδών Φυσικών Επιστημών όλων των παραπάνω χωρών είναι να διαμορφώσουμε μια συγκεκριμένη πρόταση για τη δημιουργία προγράμματος σπουδών στο πλαίσιο της φιλοσοφίας «Γνώσεις και Ικανότητες για τη ζωή». Ως εργαλείο ανάλυσης και, συνακόλουθα, ως εργαλείο διαμόρφωσης της πρότασής μας για τη δημιουργία του προγράμματος σπουδών Φυσικών Επιστημών χρησιμοποιείται το ICMAS (από τα αρχικά των λέξεων Intentions, Content, Modes of instruction, Assessment, Support), το οποίο σχεδιάστηκε και παρουσιάστηκε σε προηγούμενες εργασίες της ερευνητικής μας ομάδας, προσαρμοσμένο όμως στα δεδομένα των εξεταζόμενων προγραμμάτων. Το ICMAS αναπτύσσεται σε πέντε διακριτά επίπεδα με επιμέρους συνιστώσες για κάθε επίπεδο: Α) Εκπαιδευτικές Προθέσεις (Γενικές αρχές - Γενικοί Σκοποί), Β) Περιεχόμενο της διδασκαλίας (Γνώσεις - Ικανότητες), Γ) Σχεδιασμός και Οργάνωση της διδασκαλίας (Τρόποι και μορφές διδασκαλίας - Μέσα διδασκαλίας - Ρόλος του δασκάλου), Δ) Αξιολόγηση του μαθητή, και Ε) Υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου (Γονείς - Κοινωνία). Το πρόγραμμα σπουδών Φυσικών Επιστημών που προτείνουμε απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς για να το χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους διδασκαλία, αφού το προσαρμόσουν στις ιδιαιτερότητες της τάξης τους. Εστιάζει στις γνώσεις που αφορούν την καθημερινή ζωή των μικρών μαθητών και στην καλλιέργεια ικανοτήτων που θα τους επιτρέψουν να γίνουν ενεργοί πολίτες της αυριανής κοινωνίας.

ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ, *Παράγοντες που σχετίζονται με την αποχώρηση/αλλαγή πλαισίου εργασίας στους εκπαιδευτικούς ειδικής και γενικής αγωγής. Προσέγγιση με μικτές ερευνητικές μεθόδους*, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38568>.

* Ειδική αγωγή * Καθηγητής * Αλλαγή πλαισίου εργασίας

- Η αποχώρηση των εκπαιδευτικών από το επάγγελμα - και ιδιαίτερα εκείνων που υπηρετούν στην ειδική αγωγή- αποτελεί πεδίο διεθνούς ερευνητικού ενδιαφέροντος. Αν και οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής αξιολογούνται θετικά για την αφοσίωσή τους στο απαιτητικό έργο που επιτελούν, ωστόσο η αφοσίωση αυτή μπορεί να μειωθεί -με όλα τα αρνητικά για την παραμονή τους στο επάγγελμα- όταν οι συνθήκες εργασίας και τα προσόντα σε συνδυασμό με ευρύτερα κοινωνικοοικονομικούς και ατομικούς παράγοντες δεν είναι ευνοϊκές. Με βάση τη θεωρία της αφοσίωσης και τους παράγοντες που επιδρούν σε αυτή, η μελέτη ενός πολυδιάστατου φαινομένου όπως

η αποχώρηση/αλλαγή πλαισίου εργασίας θέτει το πλαίσιο των ερευνητικών προσεγγίσεων που διευκολύνουν τη διερεύνηση των παραγόντων που σχετίζονται με αυτό. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της προσέγγισης με μικτές ερευνητικές μεθόδους, υιοθετήθηκε ο διαδοχικός ερμηνευτικός σχεδιασμός, όπου διεξάγεται αρχικά το ποσοτικό σκέλος της έρευνας και στη συνέχεια το ποιοτικό παρέχει την ερμηνεία και κατανόηση των όποιων αποτελεσμάτων προέκυψαν από το ποσοτικό. Στο ποσοτικό σκέλος συμμετείχαν συνολικά 877 εκπαιδευτικοί ειδικής και γενικής αγωγής (413 ειδικής/464 γενικής αγωγής) από πανελλαδικό δείγμα σχολικών μονάδων που επιλέχτηκε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας κατά συστάδες οι οποίες αντιστοιχούσαν στις 18 Περιφέρειες Σχολικών Συμβούλων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της χώρας. Μολονότι οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής βίωναν καλύτερες συνθήκες εργασίας όσον αφορά στην αυτονομία και τα προβλήματα ρόλων συγκριτικά με τους συναδέλφους τους στη γενική αγωγή, εντούτοις δήλωναν λιγότερο ικανοποιημένοι, αυτο-αποτελεσματικοί και αφοσιωμένοι στο επάγγελμά τους όπως επίσης και σε μεγαλύτερο βαθμό την πρόθεσή τους για αποχώρηση/αλλαγή πλαισίου εργασίας. Από το ποιοτικό σκέλος, που βασίστηκε σε ατομικές συνεντεύξεις 16 εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής που επελέγησαν βάσει της προθετικότητας για αποχώρηση/αλλαγή πλαισίου, προέκυψε ότι η ματαίωση από τις εγγενείς δυσκολίες και τα λιγοστά επιτεύγματα των μαθητών αποτελούσαν κίνητρο αποχώρησης καθώς και αλλαγής πλαισίου προς τη γενική αγωγή, ενώ από πλευράς συνθηκών εργασίας τόσο η έλλειψη υποστήριξης από διευθυντή και συναδέλφους όσο και η ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή επιδρούσαν αρνητικά στην παραμονή τους στο χώρο της ειδικής αγωγής (περιοχή περίληψης).

ΣΥΜΕΩΝΑΚΗ ΑΛΙΚΗ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, *Η ποίηση ως δημιουργική γραφή στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, (2013), Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Σχολή Παιδαγωγική Φλώρινας, Τμήμα Νηπιαγωγών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29702>.

* Δημιουργική γραφή * Ποίηση * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΣΧΙΖΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Αγροτικές φυλακές*, (2013), Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Τομέας Εγκληματολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28700>.

* Φυλακή * Κρατούμενος * Εκπαίδευση κρατουμένων

- Η διατριβή μελετά τον τρόπο λειτουργίας των τεσσάρων αγροτικών φυλακών, οι οποίες λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα ως εναλλακτική μορφή έκτισης ποινής που αφορά τη στέρηση της ελευθερίας. Πρόκειται για τις αγροτικές φυλακές της Κασσάνδρας Χαλκιδικής, της Κασσαβέτειας στον Αλμυρό Βόλου, της Τίρυνθας δίπλα στο Ναύπλιο και της Αγιάς (Αγυιάς) Χανίων. Η μελέτη λαμβάνει παραλλήλως υπόψη τον τρόπο λειτουργίας των κλειστών φυλακών. Τα δύο αυτά είδη φυλακών συνιστούν μέρος του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης στη χώρα μας. Επιλέχθηκε ως μέθοδος η ποιοτική έρευνα μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης, η οποία στην ουσία βασίστηκε σε συνεντεύξεις με όλες τις ομάδες των ατόμων που συμμετέχουν στο σύστημα των αγροτικών φυλακών, δηλαδή κρατούμενοι, σωφρονιστικοί υπάλληλοι, διευθυντές, γεωπόνοι και κοινωνικοί λειτουργοί, ώστε το αποτέλεσμα να είναι όσο γίνεται πιο πλήρες και πιο αντικειμενικό, περιορίζοντας και ελέγχοντας στο μέτρο του δυνατού, τις προσωπικές δυσάρεστες εμπειρίες, όπως είναι η εμπειρία της έκτισης ποινής σε φυλακή. Η έρευνα βασίζεται σε ημιδομημένες συνεντεύξεις, αφού κρίθηκε σκόπιμο, σε συνεννόηση πάντα με τον επιβλέποντα, οι συνεντεύξεις να είναι ευέλικτες, για να μπορούν οι συνεντευξιαζόμενοι να εκφράσουν την άποψή τους ελεύθερα, χωρίς να αισθάνονται ότι κατευθύνονται από τυποποιημένες ερωτήσεις. Εξάλλου, οι ομάδες τους ήταν διαφορετικές και μόνο τέτοιες συνεντεύξεις θα επέτρεπαν να προ-

σαρμοστούν, κατά τον διάλογο που θα αναπτυσσόταν, ερωτήσεις κατάλληλες και ανάλογες με την ιδιότητα ή καλύτερα με τον ρόλο της κάθε ομάδας στο σύστημα λειτουργίας των αγροτικών φυλακών. Η έρευνα δεν αντιμετώπισε σημαντικές δυσκολίες, στο βαθμό που οι περισσότεροι έδειχναν να συμφωνούν ότι υπάρχει μεγάλη διαφορά υπέρ των αγροτικών έναντι των κλειστών φυλακών, από την άποψη της δομής του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης, και δεν απέφυγαν να μιλήσουν για αυτό. Αντιπροσωπευτικός αριθμός ατόμων από κάθε ομάδα έθεσε ως βασικό σημείο αναφοράς την πείρα τους επί του αντικειμένου καθώς οι περισσότεροι εμπλεκόμενοι, εκτός από τους κρατούμενους, κινούνται στο χώρο και των δύο τύπων φυλακών, με εμπειρία άνω των δεκαπέντε ετών και ορισμένοι άνω και των τριάντα. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο, αλλά και από το ουσιαστικό περιεχόμενο των συνεντεύξεων, προκύπτει ότι η έρευνα δεν προβάλλει απλά εντυπώσεις των ατόμων, αλλά αποκρυσταλλωμένη πείρα. Ήταν πολύ σημαντικό ότι όλοι σχεδόν κατέληξαν ότι οι αγροτικές φυλακές είναι σαφώς καλύτερες από τις κλειστές και επιχειρηματολόγησαν γι αυτό ο καθένας με τον τρόπο και την εμπειρία του. Οι συνεντεύξεις συγκεντρώθηκαν όλες εξαρχής. Καθώς όμως στη συνέχεια κρίθηκε αναγκαίο να υπάρχει μια διαλεκτική σχέση ανάμεσα στις συνεντεύξεις με το ερευνώμενο κάθε φορά ζήτημα, αποφασίστηκε να γίνει ένας δεύτερος γύρος συνεντεύξεων, μολονότι είχαν συγκεντρωθεί οι περισσότερες κατά την πρώτη επίσκεψη στις τέσσερις αγροτικές φυλακές (περιοχή περίληψης).

ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Η διερεύνηση των αξιών στο μάθημα της γλώσσας στο δημοτικό σχολείο*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30682>.

* Ελληνική γλώσσα, Νέα - Σπουδή και διδασκαλία * Αξίες * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ΤΖΑΧΡΙΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Ολυμπισμός και ολυμπιακή παιδεία μέσα από την Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία και το πρόγραμμα ολυμπιακής παιδείας «Αθήνα 2004»*, (2013), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28990>.

* Ολυμπιακοί Αγώνες * Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία * Ολυμπιακή παιδεία

- Η διατριβή έχει ως στόχο να διερευνήσει τις πολύσημες όψεις της Ολυμπιακής Παιδείας στην Ελλάδα στο πλαίσιο του Ολυμπισμού και των Ολυμπιακών Αγώνων με τους οποίους σχετίζεται. Στην τελική της σύνθεση η διατριβή επιδιώκει να ανασυγκροτήσει μία κατά το δυνατόν σφαιρική εικόνα της ιστορικής εξέλιξης και της ταυτότητας της Ολυμπιακής Παιδείας μέσα από πολλαπλές αναγνώσεις που μας αποκαλύπτουν ορατές και αθέατες όψεις της σύγχρονης ελληνικής Ολυμπιακής ιστορίας μέρος της οποίας είναι και η ίδια. Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύονται το περιεχόμενο, οι φορείς, τα πρόσωπα και γενικότερα ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε η Ολυμπιακή Παιδεία στην Ελλάδα. Η διατριβή στηρίχθηκε μεθοδολογικά στην ποιοτική έρευνα γιατί θεωρήθηκε καταλληλότερη για τη συγκέντρωση πληροφοριών και τη συλλογή δεδομένων που εξυπηρετούν την κοινωνική πραγματικότητα και για τη δυνατότητα διευρυμένης διεύθυνσης και ανάλυσης που παρέχει στο χώρο των κοινωνικών υποκειμένων που μελετήσαμε. Η διατριβή δομείται σε δύο βασικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά τους επίσημους Ολυμπιακούς και εκπαιδευτικούς φορείς που κατασκευάζουν και ορίζουν τον επίσημο λόγο της Ολυμπιακής Παιδείας και ο δεύτερος την ανάλυση περιεχομένου και εικονογράφησης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ολυμπιακής Παιδείας που εκδόθηκαν για την εφαρμογή της. Η μελέτη της εφαρμογής ενός συστηματοποιημένου Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας που έγινε στην Ελλάδα για πρώτη φορά με αφορμή τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων μάς αποκάλυψε τον τρόπο με τον οποίο η χώρα μετέφρασε το διεθνές αφήγημα του Ολυμπισμού σε εθνικό αφήγημα. Ο κυρίαρχος ιδεολογικός

λόγος, όπως προκύπτει, οργανώνεται και υποστηρίζεται κυρίως από δύο ιδεολογικούς άξονες: αυτόν της αναλλοίωτης συνέχειας των Αγώνων από την αρχαιότητα μέχρι το 2004 και αυτόν της συμβολής της Ολυμπιακής Παιδείας στη διαμόρφωση ηθικών αρχών στους μαθητές μέσα από τη διδασκαλία των αξιών του Ολυμπισμού. Στην πρώτη περίπτωση διαφαίνεται ο ελληνοκεντρικός χαρακτήρας της Ολυμπιακής Παιδείας και στη δεύτερη ο ηθικοπλαστικός της προσανατολισμός. Στο σύνολό της η έρευνα για την Ολυμπιακή Παιδεία στην Ελλάδα, έδειξε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 υπήρξαν γεγονός καθοριστικής σημασίας για τη δημιουργία και την εφαρμογή του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας το οποίο ατόνησε και σταμάτησε μετά τη λήξη των Αγώνων.

ΤΡΑΝΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ, *Αυτόνομες και μη αυτόνομες δομικά εικόνες. Εκπαιδύοντες ενηλίκους στα εικαστικά, τη διαφήμιση και το φωτορεπορτάζ*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/28956>.

* Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας * Εκπαίδευση ενηλίκων * Αισθητική αγωγή * Τέχνη.

ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, *Η σχολική αυλή ως χώρος μάθησης. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Ρόδου*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29299>.

* Σχολική αυλή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ΤΣΑΡΟΥΧΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΙΩΑΝΝΗΣ, *Παραγωγή και χρήση στρατηγικών διδασκαλίας για τη συνεκπαίδευση μαθητών με ή χωρίς ειδικές ανάγκες*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38030>.

* Συνεκπαίδευση * Στρατηγική της μάθησης * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Καθηγητής

- Η μελέτη διερευνά τις στάσεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι στις στρατηγικές διδασκαλίας που εφαρμόζουν στη συνεκπαίδευση μαθητών με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ειδικότερα, ερευνάται η αλληλεπίδραση μεταξύ των χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών (κατάρτιση, εμπειρία, στάσεις, συνεργασίες) και της εφαρμογής των στρατηγικών διδασκαλίας με βάση τέσσερα κυρίαρχα διδακτικά μοντέλα: συμπεριφορισμός, κοινωνιογνωσιμολογικός, δομισμός, εποικοδομισμός. Η μελέτη είναι εμπειρική και συνδύασε στοιχεία ποιοτικών και ποσοτικών ερευνητικών προσεγγίσεων. Η βασική έρευνα πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγιο στάσεων με κλειστές ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής σε δείγμα 547 εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση απέναντι στη συνεκπαίδευση και εφαρμόζουν ποικίλες στρατηγικές διδασκαλίας με έμφαση σε αυτές των δομικών μοντέλων (δομισμός, εποικοδομισμός). Διαπιστώθηκε, επίσης, υψηλός και στατιστικά σημαντικός βαθμός αλληλεπίδρασης μεταξύ ορισμένων χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών (κατάρτιση, εμπειρία, σχολείο, συνεργασίες) και των στρατηγικών διδασκαλίας που εφαρμόζουν κατά τη συνεκπαίδευση των μαθητών με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΤΣΑΦΤΑΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, *Οι κατασκευές μουσικών οργάνων στη μουσική εκπαίδευση εκπαιδευτικών, παιδιών προσχολικής ηλικίας. Μαθητεία, γνώση και κα-*

τασκευή, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/36469>.

* Μουσικά όργανα * Μουσική αγωγή * Μαθητεία οργανοποιών

- Η εργασία αυτή διερευνά τη συμβολή της κατασκευής μουσικών οργάνων στην απόκτηση μουσικής γνώσης και εξετάζει, αντλώντας από εμπειρικά δεδομένα, τη δυνατότητα να διαμορφωθεί μια ευρύτερη παιδαγωγική εκπαιδευτική πρόταση η οποία να συνδυάζει τις δυνατότητες αλληλεπίδρασης της γνώσης του πώς με τη γνώση ότι στην τυπική εκπαίδευση. Προς τον σκοπό αυτό οριοθετείται η έννοια μουσικό όργανο ως πολιτισμικό προϊόν και ερευνάται η διεθνής και ελληνική βιβλιογραφία που αφορά την κατασκευή μουσικών οργάνων από τα ίδια τα παιδιά. Ο πρακτικός-χειρωνακτικός χαρακτήρας των κατασκευών «απαιτεί» τη διαδικασία μιας ιδιότυπης μαθητείας με χαρακτηριστικά της παράδοσης της κατασκευής των μουσικών οργάνων στην τυπική εκπαίδευση. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από συνεντεύξεις 10 εγνωσμένου κύρους οργανοποιών, δύο εξαμηνιαία μαθήματα στο ΤΕΑΠΗ και τα ερωτηματολόγια της εσωτερικής αξιολόγησης του ίδιου τμήματος. Η «μουσική» δεν προσεγγίζεται μέσω της πληροφορίας, δεν αποτελεί δηλαδή μέρος της προτασιακής γνώσης, αλλά κατακτάται κυρίως μέσω της πράξης, εκεί δηλαδή που είναι παρών ο ήχος και παρούσα η πρακτική της μουσικής. Η διαδικασία κατασκευής μουσικών οργάνων, αν και φαινομενικά είναι μια διαδικασία αναπαραγωγής ενός συγκεκριμένου προϊόντος, το οποίο λειτουργεί ως πρότυπο, εμπεριέχει ωστόσο όψεις που αφορούν τοπικές παραγωγές ως δύναμη διαδικασίες παραγωγής νέας γνώσης. Για άλλη μια φορά το δίπολο νοητική διεργασία - χειρωνακτική εργασία καταρρέει δίνοντας τη θέση του σε μια αδιάσπαστη ενότητα σκέψης και πράξης, όπου η σκέψη σωματοποιείται και η πράξη «γεμίζει» θεωρία. Η έρευνα ίσως αναδεικνύεται ως παράδειγμα που θα συμβάλει στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, καθώς φέρνει στο προσκήνιο τα παιδαγωγικά πλεονεκτήματα από τη συμπερίληψη «αποκλεισμένων» γνώσης στην τυπική εκπαίδευση.

ΤΣΙΡΙΩΤΑΚΗ ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Writing difficulties and feelings of anxiety during the acquisition of english as a foreign language*, (2013), Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/33100>.

* Αγγλική γλώσσα * Άγχος * Δεύτερη ξένη γλώσσα.

ΤΣΙΧΟΥΡΙΔΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ, *Μελέτη σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων στη διδασκαλία του ηλεκτρισμού*, (2013), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Τμήμα Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/38811>.

* Ηλεκτρισμός * Δευτεροβάθμια εκπαίδευση * Διδακτική χρήση του υπολογιστή * Πείραμα * Εκπαιδευτικό λογισμικό

- Το αντικείμενο της διατριβής αφορά τη μελέτη σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων στη διδασκαλία του ηλεκτρισμού και των ηλεκτρικών κυκλωμάτων, επιστημονική περιοχή, στην οποία αναπτύσσεται η παρούσα διατριβή, που εστιάζει το ενδιαφέρον της στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με έμφαση στη Λυκειακή βαθμίδα (Γενική και Επαγγελματική), περιοχή με λίγα ερευνητικά δεδομένα σχετικά με το αντικείμενο της έρευνάς της. Ακολουθώντας τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις προτιμήσεις και τους τρόπους μάθησης των μαθητών και βασισμένοι στα χαρακτηριστικά και τις δεξιότητες της συγκεκριμένης μαθητικής ομάδας, η παρούσα διατριβή παρουσιάζει τη σημασία της εξατομικευμένης διδασκαλίας αλλά και των συνεργατικών μεθόδων και διδακτικών προσεγγίσεων, οι οποίες προωθούν την δημιουργικότητα των μαθητών, βελτιώνουν την εννοιολογική κατανόηση και ενισχύουν την μάθηση με τη βοήθεια σύγχρονων διδακτικών μοντέλων

και εργαλείων (πραγματικά πειράματα, εικονικά πειράματα, εκπαιδευτικά λογισμικά, ιδιοκατασκευές, δημιουργία μοντέλων των ίδιων των μαθητών). Αντλώντας στοιχεία από τις κοινωνικοπολιτιστικές θεωρίες μάθησης εποικοδομητικού τύπου, στις οποίες σημαντική θέση κατέχουν οι προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών, των οποίων η μάθηση συντελείται μέσα σε ένα πλαίσιο κοινωνικής αλληλεπίδρασης, αλλά και την ανακαλυπτική-διερευνητική μάθηση, στην οποία ο μαθητής ανακαλύπτει τη γνώση, λειτουργώντας ο ίδιος ως «μικρός ερευνητής», σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε διδακτικές παρεμβάσεις, ακολουθώντας τα βήματα του ερευνητικά εξελισσόμενου διδακτικού μοντέλου στα προτεινόμενα διδακτικά σενάρια και φύλλα εργασίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις, με έμφαση στα ιδιοκατασκευασμένα μοντέλα και πραγματικά πειράματα, λόγω και της φύσης των σχολείων της Λυκειακής βαθμίδας εκπαίδευσης, ενίσχυσαν την εννοιολογική κατανόηση των μαθητών για τις βασικές έννοιες του ηλεκτρισμού και των Ηλεκτρικών Κυκλωμάτων. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι η εναλλαγή των διδακτικών μεθόδων και εργαλείων ανανεώνει το ενδιαφέρον των μαθητών για τα διδακτικά αντικείμενα και γενικότερα για την μάθηση, διευκολύνοντας την εκπαιδευτική διαδικασία και ενισχύει ταυτόχρονα το διδακτικό κύρος του εκπαιδευτικού, μέσω των επικοινωνιακών του δεξιοτήτων και των διδακτικών του προσεγγίσεων. Με δεδομένο τον σημαντικό ρόλο των Νέων Τεχνολογιών στη σημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα και βασιζόμενοι στα αποτελέσματα της έρευνάς μας, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το «εΠίκουρος – Από το Α στο Ω», ένα αλληλεπιδραστικό εκπαιδευτικό μαθησιακό περιβάλλον με επικουρικό χαρακτήρα και ρόλο στην διδακτική διαδικασία, το οποίο εστιάζει στις αρχές της εξατομικευμένης μάθησης, προσφέρει στους μαθητές δυνατότητες επιλογής του καταλληλότερου για τους ίδιους εκπαιδευτικού λογισμικού, με δυνατότητες πρόσβασης σε σχετικό εκπαιδευτικό υλικό, όπως αρχεία, εικόνες, βίντεο, και το οποίο ο μαθητής μπορεί να αξιοποιεί και να επεξεργάζεται σύμφωνα με τις δικές του ανάγκες ή προτιμήσεις. Τέλος, σημαντικό στοιχείο του εκπαιδευτικού-μαθησιακού αυτού περιβάλλοντος είναι η δυνατότητα υλοποίησης διαφόρων μορφών αξιολόγησης όπως αρχικής (διαγνωστικής), τελικής αλλά κυρίως διαμορφωτικής αξιολόγησης της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας.

ΤΥΡΟΥ ΙΩΑΝΝΑ Θ. *Εκπαιδευτική τεχνολογία και διδακτική. Το παράδειγμα της ιταλικής ως ξένης γλώσσας μέσα από εικονικά πολιτισμικά περιβάλλοντα*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/34888>.

* Εικονική πραγματικότητα * Διδασκαλία ξένης γλώσσας * Συνεργατική μάθηση.

ΦΑΡΑΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Ιστορία και προσχολική αγωγή. Από τα αναλυτικά προγράμματα στις εκπαιδευτικές εφαρμογές*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Παιδαγωγική, Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37199>.

* Ιστορία * Παιδί προσχολικής ηλικίας * Διδακτική προσέγγιση

- Η παρούσα μελέτη αναφέρεται στην εισαγωγή των μικρών παιδιών στην ιστορία και στη σχέση της ιστορικής εκπαίδευσης με την προσχολική αγωγή και εκπαίδευση. Στα σύγχρονα διεθνή Αναλυτικά Προγράμματα για τη βαθμίδα της εκπαίδευσης που προηγείται του δημοτικού σχολείου μπορούμε να εντοπίσουμε πολλές αναφορές στο ιστορικό παρελθόν. Φαίνεται, ότι οι επίσημες θεσμικές δομές του σύγχρονου νηπιαγωγείου, μέρος των οποίων είναι τα Αναλυτικά Προγράμματα, αναγνωρίζουν τη σημασία της ιστορικής εκπαίδευσης. Στις προτάσεις των Αναλυτικών Προγραμμάτων συμπεριλαμβάνονται στοιχεία σχετικά με την ιστορία. Οι προτάσεις αυτές συνοδεύονται σε κάποιες περιπτώσεις από οδηγούς για τους/τις νηπιαγωγούς και σε κάποιες άλλες από σειρά δραστηριοτήτων για το νηπιαγωγείο. Οι αναφορές των Αναλυτικών Προγραμμάτων

και των οδηγών για τους/τις νηπιαγωγούς στην ιστορία και οι προτάσεις τους για την επαφή των μικρών παιδιών με το ιστορικό παρελθόν αναδεικνύουν τις κατευθύνσεις για το σχεδιασμό και την εφαρμογή στην πράξη δραστηριοτήτων με ιστορικό προσανατολισμό. Στην παρούσα έρευνα, μελετήθηκαν Αναλυτικά Προγράμματα από την Ελλάδα και άλλες χώρες. Μετά από αυτή τη μελέτη καταγράφονται και παρουσιάζονται οι προτάσεις και οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις τόσο από τα επίσημα Αναλυτικά Προγράμματα όσο και από δημοσιευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα στην παγκόσμια βιβλιογραφία. Διερευνώνται, παρουσιάζονται και αναλύονται τα κύρια στοιχεία και δεδομένα τα οποία δίνουν ιδιαίτερο νόημα και σημασία στο ιστορικό παρελθόν ώστε να δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις προσέγγισης του από παιδιά μικρής ηλικίας. Αυτά τα στοιχεία και τα δεδομένα διαμορφώνουν τα σύγχρονα χαρακτηριστικά σημεία της εισαγωγής των μικρών παιδιών στην ιστορική εκπαίδευση. Διαμορφώνουν, επίσης, τις βασικές αρχές ενός ετήσιου εκπαιδευτικού προγράμματος για το νηπιαγωγείο με ιστορικό προσανατολισμό, που σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας. Πρόκειται για μία μελέτη περίπτωσης τα στάδια της οποίας αναλύονται και παρουσιάζονται λεπτομερώς. Η συλλογή, η ανάλυση και η αξιολόγηση των δεδομένων του ερευνητικού μέρους της διατριβής έγιναν με τα μεθοδολογικά εργαλεία της εκπαιδευτικής έρευνας δράσης. Η μελέτη και η έρευνά μας επιχειρεί να αναδείξει τη σύγχρονη εικόνα της ιστορικής εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή και εκπαίδευση. Προσδοκούμε να ανακαλύψουμε τα χαρακτηριστικά στοιχεία της εισαγωγής των μικρών παιδιών στην ιστορική εκπαίδευση που θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημεία «κλειδιά» για την εισαγωγή των μικρών παιδιών στην ιστορία. Μετά από τη συλλογή, την ανάλυση και την ερμηνεία των δεδομένων συμπεραίνουμε ότι μπορούμε να κάνουμε ιστορία στο νηπιαγωγείο δημιουργώντας ένα κατάλληλο εκπαιδευτικό περιβάλλον που παίρνει υπόψη του τις σύγχρονες απόψεις για την ιστορική γνώση και βασίζεται στην ηλικία των παιδιών. Προτείνεται ότι η εισαγωγή των μικρών παιδιών στην ιστορική εκπαίδευση μπορεί να γίνει διαμέσου της προσέγγισης της έννοιας του ιστορικού χρόνου με κατάλληλο για την ηλικία των παιδιών τρόπο, με αφετηρία τις εμπειρίες, τις αναπαραστάσεις, τα βιώματα των παιδιών και των οικείων προσώπων και εμβαθύνοντας στο μακρινό μη βιωμένο ιστορικό παρελθόν με την αξιοποίηση κατάλληλων εκπαιδευτικών στρατηγικών.

ΦΕΙΔΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *A computational model to embed emotion awareness into e-learning environments*, (2013), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/35516>.

* Συναισθηματική ηλεκτρονική μάθηση * Συναισθηματική ανατροφοδότηση * Ηλεκτρονική μάθηση.

ΦΙΛΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΤΕΡΓΙΟΣ, *Σύγκριση των βιολογικών δράσεων φυσικών προϊόντων διατροφής. Απαραίτητα ιχνοστοιχεία (Zn, Cu) σε διατροφικά προϊόντα σχολικών κυλικείων και η σχέση τους με τη σωματική-πνευματική ανάπτυξη των παιδιών-καταναλωτών*, (2013), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/37010>.

* Διατροφή * Εφηβεία * Ιχνοστοιχεία

- Τα απαραίτητα ιχνοστοιχεία Zn, Cu, αποτελούν κομβικά στοιχεία για την ανάπτυξη και την υγεία του ανθρώπινου οργανισμού. Συμμετέχουν στην ολοκλήρωση της αναπαραγωγικής διαδικασίας, τη σύνθεση κατεχολαμινών και την ανάπτυξη του ΚΝΣ. Τα πρώτα έτη της εφηβείας είναι ένα κρίσιμο στάδιο σωματοδιανοητικής ανάπτυξης, το οποίο εξαρτάται καθοριστικά από τη διατροφή. Τα μεταλλικά ιχνοστοιχεία Zn και Cu, απαντούν στα τρόφιμα με ένα μεγάλο εύ-

ρος συγκεντρώσεων, η βιοδιαθεσιμότητά τους όμως εξαρτάται από τα υπόλοιπα συστατικά των τροφίμων. Η διατροφική επάρκεια σε απαραίτητα ιχνοστοιχεία αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης λειτουργιών-δομών του ΚΝΣ που σχετίζονται με τη μνήμη, το συναίσθημα και τις δεξιότητες. Τα ενδιάμεσα γεύματα (σνακ) τα οποία καταναλώνονται ευρέως από τους εφήβους επιδεικνύουν συχνά πτωχούς δείκτες διατροφικής αξίας καθώς αρκετά από αυτά αποδίδουν πολλές θερμίδες αλλά ελλειματικές ποσότητες ιχνοστοιχείων όπως Zn και Cu. Η μειωμένη πρόσληψη των ανωτέρω μετάλλων δύναται να οδηγήσει σε διαταραχές της ρύθμισης πρόσληψης της τροφής και του σωματικού βάρους μέσω μηχανισμών που πρόσφατα διαπιστώθηκε ότι συνδέουν τη λεπτίνη και την ινσουλίνη με υποθαλαμικές λειτουργίες ρύθμισης πείνας-κορεσμού. Επίσης, η αναπαραγωγική ωρίμαση εξαρτάται από τα δύο μέταλλα καθώς ρυθμίζουν νευροενδοκρινικές λειτουργίες του άξονα υποθαλάμου-γονάδων. Σκοπός της παρούσας διατριβής ήταν: 1. Η διερεύνηση της ποιότητας των σνακ, κυρίως ως προς τα απαραίτητα ιχνοστοιχεία Zn,Cu, που διατίθενται στα σχολικά κυλικεία και το ελεύθερο εμπόριο. 2. Η καταγραφή των διατροφικών συνηθειών των μαθητών ηλικίας 12-15 ετών. 3. Η εκτίμηση της ανάπτυξης των ως άνω μαθητών βάσει σωματομετρικών δεικτών και συναρτήσει του φορτίου σώματος σε Zn,Cu. 4. Η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ σχολικής επίδοσης και φορτίου σώματος σε Zn,Cu των μαθητών. Τροφικά δείγματα σνακ από τα σχολικά κυλικεία και το ελεύθερο εμπόριο συνελέγησαν και ταξινομήθηκαν σε κατηγορίες (Επεξεργασμένα-Παραδοσιακά), αναλύθηκαν ως προς το περιεχόμενό τους σε Zn και Cu και υπολογίστηκε η ενεργειακή απόδοσή τους (περιοχή περίληψης).

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΠΥΡΟΣ, *Επαγγελματισμός, επαγγελματική ανάπτυξη, επαγγελματική ταυτότητα και εκπαιδευτικός. Η περίπτωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*, (2013), Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29911>.

* Επάγγελμα του καθηγητή * Πρωτοβάθμια εκπαίδευση * Επαγγελματική ανέλιξη

- Η παρούσα διδακτορική διατριβή πραγματεύεται ζητήματα που αφορούν στον επαγγελματισμό, στην επαγγελματική ταυτότητα και στην επαγγελματική ανάπτυξη με αναφορά στον εκπαιδευτικό της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για τη διεξαγωγή της εμπειρικής έρευνας χρησιμοποιήθηκε το ανώνυμο γραπτό ερωτηματολόγιο. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με το στατιστικό πακέτο IBM SPSS Statistics (version 20) και αξιοποιήθηκαν οι στατιστικοί δείκτες: Mann-Whitney (U), Kruskal-Wallis (H), Friedman's ANOVA (χ^2), Wilcoxon (T) και χ^2 ανεξάρτητων δειγμάτων. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 310 εκπαιδευτικούς, οι οποίοι υπηρετούσαν σε σχολεία της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, εκ των οποίων οι 234 είναι εκπαιδευτικοί Δημοτικής Εκπαίδευσης (ποσοστό απόκρισης: 17% του δειγματοληπτικού πλαισίου) και οι 76 είναι εκπαιδευτικοί Προσχολικής Αγωγής (ποσοστό απόκρισης: 19% του δειγματοληπτικού πλαισίου). Το μέγεθος του δείγματος είναι αντιπροσωπευτικό του υπό διερεύνηση πληθυσμού. Με βάση τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας, διαπιστώνεται ότι οι εκπαιδευτικοί Δημοτικής Εκπαίδευσης και οι εκπαιδευτικοί Προσχολικής Αγωγής, παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις που παρουσιάζουν στις απαντήσεις τους, αποδίδουν ιδιαίτερη σηματικότητα σε ουσιώδεις παραμέτρους των εννοιών που μας απασχολούν και αναδεικνύουν την ουσιαστική συμβολή τους στην επαγγελματική τους υπόσταση και στην ποιότητα του έργου τους στο σχολείο.

ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗ ΑΘΗΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Ολοήμερο δημοτικό σχολείο στην Ελλάδα. Η εισαγωγή και η εξελικτική πορεία του καινοτόμου θεσμού στην ελληνική σχολική πραγματικότητα*, (2013), Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Τμήμα Παιδα-

γωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/29527>.

* Ολοήμερο Σχολείο * Πρόγραμμα σπουδών * Εκπαιδευτική πολιτική

- Σκοπός της διδακτορικής διατριβής είναι να διερευνήσει την εισαγωγή του καινοτόμου θεσμού «Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο» στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα από την εκπαιδευτική πολιτική, τη διαχρονική εξέλιξή του (1997 μέχρι σήμερα) μέσα από προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις, όπως επίσης και την εφαρμογή του στην πράξη. Οι δύο τύποι του «Ολοήμερου Σχολείου» -προαιρετικό και Πιλοτικό- αντιδιαστάθηκαν. Χρησιμοποιήθηκαν εργαλεία της ποιοτικής έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση έγινε ανάλυση περιεχομένου όλων των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων και εγκυκλίων μεταξύ του 1994 και του 2011 και 37 ποσοτικών κυρίως ερευνών, δύο μελετών αξιολόγησης και κειμένων των Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων σχετικά με τη λειτουργία του προγράμματος. Στη δεύτερη φάση το ερευνητικό υλικό συλλέχθηκε μέσω συνεντεύξεων σε ομάδες εμπλεκομένων στη λειτουργία των 28 Πιλοτικών Ολοήμερων Σχολείων. Διαπιστώθηκε ότι υπάρχει ασάφεια στη διατύπωση των στόχων για το προαιρετικό ολοήμερο σχολείο όπως επίσης και αλλαγές στο περιεχόμενο του θεσμού, μέσα στις εγκυκλίους με την πάροδο του χρόνου. Διαφάνηκε μεγάλη αναντιστοιχία ανάμεσα στη ρητορική των εγκυκλίων και στις πραγματικές συνθήκες της εφαρμογής τους. Τα παραπάνω θα μπορούσαν να αποδοθούν στις αλλαγές της εκπαιδευτικής πολιτικής καθώς και στην έλλειψη πολιτικής βούλησης για την εφαρμογή μιας τέτοιας καινοτομίας. Επίσης, αποσιωπήθηκε η λειτουργία του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου από τις εγκυκλίους που απευθύνονταν προς τα προαιρετικά. Συνεπώς η έννοια της καινοτομίας συνδέθηκε με το προαιρετικό ολοήμερο σχολείο στη συνείδηση των εκπαιδευτικών, παρόλο που η εντεταλμένη από το Υπουργείο Παιδείας Επιστημονική Επιτροπή σχεδίασε το Πιλοτικό Ολοήμερο Σχολείο για να λειτουργήσει ως τροχοδείκτης ανανέωσης στο ελληνικό σχολείο. Το πιλοτικό ολοήμερο πρόγραμμα προορίστηκε να παρακολουθείται από το σύνολο των μαθητών του σχολείου μέχρι τη λήξη του, στις 16:00. Μόνο έτσι ήταν δυνατή η αναδιάρθρωση των μαθημάτων στις δύο ζώνες του προγράμματος, το οποίο περιλάμβανε πρόσθετα γνωστικά αντικείμενα, που επέλεγε η κάθε σχολική μονάδα. Διαπιστώθηκε ότι το όραμα για την επιτέλεση του παιδαγωγικού και κοινωνικού ρόλου του «Ολοήμερου Σχολείου» αποδυναμωνόταν σταδιακά, εφόσον δεν επεκτάθηκαν τα Πιλοτικά Ολοήμερα Σχολεία από 28 σε 300 ανά την Ελλάδα, όπως πρότεινε η επιτροπή και συμφώνησε αρχικά το Υπουργείο Παιδείας. Ως εκ τούτου η καινοτομία δεν μεταδόθηκε ενώ καταργήθηκε επίσημα το 2011. Όσον αφορά τα μειονεκτήματα, κατά την εφαρμογή του Ολοήμερου Σχολείου, διαπιστώθηκε ότι υπήρχε έλλειψη συνεργασίας και συντονισμού ανάμεσα στις δύο ζώνες (πρωινή και απογευματινή), έλλειψη στήριξης από τις εκπαιδευτικές αρχές, ανεπαρκείς υποδομές, ανεπαρκής επιμόρφωση, ανεπαρκής εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών μεθόδων, μη έγκαιρη στελέχωση -με ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς- και υποχρηματοδότηση μέσω χρονοβόρων γραφειοκρατικών διαδικασιών. Τα οφέλη του Ολοήμερου Σχολείου ήταν ο αντισταθμιστικός του ρόλος, η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και συνεργασίας μεταξύ των μαθητών καθώς και σχέσεων εμπιστοσύνης και οικειότητας ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές. Οι παράγοντες που επηρέασαν την αποτελεσματικότητα του Πιλοτικού Ολοήμερου Σχολείου ήταν η σχολική ηγεσία, το σχολικό κλίμα και κυρίως το γραφειοκρατικό και συγκεντρωτικό ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, που τροφοδοτείται από την ατομία της εκπαιδευτικής πολιτικής και τις παλινωδίες της που το διαιωνίζουν.

ΧΑΤΖΗΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Καθολικά στην ιατρική ορολογία και μεταφραστικές προτεραιότητες στην εκπαίδευση μεταφραστών από την ιταλική στην ελληνική*, (2013), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Ιτα-

λικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/36691>.

* Ιταλική ιατρική ορολογία * Ελληνική ιατρική ορολογία * Εκπαίδευση μεταφραστών

- Η διδακτορική διατριβή με θέμα: «Καθολικά στην ιατρική ορολογία και μεταφραστικές προτεραιότητες στην εκπαίδευση μεταφραστών από την ιταλική στην ελληνική» απευθύνεται στους μεταφραστές επιστημονικής ορολογίας και ειδικότερα της ιατρικής, με σκοπό να φωτίσει φορμαλιστικές πλευρές της ιατρικής ορολογίας που έχουν ιστορική ερμηνεία και αναδεικνύονται ως γέφυρες εξοικείωσης με την ιταλική ιατρική γλώσσα Ελλήνων μεταφραστών της. Για την υπογράμμιση αυτού του πλεονεκτικού σημείου στη μετάφραση ιατρικών κειμένων από την ιταλική στην ελληνική, εργαστήκαμε σε τρεις άξονες: το γραμματικό γένος, τη φορμαλιστικά καθορισμένη μορφή των όρων, και την ιστορική προέλευση των ιταλικών ιατρικών όρων. Το ίδιο πλαίσιο μελέτης υιοθετήσαμε και για τους ισοδύναμους ελληνικούς όρους με τους εξεταζόμενους ιταλικούς. Οι ιταλικοί ιατρικοί όροι αντλήθηκαν από την «Enciclopedia della Medicina» Garzanti και η διαχείρισή τους έγινε αρχικά σε πρόγραμμα Excell. Το σύνολο των ιατρικών όρων που αποδελτιώθηκαν είναι 4.234 και βρίσκονται συγκεντρωμένοι όλοι στον Κατάλογο. Μέρος των όρων που αφορούν στο γράμμα T, πάνω στο οποίο βασίζεται η διδακτορική διατριβή, εισήχθησαν στο σύγχρονο εργαλείο διαχείρισης ορολογίας SDL Multiterm. Η διατριβή αυτή αποτελεί προέκταση μεταπτυχιακής εργασίας με τίτλο «Gli internazionalismi latini come veicolo di accessibilità nei linguaggi settoriali» (Οι διεθνείς λατινισμοί ως μέσον πρόσβασης στις ειδικές γλώσσες), που παρουσιάστηκε και υποστηρίχθηκε το 2005 στο Πανεπιστήμιο CA' FOSCARI της Βενετίας με επιβλέποντες την κυρία Ελένη Κασάπη και τον κύριο Graziano Serragiotto. Τα δεδομένα που προέκυψαν από τη διατριβή εκτιμούμε πως είναι χρήσιμα για την εκπαίδευση των μεταφραστών.

ΨΩΜΙΑΔΗΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, *Διδασκαλία των περιβαλλοντικών επιστημών. Διδάσκοντας για το όζον*, (2013), Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Βάση Διατριβών Ε.Κ.Τ. Ηλεκτρονική Τοποθεσία και Πρόσβαση: <http://thesis.ekt.gr/30514>.

* Περιβαλλοντική εκπαίδευση * Ατμοσφαιρικό όζον * Σχολικά βιβλία.

V. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

* * *

VI. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

* * *

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

*α. Περιοδικά (σε έντυπη μορφή)¹***Αθληση και Κοινωνία**, τχ. 54 (2013)

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΦΑΑ, Κομοτηνή 691.00,
τηλ. 25310-39707

Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης, τχ. 104, 105 (2013)

Αριστοτέλους & Αβέρωφ 23, Αθήνα 104.33,
τηλ. 210-8211919

Αστρολάβος : Το Βήμα των Νέων Τεχνολογιών,

Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία
Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου) 34, Αθήνα 106.79,
τηλ.: 210-3616532, 3617784, fax: 210-3641025

Aspects Today,

Χαρ. Τρικούπη 14, Αθήνα 106.79,
τηλ.: 210-3619500

Communication,

Σύλλογος Καθηγητών Γαλλικής Βόρειας Ελλάδας
Λεωφόρος Στρατού 2, Θεσσαλονίκη 546.40,
τηλ. & fax: 2310-844911

Contact+,

Μάρνη 43, Αθήνα 104.38,
τηλ. & fax: 210-5245644

Διαβάζω,

Χαριλάου Τρικούπη 38, Αθήνα 106.80,
τηλ.: 210-3888008, fax: 210-3388006

Το περιοδικό έχει αναστείλει πλέον τη λειτουργία του. Συνεργάτες του Διαβάζω εξακολουθούν να αρθρογραφούν στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Ο Αναγνώστης* (www.oanagnostis.gr), Κάνιγγος 27, Αθήνα.

Δοκίμοι, τχ. 15 (2013)

Σύνδεσμος Φιλολόγων περιοχής Αιγιαλείας και Καλαβρύτων
Κορίνθου και Κλεισούρας (1ο Ενιαίο Λύκειο Αιγίου), Αίγιο 251.00,
τηλ.: 26910-22226, 27278, fax: 26910-23138

Εικαστική Παιδεία, τχ. 29 (2013)

Παπαναστασίου 49, Αθήνα 104.45,
τηλ.: 210-8321783

Εκκλησία, τχ. 4, 5

Ι. Γενναδίου 14, Αθήνα 115.21,
τηλ.: 210-7272252, 7272253, fax: 210-7272251

¹Τα τεύχη που αναγράφονται στον κατάλογο των περιοδικών είναι αυτά που κυκλοφόρησαν κατά το χρονικό διάστημα που καλύπτει το Δελτίο 42 και από τα οποία αποδελτιώθηκαν τα άρθρα που έχουν σχέση με τη θεματική που καλύπτει το Δελτίο *Εκπαιδευτικής Αρθρογραφίας*. Δεν αναφέρεται αριθμός τεύχους στα περιοδικά που δεν κυκλοφόρησαν κατά το χρονικό αυτό διάστημα ή έφτασαν στο Ι.Ε.Π. καθυστερημένα (και θα περιληφθούν στο επόμενο Δελτίο) ή έχουν εξαντληθεί.

Εκπαίδευση Ενηλίκων,

Επιστημονική ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων
Τ.Θ. 13692, Τ.Κ. 103.10 Αθήνα,
τηλ.: 210-6012297

Εκπαιδευτική Κοινότητα,

Μπισκίνη 1, Ζωγράφου, Αθήνα 157.72,
τηλ.: 210-9755998, fax: 210-771836

Έκφραση, Σύνδεσμος Φιλολόγων Νομού Φθιώτιδας

Μακροπούλου 87, Λαμία 35.100,
τηλ.: 22330-61794, fax: 22330-618.52

Ελληνικά, τχ. 63 (2013)

Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών
Εθνικής Αμύνης 4, Θεσσαλονίκη 546.21,
τηλ.: 2310 - 270343, 271195 fax: 2310 - 260150

Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τχ. 41 (2019)

Ομήρου 19, Αθήνα 106.72,
τηλ. - fax: 210-3614298

Ελληνοχριστιανική Αγωγή, τχ. 596, 597, 598, 599, 600, 601 (2013)

Καρούτση 14, Αθήνα 105.61,
τηλ.: 210-3227100

Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τχ. 101, 102 (2013)

Κ. Φλώρη 3, Άνω Κυψέλη, Αθήνα 113.63,
τηλ.: 210-8828095

Επιστήμες Αγωγής (πρώην «Σχολείο και Ζωή»), τχ. 3 (2013)

Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.,
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, Ρέθυμνο 741.00,
τηλ.: 28310-77635, fax: 28310-77636

Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου, τχ. 17 (2013)

Ινστιτούτο Παιδαγωγικών Ερευνών - Μελετών, ΔΟΕ, Νίκης 33, Αθήνα 105.57,
τηλ.: 210-3314837, fax: 210-3212785

Ευκλείδης Β΄, τχ. 87, 88, 89, 90 (2013)

Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 106.79,
τηλ.: 210-3617784, 3616532, fax: 210-3641025

Ευκλείδης Γ΄ τχ. 79 (2013)

Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 106.79,
τηλ.: 210-3617784, 210-3616532, fax: 210-3641025

Ήρινα, Σύνδεσμος Φιλολόγων Δωδεκανήσου

3ο Γενικό Λύκειο Ρόδου,
τηλ.: 22410-32442

Θαλλώ

8ης Δεκεμβρίου 4, Χανιά 731.31,
τηλ.: 28210-59049, fax: 28210-44788

Θέματα Ειδικής Αγωγής, τχ. 59, 60, 61, 62 (2013)

Γούναρη 21 - 23, 1ος όροφος, Πειραιάς 185.31
τηλ.: 210-9953227, 26510-48830

Θέματα Ιστορίας της Εκπαίδευσης, τχ. 11-12 (2013)

Ελληνική Εταιρεία Ιστορικών της Εκπαίδευσης (ΕΛ.Ε.Ι.Ε) Ατραπός,

Νάξου 80, Αθήνα 112.55,
τηλ. 210-2027585, fax: 210-2284119

Θέματα Λογοτεχνίας, τχ. 50-51, 52 (2013)
Ζωοδόχου Πηγής 73, Αθήνα 106.81,
τηλ.: 210-3815433, 210-3216550, fax: 210-3816661

Θέματα Παιδείας,
Τροίας 36, Αθήνα 112.51,
τηλ.: 210-8213430, fax: 210-8812460

Θεολογία, τχ. 84/1, 84/2, 84/3, 84/4 (2013)
Ιωάννου Γενναδίου 14, Αθήνα 115.21,
τηλ.: 210-7272252, 7272253, fax: 210-7272251

Κίνητρο, τχ. 12 (2013)
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Π.Τ.Δ.Ε.,
Εργαστήριο Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης,
Νέα Χηλή, Αλεξανδρούπολη, 681.00,
τηλ.: 25510-30101, 25510-30018

Κληρονομία,
Πατριαρχικό ίδρυμα Πατερικών Μελετών,
Ιερά Μονή Βλατάδων, Επταπυργίου 64, Θεσσαλονίκη 546.34,
τηλ.: 2310-203620, 2310-202301

Κοινωνία, τχ. 2, 3, 4 (2013)
Χαλκοκονδύλη 37, Αθήνα 104.32,
τηλ.: 210-5224180, fax: 210-5224420

Κοινωνική Εργασία,
Τοσίτσα 19, Αθήνα 106.83,
τηλ.: 210-8834818, fax: 210-8827071

Μαθηματική Επιθεώρηση,
Πανεπιστημίου 34, Αθήνα 106.79,
τηλ.: 210-3617784, 3616532, fax: 210-3641025

Μουσικός Ελληνομνημών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου, Παλαιό Φρούριο, Κέρκυρα 491.00,
τηλ.: 26610-7537, 26610-87115, fax: 26610-87573, 26610-87517

Μουσικός Λόγος
Τμήμα Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου, Παλαιό Φρούριο, Κέρκυρα 491.00,
τηλ.: 26610-87537, fax: 26610-87573

Νέα Εστία, τχ. 1857, 1858, 1859, 1860 (2013)
Ευριπίδου 84, Αθήνα 105.53,
τηλ.: 210-3213030, fax: 210-3214610

Νέα Παιδεία, τχ. 145, 146, 148 (2013)
Σόλωνος 77, Αθήνα 106.79,
τηλ.: 210-3636007

Ορθοδοξία
Πατριαρχικό ίδρυμα Πατερικών Μελετών, Ιερά Μονή Βλατάδων,
Επταπυργίου 64, Θεσσαλονίκη 546.34, τηλ.: 2310-203620, 202301

Παιδαγωγική Επιθεώρηση, τχ. 55, 56 (2013)
Εκδόσεις Γρηγόρης, Ιπποκράτους 43, Αθήνα 106.79
τηλ.: 210-3637011

Πλάτων: Παράρτημα : Θέματα Μέσης Εκπαίδευσης,

Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων, Τ.Θ. 3733, Αθήνα 102.10

Σεμινάριο, τχ. 39 (2013)

Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.), Πολυτεχνείου 6, Αθήνα 104.33,

τηλ.: 210-5243434, fax: 210-5228231, εκδ. Ελληνοεκδοτική, τηλ. 3613676, 3640632

Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση

Ιπποκράτους 20, Αθήνα 106.80,

τηλ.: 210-3688478, 210-3688479

Σύγχρονα Θέματα,

Βαλαωρίτου 12, Αθήνα 106.71, τηλ.: 210-3628501

Σύγχρονο Νηπιαγωγείο, τχ. 91, 92, 93, 93, 95, 96 (2013)

Ζαΐμη 46Α, Αθήνα 106.83,

τηλ.: 210-8847007, 210-8848220, fax: 210-8223029

Σύναξη, τχ. 126, 127, 128

Θερμοπυλών 39, Βριλήσσια, Αθήνα 152.35,

τηλ.: 210-804939

Τετράδια Μουσειολογίας

Υπό την αιγίδα του Ελληνικού τμήματος του ICOM,

Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, Ομήρου 50, Αθήνα 106.72,

τηλ/fax: 210-3632788, 210-3627641

TESOL Greece, τχ. 115, 116 (2012)

Ένωση για τη Διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας,

Καποδιστρίου 17, Αθήνα 115.27,

τηλ./fax: 210-3632788, 210-3627641

Το Δικό μας Βήμα

Α΄ - Γ΄ ΕΛΜΕ Ανατολικής Αττικής, Α΄ Λύκειο Αγ. Παρασκευής Νεαπόλεως 5,

fax: 210-6014582

Φιλολογική, τχ. 122, 123, 124, 125 (2013)

Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.), Πολυτεχνείου 6, Αθήνα 104.33,

τηλ.: 210-5243434, fax: 210-5228231

Φιλόλογος, τχ. 151, 152, 152, 153, 154 (2013)

Μπρούφα 12, Θεσσαλονίκη 54.641,

τηλ. & fax: 2310-226603, 2310-888035

Εκδόσεις Ιανός

Φιλοσοφία και Παιδεία,

Περικλέους 20, Ν. Χαλκηδόνα 143.43,

τηλ.: 210-2510020

Φυσικός Κόσμος,

Γριβαίων 6, Αθήνα 106.80,

τηλ.: 210-3635701, fax: 210-3610690

Χημικά Χρονικά, τχ. 4, 6, 7, 8, 9 (2013)

Κάνιγγος 27, Αθήνα, Τ.Κ. 106.82,

τηλ. 210-3821524, fax 210-3833597

(www.eex.gr)

Ψυχολογία,

Ελληνικά Γράμματα, Εμμ. Μπενάκη 59, Αθήνα 106.81,

τηλ.: 210-3302415, 3891800, fax: 210-3836658

β. Περιοδικά (σε ηλεκτρονική μορφή)**Ανοιχτό Σχολείο,**

Ευαγγ. Τσιμίνη 9, Παιανία, Τ.Κ. 190.02,
τηλ. & fax: 210-6640433 <http://anoixto-sxoleio.gr>

Απόψεις,

<http://lyk-aei.reth.sch.gr>

Αρχαιολογία και Τέχνες,

Έβρου 106, Αμπελόκηποι, τηλ.: 210-7485445,
<http://www.archaiologia.gr>

Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών (Το), τχ. 61, 62 (2013)

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αργοναυτών και Φιλελλήνων, Βόλος 382.21,
τηλ.: 24210-74883, 24210-74882
<http://www.uth.gr/товima>

Για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση,

τηλ.: 2310-434349
<http://www.peekmagazine.gr>

Διοικητική Ενημέρωση,

Χαλκοκονδύλη 35, Αθήνα 104.32,
τηλ.: 210-5226641, 210-5242177, 210-5225611, fax: 210-5232409
<http://www.special-edition.gr>

Εκπαιδευτική Λέσχη,

<http://www.e-lesxi.gr>

Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων,

Χαλκοκονδύλη 35, Αθήνα 104.32,
τηλ.: 210-5242177, fax: 210-5232409
<http://www.special-edition.gr>

Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 139, 140-141 (2013)

Μεσογείων 14-18, Αθήνα 115.27,
τηλ. 210-7491707, 210-7491705, fax 210-7488435
<http://www.grsr.gr>

Ερευνώντας τον Κόσμο του Παιδιού,

Παγκόσμια Οργάνωση Προσχολικής Αγωγής
(O.M.E.P. - Organisation Mondiale pour l' Education Prescolaire),
Πάτρα, 261.10, τηλ. & fax: 210-9602971 <http://www.omep.gr>

Hellenic Journal of Psychology, τχ. 12/2, (2013)

Ψυχολογική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Θεσσαλονίκη 541.24, τηλ.: 2310-997374, fax: 2310-997384
<http://www.pseve.org/journal.asp>

Historein = Ιστορείν,

Cultural and Intellectual History Society, Ασκληπιού 6, Αθήνα 106.80, τηλ.: 210-3639962
<http://historeinonline.org>

Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση,

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών Αγωγής,
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης,
Πανεπιστημιούπολη, Ιωάννινα, 451.10, τηλ.: 26510-07402, 26510-07455
<http://earthlab.uoi.gr>

Θέσεις,

Σαρορή 14, Αθήνα 105.53,
τηλ. & fax: 210-3250058
<http://www.theseis.com>

Κριτική : Επιστήμη και Εκπαίδευση,

Σαρορή 14, Αθήνα 105.53, τηλ. & fax: 210-3250058
<http://kritiki.hpdst.gr/issues>

Μουσική σε Πρώτη Βαθμίδα,

Ε.Ε.Μ.Α.Π.Ε , Νίκαια Πειραιάς 184.01 / Τ.Θ. 4384,
τηλ.: 210-4909664, fax: 210-3312994
<http://mspv.primarymusic.gr/mspv>

Παιδαγωγικός Λόγος, τχ. 1, 2 (2013)

Κεντρική διάθεση εντύπου περιοδικού: Εκδόσεις Γρηγόρη, Ιπποκράτους 43, Αθήνα 106.80
τηλ. 210-3637016, fax: 210-3626646
<http://plogos.gr>

Σκέψο (Σύγχρονη Κοινωνία, Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία),

Ακαδημία των Πολιτών, Σαπφούς 3, Μυτιλήνη 811.00 (1ος όροφος),
τηλ.: 22510-54739, fax: 211-8000-593
<https://sites.google.com/a/aigaion.org/skepsy/home/teuche-periodikou>

Themes in Science and Technology Education, τχ. 6/1 (2013)

<http://earthlab.uoi.gr/theste/index.php/theste/issue/archive>

Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός, Υγεία

Ένωση Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής Ν. Ηρακλείου (Ε.Π.Φ.Α.Ν.Η),
Πλατάκη 3, Ηράκλειο 714.09,
τηλ. 28103-25621, 693-6599972
<http://www.epfanh.gr/page2.php>

γ. Επιστημονικές Επετηρίδες (σε έντυπη μορφή)

1. Επιστημονική Επετηρίδα της Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
2. Δωδώνη, Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
3. Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
4. Δωδώνη, Φιλολογία, Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
5. Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

δ. Επιστημονικές Επετηρίδες (σε ηλεκτρονική μορφή)

1. Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τόμ. 25 (2013)
<http://ptde.uoi.gr>
2. Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της Σχολής Επιστη-

μών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τόμ. 6 (2013)

<http://ecedu.uoi.gr/index.php/research/epistimoniki-epetirida>

3. Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος,

<http://www.pseve.org>

4. Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Ψυχολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τόμ. 10 (2013)

<http://www.psy.auth.gr>

ε. Βάσεις Δεδομένων

ABI/INFORM

ARTICLE FIRST

ARTS & HUMANITIES CITATION INDEX

BRITISH EDUCATION INDEX

DISSERTATIONS AND THESES

ECO

EDUCATION ABSTRACTS

ERIC

FRANCIS

GALE GROUP BUSINESS A.R.T.S.

PASCAL

PSYCINFO

SCIENCE CITATION INDEX EXPANDED SCOPUS

SOCIAL SCIENCES CITATION INDEX

SOLIS

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ

SWETSWISE

ELSEVIER

BLACKWELL

LIPPINCOTT WILLIAMS & WILKINS

SPRINGER

EMERALD

TAYLOR & FRANCIS

WILEY

WILSON

SAGE

ISSN 2241-4428

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Μεσογείων 396, 153 41 Αγ. Παρασκευή, τηλ.: 210-6014206, <http://www.iep.edu.gr>

e-mail: library@iep.edu.gr

